

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา
กรณีศึกษาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

โดย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพงษ์ บุญเลิศ

ตุลาคม 2546

สัญญาเลขที่ RDG 4 SN0045

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา
กรณีศึกษาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

นักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพงษ์ บุญเลิศ

สังกัด

โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชุดโครงการการบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	
บทที่ 1 บทนำ	
- ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
- โจทย์และคำถามของการวิจัย	5
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
- ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย	6
- ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย	6
- กรอบแนวคิดการวิจัย	7
- ขอบเขตการวิจัย	7
- สถานที่ทำการวิจัย	8
- นิยามศัพท์	9
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
- แนวคิดและหลักการบูรณาการ การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏ	10
- ภารกิจด้านการสอนระดับอุดมศึกษา	34
- แนวคิดและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	55
- งานบูรณาการการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	61
บทที่ 3 แนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณา	
- แนวคิดพื้นฐานในการถ่ายภาพโฆษณา	70
- การวางแผนและการเตรียมการถ่ายภาพโฆษณา	76
- วัสดุอุปกรณ์การถ่ายภาพ	84
- แสงเพื่อการถ่ายภาพ	93
- การจัดแสงเพื่อการถ่ายภาพ	103
- การถ่ายภาพในสตูดิโอ	118
- แนวคิดพื้นฐานการถ่ายภาพ	132
- เทคนิคการจัดถ่ายภาพในสตูดิโอ	143
บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย	
- ระเบียบวิธีวิจัย	155
- ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	155

- กลุ่มเป้าหมาย ผู้ร่วมวิจัยและแหล่งข้อมูล	157
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	157
- การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย	158
- กิจกรรมการวิจัย	158
บทที่ 5 ผลการวิจัยและวิจารณ์	
- หลักการ วิธีการการบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา	189
- ปัจจัยเงื่อนไข การบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา	199
- การเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของนักศึกษาและประชาชนที่ผ่านกระบวนการการบูรณา- การการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา	201
- ผลการแก้ไขปัญหาการสื่อสารการตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยสื่อสิ่งพิมพ์ โฆษณาที่มีการถ่ายภาพโฆษณาที่มีการถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ	211
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
- สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย	213
- แนวคิดและองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย	218
- ข้อเสนอแนะและข้อเสนอจากการวิจัย	222
บรรณานุกรม	229
ภาคผนวก	231
- ภาคผนวก ก.	233
- ภาคผนวก ข.	293
- ภาคผนวก ค.	347
ประวัติผู้วิจัย	364

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงสถานที่ที่ทำการวิจัยแบ่งตามชุมชนและผลิตภัณฑ์	8
ตารางที่ 3.1 ชนิดของฟิล์มสีที่มีจำหน่ายในปัจจุบัน	88
ตารางที่ 3.2 การใช้งานและอายุของหลอดไฟ	91
ตารางที่ 3.3 แสดงการเปรียบเทียบค่าอุณหภูมิ	94
ตารางที่ 3.4 แสดงอุณหภูมิสีของแสงจากแหล่งกำเนิดแสงต่างๆ	94
ตารางที่ 4.1 แสดงพื้นที่วิจัยที่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้น	162
ตารางที่ 4.2 แสดงผลการประเมินการพัฒนากายและจิต	167
ตารางที่ 4.3 แสดงผลการประเมินการศึกษานวัตกรรม	168
ตารางที่ 4.4 แสดงผลการประเมินผลงานภาพถ่ายหน่วยการฝึกทักษะการถ่ายภาพโฆษณา	169
ตารางที่ 4.5 แสดงผลการประเมินการฝึกอบรมทักษะนักวิจัยและพัฒนา	169
ตารางที่ 4.6 แสดงผลการประเมินการประยุกต์ใช้นวัตกรรม	170
ตารางที่ 4.7 แสดงผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ปฏิบัติการพัฒนาชุมชน	176
ตารางที่ 4.8 แสดงผลการประเมินการนำเสนอรายงานการวิจัย	177
ตารางที่ 4.9 แสดงผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ การนำเสนอผลการวิจัย	179
ตารางที่ 4.10 แสดงผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ที่ 12	180
ตารางที่ 4.11 แสดงผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้และพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียน	181
ตารางที่ 4.12 แสดงผลการเรียนตามเกณฑ์การประเมินผลของรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา	181
ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเรียนรู้และการนำไปใช้ตามกระบวนการบูรณาการฯ	188
ตารางที่ 5.1 แสดงผลการเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ของประชาชน	210

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงองค์ประกอบและกระบวนการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น	4
ภาพที่ 1.2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ภาพที่ 2.1 รูปแบบการสอนแบบ RBL	44
ภาพที่ 2.2 อาจารย์กับการปฏิบัติพันธกิจ	45
ภาพที่ 2.3 ระดับของการสอนแบบ RBL	47
ภาพที่ 2.4 แนวทางการพัฒนาโดยประชาชนมีส่วนร่วม : หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	58
ภาพที่ 2.5 แสดงขั้นตอนการพัฒนา หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์	59
ภาพที่ 2.6 โครงสร้างความสัมพันธ์กับรัฐบาลกลาง – ท้องถิ่น	61
ภาพที่ 2.7 แสดงเป้าหมายที่พึงจะได้รับจากโครงการจัดการศึกษาตามมิตินี้ใหม่	65
ภาพที่ 2.8 แสดงประสบการณ์ที่ได้รับ จากการดำเนินโครงการฯ	65
ภาพที่ 4.1 แสดงกระบวนการบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	156
ภาพที่ 4.2 แสดงภารกิจอุดมศึกษา	160
ภาพที่ 4.3 แสดงการฝึกอบรมการพัฒนากายและจิต	164
ภาพที่ 4.4 แสดงการฝึกอบรมทักษะการถ่ายภาพโฆษณา	164
ภาพที่ 4.5 แสดงการฝึกอบรมทักษะนักวิจัยและพัฒนา	165
ภาพที่ 4.6 แสดงการศึกษาปัญหาและการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน	171
ภาพที่ 4.7 แสดงการถ่ายภาพโฆษณาการถ่ายภาพสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	174
ภาพที่ 4.8 แสดงการทดสอบสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา	175
ภาพที่ 4.9 แสดงการนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนา	178
ภาพที่ 4.10 แสดงตัวอย่างแผ่นโปสเตอร์โฆษณา	183
ภาพที่ 4.11 แสดงตัวอย่างแผ่นพับโฆษณา	184
ภาพที่ 4.12 แสดงการประชุมเชิงปฏิบัติการ	185
ภาพที่ 4.13 แสดงผู้ร่วมกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติ	185
ภาพที่ 4.14 แสดงการนำเสนอผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ	186
ภาพที่ 5.1 แสดงการแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติการบูรณาการ	189
ภาพที่ 5.2 แสดงวิธีการบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น	190
ภาพที่ 5.3 แสดงเหตุปัจจัยและเงื่อนไข การบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น	199
ภาพที่ 5.4 แสดงจำนวนผู้เรียนที่รับการประเมินผลก่อนเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยระดับ E ร้อยละ 100	201

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 5.5	แสดงผลหน่วยการพัฒนากายและจิต	202
ภาพที่ 5.6	แสดงผลหน่วยการศึกษาแนวคิดทฤษฎี	202
ภาพที่ 5.7	แสดงผลหน่วยทักษะการถ่ายภาพโฆษณา	203
ภาพที่ 5.8	แสดงผลหน่วยทักษะนักวิจัยและพัฒนา	203
ภาพที่ 5.9	แสดงผลหน่วยการประยุกต์แนวคิดทฤษฎี	204
ภาพที่ 5.10	แสดงผลหน่วยวิจัยปัญหาชุมชน	204
ภาพที่ 5.11	แสดงผลหน่วยปฏิบัติการพัฒนาชุมชน	205
ภาพที่ 5.12	แสดงผลหน่วยประเมินผลผู้เรียนหลังการเรียน	205
ภาพที่ 5.13	แสดงผลหน่วยพฤติกรรมกรเรียนและการปฏิบัติงาน	206
ภาพที่ 5.14	แสดงผลการเรียนตามเกณฑ์การประเมินรายวิชาถ่ายภาพโฆษณา	206
ภาพที่ 5.15	แสดงผลการเปลี่ยนแปลงในเชิงการพัฒนาของนักศึกษาหลังผ่านกระบวนการ บูรณาการจัดการศึกษา	208
ภาพที่ 5.16	แสดงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	209
ภาพที่ 6.1	แสดงดัชนีชี้วัดผลของการจัดการศึกษา	221
ภาพที่ 6.2	แสดงมิติของการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น	222

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการวิจัย : การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา
กรณีศึกษาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพงษ์ บุญเลิศ

ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2545 ถึง 31 กรกฎาคม 2546

สภาพปัญหาของการวิจัยคือ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่นไม่สามารถจัดการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้เต็มศักยภาพด้วยข้อจำกัด หลายประการ กรณีปัญหาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของชุมชนท้องถิ่น ประสบปัญหาทางการตลาด ขาดการส่งเสริมหรือสื่อสารการตลาดอย่างเป็นระบบ ขาดการใช้สื่อที่เหมาะสมในการเผยแพร่สินค้า ดังนั้นจึงเกิดโครงการวิจัยการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ โดยจะบูรณาการภารกิจสถาบันอุดมศึกษา ทั้งการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชนไปด้วยกัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ

1. เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขในการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาของนักศึกษาและประชาชนที่ผ่านกระบวนการการบูรณาการฯ
4. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหเกี่ยวกับสื่อสำหรับการสื่อสารการตลาดสินค้าชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยการใช้ภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ

การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยประยุกต์ กับการวิจัยและพัฒนา โดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มประชากรคือ นักศึกษาปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ 2 หมู่เรียน จำนวน 89 คน ได้มาโดยวิธีเจาะจงและประชาชนกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จำนวน 10 กลุ่ม ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอใกล้เคียง จำนวน 105 คน ได้มาโดยวิธีเจาะจง เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่ม การสังเกต การประเมิน การสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูล 3 ช่วง คือ ช่วงเตรียมการก่อนการวิจัย ช่วงบูรณาการการจัดการศึกษาแก่กลุ่มนักศึกษาและกลุ่มประชาชน และช่วงหลังการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษา นำผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการวิจัยมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามประเด็นการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์และคำถามวิจัย

ใช้สถิติร้อยละและค่าเฉลี่ยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเชิงคุณลักษณะ ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์พบว่า

1. หลักการและวิธีการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณาฯ ใช้หลักที่สำคัญคือการยึดเอาปรัชญาและภารกิจของสถาบันราชภัฏ ในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่น โดยแปลงภารกิจหลักด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชน ให้เป็นพันธกิจ เป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติการให้เกิดเป็นรูปธรรม ผ่านภาระงานของสถาบัน คณะและโปรแกรมวิชา รายวิชา วิธีการใช้ภาระงานการสอนเป็นแกนหลักและผสมผสานภาระงานวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชนไปด้วยกันเพื่อการแก้ปัญหา การสื่อสารการตลาดของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จัดการเรียนรู้เอาปัญหาท้องถิ่นเป็นตัวตั้ง ในรูปแบบการเรียนรู้แบบเน้นปัญหาและการวิจัยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (Problem Based Learning and Research Based Learning) กิจกรรมการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ใช้ห้องเรียนและพื้นที่ชุมชนเป็นห้องปฏิบัติการ นำผลลัพธ์จากการเรียนไปสัมพันธ์กับปัญหาการสื่อสารการตลาดของสินค้าชุมชน หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ทั้งในระหว่างการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้
2. ปัจจัยและเงื่อนไขการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา มีปัจจัยสำคัญ 5 ปัจจัย คือ 1.ระบบและโครงสร้างระดับสถาบัน คณะ โปรแกรมวิชา และรายวิชา 2. พันธกิจสถาบันในด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชนและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 3.สิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ และเงินสนับสนุน 4. หลักสูตร สารความรู้ แผนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แบบประเมิน 5.คนซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน นักศึกษาและประชาชน โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ การสร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อการมีส่วนร่วมในการบูรณาการฯ ร่วมกัน
3. การเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของนักศึกษาและประชาชนที่ผ่านการบูรณาการฯ นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1.ด้านความรู้ ตามหลักสูตรรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา มีผลการเรียนปานกลางค่อนข้างสูงคือค่าเฉลี่ยระดับ B+ มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นปัญหาท้องถิ่นกรณีหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 2.ด้านพฤติกรรมและทักษะปฏิบัติ นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานตามโครงการของรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณาได้ผลการประเมินระดับสูงคือ B+ และ A สามารถผลิตต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาที่มีภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบในรูปแบบของแผ่นพับและภาพโฆษณาเพื่อการเผยแพร่ได้ 3.ด้านจิตใจ นักศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะอิทธิบาท4 ในการเรียนและการทำงานสูงขึ้น มีสมาธิในการปฏิบัติงานที่ยากและซับซ้อนได้ดีขึ้น ส่วนประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนา 3 ด้านเช่นกัน คือ 1.ด้านความรู้ ได้เรียนรู้การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การออกแบบการแก้ปัญหาชุมชนกรณีหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา วิธีการถ่ายภาพโฆษณา การเขียนแผนงานตลาดและแผนสื่อโฆษณา 2.ด้านเทคนิค ได้เรียนรู้วิธีการออกแบบสื่อพิมพ์โฆษณาการถ่ายภาพโฆษณา การใช้

สื่อตามแผนงานตลาด 3.ด้านจิตใจ มีการเปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

4. ปัญหาการสื่อสารการตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และการแก้ไขปัญหาโดยการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่าสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาด้านการสื่อสารการตลาดเป็นหลักทำให้ยอดขายไม่สอดคล้องกับศักยภาพการผลิตภายหลังจากการใช้สื่อแผ่นพับแสดงภาพโฆษณาตามแผนการตลาด ทำให้มียอดขายเพิ่มขึ้น 3 เท่า ถึง 6 ผลิตภัณฑ์ ยอดขายคงที่ 1 ผลิตภัณฑ์ และยอดขายเป็นไปตามใบสั่งลูกค้า 1 ผลิตภัณฑ์ ยอดขายไม่เปลี่ยนแปลง 2 ผลิตภัณฑ์ เพราะกลุ่มการผลิตขาดการเรียนรู้ที่เข้มข้นอันเนื่องมาจากโครงสร้างกลุ่มอ่อนแอ

ABSTRACT

Research Project Title : The Integration of Educational Management in the Community Advertising Photography Course. A Case Study of One Tambon One Product for Undergraduate Student at Rajabhat Institute Chiang Mai.

Author : Asst.Prof. Sompong Boonlert

Funding supported by The Thailand Research Fund Regional Office

Period of research : one year from 1 August 2002 to 31 July 2003

The nature of the problem is that Rajabhat Institute Chiang Mai is unable to manage educational support to the community with full (effectiveness), due to limited resources. The case study of One Tambon One Product of the community uncovers the problems of marketing, due to the lack of publicity, ineffective communication of an appropriate marketing system, and the lack of appropriate media to promote the products. These lead to the research project “The Integration of Educational Management for Community Advertising Photography Course : A Case Study of One Tambon One Product for Undergraduate students at Rajabhat Institute Chiang Mai.” by integration of the institute’s missions of teaching, research and educational service to the community. The purposes of this research are as follows :

1. To study the principle and the methodology of the integration of educational management for community of the advertising photography course.
2. To study the factors and the conditions of the integration of educational management for community of the advertising photography course.
3. To study the change and development in students and the general public following the integration procedure.
4. To study the problems and the best way to solve them through the use of the media of photography in promotion of community made products including the products from one Tambon one product.

The methodology used in this research is a blend of applied research and development research, with emphasis on participatory action research. The population of this research is the undergraduate students in the Communication Arts program at Rajabhat Institute Chiang Mai. Eighty nine students were selected from 2 groups. Ten groups of people making one Tambon one product were selected with the total of 105 people living in and around Muang District. The research tools used were ; theoretical documents, group conservation, observation, evaluation and inquiry. The data was collected on 3 occasions as follows : preparatory period of research during the process of integration of educational management in the community, and the period after the teaching and learning process. The results of the activities were analyzed and synthesized according to the purposes and research questions by percentage and means. The results were reported in both quantitative and descriptive. The findings were as follows :

1. To study the principle and the methodology of the integration of education management in the community of the advertising photography course, the essential principle is to base on the philosophy and missions of Rajabhat Institute which is education for communities by adapting the philosophy in teaching, researching and educational service to the community to be the commitment, the obligation to tangibles in practicing through the missions of Rajabhat Institute departments, programs and courses. The methodology used is the teaching load blended with research assignment and educational service to the community to solve the problems, marketing communication of one tambon one product on problem based learning and research based learning. The research activities are participatory action research on working area both indoor and outdoor. The results of study were related with marketing communication communities' product problems both during learning and after.
2. The factors and the conditions of the integration of the education management for community advertising photography were found in 5 factors as follows : 1. system and structure at institute level, department, program, and course, 2. Institute's missions of teaching, researching and educational service to communities and to nourish the art and

culture, 3. facilities such as material, accessories, tools, places, 4. curriculum, knowledge, lesson plan, learning material, evaluating form, 5. people namely administrators, teachers, students, and people. The essential condition is to promote understanding to people concerned participate in to integration.

3. The change and development of students and people after the integration procedure is that the students change in 3 parts, which are : 1. Knowledge The curriculum of advertised photography course, the learning outcome moderately high (B+). They have knowledge about communities, 2. Behavior and Practice The students can work according to the project of advertised photography course with the outcome evaluation as high (A, B+). They can produce the printed matters model that constitute from advertised photography in brochure and poster style to publication, and 3. Mentality Most students have 4 Itthibath scruples (the 4 noble truths that the Buddha had instructed, there are sadness, cause of sadness, to treat of sadness and the way to take the sadness off) to learning and working. They have concentration to do complex and difficult assignment better. The people change in the same 3 parts, which are 1. Knowledge They learn communities problems analysis, design to solve the problems in one Tambon one product and design advertising printed matters photography methodology marketing plan, writing and advertise media plan. 2. Technique They learn about advertising printed matters design, advertise media plan usage, and 3. Mentality they have open minded and accept the others' opinions and can work in-group.
4. The marketing publicity problems on communities' products one Tambon one product when being solved by photography factors media. It was found that one Tambon one product had a principle problem which is marketing publicity to get overbalance between the ability to produce and the revenue. After using brochures and posters to publicize following the marketing plans, they can make an increase 300% of revenue profit on 6 products, the same revenue on 1 product, made according to the order on 1

product, and unchanged revenue on 2 products because the groups of the products lack energetic learning result from the loosed group structure.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยและสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ในการนำแนวคิดที่เป็นนวัตกรรมการทำงานมาดำเนินการเพื่อจะเป็นตัวแบบในการปฏิบัติงานภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ ของคณาจารย์และการมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาท้องถิ่นภายใต้พันธกิจสถาบัน ไม่เพียงแต่ทุนที่เป็นตัวเงินเท่านั้น โครงการประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมโดยผู้อำนวยการทรงพล เจตนาวณิชย์และเลขานุการโครงการ คุณสุทิน สิรินคร ที่ได้ให้การสนับสนุนทุนช่วยการพัฒนาชุดโครงการวิจัยเชิงบูรณาการฯ ในการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงร่วมกับ ดร.สมคิด แก้วทิพย์ ดร.สินธุ์ สโรบล ดร.อาวรรณ โอภาสพัฒนกิจ ผู้ประสานงาน สกว.ภาคเหนือ พระมหา ดร.บุญช่วย สิรินคร สถาบันโพธิยาลัย ที่ได้ให้ข้อคิด ข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยตลอดกระบวนการ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนดังกล่าวรวมถึงศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่ได้ให้การสนับสนุนและให้โอกาส อธิการบดี รองอธิการบดี คณะบดีคณะวิทยาการจัดการ อาจารย์ประจำและหัวหน้าโปรแกรมวิชานิตยศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ประธานกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ทั้ง 10 ตำบล 10 กลุ่ม พี่น้องประชาชนในพื้นที่ที่ร่วมวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิตยศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2545 ทุกท่าน เจ้าหน้าที่ สกว.ภาคและศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นราชภัฏโพธิ์สัตยา ที่กล่าวนามและไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดที่ได้มีส่วนร่วมจนการวิจัยสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

1.1 ความเป็นมาของการวิจัย

สังคมไทยทุกวันนี้ เชื่อมโยง ชับซ้อน เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งในเมืองและชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถเผชิญกับความซับซ้อนและความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วได้ จึงเกิดสภาวะวิกฤต เช่น ไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจน ไม่มีงานทำ ความเครียด ความรุนแรงของปัญหาสุขภาพจิต โรคเอดส์ ความขัดแย้ง อาชญากรรม การทำลาย สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ทำให้ไม่สามารถจัดระบบชีวิตและสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขได้ (ประเวศ วะสี, 2543) โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาระดับชุมชนท้องถิ่นที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ผลของปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งมาจากการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาบุคลากรของชาติให้มีคุณภาพ คุณธรรม และคุณประโยชน์ต่อชุมชน สังคมประเทศอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นเหตุให้มีการปฏิรูปการศึกษาในที่สุด และการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงคือกระบวนการพัฒนาสังคมพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งโดยมีตัวบ่งชี้หลักคือ ถ้าพัฒนาท้องถิ่นได้สำเร็จ การปฏิรูปการศึกษาก็สำเร็จ

ผลที่เกิดจากการพัฒนาประเทศตามแนวคิด การพัฒนาทันสมัยส่งผลให้เศรษฐกิจเมืองเจริญ แต่เศรษฐกิจชุมชนล้มละลาย ชาวบ้านเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม และปัญหาสิ่งแวดล้อม ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นเกษตรกรมีความยากจน ครอบครัวล่มสลาย ชีวิตชุมชนถูกทำลายประชาชนบางส่วนเข้าเมืองเพื่อขายแรงงาน จากปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้มีการบุกเบิกป่าเพื่อทำที่ทำกิน ปลุกพืชที่ทำลายคุณภาพดิน ดินเสื่อมรายได้น้อยกว่ารายจ่าย เกิดความเครียด บางส่วนต้องพึ่งยาเสพติด และมีปัญหาอาชญากรรมตามมา ผลของการพัฒนาที่มีเหตุจากการขาดสัมมาทิฐิเน้นการพัฒนาวัตถุมากกว่าพัฒนาคน

ทิศทางการพัฒนาที่ควรจะเป็นต้องเน้นการพัฒนาคน ทั้งพฤติกรรม จิตใจและปัญญาให้สามารถสร้างสรรค์เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความเป็นจริงของประชาชน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้เกิดการเรียนรู้ คิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยทุนทางสังคม เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถาบันพระสงฆ์ เกษตรผสมผสาน อุตสาหกรรมท้องถิ่น วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและองค์กรชุมชน มุ่งแก้ปัญหาให้มีความสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม จิตใจ โดยแนวทางการพัฒนาต้องเข้าใจชุมชน ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม

จากกระแสความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของวิทยาการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของโลกที่ไร้พรมแดน ประกอบกับความสำเร็จของการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for all) มีผลต่อความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุที่การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความสำคัญต่อการผลิตกำลังคน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงเป็นความจำเป็นที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ก้าวทันและก้าวนำกระแสความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ตลอดจนสามารถตอบสนองสภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการของสังคมได้ การศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในปัจจุบันและอนาคต กลายเป็นการศึกษาที่จำเป็นและมีความต้องการสูง อันเนื่องมาจากสังคมซับซ้อน เปลี่ยนแปลงเร็วและวิทยาการใหม่ ๆ ที่ก้าวหน้า การจัดการศึกษาระดับนี้ต้องขยายและกระจายโอกาสอย่างกว้างขวาง ต้องมีความหลากหลายทั้งรูปแบบ การจัดการศึกษา หลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายสำคัญคือ 1. ต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน สังคมทั้งภายในประเทศและโลก ต้องสอดคล้องกับโลกของการงาน กล่าวคือบัณฑิตมีความสามารถในการทำงาน การพัฒนางาน การสร้างงาน สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทันวิทยาการและความเปลี่ยนแปลง 2. ต้องมีคุณภาพ สามารถจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล **ผลผลิตมีคุณภาพ คุณธรรม และคุณประโยชน์** สอดคล้องกับสภาพชุมชนในประเทศและสากล 3. ต้องมีความสมดุลในความเป็นสากลและท้องถิ่น และก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง

มาตรา 7 ของพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ระบุไว้ชัดเจนว่า "ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู" จากที่ผ่านมา สังคมไทยยังเห็นทิศทางการดำเนินงานของสถาบันราชภัฏเพื่อนำไปสู่จุดหมายดังกล่าวไม่ชัดเจน แม้ว่าสถาบันราชภัฏหลายแห่งจะพยายามผลักดันให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อท้องถิ่นอยู่มาตามากก็ตาม จากการประเมินเบื้องต้น ปัจจุบันมีสถาบันราชภัฏเพียงไม่กี่แห่งจากจำนวน 41 แห่ง ที่ได้รับการยอมรับว่า มุ่งเทพรรพยากรให้การพัฒนาท้องถิ่นและบุคลากรในท้องถิ่นอย่างจริงจัง ขณะที่ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามความต้องการของตลาดแรงงาน นับจากที่ประเทศต้องประสบกับวิกฤตทางเศรษฐกิจ หลายฝ่ายเรียกร้องให้มีการทบทวนการพัฒนาประเทศในระดับพื้นฐาน คือการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น สถาบันราชภัฏจึงกลายเป็นความหวังในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเนื่องจากเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีที่ตั้งกระจายอยู่ในภูมิภาคทั่วประเทศ และมีบุคลากรของคณาจารย์ในท้องถิ่นคนเข้ามาเรียนมากที่สุด

การพัฒนาท้องถิ่นมิได้หมายถึงการทำให้การศึกษาของคนในท้องถิ่นสูงขึ้นแต่เพียงอย่างเดียว หากจะต้องมีปัจจัยรายละเอียดอื่น ๆ มากกว่านั้น โดยเฉพาะด้านเนื้อหาสาระของสิ่งที่เรียนรู้ ที่จะทำให้ ผู้เรียนรู้จักรากเหง้าและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในท้องถิ่นของตนเอง จะต้องสร้างความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นโดยท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่น และจะต้องถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างคนให้มีความรู้ ความผูกพันกับท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยการวิจัยสถาบันราชภัฏมีผลงานวิจัยค่อนข้างจำกัด หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นน้อย เพราะขาดองค์ความรู้ ซึ่งการแก้ปัญหาอาจจะต้องแก้นโยบายหรือมีฐานคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน เนื่องจากปัจจุบันอาจารย์ของสถาบันราชภัฏมีภาระงานสอนมาก รวมทั้งการที่ต้องรับผิดชอบภาระงานบริหารและงานบริการแทนเจ้าหน้าที่วิชาชีพซึ่งมีอยู่จำกัด

สาเหตุที่ทำให้สถาบันราชภัฏตอบสนองท้องถิ่นได้น้อย เนื่องจากสถาบันราชภัฏมีปัญหาด้านโครงสร้างบางประการที่เป็นอุปสรรคและปัญหาด้านการจัดการ ซึ่งได้แก่ 1. หลักสูตร สภาพที่เป็นอยู่สถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่ง ใช้หลักสูตรจากส่วนกลางทั้งสิ้นมีวิชาที่เกี่ยวกับท้องถิ่นจำนวนน้อย และไม่เป็นที่สนใจของผู้เรียน 2. ผู้บริหาร ไม่ได้เอาใจใส่เรื่องของท้องถิ่นอย่างจริงจัง 3. อาจารย์ มีภาระงานสอนมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ไม่นับภาระงานบริหารและงานบริการ และงานพิเศษในโครงการต่าง ๆ ทำให้ไม่มีเวลาที่จะจัดกิจกรรมอื่น ๆ รวมทั้ง

การวิจัย 4. งานวิจัย งานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่นเป็นผลงานที่ถูกสังคมเรียกร้องมากที่สุด ผลงานวิจัยที่มีอยู่ยังคงได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และผลกระทบต่อท้องถิ่น เนื่องจากท้องถิ่นมิได้มีส่วนร่วมในการตั้งโจทย์ร่วมศึกษาวิจัย งานวิจัยส่วนหนึ่งเป็นงานเล็กๆเฉพาะกิจ ขาดงานวิจัยและพัฒนาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ 5. งบประมาณ สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งได้ในงบประมาณจากส่วนกลางเพียงร้อยละ 40-50 ของค่าใช้จ่าย งบประมาณที่เหลือมาจากการหารายได้ของสถาบันราชภัฏเอง ในการเปิดสอนคอร์สพิเศษต่าง ๆ ซึ่งไปเพิ่มภาระงานสอนอาจารย์จนไม่สามารถปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ที่จำเป็นและเป็นความต้องการของท้องถิ่นได้ (โครงการศูนย์ประสานงานวิจัยท้องถิ่นราชภัฏโพธิ์สัตยา, 2545)

อุตสาหกรรมท้องถิ่นเป็นเศรษฐกิจทางเลือกหนึ่งของชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมทั้งภาครัฐและเอกชนและมีการพัฒนาทางสังคมจนเกิดแนวคิด แนวปฏิบัติ สินค้าชุมชน“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ” เพื่อการส่งเสริมให้ชุมชนมีเศรษฐกิจแบบพอเพียง แต่ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกคือโลกาภิวัตน์ แนวคิดเรื่องทุนนิยม ตลาดเสรี ส่งผลต่อการแข่งขันสูง ซึ่งปัจจัยสำคัญของการแข่งขันนอกเหนือจากทุนและปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ก็คือองค์ความรู้และเทคโนโลยี เกษตรกรไทยซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ขาดโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้สากลและเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตที่มีอำนาจได้ การผลิตและการตลาดจึงทำได้ในวงจำกัด ต้องประสบกับภาวะติดตัน โดยเฉพาะองค์ประกอบทางการตลาดขาดการส่งเสริมการนำหลักการตลาด การโฆษณา การประชาสัมพันธ์มาใช้รวมทั้งผลิตภัณฑ์และบริการ สื่อสำหรับการสื่อสารการตลาด ยังไม่น่าสนใจและยังไม่ได้มาตรฐานสากล เพราะกลุ่มการผลิตและองค์กรชุมชนยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาแนวคิด แนวปฏิบัติ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ซับซ้อน

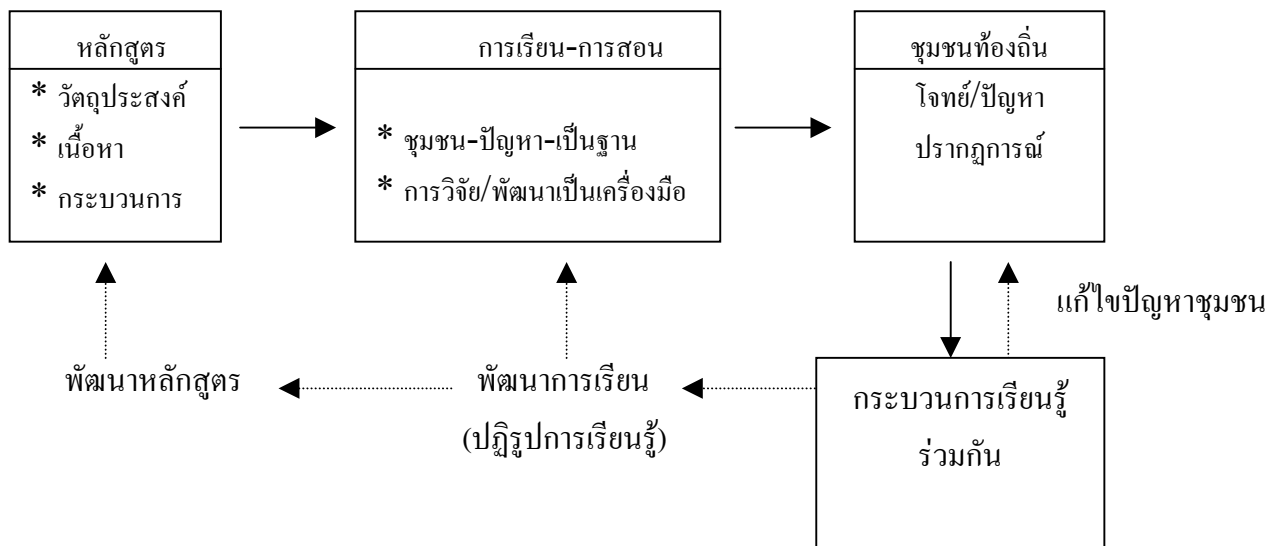
สถาบันราชภัฏมียุทธศาสตร์แน่วแน่ในการเป็นอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยมีภารกิจสำคัญคือการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการแก่ชุมชน (สถาบันราชภัฏ, มปป) แต่จากการดำเนินงานของสถาบันฯที่ผ่านมา ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณในการสนับสนุนและความต้องการในการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่นทำให้สถาบันฯต้องเปิดหลักสูตรและโปรแกรมการสอนที่อยู่ในรูปการศึกษาต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาระงานของอาจารย์สูงจนไม่สามารถปฏิบัติภารกิจ การวิจัยและการบริการวิชาการได้เต็มศักยภาพ จากสภาพปัญหาของชุมชนท้องถิ่นดังกล่าวสถาบันฯเกิดความตระหนักและแสวงหานวัตกรรมในการทำงานที่จะเข้าไปมีส่วนแก้ไขปัญหและพัฒนาเรื่องนั้น ๆ

ด้วยสภาพปัจจุบันปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีเจตน์จำนงต่อการที่จะทำหน้าที่ของอาจารย์สถาบันราชภัฏสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้สมบูรณ์ภายใต้ข้อจำกัดต่างๆจึงได้ร่วมกับชุมชนในการพัฒนาโครงการวิจัยเรื่อง "การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณากรณีสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่":ซึ่งเป็นโครงการศึกษานำร่อง ที่จะเกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา อาจารย์และประชาชน ทั้งระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว สำหรับยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและเป็นนวัตกรรมในการพัฒนาศักยภาพการทำงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษานั้นจะส่งผลต่อการพัฒนา

ชุมชนท้องถิ่นในที่สุด โดยปัญหาต่าง ๆ ข้างต้นจำเป็นต้องมีการทบทวน มีการตั้งคำถามที่ตรงประเด็น ถูกต้อง และเหมาะสม อันจะนำไปสู่การแสวงหาคำตอบและทางออกที่เหมาะสม เพราะปัญหาเหล่านี้มีความสำคัญต่ออนาคตของชุมชนท้องถิ่น ท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการแสดงหาคำตอบโดยคนของท้องถิ่นคือนักศึกษาและประชาชน ด้วยความเชื่อที่ว่าศักยภาพของท้องถิ่นมีความสำคัญ เพราะจะทำให้เศรษฐกิจ ครอบคลุม ศิลปกรรม สิ่งแวดล้อมเข้มแข็ง วิสัยทัศน์และบทบาทหน้าที่ของสถาบันราชภัฏอยู่ในการส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็งโดยผ่านทางการศึกษา หลักสูตรต้องมีการปรับและยืดหยุ่น อาจารย์ นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้กับชาวบ้านเรียนรู้เรื่องท้องถิ่นและสัมผัสกับปัญหาจริงในท้องถิ่นจนเกิดองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เสริมองค์ความรู้สากล ด้วยการบูรณาการ 3 ภารกิจสำคัญคือการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการแก่ชุมชนดังกล่าวอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวอาจารย์ นักศึกษา ประชาชน ในการพัฒนาปัญญาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวิทยาการ บัณฑิต นักศึกษา และประชาชนในพื้นที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นในที่สุด

1.2 ความสำคัญของการวิจัย

องค์ความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้คือ ยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ สถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่หลักในเรื่องนี้ แต่ด้วยความจำกัดของเวลาและวัฒนธรรมการทำงาน สถาบันฯจึงทำได้ในวงจำกัด กล่าวคือ ทำได้โดยกระบวนการสอนนักศึกษาเป็นหลัก ส่วนประชาชนผู้ที่กำลังประสบปัญหาในปัจจุบันขาดโอกาสในการเรียนรู้ และมีเงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัดมาก ดังนั้นโครงการวิจัยการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นโดยผ่านรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณาที่เปิดสอนในสถาบันฯของโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ จะเป็นกลไกขับเคลื่อนให้องค์ประกอบและระบบการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แสดงองค์ประกอบและกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น

จากภาพที่ 1.1 การสอนเริ่มต้นจากหลักสูตรซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหาและกระบวนการ ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ชุมชนและปัญหาชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้และใช้การวิจัยและพัฒนาเป็น

เครื่องมือของการเรียน ร่วมเรียนรู้กับชุมชนหรือประชาชนกลุ่มเป้าหมายตามประเด็นปัญหา องค์ความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งจะถูกนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาชุมชน(การบริการวิชาการ) ส่วนหนึ่งนำไปพัฒนากระบวนการสอน(การปฏิรูปการเรียนรู้) และการพัฒนาหลักสูตรให้เกิดบูรณาการระหว่างองค์ความรู้สากลกับองค์ความรู้ท้องถิ่น และสุดท้ายคือปรับวิธีวิทยาในการวิจัย เพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้กว้างและลึก มีความแหลมคมและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม(การวิจัย)

2. โจทย์และคำถามของการวิจัย

2.1 โจทย์วิจัย

การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ มีหลักการอะไร วิธีการอย่างไรและปัจจัยเงื่อนไขอะไรในการบูรณาการที่จะทำให้นักศึกษามีคุณภาพ คุณธรรมและคุณประโยชน์ ประชาชนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการโฆษณาด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีภาพโฆษณาเป็นองค์ประกอบสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ได้รับการตอบสนองทางการตลาดอย่างไร

2.2 คำถามวิจัย

- 2.2.1 มีหลักการอะไรและวิธีการอย่างไรในการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 2.2.2 มีปัจจัยและเงื่อนไขอะไร ในการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 2.2.3 นักศึกษาและประชาชนที่ผ่านกระบวนการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงในเชิงการพัฒนาอย่างไร
- 2.2.4 ปัญหาเกี่ยวกับสื่อสำหรับการสื่อสารการตลาดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์คืออะไรและมีแนวทางการแก้ไขปัญหายังไง ด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีถ่ายภาพโฆษณาเป็นองค์ประกอบ

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 3.1 เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
- 3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขในการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
- 3.3 เพื่อศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาของนักศึกษาและประชาชนที่ผ่านกระบวนการบูรณาการ
- 3.4 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหเกี่ยวกับสื่อสำหรับการสื่อสารการตลาดสินค้าชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยการใช้ภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ

4. ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

4.1 ประโยชน์ด้านองค์ความรู้

- 4.1.1 ได้ทราบ แนวคิด หลักการ วิธีการ ปัจจัยและเงื่อนไขการบูรณาการฯ
- 4.1.2 ได้ทราบปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับสื่อสำหรับการสื่อสารการตลาดสินค้าชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์โดยใช้ภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ

4.2 ประโยชน์ด้านการพัฒนา

- 4.1.3 ได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนรายวิชาถ่ายภาพโฆษณาในเชิงพัฒนาทั้งด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจและด้านปัญญา
- 4.1.4 ได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของประชาชนเกี่ยวกับสื่อสำหรับการสื่อสารการตลาดสินค้าชุมชนกรณีการใช้การถ่ายภาพโฆษณาเป็นองค์ประกอบ
- 4.1.5 สื่อสำหรับการสื่อสารการตลาดโดยใช้ภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบส่งเสริมให้กิจกรรมการตลาดสินค้าชุมชนดีขึ้น

4.3 ประโยชน์ที่เป็นผลผลิต

ได้สื่อต้นแบบสื่อสำหรับสื่อสารการตลาดสินค้าชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เช่น แผ่นพับ แผ่นโฆษณา จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์

5. ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ระเบียบวิธีวิจัย ใช้แบบผสมผสานระเบียบวิธีการวิจัยประยุกต์กับการวิจัยและพัฒนาที่เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

5.2 วิธีดำเนินการวิจัยมีองค์ประกอบและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ :-

5.2.1 ศึกษาชุมชนและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น

- 1) แนวคิดและหลักการบูรณาการ การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏ
- 2) ภารกิจด้านการสอนระดับอุดมศึกษา
- 3) แนวคิดและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วม “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”
- 4) การบูรณาการการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง
- 5) แนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณา

5.2.2 สร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย ได้แก่

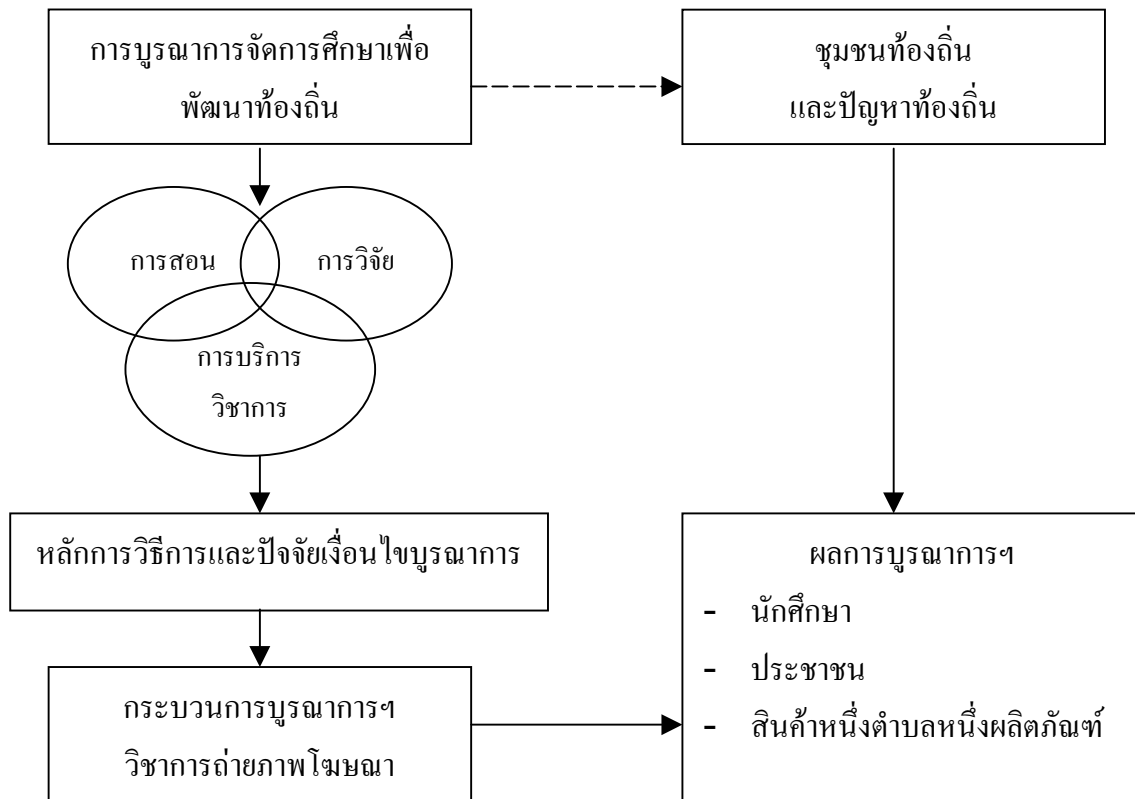
- 1) วัสดุหลักสูตรสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้
 - (1) แนวการสอน
 - (2) แบบฝึกหัด
 - (3) แผนการเรียนรู้
 - (4) แบบทดสอบ
 - (5) เอกสาร ประกอบการสอน
 - (6) แบบประเมินพฤติกรรม

(7) สื่อการเรียนรู้

(8) แบบสะท้อนความคิดเห็น

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แสดงได้ดังภาพที่ 1.2

ภาพที่ 1.2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดหลักของการวิจัย คือ การเชื่อมโยงภารกิจการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อท้องถิ่นไปสู่ชุมชนท้องถิ่นและปัญหาท้องถิ่น การบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นโดยผ่านภารกิจ การสอน การวิจัยและการบริการแก่ชุมชน ใช้หลักการและวิธีการแบบผสมผสานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาการถ่ายภาพโฆษณา โดยกำหนดให้การวิจัยเป็นเครื่องมือของการเรียน และผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการบริการทางวิชาการแก่ชุมชน กระบวนการบูรณาการจัดการศึกษาแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเตรียมการ ระยะดำเนินและระยะหลังดำเนินการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งผลต่อการบูรณาการ 3 ส่วน คือ นักศึกษา ประชาชน และสินค้าชุมชน

7. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตที่สำคัญ คือ

7.1 ขอบเขตเนื้อหา มีขอบเขตตามหลักสูตร โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา สถาบันราชภัฏ และสินค้าชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามนโยบายของรัฐบาล

7.2 ขอบเขตประชากร ได้แก่ นักศึกษา โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา ภาคเรียนที่ 2/2544 จำนวน 89 คน ประธานกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 10 กลุ่ม กับสมาชิกของแต่ละกลุ่มจำนวน 105 คน

7.3 ขอบเขตเวลา ข้อมูลการดำเนินการวิจัย อยู่ในขอบเขตเวลาการวิจัย 3 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 1/2545 , 2/2545 และ 1/2546

7.4 ขอบเขตพื้นที่ ได้แก่พื้นที่เป้าหมายในเขตอำเภอเมือง อ.สันกำแพง อ.ดอยสะเก็ด อ.สันทราย อ.แม่ริม อ.หางดง ที่กลุ่มการผลิตสินค้าชุมชนมีความพร้อมในการ เข้าร่วมโครงการวิจัย

8. สถานที่ทำการวิจัย

ได้แก่ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่และสถานที่ชุมชน ดังตารางที่ 1.1

ลำดับ	อำเภอ	อบต.	ผลิตภัณฑ์	ประธานกลุ่ม	จำนวนสมาชิก	สถานที่-โทรศัพท์
1	เมือง	ชุมชนศรีวิชัย	ผลิตภัณฑ์เชือกถัก	วนิดา ธรรมชัย	13 คน	ชุมชนศรีวิชัย ซ.4 ต. ศรีภูมิ
2	แม่ริม	ดอนแก้ว	1. น้ำพริก 2. ผลิตภัณฑ์กระดาสา	นางนา บุญรัตน์ นางวงศ สมทรัพย์	12 คน 10 คน	-บ้านป่าแะ หมู่ที่ 4 ตำบลดอนแก้ว -บ้านสันหมื่นหมู่ที่ 7 ตำบลดอนแก้ว
3	ดอยสะเก็ด	ตลาดใหญ่	สมุนไพรเพื่อความงาม “แชมพู – ครีมอาบน้ำ”	นางวราภรณ์ อริยจักร	109 คน จำนวน 5 หมู่บ้าน	ตำบลตลาดใหญ่ โทร. 0-5384-0857
4	สันทราย	หนองแห้ง	สารสกัดสมุนไพรเพื่อการเกษตรและน้ำมันหอมระเหย	นายอุดม รินคำ	57 คน จำนวน 3 หมู่บ้าน	ตำบลหนองแห้ง โทร. 0-5349-5989
5	สันกำแพง	ต. ท่าศาลา	ผลิตภัณฑ์ ผ้าทอ	นางรัชนก เทพสุนทร	52 คน	หมู่ที่ 4 ตำบลท่าศาลา
6	หางดง	หนองแก้ว	เครื่องจักสาน	นางพรณี อินทร์รัตน์	40 คน	หมู่ที่ 7 ต.หนองแก้ว โทร. 0-5344-1080
7	สันกำแพง	บวกล้าง	ไข่เค็ม	นางเครือวัลย์ ประสงค์ทรัพย์	16 คน	กลุ่มแม่บ้านร้องก้องข้าว ตำบลบวกล้าง
8	สันทราย	สันป่าเป้า	น้ำลูกหยอ	นายอดุลย์ ศรีสวัสดิ์	8 คน	ต.สันป่าเป้า อ.สันทราย โทร. 0-53495983
9	หางดง	หนองควาย	เครื่องปั้นดินเผา	นางจันเพ็ญ สายรัมย์	10 คน	ต.หนองควาย อ.หางดง โทร. 0-5344-1064

9. นิยามศัพท์

- 9.1 การบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งเป็นหน่วยย่อยเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เพื่อทำหน้าที่ให้บรรลุ วัตถุประสงค์ มีความสมดุลและสุนทรียภาพ
- 9.2 การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินงานของสถาบันราชภัฏโดยผสมผสานภารกิจด้านการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการ เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่งานรับผิดชอบ
- 9.3 รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา หมายถึงรายวิชา 3063204 ตามหลักสูตรโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏที่มีคำอธิบายรายวิชาถึง บทบาทของการถ่ายภาพโฆษณา การวางแผน ออกแบบ เตรียมวัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการใช้เครื่องมือในการถ่ายภาพโฆษณา ปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณาประเภทต่างๆ โดยเน้นวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์โน้มน้าวกลุ่มเป้าหมาย
- 9.4 สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายถึง สินค้าหรือบริการที่รัฐบาลส่งเสริมให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์ (หลัก) 1 ประเภท โดยเน้นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร หรือเงินทุนจากท้องถิ่น มุ่งให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองเป็นหลัก

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยโครงการการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา: กรณีศึกษาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏ
2. การกิจด้านการสอนระดับอุดมศึกษา
3. แนวคิดและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วม “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”
4. การบูรณาการการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
5. แนวคิด ทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณา

ซึ่ง 4 ประเด็นแรกจะกล่าวในบทที่ 2 ส่วนประเด็นที่ 5 ที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณา ซึ่งเป็นแนวคิด ทฤษฎีหลักสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในการถ่ายภาพสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จะกล่าวโดยละเอียดและเพียงพอแก่การนำไปประยุกต์ตลอดจนสามารถนำไปปรับใช้ในสถานการณ์อื่นต่อไปในบทที่ 3

1. แนวคิดและหลักการบูรณาการ การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏ

1.1 ความหมายของบูรณาการ

คำว่า ปุณณ , บุรณ , บุรณะ แปลว่าทำให้เต็ม บูรณาการจึงแปลตามศัพท์ว่าการทำให้เต็ม การทำให้สมบูรณ์ หรือจะแปลอีกนัยหนึ่งว่า คือสภาพความเป็นอยู่ที่เต็ม สมบูรณ์ (สมุน อมรวิวัฒน์, 2544) ส่วนพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2536) นิยามคำว่าบูรณาการ คือ “การทำให้หน่วยย่อยๆ ทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกัน เข้ามาร่วมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัว” ซึ่งในการบูรณาการนั้น จะเอาหน่วยย่อยหน่วยหนึ่งมารวมเข้าในองค์รวมที่มีหน่วยย่อยหน่วยอื่นๆ อยู่แล้วก็ได้ หรือจะเอาหน่วยย่อยทั้งหลายที่ต่างก็แยกกันอยู่ มารวมเข้าด้วยกัน โดยต้องมีองค์ประกอบหลัก 3 อย่างของการบูรณาการ คือ

1. มีหน่วยย่อย องค์ประกอบ ชิ้นส่วน อวัยวะ หรือ ชิ้น ระดับ แ่ง ด้าน ที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกัน
2. หน่วยย่อยนั้นมีความเชื่อมโยง สัมพันธ์ อิงอาศัยซึ่งกันและกัน รวมถึงความสามารถยืดหยุ่น ปรับตัวและเคลื่อนไหวได้ตลอดเวลา

3. ผลของการรวมเกิดความครบถ้วน เต็มบริบูรณ์ มีความประสานกลมกลืน เกิดภาวะได้ที่พอดี สมดุล ดำรงอยู่และดำเนินไปด้วยดี

ส่วนทัศนะของนักการศึกษา ได้อธิบายความหมายของการบูรณาการว่า หมายถึง การมีสมดุล หรือการมีความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและพึงประสงค์ยิ่งในชีวิตของมนุษย์ทุกคน คำว่าสมดุล (Equilibrium) ใช้กันในทางวิทยาศาสตร์ แต่ในวิชาการศึกษาใช้คำว่า บูรณาการ (Integration) ทั้งสองคำนี้มีความหมายทำนองเดียวกัน (สาโรช บัวศรี, 2526) จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพบว่า มีความสอดคล้องกันกับทัศนะของ ประเวศ วะสี (2541) ที่ให้ความหมายของบูรณาการภาวะไว้ที่พอสรุปได้ว่า หมายถึงองค์ประกอบของระบบเชื่อมโยงกันและมีวัตถุประสงค์เดียวกัน ตัวอย่างของบูรณาการภาวะที่ดีที่สุด คือระบบร่างกาย เพราะระบบร่างกายประกอบด้วยอะตอมและอนุภาคนานมหาศาล เซลล์ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานจำนวนมากและอวัยวะต่างๆ ทั้งหมดมีบูรณาการอย่างยิ่ง ทำให้มีดุลยภาพ หรือความเป็นปกติและความยั่งยืน หากระบบสังคมโลกขาดบูรณาการภาวะ จึงไม่ปกติและไม่ยั่งยืน ยิ่งไปกว่านั้น ยุค ศรีอาริยะ (2540) ยังได้อธิบายหลักคิดแบบบูรณาการที่สำคัญ 10 ประการ คือ

1. ธรรมชาติและจักรวาลมีสถานะที่เป็นเอกภาพที่หลากหลาย ซับซ้อนและมีนิวัดภายในตัวของมันเอง และดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง
2. ความเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวของเวลาจากอดีต ปัจจุบันและอนาคต
3. ความเป็นหนึ่งเดียวระหว่างเวลาและสถานที่
4. ความไม่สามารถแยกกันไต่ระหว่าง มิติแห่งจิตวิญญาณ มิติแห่งสังคมและมิติแห่งธรรมชาติ
5. ความไม่อาจจะแยกกันไต่ระหว่างมิติที่เราเข้าใจว่ามีชีวิต กับมิติที่เราเข้าใจว่าไร้ชีวิต กล่าวคือ ความไม่สามารถแยกกันไต่ระหว่าง จิต กับ วัตถุ
6. ความไม่อาจจะแยกกันไต่ระหว่างภูมิปัญญากับภูมิธรรม
7. ความไม่อาจจะแยกกันไต่ระหว่างเนื้อหา กับรูปแบบ
8. ส่วนทั้งหมดไม่ได้มีค่าเท่ากับผลรวมของส่วนย่อย หมายความว่า การดำรงอยู่ของส่วนทั้งหมดมีความหมายในตัวของมันเอง ไม่อาจจะเข้าใจได้โดยการศึกษาแบบแยกย่อย
9. การจะเข้าใจส่วนย่อยได้นั้น ก็ต่อเมื่อเข้าใจพลวัตร ของส่วนทั้งหมด ซึ่งไม่ได้หมายความว่า เห็นภาพรวมแล้วก็พอ แท้จริงต้องศึกษาโลกแบบหลายระดับ ทั้งระดับภาพรวมและระดับหน่วยย่อย รวมถึงการเห็นความเชื่อมต่อทั้งสองระดับด้วย

10. การดำรงอยู่ขององค์รวม ไม่ได้ปฏิเสธคุณค่าแห่งปัจเจกหรือหน่วยย่อย แต่เป็นการตระหนักชัดถึงคุณค่าแห่งปัจเจกมากขึ้น นั่นคือ ค่าของแต่ละปัจเจกที่มีต่อโลก ต่อสังคม ต่อธรรมชาติ

ทัศนะสุดท้ายของนักวิชาการ (สุนน อมรวิวัฒน์, 2544) ที่ได้อธิบายความหมายของหลักการบูรณาการว่า การบูรณาการหมายถึง ความสมบูรณ์ ความเต็ม ความพอดี ความสมดุล ความผสมกลมกลืน มีสัดส่วนพอเหมาะ สมองวัตถุประสงค์และเป็นเอกภาพ โดยมีแนวคิด (Concept) ที่สำคัญของบูรณาการ คือ

1. เป็นสถานะและเทคนิค ไม่ใช่รูปแบบ
2. เกิดขึ้นได้โดยการปฏิบัติ
3. มิใช่เป็นเพียงการเชื่อมโยง แต่เป็นการผสมกลมกลืนกันอย่างได้สัดส่วน สมดุล และนำไปใช้อย่างได้ผล บูรณาการจึงมุ่งผลการปฏิบัติมากกว่ารูปแบบ
4. เป็นกระบวนการเต็มรูป มีหลักการองค์ประกอบ ภาพรวม จุดเริ่มต้น วิธีการ และผลที่เกิด ซึ่งเป็นองค์รวมของบูรณาการ คือ ภาพรวม (The whole) ส่วนประกอบ (The part) หลักการ (Principle) กระบวนการ (Process) วิธีการ (Methodology) และผลที่เกิด (Outcomes)

ความหมายของบูรณาการดังกล่าวข้างต้น หากพิจารณาสาระสำคัญ พอจะสรุปได้ว่า การบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งเป็นหน่วยย่อย เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เพื่อทำหน้าที่ร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีคุณภาพและสุนทรียภาพ

การบูรณาการทางการศึกษา เสริมศรี ไชยศรีและคณะ (2526) ได้กล่าวถึงการบูรณาการทางการศึกษา ไว้หลายรูปแบบได้แก่

1. บูรณาการในหลักสูตร ซึ่งเป็นลักษณะการผสมผสานประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อความเข้าใจและชีวิตจริงของผู้เรียน การผสมผสานประสบการณ์การศึกษาดังกล่าวอาจเป็นการผสมผสานเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่มีอยู่ในสาขาวิชาเดียวกันก็ได้หรือเป็นการผสมผสานเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่อยู่ต่างสาขาวิชากันก็ได้ การเลือกเนื้อหาวิชาและวิธีสอน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ความมุ่งหมายของการบูรณาการบรรลุผล

2. บูรณาการภายในสาขาวิชา เป็นการบูรณาการระหว่างรายวิชาย่อยๆ ในสาขาวิชาเดียวกัน เช่น สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มีวิชาย่อยๆ คือ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ธรณีวิทยา และดาราศาสตร์

3. บูรณาการระหว่างสาขาวิชา เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาย่อยๆ ต่างๆ ที่อยู่ต่างสาขาวิชากัน เช่น การเรียนเรื่องหนึ่งอาจมีเนื้อหาจากภูมิศาสตร์ (สังคมศาสตร์) ชีววิทยา (วิทยาศาสตร์) สุขศึกษา (พลานามัย) และการเรียนโคลงกลอน (ภาษาไทย) เป็นต้น

ลักษณะการจัดบูรณาการมี 2 ลักษณะใหญ่ คือ บูรณาการรวมส่วนทั้งหมด (Total Integration) เป็นการบูรณาการแบบกว้างทั้งโปรแกรม และการบูรณาการเป็นบางส่วน (Partial Integration) เป็นการรวมประสบการณ์ของบางสาขาวิชาเข้าด้วยกัน อาจเป็นหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชาซึ่งภายในสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี เรียกว่าเป็นบูรณาการแบบโครงการ (Project Integration)

สำหรับการวิจัยเรื่องการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา เป็นการผสมผสานภารกิจสถาบันอุดมศึกษาด้านการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการ โดยปฏิบัติการในรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณาสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ให้เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่นด้วยกระบวนการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการที่สอดคล้องประสานเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

1.2 หลักการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏ

ตามปรัชญาของสถาบันราชภัฏที่เน้นความเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มุ่งดำเนินการกิจต่างๆ โดยบูรณาการศาสตร์สากลและศาสตร์ท้องถิ่น บูรณาการภารกิจทุกด้าน ตลอดจนใช้ทรัพยากรให้กลมกลืนสอดคล้อง กับเอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ) โดยมีรายละเอียดที่เป็นแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการ การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นคือ ท้องถิ่นหมายถึงองค์กรรวมของคน วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและลักษณะที่ตั้งสัมพันธ์ สาระที่เกี่ยวกับคนได้แก่ ปัญหา ความต้องการ คุณค่าและคุณภาพ วัฒนธรรม ความหมายและคุณค่าที่มนุษย์สื่อออกมา โดยถูกนำมาใช้เพื่อปฏิบัติในการดำรงชีวิตปัจจุบันและอนาคต สำหรับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่สภาวะทางธรรมชาติที่ดำรงอยู่ การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนลักษณะที่ตั้งสัมพันธ์ ได้แก่ สภาวะที่ตั้งทางสถาบัน ซึ่งส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างคน วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยุทธศาสตร์ด้านที่ตั้งสถาบันราชภัฏมีจุดที่เป็นข้อได้เปรียบ เพราะกระจายตัวทั่วประเทศ แต่พื้นที่เป้าหมายท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดสถาบัน

จากภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลก ได้ส่งผลต่อการปรับบทบาท ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้หลักสหวิทยาการหรือหลักบูรณาการ เพื่อหล่อหลอมบทบาทและภารกิจต่างๆ ให้กลมกลืน สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่แยกแยะบทบาทหรือภารกิจให้เป็นเอกเทศเฉพาะอย่าง ทั้งนี้เพราะด้วยธรรมชาติและข้อเท็จจริงแล้วภารกิจ

เหล่านี้ เป็นส่วนส่งเสริม สนับสนุนและไม่สามารถแยกจากกัน สถาบันราชภัฏจึงมีปรัชญา และหลักการที่ว่า เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จึงควรตระหนักและดำเนินการตามหลักบูรณาการ ดังนี้

1.2.1.1 การบูรณาการในเรื่องความรู้

โดยบทบาทหน้าที่ของสถาบันราชภัฏ สถาบันราชภัฏต้องมีความรู้และต้องสร้างความรู้ทั้งในระดับสากลและความรู้ในระดับท้องถิ่น สามารถประยุกต์เอาความรู้ในระดับสากลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมในระดับท้องถิ่น การบูรณาการความรู้จะต้องศึกษาความรู้ในระดับสากลให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันต้องมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นอย่างถ่องแท้ สามารถนำความรู้ท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้การบูรณาการทั้งความรู้สากลและความรู้ท้องถิ่นเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาประเด็นและพื้นที่นั้นๆ ให้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ การวิจัย ได้รับความสำเร็จร่วมกัน กรณีการเปิดโปรแกรมนิเทศศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอน วิชาถ่ายภาพโฆษณา ทั้งคณาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาผู้เรียน ได้เรียนรู้แนวคิด หลักการ และทฤษฎี เกี่ยวกับการถ่ายภาพโฆษณาที่เป็นองค์ความรู้สากล ขณะเดียวกันก็เป็นผู้เชี่ยวชาญในการใช้การถ่ายภาพโฆษณาสินค้า ผลิตภัณฑ์ บริการ ฯลฯ ในท้องถิ่น รู้ข้อดี ข้อจำกัด จุดแข็ง จุดอ่อน จุดขาย รู้ว่าจะทำอะไร อย่างไรเกี่ยวกับการถ่ายภาพโฆษณาให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพที่สุด สามารถนำความรู้สากลมาเชื่อมโยงกับท้องถิ่นได้

1.2.1.2 การบูรณาการในเรื่องภารกิจ

การบูรณาการในเรื่องภารกิจเข้าด้วย ตั้งแต่การวิจัย การสอน การบริการทางวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพราะภารกิจเหล่านี้ มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ตัวอย่างผลงานที่เกิดจากการวิจัยเรื่อง การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัยและกระบวนการวิจัยในท้องถิ่นก็จะถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนนักศึกษา ขณะเดียวกันกระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการวิชาการ ประชาชนที่ร่วมวิจัยเพราะเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน และผลการวิจัยถูกนำไปเผยแพร่ ขยายผลสู่ประชากรกลุ่มอื่นๆ ในการเรียนรู้และปรับใช้ความรู้ต่อไป อันเป็นการบริการของวิชาการให้กับสังคม ในการขับเคลื่อนงานวิจัยร่วมกัน ระหว่างอาจารย์นักวิจัย นักศึกษาและชาวบ้าน ต่างเรียนรู้ร่วมกัน ไม่เฉพาะความรู้ทางวิชาการ แต่เกิดการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิต วิถีชีวิตที่เป็นเรื่องของศิลปวัฒนธรรม ผลงานที่เกิดจากการวิจัย ยังคงรักษาคุณค่าสิ่งดั้งเดิมเอาไว้ และสื่อสารผ่านชิ้นงาน กระบวนการ

สามารถคงไว้ซึ่งคุณค่าทางจิตใจไม่เกิดความแปลกแยก ตัดทอนจากพื้นฐานเดิมของวิถีชีวิตชุมชน

1.2.1.3 การบูรณาการในเรื่องการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

กล่าวคือ เป็นการระดม สรรพกำลังนักคิด นักปฏิบัติ ที่มาจากหลากหลาย ผู้รู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาช่วยกันให้เกิดประโยชน์ต่อกัน ปฏิบัติภารกิจในทุกด้านของสถาบัน มีการประสานเครือข่าย ทั้งระดับบุคคลและองค์กรในท้องถิ่น เพื่อการเชื่อมโยงให้เกิดความสัมพันธ์ การสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมทุกๆ ด้าน มุ่งเน้นให้สถาบันเป็นศูนย์กลางในด้านข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ทางวิชาการ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการให้กับสังคม และการพัฒนาทางวัฒนธรรม

1.2.2 การผลิตและการพัฒนาวิชาชีพครู

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันหลักที่ดูแลการฝึกหัดครูทั้งระบบ โดยประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครูทุกระดับ และองค์กรในท้องถิ่น โดยสถาบันมุ่งให้กระบวนการผลิต เกิดคุณภาพอย่างเข้มข้น ประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อการใช้และพัฒนา โดยเฉพาะหน่วยงานหลักในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ใช้ครูส่วนใหญ่

ในการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏ พอดีสรุปเป็นหลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่สำคัญ คือ

1. หลักการ การบูรณาการการศึกษาเพื่อท้องถิ่นโดยรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อมธรรมชาติ วิถีชีวิตตามครรลองของศิลปวัฒนธรรมประชาชนในท้องถิ่น โดย
 - 1.1 ศึกษา องค์ความรู้สากล และองค์ความรู้ท้องถิ่นตลอดจนแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทั้งสอง ให้สามารถสร้างประโยชน์ต่อการสร้างความรู้ใหม่ ในการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาท้องถิ่น
 - 1.2 ประสานความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างองค์กร บุคลากรภายในสถาบันกับองค์กรและบุคลากรของท้องถิ่น โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและช่วยให้ประชาชน ค้นพบแนวทางแก้ไขปัญหาและพึ่งพาตนเองได้
 - 1.3 เป็นการผสมผสานการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมเข้าเป็นกระบวนการเดียวกัน โดยใช้ท้องถิ่นเป็นเสมือนห้องปฏิบัติการ
 - 1.4 เป็นการปฏิบัติการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งท้องถิ่น องค์กรที่ปฏิบัติการในท้องถิ่น และสถาบันราชภัฏ

- 1.5 ใช้การวิจัยและพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยการผสมผสานการวิจัยประยุกต์และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. วัตถุประสงค์ การบูรณาการการศึกษาเพื่อท้องถิ่น มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ
 - 2.1 เพื่อพัฒนาการปฏิบัติการกิจของสถาบันราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
 - 2.2 เพื่อใช้กระบวนการการจัดการศึกษา ให้ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
 - 2.3 เพื่อระดมทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น
 - 2.4 เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา
3. เป้าหมาย และทิศทางสำคัญของการบูรณาการการศึกษาเพื่อท้องถิ่น คือ
 - 3.1 คณาจารย์ได้มีการบูรณาการการสอนการวิจัยและให้บริการทางวิชาการในโปรแกรมวิชาและศาสตร์ที่ดำเนินการ
 - 3.2 ประชาชนส่วนหนึ่งเข้าใจปัญหาในท้องถิ่นของตนและสามารถแสวงหาทางเลือกเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพและเพิ่มรายได้ มีความเป็นอยู่ดีขึ้น และเป็นแกนนำแก่ชุมชนข้างเคียง
 - 3.3 ผู้นำของท้องถิ่นในสาขาวิชาชีพต่างๆ ในเขตบริเวณของสถาบันราชภัฏ มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถศึกษาวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหาของท้องถิ่นร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 - 3.4 สถาบันราชภัฏมีศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นและการจัดการศึกษา
 - 3.5 มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่น
 - 3.6 มีการนำความรู้ที่ได้จากท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

1.3 แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏ

1.3.1 แนวทางและข้อเสนอที่ผ่านมา

จากข้อสรุปของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ได้สรุปการศึกษาที่พึงประสงค์สำหรับสังคมไทยว่า เป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม อันตนมีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ความเข้าใจมาใช้แก้ปัญหาและเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น โดยกลมกลืนกับธรรมชาติ ซึ่งตามแนวความคิดการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏต้องยึดเอาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน ส่วนใหญ่เป็นพื้นฐานในการดำเนินการ โดยมีพื้นฐานหลักอยู่ที่ช่วย

ให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถแก้ปัญหา เสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น โดยกลมกลืนกับธรรมชาติ สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีส่วนช่วยให้คนส่วนใหญ่ของประเทศ พึ่งตนเองได้ การจัดการศึกษาของสถาบันสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชน คณาจารย์และนักศึกษาได้สัมพันธ์กับความคิดและวิถีชีวิตของประชาชน การเรียนการสอนสัมพันธ์กับความเป็นจริงของชีวิตและสังคม ดังนั้น คำว่าการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น หมายถึง สถาบันราชภัฏต้องมุ่งตอบสนองความต้องการทางการศึกษาของคนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ และต้องช่วยให้คนในท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ แก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้ การปฏิบัติการทุกด้านของสถาบันราชภัฏ ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงต้องมีแนวทางที่เป็นหลักการและวิธีการ ดังนี้ (กรมการฝึกหัดครู, 2534)

1) การกิจในด้านการผลิตบัณฑิต

(1) หลักการ

สถาบันราชภัฏผลิตบัณฑิตตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงระดับปริญญาเอก บัณฑิตที่ผลิตจากจากสถาบันราชภัฏ มีจิตใจผูกพันกับท้องถิ่น กระบวนการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการ ประสานสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกับกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น

(2) วิธีการ

เพื่อให้ได้บัณฑิตตามหลักการ สามารถดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ คือ

1. ส่งเสริมให้อาจารย์ของสถาบันได้ศึกษาท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน การเรียนรู้ บริบท ศักยภาพชุมชน ร่วมสร้างความรู้ท้องถิ่นร่วมกับชุมชน ทดลองและทดสอบการใช้ความรู้ท้องถิ่นและความรู้สากลในท้องถิ่น ร่วมสรุปบทเรียน รูปแบบการจัดการความรู้ในท้องถิ่น ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นข้อมูล ความรู้ที่มีคุณค่าในการจัดการศึกษาของสถาบัน
2. สร้างและพัฒนาหลักสูตรให้สัมพันธ์กับปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น สาระของหลักสูตรเน้นการบูรณาการความรู้สากลกับความรู้ท้องถิ่นอย่างกลมกลืนและพอเหมาะ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมจากท้องถิ่นทุกชั้นตอน
3. เลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการให้นักศึกษาและอาจารย์ตรวจสอบ ปรับความรู้ให้มีคุณค่าต่อการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพของคนในท้องถิ่น เป็นห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ

ทุนมนุษย์ ทุนวัฒนธรรม ทุนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น
 ย่อมถูกนำมาใช้ประโยชน์ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเต็มที่
 ในทางกลับกันการเรียนการสอนแนวนี้ก็จะส่งผลต่อการพัฒนา
 มนุษย์ พัฒนาวัฒนธรรม และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น
 ไปด้วยกัน

4. สาขาหรือโปรแกรมวิชาที่เปิดสอนต้องสอดคล้องกับความต้องการ
 และแนวโน้มของการพัฒนาท้องถิ่น มุ่งวิเคราะห์ปัญหาและแสวง
 หาทางเลือกใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความรู้และเทคโนโลยี
 ที่เหมาะสมในท้องถิ่น ให้โอกาสคนในท้องถิ่นเข้าศึกษาต่อใน
 โปรแกรมวิชาตามความต้องการท้องถิ่นเป็นกรณีพิเศษ
5. ในระดับบัณฑิตศึกษา มุ่งศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพื่อสร้างองค์ความ
 รู้จากภูมิปัญญาพื้นฐานที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น รวมถึงการวิจัยต่อ
 ยอด เพื่อให้ผลการวิจัยมีความหมายต่อการพัฒนาวิถีชีวิต และคุณ
 ภาพชีวิตอย่างมีสัมพันธภาพกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น สิ่ง
 คิงามของท้องถิ่นได้รับการสืบทอดและพัฒนาให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น
 และส่งผลต่อคนในท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจ มั่นใจ และเกิด
 สำนึกในการรักษาและพัฒนาท้องถิ่นของคนบนพื้นฐานของวิถีชีวิต
 ท้องถิ่นนั้นๆ ที่มี สามารถปรับตัวได้เท่าทันกระแสโลก

2) ภารกิจในด้านการวิจัย

(1) หลักการ

ส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาวิจัยเพื่ออนุรักษ์พัฒนา ภูมิปัญญา
 ท้องถิ่นที่บูรณาการกับภูมิปัญญาสากล ใช้ผลการวิจัยให้เป็นประโยชน์
 ทั้งระดับการตอบสนองยุทธศาสตร์ของชาติกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 การปรับปรุงหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน เสริมสร้างดุลยภาพ
 ระหว่างมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

(2) วิธีการ ดำเนินการวิจัยโดยวิธีการต่อไปนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน คณาจารย์ของสถาบันให้ทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นทุก
 ประเภทและทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นวิจัยพื้นฐาน วิจัยประยุกต์ วิจัย
 สถาบัน วิจัยและพัฒนา โดยเน้นการมีส่วนร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง
 เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการสร้างคน (นักวิจัย) สร้างความรู้
 และสร้างสังคม

2. จัดตั้งศูนย์หรือสถาบันวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย การเผยแพร่ และขยายผลการวิจัย ทั้งภายในสถาบันและร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกสถาบัน
3. จัดตั้งและจัดหากองทุนและแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยอย่างมีเป้าหมาย มียุทธศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการวิจัยของคณาจารย์และนักศึกษา

3) ภารกิจในด้านการบริการทางวิชาการ

(1) หลักการ

สถาบันราชภัฏต้องทำหน้าที่เป็นหลักความรู้ของท้องถิ่น ตลอดจนสามารถประยุกต์ความรู้สากลให้เกิดประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ทำหน้าที่ประสานกับบุคคล และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการตอบสนองความต้องการทางวิชาการในท้องถิ่น

(2) วิธีการ

วิธีการสำคัญในการปฏิบัติการกิจด้านบริการวิชาการ คือ

1. ศึกษาและสร้างเสริมเครือข่ายการสื่อสารและการเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นช่องทางการเคลื่อนไหวข้อมูล และความรู้ทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ
2. จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสมตามความต้องการของคนในท้องถิ่น
3. ดำเนินการกระตุ้นให้คนในท้องถิ่น รวมตัวกันเพื่อมาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสรุปบทเรียน และร่วมรับผลจากการกระทำร่วมกัน โดยผ่านงานวิจัยและพัฒนา เพื่อช่วยให้การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
4. ส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ นักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ ได้ปฏิบัติงานภาคสนาม เพื่อเรียนรู้จากความเป็นจริงของท้องถิ่น ร่วมกับชุมชน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสในการบริการทางวิชาการแก่คนในท้องถิ่นโดยตรง รวมทั้งเป็นการเรียนรู้จากท้องถิ่นด้วย
5. ศึกษา รวบรวมและสร้างชุมชนต้นแบบ ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้มข้นแก่ชุมชนอื่น ในการศึกษาดูงาน การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

4) ภารกิจในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

(1) หลักการ

สถาบันราชภัฏถือเป็นหน้าที่สำคัญในการศึกษาเผยแพร่ ทำนุบำรุง และแสดงให้คนในท้องถิ่นได้ตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ยืนยันความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม มีการศึกษาและร่วมเสนอทางเลือกกับท้องถิ่นในการตอบสนองต่อวัฒนธรรมเมืองและวัฒนธรรมต่างชาติที่แผ่เข้ามาสู่ท้องถิ่น อย่างรู้เท่าทัน ข้อดี ข้อเสีย สามารถคัดกรองให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น

(2) วิธีการ ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันราชภัฏ มีวิธีการต่อไปนี้

1. สำรวจ รวบรวมเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น ตำนานหรือความเป็นมา ความเชื่อ นิทาน ขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่นแล้วถ่ายทอดหรือคืนความรู้สู่ชุมชนอย่างมีชีวิตชีวา เพื่อให้วัฒนธรรมท้องถิ่นมีความหมาย มีความชัดเจนต่อการสืบทอดต่อไป
2. ส่งเสริม สนับสนุนให้ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของสถาบันได้ทำหน้าที่ครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการวิจัย การพัฒนา การเผยแพร่เพื่อให้ศิลปวัฒนธรรมมีพลวัตรต่อการรับใช้ชีวิตและชุมชนท้องถิ่นอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
3. สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยผ่านงานวิจัยและพัฒนา
4. สถาบันเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมและเทศกาลต่างๆ ของท้องถิ่นตามขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงการนำมาใช้ในการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถาบัน
5. สถาบันใช้กิจกรรมเพื่อกระตุ้น ส่งเสริมคนในท้องถิ่นให้เกิดสำนึก ยกย่อง เชิดชู ศิลปวัฒนธรรม ให้มีเอกลักษณ์และมีพลังในการสืบทอดวิถีของท้องถิ่นต่อไป

1.3.2 แนวทางและข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8

สถาบันราชภัฏมีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะให้ปรัชญา สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเป็นจริง โดยผ่านภารกิจทุกด้าน ตั้งแต่อดีต (ข้อ 1.3.1) และสืบเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 ที่ประมวลไว้ในวิสัยทัศน์ : ราชภัฏกับการพัฒนา (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ) มีดังนี้

1) ภารกิจด้านการจัดการศึกษา

(1) หลักการ

การจัดการศึกษาเป็นภารกิจที่มีความสำคัญสูงสุดของสถาบันราชภัฏ เพื่อเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความสามารถและคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศและท้องถิ่น มุ่งเน้นความเป็นคนที่สมบูรณ์และความมีปัญญา เพื่อการริเริ่มสร้างสรรค์และการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

(2) แนวทางการดำเนินการ

1. สนับสนุนให้มีการศึกษาในสาขาวิชาที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สภาพความต้องการของท้องถิ่น และความชำนาญของสถาบัน เพื่อมุ่งสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพสูง ทั้งก่อนประจำการและหลังประจำการ
2. สนับสนุนให้มีระบบ หรือวิธีการจัดการศึกษา หรือการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อสนองความแตกต่างของผู้เรียน และความแตกต่างของลักษณะวิชา
3. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรม และนำไปใช้ในการดำรงชีวิต
4. สนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างสถาบันกับองค์กรและชุมชน ทั้งในระดับการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติ

(3) วิธีการ

1. จัดให้มีวิธีการและระบบส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต เช่น มีการประกันคุณภาพนักศึกษา ป้อนสนับสนุนในด้านบุคลากร ห้องปฏิบัติการ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ
2. เพิ่มสัดส่วนการรับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 8 ต่อปี และมีสัดส่วนร้อยละ 40 ในปี 2544

3. จัดกระบวนการเรียนการสอนกิจกรรมนักศึกษาตลอดถึงการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในสถาบัน ให้ส่งเสริมการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การพัฒนาปัญญา การสั่งสมคุณธรรมจริยธรรม การเสริมสร้างความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่น และการมีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์
4. จัดกระบวนการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคนรุ่นใหม่ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นคุณค่าด้านความมีวินัย ความสามารถทางภาษาต่างประเทศ และคอมพิวเตอร์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุผล ความรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม นำใจประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำและภราดรภาพ
5. ใช้วิธีการเชิงรุกและหลากหลาย ในการสรรหาและคัดเลือกนักศึกษา เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษา และการแสวงหาคนดี คนเก่งเข้ามาเรียน
6. จัดสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี และวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ให้สอดคล้องกับการมีปฏิสัมพันธ์กับครู อาจารย์
7. สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในรูปแบบของการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศ การแลกเปลี่ยนอาจารย์ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา การดำเนินงานวิจัยร่วม และการเสนอผลงานวิชาการ
8. ดำเนินงานด้านบัณฑิตศึกษา ที่เน้นการใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาของชุมชนและการประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้วิธีการร่วมมือระหว่างสถาบันราชภัฏ หรือความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศและการคัดเลือกอาจารย์ที่มีประสบการณ์สูงมารับผิดชอบการดำเนินงาน ตลอดถึงการใช้โครงการบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถาบัน
9. พัฒนาความร่วมมือกับท้องถิ่น ในการกำหนดหลักสูตร การรับนักศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกรักเป็นเจ้าของ การใช้ท้องถิ่นเป็นสนามการเรียนรู้ ความรับผิดชอบร่วม และการใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น

10. พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรและสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาคณาจารย์และพัฒนานักศึกษา

2) ภารกิจด้านวิจัย

(1) หลักการ

การวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาการกิจทุกด้านของสถาบัน และพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

(2) แนวทางดำเนินการ

1. เร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในด้านการวิจัย ให้สามารถสร้างและผสมผสานองค์ความรู้สากล เทคโนโลยีและภูมิปัญญาไทย เพื่อปรับปรุงระบบบริหาร ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และการพัฒนาท้องถิ่น
2. มุ่งการวิจัยเพื่อกำหนดแนวนโยบาย การวางแผน และการตัดสินใจในการบริหารสถาบัน รวมทั้งการวิจัยเพื่อปฏิบัติงานตามภารกิจของสถาบันในด้านต่างๆ เช่น การจัดการศึกษา การฝึกอบรม การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
3. ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน พัฒนาองค์ความรู้ และการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน โดยจะต้องบูรณาการการวิจัยให้สอดคล้องกับภารกิจดังกล่าว
4. ส่งเสริมให้อาจารย์ได้ศึกษาหาความรู้และวิจัย โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

(3) วิธีการ

1. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนางานวิจัยของสถาบัน ทั้งการวิจัยสถาบัน การวิจัยเพื่อปฏิบัติงานตามภารกิจของสถาบัน และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้เพิ่มทั้งด้านปริมาณและคุณภาพทุกปี
2. พัฒนาอาจารย์ให้มีรู้ด้านการวิจัย โดยส่งเสริมให้ศึกษาต่อและการฝึก อบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถทำการวิจัยพื้นฐาน วิจัยประยุกต์ และการวิจัยสถาบัน ที่เชื่อมโยงสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3. จัดหางบประมาณ แหล่งกองทุนหรือจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนการจัดทำวิจัยของคณาจารย์อย่างต่อเนื่องและให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น
4. จัดหาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัย เพื่อเป็นที่ปรึกษาและร่วมจัดทำวิจัยเป็นกลุ่มใหญ่ ที่เป็นการระดมทรัพยากร เพื่อช่วยเหลือและเรียนรู้ในการทำวิจัยร่วมกัน
5. จัดระดมความคิดจากคณาจารย์ เพื่อหาแนวทางในการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้มีโครงการวิจัยในลักษณะสหวิทยาการที่ต่อเนื่อง ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ตามภารกิจ และสามารถเจาะลึกเฉพาะสาขาได้
6. จัดบรรยากาศทางด้านการวิจัยเป็นประจำในสถาบัน เช่น การบรรยาย การนำเสนอผลงานวิจัยใหม่ๆ การประชุมปฏิบัติการทาง การวิจัยอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณาจารย์ในสถาบัน ตลอดจนจัดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย
7. ประสานความร่วมมือในการทำวิจัยกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในลักษณะเครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาสถาบัน พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน และพัฒนาท้องถิ่น
8. ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ โดยให้มีการวิจัยสำรวจเพื่อบ่งชี้คุณภาพการเรียนการสอน กำหนดเกณฑ์ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน และการนำความรู้เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งนำผลจากการพัฒนามาสอนในชั้นเรียน
9. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเพื่อรวบรวมเอกสาร ผลงานวิจัยและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายข้อมูลทั้งภายในและภายนอกสถาบันเพื่อพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล สำหรับการบริการสืบค้นแก่คณาจารย์ นักศึกษาและผู้สนใจ
10. จัดให้มีการประเมินการวิจัยของสถาบันอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการทำวิจัยแก่คณาจารย์ และการพัฒนาระบบการส่งเสริมการวิจัยของสถาบัน

11. ใช้บัณฑิตศึกษาเป็นวิธีการในการพัฒนาการวิจัยของสถาบัน ทั้งด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาสถาบัน พัฒนาการเรียน การสอน และพัฒนาท้องถิ่น

3) ภารกิจด้านการบริการวิชาการ

(1) หลักการ

การบริการวิชาการเป็นกระบวนการบูรณาการของการจัดการศึกษาและการวิจัยเพื่อบริการวิชาการแก่ชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น

(2) แนวทางดำเนินการ

1. ขยายขอบเขตและรูปแบบของการบริการทางวิชาการให้มีความหลากหลาย โดยอาศัยกิจกรรมการศึกษา การวิเคราะห์และวิจัยสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้เป็นกระบวนการศึกษาแบบตลอดชีวิตในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
2. แสวงหาความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อการบริการทางวิชาการ โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ทั้งในส่วนของการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

(3) วิธีการ

1. ดำเนินการศึกษาชุมชนด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่น พร้อมทั้งเสนอแนวทางประยุกต์ใช้องค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น และเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชนและท้องถิ่นให้แก่คณาจารย์ ได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. ศึกษารวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน สถานประกอบการ องค์กรทางธุรกิจ ฯลฯ เพื่อใช้เป็นแหล่งวิทยาการทางการเรียนการสอน และบริการทางวิชาการ
3. พัฒนากระบวนการเรียนการสอนทุกโปรแกรมวิชา ให้มีกิจกรรมการศึกษาปัญหาขององค์กรในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากการเรียน ในการแก้ปัญหาและพัฒนาองค์กรในท้องถิ่น
4. พัฒนานุเคราะห์ของสถาบันให้มีศักยภาพ ความรู้และความสามารถในการให้บริการทางวิชาการ

5. พัฒนาหลักสูตร และจัดให้มีการฝึกอบรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจนหลักสูตรเฉพาะกิจแก่กลุ่มเป้าหมาย ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน
6. จัดการสัมมนาทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีกับหน่วยงาน สถานประกอบการต่างๆ
7. จัดให้มีการให้คำปรึกษาและการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการทั้งโดยตรงและผ่านสื่อพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ
8. จัดทำทะเบียนแหล่งวิทยาการ วิทยากร และจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเครือข่ายของวิทยาการชุมชน และท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
9. ร่วมมือกับหน่วยงาน สถานประกอบการ องค์กรทางธุรกิจ ในการจัดการฝึกอบรมและสัมมนาทางวิชาการ การวิจัยและการให้คำปรึกษา
10. ร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศในการจัดการศึกษา โดยให้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ พัฒนาหลักสูตร สื่อการสอน
11. จัดตั้งกองทุนอุดหนุนการบริการทางวิชาการ

4) ภารกิจด้านการปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี

(1) หลักการ

การปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี เป็นกระบวนการที่บูรณาการอยู่ในภารกิจจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

(2) แนวทางดำเนินการ

มุ่งเน้นให้สถาบันบูรณาการ การปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการสถาบัน เพื่อพัฒนาสถาบันและตอบสนองปัญหาความต้องการของท้องถิ่น

(3) วิธีการ

1. พัฒนาให้มีระบบเครือข่ายข้อมูลที่สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการบริหารและจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจของสถาบัน

2. พัฒนาศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และศูนย์วิทยบริการ เพื่อเป็นแหล่งให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์และชุมชนในท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและทดสอบ
3. กระตุ้นและสนับสนุนอาจารย์และนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าวิจัย เพื่อสร้างผลผลิตทางเทคโนโลยีที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม
4. ร่วมมือกับภาคีรัฐบาลและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศดำเนินการกิจต่างๆ เพื่อการปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีที่เอื้อต่อคุณค่า และการรักษาสีงแวดล้อมในการดำรงชีวิตอย่างชาญฉลาด
5. ใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนและการวิจัยที่เหมาะสม เพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ มาใช้ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี

5) การกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

(1) หลักการ

สถาบันราชภัฏมามีภารกิจในการศึกษาวิจัย อนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่วัฒนธรรม เพื่อให้บุคลากรของสถาบันและคนในท้องถิ่น เข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมของตน สามารถเลือกสรร และบูรณาการวัฒนธรรมของท้องถิ่นและวัฒนธรรมของชาติและวัฒนธรรมสากลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

(2) แนวทางดำเนินการ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในรูปแบบต่างๆ อันได้แก่ การศึกษาวิจัย การอนุรักษ์ การพัฒนา การส่งเสริม และการแลกเปลี่ยนเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรม ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับคนและภูมิปัญญา ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตคนไทยทั้งนี้โดยการบูรณาการกระบวนการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้สอดคล้องไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิถีคิด วิถีรู้สึก วิถีแสดงออก ระบบความหมายและคุณค่า อันจะนำไปสู่การเลือกสรรและการตัดสินใจ เพื่อการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในสถาบันและในชุมชน โดยการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนและกระบวนการพัฒนาคณาจารย์รุ่นใหม่

(3) วิธีการ

1. ดำเนินการให้หน่วยงานภายในและส่งเสริมให้หน่วยงานภายนอกสถาบันได้กระทำกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสม
2. พัฒนาสำนักศิลปะและวัฒนธรรมของแต่ละสถาบันให้ทำหน้าที่เป็นแหล่งวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม และเป็นหน่วยสนับสนุนการจัดกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแก่หน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน
3. นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งที่อยู่ในรูปของความเชื่อ ค่านิยม นิทาน เพลง การละเล่น ประเพณีและอื่นๆ มาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
4. แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถาบัน และหน่วยงานต่างประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมเพื่อธรมรงค์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
5. ดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผสมผสานให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวัฒนธรรมลงในรายวิชาต่างๆ ที่เหมาะสม จัดทำเป็นรายวิชาเลือกหรือรายวิชาบังคับ พัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมให้เป็นโปรแกรมวิชาเอกหรือวิชาโท และนำเอาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวัฒนธรรมมาจัดทำในรูปของสื่อชนิดต่างๆ เพื่อเผยแพร่ต่อไป
6. จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการคิด วิเคราะห์ และเลือกสรรเนื้อหาสาระ อันมีคุณค่าของวัฒนธรรมทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับสากล เพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีวิต
7. จัดกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้คนในท้องถิ่นได้ร่วมกันวิเคราะห์และประเมินค่าวัฒนธรรมของตน ตลอดจนวัฒนธรรมของชาติและสากลเพื่อแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมต่อการดำรงตนในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง
8. ดำเนินการวิจัยทางศิลปวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

6) ภารกิจด้านการผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

(1) หลักการ

การผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู เป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันราชภัฏที่ทุกสถาบันพึงระดมทรัพยากรทั้งหมด เพื่อดำเนินการโดยมุ่งเน้นคุณภาพและความต้องการของสังคมเป็นสำคัญ

(2) แนวทางดำเนินการ

1. ระดมทรัพยากรทั้งหมด คณาจารย์ทุกสาขาวิชา สิ่งอำนวยความสะดวกนานาประการของสถาบันและในชุมชน ให้มีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายสำคัญในการผลิตครู และปฏิรูปการฝึกหัดครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. ให้มีการปฏิรูปการฝึกหัดครู ทั้งในกระบวนการสรรหา การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อพัฒนานักศึกษา ครูและผู้ประกอบวิชาชีพครู
3. มุ่งผลิตและปฏิรูปการผลิตครูสาขาขาดแคลน
4. ส่งเสริมการเปิดบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและชี้นำแนวทางการศึกษาของท้องถิ่นเป็นสำคัญ
5. มุ่งผลิตและพัฒนาครูที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม จิตสำนึกในความเป็นครู รับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นแบบอย่างที่ดี ใฝ่รู้ มุ่งพัฒนาตนเอง รักความอิสระ และเคารพในสิทธิมนุษยชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน พัฒนา อนุรักษ์ และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น
6. ส่งเสริมการศึกษา การอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการในลักษณะต่างๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและองค์กรเอกชนต่างๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญยิ่งขึ้น

(3) วิธีการ

1. การผลิตครู

- 1.1 ผลิตครูเพื่อสอนเด็กก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา ให้เพียงพอกับความต้องการและสอดคล้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษา

- 1.2 ผลิตครูเพื่อสอนระดับมัธยมศึกษาในสาขาที่ขาดแคลน ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะครูสอนมัธยมปลายในวิชา ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ให้เพิ่มมากขึ้น
- 1.3 ผลิตครูเพื่อสอนวิชาอาชีพทั้งสายธุรกิจศึกษาและสายอุตสาหกรรมศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

2. การผลิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์

- 2.1 ผลิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์ระดับประกาศนียบัตร สำหรับผู้สำเร็จปริญญาตรีสาขาอื่นที่ประสงค์จะเป็นครู เพื่อให้ได้บัณฑิตครูที่มีความถนัดลึกในเนื้อหาวิชา เพื่อสอนในสถานศึกษาที่ต้องการ ครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ได้แก่ คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ดนตรี เป็นต้น
- 2.2 ผลิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาโท โดยเน้นกระบวนการค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีทางการศึกษา การประยุกต์ศาสตร์สากลและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ

3. การปฏิรูปการเรียนการสอนในกระบวนการฝึกหัดครู

- 3.1 พัฒนาหลักสูตรการฝึกหัดครูสาขาวิชาต่างๆ ทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของท้องถิ่นและสถานศึกษา
- 3.2 ให้มีการบริหารหลักสูตรโดยคณะบุคคล ซึ่งอาจประกอบด้วย หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ผู้สอน ผู้แทนจากคณะต่างๆ ผู้แทนจากสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ศิษย์เก่า ผู้แทนนักศึกษา นักวิชาการเฉพาะสาขาวิชา ฯลฯ เพื่อสร้างเครือข่ายการผลิตบัณฑิตครูและปฏิรูปการฝึกหัดครู
- 3.3 จัดให้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาครูเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่สำคัญที่สุด ให้นักศึกษาครูฝึกการคิดอย่างมีระบบ เน้นการปฏิบัติมากกว่าการท่องจำ เน้นการประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ให้นักศึกษาครูสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์สร้างความรู้ใหม่ มีทักษะการเรียนรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น สามารถนำประสบการณ์จากกรอบ

ครัวจากชุมชน จากวิถีชีวิตจริงในโรงเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งของ
การเรียนการสอน

- 3.4 ให้ชุมชนและโรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนการสอน โดยตรงให้
มากขึ้น เพื่อนักศึกษาฝึกหัดครูจะได้มีประสบการณ์ตรงอย่าง
ต่อเนื่อง
- 3.5 พัฒนาอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาฝึกหัดครูให้สามารถจัดกิจกรรม
นำเทคนิควิธี นวัตกรรมทางการสอน และเทคโนโลยีทางการ
ศึกษา มาใช้กับนักศึกษาฝึกหัดครูได้อย่างเหมาะสม และเกิด
ประสิทธิผลสูงสุด

4. การจัดประสบการณ์วิชาชีพครู

- 4.1 ให้กระบวนการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นองค์ประกอบ
ของกระบวนการฝึกหัดครู และเป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ
ครูที่สำคัญ
- 4.2 จัดให้มีการวางระบบ ขั้นตอน ระยะเวลากระบวนการฝึก
ประสบการณ์การคัดสรรโรงเรียน การคัดสรรอาจารย์ พี่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์ และการจัดการที่เอื้อต่อการดำเนินการอย่างมี
ประสิทธิภาพ
- 4.3 สร้างเครือข่ายให้โรงเรียนเป็นสถานศึกษาของนักเรียนฝึกหัด
ครูอย่างต่อเนื่องและถาวร โดยให้ความสำคัญต่อโรงเรียน และ
อาจารย์พี่เลี้ยงเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน

5. การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู

- 5.1 วิจัย พัฒนา คิดค้น ทดลอง รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการ
เรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การประเมินประ
สิทธิภาพและประสิทธิผล แห่งวิชาชีพครู เพื่อสร้างองค์ความรู้
ใหม่ และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาการสากลที่
สอดคล้องกับสังคมไทย จนเป็นที่ยอมรับทั่วไปเหมือน
ศาสตร์ที่ก้าวหน้าอื่น ๆ
- 5.2 ให้มีการแลกเปลี่ยนวิทยาการวิชาชีพ ระหว่างอาจารย์ต่างภูมิ
ภาคและระหว่างนานาชาติ และให้ครูอาจารย์ได้ก่อตั้งหรือเข้า
ร่วมกิจกรรมกับองค์กรวิชาชีพครูทุกระดับทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพระหว่าง
องค์กรวิชาชีพและผู้มีอาชีพครู

- 5.3 จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและวิชาชีพของครู อาจารย์ ให้เป็นที่ประจักษ์ในลักษณะต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ ครูอาจารย์ได้กระทำกิจกรรมทางวิชาการและวิชาชีพที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเอง และต่อสังคมได้อย่างอิสระ

6. การศึกษา อบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการ

จัดให้มีการศึกษา การอบรม แก่บุคลากรทางการศึกษาและครู ประจำการ ในลักษณะต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น โดย ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและองค์กรเอกชนต่าง ๆ เพื่อพัฒนา วิชาชีพครูให้เจริญยิ่งขึ้น

7) ภารกิจด้านการบริหาร

(1) หลักการ

การบริหารสถาบันราชภัฏ เป็นระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย เอื้อต่อการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีพลวัตรในการปรับ ตัวมีศักยภาพในการดำเนินการอย่างเป็นอิสระ คล่องตัวและเปิดโอกาสให้ ท้องถิ่น และบุคลากรในสถาบันเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

(2) แนวทางดำเนินการ

1. ส่งเสริมให้สถาบันมีระบบการบริหารที่ทันสมัยและเป็นสากล มีประสิทธิ ภาพ เอื้อต่อการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรการบริหารของสถาบันมีความเป็นอิสระเกิด ความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่เป็นพื้นฐานในการบริหารและการดำเนินงาน
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคม
5. สนับสนุนสถาบันพัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้บุคคลมีภาวะรับผิดชอบที่ชัดเจน ตรวจสอบได้

6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันมีระบบงบประมาณที่มีประสิทธิภาพมีความคล่องตัว และมีการนำระบบกองทุนเข้ามาเสริมในเรื่องการบริหารจัดการสถาบันและมีลักษณะพึ่งพาตนเอง
7. ส่งเสริมให้มีการประเมินสถาบันอย่างมีระบบ ทั้งจากองค์กรภายในและองค์กรภายนอกสถาบัน

(3) วิธีการ

1. วางแผนและจัดทำโครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในทุกระดับ โดยมีนโยบายและเป้าหมายของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏเป็นเครื่องมือชี้้นำในการบริหารและการดำเนินงาน
2. จัดสรรงบประมาณแผ่นดินและรายได้ของสถาบัน เพื่อใช้ในการบริหารและการดำเนินงานตามแผนและโครงการที่วางไว้
3. ปรับโครงสร้างภายในของสถาบันให้มีความกระชับ กะทัดรัด เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีความเป็นอิสระ คล่องตัว มีประสิทธิภาพในการดำเนินการตามภารกิจและนำเอาระบบบริหารเชิงธุรกิจเข้ามาเสริมดำเนินการ
4. สร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บุคลากรของสถาบันปฏิบัติภารกิจอย่างมีความสุข
5. นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและการให้บริการ โดยเฉพาะการปรับปรุงระบบแผนการเรียนการสอนลงทะเบียน และการเงิน
6. พัฒนาบุคลากร โดยสร้างโอกาสในการศึกษาต่อ และการพัฒนาฝึกอบรมตามความต้องการและความจำเป็น และกำหนดภาวะความรับผิดชอบที่ชัดเจนตรวจสอบได้ของบุคลากรตำแหน่งต่าง ๆ ในสถาบัน
7. พัฒนาระบบการสรรหาการเตรียมและพัฒนาผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในสถาบันให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ
8. จัดตั้งและนำระบบกองทุนอุดหนุนมาใช้ในการบริหารและพัฒนางานของสถาบัน
9. ให้ท้องถิ่นหรือองค์กรสาธารณกุศลอื่น ๆ ร่วมสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการกิจของสถาบัน เพื่อแบ่งเบาภาระด้าน งบประมาณ

ของรัฐ และท้องถิ่นได้มีส่วนรับผิดชอบการจัดการศึกษา ซึ่งส่งผลให้
บังเกิดคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นต่อไป

10. ดำเนินการให้มีผู้ประเมินจากทั้งบุคคลภายในและภายนอก ตลอดจน
พัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินให้เป็นระบบที่มีความเชื่อถือสูง
เพื่อประเมินสถาบันอย่างมีระบบ

2. การกิจด้านการสอนระดับอุดมศึกษา

2.1 หลักสูตรระดับอุดมศึกษา

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการกิจด้านการสอนระดับอุดมศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษา
ของสถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับ
สภาพจริง เหมาะกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต เพื่อการทำหน้าที่พัฒนานุชนวัยให้มี
คุณภาพ สอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542 ที่ได้ระบุสาระสำคัญได้แก่

หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริม
ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ผู้สอนต้องจัดบรรยากาศและสภาพ
แวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา
ทุกสถานที่ ร่วมมือกับชุมชน ประเมินผู้เรียนจากการพัฒนาของผู้เรียน ความประพฤติ การ
ทดสอบ

หมวดที่ 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาโดยคำนึงถึงความเป็นอิสระ

หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอก

หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เน้นการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถในการผลิต
และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ในทางหลักการของการกำหนดหลักสูตร ชนิดและประเภทของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
ที่ วิชัย วงษ์ใหญ่(2543) เสนอไว้พอสรุปได้ คือ

1. สิ่งกำหนดหลักสูตร ภาพรวมของหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตาม
แผนการศึกษาชาติ มีปัจจัยที่สำคัญคือ เป้าหมายการจัดการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม
การเมือง วิชาการ จิตวิทยาและคุณธรรมจริยธรรม

2. ชนิดและประเภทหลักสูตร

2.1 หลักสูตรที่เน้นวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject Centered Design)

เป็นหลักสูตรที่ใช้กันมากในสถาบันอุดมศึกษา เพราะเชื่อว่าความรู้ สติ
ปัญญา การแสวงหาความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ทำให้เกิดปัญญา โครงสร้าง
หลักสูตรจะแบ่งเป็นส่วนๆ ของแต่ละวิชาตามลักษณะธรรมชาติของความรู้

กระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนจะเป็นศูนย์กลางใช้การบรรยาย การท่องจำ การอภิปรายเป็นหลัก การเรียนการสอนไม่ค่อยสัมพันธ์กับชีวิตจริง

2.2 หลักสูตรแบบสาขาวิชา (Discipline Design)

เป็นหลักสูตรคล้ายหลักสูตรรายวิชา แต่เน้นการแบ่งตามโครงสร้างของสาขาวิชา ผู้เรียนจะเรียนเฉพาะสาขาวิชา ขาดการเชื่อมโยงกับชีวิตจริงและกับสาขาวิชาอื่น

2.3 หลักสูตรแบบสัมพันธ์วิชา (Correlation Design)

เป็นการนำเอาเนื้อหาวิชามาจัดทำให้มีความสัมพันธ์กัน ส่วนมากจะเป็นหลักสูตรแกน (Core Curriculum) โดยจัดเป็นหัวข้อ ผู้สอนต่างสาขาทำงานร่วมกันได้

2.4 หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centered Design)

เป็นการจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นภาพรวมทั้งร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและลักษณะเฉพาะของบุคคล ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (Self actualization)

2.5 หลักสูตรที่เน้นปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem Centered Design)

เป็นหลักสูตรที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตที่เป็นปัญหามูลค่าและสังคม ปัญหาที่กำหนดเพื่อการศึกษา มีความสัมพันธ์กับปัญหาสังคม ที่จะไปสร้างความรู้ในการดำรงชีวิต เนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับหลายสาขาวิชา

2.6 หลักสูตรที่เน้นเทคโนโลยีเป็นศูนย์กลาง (Technology Centered Design)

เทคโนโลยีมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ซึ่งมีจุดเน้นที่กระบวนการและผลิตที่เกี่ยวกับการสอน เช่น วิธีการ วัสดุหลักสูตร ระบบการเรียนการสอนและการประเมินผล

2.7 หลักสูตรเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 19. ที่ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์และการปฏิบัติการกิจอุดมศึกษาในการให้การศึกษา ฝึกอบรมและการทำวิจัยโดยเน้นการเรียนการสอนแบบเปิดกว้าง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต จัดการเรียนรู้โดยเน้นการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ได้ฝึกกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันปัญหาและแก้ไขปัญหา

ส่วนความเห็นของนักวิชาการที่มีต่อหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของไทย สุธรรม อารีกุล (2540) ได้วิพากษ์ไว้พอสรุปได้ว่า หลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาของไทยมีความล้าสมัย แยกวิชา

เกินความจำเป็น มีความซ้ำซ้อน ลอกเลียนแบบจากต่างประเทศ และลอกเลียนซึ่งกันและกัน มีหลักสูตรจำนวนมากแต่ขาดความหลากหลาย ขาดความยืดหยุ่น ไม่เป็นสากล และไม่เกิดบูรณาการ ไม่มีการปรับหลักสูตรตามกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นหลักสูตรจะต้องมีการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย ไม่ซ้ำซ้อน มีเอกลักษณ์ แสดงความเข้มแข็งของสถาบัน ภายใต้อาณัติความเป็นไททางวิชาการ สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรมไทย

2.2 เทคนิคการสอน

การทำหน้าที่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง ระบบสถาบัน บุคคล งบประมาณ หลักฐาน และอื่น ๆ การบูรณาการภารกิจด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันและดำเนินการกิจ โดยใช้ภารกิจการสอนเป็นภารกิจนำ นับได้ว่าเป็นช่องทางที่เป็นทางเลือกสำคัญและเป็นโอกาสของสถาบัน ในการปฏิบัติการกิจทั้งด้านกว้างและด้านลึก แต่การจะปฏิบัติการกิจด้านการสอนระดับอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่น ผู้สอนจะต้องมีความรู้ มีทักษะ และเจตคติที่ดีในการสอน เทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา จึงเป็นแนวคิด หลักการและวิธีการที่ต้องศึกษา ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543) ได้เสนอไว้พอสรุปได้ดังนี้

แนวการสอนระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไปแบ่งได้ 2 แบบ คือ แนวที่เป็นวิธีการของการสอน ซึ่งได้แก่ การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบอภิปราย และการสอนแบบฝึกปฏิบัติ ส่วนอีกแนวหนึ่งเป็นแนวที่เน้นจุดมุ่งหมายของการสอน ได้แก่ การสอนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การสอนให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้ และการสอนให้ผู้เรียนวิจัย แต่ละแบบ จะมีจุดมุ่งหมายและวิธีการที่แตกต่างกัน ส่วนการใช้แบบใดขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การสอน ลักษณะวิชาและสภาพแวดล้อม แต่ละเทคนิคการสอนมีสาระสำคัญแตกต่างกันไปคือ

2.2.1 เทคนิคการสอนแบบบรรยาย

1) ความหมาย การสอนแบบบรรยาย หมายถึงการสอนที่ผู้สอนเตรียมจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระการสอน มาบอกเล่า อธิบายให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนจะรับหรือจำสิ่งที่สอนเป็นรูปแบบการสื่อสารทางเดียว ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อย เน้นการ ฟัง การจด และการจำ เป็นสำคัญ ช่วงหลังการสอนแบบนี้จะมีการใช้สื่อประกอบการบรรยาย ซึ่งทำให้เกิดความสนใจมากขึ้น

2) จุดมุ่งหมาย ของการสอนแบบบรรยาย มีจุดมุ่งหมาย คือ การให้ความรู้ ข้อมูล กับผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นพื้นฐาน ให้กับผู้เรียน ได้เข้าใจเรื่องราวได้ดี รวดเร็วเพื่อการศึกษาเพิ่มเติม

3) กระบวนการบรรยาย มี 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการบรรยาย การดำเนินการบรรยาย และการประเมินการบรรยาย

- (1) การเตรียมการบรรยาย เริ่มจากการศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเตรียมเนื้อหาที่จะบรรยายที่ผู้เรียนควรจะเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพื้นฐานและธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการเตรียมตัวอย่างหรือสื่อประกอบการบรรยายที่สามารถสร้างภาพหรือแนวคิด (Concept) ได้ง่าย
- (2) การดำเนินการบรรยาย การบรรยายที่ดีควรบรรยายตามโครงสร้าง เนื้อหาที่เตรียมไว้ โดยเริ่มจากการสนทนานำเข้าสู่เรื่องบรรยายเนื้อหาประกอบภาพ สื่ออย่างเชื่อมโยง ให้ชัดเจน แจ่มแจ้ง ชูใจและเร้าแรง รวมถึงมีการสรุปในช่วงท้ายเพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่บรรยายมาและกำหนดการสอนครั้งต่อไป
- (3) การประเมินการบรรยาย โดยใช้การสังเกตและการถามคำถามเพื่อประเมินความตั้งใจ ความสนใจ และการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการบรรยาย

2.2.2 เทคนิคการสอนแบบอภิปราย

1) ความหมาย

เทคนิคการสอนแบบอภิปราย หมายถึงการสอนที่ผู้เรียนกับผู้สอน หรือผู้เรียนกับผู้เรียนร่วมกันออกความเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในเนื้อหาสาระที่เรียน โดยมักจะทำเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย เป็นวิธีการที่ทุกคนเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมกัน ได้ทั้งเนื้อหาสาระและกระบวนการ ซึ่งเหมาะกับวิชาที่สามารถหาข้อสรุปเพื่อสร้างความรู้ใหม่ แต่ไม่เหมาะกับวิชาที่ความรู้ชัดเจนตายตัว

2) จุดมุ่งหมาย

มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาอย่างวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และเรียนรู้ด้วยตัวเอง เกิดการเรียนรู้ทั้งจากการรับจากผู้อื่นและรับรู้ด้วยตนเอง กับเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผู้เรียน ในการคิด วิเคราะห์และแสดงออก โดยเน้นที่กระบวนการ การพัฒนาระบบความคิดให้กว้างขวางลึกซึ้ง

3) กระบวนการ

- (1) การเตรียมการสอน ต้องมีการกำหนดแนวหรือแผนการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่จุดมุ่งหมายที่ละเอียด มีการเตรียมประเด็นอภิปรายเสนอแนะ เพื่อที่จะนำไปสู่การอภิปรายและลงสรุปเป็นความรู้ได้
- (2) การดำเนินการ ขึ้นอยู่กับการออกแบบการสอนว่าจะอภิปรายในช่วงสั้นๆ หรือช่วงยาว แต่จะต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงจุดมุ่งหมาย ขอบเขต และแนวทางการอภิปราย ตามประเด็นเสนอแนะที่เตรียมหรือเพิ่มเติมจากเวทีอภิปราย รูปแบบการดำเนินการอาจเป็นการอภิปรายอิสระ (Free discussion) ในกลุ่มเล็ก 5 – 6

คน เลือกผู้ดำเนินการและเลขานุการกันเอง อภิปรายตามกรอบประเด็น หรืออาจจะอภิปรายเพื่อหวังผลที่สามารถตอบคำถามสำคัญให้เป็นผลงานออกมา (Task-group or Seminar) ซึ่งต้องกำหนดงานให้ชัดเจน ให้เวลาที่เหมาะสม

- (3) การประเมินการอภิปราย เป็นการประเมินความสำเร็จของกิจกรรมว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ทั้งถึงหรือไม่ ความเห็นกว้างขวางลึกซึ้งเพียงใด โดยใช้การสังเกตและการถามเพื่อสะท้อนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการอภิปราย รวมถึงการให้ผู้เรียนประเมินตนเอง สะท้อนความคิดเห็นจากการอภิปราย ในประเด็นการประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งหมดนี้อาจจะไม่เพียงพอ เพื่อให้การประเมินน่าเชื่อถือ อาจใช้การประเมินแบบการตอบสั้นๆ หรือประเมินค่า (Check list) โดยไม่ต้องลงชื่อ มาประมวลร่วมกับ 2 แบบแรก ก็จะช่วยให้ได้ภาพการประเมินที่ชัดเจนขึ้น

2.2.3 เทคนิคการสอนแบบฝึกปฏิบัติ

1) ความหมาย

การสอนฝึกปฏิบัติเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรง หรือประสบการณ์จำลองในเรื่องที่เรียน เกิดความเข้าใจจนสามารถประยุกต์ใช้หรือสร้างสรรค์ใหม่ขึ้น เป็นการฝึกปฏิบัติทั้งในห้องเรียน ห้องทดลอง ห้องสมมติและสภาพจริง เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้จริง ในทางปฏิบัติอาจอยู่ในรูปของห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Laboratory) การสอนในคลินิกทางการแพทย์ (Bed side Teaching) รวมถึงการฝึกปฏิบัติงานทางสังคมศาสตร์ (Practices or Apprenticeship)

1) จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของการสอนแบบฝึกปฏิบัติคือ มุ่งให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองปฏิบัติว่าผลการปฏิบัติเป็นไปตาม แนวคิดทฤษฎีที่เรียนรู้หรือไม่ ขณะเดียวกันอาจจะเกิดแนวคิดหรือความรู้ใหม่จากการปฏิบัติด้วย ในรายละเอียดของจุดมุ่งหมาย มีหลายประการ ที่มุ่งให้ผู้เรียน

- (1) ได้คุ้นเคยกับสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมการทำงาน
- (2) ได้ทดลอง วางแผน เตรียมการ ฝึกปฏิบัติจริง
- (3) ได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้จากการสังเกต รวบรวมและตีความข้อมูล
- (4) ได้พัฒนาทักษะการนำเสนอผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ

- (5) ได้พัฒนาทักษะและสร้างแนวคิด (Concept) และการสร้างความรู้
- (6) สามารถประยุกต์หลักการในสถานการณ์จริงได้
- (7) เห็นปัญหาและสามารถเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาได้
- (8) สามารถประเมินผลการปฏิบัติ
- (9) เสริมสร้างและพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

3) กระบวนการ

- (1) การเตรียมการสอน เริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและมีการเตรียมเอกสารคู่มือ เอกสารแนะนำการฝึกปฏิบัติ การเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ จากนั้นเป็นการเตรียมตัวของผู้สอนที่ต้องทดสอบสิ่งต่างๆ ที่พร้อมในการปฏิบัติและการเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะพื้นฐานก่อนการฝึกปฏิบัติงาน
- (2) การดำเนินการ เป็นขั้นการปฏิบัติจริงทั้งในห้องปฏิบัติการสถาบันหรือห้องปฏิบัติการชุมชน ผู้เรียนดำเนินการตามขั้นตอนของคู่มือและคำแนะนำ ซึ่งอาจจะมีการปรับสภาพการฝึกปฏิบัติตามบริบทที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การปฏิบัติการอยู่ในการดูแลของผู้สอน เพื่อร่วมแก้ปัญหาหรือคอยให้คำแนะนำต่างๆ ถ้าจำเป็น
- (3) การประเมิน การประเมินการสอนแบบฝึกปฏิบัติ ต้องประเมินทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ ว่าดำเนินการไปตามขั้นตอนหรือไม่ ผลลัพธ์ออกมาเป็นไปตามเป้าหมายเพียงใด การประเมินควรร่วมกันทั้งผู้สอน ผู้ดูแลช่วยเหลือการฝึกปฏิบัติ และผู้เรียน

2.2.4 เทคนิคการสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1) ความหมาย

หมายถึง การสอนที่ผู้สอนกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบเขต เนื้อหาและแนวทางการศึกษาไว้แล้ว ให้ผู้เรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ แล้วมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำเป็นรายงานการศึกษา เพื่อนำเสนอและรับการประเมิน บางประเด็นขอบเขตและแนวทางอาจมีการกำหนดร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนก็ได้

2) จุดมุ่งหมาย

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ อ่าน ตีความ ประมวลสรุปและผลิตเป็นเอกสารรายงานด้วยตัวเอง ภายใต้การแนะนำหรือการตอบข้อสงสัยจากผู้สอน

3) กระบวนการ

- (1) การเตรียมการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร จัดทำแนวการสอนให้ชัดเจนตั้งแต่จุดมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหา กระบวนการศึกษาค้นคว้า เอกสารหรือแหล่งความรู้อ้างอิงเสนอแนะ ประสานแหล่งศึกษาค้นคว้าให้พร้อมสามารถรองรับการศึกษาของผู้เรียนได้ ผู้เรียนเตรียมตัว พัฒนากิจกรรมการค้นคว้า การอ่าน การสรุป การเขียน เอกสารทางวิชาการ
- (2) การดำเนินการ เริ่มจากการปฐมนิเทศการสอนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมในแนวการสอน จุดมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหา (Content outline) แนวทางการเรียนโดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้เรียนทำความเข้าใจแล้วทำเค้าโครงเนื้อหาที่มีสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์วิชาเสนอผู้สอนพิจารณาและอนุมัติการศึกษาค้นคว้า ตามแหล่งศึกษาค้นคว้าที่เสนอแนะ และที่ผู้เรียนแสวงหาเอง ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าตามกรอบโครงร่างเนื้อหาและจัดให้มีการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าเพื่อรับการประเมินและดำเนินการศึกษาค้นคว้าต่อ จนได้รายงานการศึกษาค้นคว้าที่สมบูรณ์และนำเสนอในรอบสุดท้าย
- (3) การประเมิน เพื่อดูว่ารูปแบบของเอกสารรายงานเป็นไปตามหลักการหรือไม่ เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์เพียงใด แหล่งศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงมีความถูกต้องทันสมัย กว้างขวางเพียงใด ได้สาระครบถ้วนน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด ตลอดจนการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากกระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2.2.5 เทคนิคการสอนแบบเน้นปัญหา

1) ความหมาย

เป็นการสอนที่เอาปัญหาเป็นตัวตั้งและใช้เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (Problem Based Learning) ที่ผู้สอนได้เผชิญปัญหาในสถานการณ์จริงและนำมาศึกษาโดยฝึกผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาาร่วมกัน

2) จุดมุ่งหมายและความสำคัญ

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาและที่เป็นอยู่ส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย คือ ไม่สัมพันธ์กับความเป็นจริงของชีวิตและสังคม ไม่สอดคล้องสภาพปัญหา เรียนแต่หลักการ ทฤษฎีที่มี มาจากต่างประเทศ แต่ขาดความเข้าใจปัญหาที่แท้จริงของสังคมไทย กระบวนการสอนไม่ได้มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา ดังนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสอนแบบนี้ก็เพื่อจะฝึกฝนและพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเข้าใจปัญหา กำหนดโจทย์และความคิดเห็น สามารถศึกษาทางเลือกในการแก้ปัญหา ลงมือแก้ปัญหาและเกิดการเรียนรู้จริงจากกระบวนการแก้ปัญหาร่วมกันด้วยตนเอง

3) การดำเนินการ

ผู้สอนและผู้เรียน ต้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

- (1) ร่วมกันวิเคราะห์และเลือกปัญหาที่ศึกษา
- (2) ผู้เรียนร่วมวางแผนกันในกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาที่กำหนด
- (3) ผู้สอนให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล วัสดุอุปกรณ์ เอกสารที่จำเป็นในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้
- (4) ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- (5) ผู้เรียนร่วมมือกันปฏิบัติการแก้ปัญหาดำเนินการตามทางเลือกที่ศึกษา
- (6) ผู้สอนติดตาม ประเมินการแก้ปัญหาและให้คำแนะนำตามความเหมาะสม
- (7) ทุกฝ่ายร่วมกันประเมินผลการแก้ปัญหาทั้งกระบวนการ ผลลัพธ์และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

4) การประเมินผล

สาระสำคัญของการประเมิน คือ กระบวนการและผลลัพธ์ของการแก้ปัญหา การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติเป็นอย่างไร ปัญหาที่กำหนดถูกแก้ไขตกไปหรือไม่อย่างไร

เทคนิคการสอนแบบเน้นปัญหา หรืออาจจะเรียกว่าการเรียนรู้จากปัญหา องค์การยูเนสโกประกาศว่า แนวทางการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องอยู่ในกรอบกระบวนการทัศน์ใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถาบันการศึกษาควรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยถือว่าผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ การวิเคราะห์ และการค้นหาวิธีแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ส่วนหลักสูตร เนื้อหา และวิธีการ จำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปใหม่เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียน

เกิดทักษะ ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนความสามารถในการสื่อสารและทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ การจัดการศึกษาต้องมีลักษณะเป็นองค์รวม โดยอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อมโยงกับชุมชน และกลุ่มต่างๆ ของสังคม

การเรียนรู้จากปัญหาหรือ Problem Based Learning (PBL) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์ขององค์การยูเนสโกได้เป็นอย่างดี ระบบ PBL ได้ให้ความสำคัญกับการทำโครงการของผู้เรียนในลักษณะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยแต่ละภาคการศึกษาส่วนแรก นักศึกษาจะต้องทำโครงการในหัวข้อที่สอดคล้องกับแก่นสาระการเรียนรู้ในภาคศึกษานั้นๆ ส่วนที่สองเป็นรายวิชาที่ต้องเรียน ซึ่งมีทั้งวิชาบังคับ และวิชาที่เกี่ยวข้องกับโครงการของผู้เรียนโดยตรง ซึ่งการทำโครงการเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนระบบ PBL ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิด วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนต่างๆ ซึ่งอาศัยความรู้ทางทฤษฎีที่ได้จากชั้นเรียน การค้นคว้านอกห้องเรียน การศึกษาภาคสนาม รวมถึงคำแนะนำของอาจารย์ เป็นการประสานความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเข้าด้วยกัน ทั้งยังฝึกการทำงานเป็นทีม ที่สำคัญผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ดังนั้นระบบ PBL จึงเป็นระบบการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาวิธีการและประสิทธิภาพการเรียนรู้ ก่อให้เกิด “การเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในสังคมความรู้ที่มีสลับซับซ้อนเช่นปัจจุบัน (ศศิยา วิจิตรจามรี, 2546) ถือได้ว่าเป็นเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ เพราะความรู้ปรับเปลี่ยนรวดเร็ว ความรู้มีความเป็นพลวัตสูง ความรู้ปัจจุบันอาจจะใช้ไม่ได้ในอนาคต หรือความรู้ในอดีตที่ถูกใช้มาอาจจะใช้ไม่ได้หรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2.2.6 เทคนิคการสอนแบบเน้นวิจัย

1) ความหมาย

ความหมายของการสอนแบบเน้นการวิจัยมี 2 ความหมาย คือ ความหมายแรกเป็นการสอนที่รวมกระบวนการและผลการวิจัยมาประมวลเป็นเนื้อหาการสอน ความหมายที่สองเป็น การใช้วิธีการวิจัยมาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสอนให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การสอน (Research Based Learning) มุ่งใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือสร้างการเรียนรู้และนำความรู้จากการวิจัยไปแก้ปัญหาได้

2) จุดมุ่งหมายและความสำคัญ

ที่ผ่านมามีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย เน้นการเรียนรู้จากชุดความรู้ต่างประเทศ การวิจัยเพื่อสร้างความรู้ของไทยเองมีน้อย เวลาเผชิญปัญหาจึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ การสร้างความรู้โดยการวิจัยจึงเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญ ขณะเดียวกัน การสร้างคนเพื่อสร้างความรู้คือจุดมุ่งหมายสำคัญของการสอนแบบเน้นวิจัย เพราะทักษะทางการวิจัย ไม่สามารถเรียนรู้โดยการอ่านถ้าไม่ผ่านการลงมือปฏิบัติการวิจัย

3) กระบวนการ

(1) การเตรียมการ ผู้สอนต้องเตรียมตัวอย่างดี โดยเฉพาะการมีประสบการณ์ในการวิจัย สามารถอ่านและวิเคราะห์งานวิจัยได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างงานวิจัยและประเมินงานวิจัยได้ ที่สำคัญต้องมีจิตใจเป็นนักวิจัย (Research Mind Person)

(2) การดำเนินการ จะมีแนวทางตามความหมายข้างต้น คือ

1. ผู้สอนศึกษางานวิจัยหรือวิจัยด้วยตนเองแล้วนำงานวิจัยมาสอนบรรยาย และอภิปรายในชั้นเรียน
2. นำเสนอเอกสารงานสอนที่มีผลงานวิจัยมาอภิปรายในห้องเรียน
3. ผู้สอนนำเสนอเอกสารประมวลงานวิจัย (Research Review) มาประกอบการสอน
4. ผู้เรียนกำหนดหัวข้องานวิจัย หรือเรื่องงานวิจัยเพื่ออ่านและจัดทำเป็นรายงานส่ง
5. ผู้เรียนกำหนดหัวข้องานวิจัยเพื่อทำรายงานประมวลงานวิจัยและเสนอแนวทางที่จะทำงานวิจัยต่อ
6. ผู้เรียนกำหนดหัวข้อการวิจัยตามขอบเขตเนื้อหาวิชา และจัดทำงานวิจัยรวมทั้งมีการเสนอผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เรียนอื่นๆ

จากขั้นตอนดังกล่าว ผู้เรียนจะค่อยๆ เกิดการเรียนรู้จากการวิจัยและเริ่มคิดค้นสร้างหัวข้อที่สนใจอยากวิจัย และลองทำการวิจัยภายใต้การแนะนำของผู้สอน จากวงเล็กๆ ในหัวข้อการเรียนในรายวิชานั้นๆ แล้วขยายวงออกไป เมื่อมีโอกาส กระบวนการวิจัยจึงเป็นเครื่องมือให้เกิดการเรียนรู้ทั้งกระบวนการและเนื้อหาไปด้วยกัน เพราะผู้เรียนต้องสร้างความรู้ด้วยตนเอง

- (3) การประเมิน แนวการประเมินการสอนแบบนี้ประเมินจากผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการวิจัย โดยดูจากกระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นว่าได้รับความรู้ที่น่าเชื่อถือ ถูกต้องเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการวิจัยหรือไม่ การประเมินควรประเมินทั้งตัวผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันโดยประเมินในรูปการสะท้อนกระบวนการเรียนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

ไม่เพียงแต่แนวคิด หลักการ ดังที่กล่าวมา สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540) อ้างจากทัศนา แจมมณีและสร้อยสน สกลรักษ์ (2540) ยังได้สนับสนุนและเสนอทัศนะเกี่ยวกับการสอนที่เน้นการวิจัยไว้ พอสรุปได้ว่า ถ้าอาจารย์มีความเข้าใจใหม่ว่าการวิจัยก็คือ วิธีการสอนวิธีหนึ่ง อาจารย์ก็จะมีมีความสุขกับการปฏิบัติพันธกิจในหน้าที่ของอาจารย์ยิ่งขึ้น คือ ทั้งสอน ทั้งวิจัย ไปด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนได้ทั้งศาสตร์ ทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปพร้อมกัน.. นี่คือ แนวคิดที่มาของการสอนแบบ RBL (Research Based Learning)

อนึ่งหากพิจารณาการสอนแบบ RBL ในลักษณะของรูปแบบของการสอนซึ่งเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในการสอน อันได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผลรวมถึงกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ แล้วคงสามารถสรุปรูปแบบการสอนแบบ RBL ได้ดังภาพที่ 2.1

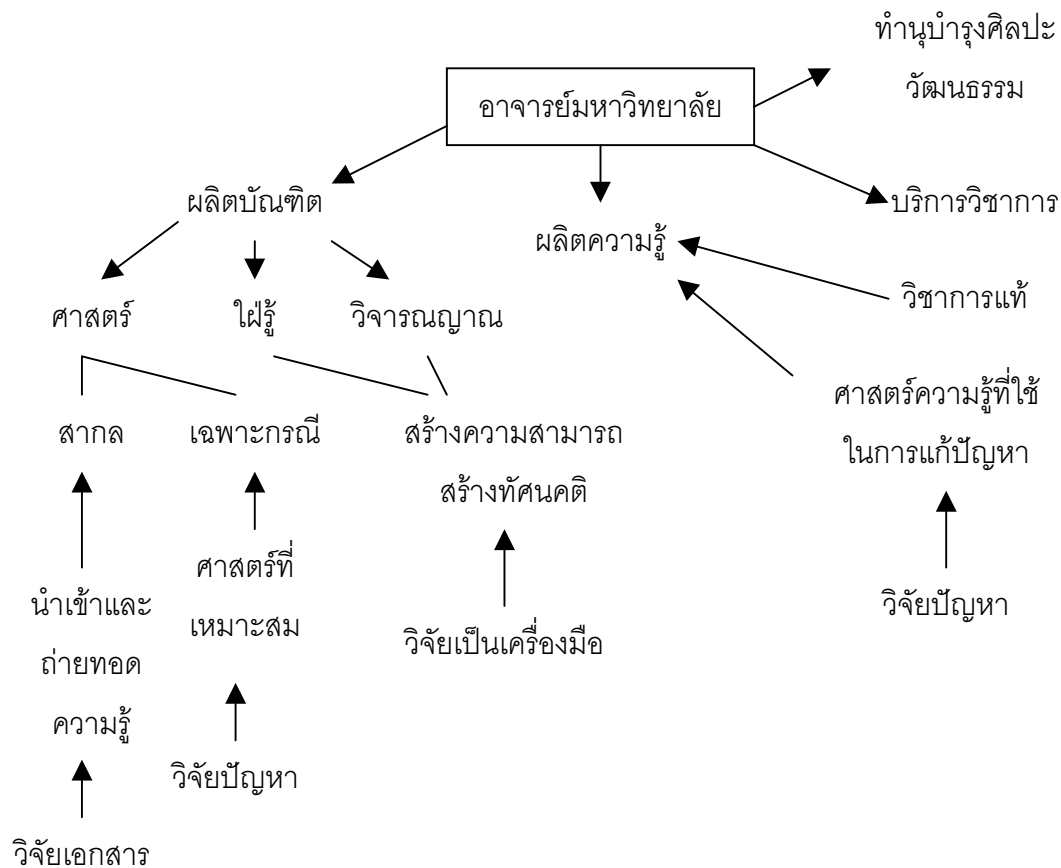
1. หลักการ	3. เนื้อหา	6. การประเมิน
ก. ทฤษฎีการเรียนรู้ ผู้ที่เรียนรู้อาจได้ ถ้ามี ประสบการณ์ตรงกับสิ่งนั้น (learning by doing)	สาระของศาสตร์ แต่ละศาสตร์	ก. ประเมินสาระในศาสตร์ ข. ประเมินความสามารถในกระบวนการ แสวงหาความรู้ ค. ประเมินเจตคติ
ข. หลักการสอน การให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดทักษะบ่อยๆที่ ละน้อย อย่างเป็นลำดับขั้นตอนจะทำให้ ผู้เรียนมีความสามารถและมีความ ชำนาญในงานนั้นๆ	4. ขั้นตอนการสอน ก. กำหนดวัตถุประสงค์ ข. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ค. การประเมินผล	7. ระบบปฏิสัมพันธ์ ก. การสื่อสาร 2 ทาง ข. การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน
↓ การฝึกให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับกระบวนการ การวิจัยหรือกระบวนการแสวงหา ความรู้ที่น้อยอย่างเป็นลำดับ ขึ้น ตอน	5. กระบวนการเรียนการสอน	8. ผลที่เกิดกับผู้เรียน ทั้งทางตรงและ ทางอ้อม
	ระดับของ การสอน	กลวิธีการสอน
2. วัตถุประสงค์	ระดับที่ 7	กลุ่มที่ 1
		1. ความรู้ใหม่ 2. ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 3. ความใฝ่รู้ มีเหตุมีผล 4. การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ ในศาสตร์ของตนเองโดยมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	ระดับที่ 6	กลุ่มที่ 2	
	ระดับที่ 5		
	ระดับที่ 4		
	ระดับที่ 3	กลุ่มที่ 3	
	ระดับที่ 2		
	ระดับที่ 1	กลุ่มที่ 4	

แผนภาพที่ 2.1 รูปแบบการสอนแบบ RBL

(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2540 : 490)

รูปแบบการสอนแบบเน้นการวิจัย จรัส สุวรรณเวลา (อ้างจากสมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2540) ได้กล่าวถึง อาจารย์กับการปฏิบัติพันธกิจซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 อาจารย์กับการปฏิบัติพันธกิจ

(จรัส สุวรรณเวลา, อ้างจากสมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2540)

จากภาพพันธกิจของอาจารย์มี 4 ประการ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการวิจัย คือหน้าที่ผลิตบัณฑิต และหน้าที่ผลิตความรู้ใหม่ การผลิตความรู้ใหม่ เป็นเรื่องของการวิจัยปัญหาในศาสตร์ต่างๆ โดยตัวอาจารย์เป็นหลัก ส่วนหน้าที่การผลิตบัณฑิตนั้น อาจารย์สามารถใช้การวิจัยเป็นฐาน

ได้ กล่าวคือ การวิจัยเอกสารในศาสตร์ที่อาจารย์สอน เป็นการถ่ายทอดความรู้ทั่วไปหรือความรู้สากลในศาสตร์นั้นๆ ส่วนการวิจัยปัญหาเฉพาะกรณีในศาสตร์ที่สอน แล้วนำความรู้มาถ่ายทอดหรือ มาสอนผู้เรียน ก็เป็นการทำให้บัณฑิตมีความรู้ในศาสตร์นั้นเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกัน ถ้าอาจารย์ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือทางการศึกษาหรือใช้การวิจัยเป็นวิธีการสอน ก็จะเป็นการสร้างความสามารถ สร้างทัศนคติ ทำให้ผู้เรียนใฝ่รู้ และมีวิจารณญาณอันเป็นคุณสมบัติ คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ นอกเหนือจากการมีความรู้ดีในศาสตร์ที่เรียนด้วย

รูปแบบการสอนแบบ RBL ในแผนภาพที่ 2.1 กล่าวถึง กลวิธีสอน และระดับของการสอน ซึ่งอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้

กลวิธีที่อาจารย์สามารถใช้ในการทำการวิจัยมาเกี่ยวข้องการสอน อาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. การสอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นวิธีสอน คือ การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทำวิจัยในระดับต่างๆ เช่น การทำทดลองในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ หรือ ห้องปฏิบัติการจิตวิทยา การศึกษารายกรณี (Case Study) การทำโครงการ การทำวิจัยเอกสาร การทำวิจัยแบบจับ (Baby Research) และการทำวิทยานิพนธ์และอื่นๆ
2. การสอนโดยให้ผู้เรียน ร่วมทำโครงการวิจัยกับอาจารย์หรือเป็นผู้ช่วยวิจัยในโครงการวิจัยของอาจารย์ เป็นแนวความคิด “Under Study Concept”
3. การสอนโดยให้ผู้เรียนศึกษางานวิจัยของอาจารย์ผู้สอนและของนักวิจัยชั้นนำในศาสตร์ที่ศึกษา เพื่อเรียนรู้ว่า อะไรคือ ความรู้ชายแดน (Frontier of Knowledge) ในศาสตร์ของตน เรียนรู้วิธีการตั้งโจทย์ปัญหา เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา เรียนรู้ผลการวิจัย เรียนรู้หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนั้นๆ เรียนรู้การนำผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยต่อไป เป็นต้น
4. การสอนโดยใช้ผลการวิจัยประกอบการสอน เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้ว่า ทฤษฎี ข้อความใหม่ๆ ในศาสตร์ของตนตอนนี้เป็นอย่างไร และยังเป็นการสร้างศรัทธา ให้ผู้เรียนรู้สึก ว่า อาจารย์มีความทันสมัยทางวิชาการ ไม่ใช่สอนเหมือนเดิมอยู่ทุกปี ในส่วนของอาจารย์เอง ก็ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายที่สอนเนื้อหาเดิมๆ ซ้ำๆ ากอยู่ทุกปีด้วย

การสอนแบบเน้นการวิจัย (RBL) สามารถจัดระดับของการสอนโดย เรียงลำดับความเข้มของผู้เรียนในการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบ RBL ตั้งต้นจากระดับต่ำสุดสู่ระดับสูงสุด ดังภาพที่ 2.3 คือ

ทำวิทยานิพนธ์	7
ทำวิจัยภายใต้การนิเทศ/เป็นผู้ช่วยวิจัย	6
ทำ Baby Research	5
ทำรายงานเชิงวิจัย	4
เรียนรู้โดยศึกษาจากงานวิจัย	3
เรียนรู้ผลวิจัยจากการศึกษาด้วยตนเอง / คำบอกเล่าของอาจารย์	2
ศึกษาหลักการ ความรู้ จากตำรา / เอกสาร / สื่อต่างๆ / คำบอกเล่า	1

ภาพที่ 2.3 ระดับของการสอนแบบ RBL

ระดับที่ 1 ผู้เรียนศึกษาหลักการความรู้เบื้องต้นจากตำรา เอกสาร สื่อต่างๆ หรือจากคำบรรยายของอาจารย์ อย่างไรก็ตาม คงไม่ใช้การศึกษาในลักษณะที่ อ่าน ฟัง แล้วก็จบกันไป หากคงต้องมีการถกแถลง พุดคุย สนทนากัน อย่างนักวิชาการ อ่านแล้วคิดอย่างไร เห็นอย่างไร เพราะเหตุใด ในขั้นนี้ต้องมีตำราพื้นฐาน (Basic Text) ในสาขาวิชาต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง แล้วมาพุดคุยอภิปรายกันในเชิงวิชาการในชั้นเรียนต่อไป

ระดับที่ 2 เป็นการเรียนรู้ผลการวิจัยจากการศึกษาด้วยตนเอง หรือคำบอกเล่าของอาจารย์ การเรียนการสอนในระดับนี้ เริ่มเกี่ยวข้องกับตัวงานวิจัย กล่าวคือ ศึกษาข้อความรู้จากผลงานวิจัยของผู้อื่น ในขณะที่ระดับ 1 เป็นทักษะพื้นฐานของกระบวนการวิจัย คือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแล้วคิดวิเคราะห์จากเอกสารตำราหลัก ในระดับที่ 2 จะเป็นการศึกษาจากผลงานวิจัย แล้วคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ ถกแถลง พุดคุย สนทนาอย่างนักวิชาการอีกเช่นกัน

ระดับที่ 3 เป็นการเรียนรู้โดยศึกษาจากงานวิจัยโดยตรง จากประสบการณ์สอนวิชาสัมมนา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 พบว่า นิสิตทำได้ นิสิตรายงานว่า การเรียนแบบนี้ทำให้เขาจำได้มากกว่าการเรียนแบบเตรียมสอบ ดังเช่นที่เขาเรียนอยู่ทุกวันนี้ เพราะเมื่อสอบเสร็จ เขาก็ลืมเรื่องที่เรียนหมด การเรียนการสอนในระดับนี้เป็นการทำให้เนื้อหาวิชาและกระบวนการวิจัยผสมผสานไปด้วยกันได้ ผู้เรียนจะได้ศึกษาว่า ในศาสตร์ของตัวนั้น เขาทำวิจัย หรือมีวิหาคำความรู้กันอย่างไร วิจัยเรื่องอะไรกันบ้าง ความรู้ชายแดนขณะนี้อยู่ที่ใด ผู้เรียนจะได้ศึกษางานวิจัยชั้นเยี่ยมที่อาจารย์คัดสรร ทั้งในด้านของเนื้อหาสาระและระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยทุกชิ้นยังคงมีจุดอ่อนในบางประเด็น ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกวิเคราะห์ วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางปรับปรุงงานวิจัยต่างๆ เหล่านั้นได้

ระดับที่ 4 เป็นการทำรายงานเชิงวิจัย เมื่อเรียนรู้กระบวนการวิจัยในศาสตร์ของตนโดยศึกษาจากตัวอย่างงานวิจัยต่างๆ ในระดับที่ 3 แล้ว ผู้เรียนควรสามารถทำรายงานเชิงวิจัยด้วยตนเองได้

อาจเป็นการทำกรณีศึกษา การสำรวจหรืออย่างน้อยก็เป็นงานวิจัยเอกสาร ซึ่งน่าจะมีคุณค่ามากกว่า รายงานประเภท คัดลอก ตัดแปะ ที่เคยทำกันมา

ระดับที่ 5 เป็นการทำวิจัยเล็กๆ หรือทำวิจัยแบบจิ๋ว (Baby Research) เพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับกระบวนการวิจัยในลักษณะของการได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ในขั้นนี้ถือว่าเป็นแบบฝึกหัดในการทำวิจัย กล่าวคือ ยังไม่เน้นความใหม่ หรือความเป็นประโยชน์ของข้อความรู้จากผลงานวิจัยนี้เท่าใดนัก

ระดับที่ 6 เป็นการทำวิจัยภายใต้การนิเทศ และ/หรือ การเป็นผู้ช่วยวิจัยในโครงการวิจัยของอาจารย์ ผู้เรียนจะมีโอกาสสัมผัสกับการทำวิจัยจริงๆ ภายใต้การนิเทศของอาจารย์เจ้าของโครงการ จะได้เรียนรู้ขั้นตอนการทำวิจัยด้วยการลงมือปฏิบัติ และยังได้ศึกษากระบวนการจัดการโครงการวิจัยอีกด้วย

ระดับที่ 7 เป็นการทำวิทยานิพนธ์ หรือทำวิจัยด้วยตนเอง เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์ การเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยถึงระดับหนึ่ง ก็ควรที่จะสามารถทำงานวิจัยด้วยตนเอง ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการสอนแบบ RBL นี้

2.3 การวางแผนการสอน

ในการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น จุดเริ่มต้นอยู่ที่การวางแผนการสอนของผู้สอนว่าจะสามารถบูรณาการภารกิจต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษา ลงในภารกิจการสอนได้อย่างไรบ้าง ดังนั้นการออกแบบการสอน (Instructional Design) จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ผู้จัดต้องเข้าใจการวางแผนการสอน ตั้งแต่กำหนดจุดมุ่งหมายการเลือกเนื้อหา การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกตำรา เอกสาร สื่ออุปกรณ์การเรียนและการประเมิน ซึ่งไพฑูริย์สินลาร์ตัน (2543) ได้เสนอไว้พอสรุปได้ดังนี้

2.3.1 จุดมุ่งหมายในการสอน

- 1) ที่มาของจุดมุ่งหมาย อาจพิจารณาจาก
 - (1) สภาพและความจำเป็นของสังคมในการใช้คนและใช้ความรู้
 - (2) ความรู้และประสบการณ์ของผู้สอน
 - (3) ลักษณะและความต้องการของผู้เรียน
 - (4) รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียน
 - (5) ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของสถาบัน
- 2) ลักษณะของจุดมุ่งหมาย การกำหนดจุดมุ่งหมายควรจะครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะและเจตคติควบคู่กันไป กล่าวคือ
 - (1) ความรู้ ความคิด ระดับของความรู้ตั้งแต่ขั้นการรู้จำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน ควรกำหนดให้

เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของโปรแกรมวิชา หลักสูตร ธรรมเนียม ชาติวิชาและพื้นฐานผู้เรียน

- (2) ทักษะ ค่านิยม ซึ่งเกี่ยวข้องกับจิตใจ ความรู้สึก ความสำนึกที่มีต่อวิชาชีพของผู้เรียนและต่อสังคม ในแง่ของการเรียนควรระบุให้ชัดเจนและครอบคลุมคุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ เช่น ความสนใจ ความร่วมมือ ความสุขจากการเรียน
 - (3) ทักษะและความชำนาญของแต่ละวิชาชีพต้องถูกระบุเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นของหลักสูตร และแยกชื่อย่อออกมาพัฒนา โดยผ่านรายวิชาที่มีการเรียนการสอน เพื่อผู้เรียนจะนำไปบูรณาการเป็นทักษะวิชาชีพที่มีความชำนาญเพียงพอ
- 3) ประเภทของจุดมุ่งหมาย

- (1) จุดมุ่งหมายทั่วไป เป็นจุดมุ่งหมายกว้างๆ ที่ผู้สอนมุ่งหวังให้เกิดตามรายวิชา เช่น มุ่งให้ความรู้พื้นฐานผู้เรียน เกิดความเข้าใจ มีความตระหนักในความสำคัญ จุดมุ่งหมายระดับนี้ อาจจะยากแก่การประเมิน แต่ควรเขียนไว้เพื่อให้ครอบคลุมสิ่งมุ่งหวังในรายวิชา แล้วค่อยนำมาแปลงเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะให้แคบลงมา สามารถประเมินได้
- (2) จุดมุ่งหมายเฉพาะ เป็นจุดมุ่งหมายที่ระบุออกมาเป็นพฤติกรรมของผู้เรียนที่สามารถวัดได้ สังเกตได้ คำที่ใช้ก็จะระบุออกมาเป็นพฤติกรรมของผู้เรียนที่ แสดงออกมาเป็นผลจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เช่น บอก ชี้ แสดง ระบุ สร้าง อธิบาย ฯลฯ สิ่งนั้นๆ ได้

ทั้ง 2 ประเภทของจุดมุ่งหมายต้องให้เป็นที่เข้าใจตรงกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงการบูรณาการให้เกิดผลที่เป็นคุณค่า เป็นประโยชน์ในเชิงการเรียนรู้ให้มากที่สุด

2.3.2 การเลือกเนื้อหาวิชาเรียน

ลักษณะของเนื้อหา มีข้อพิจารณาในการเลือกเนื้อหาในการเรียนระดับอุดมศึกษา คือ

- 1) เนื้อหาต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชา
- 2) เนื้อหาควรกว้างขวาง สมบูรณ์ ครอบคลุมครบถ้วนตามวัตถุประสงค์และลักษณะของวิชา โดยยึดหลักการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรเกิดการเรียนรู้มากที่สุด
- 3) เนื้อหามีความถูกต้อง เน้นนอน

- 4) เนื้อหามีความทันสมัย และเชื่อมโยงกับความรู้เก่า
- 5) ควรมีผลงานวิจัยหรืองานศึกษาค้นคว้าต่างๆ มาสนับสนุน

2.3.3 กิจกรรมการเรียนรู้

ภายหลังการกำหนดจุดมุ่งหมายและเลือกเนื้อหาวิชาเรียนได้แล้ว ผู้สอนต้องออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องและเหมาะสมตามกำหนดเวลา ซึ่ง การสอนระดับอุดมศึกษาจะมี 2 ส่วน ที่เกี่ยวข้องกัน คือ การเลือกวิธีสอนและการกำหนดงานมอบหมายของผู้เรียน

1) การเลือกวิธีสอน

จากแนวคิด หลักการของเทคนิคการสอนที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อมีจุดมุ่งหมายการสอนแล้ว หรือการบูรณาการการจัดการศึกษาเป็นตัวตั้ง การเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมมีแนวพิจารณา ดังนี้

- (1) เหมาะสมกับคุณภาพของผู้สอน เพราะเป็นความรู้ ความชำนาญและเจตคติของผู้สอนที่จะจัดกระบวนการให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์
 - (2) เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาที่สอน การสอนที่มุ่งทักษะ ความชำนาญ วิธีสอนที่ฝึกปฏิบัติจึงมีความจำเป็น
 - (3) เหมาะสมกับคุณลักษณะและจำนวนผู้เรียน ถ้ากลุ่มขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก หรือรายบุคคลจะใช้วิธีสอนแบบใด
 - (4) เหมาะสมระหว่างบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนผู้เรียน โดยเฉพาะยุคของข้อมูลข่าวสารที่ท่วมท้น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จึงเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ขณะเดียวกัน ปัญหา มีความซับซ้อนมากขึ้น ความรู้เก่าไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้ การสร้างความรู้ใหม่โดยการสอนแบบเน้นวิจัย จึงเป็นวิธีสอนที่เหมาะสม เป็นต้น
- 2) การให้งานผู้เรียน เนื่องจากการสอนทุกวิธี มุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงและถาวร บทบาทผู้เรียนในการเรียนรู้ จึงมีความสำคัญ การให้งานหรือมอบหมายงาน(Assignment)ผู้เรียน จึงเป็นส่วนประกอบของการสอนระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีแนวพิจารณา ดังนี้
- (1) ด้านเนื้อหา งานมอบหมายต้องเสริมเนื้อหาให้ลึกซึ้ง สมบูรณ์และกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นงานที่ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ เพื่อฝึกประเมินในสิ่งที่เรียนรู้ รวมถึงการประยุกต์ความรู้และแนวคิดต่างๆ ในสถานการณ์ปัจจุบัน

- (2) ด้านวิธีการ ในการศึกษาระดับปริญญาตรี วิธีการเบื้องต้นที่ควรฝึก คือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สามารถศึกษาความรู้และวิเคราะห์ความรู้ สรุปและนำเสนอความรู้ได้ ซึ่งอาจจะผ่านกระบวนการวิจัย หรือการศึกษาเบื้องต้นก็ได้ วิธีการมอบหมายงานนอกเหนือจากผลลัพธ์ที่เป็นเนื้อหาสาระแล้ว กระบวนการทำงานควรส่งเสริมการทำงานร่วมกัน การมีอิสระในการคิด วิเคราะห์ เสมือนเป็นการจำลองชีวิตจริงมาใช้ในสถานการณ์ทำงานจากกระบวนการเรียน ทั้งนี้วิธีการที่ใช้ต้องเอื้อต่อการติดตาม ประเมินผลงานผู้เรียนให้มีโอกาสปรับปรุงและใช้เวลาได้เหมาะสมกับปริมาณงานที่มอบหมาย

2.3.4 การเลือกตำราและเอกสาร

ตำราและเอกสารถือเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนระดับอุดมศึกษา ดังนั้นแนวการสอนที่ผู้เรียนจัดเตรียม ต้องระบุเอกสาร ตำราที่ใช้ประกอบการเรียนให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชา ซึ่งมีแนวทางการพิจารณา คือ

- 1) ตำราเรียนหมายถึง หนังสือหลักที่ผู้เรียนต้องอ่านเพื่อทำความเข้าใจและตอบคำถามที่รายวิชาต้องการวัดและประเมิน เนื้อหาต้องครบถ้วนในวิชา ผู้สอนอาจเลือกตำราที่มีอยู่ในห้องตลาด หรือผลิตขึ้นมาเองก็ได้ ควรมีเกณฑ์ที่เขียนเป็นระบบ มีขั้นตอนนำเสนอ สามารถอ่านแล้วทำความเข้าใจได้ง่าย
- 2) เอกสารประกอบ ในขณะที่ตำราเรียนหรือหนังสือหลักมีน้อยและไม่พอเพียง ผู้สอนสามารถผลิตเอกสารประกอบการสอนขึ้นมาใช้ประกอบการสอน ที่เนื้อหาทันสมัย โดยแนวทางการผลิตเอกสารประกอบ อาจจะมีเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียน โดยเขียนเป็นคำบรรยายหรือเป็นบทสรุป หัวข้อเนื้อหาที่ได้ใช้แจกประกอบการบรรยายหรือการอภิปรายของผู้เรียน และเป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติ

2.2.4 การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญและควรจัดทำตั้งแต่การวางแผนการสอน ผู้สอนมีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน 2 ลักษณะ คือ

- 1) เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ระหว่างการเรียนรู้ว่ามีความก้าวหน้าอย่างไร และควรปรับปรุงหรือพัฒนาอะไรที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรอบรู้ (Mastery Learning)
- 2) เพื่อประมวลผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในรายวิชา เมื่อผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนในรายวิชานั้นๆ ไปแล้ว จึงมักจะอยู่ในรูปของการสอบไล่ประจำภาค

เช่น การประเมินผลรวม และทำการตัดสินใจว่าผู้เรียนแต่ละคนมีผลการประเมินอยู่ในระดับใด ซึ่งการประเมินแบบนี้ไม่ได้มีเพียงการสอบไล่จากแบบทดสอบเท่านั้น แต่รวมถึงการประเมินรวบรวมจากรายงาน ชิ้นงานและโครงการที่มอบหมาย โดยมีการกำหนดน้ำหนักการประเมินตามรายวิชา

วิธีการประเมินผลการเรียนในระดับอุดมศึกษาที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไป ได้แก่

- (1) การสอบ (สอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค)
- (2) ผลงาน (รายงาน ชิ้นงาน โครงการ)
- (3) พัฒนาการของผู้เรียน (การแสดงออก การมีส่วนร่วม การรายงานปากเปล่า)
- (4) ความสนใจ ความสม่ำเสมอในการร่วมกิจกรรมการเรียน (การเข้าเรียน ฯลฯ)
- (5) ความประพฤติและคุณธรรมพื้นฐานที่ผู้เรียนควรมี ตามข้อกำหนดร่วมกันกับผู้เรียน (ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความเพียร ฯลฯ)
- (6) อื่นๆ

การจะเลือกใช้วิธีอะไร อย่างไร ให้น้ำหนักการวัดและประเมินอย่างไร ผู้เรียนและผู้สอนควรมีส่วนพิจารณากำหนดร่วมกันโดยยึดจุดมุ่งหมายและลักษณะเนื้อหาวิชาเป็นหลัก

2.3.5 การเตรียมประมวลการสอนรายวิชา

ประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus) เป็นเอกสารที่กำหนดแนวทางและขอบเขตการเรียนการสอนที่ผู้สอนผลิตขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง เปรียบเสมือนแบบพิมพ์เขียวของงานก่อสร้าง ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน เข้าใจตรงกัน ประมวลการสอนรายวิชาประกอบไปด้วย

- 1) บทนำ ได้แก่ ชื่อวิชา รหัสหรือเลขที่วิชา จำนวนหน่วยกิตและชั่วโมง โปรแกรมหาวิชา ภาควิชา คณะที่เป็นผู้รับผิดชอบ ผู้สอน ภาคเรียนและปีที่เปิดสอน คำชี้แจงอื่นๆ ที่จำเป็น
- 2) คำอธิบายลักษณะวิชา เป็นการอธิบายจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและแนวทางการเรียนรายวิชานั้นอย่างย่อ ซึ่งเป็นส่วนที่คัดลอกมาจากหลักสูตรนั่นเอง
- 3) จุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของวิชา ซึ่งมักจะประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เฉพาะ ดังที่กล่าวมาแล้ว

- 4) เนื้อหาวิชา ประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อการเรียนรู้ที่เป็น ขอบเขต และขอบข่ายเนื้อหาของรายวิชา
- 5) กิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มีลำดับขั้นตอนและวิธีการแต่ละกิจกรรมตั้งแต่เริ่มจนจบกระบวนการ
- 6) กำหนดการเรียนรู้ เป็นส่วนขยายกิจกรรมการเรียนรู้ออกมาเป็นปฏิทินการศึกษา ให้สอดคล้องกับเวลาที่ผู้เรียนจริงตามที่กำหนดและการใช้เวลานอกชั้นเรียน ที่จะต้องทำกิจกรรมตามที่ระบุในข้อ 5)
- 7) การประเมินผล ซึ่งระบุแนวทางการวัดผลว่าจะวัดผลด้วยเครื่องมืออะไร น้ำหนักคะแนนเท่าใด และการกำหนดเกณฑ์การประเมินว่าผลของการวัดผลเท่าใดจะได้รับการประเมินเป็นผลการเรียนรายวิชานั้น เป็นระดับใด (A, B+, B)
- 8) ตำรา หนังสือและเอกสารประกอบ เป็นส่วนที่ผู้สอนศึกษาและค้นคว้าหา เพื่อเสนอแนวทางการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้เรียนที่ครอบคลุมจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาวิชา

โดยสรุปภารกิจการสอนระดับอุดมศึกษา ถือเป็นภาระหลักที่ผู้สอนจะทำไปเชื่อมโยงและผสมผสานกับภารกิจอื่น ไม่ว่าจะเป็นการวิจัย การบริการวิชาการ หรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในเรื่องบูรณาการ การออกแบบการสอน เพื่อให้เกิดการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น จึงมีความละเอียดอ่อน มีความซับซ้อน ต้องคำนึงทุกมิติและให้ความสำคัญในการผสมผสานอย่างลงตัว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดการเรียนรู้และได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งระยะสั้น และระยะยาว

2.4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา

ไม่เพียงแต่การจัดการเรียนรู้ทางวิชาการเท่านั้น การบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นควรที่จะจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นบัณฑิต นักการศึกษาอุดมศึกษา เชื่อว่า การที่นักศึกษาจะเปรียบพร้อมด้วยคุณธรรมนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอน ประสพการณ์ ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนกระทั่งการมีโอกาสได้พัฒนาคุณธรรมให้เกิดขึ้น สี่ปีของการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นเวลาที่เหมาะสมของการพัฒนา เนื่องจากวัย 17 – 19 ปี เป็นวัยที่สมองพัฒนาถึงขีดสูงสุด ต่อจากนั้นไปก็จะค่อยพัฒนาไปโดยขีดระดับปกติ ถ้านักศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ สถาบันย่อมจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่า บัณฑิตจะต้องมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการ สติปัญญาและเปรียบพร้อมด้วยคุณงามความดี

จิกเคอริงและไรเซอร์ Chickering and Reisser, 1993) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนา นักศึกษาว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษา ขั้วการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงในเชิง พัฒนาขึ้น 7 ด้าน คือ ด้านสมรรถภาพ การจัดการอารมณ์ ความคล่องตัว การมีวุฒิภาวะ ในการคุมคน การมีเอกลักษณ์ การมีเป้าหมายที่ชัดเจน รวมถึงการมีบูรณาการด้านความเชื่อ และค่านิยม ซึ่งการพัฒนาเหล่านี้เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม คือ การจัดการอารมณ์ การมีอิสระในการคบคน และบูรณาการด้านความเชื่อ ค่านิยม วัตถุนิยม เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543) ได้ประมวลแนวคิดและแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา ไว้อย่างชัดเจนและ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญพอสรุปได้ ว่า ในระดับการจัดการเรียนโดยอาจารย์ ในเบื้องต้น อาจารย์ส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจใน บทบาทการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา ส่วนนักศึกษาซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ ก็มีความ ย่อหย่อนทางศีลธรรม เช่น ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ขาดความอดทน ขาดความศรัทธา สถาบันศาสนา ขาดน้ำใจและเห็นแก่ตัวอันเนื่องจากสภาพสังคม

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนั้น จะต้องพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ การให้ความรู้ทาง คุณธรรม (พุทธิพิสัย) การปลูกฝังค่านิยมทางคุณธรรม (จิตพิสัย) และการปฏิบัติทางคุณ ธรรมจริยธรรม (ทักษะพิสัย) คุณธรรมสำคัญสำหรับนักศึกษา ได้แก่ การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยัน ความอดทน การอดออม ความมีน้ำใจ กล้าทำใน สิ่งที่ถูก ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน มีความสามัคคี การจะบรรลุการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นิสิตนักศึกษา ของสถาบันการศึกษา ขึ้นอยู่กับหน่วยงานทั้ง 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายกิจ การนักศึกษาและฝ่ายวิชาการ โดยเฉพาะฝ่ายวิชาการสามารถดำเนินการในรูปของการวิจัย การจัดบทบาทสมมติ สถานการณ์ กรณีศึกษา การเป็นต้นแบบ อาจารย์ที่ปรึกษาการจัด ประสมประสาน (บูรณาการ) จัดรายวิชา การปฐมนิเทศ วิทยาการ และการปฏิบัติ กล่าว คือสามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอนไปพร้อมกันได้ เช่น อาจจะทำวิชาบูรณาการทางคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือก รวมถึง แต่ละรายวิชาที่เปิดสอน อาจารย์ควรจะมียุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะการบูรณา การ กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นการสอนวิชาใดก็ตาม ผู้สอนจะต้องบูรณาการคุณธรรมจริย ธรรมในวิชานั้นๆ ด้วย ซึ่งการจะสอนแบบบูรณาการได้ สถาบันอุดมศึกษาควรจัดอบรม สัมมนาวิธีการสอนแบบบูรณาการทางคุณธรรมจริยธรรมให้แก่คณาจารย์ในสถาบัน เพื่อ ให้ได้แนวคิดในการวางแผนการสอนแบบบูรณาการว่า จะใช้วิธีการใด จะสอดแทรกอย่างไร จะสังเกตหรือประเมินอย่างไร จะใช้สื่อการเรียนประเภทใด

ในการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ผู้สอนสามารถสอดแทรกในการสอนราย วิชาต่างๆ โดย ทำแนวการสอนและแผนการเรียนที่มีส่วนผสมของคุณธรรมจริยธรรม สอนโดยให้ปฏิบัติ ใช้สถานการณ์จริง การใช้สื่อ การศึกษานอกสถานที่ กรณีศึกษาหรือ

การจัดการสอนเชิงพุทธ ดังที่ท่านพระธรรมปิฎก (2542) เสนอไว้ 4 ประการ คือ การพัฒนากาย การพัฒนาศีล การพัฒนาจิตและการพัฒนาปัญญา และการสอนโดยทำคนเป็นแบบอย่าง ส่วนการประเมินคุณธรรมจริยธรรม สามารถประเมินจากแบบสอบถาม แบบรายงานตนเอง (Self Report) การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม

โดยสรุปหลักการและกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นทักษะกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องดำเนินการ ใช้หลักการประสานงานร่วมกันของทุกฝ่าย ใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลายรูปแบบ นักศึกษาตระหนัก เห็นความสำคัญและพร้อมที่จะพัฒนา รัฐบาลถือเป็นภาระในการพัฒนาคนของชาติ ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

3. แนวคิดและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาถ่ายภาพโฆษณา กรณีศึกษาหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของการบูรณาการ การเข้าใจแนวคิดและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วม “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องทบทวนและมีแนวคิดทางสำคัญตามที่ กิตติ ลิ้มสกุล (มปป) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ดังนี้

3.1 แนวคิดและหลักการ

3.1.1 แนวคิด เป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์(หลัก) 1 ประเภท โดยเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร หรือต้นทุนจากท้องถิ่น มุ่งให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเอง (Self-reliance) เป็นหลัก โดยผู้เกี่ยวข้องต้องอุทิศ พลังกาย (Energy) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความปรารถนา (Desire) โดยการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างการกินดีอยู่ดี มีคุณภาพชีวิต ผลักดันให้ผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดในท้องถิ่นและตลาดโลก ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่ เป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นและสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นกลยุทธ์การพัฒนาที่อาศัย หมู่บ้าน เป็นหน่วยของการพัฒนา(Unit of Development) เบื้องต้น และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายภายใต้ตำบล นับได้ว่าเป็นแนวทางสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติในการสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนที่จะช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์ มีจุดเด่น และจุดขาย ความสอดคล้องกับวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น และสามารถแพร่หลาย ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศหรือระดับโลก

3.1.2 หลักการพื้นฐาน หลักการสำคัญของหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ

- 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global) ผลิตภัณฑ์และบริการที่ใช้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
- 2) พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance-Creativity) โดยทำให้ความฝันของชุมชนเป็นจริงโดยอาศัย กระบวนการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในการสร้างกิจกรรมที่อาศัยศักยภาพของท้องถิ่น
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) เป็นการใช้กระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ช่วยให้ประชาชนเรียนรู้และเก่งขึ้น ส่งเสริมให้ใช้ชีวิตด้วยความท้าทายและจิตวิญญาณของการสร้างสรรค์

จากหลักการพื้นฐานดังกล่าวมีจุดเน้นตามปรัชญาของการสร้างสรรค์

1. สร้างเสริมและพัฒนาให้ท้องถิ่นมีความมั่นคง
2. สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในทุกกิจกรรม
3. สร้างกิจกรรมให้ครอบคลุมข้ามช่วงอายุและพื้นที่

นอกจากหลักการพื้นฐานดังกล่าวข้างต้น แนวคิดของ หนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล ยังมีหลักการและเหตุผลที่สำคัญคือ

1. การให้การสนับสนุน (Support) มากกว่าให้เงินช่วยเหลือ (Subsidy)
2. นโยบายหลักในการดำเนินงาน
 - 2.1 มาตรฐานผลิตภัณฑ์คุณภาพระดับโลก โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ยอมรับของตลาดภายในประเทศและตลาดโลก
 - 2.2 มีเอกลักษณ์เป็นที่สื่อชื่อเพียงหนึ่งเดียว ไม่ซ้ำแบบกัน เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้านหรือตำบลที่ดีที่สุด เป็นที่ยอมรับทั่วไป
 - 2.3 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และปรับปรุงเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีแนวคิดกว้างไกล มีความรู้ ความสามารถ ผลิตภัณฑ์และบริการที่สอดคล้องกับผู้บริโภค สามารถวางแผนและจัดการทางการตลาด
3. กิจกรรมหลัก
 - 3.1 ขยายสินค้าท้องถิ่นไปยังตลาด ทั้งตลาดเครือข่ายในท้องถิ่น ภาคเมือง และตลาดโลก
 - 3.2 ผลิตและคิดค้นขึ้นเองในท้องถิ่น โดยความรู้ความสามารถของคนในท้องถิ่น ร่วมกับความร่วมมือ ของบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

3.3 การสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพของท้องถิ่น โดยมีการเลือกเน้นบุคลากรที่มีพื้นความรู้ ความสามารถ มองการณ์ไกล สามารถวางแผนงานและเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น สามารถสร้างกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในชุมชนในการแก้ปัญหาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้น การพัฒนาบุคลากรมีแนวทางต่างๆ เช่น

3.3.1 การมีสถานอบรมสำหรับผู้ใช้

3.3.2 จัดให้มีสถานอบรมด้านการผลิตการเกษตร

3.3.3 สถานอบรม/สถาบันการศึกษา ในการออกแบบเพื่อท้องถิ่นร่วมกับสถาบันภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3.4 การส่งเสริมบทบาทสตรีเป็นพลังของการพัฒนา

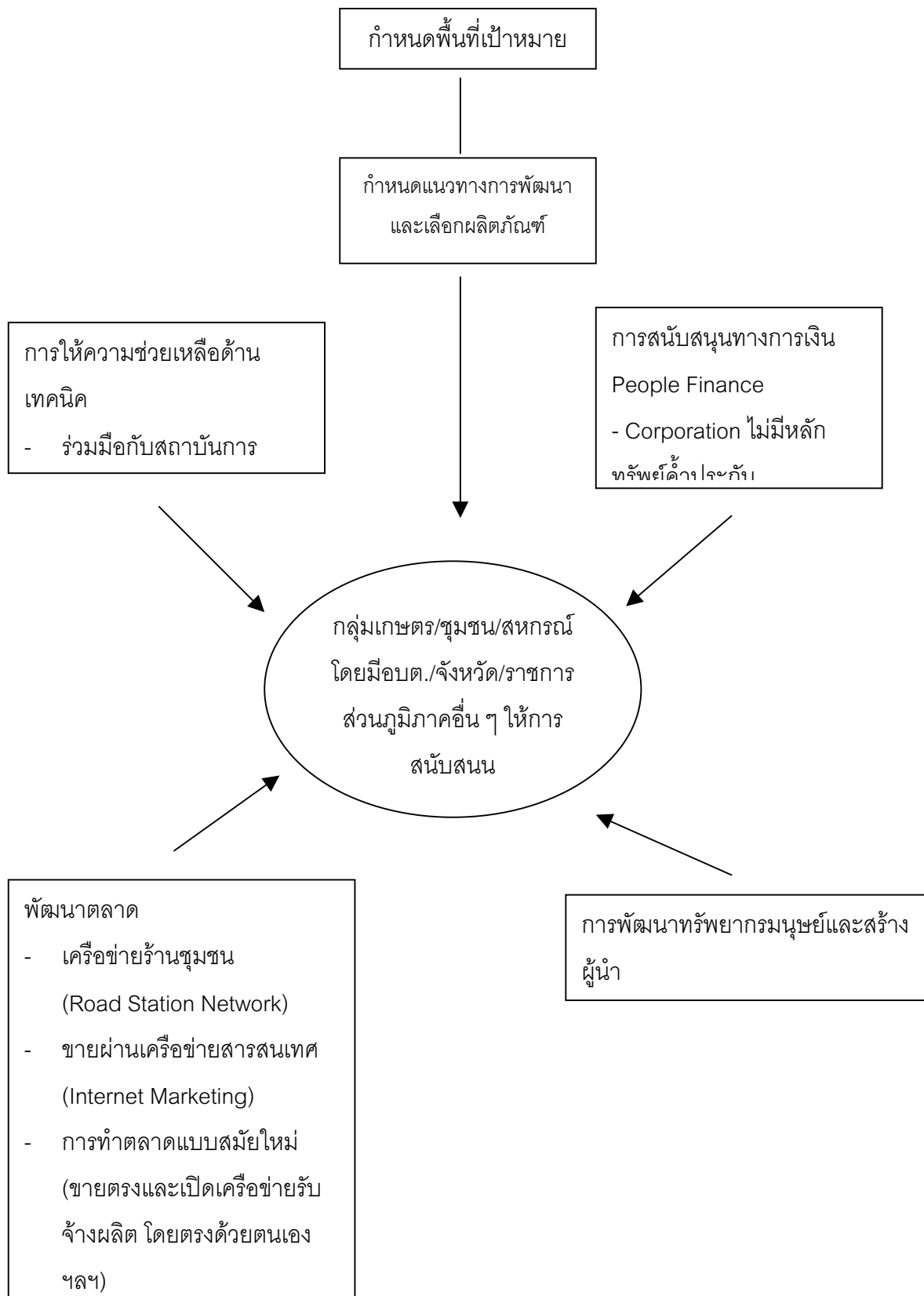
3.3.5 การสร้างเครือข่ายกลุ่มองค์กรพัฒนาต่างๆ

สภาพความเป็นจริง ของแนวคิดและแนวทางหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลสามารถมีได้หลายผลิตภัณฑ์ แต่ควรมีหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลิตภัณฑ์เด่นเป็นผลิตภัณฑ์หลัก และอาจขยายการผลิตในรูปเครือข่ายหลายหมู่บ้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทรัพยากรของท้องถิ่นและทุนทางสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ

3.4 แนวทางการพัฒนา

กรอบคิดสำคัญที่เป็นแนวทางการพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วม หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แสดงได้ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 แนวทางการพัฒนาโดยประชาชนมีส่วนร่วม : หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากแนวทางที่แสดงในภาพที่ 2.4 ในทางปฏิบัติมีขั้นตอนในการพัฒนาดังรายละเอียดในแผนภาพที่

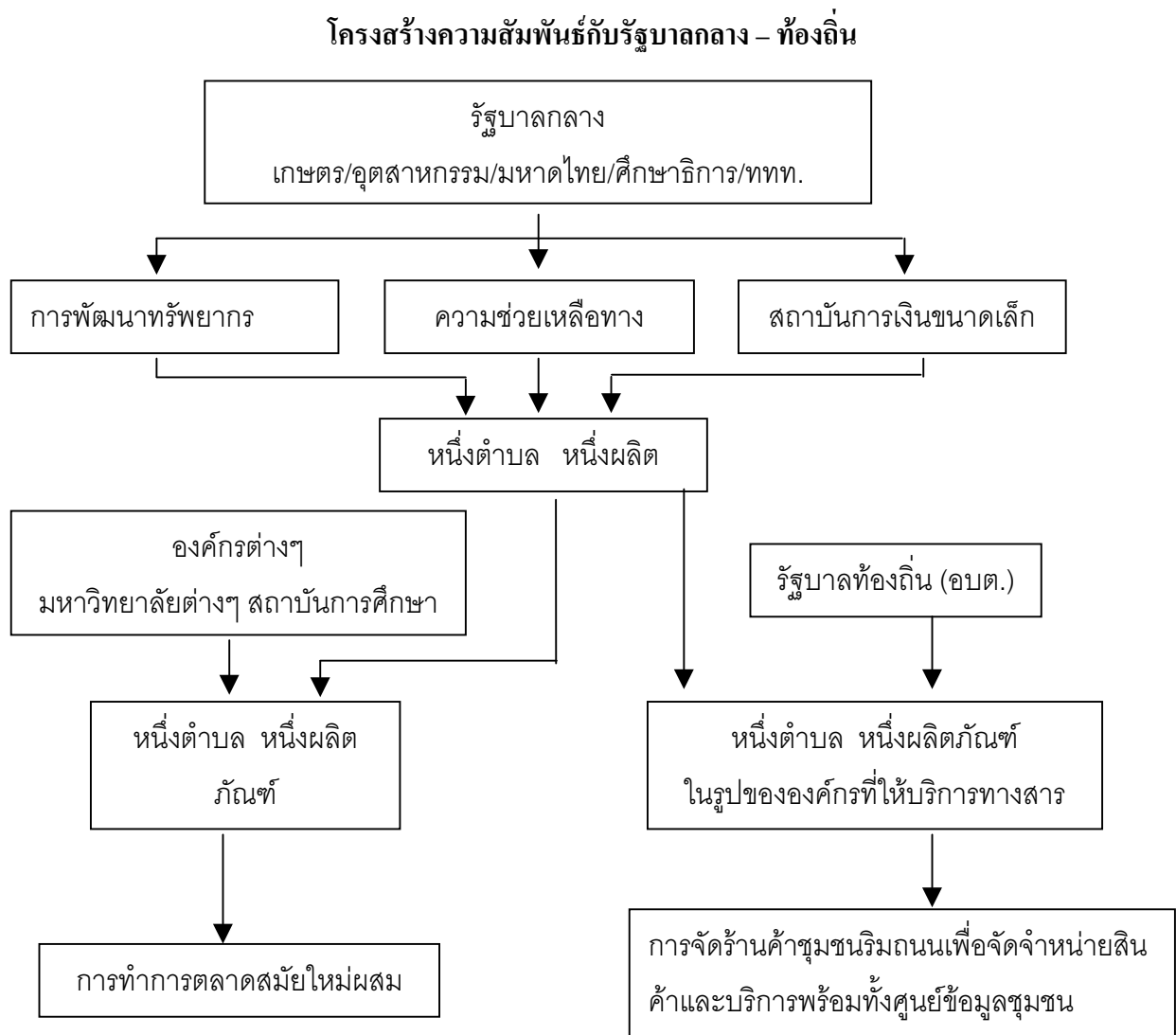
2.5

แผนภาพที่ 2.5 แสดงขั้นตอนการพัฒนา หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์

ขั้นตอนที่ 1 การเรียนรู้และสร้างสรรค์	- สนับสนุนการสร้างสรรค์และประชาสัมพันธ์ - เปิดตัวต่อสาธารณะ - การฝึกอบรม - การประกาศเกียรติคุณ	- จัดประชุมระหว่างฝ่ายราชการกับประชาชนในท้องถิ่น ให้ชาวหนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ - รายการ โทรศัพท์ของจังหวัด รายการ โทรศัพท์เอกชน รายการพิเศษ เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แผ่นพับ แมกกาซีน มุมแนะนำ “หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์” ขอความร่วมมือจากนักวิชาการ - ส่งเยาวชนไปดูงานต่างประเทศ ส่งคนไปดูงาน/อบรมในจังหวัดที่ก้าวหน้า อบรมการแปรรูป อบรมทั่วไป ในส่วนกลาง-ท้องถิ่น การประชุมทางวิชาการ - มอบรางวัลประกาศเกียรติคุณในด้านต่างๆ
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์	- กำหนดผลิตภัณฑ์เป้าหมายและวิธีการผลิต - การทำวิจัย - ผลิต	- รายละเอียดผลิตภัณฑ์ สอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพฤติกรรมผู้บริโภค ตรวจสอบภาพลักษณ์ของท้องถิ่นที่ผลิต - ทำผลิตภัณฑ์นี้เป็นของท้องถิ่นนี้ - สำรวจความเป็นไปได้ในจังหวัดที่เคยทำมาแล้ว สำรวจการกระจายสินค้า/ตลาด วิจัยเทคนิคการผลิตแปรรูป วิจัยชนิดของเครื่องจักรอุปกรณ์แปรรูป วิจัยวิธีการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร วิจัย การทำบรรจุหีบห่อ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ขอใบอนุญาตผลิต/

		แปรรูป ประเมินผล ผลผลิตกันที่ได - จัดตั้งรูปแบบองค์กรเพื่อการผลิต กำหนดปริมาณการผลิตเป้าหมาย การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือการผลิต การเปลี่ยนแปลงเทคนิคการผลิตใหม่ๆ ตรวจสอบผลผลิตกันที่ในมุมมองต่างๆ กัน และนวัตกรรมใหม่
ขั้นตอนที่ 3 การกระจายสินค้า	- การโฆษณาประชาสัมพันธ์ - การประเมินความต้องการ (ขนาดตลาด) - ขาย	- การใช้โปรแกรม ซุ่มขายผลผลิตกันที่ จัดงานแฟร์ ใช้สื่อสารมวลชน - จัดงานแฟร์ด้านเกษตร ป่าไม้ ประมง และแปรรูปผลผลิตกันที่ขาย ณ จุดมีงาน (Sale on Spot) จัดงานแสดงสินค้าและขายในงาน จัดงานวัฒนธรรม และขายในงาน - ตลาดเช้า ขายในท้องถิ่น สินค้ามีชื่อเสียง ขายในลักษณะเป็นสินค้าพิเศษ สินค้าส่งให้เฉพาะสมาชิก จัดมุมขายสินค้าในห้างฯ ติดต่อพ่อค้าคนกลาง ออกร้านในท้องถิ่น และส่วนกลาง ตรวจสอบตลาด อบรมการตลาด หาช่องทางการขายใหม่ๆ

ไม่เพียงแต่เท่านั้น ในแง่บทบาทของสถาบันการศึกษาที่มีต่อการพัฒนา หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ยังถูกกำหนดไว้ในโครงสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่นดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 โครงสร้างความสัมพันธ์กับรัฐบาลกลาง – ท้องถิ่น

4. งานบูรณาการการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ตัวอย่างงานบูรณาการการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ที่เป็นรูปธรรมและสะท้อนผลการบูรณาการการจัดการศึกษาได้แก่งานของวิทยาลัยการสาธณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี (2541) อ้างจากอำพล จินดาวัฒนา (2541) ที่ได้สะท้อนผลการบูรณาการการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจ โดยประเด็นแรกได้ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาในปัจจุบันไม่เป็นที่พึงพอใจ เพราะเป็นการศึกษาที่เดินตามประเทศตะวันตก ขาดการให้ความสำคัญรากเหง้าของภูมิปัญญาไทย ผู้เรียนเกิดความทุกข์ เพราะไม่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน จมูกม่งหมายไม่ชัดเจน การเรียนการสอนเน้นการท่องจำ ผู้เรียน เรียนจากการสอนของครู ผู้เรียนขาดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ระบบการผลิตบุคลากรและการบริการสาธารณสุข ขาดการประสานเชื่อมโยง ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และปัญหา บุคลากรสาธารณสุขเน้นการ

รักษาโรคมากกว่ารักษาคน เน้นการรักษามากกว่า ส่งเสริมสุขภาพ สะท้อนถึงการเรียนแบบแยกส่วน ขาดการมองมิติทางมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อม มุ่งการสอนมากกว่าการเรียนรู้ จัดเนื้อหามากกว่ากระบวนการเรียนรู้และผลงาน วัดความเก่งทางวิชาการมากกว่าความเป็นมนุษย์ ดังนั้นเป้าหมายของภารกิจการผลิตบุคลากรหรือการสอนจึงเน้นที่จะให้ผลผลิต คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ให้บริการสุขภาพแบบองค์รวม บนพื้นฐานของมนุษยธรรมและไม่ถูกกฎหมายปัญหาท้องถิ่น มีการกำหนดเป้าหมาย จัดวิทยากรและมีการเตรียมการ โดยการศึกษาดูงานจากสถาบันการศึกษาอื่น และเตรียมครู โดยอบรมการเรียนการสอนแบบเน้นปัญหา (Problem Based Learning : PBL) เทคนิคการเป็นครู จัดสอนร่วมกันใน 2 หรือ 3 หลักสูตร ในวิชาที่เนื้อหาตรงกันหรือใกล้เคียงกัน ปรับจากการสอนรายวิชาเป็นการสอนแบบกลุ่มวิชาที่สามารถบูรณาการได้ ปรับวิธีการประเมินการเรียน เน้นการประเมินกระบวนการเรียนรู้ผลงานจากการเรียน และพฤติกรรม จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ในส่วนของผู้เรียน ได้มีการเตรียมในรูปแบบของการปฐมนิเทศและพัฒนาจริยธรรม สร้างความเข้าใจในการเรียนแบบเน้นปัญหา (PBL) เตรียมตัวในการใช้ห้องสมุด การใช้คอมพิวเตอร์ รวมถึงการออกสู่ชุมชน การทำงานเป็นคณะและการประสานงาน การมีชีวิตที่เรียบง่าย สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน ผลการดำเนินงานบูรณาการการศึกษาพบว่า ผู้สอนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญ ไม่เข้าใจและทำงานเป็นหมู่คณะไม่เป็น แต่ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าการสอนแบบเน้นปัญหาและการบูรณาการ คือ ทางเลือกที่ดีและเป็นคำถามของการจัดการศึกษา และบางส่วนเห็นว่ากระบวนการมากเกินไป ส่วนนักศึกษาเห็นชอบกับหลักการและวิธีการแม้ช่วงแรกจะปรับตัวยาก รวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษา เช่น หนังสือค้นคว้าไม่เพียงพอ แต่ที่สำคัญคือ ได้กระบวนการและเครื่องมือการเรียนรู้

งานบูรณาการการศึกษาของวิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี มีความสอดคล้องและสนับสนุนกับโครงการทดลองการนำการเรียนรู้การพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อสุขภาพดีแบบองค์รวมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ของวิสุทธิ์ ในจิตต์ (2539) อ้างจากอำพล จินดาวัฒนา (2541) ภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท โดยโครงการได้เห็นมิติใหม่ของการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากบทเรียน จากวิถีชุมชน โดยมีความเชื่อเบื้องต้นว่า ถ้าบูรณาการจัดการเรียนการสอนได้จริง โดยคิดและทำแบบองค์รวมจะลดความซับซ้อนของเนื้อหาได้ นักศึกษาจะมีเวลามากขึ้น ใช้เวลาเรียนรู้ด้วยตัวเองได้มากขึ้น โครงการนี้เป็นโครงการฝึกภาคปฏิบัติวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน 2 โดยมีขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย การบรรยายภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมง ศึกษาดูงานในชุมชน 2 วัน นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และนำผลที่ได้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในชั้นเรียน กระบวนการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้บนพื้นฐานแห่งความจริง ผู้สอน คือชาวบ้าน จากห้องเรียนเป็นได้ต้นไม้ ทุ่งนา ในไร่นา ภูเขาสาลาวัตร มีการศึกษาดูงาน การแพทย์แผนไทย และทำผลิตภัณฑ์กลับไปใช้เองหรือญาติใช้ แนวการสอนเชิงบูรณาการนี้ ใช้นักศึกษาเป็นศูนย์กลาง มีแนวคิดและแนวทางของการบูรณาการการศึกษา คือ

1. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

- 1.1 เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน
- 1.2 นำภูมิปัญญาของชุมชนมาประยุกต์ใช้ได้
- 1.3 เพิ่มพูนประสบการณ์การประสานงานกับประชาชน
- 1.4 ฝึกการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ

2. ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

- 2.1 สอนภาคทฤษฎีหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 2 ชั่วโมง เพื่อให้
 - 2.1.1 เข้าใจแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อสุขภาพที่ดีแบบองค์รวม ทั้งทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมชุมชน
 - 2.1.2 เคารพภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 2.2 ศึกษาดูงานในชุมชนโดยใช้ประสบการณ์ชาวบ้านเป็นครูให้กับนักศึกษา
 - 2.2.1 การทำเกษตรผสมผสาน เพื่อให้เข้าใจแนวคิดการพัฒนา อย่างยั่งยืน เพื่อการมีสุขภาพดีแบบองค์รวม
 - 2.2.2 การรักษาโดยแพทย์แผนไทย เพื่อให้เกิดความเคารพในภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 2.3 นักศึกษาเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงในชุมชนของตนเองและจากชุมชนในขณะฝึกภาคปฏิบัติ
- 2.4 นักศึกษานำประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนนักศึกษา
- 2.5 ประเมินผลจากรายงาน การนำเสนอ แบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์และการสอบ

3. การวัดและประเมินผล

ใช้แบบสอบถามและการสังเกตอย่างเป็นระบบ ประเมินจากรายงานและการนำเสนอ สัมภาษณ์และสอบข้อเขียน

4. ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการการศึกษามิติใหม่

- 4.1 ข้อดี
 - 4.1.1 ไม่จำกัดการเรียนเฉพาะห้องเรียน
 - 4.1.2 นักศึกษามีความสุขในการเรียนมากขึ้น
 - 4.1.3 นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
 - 4.1.4 เพิ่มวิสัยทัศน์ในการมองชุมชนอย่างองค์รวม
 - 4.1.5 ใช้ภูมิปัญญาของชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ
 - 4.1.6 ใช้ชุมชนเป็นแหล่งศึกษาและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน
 - 4.1.7 เกิดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย

4.1.8 มีความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพตนเอง

4.2 ข้อจำกัด

4.2.1 ใช้เวลามากกว่าการจัดการเรียนการสอนตามปกติ

4.2.2 ใช้บุคลากรจำนวนมาก

5. บทเรียนจากการบูรณาการการจัดการศึกษา

5.1 ข้อดี

5.1.1 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

5.1.2 สร้างความเป็น Health Team แก่นักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเป็นนักสาธารณสุขที่ดีในอนาคต

5.1.3 นักศึกษาได้เรียนรู้โดยตรงจากชุมชน ชุมชนถูกใช้เป็นห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ

5.1.4 ส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะในกระบวนการคิดแก้ปัญหา เพื่อการปรับตัวกับสภาพจริง การปฏิบัติงานในอนาคต

5.1.5 เสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองแก่นักศึกษา

5.2 ข้อจำกัด

5.2.1 ช่วงแรก นักศึกษายังยึดถือวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบเดิม ทำให้เกิดการติดขัด ในการปรับตัว

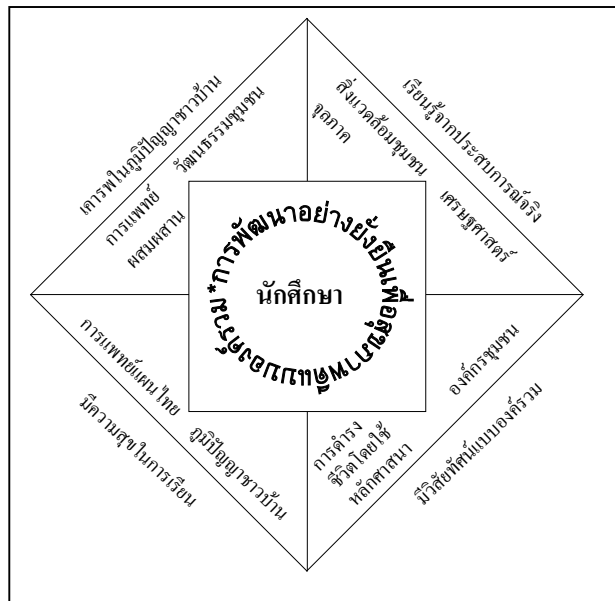
5.2.2 หนังสือ เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า บางรายวิชาไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

5.2.3 บรรยากาศในห้องเรียนรวม เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น ร้อนอบอ้าว และสื่อกับการใช้สื่อยังไม่เหมาะสม

งานบูรณาการการจัดการศึกษาของทั้ง 3 โครงการ จึงเป็นหลักการและวิธีการที่เสนอรูปแบบของการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตที่พึงประสงค์ ในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ที่ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องเข้าใจชีวิต เข้าใจชุมชน และสังคมโลก เพื่อปรับตัวได้เท่าทัน สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เป็นสุขในการเรียนและการทำงานในอนาคต

6. เป้าหมายและประสบการณ์ที่ได้จากโครงการจัดการศึกษาตามมิติใหม่

6.1 เป้าหมายที่พึงจะได้รับจากโครงการจัดการศึกษาตามมิติใหม่แสดงได้ดังภาพที่ 2.7

6.2 ประสิทธิภาพที่ได้รับ จากการดำเนินโครงการฯประมวลเป็นภาพได้ดังภาพที่ 2.8

จะเห็นว่าการเรียนรู้ชุมชน โดยมิตินิยมแบบองค์รวมทำให้อาจารย์และนักศึกษา ได้เข้าใจ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานะสุขภาพของมนุษย์ และมองปัจจัยต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกัน และกัน รวมถึงการพึ่งตนเองของชุมชนในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การเรียนรู้จากชุมชนจึงควรเป็นการ เรียนรู้ที่ลดอัตตาในตนเองเพื่อรับความรู้จากชุมชน การจะบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรได้

จริง แปลว่าต้องคิดและทำด้วยการมองสรรพสิ่งเป็นองค์รวม การจัดการศึกษาในสถานศึกษาจะสามารถลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาลงได้ นักศึกษามีเวลามากขึ้น สามารถใช้เวลาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น สร้างนักศึกษาและครูให้มีความสุข เครียดน้อยลง และเข้าใจความเป็นจริงของสรรพสิ่งมากขึ้น

จากงานบูรณาการการศึกษาทั้งสองนับเป็นความพยายามที่จะจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการเชื่อมโยงให้ผู้เรียนเข้าใจชีวิต เข้าใจชุมชนท้องถิ่น และเข้าใจโลกมากยิ่งขึ้น ทั้งในแง่จุดประสงค์ กระบวนการและผลลัพธ์ ในขณะที่งานของ กรรณิการ์ บันเทิงจิตรและคณะ (อ้างจากอำพล จินดาวัฒนา, 2541) ได้จัดนวัตกรรมการจัดการศึกษาของวิทยาลัยสาทรณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง โดยนำ 3 หลักสูตรมาบูรณาการ เน้นการสอนจากปัญหาเป็นหลัก สอนหมวดวิชาพื้นฐานด้วยกัน และฝึกปฏิบัติภาคชุมชนร่วมกันเป็นทีม แบบที่เรียกว่า สามลงในหนึ่ง (Three in one) เป็นงานบูรณาการการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวคิดและแนวทางการจัดการศึกษากับ 2 งานแรก แต่เป็นการยกระดับขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นหลักสูตรแบบบูรณาการ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2539 จนถึงปัจจุบัน วิทยาลัยฯ ได้กำหนดคุณลักษณะของนักศึกษาที่เป็นภาพลักษณ์ของนักสาทรณสุขที่คิดเป็น ทำเป็น ทำงานในชุมชนได้ เป็นตัวอย่างพฤติกรรมสุขภาพอนามัย เลือกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างเหมาะสม และเพื่อให้บรรลุความมุ่งหวัง วิทยาลัยได้จัดการบูรณาการการจัดการศึกษา ดังนี้

1. กิจกรรมสำคัญ

- 1.1 การบูรณาการหลักสูตร (Integrated Curriculum) ประกาศนียบัตรสาทรณสุข-ศาสตร์ โดย
ใช้การเรียนรู้จากปัญหาเป็นหลัก (Problem Based Learning)
- 1.2 การบูรณาการวิธีการจัดการสอนหมวดวิชาพื้นฐานของ หลักสูตรประกาศนียบัตรสาทรณ
สุขศาสตร์ ทันตสาทรณสุขและเทคนิคเภสัชกรรม (โครงการ Three in one)
- 1.3 การบูรณาการ การฝึกปฏิบัติงานภาคชุมชน ของหลักสูตรประกาศนียบัตรสา-ทรณสุข
ศาสตร์ (ทันตสาทรณสุขและเทคนิคเภสัชกรรม และสาทรณสุขชุมชน) ผ่านโครงการที่
สอนน้อง

2. แนวทางการดำเนินงาน

- 2.1 การบูรณาการหลักสูตรประกาศนียบัตรสาทรณสุขศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้จากปัญหาเป็น
หลัก
 - 2.1.1 วัตถุประสงค์
 - 1) ส่งเสริมนักศึกษาได้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน
 - 2) ส่งเสริมทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษา
 - 3) ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาแต่ละวิชา
 - 2.1.2 แนวคิด

- 1) จัดรายวิชาในหลักสูตรรวมเป็นกลุ่มวิชา โดยให้มีความสอดคล้องกับบทบาทเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานอนามัย จัดให้เนื้อหาเชื่อมโยงต่อการเรียนรู้และการนำไปใช้ได้ทันสถานการณ์ในปัจจุบัน
- 2) ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ เช่น Problem Based Learning , Issue Based Learning ศึกษางานและการฝึกปฏิบัติงาน เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการนำไปใช้มากกว่าการท่องจำ

2.1.3 วิธีการ

- 1) ทำการวิเคราะห์บทบาทเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานอนามัย
- 2) วิเคราะห์หลักสูตรเดิมในด้านเนื้อหา วิชาชีพที่สอดคล้องกับบทบาทเจ้าหน้าที่สาธารณสุข วิเคราะห์จุดเน้น จุดที่ต้องเสริมหรือเพิ่มเติมจากหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยเนื้อหาวิชายังครอบคลุมทุกวิชาของหลักสูตรเดิม
- 3) ทำการบูรณาการหลักสูตร โดยจัดเป็นกลุ่มวิชาที่มีลักษณะเดียวกันเข้าด้วยกัน แล้วตั้งชื่อวิชาใหม่เป็น 4 กลุ่มวิชา คือ
 - (1) กลุ่มวิชารักษาพยาบาล ประกอบด้วย 5 วิชา 12 หน่วยกิต
 - (2) กลุ่มวิชาส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 5 วิชา 9 หน่วยกิต
 - (3) กลุ่มวิชารักษาสุขภาพิบาล ประกอบด้วย 5 วิชา 10 หน่วยกิต
 - (4) กลุ่มวิชารักษานามัยชุมชน ประกอบด้วย 5 วิชา 10 หน่วยกิต

2.1.4 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

- 1) การเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนการสอน ใช้เวลา 1 เดือน มีกิจกรรมเตรียมการ เช่น การฝึกการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก วิธีการใช้ห้องสมุด การใช้คอมพิวเตอร์ กระบวนการกลุ่ม เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ข้อปฏิบัติและกฎระเบียบของวิทยาลัย เป็นกิจกรรมที่อยู่ในช่วงการปฐมนิเทศนักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร และเป็นส่วนการฝึกฝนการเรียนรู้ที่จะเรียน (Learning How to Learn) และอีกส่วนเป็นการเรียนรู้ชุมชน
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีกิจกรรมหลากหลาย เช่น การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การศึกษางาน การฝึกปฏิบัติงาน ส่วนวิชาจรรยาวิชาชีพและวิชาการใช้ห้องสมุด จัดสอดแทรกไว้ในกระบวนการตลอดหลักสูตร ไม่แยกสอนเป็นรายวิชาตามตารางเรียน วิธีการสอนแบบเน้นปัญหาเป็นหลัก เป็นวิธีที่เน้นมาก ซึ่งผู้เรียนจะผ่านกิจกรรมสำคัญคือ การเปิดใจท้อปัญหา การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การอภิปราย

ปัญหา การสอนเสริมเนื้อหาส่วนที่ขาดของเนื้อหาที่นักศึกษาควรรู้ การเปิด
โจทย์ปัญหาและการสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้รายกลุ่มเป็นรายงาน

3) การประเมินผล มีการติดตามการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะ ทำ
การทดสอบย่อยและทดสอบสุดท้าย และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ ชั้นปีที่ 1
และ 2 จำนวน 102 คน

2.1.6 ผลการจัดการศึกษา ได้ข้อสรุปว่ารูปแบบการบูรณาการจัดการศึกษา ได้การ
เรียนการสอนแนวใหม่ ช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสาธารณสุขในด้าน
ความรู้ เจตคติและทักษะในการปฏิบัติงาน ในการให้บริการแก่ประชาชนในชุม
ชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การบูรณาการวิธีการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาพื้นฐานของหลักสูตรประกาศนียบัตร
สาธารณสุขศาสตร์

2.2.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อปรับรายวิชาพื้นฐานของหลักสูตร ให้มีความเหมือนกัน
- 2) เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเชิญอาจารย์พิเศษจากสถานที่อื่นๆ และประหยัดเวลา
- 3) เพื่อสร้าง Health Team แก่นักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร

2.2.2 วิธีการ พิจารณาโครงสร้างของหลักสูตรในหมวดวิชาพื้นฐาน โดยใช้วิธีปรับความ
ต่างของทั้ง 3 หลักสูตรให้มีพื้นฐานคล้ายคลึงกัน และสามารถปรับวิชาพื้นฐาน
เรียนร่วมกันได้ 19 หน่วยกิต

2.3 การบูรณาการฝึกปฏิบัติงานภาคชุมชนของหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์

2.3.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้าง Health Team แก่นักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร
- 2) เพื่อฝึกให้นักศึกษาสาธารณสุขชุมชนปีที่ 2 ได้มีการสอนและชี้แนะทางด้าน
วิชาการที่เกี่ยวกับ การฝึกปฏิบัติแก่นักศึกษาทันตสาธารณสุขและเทคนิคเภสัช
กรรมชั้นปีที่ 1 (โครงการพี่สอนน้อง)
- 3) เพื่อสร้างประสบการณ์ในกระบวนการการแก้ปัญหาสาธารณสุขของชุมชน
แก่นักศึกษาทันตสาธารณสุขและเทคนิคเภสัชกรรมชั้นปีที่ 1 ซึ่งไม่มีในหลัก
สูตร

2.3.2 วิธีการ จัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร ฝึกปฏิบัติงานร่วมกันที่
สถานีนอนมัย เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ในกระบวนการแก้ปัญหาสาธารณสุขชุมชน
ในหัวข้อสำคัญคือ การสำรวจชุมชน การวินิจฉัยชุมชน และการวิเคราะห์ปัญหา
ชุมชน ซึ่งแต่ละสถานีนอนมัยที่นักศึกษาไปฝึกจะประกอบด้วย นักศึกษาสาธารณสุข

สุขชุมชน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 2 คน นักศึกษาทันตสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 จำนวน 1 คน และนักศึกษาเทคนิค- เกษกรรม ชั้นปีที่ 1 จำนวน 2 คน

3. ผลการดำเนินงาน

จากการบูรณาการการจัดการศึกษาทั้ง 3 กิจกรรมหลัก สรุปผลการดำเนินงานพบว่า

3.1 การบูรณาการหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์

- 3.1.1 นักศึกษาคิดเป็น สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ
- 3.1.2 นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้และประสบการณ์ได้
- 3.1.3 นักศึกษารู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น
- 3.1.4 นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล
- 3.1.5 นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองและสังคมเป็น
- 3.1.6 นักศึกษาทำงานในชุมชนได้
- 3.1.7 อาจารย์ร่วมกันพัฒนาวิชาการและความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ
- 3.1.8 อาจารย์สอนเป็นคณะได้
- 3.1.9 ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาในหลักสูตร
- 3.1.10 ลดระยะเวลาการเรียนการสอนได้ ช่วยให้มีเวลาว่างมากขึ้น

3.2 การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาพื้นฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์

- 3.2.1 ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเชิญอาจารย์พิเศษวิชาพื้นฐาน
- 3.2.2 นักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร มีความสนิทสนมคุ้นเคย และส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัย

3.3 การบูรณาการการฝึกปฏิบัติงานภาคชุมชน

- 3.2.1 นักศึกษามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของชุมชนจากประสบการณ์ตรง
- 3.2.2 นักศึกษามีการเรียนรู้ร่วมกันและถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน

บทที่ 3

แนวคิดทฤษฎีถ่ายภาพโฆษณา

ในการวิจัยเรื่องบูรณาการจัดการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณากรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ต้องใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อการวิจัย คือ แนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณาซึ่งมีแนวคิด หลักการที่สำคัญ คือ

1. แนวคิดพื้นฐานในการถ่ายภาพ
2. การวางแผนและการเตรียมการถ่ายภาพโฆษณา
3. วัสดุอุปกรณ์การถ่ายภาพการโฆษณา
4. แสงเพื่อการถ่ายภาพ
5. การจัดแสงเพื่อการถ่ายภาพ
6. การถ่ายภาพในสตูดิโอ
7. เทคนิคพื้นฐานในการถ่ายภาพ
8. เทคนิคการถ่ายภาพโฆษณา

1. แนวคิดพื้นฐานในการถ่ายภาพโฆษณา

1.1 ความหมายของภาพโฆษณาและศิลปะการถ่ายภาพโฆษณา

สีหศักดิ์ ชุมสาย ณ อยุธยา (2538) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานการถ่ายภาพโฆษณาพอสรุปได้ คือ

1.1.1 ความหมายของภาพโฆษณา

ภาพโฆษณา หมายถึง ภาพถ่ายที่ถูกนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูลความรู้สึคนึกคิดมาประมวลเป็นแนวคิดที่จะโฆษณาและถ่ายทอดเป็นรูปภาพทั้งนี้โดยมีเป้าหมายที่มุ่งเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ ภาพโฆษณาอาจจะถูกใช้โดยมีข้อความที่ต้องการโฆษณาประกอบด้วยก็ได้

1.1.2 ความหมายของศิลปะการถ่ายภาพโฆษณา

ศิลปะการถ่ายภาพเพื่อนำมาใช้ในงานโฆษณา หมายถึง การนำศิลปะมาผสมผสานกับธุรกิจเพื่อทำหน้าที่นำเสนอสิ่งที่ต้องการโฆษณาให้ผู้อ่านได้พบเห็นและเกิดความรู้สึกตามที่ผู้ผลิตต้องการ

โดยสรุปความหมายของทั้งสองคำ หมายถึงระบบธุรกิจและการตลาดได้ใช้ภาพถ่ายเพื่อเป็นองค์ประกอบของสื่อโฆษณาที่ดูด้วยตา

1.2 ความสำคัญของภาพโฆษณาและศิลปะการถ่ายภาพโฆษณา

1.2.1 ความสำคัญของภาพโฆษณา

ภาพโฆษณามีความสำคัญต่อสื่อโฆษณาที่ผู้บริโภคสามารถดูได้ง่ายและสะดวก
ต้นทุนการผลิตไม่สูง สามารถสื่อ แนวคิดที่ผู้โฆษณาต้องการ ใช้เป็นองค์ประกอบของสื่อโฆษณา
ได้หลายประเภท เช่น สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ป้ายผ้า ป้ายโฆษณากลางแจ้งและอื่น ๆ

1.2.2 ความสำคัญของศิลปะการถ่ายภาพโฆษณา

ภาพถ่ายโฆษณานี้เป็นงานสร้างสรรค์ใช้ศิลปะหรือที่เรียกว่าพานิชศิลป์และมีความ
สำคัญต่อสื่อโฆษณา เพราะมีบทบาทในการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน สื่อความหมาย ประโยชน์
ของสินค้าและผลที่เกิดจากการใช้สินค้า รวมถึงการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านสื่อ
โฆษณานั้น ๆ เพื่อชักนำไปสู่การเปลี่ยนพฤติกรรม

1.3 การสื่อความหมายด้วยภาพนิ่งและภาพโฆษณา

1.3.1 การสื่อความหมายด้วยภาพนิ่ง

การสื่อความหมายด้วยภาพนิ่งทำได้หลายวิธี วิธีที่ใช้กันส่วนใหญ่มีดังนี้

- 1) **การแสดงผลสินค้าแต่เพียงอย่างเดียว** เป็นการโฆษณาสินค้าแต่เพียงอย่าง
เดียว จุดสนใจของลูกค้าจะอยู่ที่ภาพสินค้ามากที่สุด เหมาะกับสินค้าที่มี
ลักษณะเป็นที่ดึงดูดใจด้วยตนเองของมัน มีแบบและรูปร่างสวย เช่น เสื้อผ้า
เครื่องเรือน รถยนต์ เป็นต้น
- 2) **การแสดงผลสินค้าเป็นหมู่** เป็นการแสดงโฆษณาสินค้าร่วมกันหลายชิ้น
เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้ลูกค้าเกิดภาพลักษณ์และอารมณ์ต่อสินค้าและ
จงใจให้ซื้อสินค้า การจัดสินค้าในบรรยากาศต่าง ๆ ช่วยให้สินค้านั้นเด่นขึ้น
และเป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของสินค้าไปในตัวด้วย
- 3) **การแสดงผลสินค้าในขณะใช้งาน** เป็นการนำภาพปฏิบัติงานของสินค้านั้น
มาแสดงให้เห็น เพื่อแสดงประสิทธิภาพการทำงานของสินค้านั้นจริง ๆ เป็นวิธี
การที่ช่วยให้ผู้อ่านโฆษณามีความรู้สึกเชื่อมั่นเห็นจริงเห็นจังและอาจนำตัว
เข้าร่วมกับเหตุการณ์ในการใช้สินค้านั้นด้วย
- 4) **การแสดงผลถึงประโยชน์ในการใช้สินค้า** ภาพจะต้องเน้นถึงความรู้สึกที่คาด
ว่า ลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์อย่างไรบ้างจากการใช้ผลิตภัณฑ์
- 5) **การแสดงผลในลักษณะเด่นของสินค้า** เป็นการเน้นให้เห็นว่าสินค้านี้มี
ลักษณะเด่นหรือคุณสมบัติพิเศษแตกต่างจากสินค้าชนิดอื่น ๆ ที่มีขายอยู่ใน
ท้องตลาด

- 6) **การแสดงผลภาพประกอบพาหุ** เป็นการสร้างจุดเด่นในสินค้าเพื่อจะให้ผู้ค้ามีความรู้สึกต้องการใช้ภาพเป็นตัวแทน เน้นคำอธิบายแก่ผู้อ่านคำโฆษณาเป็นหลักสำคัญ วิธีการนี้เป็นวิธีการใช้ได้ผลดีและใช้กันมาก
- 7) **การแสดงผลภาพเน้นถึงจุดย่อยของสินค้า** เป็นการแสดงเน้นให้เห็นถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของสินค้าโดยเน้นถึงความแตกต่างสินค้าในประเภทเดียวกัน
- 8) **การแสดงผลภาพเน้นให้เห็นถึงการเปรียบเทียบ** เป็นการแสดงผลภาพที่ชี้ให้เห็นถึงการเปรียบเทียบกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกับสินค้าอื่นในประเภทเดียวกัน
- 9) **การแสดงผลภาพแตกต่างกันอย่างเด่นชัด** เป็นการแสดงผลภาพในส่วนที่ต่างกันของสินค้าประเภทเดียวกัน การโฆษณาด้วยภาพวิธีนี้จะต้องให้เห็นถึงจุดที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจนในด้านคุณภาพหรือด้านราคาของสินค้า
- 10) **การใช้ภาพการ์ตูน** เป็นการแสดงผลภาพที่ใช้กันมากในปัจจุบันโดยการใช้ภาพการ์ตูนที่กำลังเป็นที่นิยม หรือภาพการ์ตูนที่ออกมาแสดงผลภาพกับสินค้าที่ต้องการโฆษณา
- 11) **การแสดงผลภาพในรูปแบบการค้าหรือธุรกิจ** เป็นการแสดงผลภาพในลักษณะของการค้าหรือธุรกิจ อาจจะเป็นการแสดงผลภาพพร้อมกับเครื่องหมายการค้าหรือแสดงผลภาพผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่จำหน่ายในท้องตลาด
- 12) **การแสดงผลภาพพร้อมด้วยตัวเลขหรือข้อมูล** เป็นการโฆษณาตัวเลขประกอบเนื่องจากได้ทำการวิจัยหาข้อมูลสถิติมาเรียบร้อยแล้ว การแสดงผลภาพด้วยวิธีนี้ สามารถทำให้ลูกค้าเข้าใจได้ง่าย
- 13) **การใช้สัญลักษณ์และเอกลักษณ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์โฆษณา** สัญลักษณ์ที่ใช้กันส่วนมากก็เป็นสัญลักษณ์ที่เห็นที่เข้าใจและยอมรับกัน เช่น ธนาкарไทยพาณิชย์ใช้ใบโพธิ์เป็นสัญลักษณ์เป็นรากฐาน โดยใช้คำขวัญว่า “ มั่นคงด้วยรากฐาน บริการด้วยน้ำใจ ”
- 14) **การใช้ภาพอื่น ๆ เพื่อตกแต่งให้ดูสวยงามและเกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่สินค้า** การใช้ภาพแบบนี้เป็นที่นิยมมาก โดยเฉพาะภาพที่สามารถดึงดูดสินค้าเข้าไปประกอบในภาพด้วย
- 15) **การใช้นางงาม ดาราหรือผู้มีชื่อเสียง** เพื่อเอาใจตลาดในปัจจุบัน ตลาดทั่วไปรวมทั้งประเทศเรานิยมใช้นางงาม ดาราภาพยนตร์ ดาราทีวี แชมเปียนเทนนิส นักดนตรีชื่อดัง ฯลฯ มาแสดงผลภาพโฆษณาซึ่งทำให้เกิดผลดีต่อการขายได้อย่างประหลาดทีเดียว

1.3.2 การสื่อความหมายของภาพโฆษณา

การสื่อความหมายของภาพโฆษณาต่างกับสื่อความหมายของภาพศิลปะ ตรงที่ว่าช่างภาพจะต้องพยายามสร้างสรรค์ให้ภาพโฆษณาที่ออกมานั้น สามารถ “บอก” อะไรกับผู้ชมและข้อมูลที่ผู้ชมน่าจะได้รับ จะต้องตรงกับสิ่งที่เราหรือเจ้าของสินค้าต้องการจะบอกกับผู้ชมด้วยภาพถ่ายโฆษณาจะเกิดจากข้อมูลที่ช่างภาพได้จากเจ้าของสินค้า ผสมผสานกับศิลปะอย่างเหมาะสมจะทำให้ภาพนั้นดูเด่น และสื่อความหมายกับผู้ชมซึ่งเป็นผู้บริโภคของสินค้านั้นได้อย่างสมบูรณ์นั่นก็คือจะต้องสนองตอบวัตถุประสงค์ทางการค้า และจะต้องดำรงไว้ซึ่งคุณค่าทางศิลปะอย่างดีได้ด้วย

ดังนั้น ในการถ่ายภาพโฆษณา การสื่อความหมายของภาพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ช่างภาพจะต้องศึกษารายละเอียดของสิ่งที่จะต้องการถ่ายอย่างดี และพยายามดึงเอาจุดเด่นของภาพนั้นออกมาให้ได้ เมื่อถ่ายภาพออกมาแล้วผู้ชมภาพจะต้องรู้เรื่องราว ภาพที่ถ่ายนั้นคือภาพอะไร และแน่นอนต้องมีความเข้าใจที่ใกล้เคียงหรือตรงกันกับที่เราต้องการให้รู้ด้วย ว่ากันง่าย ๆ ก็คือ เมื่อท่านอ่านนวนิยายหรือสารคดีแต่เกิดความไม่เข้าใจ อาจจะเป็นเพราะว่านวนิยาย เรื่องนั้นมีความลึกซึ้งเกินไปและจบลงชนิดที่ให้ตัวเอง จะเป็นความผิดพลาดของผู้เขียนหรือว่าตั้งใจจะเป็นอย่างนั้นก็ตาม การสื่อความหมายทางภาพก็เช่นเดียวกันจะผิดกันตรงที่ว่าภาพนั้นจะต้องถ่ายทอดเจตนารมณ์ออกมาโดยที่ไม่จำเป็นจะต้องมีการอ่านข้อความที่กำกับไว้เสียก่อนจึงจะทำให้คนดูเข้าใจภาพนั้นได้ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราต้องการถ่ายภาพดินสอ แต่คนที่ดูภาพนั้นดูแล้วเขาก็ไม่รู้เรื่องว่าเป็น ดินสอ ก็แสดงว่าภาพนั้นไม่ได้สื่อความหมายไปในทางที่ถูกต้องแม้ว่าภาพนั้นจะดูสวยดีมีศิลปะอย่างไรก็ตามแต่ถ้าภาพดินสอแท่งนั้นหันไปดูที่ไรก็เข้าใจว่าเป็นดินสอก็จะถือว่าสื่อความหมายถูกต้อง แต่การสื่อความหมายสำหรับการโฆษณาที่สมบูรณ์แล้ว จำเป็นต้องบ่งถึงคุณภาพและราคา เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ต้องมีข้อความกำกับไว้ด้วยว่า เป็นยี่ห้ออะไร มีคุณภาพการใช้งานอย่างไร ใครเป็นผู้ผลิต มีประโยชน์การใช้สอยอย่างไร ก็จะมีการเขียนกำกับความนั้นไว้เป็นการให้ข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ชมภาพโฆษณานั้นรู้เรื่องเกี่ยวกับสินค้าได้มากขึ้นเมื่อทั้งภาพและข้อความนั้นเป็นสิ่งที่เข้าใจได้โดยง่ายแล้ว ก็จะถือว่า เราใช้ภาพเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจผู้ชมหรือกลุ่มเป้าหมายก่อนเพื่อที่จะนำพวกเขาให้เข้ามาใกล้และอ่านข้อความโฆษณาในที่สุด

ตัวอย่างเช่น จะถ่ายภาพขนม 1 ชิ้น ให้ผู้ชมดูแล้วรู้สึกว่ายามน่ารับประทาน ช่างภาพจะต้องใช้ศิลปะในการถ่ายภาพ โดยการเน้นแสง เงา หรือสีให้ผู้ชมรับรู้ถึงจุดเด่นของภาพขนมชิ้นนี้จากภาพจะเห็นว่า ขนมดูนุ่มนวล มีสีสันทันรับประทาน และมีองค์ประกอบที่สวยงามช่วยให้น่าดูยิ่งขึ้นไปอีก

อาจกล่าวได้ว่า การสื่อความหมายของภาพโฆษณาก็คือ การที่ช่างภาพจะต้องพยายามถ่ายทอดเจตนารมณ์ในการถ่ายภาพของตน ที่จะทำให้ผู้ชมภาพมีความเข้าใจตรงกันกับความหมายที่ต้องการให้ทราบ โดยการพยายามดึงจุดเด่นของภาพ หรือของสินค้าออกมาให้ชัดเจน ขณะเดียวกันก็ต้องสร้างความประทับใจให้กับผู้ชมด้วยการผสมผสานคุณค่าทางศิลปะ อันจะทำให้ผู้ชมเกิด

ความสนใจที่จะรับทราบเกี่ยวกับโฆษณาชิ้นนั้น และเมื่อประกอบกับข้อความโฆษณาที่ระบุถึงคุณประโยชน์และข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ แล้วผู้ชมและกลุ่มเป้าหมายก็จะเกิดความสนใจมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับสินค้าและอาจเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้สินค้านั้น ๆ ในท้ายที่สุด (พาลัสทริรา (Palasthira), 1985)

1.4 การถ่ายภาพเพื่อการโฆษณา

การโฆษณามีวัตถุประสงค์เพื่อจะขายสินค้าและบริการให้ได้มากที่สุด โดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการขาย การโฆษณาสำหรับสินค้าและบริการนั้น กระทำในหลายขั้นตอนนับตั้งแต่พยายามให้รู้จักสินค้าหรือบริการ ให้ผู้คนได้ทราบถึงคุณประโยชน์ให้เกิดความประทับใจใน สินค้าหรือทำให้คนเห็นว่ามีคนอื่นใช้อยู่เพื่อให้เกิดการเอาอย่างหรือมีความมั่นใจที่จะซื้อมาใช้บ้างตลอดจน การพยายามให้เกิดการจดจำสินค้าหรือบริการ หรือจำแม้เพียงชื่อ ความพยายามดังกล่าวนี้กระทำโดยการโฆษณา

จากวิธีการที่จะโฆษณาให้ประสบผลดังกล่าวผู้ที่ทำโฆษณาพบว่า การโฆษณาประเภทที่มองเห็นด้วยตาได้ผลดีกว่าโฆษณาด้วยวิธีอื่น ซึ่งความเป็นจริงนั้น การโฆษณาคือการบอกเรื่องราวข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ซึ่งอาจบอกโดยใช้คำพูด ใช้ข้อความเป็นตัวหนังสือให้คนอ่านล้วนสามารถทำให้คนทราบเรื่องนั้น ๆ ได้ แต่การทราบเรื่องดังกล่าวโดยการอ่านยังได้ผลน้อยกว่าการให้ทราบโดยการมองเห็น คือได้เห็นจากภาพโฆษณา ซึ่งคนจะทราบได้ดีกว่า และทราบอย่างถูกต้องมากกว่า นอกจากนี้ธรรมชาติของคนยังรับรู้และจดจำสิ่งที่มองเห็นได้ เช่น การใช้ภาพถ่ายโฆษณา ภาพยนตร์โฆษณา จึงเป็นวิธีโฆษณาที่ได้ผลดีกว่าอย่างอื่น

การโฆษณาโดยใช้ภาพยนตร์หรือภาพทัศน เป็นวิธีการที่ได้ผลดีอย่างหนึ่ง แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะการใช้ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา ซึ่งมีลักษณะพิเศษเฉพาะอยู่หลายประการในการโฆษณาสินค้านั้น สิ่งที่ต้องทำกันเป็นส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก็คือ พยายามให้ประชาชนรู้จักสินค้า ซึ่งพอพูดบอกเล่าหรือเขียนในหนังสือ ไม่อาจแนะนำให้รู้จักได้ดีเท่ากับภาพถ่าย นอกจากนี้ภาพถ่ายยังมีความเหมือนจริงมากกว่าภาพวาดหรือภาพเขียน ดังนั้นภาพถ่ายจึงเป็นสิ่งที่แนะนำสินค้าได้ดีที่สุด และจากความเหมือนจริงนี้เองก่อให้เกิดความรู้สึกว่าดูเป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือทำให้ประชาชนที่เห็นโฆษณานี้มีความนิยมสินค้ามากขึ้น และการได้เห็นภาพถ่ายของสินค้าก็สามารถที่จะพิจารณาให้ละเอียดลออได้ ต่างจากภาพยนตร์หรือภาพทัศนที่ภาพผ่านเลยไป

วิธีการโฆษณาประเภทที่ให้ผู้อื่นใช้อยู่ เพื่อให้เกิดความรู้สึกอยากทำตาม หรือเกิดความเชื่อถือศรัทธาและมั่นใจ เนื่องจากตัวผู้ที่เห็นว่าใช้อยู่ในภาพโฆษณาเป็นบุคคลสำคัญหรือเป็นผู้ที่ใคร ๆ รู้จักกรณีเช่นนี้การใช้ภาพนิ่งยิ่งให้ผลดีที่สุด เนื่องจากเห็นเป็นภาพของบุคคลผู้นั้นอย่างชัดเจนแน่นอนกว่าการใช้ภาพวาดและภาพเขียน และยังดูเป็นหลักฐานเชื่อถือได้แน่ว่าเป็นภาพถ่ายของบุคคล

นั้นจริงจึงสามารถสร้างความเชื่อถือศรัทธาในสินค้าชนิดนั้น ได้ดียิ่งขึ้นอีกทั้งยังพิจารณาได้มากน้อยตามความพอใจเนื่องจากเป็นภาพถ่าย

เทคนิคทางการถ่ายภาพหลายประการช่วยให้การถ่ายภาพโฆษณาได้ดีขึ้น ตามปกติภาพถ่ายที่จะใช้ได้ดีในการโฆษณาต้องเป็นภาพที่เหมือนจริง เช่น ถ่ายทอดสินค้าได้สวยงามน่าใช้และน่าซื้อตามความเป็นจริง หรือเป็นภาพที่ดีกว่าข้อเท็จจริง โดยเฉพาะในแง่ของการนำเสนอใช้และน่าซื้อเทคนิคทางการถ่ายภาพสามารถผลิตภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาได้ดียิ่งขึ้น

การถ่ายภาพโฆษณาลักษณะต่างกัน สามารถเลือกใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ภาพถ่ายที่ดี อาคารใหญ่ที่เป็นผลงานทางสถาปัตยกรรมอันสวยงาม ใช้กล้องถ่ายภาพประเภทกล้องวิถายภาพจะได้ภาพที่ใหญ่โตโอ้อ่าและเก็บลวดลายอันตระการตาไว้ได้ทั้งหมด พวกวัตถุขนาดเล็ก เช่น เครื่องประดับ เพชรพลอย อัญมณีต่าง ๆ ก็ต้องใช้ใช้อุปกรณ์อีกแบบหนึ่งจึงสามารถถ่ายทอดความงามหรือประกายสดใสออกมาได้ สถานที่ซึ่งค่อนข้างจำกัด เช่นอาคารบ้านพักขนาดเล็กที่ต้องการโฆษณาให้เห็นว่าโอ้อ่าน่าอยู่ ภายในรถยนต์ที่ต้องการให้เห็นว่ากว้างขวางนั่งสบาย อุปกรณ์ถ่ายภาพประเภทมุมกว้างจะช่วยให้ได้ภาพถ่ายตามที่ต้องการ

นอกจากทางด้านเทคนิคการถ่ายภาพ ความชำนาญของช่างภาพตลอดจนแนวคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่จะเลือกใช้เทคนิคชนิดใดกับภาพถ่ายประเภทไหน การเลือกสถานที่ เลือกมุมเลือกอุปกรณ์ ตลอดจนเลือกวัตถุเพื่อตกแต่ง เพื่อเสริมแนวคิด หรือเพื่อสร้างรสนิยม ช่างภาพผู้ชำนาญจะนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาผนวกกันจะได้ภาพถ่ายที่โฆษณาได้ดีที่สุด

การถ่ายภาพที่ผลิตขึ้นเพื่อการโฆษณา เป็นภาพถ่ายที่มีแนวคิดก้าวล้ำนำสมัยกว่าการถ่ายภาพประเภทอื่น ๆ เป็นการถ่ายภาพที่กล้าใช้เทคนิค วิธีการที่แปลกใหม่ตลอดเวลา ผู้ที่มีฝีมือในการถ่ายภาพโฆษณามักเป็นผู้ที่ไม่หยุดนิ่ง มีการศึกษาค้นคว้าทดลองพยายามสร้างสรรค์งานให้แปลกใหม่อยู่เสมอ จึงเป็นผลสืบเนื่องไปถึงการใช้ภาพถ่ายเพื่อโฆษณา ได้ภาพสวยงามแปลกตา น่าสนใจดึงดูดความสนใจของประชาชนได้มาก ผู้คนมองเห็นภาพด้วยความรู้สึกทึ่งและสงสัย ช่วยให้การโฆษณาดำเนินไปอย่างได้ผล

งานโฆษณาในปัจจุบันนี้มีมาก เนื่องจากสินค้าทุกชนิดล้วนอยู่ได้ด้วยการแข่งขัน การแข่งขันมิใช่เพียงการทำให้สินค้ามีคุณภาพดีกว่าคู่แข่ง แต่แข่งขันกันในด้านโฆษณา คุณภาพของสินค้าอาจทัดเทียมหรือด้อยกว่ากัน แต่ถ้าโฆษณาทำได้ดีมีประสิทธิภาพ สินค้าคุณภาพด้อยอาจขายดีกว่าก็ได้สินค้าบางชนิดเป็นสินค้าคุณภาพดีเคยได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในระดับสูง อาจหายไปจากตลาดเนื่องจากจำหน่ายไม่ดีก็ได้อาหย่อนเรื่องโฆษณา ดังนั้น การโฆษณาในปัจจุบันจึงมีความสำคัญและจำเป็นมาก และความจำเป็นจะทวีมากขึ้นถ้ามีคู่แข่งซึ่งมีความสามารถในการโฆษณา

ในงานโฆษณาซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นดังกล่าว การผลิตและโฆษณาจึงต้องทำให้ดีเพื่อให้ได้โฆษณาอย่างมีประสิทธิภาพและต้องทำได้ในเวลาอันรวดเร็ว การถ่ายภาพในปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกให้ทำงานได้เร็วอยู่แล้ว จึงประสานกันกับการโฆษณาได้เป็นอย่างดี การทำ

โฆษณาโดยใช้ภาพถ่ายไม่มีอุปสรรคหรือข้อยุ่งยากในการดำเนินงาน อีกทั้งภาพถ่ายเองก็มีคุณสมบัติที่จะช่วยโฆษณาโดยใช้ภาพถ่ายไม่มีอุปสรรคหรือข้อยุ่งยากในการดำเนินงาน อีกทั้งภาพถ่ายเองก็มีคุณสมบัติที่จะช่วยโฆษณาได้ดี การใช้ภาพถ่ายในการโฆษณาจึงได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น เป็นผลไปถึงธุรกิจด้านนี้ที่สามารถลงทุนได้มาก ทั้งในเรื่องของการถ่ายภาพโดยตรง การศึกษาหาความรู้ตลอดจนการลงทุนในสิ่งต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมให้ถ่ายภาพโฆษณาดียิ่งขึ้น (สุโขทัยธรรมาราช, 2542)

2. การวางแผนและการเตรียมการถ่ายภาพโฆษณา

2.1 แนวคิดในการวางแผนและเตรียมการ

การถ่ายภาพโฆษณาคือการถ่ายภาพสินค้า หรือบริการที่ต้องการขาย เพื่อนำภาพถ่ายไปใช้โฆษณาสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ให้ประชาชนทราบและได้รู้จัก มีความสนใจและซื้อสินค้านั้น การถ่ายภาพโฆษณาก็เป็นเรื่องที่ใช้ความรู้ต่าง ๆ ทางด้านการถ่ายภาพมาผนวกกันเพื่อผลิตภาพให้ดี และเป็นภาพที่มีลักษณะสร้างสรรค์ แปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การจะกล่าวถึงวิธีการในการจะถ่ายภาพประเภทนี้ จึงยังไม่มีข้อยุติสิ่งที่เป็นหลักการให้ศึกษากันได้ก็คือแนวทางในการถ่ายภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์นำไปปรับปรุงและประยุกต์เพื่อใช้งานต่อไป

ภาพโฆษณามีหลายลักษณะอาจเป็นภาพถ่ายเฉพาะตัวสินค้า เป็นภาพของสินค้าที่กำลังมีผู้ใช้ เป็นภาพสินค้าที่มีสิ่งอื่นประกอบเพื่อสร้างเรื่องให้มากขึ้น เป็นภาพถ่ายในสถานที่หรือภายในสตูดิโอ เป็นการถ่ายนอกสถานที่ เป็นภาพถ่ายกลางวัน เป็นภาพถ่ายกลางคืนลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้นอยู่กับสินค้า สินค้ามีขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ เคลื่อนย้ายไม่ได้ หรือลักษณะของสินค้าต้องมีเน้นเป็นพิเศษ หรือไม่ก็ความต้องการของเจ้าของสินค้าเป็นเช่นไร ล้วนเป็นผลให้การถ่ายภาพออกมาในลักษณะดังนี้

ตัวสินค้าและความประสงค์ของผู้ทำโฆษณา จึงเป็นข้อกำหนดแนวทางของการถ่ายภาพเป็นประการแรก การนำภาพโฆษณาไปใช้จะเป็นข้อกำหนดในการถ่ายภาพประการต่อไป คือถ้าเป็นภาพที่จะนำไปพิมพ์โฆษณาขาวดำ ก็ควรถ่ายเป็นภาพขาวดำ ถ้าจะพิมพ์เป็นภาพสี ก็จำเป็นต้องถ่ายเป็นภาพสไลด์สี การถ่ายเป็นภาพเนกาติฟ จำเป็นต้องถ่ายไว้สำหรับการใช้ในการทำแบบโฆษณาแต่บางครั้งไม่จำเป็นเพราะจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายมากเกินไป ภาพโฆษณาที่จะต้องนำไปพิมพ์ขนาดใหญ่ ซึ่งเมื่อขยายเป็นภาพใหญ่สำหรับพิมพ์แล้วคุณภาพยังคงสวยงามดีอยู่

รายละเอียดต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ก็เป็นแนวทางที่จะถ่ายภาพต่อไป โดยกำหนดว่าจะถ่ายในสถานที่หรือนอกสถานที่ ภาพถ่ายเป็นภาพเฉพาะตัวสินค้าหรือมีสิ่งอื่นประกอบด้วย หรือเป็นการถ่ายภาพกับนางแบบโฆษณา และการนำภาพถ่ายไปใช้อย่างไรนั้นก็เป็นข้อกำหนดให้ทราบว่าเลือกอุปกรณ์ถ่ายภาพอย่างไร จะถ่ายภาพโดยใช้กล้องถ่ายภาพประเภทไหน ใช้กล้องวีดิทัศน์ขนาดไหน ใช้กล้องถ่ายภาพฟิล์มขนาดกลาง เช่น กล้องถ่ายภาพประเภทใช้ฟิล์มม้วนเบอร์ 120 ซึ่งถ่าย

ภาพได้ขนาด 6x6 ซม.หรือใช้กล้องถ่ายภาพเล็กซึ่งใช้ฟิล์มขนาด35 มม. เป็นต้น และเลือกฟิล์มสำหรับใช้ถ่ายภาพว่าเป็นฟิล์มขาวดำ หรือฟิล์มสีแบบไหน คุณภาพของฟิล์มดีมากน้อยประการใด ฟิล์มสีไวแสงมาก ๆ หรือธรรมดา

แนวทางการถ่ายภาพที่จะทราบต่อไปก็คือ การถ่ายภาพเป็นการถ่ายนอกสถานที่หรือในสถานที่ เพื่อการเตรียมอุปกรณ์การให้แสงให้ถูกต้องและครบถ้วน การถ่ายภาพนอกสถานที่อาจต้องเตรียมอุปกรณ์ช่วยสะท้อนแสงแบบต่าง ๆ เพื่อใช้ปรับแต่งแสงธรรมชาติให้สวยงามมากขึ้น หรือบางครั้งอาจต้อง ใช้แสงไฟถ่ายภาพเข้าช่วยเสริมตามความจำเป็นหากเป็นการถ่ายภาพภายในสถานที่ก็ต้องเตรียมเรื่องแสงสว่างเต็มที่ นอกจากการถ่ายภาพภายในสตูดิโอซึ่งมีทุกอย่างพร้อมอยู่แล้วกระนั้นก็ตามก็ต้องมีการจัดเตรียมเพื่อสามารถใช้งานได้สะดวก โดยเฉพาะการถ่ายภาพบางประเภทที่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา เช่นการถ่ายภาพที่ใช้นางแบบซึ่งคิดค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงการเตรียมไว้อย่างพร้อมเพรียงทุกอย่าง จะช่วยให้ทำงานได้อย่างสะดวกและไม่เสียเวลา

สิ่งที่ใช้เป็นส่วนประกอบในการถ่ายภาพ ตั้งแต่วัตถุสิ่งของต่าง ๆ สัตว์เลี้ยงจนถึงนายแบบและนางแบบ ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องจัดเตรียมให้ครบถ้วน และบางอย่างต้องคำนึงถึงการดูแลรักษาด้วย เช่น พวกดอกไม้ อาจจะเหี่ยวเฉาก่อนถึงเวลาถ่ายภาพ หรือเมื่อนำเข้าจัดถ่ายภาพอาจถูกความร้อนจากไฟถ่ายทำให้เหี่ยวเฉาได้อีกเช่นกัน ดังนั้น จึงต้องหาวิธีหรือจัดเตรียมสำรองเพื่อเอาไว้ด้วย

การถ่ายภาพที่ใช้นางแบบหรือนายแบบ สิ่งที่ต้องจัดให้มีเพิ่มขึ้นอีกหลายอย่าง อาทิ เสื้อผ้าเครื่องประดับตกแต่ง การทำผม การแต่งหน้า ซึ่งในภาพที่ถ่ายขึ้นเพื่อใช้งานโฆษณาทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏในภาพถ่ายต้องอยู่ในสภาพที่ดีและเรียบร้อยที่สุด

เมื่อจัดเตรียมพร้อมและเรียบร้อย ก็ถึงขั้นตอนของการถ่ายภาพ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความสามารถของตัวผู้ถ่ายเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่การเลือกใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการถ่ายภาพ นั้น ๆ เทคนิคในการจัดสินค้าให้สวยงามหน้าดู ประกอบการมีศิลปะในตัวที่จะประกอบภาพและจัดแสงให้สวยงามเป็นพิเศษ ภาพถ่ายที่แนะนำให้ผู้จักสินค้าเป็นภาพถ่ายที่ประกอบด้วยวัตถุ ต่าง ๆ ไม่มีชีวิตจึงต้องอาศัยศิลปะจัดวางสิ่งของทุกอย่างให้สวยงามกลมกลืน และจัดแสงให้ถ่ายทอดคุณลักษณะของสินค้าให้ได้ครบถ้วนตามความเป็นจริง เช่น รูปทรง สี สัน และพื้นผิวหรืออาจอาศัยการจัดแสงเพื่อให้ดูมีชีวิตชีวาน่าดูกว่าความเป็นจริงก็ยิ่งจะดี

การถ่ายภาพประเภทแสดงตัวสินค้า เพื่อมุ่งหวังให้คนรู้จักและจดจำสินค้าได้นี้ จะต้องถ่ายภาพระยะใกล้และเน้นความสำคัญที่ตัวสินค้า ให้เห็นอย่างชัดเจนมากที่สุด และวิธีการถ่ายภาพมักจะถ่ายทำในสตูดิโอถ่ายภาพ ซึ่งสามารถจัดแสงและจัดองค์ประกอบของภาพได้ดีและสะดวกกว่าการถ่ายภาพภายนอก

ภาพของสินค้าจะสวยงามน่าดูหรือชวนให้คนสนใจดูตลอดจนจดจำได้มากยิ่งขึ้น หากภายในภาพถ่ายมีเรื่องราวที่ให้ความรู้หรือความคิดแก่คนเพิ่มขึ้น อาทิ การเพิ่มบางสิ่งบางอย่างเข้าไป

ประกอบกับสินค้า อาจสร้างทั้งเรื่อง แนวคิด หรือความรู้สึกเกี่ยวกับสินค้านั้น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ภาพโฆษณาผ้าหอม เมื่อถ่ายภาพประกอบกับหญิงสาวที่สวยงาม สร้างความรู้สึกเกี่ยวกับผ้าหอมชนิดนั้นได้เป็นอย่างดี หรือภาพถ่ายขวดน้ำหอมที่ตั้งอยู่บนผ้าไหมเนื้อเนียนแสดงถึงความนุ่มนวลละเอียดอ่อนให้ความรู้สึกถึงผู้หญิงโดยอาจไม่ต้องเห็นภาพผู้หญิงก็ได้ หรือภาพถ่ายโฆษณาเครื่องแก้ว แทนที่จะเป็นเครื่องแก้วโดยลำพังเพียงอย่างเดียว อาจเป็นเครื่องแก้วที่จัดประกอบกับชุดอาหารบนโต๊ะ เครื่องแก้วเจียรระโนราสูงเมื่อรวมกับภาชนะเครื่องเคลือบและเครื่องเงินต่าง ๆ บนโต๊ะก็ทำให้เห็นคุณค่าและราคาตลอดจนรสนิยมเกี่ยวกับเครื่องแก้วได้ดียิ่งขึ้น

ภาพโฆษณาที่เกี่ยวกับคน หรือมีนายแบบนางแบบอยู่ในภาพด้วย การถ่ายภาพนอกจากทุกสิ่งทุกอย่างที่จะปรากฏในภาพต้องเรียบร้อยสวยงามแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คืออิริยาบถทางของผู้เป็นแบบ และอารมณ์ความรู้สึกของคนในภาพ ซึ่งมีความสำคัญต่อสินค้าที่จะโฆษณาเป็นอย่างมากยิ่งกว่าทุกสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องจัดเตรียมอย่างละเอียดถี่ถ้วนเสียอีก อารมณ์ความรู้สึกของผู้เป็นแบบนั้น หากเป็นนายแบบหรือนางแบบอาชีพแล้วก็คงไม่ยาก เนื่องจากสามารถกำกับการแสดงได้ หากเป็นผู้ที่ไม่เคยผ่านงานด้านนี้มาก่อน การสร้างความสนิทสนมคุ้นเคย การให้ความเป็นกันเอง จะช่วยสร้างบรรยากาศขึ้นมาได้

แนวทางที่สำคัญสำหรับการถ่ายภาพโฆษณา คือ การถ่ายภาพโฆษณาสินค้ามิได้สำเร็จเรียบร้อยโดยช่างภาพหรือผู้ที่ถ่ายภาพเพียงผู้เดียว ต้องเกิดขึ้นโดยความร่วมมือหรือความเกี่ยวข้องของคนหลายคน ตั้งแต่เจ้าของสินค้า ตัวผู้จัดทำโฆษณา ศิลปินผู้จัดทำหรือจัดการด้านศิลปะแล้วจึงจะถึงผู้ถ่ายภาพ หากเป็นขั้นตอนของการถ่ายภาพโฆษณาในระดับมืออาชีพในบริษัทหรือบริษัทตัวแทนโฆษณาจะมีผู้เกี่ยวข้องมากกว่านี้ ประการสำคัญก็คือเจ้าของสินค้า ซึ่งมักเป็นผู้ตัดสินใจสูงสุด หรือเป็นผู้ตัดสินใจในการโฆษณาสินค้านั้น ๆ ดังนั้น การจะถ่ายภาพโฆษณาเพื่อให้ใช้ได้ จึงมิใช่การทดลองถ่ายทำแล้วนำมาพิจารณาดูกันว่าใช้ได้หรือไม่ เหมาะสมกับงานโฆษณาเพียงใด แต่ต้องทำตามขั้นตอนที่ถูกต้องของการทำงานอีกทั้งยังเป็นการประหยัดและสะดวกสำหรับการทำงาน คือมีการจัดภาพร่างสำหรับการโฆษณาสินค้านั้น ๆ ขึ้นมากำหนดรายละเอียดของภาพ การบรรจุข้อความตัวหนังสือตลอดจนสีส่งลงไปในการถ่ายแล้วนำภาพร่างนี้มาพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงกันจนรู้สึกว่ายอมรับพอใจด้วยกันทุกฝ่าย ฝ่ายศิลปินผู้ออกแบบหรือผู้กำกับฝ่ายศิลป์เห็นว่าทางด้านศิลปะมีความงามใช้ได้ ทางฝ่ายเจ้าของเห็นว่าลักษณะของสินค้าเมื่อเป็นภาพถ่ายโฆษณาแล้วน่าพอใจ ทางฝ่ายผู้ถ่ายภาพดูแล้วก็เห็นว่าเทคนิคการถ่ายภาพทำได้ เมื่อพิจารณาแล้วจากภาพร่างลงตัวดีแล้ว จึงลงมือถ่ายภาพตามแนวภาพร่างที่ทำไว้นั้น ขั้นตอนของการทำงานดังนี้ช่วยให้การถ่ายภาพทำได้ลงตัว เมื่อถ่ายภาพแล้วใช้ได้และเป็นที่ถูกใจของทุกฝ่าย

2.2 การรับและการเสนองานลูกค้า

โดยส่วนใหญ่แล้วลูกค้าของบริษัทจ้างถ่ายภาพโฆษณา ก็คือ บริษัทตัวแทนโฆษณานั้นเอง และบริษัทตัวแทนโฆษณานั้นก็จะรับงานจากเจ้าของสินค้ามาอีกต่อหนึ่ง ขั้นตอนแรกของการทำงานโฆษณาก็คือ การถ่ายทอดเจตนารมณ์ของลูกค้า ซึ่งหมายถึง การพูดคุยตกลงเกี่ยวกับความต้องการของลูกค้าที่จะได้จากงานของช่างภาพนั่นเองรวมถึงการตรวจสอบราคาอย่างคร่าว ๆ ของงานแต่ละชิ้นด้วย อันที่จริงนั้นขั้นตอนของการถ่ายทอดเจตนารมณ์จากลูกค้าก็น่าจะต้องมีการศึกษาโครงสร้างแบบของโฆษณาไปด้วย (layout) เหมือนกันแต่จะเป็นการพูดคุยปรึกษากันอย่างคร่าว ๆ เพื่อที่จะได้ทราบว่า การถ่ายภาพแบบนี้แบบนี้จะเป็นไปได้หรือไม่ถ้าทำไม่ได้น่าจะแก้ไขอย่างไร ถ้าได้จะทำในวงเงินเท่าไร เป็นต้น ซึ่งถ้าตกลงในขั้นนี้แล้ว การทำงานของช่างภาพก็จะก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือการศึกษาโครงสร้างแบบซึ่งจะต้องปรึกษาร่วมกันกับลูกค้า เพื่อที่จะได้ ข้อมูลครบถ้วนและนำข้อมูลต่าง ๆ มาผสมผสานความเป็นไปได้ของเจตนารมณ์ของลูกค้า

เมื่อเป็นดังนี้ ขั้นตอนการถ่ายทอดเจตนารมณ์จากลูกค้า จึงเป็นขั้นตอนการเริ่มติดต่อประสานงานหรือขั้นตอนของการรับงานนั่นเองลูกค้าในปัจจุบันมักจะเลือกติดต่อกับช่างภาพที่เคยทำงานร่วมกันมาก่อน และจะเลือกช่างภาพที่ถนัดงานเฉพาะที่เชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละงานไปในกรณีนี้ ช่างภาพเก่า ๆ อาจจะได้เปรียบช่างภาพใหม่อยู่บ้าง เพราะจากความคุ้นเคยและได้เห็นผลงานกันมาทำให้ลูกค้ากลับมาใช้บริษัทจ้างถ่ายภาพเดิมอยู่เสมอทั้งนี้และทั้งนั้นเรื่องมนุษยสัมพันธ์ระหว่างช่างภาพกับลูกค้าจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำงานของช่างภาพอย่างมาก

มนุษยสัมพันธ์ระหว่างช่างภาพกับลูกค้าในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าความสัมพันธ์นั้นจะต้องลึกซึ้งถึงขนาดอยู่กินกันเลยทีเดียว แต่เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะฉันมิตร และการทำงานร่วมกันในลักษณะของเพื่อนร่วมงานมิใช่นายกับบ่าวเอาแต่จะใช้ลูกเดียวจึงเน้นที่จะต้องคบกันรับประทานอาหารด้วยกันบ้างเพื่อที่ต่างคนต่างก็จะได้หยั่งความรู้สึกซึ่งกันและกัน การทำงานถ่ายภาพโฆษณานั้น ถ้าจะต้องการให้บรรลุถึงความสำเร็จที่น่าพอใจกันทั้งสองฝ่ายแล้วจะต้องปรึกษาหารือและคบหาสมาคมให้สนิทใจเสียก่อน เพื่อจะให้งานกับตัวของช่างภาพและผู้ว่าจ้างเองได้เดินไปถึงจุดหมายปลายทางเดียวกันมิใช่มุ่งแต่จะเอาผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้งเป็นใหญ่เพราะถ้างานชิ้นนั้นประสบความสำเร็จ ต่างคนต่างก็จะได้รับผลตอบแทนกันพอสมควรที่จะได้รับก็เป็นที่พอใจแล้ว

นอกเหนือจากการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าแล้วช่างภาพยังต้องแสดงถึงความตั้งใจที่จะให้งานแต่ละชิ้นปรากฏออกมาอย่างดีที่สุดเพราะแม้ว่างานโฆษณาส่วนใหญ่ลูกค้าจะมีแบบร่าง (Layout) มาให้ก็ตามแต่ลูกค้าก็ยังต้องการความเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือช่างภาพอยู่เป็นอย่างมากกว่าแบบร่างที่เอามานั้นดีหรือยังควรจะแก้ไขตรงไหนให้ได้ภาพที่ดีขึ้นช่างภาพควรจะทำตัวเป็นที่ปรึกษาที่ดีของลูกค้าได้ในกรณีนี้ ด้วยการพยายามช่วยดูและหาจุดปรับปรุงให้งานดูดีขึ้นโดยไม่ผิดแนวคิด (concept) ของโฆษณานั้น การตอบคำถามลูกค้าแบบขอให้พ้นตัวไปลูกค้าอาจจะไม่ตกลงให้ช่างภาพทำงานชิ้นนั้นหรือถ้าตกลงกันแล้วเกิดความไม่ประทับใจ ซึ่งหมายถึง ไม่มีงาน

หน้าอีก ช่างภาพจึงควรระลึกไว้เสมอว่า ลูกค้าหรือบริษัทตัวแทนโฆษณาที่ต้องการคำปรึกษา ความช่วยเหลือ และกำลังใจที่จะผลิตผลงานให้ออกมาสู่ความสำเร็จให้ได้ เพราะต่างฝ่ายต่างก็เป็นลูกจ้างรับงานจากเจ้าของสินค้ามาเช่นกัน เพราะฉะนั้น ถ้าหากจะเสียแล้วก็ต้องเสียด้วยกันทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ขั้นตอนการถ่ายทอดเจตนารมณ์จากลูกค้านี้ก็จะสามารถสรุปเป็นแต่ละประเด็นได้ดังนี้

2.2.1 ขั้นตอนการรับงาน เมื่อลูกค้าหรือบริษัทตัวแทนโฆษณาสร้างสรรคงานโฆษณาออกมาแล้วก็จะนำไปให้เจ้าของสินค้าตรวจสอบพิจารณา (approve) ถ้าเจ้าของสินค้าตกลงกับแนวคิดโฆษณาที่เสนอไปบริษัทตัวแทนโฆษณาจะมาติดต่อกับช่างภาพเพื่อสอบถามความเป็นไปได้ในการถ่ายภาพโฆษณานั้น จากรายละเอียดของภาพต่าง ๆ เพื่อที่ช่างภาพจะเสนอราคาต่อไป

2.2.2 ขั้นตอนการเสนอราคา เป็นขั้นตอนที่ช่างภาพจะต้องตีราคาค่าใช้จ่ายของการทำงานถ่ายภาพแต่ละครั้ง ราคาจ้างในการถ่ายภาพโฆษณานั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของงานและความตกลงระหว่างลูกค้าและช่างภาพซึ่งจะแบ่งเป็นดังนี้

1) ราคาเหมาจ่ายเป็นรายวัน ซึ่งหมายถึง การว่าจ้างช่างภาพเพื่อถ่ายภาพให้อย่างเดียวช่างภาพไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์ในการถ่ายภาพอย่างใด แม้แต่ฟิล์ม ลูกค้าก็จะเป็นคนหาให้ ราคาเหมาจ่ายรายวันนี้ก็ขึ้นอยู่กับฝีมือของช่างภาพเป็นสำคัญ

2) ราคาเหมาทั้งหมด เป็นการตรงกันข้ามกับการเหมาจ่ายรายวัน กล่าวคือ ช่างภาพและลูกค้าจะต้องพูดคุยกันในเรื่องความต้องการและรายละเอียดของภาพและช่างภาพก็จะตีราคาค่าใช้จ่ายและค่าบริการทั้งหมด และนำไปเสนอราคาให้กับลูกค้าพิจารณา การตีราคานี้ก็จะคิดกันเป็นกรณี ๆ ขึ้นกับข้อตกลง ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

(1) ลูกค้าเป็นผู้หาตัวแสดง ฉาก และองค์ประกอบบางอย่างเพื่อให้ภาพที่ได้ออกมาตรงกับความต้องการของลูกค้าที่สุด ในกรณีนี้การเสนอราคาก็จะต้องพิจารณาตัดทอนในส่วนนี้

(2) ช่างภาพเป็นผู้จัดหาองค์ประกอบทั้งหมดของภาพ ในกรณีนี้ช่างภาพก็ต้องเพิ่มในส่วนค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ทั้งหมดในการเสนอราคาด้วย

ในการเสนอราคานี้ไม่มีหลักการตายตัว ช่างภาพแต่ละคนก็จะมีวิธีการคิดราคาค่าใช้จ่ายในการรับงานตามความเหมาะสม สิ่งที่สำคัญก็คือ ราคาที่เสนอไปเป็นที่พอใจของลูกค้าและช่างภาพเองก็เต็มใจ ถือว่าใช้ได้แล้ว

2.3 การศึกษาโครงร่างแผนงานโฆษณา

โครงร่างแผนงานโฆษณาในที่นี้ ก็คือ แบบร่าง (layout) เมื่อช่างภาพและลูกค้าได้มีการถ่ายทอดเจตนารมณ์ของการถ่ายภาพโฆษณากันเรียบร้อยแล้ว มีการตกลงราคาการว่าจ้างจนเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายแล้ว ก็ถึงขั้นตอนของการศึกษาแบบร่างกันโดยละเอียด ในขั้นนี้ช่างภาพและลูกค้าจะ

ต้องนั่งลงปรึกษาหารือกันในเรื่องของข้อมูลรายละเอียดทุก ๆ เรื่องที่จะใช้ประกอบการถ่ายภาพการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับโครงร่างตำแหน่งขององค์ประกอบในภาพที่จะให้ได้ความสมบูรณ์แบบที่สุดเป็นไปตามเจตนารมณ์ของลูกค้า และแนวคิดทางการโฆษณาที่วางไว้

การศึกษาโครงร่างของภาพนี้เรียกว่าเป็นการเริ่มลงมือทำงานถ่ายภาพโฆษณาทีเดียว เพราะในขั้นต้นช่างภาพจะให้เห็นแบบร่างมาก่อนแล้ว เพื่อการตีราคาคร่าว ๆ ด้วยวิธีใช้รูปปรึกษากันจนเห็นภาพที่จะว่าจ้างกันได้ มาถึงขั้นนี้ ช่างภาพก็จะสามารถเข้าหารายละเอียดในแบบร่างนั้นได้เช่นว่าฉากหลักที่จะใช้เป็นห้องใหญ่เกินไปแต่ความลึกไม่พอ จะทำอะไรเมื่อถ่ายภาพออกมาแล้วทำให้ดูห้องตันและไม่มี ความลึก สีที่ให้ออกแบบร่างควรจะอ่อนกว่านี้หรือมีความเข้มไม่พอควรจะใช้เลนส์ชนิดไหนเพื่อให้ภาพดูเข้มข้น ทรงผม เสื้อผ้า ตลอดจนกระทั่งรองเท้าของผู้แสดงแบบถ้าเห็นทั้งตัว ทุกอย่างในแบบร่างนั้นจะต้องบีบให้กระชับเหมือนกับเกี่ยวแขนให้ขึ้น ความคิดต่าง ๆ ที่ดีกว่าที่มีในแบบร่างนั้นควรเอาออกมาใช้ให้หมดช่างภาพมีสิทธิอย่างใหญ่หลวงที่จะให้ความเห็นกับลูกค้าว่าจะอะไรที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยมิให้โครงสร้างที่แท้จริงนั้นเสียไป ภาษาโฆษณาเรียกกันว่าผิวนวัตกรรมทางการโฆษณา (concept)

อาจจะมีคำถามขึ้นมามีว่า ทำไมต้องมีการศึกษาโครงร่างแผนงานโฆษณา หรือศึกษาแบบร่างคำตอบง่าย ๆ ก็คือ แบบร่างมีความสำคัญมาก 2 ประเด็น คือ

2.3.1 เป็นแนวทางในการทำงานของช่างภาพ ถ้าเปรียบเทียบการบริหารงานแล้ว แบบร่างก็เท่ากับเป็นแผนงานที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการทำงาน เป็นปัจจัยที่ใช้ในการประเมินผลว่าภาพถ่ายโฆษณาที่จะออกมานั้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้นั้นคือ เป็นไปตามแบบร่างนั้นหรือไม่ด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น เลย์เอาต์คือความต้องการของลูกค้า เป็นสิ่งที่เกิดจากแนวคิดการโฆษณาที่ลูกค้าหรือบริษัทตัวแทนโฆษณาได้สร้างสรรค์ขึ้น และเป็นที่ยอมรับของเจ้าของสินค้าแล้วว่า แนวคิดนั้นสามารถทำให้เจ้าของสินค้าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางการโฆษณาได้ และประสบความสำเร็จทางด้านการธุรกิจ แบบร่างจึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการทำงานของช่างภาพอย่างปฏิเสธไม่ได้

2.3.2 เป็นกรอบหรือขอบข่ายการทำงานของช่างภาพ แบบร่างจะช่วยให้การถ่ายภาพอยู่ในกรอบที่ลูกค้าต้องการ การมีแบบร่างจะช่วยให้ภาพถ่ายโฆษณานั้นไม่ผิวนวัตกรรม (concept) ไป ดังนั้น ในขั้นตอนการศึกษาแบบร่าง ช่างภาพจะทำงานในแง่ต่อไปนี้

1) ศึกษาแบบร่างและแนวคิดการโฆษณานั้น ๆ และทำให้งานถ่ายภาพเป็นไปตามแนวคิดที่ได้วาง เช่น แบบร่างแสดงถึงความบังเอิญของช่างภาพที่เผลอถ่ายภาพคนกำลังตกน้ำและมีคนกำลังจะโดดลงไปช่วย ซึ่งทั้งหมดนี้ไม่ใช่ความบังเอิญ ถ้าเป็นการถ่ายภาพโฆษณา เพราะช่างภาพไม่ใช่ช่างข่าว (News photographer) ทุกสิ่งที่ปรากฏในภาพจะเป็นการสร้างขึ้นทั้งสิ้น เป็นความบังเอิญที่จงใจให้เกิดขึ้นซึ่งเรื่องนี้เป็นหน้าที่โดยตรงของช่างภาพที่จะต้องให้ได้ภาพตามความ

ต้องการของลูกค้าตามที่ตกลงกันไว้ หลักสำคัญในการถ่ายภาพโฆษณา คือ ทำตามแบบร่างซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของการโฆษณานั้น ๆ ในกรณีที่แบบร่างไม่สามารถนำมาถ่ายเป็นภาพได้ตามแนวคิดแบบร่างก็เป็นเรื่องที่ลูกค้าและช่างภาพจะต้องปรึกษากันต่อไป

2) การศึกษาแบบร่าง จะเป็นการตกลงและอธิบายให้ลูกค้าทราบถึงลักษณะการทำงานและความเป็นไปได้การถ่ายภาพในชั้นรายละเอียดของช่างภาพ เพราะบางครั้งลูกค้าเองก็เข้าใจผิด เนื่องจากภาพวาดและภาพถ่ายจะให้ผลที่แตกต่างกัน หรือบางทีลูกค้าก็อาจจะพลาดในบางจุด เช่น ลูกค้าอยากได้ภาพที่มีฉากหน้า (foreground) ขนาดนี้ แต่ช่างภาพดูแล้วแน่ใจว่า ถ้าถ่ายภาพนี้ สินค้าที่เราต้องการนั้นจะกลายเป็นความเด่นไปในทันที ในลักษณะนี้ช่างภาพและลูกค้าจะต้องทำความเข้าใจและตกลงกันในขั้นตอนนี้ โดยช่างภาพก็ต้องทำหน้าที่ให้คำปรึกษาลูกค้าด้วย

3) บางครั้งที่ลูกค้ามีความประสงค์ที่จะให้เกิดภาพที่ออกมาตรงตามแบบร่าง โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแม้แต่เล็กน้อย ช่างภาพก็ต้องพยายามหาวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งภาพแบบนั้น ๆ เช่น ต้องการภาพนางแบบหัวเราะอย่างสดชื่น ช่างภาพก็จำเป็นต้องถ่ายหลาย ๆ ภาพอาจเป็นร้อย ๆ ภาพ ซึ่งในร้อย ๆ ภาพนั้น ก็อาจจะได้ภาพหนึ่งที่นางแบบหัวเราะได้อย่างสดชื่นจริง ๆ แต่ก็มีความเหมือนกันที่นางแบบ ไม่อาจหัวเราะได้อย่างที่ต้องการ ให้ทำใหม่ก็ครั้งก็เหมือนเดิม ถ้าเป็นเช่นนี้ก็เป็นหน้าที่ของช่างภาพเช่นกันที่จะต้องหานางแบบใหม่ หรืออีกตัวอย่างหนึ่งเช่น ลูกค้าต้องการภาพรถแข่งขึ้นซึ่งภาพที่ออกมาจะต้องสร้างความรู้สึกว่ารุดแข่งนั้นวิ่งอย่างรวดเร็วก็เป็นหน้าที่ของช่างภาพอีกเช่นกันที่จะต้องใช้เทคนิควิธีการใดๆ ให้ได้ภาพนั้นออกมา

อย่างไรก็ดีในการถ่ายภาพตามแบบร่างนี้ ช่างภาพบางคนก็อาจจะถ่ายภาพในมุมหรือองค์ประกอบที่ตนเองคิดว่าน่าจะดีกว่าแบบร่างเพื่อเสนอลูกค้าก็ได้ ซึ่งถ้าภาพนั้นดีจริงแล้วลูกค้าส่วนใหญ่ก็จะยอมรับเสมอ (พร ศรีจันทร์และนวนน้อย โทวระ, 2530)

2.4 การจัดหาองค์ประกอบให้กับภาพ

องค์ประกอบของภาพ ในที่นี้ หมายถึง วัตถุสิ่งของ ฉาก หรือผู้แสดง ที่นำมาประกอบสินค้าในภาพโฆษณา เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมให้สินค้าเด่นขึ้น หรือมีคุณค่ามากขึ้น และจะช่วยให้อาณาเขตโฆษณาสะดุดตา น่าสนใจมากขึ้นด้วย

หลังจากที่มีการตกลงกันเรื่องราคา และความต้องการของลูกค้ากับช่างภาพแล้ว ช่างภาพก็จะเริ่มเตรียมการจัดหาองค์ประกอบที่เหมาะสมให้กับภาพ โดยจะดูจากแบบร่างเป็นหลักองค์ประกอบสำหรับภาพโฆษณาเริ่มตั้งแต่ ฉาก ซึ่งอาจหมายถึง ตู้ เติง โต๊ะ บรรยากาศที่เป็นท้องฟ้า ฯลฯ ซึ่งเรียกว่า เซต (set) หรือหมายถึงฉากกระบายสีที่เรียกว่า ลิมโบ (limbo) ที่ทำขึ้นในห้องสตูดิโอ ถ่ายภาพไปจนถึงภาพถ่ายดอกไม้ นายแบบ นางแบบ ฯลฯ ที่ช่างภาพจะต้องจัดหาจัดทำขึ้นเพื่อประกอบในภาพโฆษณาตามแบบร่าง ที่ลูกค้ากำหนดขึ้นและอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม ซึ่งก็ต้องเป็นไปตามความเห็นชอบของลูกค้าด้วย

องค์ประกอบของภาพโฆษณาที่อยู่มากมาย ขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำหนดแบบร่าง อย่างไรก็ตามก็อาจสามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วนคือ

2.4.1 องค์ประกอบที่เป็นฉาก ในปัจจุบัน ช่างภาพสร้างฉากขึ้นมาเอง ไม่ว่าจะเป็นฉากห้องรับแขก ห้องนอนของคนระดับใดก็ตาม หรือเป็นฉากท้องฟ้า ทะเล ฯลฯ เพราะในปัจจุบันการถ่ายทำสตูดิโอเป็นที่นิยมมากขึ้น และนิยมถ่ายกับฉากที่ทำขึ้นเอง แม้ว่าจะต้องลงทุนสูงเพื่อให้ได้ฉากที่สมจริงสมจังแต่ก็จะสะดวกกว่าการไปขอยืมฉากจริงจากเจ้าของบ้านเป็นฉากถ่ายภาพโฆษณาซึ่งจะมีความยุ่งยากมากและอาจเกิดความเสียหายได้นอกจากนั้นการถ่ายทำในสตูดิโอสามารถทำให้ช่างภาพทำงานเวลาใดก็ได้ไม่ต้องรอแสงหรือคอยให้ฝนหยุดตกซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของธรรมชาติที่อยู่นอกเหนือการควบคุม ทำให้การทำงานล่าช้าและไม่สะดวก

2.4.2 ผู้แสดงประกอบ ซึ่งหมายถึงนายแบบ นางแบบ ตัวแสดงที่เป็นเด็ก คนแก่ ฯลฯ ตัวแสดงประกอบเหล่านี้ช่างภาพจะหาได้จากบริษัทจัดหานายแบบ ซึ่งมีอยู่หลายแห่งด้วยกัน โดยช่างภาพจะบอกความต้องการให้บริษัทที่ติดต่อทราบ ว่า ต้องการผู้แสดงแบบใด อายุในเกณฑ์ใดเพื่อโฆษณาสินค้าอะไรทางบริษัทก็จะจัดหาให้เลือกและมีข้อควรคำนึงก็คือ คนโดยทั่วไปมักจะถ่ายภาพแล้วดูสามารถแสดงได้ตามที่ต้องการหรือไม่ และมีข้อควรคำนึงก็คือ คนโดยทั่วไปมักจะถ่ายภาพแล้วดูแก่กว่าตัวจริงอยู่เสมอ ดังนั้น ควรเลือกตัวแสดงที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่ต้องการสัก 2 – 3 ปี เอาไว้ก่อน

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า องค์ประกอบของภาพโดยทั่วไปจะเป็นตัวช่วยสนับสนุนให้สินค้าดูเด่นขึ้น เช่น สินค้าประเภทเครื่องเรือนก็จะมียุโรปประกอบของภาพเป็น พ่อ แม่ ลูก เป็นต้น แต่ก็มียุโรปประกอบของภาพอีกประเภทหนึ่งที่จะมีความเด่นเหนือสินค้า เพราะมีความสำคัญในฐานะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการซื้อสินค้านั้น ซึ่งได้แก่ตัวประกอบที่เป็นดาราผู้มีชื่อเสียงต่าง ๆ เป็นต้น ในการถ่ายภาพช่างภาพก็ต้องทำตามแนวคิดที่ว่า ผู้แสดงเหล่านี้ใช้สินค้าที่โฆษณานั้น เพื่อจูงใจให้คนทั่วไปคล้อยตาม เช่น โฆษณาสบู่ลักส์ ที่ใช้ดารา หรือบัตเตอร์ครีมของอเมริกันเอกซ์เพรส เป็นต้น ช่างภาพจึงเน้นถ่ายภาพที่ตัวดารามากกว่าที่ตัวสินค้า และการจัดหาผู้แสดงในลักษณะนี้ ทางลูกค้าก็มักจะเป็นผู้ติดต่อมาเอง

2.4.3 วัสดุประกอบภาพ ได้แก่ สิ่งใดก็ตามที่นำมาใช้ประกอบในภาพให้ภาพนั้นดูสวย สะอาดตา และยังสามารถให้ความคิดกับผู้ชมในทางสนับสนุนให้ขายสินค้าได้ด้วย การจัดหาวัสดุต่าง ๆ โดยทั่วไปก็จะเป็นหน้าที่ของช่างภาพที่จะจัดหาให้ตามข้อตกลงที่ให้ทำกันไว้เช่นกัน ลูกค้าส่วนใหญ่จะมอบความไว้วางใจให้ช่างภาพเป็นผู้จัดหา เพราะมีความชำนาญมากกว่าในเรื่องของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบที่เหมาะสมให้กับภาพโฆษณาแต่ละราย

อย่างไรก็ดีในการตัดสินใจเลือกหาลักษณะประกอบของภาพ ช่างภาพและลูกค้าควรจะดำเนินการเลือกด้วยไม่เช่นนั้นแล้วอาจมีปัญหาตามมาทีหลัง และอาจเกิดการเสียหายหรือผิดใจกันได้

การจัดหาลักษณะประกอบให้กับภาพเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเตรียมถ่ายภาพโฆษณา ดังนั้นเมื่อมีการเตรียมการเสร็จสิ้นแล้วก็จะเป็นขั้นตอนของการลงมือถ่ายภาพ

3. วัสดุอุปกรณ์การถ่ายภาพ

3.1 กล้องถ่ายภาพ

กล้องที่ใช้ถ่ายภาพในงานโฆษณามีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทคือ

3.1.1 กล้องประเภทที่ใช้ถ่ายฟิล์มแผ่น (Sheet) ซึ่งจะถ่ายได้ครั้งละรูป แล้วต้องใส่ฟิล์มเข้าไปใหม่คุณสมบัติที่ดีของกล้องประเภทนี้คือภาพที่ได้มาจะมีความคมชัดมากเมื่อนำไปแยกสีเนื่องจากเนื้อที่ของแผ่นฟิล์มมีมากกว่า ซึ่งอันที่จริงแล้วกล้องชนิดนี้เป็นชนิดแรกในโลกที่ถูกคิดค้นขึ้นมาในวงการถ่ายภาพแม้ว่ารูปร่างของกล้องจะมีลักษณะที่เหมือนเป็นของโบราณ ปัจจุบันมีการพัฒนาที่ดีขึ้นเรื่อยมาจนเป็นที่ยอมรับกันในหมู่ช่างภาพ และใช้กันโดยทั่วไปในการถ่ายภาพระดับอาชีพ กล้องประเภทนี้มีสมรรถนะสูงมากและมีราคาแพงมากทีเดียว บางชนิดแพงและดีที่สุดในโลก มีการพัฒนาฟิล์มที่ใช้กับกล้องชนิดนี้ทั้งเนื้อฟิล์ม เกรนหรือความละเอียดของเนื้อฟิล์ม ขนาดของฟิล์ม สามารถจะเก็บรายละเอียดได้มากมาย ฟิล์มที่ใหญ่กว่าย่อมจะมีความได้เปรียบว่าฟิล์มเล็กแน่นอนเพราะนอกจากความละเอียดของเนื้อที่ของฟิล์มจะมากแล้ว เมื่อนำฟิล์มไปขยายเป็นภาพก็จะได้ภาพที่คมชัด เกรนไม่แตก เป็นภาพที่มีความสวยงามและมีรายละเอียดเหมาะสมกับงานโฆษณามาก

โดยทั่วไปแล้วกล้องที่ใช้กับฟิล์มแผ่น จะใช้กับงานโฆษณาที่เป็นภาพที่ไม่มีการเคลื่อนไหวมากและเป็นภาพที่ต้องเอาไปขยาย (Blow – up) เช่น เป็นโปสเตอร์ ฯลฯ ซึ่งหมายถึง โฆษณาที่ต้องการความคมชัดมาก ข้อด้อยของกล้องประเภทนี้คือ ไม่สามารถถ่ายต่อเนื่องแบบภาพเคลื่อนไหว (Action) ได้เพราะต้องถ่ายทีละครั้ง และมีรูปลักษณะที่ไม่เหมาะสมเมื่อไม่สะดวกในการใช้กับงานบางชนิด

3.1.2 กล้องที่ใช้กับฟิล์มม้วน กล้องประเภทนี้ก็แบ่งเป็น 2 ขนาดด้วยกัน ได้แก่ กล้องที่ใช้กับฟิล์มขนาด 35 มม. กับฟิล์ม 70 มม. อย่างไรก็ตามกล้องที่ใช้กับฟิล์มม้วนก็คือ กล้องที่เราพบเห็นหรือใช้กันอยู่ทั่วไป คุณสมบัติเด่นของกล้องประเภทนี้ ก็คือ น้ำหนักเบา สะดวกในการใช้ เหมาะสมกับงานถ่ายภาพที่ต้องจับความเร็วหรืออาการเคลื่อนไหว เพราะนอกจากจะเบาแล้วกล้องประเภทนี้บางชนิดสามารถถ่ายได้เป็น 2 เท่าจากฟิล์มปกติ คือ ถ้าเป็นฟิล์มขนาด 36 ภาพ ก็จะช่วยให้ได้ถึง 72 ภาพ โดยวิธีการแบ่งกรอบภาพในฟิล์ม (Frame split) เป็น 2 ส่วนดังนั้นทำให้ช่างภาพสามารถเก็บภาพได้มากกว่า แต่การทำเช่นนี้มีข้อเสียคือ อาจทำให้ความชัดเจนของภาพน้อยลงไป

อย่างไรก็ดี ช่างภาพก็ยังนิยมใช้กล้องประเภทนี้อยู่เป็นอย่างมากเพราะสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ เมื่อถ่ายภาพที่มีการเคลื่อนไหว (Action shot) และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาความคมชัดของภาพที่มีน้อยลงไป ถ้ามีการแบ่งซอยฟิล์มให้ได้มากขึ้น ช่างภาพก็จะแก้ปัญหา โดยใช้ฟิล์มที่มีเกรนละเอียดมากขึ้น โดยทั่วไปแล้ว ช่างภาพจะใช้กล้องทั้ง 2 แบบในการถ่ายภาพโฆษณา ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้ อันที่จริง กล้องทั้ง 2 แบบ ก็สามารถถ่ายภาพโฆษณาได้อย่างดีทั้งคู่ แต่จะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยตรงที่ว่า ถ้าต้องการภาพที่มีความคมชัด

3.2 เลนส์

เลนส์เป็นอุปกรณ์ที่มีความสำคัญมากในการถ่ายภาพ ภาพจะคมชัดหรือไม่ขึ้นอยู่กับเลนส์ เลนส์ทำด้วยแก้วชนิดพิเศษที่เจียรระนาบและผ่านกรรมวิธีหลายชนิดเพื่อให้เกิดคุณสมบัติ ต่าง ๆ กัน ในปัจจุบันเลนส์รุ่นใหม่ ๆ จะมีสารพิเศษเคลือบอยู่ สามารถถ่ายย้อนแสงได้ สามารถป้องกันไม่ให้ฟิล์มร่ำว่ามัวคุณภาพของเลนส์จะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับผู้ผลิตและวัตถุประสงค์ในการใช้ เลนส์ เลนส์ของแต่ละบริษัทผู้ผลิตจะมีคุณภาพไม่เหมือนกัน และราคาก็จะแตกต่างกันไปด้วย คุณสมบัติของเลนส์ก็เป็นส่วนสำคัญในการเลือกใช้ ช่างภาพต้องการถ่ายภาพใกล้ ใกล้ในมุมกว้าง แคบ ประการใด ก็เลือกซื้อหาเลนส์ได้ตามคุณสมบัติที่ต้องการซึ่งมีอยู่มากมายในท้องตลาด

อย่างไรก็ดี สำหรับกล้องที่ใช้ถ่ายภาพโฆษณา ไม่ว่าจะเป็นกล้องที่ใช้กับฟิล์มแผ่นหรือกล้องที่ใช้ฟิล์มม้วน เลนส์ที่ใช้กับกล้องทั้ง 2 ประเภทนี้ได้เหมือนกันหมดคือ จะมีตั้งแต่เลนส์มุมกว้าง(wide Angle lens) ไปจนถึงเลนส์ถ่ายไกล(telephoto lenes) เว้นแต่ว่ากล้องถ่ายฟิล์มแผ่นจะไม่มีเลนส์ซูม(zoom lenes) เพราะกล้องถ่ายที่ใช้ฟิล์มแผ่นจะดึงภาพไม่ได้ เนื่องจากกล้องแบบนี้จะใช้เลนส์แบบฟิกซ์เลนส์ (fixed lenes) ตลอดจนการปรับโฟกัสของภาพก็จะขยับที่เบลโล(ซึ่งมีลักษณะคล้ายหีบคนตรีติดอยู่ที่กล้อง จึงไม่อาจดึงเลนส์เข้าออกเพื่อซูมภาพได้ ดังนั้นสำหรับกล้องชนิดนี้ถ้าต้องการดึงภาพให้ใกล้เข้ามา เราก็ต้องใช้เลนส์แบบเลนส์ถ่ายไกล (telephoto lenes) ซึ่งทำไว้สำหรับกล้องชนิดด้วย แต่อาจจะไม่สามารถดึงภาพได้ไกลมากเหมือนกับเลนส์ซูมที่ใช้กับกล้องที่ใช้ฟิล์มม้วน อย่างไรก็ตามทั้งกล้องฟิล์มแผ่นและฟิล์มม้วนก็สามารถถ่ายภาพได้ทุกระยะโดยใช้เลนส์ขนาดต่าง ๆ เท่าที่ช่างภาพจะพึงต้องการ

ฟิกซ์เลนส์ หมายถึงเลนส์ทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีความยาวโฟกัสคงที่ แต่จะมีการปรับโฟกัสที่ตัวกล้องทั้ง 2 แบบ ไม่เหมือนกันคือ กล้องที่ใช้ฟิล์มแผ่นจะใช้ปรับโฟกัสที่ตัวกล้อง 2 แบบ ไม่เหมือนกันคือกล้องที่ใช้ฟิล์มแผ่นจะใช้ปรับโฟกัสด้วยการดึงที่เบลโลส่วนกล้องที่ใช้ฟิล์มม้วนจะปรับโฟกัสด้วยการหมุนที่ตัวเลนส์ (เดวี (Davies), 2000)

3.3 फिल्म (Film)

ฟิล์มที่ใช้ในการถ่ายภาพ สมาน เนตระการ (2543) ได้ประมวลไว้พอสรุปได้ ดังนี้

3.3.1 ลักษณะของฟิล์ม

จะไม่พูดถึงว่าฟิล์มทำมาจากอะไร ในที่นี้จะพูดถึงขนาดและการใช้งานและความไวแสงของฟิล์มจะดีกว่า ฟิล์มไม่ว่าจะเป็นแผ่นหรือเป็นม้วน หลักจริง ๆ เหมือนกันหมด อาจจะแตกต่างจากกันเท่าไรนักแยกออกมาได้ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1) ฟิล์มแผ่น เท่าที่จะหาซื้อได้มีขนาดตั้งแต่ 4x5 นิ้ว 5x7 นิ้ว 8x10 นิ้วและ 10x12 นิ้ว ขนาดใหญ่กว่านี้ต้องสั่งพิเศษ ฟิล์มแต่ละขนาดเหล่านี้มีทั้งแบบ b/w color negative และ color reversal (หรือเรียกง่าย ๆ ว่า color transparency) และพิเศษอื่น ๆ เช่น infrared ความไวแสงมีให้เลือกต่ำสุดประมาณ 25 ASA หรือ ISO จนถึงสูงสุดถึง 200 ASA หรือ ISO แต่ใช้ถ่ายในงานโฆษณาที่มีอยู่ 64 ASA หรือ ISO ถึง 200 SAS หรือ ISO อย่างไรก็ดีตาม ไม่ใช่ว่า ฟิล์มที่มีความแสงต่ำกว่า 64 ASA หรือ ISO หรือ 200 ASA หรือ ISO นั้นจะนำมาใช้ไม่ได้ ขึ้นอยู่ที่จุดประสงค์การใช้งานมากกว่า

2) ฟิล์มม้วน ซึ่งมีให้เลือกเหมือนกับฟิล์มแผ่น ผิดที่ว่าฟิล์มนั้นมีความไวแสงขนาดต่าง ๆ มากกว่าฟิล์มแผ่น ซึ่งอาจจะสูงถึง 3200ASA แต่ส่วนมากช่างภาพโฆษณาก็เลือกใช้ฟิล์มขนาด ASA 64 – 200 ที่กล่าวมาข้างต้น เหตุผลที่ฟิล์มแผ่นที่มีความไวแสงไม่แตกต่างกันมากนั้นก็เพราะว่าฟิล์มแผ่นส่วนใหญ่จะนำมาใช้ในงานโฆษณาเท่านั้น ในขณะที่ฟิล์มม้วนซึ่งมีขนาดเล็กกระทัดรัดนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น ๆ อีกหลายอย่าง เช่น วงการแพทย์ หน่วยสืบราชการลับเป็นต้น ซึ่งงานประเภทนี้ในงานประเภทอื่นต้องการถ่ายภาพในบรรยากาศที่มีแสงน้อย ๆ และใช้ความเร็วในการถ่าย จึงต้องใช้กล้องที่ใช้สะดวกและใช้ฟิล์มไวแสงสามารถเก็บภาพในที่มืด ๆ ได้ดีจึงได้มีการผลิตฟิล์มที่มีความไวแสงมาก ๆ ขึ้นใช้กับกล้องที่ใช้ฟิล์มม้วน

3.3.2 ชนิดของฟิล์มสี (Type of Color Film)

ชนิดของฟิล์มสีจะแบ่งออกได้ตามลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1) REVERSAL FILM AND NEGATIVE FILM เป็นการแบ่งตามลักษณะโครงสร้างการผลิตชั้นฟิล์มและกระบวนการล้างเพื่อจุดประสงค์ของการใช้งานต่างกัน

(1) REVERSAL FILM (SLIDE FILM) เหมาะสำหรับการถ่ายเพื่อใช้ฉาย ด้วยเครื่องฉายสไลด์ การไขว้ในตู้ไฟเพื่อให้ไฟเพื่อให้เกิดความแปลกตาต่อผู้ดู และใช้เป็นต้นฉบับในการพิมพ์หนังสือ เช่น ปกสี ภาพประกอบสี, ภาพโฆษณา ปฏิทิน ภาพ ส.ค.ส แบบพิมพ์ ฯลฯ

(2) NEGATIVE FILM เหมาะสำหรับการอัดขยายเป็นรูปสี เพื่อใช้ติดตามผนัง บานติดแสดง เก็บเข้าอัลบั้มส่วนตัว เป็นภาพสีติดประกอบรายงาน หรือตู้ไฟ โฆษณา ฯลฯ

2) DAYLIGHT TYPE AND TUNGSTEN TYPE (TYPE A AND TYPE B) เป็นการแบ่งชนิดของฟิล์มตามอุณหภูมิสีของแสง เพราะแสงสว่างมีอิทธิพลต่อการรับสีของชั้นน้ำยาไวแสงของฟิล์ม แสงที่กระทบวัตถุมีสีใดและสะท้อนเข้ากล้องสีนั้นจะถูกบันทึกในฟิล์มสี ฟิล์มสีผลิตมาเพื่อให้เหมาะกับแสงสว่างที่มีอุณหภูมิในช่วงที่มันรับเท่านั้น ถ้าแสงมีอุณหภูมิสีเป็นอย่างอื่น จะทำให้ภาพมีสีที่ผิดเพี้ยนไป (ค่าความสมดุลของสีผิดไป)

3) TYPE S และ TYPE L ฟิล์ม TYPE S เหมาะกับการถ่ายภาพเมื่อมีการให้แสง ด้วยระยะเวลาอันสั้นใช้ความเร็วชัตเตอร์ (SHUTTER SPEED) สูงกว่า 1/10 วินาทีขึ้นไป ฟิล์ม TYPE L สำหรับ ถ่ายเมื่อใช้ความเร็วชัตเตอร์มีช่วงเวลากการให้แสงนาน คือต่ำกว่า 1/10 เพราะ จำนวนการรับแสงสีของชั้นฟิล์ม ถ้าช่วงเวลาในการรับเร็วกว่า หรือนานกว่า ก็จะทำให้จำนวนรับแสงผิดพลาดไปเช่นเดียวกัน ซึ่งมีผลทำให้ได้ภาพมีสีไม่ถูกต้อง

แสงแดด (ห้องฟ้า+ แสงอาทิตย์) จะมีค่า 5,500 °K - 6,500 °K ในขณะที่หลอดไฟตามบ้านมีอุณหภูมิสีเพียง 2,800 °K ฟิล์มชนิดถ่ายกับแสงแดดจะ BALANCE แสงของ SUBJECT ที่มีค่าเท่ากับ 5,500 °K - 6,500 °K ซึ่งเป็นแสงโดยเฉลี่ยของแสงแดด, หรืออิเล็กทรอนิกส์แฟรช

Type A FILM ผลิตขึ้นโดยเฉพาะสำหรับหลอด PHOTO FLOOD ที่มีอุณหภูมิสีเท่ากับ 3400 °K

Type B FILM ผลิตขึ้นสำหรับไฟสตูดิโอที่มีอุณหภูมิสี 3200 °K ฟิล์มเหล่านี้ อาจเปลี่ยนไปใช้แสงประเภทอื่นแทนกันได้ โดยการแปลงด้วย FILTER แก้ว

แต่ถึงแม้จะใช้ฟิล์มให้ถูกต้องกับแสงแต่ละประเภทแล้วก็อาจเกิดสีดุ่น สีไม่สมดุลได้ ด้วยเหตุผลหลายประการเช่น

1. ถ้าถ่ายภาพด้วยแสงแดดในตอนเช้า หรือเย็น แสงและเงาบนภาพที่ได้จากห้องฟ้า
2. ใช้หลอดไฟหมดยาหรือหลอดไฟมีโคมเปราะเปื้อนหรือมีสีไม่ใช่สีขาว
3. แสงที่ตกถึง SUBJECT ผ่านการสะท้อนจากพื้นผิวที่มีสี เช่น ฝาผนัง, เพดาน
4. หลอดไฟมีกำลังไฟไม่ถึงตามกำหนด (โวลต์ตก 10 % อุณหภูมิสีจะลดไป 4%)

ตารางที่ 3.1 ชนิดของฟิล์มสีที่มีจำหน่ายในปัจจุบัน

Daylight Type	<5,500 K 6000 K>	
FILM NAME	ASA Speed	Remarks
Agfachrome 50s	50	
+Agfacolor CNS 2	80	
Fujichrome R 100	100	
Fujicolor Reversal		Type S
Professional Type D	50	
+Fujicolor F – II.	100	
+Fujicolor F-II. 400	400	Type S
Kodak Ektachrome ER	64	Type S
Kodak Ektachrome ED	200	Type S
Kodachrome 64	64	Type S
Kodachrome 25	25	
+Kodacolor II.	100	
+Kodacolor II. 400	400	
+Sakuracolor II.	100	
+Sakuracolor II. 400	400	Type S
+Vericolor- II. Type S	100	
Tungter Type (Type A) <3,400 K >		
Fujichrome RT 200	200	
Kodachrome II.		
Professional Type A	40	
Sakurachrome 40A	40	
Tungsten Type (type B) <3,200 K >		Type L
Agfachrome 50L	50	Type L
Fujicolor Reversal	50	
Professional Type T		Type L
Kodak Ektachrome EPY	50	Type L
Kodak Ektachrome EPT	160	Type L
+ Vericolor – II. Type L	50	

Note 1: Type L means long exposure type films and Type S means short exposure type films.

Note + negative films ที่มีเครื่องหมายข้างหน้าเป็น reversal films

3.4 หลอดไฟและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับแสง

3.4.1 แสงที่ใช้ในการถ่ายภาพ สุมิตรา ชันดยาลงกต (มปป) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า

โดยทั่วไปในการถ่ายภาพนั้น เราอาศัยแสงจากธรรมชาติ คือแสงจากดวงอาทิตย์ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพในสถานที่ (IN DOOR) หรือถ่ายภาพนอกสถานที่ (OUT DOOR) ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาและประดิษฐ์วัสดุที่สามารถเปล่งแสงได้ (Artificial illuminant) นำมาใช้เรียกว่าแสงประดิษฐ์ (Artificial Light) เริ่มจากแสงเทียน (Candles) ตะเกียงน้ำมันก๊าด. (Derosere) แท่งคาร์บอนอาร์ค (Carbon Arcs)

1) INCANDESCENT LAMPS

หลอดชนิดที่มีไส้ขดลวดข้างในจำพวกหลอดไฟฟ้าที่ใช้อยู่ทั่วไปขณะนี้

(1) DOMESTIC หลอดไฟฟ้าที่ใช้ในบ้าน มีคุณสมบัติให้แสงออกมา มีความเข้มต่ำมีอายุถึง 1,000 ชั่วโมง และราคาถูก ขั้วหลอดมีทั้งชนิด BAYONET CAP (B.C.) และ EDISON SCREW (E.S.) ให้กำลังไฟฟ้าสูงสุด 100 - 150 W สามารถนำมาใช้งาน COPY ได้

(2) PHOTOFLOODS หลอดไฟฟ้าที่ใช้ในบ้าน มีคุณสมบัติให้แสงออกมา มีความเข้มของแสงสูงกว่าและมีความร้อนมากกว่าแบ่งเป็น 2 เบอร์ คือ เบอร์ 1 มีกำลังไฟ 275 W มีอายุการใช้งาน 2 - 3 ชม

เบอร์ 2 มีกำลังไฟ 500 W มีอายุการใช้งาน 10 ชม

ขั้วหลอดทั้งสองเบอร์ มีทั้ง B.C และ E.S หลอด PHOTOFLOODS เป็นหลอดไฟฟ้าที่ใช้อย่างง่ายในการถ่ายภาพมีราคาถูกแต่มีอายุการใช้งานสั้นให้อุณหภูมิสีของแสงที่เหมาะสมกับฟิล์ม TYPE A. (3,400 °K)

(3) PHOTOGRAPHIC หรือที่เรารู้จักกันในท้องตลาดทั่วไปว่า PHOTOPEARL, ARGAPHOTO SERIES B. ให้กำลังส่องสว่าง 500 W เหมาะสำหรับการใช้งานสั้น ให้อุณหภูมิสีของแสงที่เหมาะสมกับการใช้งานภายใน STUDIO คุณสมบัติเหมือนกับ PHOTOFLOOD แต่มีอายุการใช้งานถึง 100 ชั่วโมง ขั้วหลอดเป็นแบบ E.S. PHOTOGRAPHIC นี้ให้แสงสีแดงมากกว่า PHOTOFLOOD ดังนั้นจึงเหมาะสำหรับการใช้ร่วมกับฟิล์ม Type B. (3200 °K)

(4) TUNGSTEN HALOGEN LAMP ลักษณะของไส้หลอดทำด้วยแร่ทังสเตนภายในหลอดบรรจุไอของไอโอดีน (IODINE) หรือไอของโบรมاید (BROMIDE) เติมหลอดแก้วควอทซ์ (QUARTZ) จึงเรียกว่าหลอด QUARTZ IODINE LAMP แต่ในปัจจุบันหลอดแก้วทำด้วยแก้วโปแตช (POTASH GLASS)

ซึ่งมีจุดหลอมตัวสูงสุด HALOGEN ให้พลังส่องสว่างมากกว่าหลอดไฟฟ้าธรรมดาประมาณ 25 % เมื่อเพิ่มแรงเคลื่อนไฟฟ้า(เพิ่ม VOLT ขึ้น) หลอด HALOGEN สามารถให้อุณหภูมิได้ระหว่าง 3200 °K ถึง 3400 °K

3.4.2 ELECTRONICS CHARGE LAMPS

ได้แก่หลอดไฟ ELECTRONIC FLASH หลอดทำด้วยแก้วควอทซ์ (QUARTZ) มีขั้วไฟฟ้า 2 ขั้ว ต่อไส้ หลอดภายในบรรจุก๊าซซีนอน (XENON) หรือแก๊สอาร์กอน (ARGON)ภายใต้ความดันต่ำ

อุณหภูมิสีจากหลอด ขึ้นอยู่กับแก๊สที่บรรจุ ส่วนใหญ่ใช้แก๊สซีนอน (XENON) จะให้อุณหภูมิสีของแสงเทียบเท่ากับแสงแดด 5500 °K – 6000 °K และสิ่งที่ออกมาทั้งแสงด้วยคือรังสีอุตราไวโอเลต

หลอด FLASH มีอายุการใช้งานยาวนานมากกว่า 10,000 ครั้ง (ถึงตลอดอายุสภาพหลอด) ในปัจจุบันลักษณะของไส้หลอด มักจะเรียกแยก 2 อย่างคือ

1) ประเภทไส้หลอด (INCANDESCENT) ไส้หลอดจะเป็นทั้งสแตน ซึ่งทำมาจากธาตุที่อยู่ในแร่ลูแฟรม ลักษณะการทำงานของหลอดชนิดนี้ ไส้หลอดด้านในจะเสื่อมสภาพและหมดไปในที่สุด ความคงที่ของอุณหภูมิสีจะไม่แน่นอน คือลดลงไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะการสลายตัวของไส้หลอดตลอดเวลานั่นเอง ดังนั้นผู้ผลิตไฟจะกำหนดอายุการใช้งานมาให้ทราบอายุที่กำหนดมานี้เป็นช่วงระยะเวลาที่อุณหภูมิสีจะไม่แน่นอน คือลดลงไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะการสลายตัวของไส้หลอดตลอดเวลานั่นเอง ดังนั้นผู้ผลิตไฟจะกำหนดอายุการใช้งานมาให้ทราบอายุที่กำหนดมานี้เป็นช่วงระยะเวลาที่อุณหภูมิสี(COLOR TEMPERATURE) คงที่ถึงจะเปลี่ยนแปลงก็น้อยมาก แต่ถ้าเกินกำหนด ถึงแม้ว่าหลอดจะไม่ขาด ก็ใช้ไม่ได้ เพราะค่าเปลี่ยนไป(สำหรับฟิล์มสี) แต่ยังใช้กับฟิล์มขาว – ดำ ได้อีก

2) ประเภทควอทซ์ (QUARTZ) ภายในไส้หลอด TUNGSTEN – HALOGEN ทั้งนี้เพราะว่าภายในหลอดได้บรรจุแก๊สของหมู่ธาตุ HALOGEN เข้าไปด้วย เช่น ไอโอดีน ลักษณะของหลอดประเภทนี้เมื่อจุดสว่าง ตัวของไส้หลอดจะกลายเป็นไอระเหย เช่นเดียวกัน แต่ไอระเหยนี้จะถูกจับด้วย HALOGEN แก๊สให้กลับมาที่ไส้หลอดอีก วนเวียนอยู่เช่นนี้ตลอดจนกว่าจะหมดอายุหลอดไปเอง ทำให้อุณหภูมิสูงกว่าปกติและยังทำให้อุณหภูมิสีคงที่ตลอดชีวิตการใช้งาน หลอดควอทซ์ถึงแม้ว่าจะเป็นหลอดที่เล็ก แต่ในด้านแสงสว่างจะมีกำลังสว่างกว่าหลอดธรรมดาอายุการใช้งานก็ทนทานกว่า ข้อควรระมัดระวังในการใช้งานนั้นจะต้องไม่ใช้มือเข้าไปจับหลอดโดยปราศจากการป้องกัน เสียก่อน เช่น ไม่ได้สวมถุงมือ เพราะน้ำมันและเหงื่อจากนิ้วมือจะทำให้หลอดไฟซึ่งทำจากแก้วควอทซ์เสื่อมคุณภาพลงไป อายุการใช้งานก็จะน้อยไปด้วย ถ้าหากมีรอยนิ้วมือจับ

อยู่อยู่หลอดไฟให้เช็ดออกด้วยแอลกอฮอล์ หากปล่อยทิ้งไว้การใช้งาน หลอดอาจบวม หรือเกิดระเบิดเสียหายได้

ตารางที่ 3.2 การใช้งานและอายุของหลอดไฟ

ชนิดของหลอด	w	แสงที่เปล่งออกมา (Lumens)	อายุการใช้งาน ต่อ ช.ม.	อุณหภูมิสี °K
Photographic Lamp	500	11,000	100	3200
Photofloods	500	14,000	6	3400
Tungsten Halogen	1000	26,000	15	3200
	650	21,000	15	3400
	1000	33,000	15	3400
Fluorescent tubes	125	5,750	1000	4000
Sodium Lamps	140	10,000	2500	2500

3.4.3 ชนิดของโคมไฟ

โดยไฟถ่ายภาพ ตัวโคมส่วนมากเป็นโลหะเบา ทนความร้อนและฉาบสารสะท้อนแสงจากหลอดไว้ภายใน โคมไฟถ่ายภาพมีหลายชนิดด้วยกัน เช่น

1) โคมไฟชนิดสะท้อนแสงทั้งหมดจากหลอด เรียกว่า PARABOLIC REFLECTOR สามารถสะท้อนแสงจากหลอดออกมา ได้เกือบทั้งหมด คุณภาพแสงที่ส่องลงมาบนผิวพื้นวัตถุ ทำให้เกิด CONTRAST มากระหว่าง HIGHLIGHT และ SHADOW ของเงาจะเข้มและคม แสงที่ส่องออกมาจากโคมให้พื้นที่กว้าง

2) โคมไฟชนิดที่มีที่ปิดหลอด เรียกว่า SEALED BEAM FLOOD BULBS หรือ DIFFUSION REFLECTOR ลักษณะเป็นโคมเช่นเดียวกับ PARABOLIC แต่ตื้นกว่าและมีแผ่นสะท้อนแสงปิดครอบส่วนบนของหลอดไฟ ขนาดกว้างกว่าหลอดเล็กน้อย เพื่อป้องกันแสงที่ส่องออกมาโดยตรงจากหลอดมายังวัตถุเมื่อมีแผ่นสะท้อนแสงครอบบังอยู่ จึงทำให้เกิดการสะท้อนกลับเข้าไปยังตัวโคมด้านใน แล้วสะท้อนออกอีกครั้งหนึ่งลักษณะเช่นนี้แสงที่ส่องออกมาจากโคมจึงมีคุณสมบัติที่ฟุ้งกระจายออกมาในมุมกว้าง และให้ความ CONTRAST น้อยกว่า PARABOLIC ขอบของเงาเลือนลางไม่คม แสงที่สะท้อนออกมานุ่มนวลมาก

3) โคมไฟชนิดตู้สะท้อนแสง (LARGER SCOOP LIGHT) ลักษณะจะเป็นตู้สี่เหลี่ยมทึบด้านหน้าเปิดและปิดครอบด้วยแผ่นพลาสติกขาวฝ้าใช้เกลี่ยแสงให้นุ่มด้านในสามารถใช้หลอดไฟฟ้าได้พร้อมกันหลาย ๆ หลอด เช่น 2 ,4,6 หลอดคุณสมบัติชนิดเดียวกับ REFLECTOR FLOOD LIGHT แต่ให้แสงแผ่กระจายได้มากกว่า

4) โคมไฟชนิดบังคับลำแสงด้วยเลนส์ (SPOT LIGHT) โดยธรรมชาติแล้ว ลำแสงเมื่อส่องผ่านวัตถุทึบแสงจะเกิดเงาขึ้น 2 เงา เงาที่มีดทึบ และเงาที่มีดสลัว แต่เมื่อเลื่อนวัตถุทึบแสงมา ณ จุดหนึ่ง ที่ลำแสงสามารถบีบตัวเองให้เงาที่มีดทึบเพียงเงาเดียวได้ ลำแสงนั้นเรียกว่า “LIGHT BEAM”

โดย SPOT LIGHT ก็ใช้หลักการนี้ โดยการนำเลนส์นูนด้านเดียว (PLANO CONVEX LENS) มาแต่การใช้ CONVEX LENS เมื่อแสงส่องผ่านจะมีจุดโฟกัสอยู่จุดหนึ่งซึ่งไม่เป็นที่ต้องการ จึงได้แก้ไข เป็น Fresnel LENS ,SPOT LIGHT สามารถกำหนดลำแสงให้บีบเข้าหากันอย่างรูปกรวย และสามารถกระจายออกกว้างได้ แต่น้อยกว่า PARABOLIC และให้ความเข้มสูงกว่า เมื่อแสงผ่าน Fresnel LENS แล้ว

เพื่อให้เกิดผลดีต่อการวัดแสงสามารถที่จะควบคุมและเปลี่ยนแปลงผลพิเศษทางด้านลำแสงของไฟได้อีกด้วย จึงได้มีอุปกรณ์ที่คิดมาเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบอีกหลายอย่าง เช่น

(1) BARN DOORS เป็นประตูไฟที่ใช้ครอบไว้หน้าโคมไฟประเภทสปอตหรือประเภทไฟกระจายที่ใช้หลอดควอทซ์ จะมีอยู่ 2 บาน แล้วแต่จะใช้ การใช้ BARN DOORS ก็เพื่อควบคุมทิศทางของแสงให้ได้ตามความต้องการว่าจะให้ไฟในรูปใด เช่น ป้องกันไม่ให้แสงจาก KAY LIGHT ไปรบกวนฉากหรือป้องกันแสงจากโคมไฟอื่นจะส่องเข้าเลนส์กล้องถ่ายได้

(2) SNOOT เป็นกระบอกรูปกรวย มีหลายขนาด ใช้เพื่อบังคับแสงของดวงไฟ ให้ตกไปยังจุดที่ต้องการโดยวิธีลดพื้นที่ของแสงสว่างให้น้อยลงด้วย

(3) SCRIM ทำด้วยวัตถุทึบแสงสีดำ โดยมากนิยมใช้โลหะที่มีน้ำหนักเบา หรืออาจจะเป็นไม้ แผ่น บาง ๆ ก็ได้ติดไว้กับขายึด หรืออาจใช้ตัวจับ ใช้สำหรับแสง มีหน้าที่คล้าย BARN DOORS แต่เคลื่อนย้ายได้เพราะเป็นอิสระ บางที่เรียกชื่อว่า FLAG or DOTS

(4) GOBO เป็นแผ่นวัตถุทึบแสง แต่เป็นแบบต่าง ๆ ใช้ประโยชน์เพื่อทำลวดลายให้กับ BACKGROUND เพื่อให้เกิดเป็นลวดลาย PATTERN ต่าง ๆ ตามแต่ชนิดของรูปแบบ KOOKIE

4. แสงเพื่อการถ่ายภาพ

สุรพงษ์ เอี่ยมพิชัยฤทธิ์และคณะ (ม.ป.ป) ได้กล่าวถึงแสงเพื่อการถ่ายภาพพอสรุปได้ว่า

4.1 ธรรมชาติของแสง

การที่นัยน์ตาของมนุษย์สามารถมองเห็นวัตถุเป็นสีต่างๆ ได้นั้นเกิดจากแสงสว่างและประสาทตาของมนุษย์ที่สามารถรับภาพและสีสรรต่าง ๆ ได้ตามธรรมชาติ แสงสีในธรรมชาติที่ตาเรามองเห็นได้นั้น เป็นสัญญาณคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่นเดียวกับคลื่นวิทยุ โทรทัศน์ และคลื่นรังสีต่าง ๆ แต่ตาของเรานั้นสามารถรับได้เฉพาะช่วงความยาวคลื่นของแสงสว่าง ซึ่งมีความยาวคลื่นระหว่าง 400 – 700 นาโนเมตร ตาของเราจะมองเห็นเป็นสีขาว ส่วนในช่วงความยาวคลื่นที่สั้นกว่าจะเป็นรังสีความร้อน เช่น อุลตราไวโอเรต หรือที่เรารู้จักกันในชื่อว่า “รังสีเหนือม่วง” มนุษย์สามารถสัมผัสได้จากผิวหนัง คือรู้สึกร้อนผิวหนังไหม้ ส่วนคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ยาวกว่า แสงที่ขาวนั้นตามนุษย์ไม่สามารถมองเห็นได้แก่ เอ็กซ์เรย์ รังสีอุลตราไวโอเรต รังสีอินฟราเรด คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ยาวกว่า แสงสีขาวนั้นตามนุษย์ไม่สามารถมองเห็นได้แก่ เอ็กซ์เรย์ รังสีอุลตราไวโอเรต รังสีอินฟราเรด คลื่นวิทยุ โทรทัศน์และเรดาร์ เป็นต้น คลื่นเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และการสื่อสาร รวมทั้งอุตสาหกรรมอื่น ๆ

4.1.1 แม่สีของแสง

แสงจากดวงอาทิตย์ ที่ตาเรามองเห็นเป็นแสงสีขาวนั้น ประกอบด้วยกลุ่มสี อยู่ 7 สีที่เรารู้จักกันในนาม “สเปกตรัม” (spectrum) หรือรุ้งกินน้ำ คือ สีม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสดและแดงนั้นเกิดจากการหักเหของแสงสีขาวในละอองน้ำฝน ในทำนองเดียวกันหากเราให้แสงสีขาวส่องผ่านแก้วปริซึมเราก็จะได้แสงสีทั้ง 7 สี ซึ่งมีสีที่เห็นได้เด่นชัดที่สุดอยู่ 3 สี คือสีน้ำเงินเข้ม (blue) เขียว (green) และแสงสีแดง (red) แสงสีทั้ง 3 นี้ เห็นได้เด่นชัดไม่มีสีอื่นเจือปนอยู่เลย จึงกำหนดให้แสงสีทั้ง 3 นี้ เป็นแม่สีแสง เรียกว่า “สีปฐมภูมิ” หรือ “แม่สีบวก” (additive primary) กลุ่มของแม่สีบวกนี้ เมื่อนำมารวมกันด้วยความเข้มสุดเท่ากันทั้งสามสี ตาเราจะมองเห็นเป็นแสงสีขาว เช่นเดียวกับแสงจากแหล่งกำเนิด และหากเกิดการรวมตัวกันของแม่สีบวกเพียง 2 สีจะทำให้เกิดแสงสีใหม่ขึ้นมาอีกกลุ่มหนึ่ง เช่น แสง เทียน เป็นต้น และเมื่ออุณหภูมิของแสงอยู่ในระดับสูง สีของแสงที่เปล่งออกมาจะไถ่ไปทางวรรณะสีน้ำเงิน เช่น แสงของไฟจากเตาแก๊สหุงต้ม แสงจากไฟอาร์ค แสงจากดวงอาทิตย์ยามเที่ยง เป็นต้น

อุณหภูมิของแสง ไม่ใช่อุณหภูมิของความร้อน แต่ความร้อนมีอิทธิพลโดยเป็นตัวทำให้ระดับของอุณหภูมิสีเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อความร้อนอยู่ระดับต่ำ วรรณะของสีจะเป็นสีแดง และเมื่อเพิ่มความร้อนมากขึ้น วรรณะสีจะเป็นสีน้ำเงิน

4.1.2 หน่วยวัดอุณหภูมิสีของแสง

อุณหภูมิสีของแสง และอุณหภูมิของความร้อน ต่างมีความสัมพันธ์เป็นปฏิกภาคโดยตรงต่อกัน ณ จุดที่ ปราศจากความร้อน อุณหภูมิสีของแสงจะมีค่าเท่ากับ “ศูนย์”

อุณหภูมิของแสงมีความวัดเป็น “องศาเคลวิน” (degree Kelvin) ใช้อักษรย่อ “°K” โดยมีค่าเป็นตัวเลขเทียบกับอุณหภูมิความร้อน ณ จุดที่ปราศจากความร้อน หรือที่เรียก “ศูนย์องศาสัมบูรณ์” (absolute degree) “ -273 °K” ซึ่งนับเป็น “ศูนย์องศาเคลวิน” (k) สามารถเทียบค่าอุณหภูมิดังนี้

อุณหภูมิ	เทียบกับ	อุณหภูมิความร้อน
0 °K	=	-273 °c
275 °K	=	0 °c(จุดเยือกแข็งของน้ำ)
3200 °K	=	3473 °c
550 °K	=	5773 °c

ตารางที่ 3.3 แสดงการเปรียบเทียบค่าอุณหภูมิ

4.1.3 อุณหภูมิสีของแสง จากแหล่งกำเนิดแสงต่าง ๆ

ต้นกำเนิดแสง	อุณหภูมิ
เปลวไม้ขีดไฟ	1770°K
เปลวเทียน	1850°K
หลอดไฟฟ้า 15 วัตต์	2420°K
หลอดไฟฟ้า 40 วัตต์	2650°K
หลอดไฟฟ้า 50 วัตต์	2800°K
หลอดไฟฟ้า 75 วัตต์	2820°K
หลอดไฟฟ้า 100 วัตต์	2900°K
หลอดไฟฟ้า 250 วัตต์	2960°K
หลอดไฟฟ้า 500 วัตต์	3200°K
หลอดไฟฟ้า 1000 วัตต์	3200°K
หลอดไฟฟ้า 500 วัตต์	4800°K
แสงจากไฟอาร์ค (Carbon arc lamp)	5000°K
แสงจากซันอาร์ค (Sun arc lamp)	5500°K
HMI เซซไมร์	5600°K
XENON ARC LAMP	6420°K

ตารางที่ 3.4 แสดงอุณหภูมิสีของแสงจากแหล่งกำเนิดแสงต่าง ๆ

4.1.4 อิทธิพลของอุณหภูมิของแสง

การเรืองแสงของดินกำเนิดแสงแต่ละชนิดต่างก็ให้แสงสีในวรรณะที่ต่างกัน วรรณะของอิทธิพลต่อการ บันทึกภาพสี ไม่ว่าจะเป็นวัสดุไวแสงจำพวกฟิล์ม หรือเทปบันทึกภาพ วัสดุบันทึกภาพสี ต่างก็ผลิตขึ้นมาให้สามารถบันทึกภาพที่อยู่ในช่วงของอุณหภูมิสี อยู่สองวรรณ คือ แสงส้ม ที่อุณหภูมิสี 2100 °k ซึ่งเป็นอุณหภูมิสีของแสงจากหลอดไฟ ทังสเดน จำพวกหลอดไฟ ฟ้าถ่ายภาพ หลอดฮาโลเจน หรือ ควอทซ์ (quartz lamp) และอีกวรรณะหนึ่ง คือสีน้ำเงินที่อุณหภูมิ 5500-6000 °k ซึ่งเป็นอุณหภูมิสีของแสงแดด หรือหลอดไฟฟ้าจำพวก เฮซไมร์ (HMI) ซีนอนอาร์ค (XENON ARC LAMP) ดังนั้นวัสดุบันทึกภาพสี จึงสามารถแยกได้ 2 กลุ่มใหญ่ชนิดบันทึกภาพ กับแสงแดด หรือแสงที่อุณหภูมิสี 5500-6000 °k ซึ่งมีวรรณะสีอยู่ในกลุ่มของสีน้ำเงิน (BLUE)

1) ชนิดบันทึกภาพกับแสงไฟประดิษฐ์จำพวก ทังสเดน (tungsten) หรือแสงที่ อุณหภูมิสี ระหว่าง 3200 – 3400 °k ซึ่งมีวรรณะของสีอยู่ในกลุ่มของสีแดง (RED)

เมื่อเราจะถ่ายบันทึกภาพสี ควรคำนึงถึงชนิดของแสงและวัสดุบันทึกภาพสี ว่า เราใช้วัสดุชนิดใดบันทึกภาพกับแสงที่อุณหภูมิสีเท่าใด หากใช้วัสดุบันทึกภาพชนิดกับอุณหภูมิของ แสงนั้น ๆ แล้ว ภาพผิดชนิดกับอุณหภูมิของแสง ภาพสีที่ปรากฏจะไม่เหมือนธรรมชาติ เช่น นำ วัสดุบันทึกภาพชนิดใช้กับแสงแดด (5500 °k) มาบันทึกภาพได้แสงไฟทังสเดนซึ่งมีอุณหภูมิของ แสง 3200 °k ภาพที่ปรากฏจะมีอิทธิพลของสีส้มแดงครอบทั้งภาพ ทั้งนี้เพราะว่าวัสดุบันทึกภาพ ชนิดใช้กับแสงแดด ต้องการบันทึกภาพได้แสงสีที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า ซึ่งอยู่ในวรรณะของสีแดง ภาพที่ได้จึงมีอิทธิพลของสีแดงอมส้มอยู่มาก

ในทำนองเดียวกัน หากนำเอาวัสดุบันทึกแสง ชนิดใช้กับแสงทังสเดน ซึ่ง กำหนดให้บันทึกภาพภายใต้อุณหภูมิสีที่ 3200 °k มาบันทึกภาพภายใต้แสงทังสเดน ซึ่งกำหนดให้ บันทึกภาพภายใต้อิทธิพลของสีน้ำเงิน ครอบคลุมทั้งภาพ เพราะว่าอุณหภูมิสีของแสงที่สูงกว่า จะ ให้แสงสีในวรรณะสีน้ำเงิน

อิทธิพลของอุณหภูมิสีมีผลต่อการบันทึกสีเป็นอย่างมาก ดังนั้นการบันทึกภาพสี จึงควรคำนึงถึงชนิดของดินกำเนิดแสง กับวัสดุบันทึกภาพที่นำมาใช้จะต้องเหมาะสมถูกต้อง จึงจะ ได้ภาพสีที่เป็นธรรมชาติ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ต่างชนิดกัน จำเป็นต้องมีการใช้ฟิลเตอร์มาปรับแก้ เพื่อความสมดุลของสี ดังนี้

- (1) หากนำวัสดุบันทึกภาพชนิดบันทึกภายใต้แสงแดด (5500-6000 °k) มาบันทึกภายใต้แสงทังสเดน (3200 °k) จะต้องใช้ฟิลเตอร์ที่สีน้ำเงิน เบอร์ 80 หรือ 80 บี (B)
- (2) เมื่อนำวัสดุบันทึกภาพ ชนิด บันทึกภายใต้แสงทังสเดน (3200 °k) มาบันทึกภายใต้แสงแดด (5500 – 6000 °k) จะต้องใช้

ฟิลเตอร์สีส้ม เบอร์ 85 B ฟิลเตอร์ทั้งสองชนิดนี้เมื่อใช้ร่วมกับการ
บันทึกภาพแล้วจะได้ภาพสีที่สมดุลย์เหมือนธรรมชาติ

4.1.5 ทิศทางของแสง (direction of light) ทิศทางที่แสงส่องกระทบวัตถุนั้นมีอิทธิพลต่อ
ภาพที่เราถ่ายมาก นักถ่ายภาพที่พิถีพิถันจะนึกถึงข้อนี้และจะพยายามควบคุมทิศทางแสงให้เหมาะ
สม ภาพบางภาพไม่สามารถเคลื่อนย้ายวัตถุเพื่อ เปลี่ยนทิศทางของแสงได้ แต่เราก็สามารถเคลื่อน
ย้ายกล้องเพื่อเปลี่ยนมุมมองภาพใหม่หรือเลือกเวลาที่แตกต่างกันในวันหนึ่ง ๆ ในขณะที่ดวงอาทิตย์
เคลื่อนไปตามจุดต่าง ๆ เพื่อถ่ายภาพที่ดีไว้ ทิศทางของแสงเราอาจจำแนกได้ตามลักษณะที่แสงส่อง
กระทบวัตถุ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1) แสงที่ส่องเข้าด้านหน้าโดยตรง (front lighting) แสงที่คนส่วนใหญ่นิยมใช้
ในการถ่ายภาพทั่ว ๆ ไป ก็คือการถ่ายภาพตามแสง เพราะแสงนี้จะให้ภาพที่แสงเข้าด้านหน้า

2) แสงที่ส่องเข้าด้านข้างของวัตถุ (Front Lighting) แสงที่คนส่วนใหญ่นิยม
ใช้ในการถ่าย แสงจากด้านข้างนี้จะช่วยเน้นรูปทรงของวัตถุ สามารถเพิ่มรายละเอียดที่สวยงามและให้
รายละเอียดแก่ภาพมากขึ้น เงาที่เกิดจากแสงด้านข้างยังถ่ายทอดความลึกที่โดดเด่นสวยงาม พึง
ระลึกเสมอว่าเราสามารถจะทำให้ภาพมีความชัดลึกมากขึ้นได้เมื่อปรากฏเด่นชัดขึ้น เพราะเงาจะ
ช่วยสร้างความมีชีวิตชีวาและเน้นให้วัตถุที่ท่านถ่ายมีมิติความชัดลึกได้ การเรียนรู้เรื่องความ
สัมพันธ์ระหว่างแสงและเงา จึงเป็นบันไดขั้นแรกที่จะช่วยให้เราจัดการมองหาภาพที่ดีได้

3) แสงที่ส่องเข้าด้านหลังของวัตถุ (back lighting) ก็คือการถ่ายภาพย้อนแสง
นั่นเอง แสงที่ส่องมาจากด้านหลังของวัตถุเป็นแสงที่ส่องเข้าหน้ากล้องโดยตรง เราสามารถสร้าง
สรรค์ภาพที่น่าประทับใจได้โดยการให้แสงเข้าทางด้านหลังของวัตถุที่เราต้องการถ่าย เช่นถ่ายภาพ
สายน้ำ ทะเล ในขณะที่แสงสะท้อนจากผิวน้ำมายังกล้องของท่านนั้น ยังผลให้เกิดรายละเอียด
บริเวณ highlight เกิดจุดสว่างเล็ก ๆ นับพันจุด ส่องประกายระยิบระยับอยู่บนผิวน้ำอย่างงดงาม ทำ
ให้ภาพของเราน่าประทับใจยิ่งขึ้น

เมื่อวัตถุได้รับแสงสว่างจากด้านหลัง เราจะพบว่าฉากหลังส่วนที่มีดำนั้น จะช่วย
รวมความสนใจมาอยู่เฉพาะที่หรือจุดที่ต้องการเน้นให้เด่นสะดุดตาได้โดยปราศจากสิ่งรบกวนใด ๆ
จากฉากหลัง เช่น ถ่ายภาพใบไม้ที่ฉากหลังมืด และเห็นแต่แสงที่ส่องมากระทบใบไม้ด้านหลัง ทำ
ให้สีส้มรายละเอียดของใบไม้ดูเด่นงามขึ้น

เมื่อถ่ายภาพด้วยแสงจากด้านหลัง เราอาจจะเลือกถ่ายให้มีดวงอาทิตย์อยู่ในภาพ
ด้วยหรือไม่ก็ได้ถ้าเราตัดสินใจจะถ่ายดวงอาทิตย์ด้วย เราจะต้องการเลนส์มุมกว้าง (wide-angle
lens) เพื่อถ่ายภาพได้กว้างขึ้น บางครั้งเลนส์ตัวนี้ยังช่วยกระจายแสงเป็นແຈກຄ້າຍแสงประกายดาว
ได้อีกด้วยเราสามารถจะกดปุ่มดูความชัดลึก ซึ่งมีอยู่ในกล้องเกือบทุกชนิด เราจะเห็นได้ทันทีว่า
เลนส์มุมกว้างจะผลิตแสงประกายดาวให้แก่ภาพถ่ายของเราได้

การบดบังดวงอาทิตย์ไว้หลังกลุ่มเมฆนั้น จะเกิดขึ้นบริเวณที่ขอบนอกของก้อนเมฆ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความคมชัดลึกและมีมิติให้แก่ภาพ ทำให้ภาพน่าสนใจขึ้น เรายังสามารถซ่อนดวงอาทิตย์เพื่อสร้างสรรค์ภาพเงาของวัตถุ วิธีถ่ายภาพชนิดนี้ก็คือ ฉากหลังจะต้องสว่างกว่าวัตถุเสมอ และเราควรวัดแสงและอ่านค่าการฉายแสงจากบริเวณที่สว่างที่สุด

4.1.6 ความเปรียบต่างของแสง (Contrast of Light) เป็นคุณสมบัติของแสงอีกข้อหนึ่ง ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างส่วนที่สว่างที่สุดและที่มืดที่สุดของภาพ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) แสงที่มีความเปรียบต่างสูง (Contrast of Light) แสงค่อนข้างจะแรงกล้า และมีทิศทาง ความสว่างของแสงจะสร้างภาพที่มีสีสดใส อิมิตัว มีรายละเอียดที่คมชัดและเงาที่ค่อนข้างแข็ง

2) แสงที่มีความเปรียบต่างต่ำ เราจะได้พบในวันที่มีเมฆหรือท้องฟ้ามีดครึ้ม แสงในลักษณะเช่นนี้ จะให้ความแตกต่างระหว่างบริเวณสว่างและบริเวณมืดได้น้อย และเงาก็จะไม่ปรากฏให้เห็นอย่างสมบูรณ์ เมื่อเราจะถ่ายภาพบุคคล แสงอ่อน ๆ ที่มีความเปรียบต่างต่ำจะเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้ภาพที่นุ่มนวลกว่าแม้ในวันที่มีแสงแดดจัด เราก็สามารถปรับแสงให้นุ่มขึ้น และลดความเปรียบต่างลงได้ด้วยการให้ผู้ถูกถ่ายอยู่ในที่ร่มเงา เพราะผู้ถูกถ่ายจะมีความสะดวกสบายมากกว่าและไม่ต้องหิวดาสูแสงที่สว่างจ้า แสงที่อ่อนนุ่มและมีความเปรียบต่างต่ำยังเหมาะสำหรับการถ่ายภาพใกล้ของดอกไม้หรือวัตถุอื่น ๆ ที่มีสีสันสวยงามสดดงาม และเมื่อไรก็ตามที่เราต้องการผลิตภาพที่ให้ความรู้สึกของความอ่อนนุ่มละไมและความอ่อนโยน แสงที่มีความเปรียบต่างต่ำจะช่วยให้เราได้เป็นอย่างดี

4.1.7 สีของแสง (Color of light) ไม่มีคุณสมบัติข้อใดของแสงที่มีความสำคัญหรือน่าประทับใจมากกว่าสีของแสง สีของแสงช่วยตกแต่งโลกรอบ ๆ ตัวเราให้มีชีวิตชีวา การเปลี่ยนแปลงของสีจะมีผลต่อความรู้สึกและอารมณ์ในการถ่ายภาพได้ และเนื่องจากแสงสว่างจากดวงอาทิตย์มีการเปลี่ยนแปลงตามวัน คุณภาพของสีก็เช่นกันอาจจะเป็นสีเย็นหรือสีอุ่น แต่ก็พอจะสรุปได้ว่า

1) แสงสีเย็น (Cool Color) เป็นแสงที่มีช่วงคลื่นสั้นกว่าแสงสีแดงและสีเหลือง จึงทำให้ภาพปรากฏเป็นสีฟ้าหรือสีเย็น ส่วนมากจะเป็นสีน้ำเงินของท้องฟ้าสะท้อนไปยังวัตถุของเราและบริเวณสีขาวของวัตถุของเราและบริเวณสีขาวของวัตถุนั้นจะปรากฏเป็นสีฟ้าหรือสีเย็น

2) แสงสีอุ่น (Warm Color) จะเป็นแสงเหลืองอมแดง โอกาสที่ได้ภาพสีอุ่นในแต่ละวันคือช่วงเวลาดวงอาทิตย์ขึ้นและดวงอาทิตย์ตก แสงที่เห็นยามดวงอาทิตย์กำลังขึ้นและดวงอาทิตย์กำลังล้อยต่ำลงนั้น จะเพิ่มความรู้สึกที่อบอุ่นอย่างพิเศษในภาพ ซึ่ง วันหนึ่ง ๆ ดวงอาทิตย์ตกถึง 2 ครั้ง เพราะเมื่อดวงอาทิตย์ตกครั้งหนึ่งประมาณ 30 นาทีหลังจากนั้นอีกครั้งหนึ่ง เราจะเห็นท้องฟ้าเต็มไปด้วยสีส้มที่สวยงามของแสงแดง ชมพูและส้ม และบางครั้งก็จะมีการผสม

ผสานระหว่างสีของไฟในตัวเมืองและท้องฟ้าในยามพลัดพลัด จะช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดภาพที่น่าสนใจได้

4.2 แหล่งกำเนิดแสง

แหล่งกำเนิดแสงเพื่อการถ่ายภาพที่ช่างภาพสามารถนำมาใช้ที่โรเจอร์และฟรานส์ (Roger and Frances, 1998) ประมวลไว้ได้แก่

4.2.1 แสงที่หาได้

แสงที่ใช้ในการถ่ายภาพสามารถหาได้จากแสงต่างๆ รอบตัว ซึ่งเป็นความชาญฉลาดของช่างภาพในการที่จะควบคุมแสง เช่นภาพถ่ายบุคคลด้วยแสงจากหน้าต่าง (Window Light) แม้แสงจะมาจากที่ต่าง ๆ ก็สามารถควบคุมสีของภาพที่เกิดจากแสงได้ เช่น ใช้แว่นกรองแสงช่วย แต่การใช้แสงแดด ซึ่งเป็นแสงหาได้ง่าย ต้องทำงานในช่วงเวลาสั้น ๆ และรวดเร็ว เพราะแสงและเงาเปลี่ยนเร็วมากถ้าใช้แสงแดดถ่ายภาพ ก็จะต้องแข่งกับเวลา ถ้าเป็นการถ่ายภาพบุคคล ซึ่งภาพต้องการแสงที่กระจายจากการกรองแสง วิธีการคือใช้ฉากหรือกระดาษไขเขียนแบบ(Drafting Film)บังแสงที่ผ่านมาจากหน้าต่างมีความเป็นส่วนตัวมากถ้าเป็นภาพเปลือย

4.2.2 แสงจากดวงไฟในบ้าน

การใช้แสงจากดวงไฟในบ้านก็เป็นข้อดี เช่นเดียวกันกับแสงแดด เพราะไม่ต้องลงทุน แต่ก็ มีข้อจำกัด 3 ประการคือ

ประการที่ 1 อุปสรรค คือแสงที่ได้มีข้อด้อยด้านความสวยงาม เพราะกำลังส่องสว่างน้อย เวลาถ่ายภาพต้องใช้ระยะเวลานานหรือเปิดรูรับแสงกว้างหรือต้องใช้ฟิล์มที่มีความไวแสงสูง บางครั้งอาจต้องทำทั้ง 3 วิธี

ประการที่ 2 อุณหภูมิสีของแสงของภาพที่ออกมาจากแหล่งกำเนิดแสงหลายแหล่งไม่ค่อยตรงกับความจริง อาจต้องใช้ฟิลเตอร์ช่วย เช่น #80Aสวมทับกระบอกเลนส์หรือแผ่นพลาสติกใสสีฟ้าบังดวงไฟ แต่ก็ไม่เพียงพอ สำหรับหลอดไฟทั้งสแตน 100w ควรใช้แว่นกรองแสง 80A บวก 80c สวมทับเลนส์หรือแผ่นใสสีฟ้าเต็มบวก ¼ บังดวงไฟ

ประการที่ 3 เงาที่เกิดจากแสงเหนือศีรษะ เพราะหลอดไฟอยู่สูง

4.2.3 แสงจากโคมโตะทำงาน

แสงจากดวงไฟในบ้านเป็นแสงที่ง่ายต่อการถ่ายภาพและให้ความสวยงาม สำหรับภาพบางภาพเราต้องการแสดงทิศทางแสงและให้ความสวยงาม แสงจากโคมไฟโตะทำงานก็เป็นแหล่งกำเนิดแสงประเภทหนึ่งที่ใช้ได้รวมถึงราคาประหยัด โดยทั่วไปจะใช้ถ่ายโดยจัดระยะใกล้วัตถุ เพื่อให้ได้แสงตามต้องการแต่จะมีปัญหาถ้าต้องถ่ายโดยใช้ระยะเวลานานและปัญหาด้านความร้อน โดยทั่วไปแสงประเภทนี้นิยมจัดแสงเดินแบบแสงถ่ายภาพจากด้านข้าง (Side Light) แสงด้านหน้า แสงด้านหลัง และแสงจากด้านบน

โคมไฟโตะทำงานมักจะใช้หลอดไฟที่ใช้ตามบ้านและมีโคมที่สะท้อนแสงได้ แสงมีทิศทาง เป็นแสงที่มาจากแหล่งกำเนิดแสงที่กำลังส่องสว่างต่ำ ถ้าเป็นหลอดธรรมดาต้องใช้แวนกรองแสง 80B ช่วยแก้ไข หรือถ้าเป็นหลอดที่เป็นสีฟ้า (หลอด Day Light) ก็ใช้ได้โดยไม่ต้องแก้ไข

4.2.4 แสงอื่น ๆ (Other Light Sources)

แสงในการถ่ายภาพไม่จำเป็นต้องซื้อเสมอไปยังมีแสงอื่น ๆ ที่นำมาใช้ในการถ่ายภาพได้ เช่น แสงจากหลอดฉายเครื่องฉายสไลด์ ซึ่งมีคุณสมบัติของทิศทางการส่องและกำลังไฟ 75 w ถึง 1000 w แม้จะเป็นรุ่นที่ใช้พัดลมเป่ากำลังไฟถึง 300 w หรือไฟฉายแบบมือถือ สามารถเขียนแสงเป็นรูปร่างต่าง ๆ ในห้องมืด ขณะเปิดการรับแสงในช่วงเวลาหนึ่ง ทั้งไฟจากเครื่องฉายสไลด์และไฟฉายแก้ไขโดยใช้แผ่นสีปิดตัวเลนส์ฉาย

4.2.5 โคมไฟร้อนแบบประหยัด (Low – Cost Hot Lights)

โคมไฟร้อน หมายถึง หลอดไฟทั้งสแตนมีความร้อนและแตกต่างจากไฟแฟลช ปกติโคมจะเป็นแผ่นสะท้อนแสงหรือ Reflection ได้แสงแข็งและแสงนุ่ม ด้วยแผ่นไฟเบอร์กลาสที่ติดห่างจากหลอดอย่างน้อย 12 นิ้ว

หลอดแบบโตะ หรือแบบร้อยชั่วโมงจะให้อุณหภูมิสี 3200 °k ด้วยกำลังไฟ 500w และมีความสว่างเท่ากับหลอดไฟที่ใช้ในบ้านขนาด 1000 w ที่เดียว หลอดอีกประเภทหนึ่งคือ หลอดโตะฟลักซ์ จะให้กำลังไฟที่สว่างกว่า เช่น ขนาด 275 w สว่างเท่ากับหลอดทั้งสแตนธรรมดาขนาด 800 w มีความร้อนมาก และอุณหภูมิสี 3400 °k

หลอด 3200 °k มีอายุใช้งานสั้น เปิดระยะสั้น ๆ ขนาดกำลังไฟที่ใช้อยู่ระหว่าง 300 w หรือ 500 w สำหรับหลอดชนิด ทั้งสแตน – ฮาโลเจน เหมาะกับการถ่ายภาพในช่วงระยะเวลานั้น ๆ แต่วัตถุต้องไม่ไวต่อความร้อน ซึ่งรวมถึงมนุษย์ด้วย

4.2.6 โคมไฟสำหรับมืออาชีพ

โคมไฟทั้งสแตนสำหรับมืออาชีพมี 2 รุ่น รุ่นที่เก่าแก่ที่ใช้ในงานถ่ายภาพยนตร์ ซึ่งปกติจะเข้าใช้กันมากกว่าซื้อมาใช้ ขนาดใหญ่และหนัก และราคาแพง แต่หลอดไฟอายุใช้งานนาน โคมไฟทั้งสแตนแบบส่องเป็นจุดมีกำลังไฟหลายขนาดให้เลือกใช้ตั้งแต่ 150 w 250 w 500 w 1000 w (kilo watt) ถึง 2000 w ขนาดกำลังไฟสูง ๆ จะใช้กับงานถ่ายภาพยนตร์เป็นหลักนาน ๆ จะใช้ถ่ายภาพนิ่ง

ส่วนรุ่นใหม่ กำลังไฟจะอยู่ช่วง 600 w – 1000 w ขนาดที่นิยมกันคือ 800 w หลอดไฟเป็นแบบทั้งสแตน – ฮาโลเจน ขนาดของหลอดจะเล็กกว่าแบบเก่า จะเห็นว่าหลอดไฟทั้งสแตนแบบราคาถูก เหมาะกับมือสมัครเล่น และใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย ขณะที่ไฟทั้งสแตนสำหรับมืออาชีพมีประโยชน์การถ่ายภาพทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ทั้งในรูปการส่องเป็นจุด เป็นทางยาว หรือแบบแสงคลุมกระจาย ชุดไฟสำหรับมือสมัครเล่นต้องใช้โคมสะท้อนแสงหรือการดัดแปลงช่วย

4.2.7 แฟลชราคาประหยัด (Low – Cost Flash)

แฟลชที่ยึดกับกล้องจะให้ภาพที่สวยงามไม่เต็มที่แต่แฟลชที่มีแยกอิสระจะมีประโยชน์หลากหลายกว่า สามารถปรับหัวกล้องได้ เพิ่มแผ่นกรองแสงได้ สามารถควบคุมแสงตามต้องการได้ระดับหนึ่ง แต่ภาพที่ออกมาแล้วยังไม่สมบูรณ์และสมจริง การใช้แฟลชที่มีราคาสูงกว่าขึ้นมาที่เป็นแฟลชซึ่งมีไฟนำจะให้ภาพที่สมจริงและความเป็นมืออาชีพกว่า ซึ่งแฟลชประเภทนี้จะมีชุดจ่ายไฟในตัว มีตัวรับสัญญาณ การเปิดแฟลชเมื่อใช้พร้อมกันหลายตัว ทั้งนี้ไฟนำก็ไม่จำเป็นต้องเปิดตลอดเวลา

4.2.8 แฟลชสำหรับสตูดิโอ (Studio Flash)

วงการถ่ายภาพระดับมืออาชีพต่างยอมรับแฟลชสตูดิโอในด้านคุณสมบัติ สำหรับการสร้างสรรค์งานถ่ายภาพ และแฟลชแบบชุดหัวเดียวเป็นที่นิยมเพราะสามารถควบคุมกำลังไฟการส่องสว่างได้หลายระดับ เช่น 1 ขึ้น 1/2 1/4 1/8 หรือ 1/16 จนถึง 1/32 มี สวิตช์ควบคุมไฟนำทางแยกกับสวิตช์ไฟแฟลช สามารถปิด – เปิด ใช้ร่วมหรือแยกได้ บางสตูดิโอการใช้แฟลชอาจจะเป็นแบบแยกชุดจ่ายไฟ(Power Supply) กับหัวแฟลช สำหรับกำลังไฟสูง ๆ เช่น 2000w – 5000w /วินาที ราคาที่สูงตามไปด้วย

ในจำนวนสตูดิโอถ่ายภาพทั่วไปจะไม่สามารถเปิดแฟลชให้ทำงานส่องแสงสว่างแบบต่อเนื่องเป็นลำได้ ยิ่งแฟลชแบบฉายแสงสว่างต่อเนื่อง(Projection Flash Unit) เท่านั้นที่ทำได้ ซึ่งก็มีน้อยและราคาก็แพงไม่เพียงแต่เท่านั้น ยังมีอุปกรณ์ประกอบแฟลชเพื่อสร้างสรรค์งานอีก เช่น รังผึ้ง โคมบิบบแสง เพื่อให้ภาพออกมาสวยงาม

4.2.9 แสงพิเศษเฉพาะทาง

ยังมีอุปกรณ์อื่น ๆ ที่สร้างแสงเทียมในการถ่ายภาพเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ตามข้อจำกัดของการถ่ายภาพขณะที่ราคาของอุปกรณ์เหล่านี้ก็แพงตามความยากของงาน ตัวอย่างอุปกรณ์ถ่ายภาพก็ให้แสงพิเศษเฉพาะงานได้แก่

- 1) แฟลชวงแหวน (small ring flash) สำหรับงานขนาดเล็กระยะใกล้ ๆ
- 2) หัวแฟลชขนาดใหญ่ (Big bulb flash) สำหรับงานขนาดใหญ่ เช่น สิ่งก่อสร้างทางวิศวกรรม เวลาถ่ายจะแยกห่างจากกล้องใช้ตัวสัญญาณในการจุดแฟลช
- 3) ไฟฟลูออเรสเซนต์ความถี่สูง ให้อุณหภูมิสีใกล้เคียงแสงแดด โดยทั่วไปไฟแบบนี้ใช้สำหรับการสแกนภาพถ่ายดิจิทัลในคอมพิวเตอร์ ซึ่งแฟลชทั่วไปใช้ไม่ได้

4.2.10 แสงการถ่ายภาพระยะใกล้ (Close – up Lighting)

การถ่ายภาพระยะใกล้คือแสงสำหรับสำเนาภาพจากต้นฉบับด้วยกล้องถ่ายภาพมีคุณลักษณะคล้ายกัน แสงต้องการกำลังส่องสว่างมากกว่าปกติ เพื่อชดเชยการต่อขยายเลนส์ถ่ายภาพ

ระยะใกล้ แสงจะต้องไม่ร้อนทำความเสียหายให้กับวัตถุ ภาพสำเนาส่วนใหญ่ก็จะมี และต้องไม่ให้เกิดแสงสะท้อนวัตถุ การใช้แฟลชวงแหวนแสงที่ออกมาอาจไม่สม่ำเสมอ ดังนั้นอาจต้องใช้กระดาษไข่เขียนแบบบังตัวแฟลชให้แสงกระจายไม่แข็งและไม่เป็นเงา การใช้ไฟนำทางสำหรับงานถ่ายสำเนา(copy) ภาพ ก็เป็นอีกทางเลือกโดยจัดแสง 2 ดวง ให้ส่องทำมุมกับชิ้นงาน 45° แต่ถ้างานชิ้นใหญ่อาจใช้ไฟ 4 ดวง หรืออาจใช้แฟลชเล็กก็ได้แต่ต้องทดสอบก่อนเพื่อป้องกันแสงสะท้อน

4.3 การแก้ไขการจัดแสง

ในการถ่ายภาพ ลำพังแสงที่มาจากแหล่งกำเนิดแสงต่าง ๆ ไม่สามารถจัดแสงให้สมบูรณ์ตามที่ต้องการได้ ดังนั้นในทางปฏิบัติช่างภาพต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาช่วยในการแก้ไขปัญหากับแสง ซึ่งได้แก่

4.3.1 กระจกเงา

กระจกเงาเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญที่สามารถสะท้อนแสงได้ดีและทิศทางชัดเจนถูกใช้เป็นตัวสะท้อนแสงในการถ่ายภาพมาแต่ดั้งเดิม ข้อเสียของกระจกเงาก็คือแสงจะแข็งและแสงจ้า ถ้าเป็นกระจกเงาขนาดเล็กก็อาจใช้กระจกส่องหน้าขนาดเล็กที่มีขาตั้งปรับกระจกได้ก็ได้ หรือใช้เศษกระจกเงาตัดและลบมุมที่คมแล้วขัดด้วยเทปหรือดินน้ำมัน สามารถปรับเอียงทำมุมสะท้อนแสงเพื่อการถ่ายภาพก็ได้

4.3.2 อุปกรณ์สะท้อนและกระจายแสง

แสงที่แข็งสามารถแก้ไขให้แสงนุ่มโดยใช้อุปกรณ์สะท้อนแสงกับอุปกรณ์ที่ให้แสงผ่านแล้วกระจายแสง เช่น แสงแดดสะท้อน ผืนตึกหรือแสงแดดส่องผ่านม่านขาวให้แสงกระจาย โดยอุปกรณ์การกระจายแสงจะอยู่ระหว่างแหล่งกำเนิดแสงและวัตถุ เช่น ผ้าไนลอนสีขาวหรือวัตถุโปร่งแสง ถ้าวัสดุ เช่น สี แสงก็จะออกมาเป็นสี

อุปกรณ์สะท้อนแสง (Bounces or reflector) เวลาใช้จะอยู่ห่างจากวัตถุและไฟหลักบางกรณีถูกใช้เป็นแสงเสริม วัสดุที่นิยมใช้จะเป็นผ้าไนลอนสีขาวและสามารถสะท้อนแสง 40 – 60 % ขึ้นอยู่กับการทอ เช่นเดียวกันถ้าผ้าหรือแผ่นสะท้อนแสงเป็นสีแสงก็จะเป็นสี สีทองจะให้สีอุ่น ถ้าสีดำจะใช้ดูดซับแสงมากกว่าสะท้อนแสง การตั้งแผ่นสะท้อนแสง ตั้งเพื่อให้เกิดการสะท้อนแบบหักเหของแสงไปยังวัตถุ สำหรับแก้ไขปัญหาเรื่องแสง

4.3.3 แผ่นผ้าแข็ง ธง และแผ่นเจาะรู

นอกเหนือจากอุปกรณ์ดังกล่าวข้างต้นอาวุธหรืออุปกรณ์สำคัญในการถ่ายภาพกรณีการแก้ไขปัญหากับแสงก็คือ แผ่นผ้าแข็ง ธง(Flags) และแผ่นเจาะรู(Gobos)

สกริม หมายถึง แผ่นผ้าที่มีความบางเบาตั้งอยู่ระหว่างแสงกับวัตถุ เพื่อลดความเข้มของแสงและให้แสงนุ่ม โดยไม่ต้องใช้แผ่นกระจายแสง(diffuser) ทำจากวัสดุที่เป็นผ้าทอสีดำ หรือสีขาวยิ่งให้แสงนุ่มกว่า และมีคุณสมบัติทนความร้อนกว่าผ้าทั่วไป

ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่สะท้อนแสงปกติจะมี 2 ด้านคือ ขาวกับดำ ทำจากกระดาษอัด, ไม้อัด หรือ โลหะ สามารถยึดติดกับขาปรับมุมต่าง ๆ ได้

แผ่นเจาะรู (Gobo) ใช้บังแสงเพื่อต้องการผลพิเศษให้เกิดความสมจริงคล้ายธรรมชาติ โดยวัสดุคล้ายกับ Flag แต่เจาะรูเป็นรูปต่าง ๆ

4.3.4 จานสะท้อนแสงและบานบังแสง

อุปกรณ์สำคัญที่ติดกับโคมไฟถ่ายภาพไม่ว่าจะเป็นหลอดไฟทั้งสตูดิโอหรือไฟแฟลชก็คือจานสะท้อนแสงหรือโคมสะท้อนแสงที่ครอบดวงไฟกับบานบังแสงก็สามารถปรับมุมเพื่อควบคุมทิศทางแสงได้ จานสะท้อนแสงจะมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางขนาดต่าง ๆ เช่น 8" x 10 , 10" x 14" 16" x 20" สามารถสวมถอดกับโคมไฟได้ส่วนบานบังแสงส่วนใหญ่จะมี 4 บาน สวมถอดได้ เช่นเดียวกับจานสะท้อนแสง ผลที่เกิดขึ้นจากจานสะท้อนแสงก็คือกำลังส่องสว่างจะสูงเหมือนกับดวงไฟรถยนต์ ขณะที่บานบังแสงใช้ควบคุมทิศทางแสงที่ต้องการได้

4.3.5 โคมبيبแสงและรังผึ้ง (Snoots and Honey combs)

แสงจากหลอดไฟแฟลชที่กระจายมุมกว้างสามารถควบคุมให้เป็นจุดและมุมแสง ได้ด้วยอุปกรณ์สำคัญคือ โคมبيبแสง(snoots) และรังผึ้ง (Honey combs) บิบทิศทางแสงได้ตามต้องการ ใช้แก้ไขแสงให้เกิดความสมดุล

รังผึ้งมักจะทำจากโลหะที่เป็นอลูมิเนียมบางมีทั้งสีดำและสีขาวบางครั้งรังผึ้ง เรียกกันว่ากริด(grid) เพราะเป็นวัสดุที่เหลือจากอุตสาหกรรมยานอวกาศ คุณลักษณะของรังผึ้ง น้ำหนักจะเบาให้คุณภาพแสงดี

ทั้งสนูทและอันนี่โคมจะออกแบบมาพอดีสำหรับการสวมครอบหัวไฟแฟลช ส่วนมากจะถูกนำไปใช้กับการถ่ายภาพหุ่นนิ่ง หรือใช้เป็นไฟส่องผมหรือผลพิเศษอื่น ๆ ในการถ่ายภาพบุคคล

4.3.6 รมและกล่องแสงนุ่ม

รมและกล่องแสงนุ่มเป็นอุปกรณ์ที่ต่างและตรงข้ามกับ แผ่นสะท้อนแสง บานบังแสง รังผึ้ง และโคมبيبแสง เป็นอุปกรณ์ที่รับทิศทางแสงส่องวัตถุ ให้แสงนุ่มและกระจายกว่า

รมถ่ายภาพอาจใช้เป็นอุปกรณ์กระจายแสงโดยให้แสงผ่านหรือสะท้อนแสงก็ได้ และใช้ได้ทั้งไฟแฟลชกับไฟทั้งสตูดิโอ การใช้รมทำหน้าที่เป็นอุปกรณ์กระจายแสง(diffuser) ทำให้สะดวกมากการปรับทิศทางไฟแสงเลือกใช้รมที่โปร่งแสง(Translucent)แต่ถ้าใช้เป็นตัวสะท้อนแสง แสงจะ

กระจายเป็นวงกว้างมุมภาพที่ต้องการ แสงควบคุมไม่ได้ เส้นผ่านศูนย์กลางของร่มจะมีขนาดต่าง ๆ ตั้งแต่ 36 – 48 นิ้ว

กล่องแสงนุ่มมีประสิทธิภาพและควบคุมแสงได้ดีกว่าร่มตัวสะท้อนแสงภายในกล่องให้กำลังส่องสว่างสูง และมีแผ่นผ้าทำหน้าที่กรองแสงชั้นในและชั้นนอกสุด บางครั้งสามารถปลดแผ่นผ้ากรองแสงและใช้เฉพาะกล่องแสงทำหน้าที่เป็นแผ่นสะท้อนแสงขนาดใหญ่กล่องแสงนุ่มมีขนาดตั้งแต่ 12"x12", 40"x60" หรือใหญ่กว่าสำหรับงานพิเศษ ส่วนใหญ่จะใช้กับไฟแฟลชมากกว่าไฟทั้งสตูดิโอเพราะปัญหาเรื่องความร้อน

4.3.7 แผ่นกรองแสงโพลาริซ

ความรู้พื้นฐานในการใช้แผ่นกรองแสงโพลาริซเพื่อแก้ไขแสงสะท้อนและการเพิ่มสีท้องฟ้าให้เข้มขึ้น การใช้แผ่นกรองแสงโพลาริซจะทำให้แสงลดลง และโดยทั่วไปจะใช้ครอบเลนส์ถ่ายภาพ ในกรณีนอกเหนือจากการถ่ายภาพทั่วไป เราใช้แผ่นกรองแสงโพลาริซเพื่อแก้ไขแสงตามที่เราต้องการเพื่อลดการสะท้อนแสงของวัตถุ เช่นวัตถุที่มีผิวสีมันหรือมุมภาพที่ขาดความเปรียบต่าง (Contrast) ให้มีความเปรียบต่างและสวยงาม

วัสดุที่ทำแผ่นกรองแสงโพลาริซอาจจะมาจากพลาสติกโปร่งใสหรือโปร่งแสงและซ้อนกัน 2 ชั้น ปรับหมุนได้ก็ได้้นอกเหนือจากแผ่นกรองแสง (Filter) ที่ทำจากกระจกพิเศษ

5. การจัดแสงเพื่อการถ่ายภาพ

5.1 แนวคิดและหลักการจัดแสงตามที่ สุรพล มโนวงศ์ (มปป) ประมวลไว้พอสรุปได้ คือ

5.1.1 ความมุ่งหมายในการจัดแสง

- 1) เพื่อช่วยในการบันทึกภาพ
- 2) เพื่อช่วยให้สิ่งที่ถ่ายมีมิติที่สาม
- 3) เพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ของเรื่อง
- 4) เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้ถูกต้องตามความต้องการ
- 5) เพื่อสร้างความงามในการประกอบภาพ (composition) ช่วยเสริมสร้างจุดสนใจของภาพให้มากยิ่งขึ้น

5.1.2 หลักในการจัดแสง

- 1) ไฟหลัก KEY LIGHT OR MAIN LIGHT
- 2) ไฟลบเงา FILL LIGHT
- 3) ไฟแยก SEPARATION LIGHT OR BACK LIGHT
- 4) ไฟฉาย BACKGROUND LIGHT

(1) ไฟหลัก (KEY LIGHT OR MAIN LIGHT)

ทำหน้าที่ให้แสงสว่างกับสิ่งที่ถ่าย ตำแหน่งไฟโดยทั่ว ๆ ไปจะอยู่ใกล้กล้องในทิศทางเดียวกัน จะใช้ SPOT LIGHT เป็นตัวให้แสงสว่าง ดังนั้นเงาที่เกิดจากไฟดวงนี้จึงเป็นที่ดำเข้ม

(2) ไฟลบเงา (FILL LIGHT)

แสงที่เกิดจาก KEY LIGHT เป็นแสงที่เข้ม ดังนั้นจึงทำให้ด้านที่โดนแสงจะสว่าง และด้านที่ไม่โดนแสงจะมีมืด ทำให้เกิดเงาที่น่าเกลียดบนวัตถุ จึงจำเป็นต้องใช้ไฟลบเงาเข้าช่วย เพื่อให้เงาที่เกิดจากไฟหลักจางลงไปและช่วยเพิ่มแสงในด้านมืดให้มีอัตราส่วนที่พอเหมาะกับด้านสว่างด้วย เพื่อช่วยให้การบันทึกภาพในส่วนที่มืดให้มีรายละเอียดของภาพเพิ่มขึ้นชนิดของ ไฟที่นำมาใช้ส่วนใหญ่จะเป็นไฟที่ให้แสงนุ่มนวล เป็นลำ FLOOD LIGHT

(3) ไฟแยก (SEPARATION LIGHT OR BACK LIGHT)

ไฟสองชนิดแรก สามารถที่จะถ่ายภาพออกมาได้ และให้รายละเอียดได้ที่พอสมควรแต่เพื่อเป็นการช่วยเน้นให้สิ่งที่ถ่ายเด่นขึ้น และแยกตัวออกมาจากฉาก จึงใช้ไฟดวงนี้ส่องไปยังสิ่งที่ถ่ายอีกทางหนึ่ง เพื่อช่วยให้สิ่งที่ถ่ายมีมิติที่สามมากยิ่งขึ้นส่วนใหญ่จะใช้ SPOT LIGHT ที่มีกำลังไฟสูง ตำแหน่งของไฟจะอยู่ตรงข้ามกับ KEY LIGHT ก็จะส่องมาจากที่สูงทางด้านหลังของสิ่งที่ถ่าย

(4) ไฟฉาก (BACKGROUND LIGHT)

คือ ไฟที่ส่องไปยังฉาก เพื่อให้ฉากมีความสว่าง โดยปกติจะใช้ไฟประเภท FLOOD LIGHT ซึ่งจะได้แสงที่นุ่มนวล ไฟชนิดนี้จะเป็นไฟตัวที่ช่วยสร้างบรรยากาศของฉากให้มากยิ่งขึ้น

5.1.3 การวางตำแหน่งของดวงไฟ

- 1) ไฟดวงหนึ่ง ๆ สามารถให้ความเข้มของแสงไม่เท่ากันเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
 - (1) ระยะทางกับวัตถุที่ถ่าย
 - (2) การใช้อุปกรณ์ประกอบ
 - (3) โฟกัสของแสง
- 2) การกำหนดแสงให้มีความเข้มขึ้นมาก (HARD) หรือแสงอ่อน (SOFT) พิจารณาได้ จากเงาที่เกิดขึ้น ว่ามีสีดำมากน้อยเพียงใด แสงที่นุ่มนวลจะเกิดจากไฟที่แสงแยกกระจายผลของเงาจะมีน้อย การจัดแสงที่เข้มจนดำเข้มจนเกิดเงาดำเข้ม หรือว่าจะให้แสงอ่อนนุ่มนวลนั้นมักจะแสดงถึงความเข้มแข็ง บึกบึน ทรหด เหมาะสำหรับอารมณ์หนัก ๆ ส่วนแสงที่นุ่มนวลนั้น บ่งบอกถึงความอ่อนหวาน น่ารัก ความสดใส รื่นเริง

- 3) การวาง KEY LIGHT ควรตั้งในความสูงระดับกับกล้อง เพราะจะช่วยทำให้เส้นตัด เข้มยิ่งขึ้น
- 4) FILL LIGHT ควรตั้งในความสูงระดับเดียวกับกล้อง และอยู่ใกล้กล้อง เพราะใช้เป็นไฟลบเงา
- 5) BACK LIGHT ให้อยู่ในที่สูงแล้วส่งมายังที่ถ่าย
- 6) BACKGROUND ทำให้ฉากสว่างเรียบเท่ากัน
- 7) อย่าจัดให้แสงแรงมากเกินไป ควรจัดเพียงพอที่จะได้ความชัดลึกของภาพที่ต้องการเท่านั้นสามารถทำได้โดยการประยุกต์เบื้องต้นเท่านั้น ส่วนการจัดแสงที่นอกเหนือไปจากนี้ก็สามารถทำได้โดยการประยุกต์หลักเบื้องต้น ประกอบกับทักษะที่ได้ทำงานด้านนี้มามากน้อยเพียงใด
- 8) ทิศทางของแสง
 - (1) แสงในแนวตั้ง (Vertical lighting)
 - แสงในแนวระดับสายตา
 - แสงในมุมสูง
 - แสงในมุมต่ำ
 - (2) แสงในแนวนอน (Horizontal lighting)
 - แสงหน้า
 - แสงข้าง
 - แสงหลัง
 - แสงเฉียงหน้า และแสงเฉียงหลัง

5.1.4 อัตราส่วนของแสง LIGHTING RATIO

หมายถึง อัตราความแตกต่างในความเข้มของแสงที่เกิดขึ้นจาก KEY LIGHT กับ FILL LIGHT โดยทั่วไป การกำหนดค่าแสงสว่าง เราคำนวณได้จากไฟ KEY LIGHT และ FILL LIGHT โดยการวัดแสงของไฟ สองส่วนนี้มาเปรียบเทียบกัน และนำมาคำนวณใช้สูตร

$$\text{LIGHTING RATIO} = \frac{\text{KEY} + \text{FILL}}{\text{FILL}}$$

FILL

เช่น เราวัดแสงจาก KEY ได้ f-stop 5.6 FILL ได้ f-stop 4

ดังนั้น ค่าของ RATIO จะเท่ากับ 2:1

ตามปกติเราจะให้ LIGHTING RATIO ประมาณ 2:1 ถ้าเกินกว่านี้ เช่น 4:1 จะให้แสงในลักษณะที่ตัดกันมากเกินไป แต่ก็สามารถทำได้ ในกรณีที่เรต้องการผลพิเศษโดยเฉพาะ

5.1.5 องค์ประกอบของแสง

องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดแสง ที่ควรคำนึง คือ ความสามารถหรือประสิทธิภาพของแสง ซึ่งมีส่วนประกอบอยู่ 3 ส่วน

1. ความเข้มของแสง (Intensity)

ความเข้มของแสงโดยทั่ว ๆ ไป เรามักรู้จักกันในลักษณะของสว่างของแสงซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยสองประการ คือ กำลังเทียบ (Watt) และแรงเคลื่อนไฟฟ้า (Voltage) ปัจจัยทั้งสองประการต่างกันเกี่ยวเนื่องกันอยู่ เช่น หลอดไฟฟ้าขนาด 500 แรงเทียบ (Watt) ย่อมมีความสว่างของแสงมากกว่าหลอดไฟฟ้าขนาด 60 แรงเทียบ (เมื่อใช้แรงเคลื่อนไฟฟ้าเท่ากัน) อยู่ประมาณ 110 โวลท์ มาใช้กับกระแสไฟฟ้าที่มีแรงเคลื่อน 110 โวลท์ จะทำให้หลอดเปล่งแสงสว่างออกมาน้อยไม่เต็มกำลังของหลอด เนื่องจากไส้หลอดมีแรงต้านทานกระแสดูสูงกว่าแรงเคลื่อนไฟฟ้าที่ใช้

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า กำลังการส่องสว่างของหลอดไฟฟ้า (กำลังเทียบ) กับแรงเคลื่อนไฟฟ้า (โวลท์) ต่างมีผลทำให้ความเข้มของแสงเปลี่ยนไป มีคำถามว่า ถ้านำหลอดไฟฟ้าขนาด 500 วัตต์แรงเคลื่อน 220 โวลท์มาเปรียบเทียบกับความเข้มของแสงกับหลอดขนาดเดียวกับแต่ใช้แรงเคลื่อนไฟฟ้า 110 โวลท์ ถามว่าความเข้มของแสงทั้งสองจะเท่ากันหรือไม่ (เมื่อวัดแสงในระยะเดียวกัน)

2. คุณภาพของแสง (Quality of light)

คุณภาพของแสง หมายถึงลักษณะของแสงที่เปล่งจากต้นกำเนิดแล้วให้ลักษณะนุ่มนวลหรือแข็งกระด้าง ลักษณะของแสงเช่นนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการส่องผ่าน (Transmission) ของแสง ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ หลายวิธี ที่นิยมใช้กันมากที่สุดเป็นวิธีการฉายไฟให้แสงสะท้อนกับวัสดุอื่นหรือผ่านแผ่นเกลี่ยแสงแผ่นพลาสติกขาวขุ่น ลักษณะการส่องผ่านของแสงเช่นนี้จะให้คุณภาพของแสงต่าง ๆ กัน

3. ลักษณะของแสง (Transmission of light)

1) การใช้แสงส่องตรงเข้าวัตถุ (Direct light) การจัดแสงนี้จะได้ภาพที่ดูสว่างไสว เห็นภาพคมชัดเจน แต่จะทำให้ภาพดูแข็งกระด้าง มีเงาเข้ม ขอบของเงาคม ทำให้เกิดความแตกต่างกันระหว่างบริเวณที่ถูกแสงและบริเวณ ของเงาสูง ลักษณะของแสงนิยมใช้เน้นให้เห็นถึงความเข้มแข็งดูคั่น แกร่งกร้าน เช่น ภาพของทหารในสนามรบ ภาพของกรรมกรเหมือง เป็นต้น

2) การใช้แสงสะท้อน แผ่นเกลี่ยแสง (Bounce Diffused) การจัดแสงในลักษณะนี้ทำให้แสงกระจายออก เงาจะอ่อนนุ่ม โดยการให้ฉายไฟเข้าผนังสีขาวหรือแผ่นสะท้อนสีขาว เช่นนี้ เรียกว่า การส่องสะท้อน (Bounce) แสงที่ได้จะทำให้มีเงาอ่อนและเงาไม่ดำเข้ม รายละเอียดของวัตถุในบริเวณเงาจะเห็นได้อย่างชัดเจนไม่กระด้าง แสงลักษณะนี้

ให้ความรู้สึกที่อ่อนโยน สงบ ราบเรียบ อ่อนหวาน เช่น ภายในฉากของเด็ก ๆ หรือฉากรัก เป็นต้น

อีกวิธีหนึ่ง คือ การใช้แผ่นเกลี่ยแสง (Diffused) มีลักษณะเป็นแผ่นพลาสติกสีขาวขุ่น หรือสีขาวนํ้านม โดยการจัดแสงให้ฉายตรงเข้าหาวัตถุ ซึ่งแผ่นเกลี่ยแสงบังหน้าไฟ แผ่นเกลี่ยแสงนี้จะช่วยทำให้แสงเกิดการกระจายออก ทำให้ความแข็งกระด้างของเงาลดลง ขอบของเงาไม่คมเข้ม วิธีนี้ดีกว่าวิธีแรก เพราะความเข้มของแสงลดลงน้อยกว่า วิธีฉายแสงสะท้อน

3) ระยะห่างระหว่างวัตถุกับดวงไฟ

ระยะห่างของดวงไฟกับวัตถุจะมีผลต่อความเข้มของแสง กล่าวคือถ้าดวงไฟยังอยู่ห่างจากวัตถุมากเท่าไร จะยิ่งทำให้ความเข้มของแสงบนวัตถุลดลง เป็นอัตราส่วนปฏิกภาค กำลังสองต่อระยะทางกล่าวได้ว่า ความเข้มของแสงจำนวนหนึ่ง เมื่อวางห่างจากวัตถุในระยะทาง 1 หน่วย ความเข้มของแสงที่ตกบนวัตถุในพื้นที่สี่เหลี่ยมจัตุรัส 1 หน่วย มีค่าเท่ากับ 1 ยกกำลัง 2 ($1^2 = 1 \times 1$) และเมื่อเพิ่มระยะทางของวัตถุห่างออกไป 2 หน่วยความเข้มของแสงในพื้นที่สี่เหลี่ยมมีค่าเป็น 2 ยกกำลัง 2 ($2^2 = 2 \times 2$) หรือมีค่าลดลง 4 จากเดิม (1/4 ของความเข้มเดิม)

5.1.6 แนวทางการจัดแสง

การจัดแสงนอกจากจะมุ่งให้มีความสว่างเพื่อใช้บันทึกภาพแล้วยังแฝงด้วยศิลปะและความเป็นจริงของธรรมชาติ มีกฎเกณฑ์ต่างๆ มากมาย แต่ข้อคิดคำนึงใหญ่ๆ ในการจัดแสงนั้นต้องอาศัยสิ่งเหล่านี้เป็นหลัก และพยายามจัดแสงให้ตรงกับความต้องการที่จะบอกผู้ดูเป็นจริงตามธรรมชาติ คือ

- 1) บรรยากาศ ที่ต้องการสร้างเพื่อชักจูงผู้ดูให้มีความรู้สึกตามธรรมชาติเช่น สร้างความรู้สึกร้อนหรือหนาวเย็น อบอ้าวหรือแห้งแล้ง เป็นต้น
- 2) เรื่องราว ที่ต้องการสื่อความหมาย ตามเนื้อหาเรื่องราวที่เดินไป
- 3) อารมณ์ การจัดแสงสามารถสร้างอารมณ์ของภาพได้ เช่น ต้องการอารมณ์โกรธ ทารุณโหดร้าย หรือความรัก เป็นต้น
- 4) กาลเวลา เป็นเวลาที่ต้องการบอก ทั้งทิศทาง และเวลาแต่ละช่วงของวัน เช่น เวลากลางคืน ก่อนดวงอาทิตย์ตก กลางวัน เป็นต้น
- 5) ยุคสมัย ช่วงระยะเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น สมัยโบราณ สมัยสงครามโลก ครั้งที่ 2 หรือเหตุการณ์ในอดีต เป็นต้น

- 6) สถานที่ สถานที่แต่ละแห่งย่อมมีสภาพแสงและทิศทางของแสงไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงควรจัดแสงให้ถูกต้องตามลักษณะของสถานที่นั้น ๆ เช่น ในรถยนต์ แล่น หรือในป่า เป็นต้น
- 7) สิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักเกณฑ์ตามสภาพแวดล้อมโดยรอบสถานที่ที่เกิดเหตุ เช่น โกลีน้ำ โกลีลม ใต้ต้นไม้ หรือใกล้กองไฟ เป็นต้น

5.1.7 ทิศทางของแสง

ในธรรมชาติต้นกำเนิดแสง มีเพียงดวงเดียว (ดวงอาทิตย์) ดังนั้นจึงมีแสงหลักเพียงทิศทางเดียว ลำแสงที่เปลี่ยนจากต้นกำเนิด อาจถูกกรองโดยเมฆ ทำให้เกิดการหักเหฟุ้งกระจายแต่กระนั้นยังคงมาจาก ตำแหน่งเดียว ก็จากต้นกำเนิดแสง ดังนั้น เมื่อจะตั้งดวงไฟเพื่อการจัดแสงในฉากแต่ละฉาก สิ่งแรกคือกำหนดตำแหน่ง และทิศทางของต้นกำเนิดแสง ในฉากนั้น เช่น แสงจากหน้าต่าง แสงจากโคมเพดาน แสงจากกองไฟ เป็นต้น

ลักษณะของแสงในตำแหน่งต่าง ๆ

1. แสงในตำแหน่งที่ต่ำกว่าวัตถุ แสงลักษณะนี้มักใช้เน้นหรือเร้าอารมณ์ที่เคร่งเครียด น่ากลัว ตกใจกลัว หรือใช้แทนต้นกำเนิดแสง เช่น กองไฟ เทียน เป็นต้น
2. แสงในตำแหน่งสูงกว่าวัตถุส่องตรงกลางวัตถุ แสงลักษณะนี้มักเร้าอารมณ์ที่สุขุม อึดอัด หรือถูกบังคับให้อยู่ภายในอำนาจ เช่น ภายในห้องขัง ถูกจับสอบสวน หรือถูกสะกดจิต เป็นต้น
3. แสงในตำแหน่งด้านข้าง แสงลักษณะนี้จะให้ความรู้สึกที่ลึกกลับ ซ่อนเร้น เคร่งขรึม ยิ่งใหญ่ และมีอำนาจลึกกลับอยู่ในท่าที เช่น ภาพของเจ้าพ่อ หรือภาพของแม่มด หรือนักปกครองที่อยู่ในห้องของการคิดคำนึง เป็นต้น
4. แสงในตำแหน่งด้านหน้าตรง ภาพที่ได้จากการจัดแสงในตำแหน่งนี้ค่อนข้างแบน มีเพียงหนึ่งหรือสองมิติ ให้ความรู้สึกที่โล่งสว่าง ส่วนมากแล้วเรานิยมจัดให้มีความเข้มของแสงน้อยกว่าแสงหลักหรือใช้เป็นไฟเสริม
5. แสงในตำแหน่งด้านหลัง แสงจากด้านหลังใช้ช่วยเพิ่มความรู้สึกถึงความลึกช่วยให้สามารถแยกระยะระหว่างวัตถุกับฉากหลังออกจากกันได้ดี และเป็นการช่วยเพิ่มบรรยากาศและอารมณ์ของภาพได้เป็นอย่างดี บางครั้งแสงจากด้านหลังยังใช้เป็นแสงหลัก เพื่อบ่งชี้เรื่องราวระทึกหรือฉากที่มีการค้นหาความลับบางอย่าง เรามักพบการจัดแสงในลักษณะนี้บ่อย ๆ เช่นฉากที่มีลำแสงพุ่งออกมาจากช่องหน้าต่าง ๆ ฉากที่ตัวเองเปิดประตูออกสู่ภายนอก อันหมายถึงอิสระเสรี เป็นต้น

ลักษณะของแสงที่กล่าวมาเป็นเพียงหลักเกณฑ์ทั่วๆ ไปที่นำมาใช้เพื่อการสร้างบรรยากาศหรือเน้นอารมณ์ของภาพ ให้กับเรื่องราวได้เป็นอย่างดี ซึ่งยังมีองค์ประกอบอีกมากมาย ทั้งชนิดของต้นกำเนิดแสงและคุณภาพของแสงในลักษณะต่าง ๆ กัน

5.2 การวัดแสง

5.2.1 เครื่องวัดแสง

เครื่องวัดแสงโดยทั่วไปจะวัดแสงตกกระทบวัตถุที่ถูกถ่ายภาพจากแสงที่เฉลี่ยจากระยะที่อนต้งแต่มากที่สุดคือสว่าง แสงสะท้อนน้อยที่สุดคือส่วนที่มีดสนิท จึงเป็นผลให้ภาพที่ออกมาบางจุดแสงจะมีคามากไม่ว่าจะเป็นมิเตอร์ที่อยู่ในกล้องหรือแบบสะท้อนต่างให้ค่าวัดแสงแบบเฉลี่ย ดังนั้นเพื่อให้ได้ค่าของการควบคุมแสงที่เที่ยงตรงจะต้องถ่ายคร่อมให้แสงมาก 1 – 2 ชั้น (Stop) หรือถ่ายให้แสงน้อย 1 ชั้น (Stop) เครื่องวัดแสงที่อยู่ในกล้องแบบทันสมัยถูกออกแบบมาในการชดเชยแสง แต่บางครั้งก็ไม่เที่ยงตรงเสมอไป

มิเตอร์วัดแสงในกล้อง สะท้อนภาพเลนส์เดี่ยว 35 มม. (SLR 35 มม.) หรือกล้องสำหรับฟิล์มม้วนถูกออกแบบมาสำหรับการเปิดรับแสงที่ให้ผลดีที่สุดกับฟิล์มสไลด์ สำหรับส่วนที่สว่างที่สุด (High light) แต่ถ้าเป็นฟิล์มขาวดำควรจะถ่ายให้แสงมากขึ้น (over) สักครึ่งสตอปจากที่มิเตอร์วัดได้เพื่อบันทึก

มิเตอร์วัดแสงระดับมืออาชีพมักวัดโดยวิธีที่แสงตกกระทบวัตถุ เพราะง่ายในการวัดจากทิศทางของแสง ส่วนกรณีวัดค่าต้องมีการเพิ่มค่าแสงจากค่าวัดได้เป็นกรณีพิเศษเพื่อให้ภาพที่ออกมาแสงถูกต้องจะต้องวัดทั้งแบบ Incident light คือวัดที่วัตถุที่แสงตกกระทบกับวัดแบบ reflected light วัด ณ ตำแหน่งกล้องโดยให้แสงสะท้อนจากวัตถุมากระทบที่มิเตอร์ แล้วดูความแตกต่างเพื่อหาค่าที่เหมาะสมถ้าภาพมีแสงคงที่หรือมีดก็ตั้งค่าความไวแสง (ISO) ของฟิล์มแล้วปรับขึ้นไป 1 ชั้น (Stop) จากการวัดแบบแสงตกกระทบ

5.2.2 เครื่องวัดแสงแฟลช (Flash meter)

การถ่ายภาพในสตูดิโอโดยใช้แสงแฟลชนั้น เครื่องวัดแสงในกล้องทั่ว ๆ ไป ไม่สามารถอ่านค่าได้ ต้องใช้เครื่องวัดแสงที่ออกแบบมาโดยเฉพาะ ซึ่งปัจจุบันถูกออกแบบให้ใช้วัดแสงได้ทั้งแบบแสงต่อเนื่อง คือแสงธรรมชาติ , แสงจากสปอตไลท์ หรือแสงไฟทั้งสแตนด์ และวัดแสงจากแฟลช ซึ่งสามารถวัดได้ทั้งแบบใช้ซิงค์ (Synchornize) และไม่ใช่ นอกจากนี้ยังมีระบบบันทึกความจำของการวัดแสงแต่ละจุด แล้วหาค่าเฉลี่ยของแสง

มิเตอร์วัดแสงในตัวกล้องสามารถวัดแสงแฟลชแบบมือถือโดยการควบคุมการเปิดรับแสงที่ออกมาจากแฟลชนั้น ๆ แต่มีเตอร์เฉพาะแบบนี้จะวัดแสงจากสตูดิโอแฟลชไม่ได้ จึงจำเป็นต้องใช้แฟลชมิตเตอร์ในการวัดแสงแม้ราคาจะแพงก็ตาม เมื่อเราต้องการภาพที่สมบูรณ์แสงสวยงาม

ถ้าเราไม่มีมิเตอร์วัดแสงอยู่ก่อนและจำเป็นต้องซื้อควรซื้อชนิดที่วัดแสงแฟลชและแสงอื่น ๆ ที่ล้อมรอบวัตถุได้ด้วยในตัวเดียวกัน แบบที่ถูกและราคาไม่แพงอาจตั้งค่าความเร็วชัตเตอร์คงที่ไว้เช่น 1/60 วินาที แล้วก็เปิดหาค่ารับแสงจากแสงแฟลชหรือแสงที่ล้อมรอบอื่น ๆ ส่วนแบบที่

สมบูรณ์สามารถปรับได้หลาย ๆ ความเร็วชัตเตอร์และอ่านค่าได้พร้อมกันคือทั้งอ่านแสงจากแฟลช และแสงจากฉากที่ล้อมรอบวัตถุ

สำหรับภาพสีหรือภาพขาวดำกับกล้องขนาดใหญ่ การอ่านแสงจากแฟลชให้ได้ใกล้เคียง หรือค่าที่ออกมาถูกต้องถือว่าเพียงพอหรืออาจผิดพลาดไป 1/2 สตอป เพื่อให้ภาพแสงมากกว่าเล็กน้อย ส่วนฟิล์มสไลด์ควรจะผิดพลาดจากความจริงไม่เกิน 1/3 สตอป หรือน้อยกว่านี้ ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยควรจะถ่ายพร้อมไว้เพื่อเลือกภาพที่ดีที่สุด

5.2.3 มิเตอร์วัดแสงแบบจุด (Spot Meter)

กรณีภาพถ่ายที่บางจุดต้องการแสงที่เที่ยงตรง แสงพอดิมิเตอร์วัดแสงได้สารพัดราคาถูกกว่า มิเตอร์แบบจุดสามารถเลือกวัดจุดที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษจะได้ค่าที่ถูกต้อง ทั้งนี้มิเตอร์ชนิดนี้สามารถวัดได้ทั้งแสงแฟลชและแสงล้อมรอบ (Ambien)

กระดาศการวัดสีเทาเป็นอุปกรณ์ที่น่าซื้อและใช้วัดแสงได้สารพัดราคาถูกกว่ามิเตอร์แบบจุด แต่การใช้อ่านต้องมีความใส่ใจและมีประสบการณ์โดยใช้ร่วมกับมิเตอร์วัดแสงแบบมือถือรุ่นที่ทันสมัย แต่ต้องระวังการวัดในที่ร่มหรือมืด เพราะกรณีที่มีมิเตอร์วัดแสงแบบจุดจะสะดวกและง่ายกว่า แต่ก็จะลืมนง่ายกว่าค่าที่วัดได้จริง ๆ คือค่าที่วัดส่วนใดของการวัดแสงจากกระดาศการวัดสีเทา ผลออกมาคล้ายกับการวัดแสงแบบตกกระทบ แต่ต้องดูการทำมุมของกระดาศเทา รวมถึงการพิจารณาถึงสัดส่วนของแสง

5.2.4 วิธีใช้เครื่องวัดแสง

การวัดแสงมี 2 แบบ ตามชนิดของเครื่องวัดแสงคือ

- 1) วัดแสงตรง (Incident light) คือ วัดแสงที่ส่องไปยังวัตถุนั้น โดยหันเครื่องวัดแสงมาทางกล้องถ่ายภาพ
- 2) วัดแสงสะท้อน (Reflected light) คือ การวัดแสงที่สะท้อนจากวัตถุที่ถ่าย โดยหันเครื่องวัดแสงไปยังวัตถุที่ถ่าย

1) วิธีใช้เครื่องวัดแสงแบบวัดแสงตรง (Incident light Meters)

เครื่องวัดแสงแบบนี้เหมาะกับการใช้ในห้องถ่ายภาพ (Studio) และการวัดแสงเฉพาะอย่าง เช่น ดอกไม้ ภาพบุคคล ในระยะใกล้ ไม่สะดวกในการใช้วัดการถ่ายภาพนอกสถานที่ (out door)

การวัดแสงจะหันด้านหน้าของเครื่องมายังที่ตั้งกล้อง โดยตั้งเครื่องวัดแสงให้ห่างจากวัตถุประมาณ 1 ฟุต ไม่ควรหันเครื่องวัดไปยังแหล่งกำเนิดแสง (คือดวงอาทิตย์) เพราะจะทำให้ค่าที่ได้ผิดไป เพราะแสงจะเข้าเครื่องวัดมาก ถ้าวัตถุที่ถ่ายได้รับแสงเฉลี่ยทั่ว ๆ ไปเท่ากัน การวัดแสงตรงกับการวัดแสงสะท้อนจากกระดาศสีเทากลาง (18%) ควรจะได้ค่าเท่ากัน แต่ถ้าวัตถุได้รับแสงไม่เท่ากันควรใช้หน้ากล้องตรงกึ่งกลางที่วัดได้ทั้งสองแห่ง

เครื่องวัดแสงตรงที่มีลูกกลมพลาสติกสีขาวเฝ้าครอบทำให้รับแสงจากทุกทิศทางได้เป็นมุมกว้าง ทำให้การวัดได้ผลเท่ากัน ไม่ว่าจะวัดทางใด ผลดีในการถ่ายภาพในสตูดิโอ เพราะสามารถวัดแสงไปที่ตัวแบบได้สมดุลย์กัน โดยใช้เครื่องวัดแสง วัดค่าของไฟแต่ละดวงได้สะดวก

2. วิธีใช้เครื่องวัดแสงแบบวัดแสงสะท้อน (Reflected light Meters) เวลาใช้ หันด้านหน้าของเครื่องวัดแสงไปยังวัตถุที่ต้องการถ่าย มีข้อแนะนำดังนี้

1) วิธีใช้เครื่องนี้สามารถอ่านแสงได้จากที่ตั้งกล้อง เมื่อหันเครื่องวัดแสงไปยังวัตถุที่จะถ่าย ถ้า

- (1) วัตถุที่ถ่ายมีแสงสว่างและเงามืดแผ่กระจายไปทั่วกัน
- (2) วัตถุที่ถ่ายได้แสงส่องสม่ำเสมอ
- (3) แสงแดดส่องส่วนสำคัญของภาพ (เช่น หน้าคน) และฉากหลังมีแสงพอประมาณ
- (4) ฉากหลังและฉากหน้ามีความสว่างต่างกันเพียงเล็กน้อย

ถ้าภาพที่วัดส่วนหนึ่งมีท้องฟ้ามากกว่าหนึ่งในสี่ เวลาวัดแสงควรคว้าเครื่องวัดไปทางพื้นดินมากกว่า อย่าหันไปทางท้องฟ้าก็จะได้ค่าที่ถูกต้อง

2) วัดแสงใกล้วัตถุที่ถ่าย คือห่างจากวัตถุประมาณ 1 ฟุต

- (1) วัตถุสำคัญในภาพสว่างสุกใสกว่าฉากหลังมาก
- (2) ตัวแบบเล็ก เมื่อเทียบกับฉากหลัง
- (3) ความสว่างของฉากหลังแตกต่างจากวัตถุที่ถ่ายมาก
- (4) ฉากหลังมีแสงตัดกันมาก เช่น พุ่มไม้มีรูทะลุมองเห็นฟ้า

3) เมื่อผลการอ่านค่าจากสิ่งสำคัญ ในภาพแตกต่างกัน ต้องตัดสินใจว่าจะให้ส่วนใด พอดี หรือใช้ค่าเฉลี่ย

3. ข้อควรคำนึงถึงและข้อควรระวังการใช้เครื่องวัดแสง

1) ข้อควรคำนึง

- (1) ปรับตั้งค่าความไวแสง ตามฟิล์มที่เลือกใช้งาน
- (2) ปรับตั้งความเร็วชัตเตอร์ที่ต้องการ ถ้าเป็นการวัดแสงแฟลช จะต้องไม่สูงกว่าความเร็วที่สัมพันธ์กับแฟลช
- (3) ปรับตั้งขนาดรูรับแสง ตามที่วัดแสงได้

ส่วนหัวของเครื่องวัดแสงแฟลช ถูกออกแบบให้มีโดมสีขาวหุ้มครึ่งวงกลม เพื่อรับแสงที่ส่องเข้ามาขณะวัดแสง หันส่วนโดมสีขาวเข้าหากล้อง แล้วกดปุ่มวัดแสงการวัดแสงควรวัดหลาย ๆ จุด , หลายครั้ง เพื่อเปรียบเทียบค่าของแสงว่า

แตกต่างกันเล็กน้อยเพียงใด หากจุดใดที่แสงน้อยไป อาจเพิ่มความเข้มให้แสงมากขึ้นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การใช้ฟิล์มโพลาไรซ์ถ่ายภาพทดสอบดู

2) ข้อควรระวังในการใช้เครื่องวัดแสง

เนื่องจากเซลล์วัดแสงภายในเครื่องวัดแสง ยึดเอามาตรฐานจากสีเทา 18% เป็นค่ากลางตลอด ดังนั้นถ้าหากถ่ายวัตถุที่เป็นสีขาว ภาพที่ได้จะเป็นสีเทา และถ้าวัตถุเป็นสีดำ จะได้ภาพที่ไม่ดำสนิทเหมือนจริง จึงต้องมีการชดเชยแสง กล่าวคือถ้าถ่ายวัตถุสีดำจะต้องเปิดรับแสง Under 1/2 stop ถ้าถ่ายวัตถุสีขาวจะต้องเปิดรับแสงให้ Over 1/2 stop

3.) การตรวจสอบเครื่องวัดแสง และกล้อง

การที่จะวัดแสงให้ได้ถูกต้องสมบูรณ์ เครื่องวัดแสงและกล้องจำเป็นต้องทำงานได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ด้วยวิธีตรวจสอบเครื่องวัดแสงที่ได้ผลดี วิธีหนึ่งคือให้ทดลองถ่ายภาพดู โดยตั้ง ASA, ฟิล์มแล้วอ่านค่าปกติที่ได้ ถ่ายภาพแรกไว้ตามค่าที่อ่านได้ จดบันทึกไว้ ต่อไปให้ถ่ายภาพชุดทั้ง 1 UNDER และ OVER โดยใช้ APERTURE ต่างกันภาพละ 1/2 STOP ต้องจดบันทึกไว้ในแต่ละครั้งเมื่อล้างฟิล์มว่าผลเป็นอย่างไร

5.2.5 วิธีการเอาของอย่างอื่นวัดแสงแทนสิ่งที่ถ่ายจริง

ในบางขณะอาจจะไม่สามารถเข้าไปใกล้กับสิ่งที่ถ่าย เช่นการถ่ายภาพคนที่อยู่ในร่มบนฝั่งตรงข้ามของถนนที่มีแดดส่องสว่าง อาจจะใช้วัดกับสิ่งแทน เช่น ฝ่ามือของเราที่ยกชูไว้ในร่มเหมือน ๆ กับบุคคลนั้นหรือวัดจากวัตถุอื่นใกล้เคียงที่มีสภาพแสงเหมือนกัน การอ่านความสว่างที่วัดจากมือใช้ได้ดีสำหรับคนผิวขาว ถ้าผิวค่อนข้างดำหรือสีของใครส่วนมากมักต้องให้แสงมากกว่าที่อ่านได้จากมือสัก 2 เท่าจึงจะพอ

แผ่นกระดาษสีเทา (GRAY CARD) เป็นตัวแทนซึ่งใช้ได้ดีเมื่อวัดด้วยเครื่องวัดแสงแบบสะท้อนหรือใช้ผ้าสักหลาดสีเทาแทนก็ได้ ใช้ผ้าสักหลาดสีเทาแก่สำหรับของสีแก่และสีเทาอ่อนสำหรับของสีอ่อน วิธีเลือกผ้าสีเทามาตรฐานควรใช้เครื่องวัดแสงอ่านทดลองที่วัดได้จากกระดาษสีเทา ผ้าสักหลาดจะนำติดตัวไปได้ง่ายกว่า ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1) แผ่นทดสอบ (NEUTRAL TEST CARD OR GRAY CARD) ลักษณะเป็นแผ่นกระดาษแข็งหนาพื้นเรียบทั้งสองด้าน ด้านสีขาว สามารถสะท้อนแสงได้ 90% ด้านสีเทา สามารถสะท้อนแสงได้ 18% แผ่นทดสอบแสงนี้ ทำขึ้นสำหรับช่วยในการวัดแสงให้ทราบค่าตรงนั้น ๆ มีแสงสะท้อนออกมาเท่าใด การทำแผ่นทดสอบแสงชนิดนี้ มีการควบคุม

คุมอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ได้แผ่นพื้นเป็นสีซึ่งสะท้อนแสงเฉลี่ยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน และเป็นสีด้านทั้งสองหน้า เพื่อกันมิให้แสงสะท้อน

(1) วิธีการใช้แผ่นทดสอบแสง

แผ่นทดสอบแสงทั้งสองหน้ามีสีต่างกันและใช้งานต่างกัน ด้านหน้าสีเทาแสงสีขาวออกมา 18% (ใช้ร่วมกับเครื่องวัดแสงสะท้อน) ในที่ที่มีแสงสว่างปกติค่าของแสงที่วัดได้ผลเหมือน ๆ กับการวัดแสงชนิดส่องโดยตรง (INCIDENT) ด้านหน้าสีขาว สามารถสะท้อนแสงสีขาวได้ 90% ใช้ในกรณีที่สิ่งที่จะถ่ายอยู่ในที่มีแสงสว่างน้อย ด้านสีขาวนี้สามารถสะท้อนแสงเป็น 5 เท่าของด้านสีเทา เมื่อวัดค่าแสงด้วยความไวแสงของฟิล์ม (ASA) ที่ใช้ปกติได้เท่าไร ต้องหารด้วยความเร็วของฟิล์มด้วย 5 แล้ว อ่านผลการวัดแสงที่ได้ เช่น ใช้ฟิล์ม 100 SAS วัดแสงได้ค่า F2.8 SHUTTER SPEED 1/30 วินาที เอา 5 หาร ASA 100 หาร 5 = 20 ค่า ASA 20 ไปจนถึง 100 ต่างกัน 5 เท่า ค่าที่ต่างกัน 2 เท่า มีค่าเท่ากับ การเปลี่ยนแปลงไป 1 Stop ฉะนั้นจะต้องลดความเร็วชัตเตอร์ (SHUTTER SPEED) ให้ช้าลงอีก $2\frac{1}{2}$ ช่วยให้ความเร็ว หรือ $2\frac{1}{2}$ Stop หรือช่วยให้ความเร็วจาก 1/30 วินาที ลดลง 15 , 8 , 4 , 2 , 1 วินาที ผลที่ได้คือค่า APERTURE f. 2.8 , SHUTTER SPEED คือ 1/8 วินาที หรือ 1/4 วินาที การใช้แผ่นทดสอบแสง ให้วางแผ่นทดสอบแสงไว้ข้างหน้าวัตถุที่จะถ่าย หันหน้ากระดาษรับแสง อ่านค่าแสงที่ตกยังแผ่นทดสอบ ในระยะใกล้ประมาณ 6 นิ้ว ฟูตอย่าใกล้หรือไกลเกินไปและควรระวังอย่าให้เงาของเครื่องวัดแสงพาดทับบนแผ่นทดสอบแสงอยู่ การอ่านค่าแสงที่วัดจากแผ่นทดสอบนั้น ได้ค่าเหมือนกับการวัดแสงด้วยเครื่องวัดแสงชนิดวัดแสงตรง (INCIDENT) จึงไม่จำเป็นต้องพะวงกับภาวะการสะท้อนแสงอันผิดไปจากส่วนเฉลี่ย ฉะนั้นไม่ว่าจะใช้ด้านสีเทาหรือสีขาววัด ถ้าสิ่งที่ถ่ายค่อนข้างมีสีอ่อนให้ลดหน้ากล้องลง 1/2 หรือ 1 STOP ถ้าสิ่งที่ถ่ายมีสีค่อนข้างคล้ำ ให้เพิ่มแสงขึ้นอีก 1/2 หรือ 1 STOP

(2) การนำมาใช้กับงาน COPY หรือ CLOSE UP

การนำมาใช้กับงานก๊อปปี้หรือถ่าย Close Up แนะนำให้ใช้ด้านสีเทาไม่ว่าจะถ่ายด้วยฟิล์มสีหรือดำขาว เมื่อจะวัดให้วางแผ่นทดสอบบนต้นฉบับที่จะก๊อปปี้ จัดแสงตามปกติ กรณีที่ถ่ายอยู่ใกล้เกินกว่า 8 เท่าของระยะโฟกัสของเลนส์ จะต้องชดเชยแสงเพิ่มขึ้นจากสาเหตุที่ต้องยืดเลนส์ออกไปยาวเกินกว่าปกติ การชดเชยแสงนั้นให้วัดความยาวของเลนส์หน้าสุดไปถึงฟิล์มหลังกล้องได้ยาวเท่าไร เมื่อวัดแสงจากปกติได้ค่าเท่าไรให้ชดเชยเพิ่มขึ้นเป็นอัตรา ความยาวของเลนส์ทุก 3 นิ้ว ให้ชดเชยแสงเพิ่มขึ้นอีก 1 STOP หรือจะดูจากตารางในหนังสือ MASTER DARKROOM DATA GUIDE NO. R20 หรือ NO.R21

(3) การนำมาใช้กับแสงแดด

ตามกฎทั่วไปการอ่านค่าแสงให้ได้ถูกต้องเมื่อวัดค่าแสงจากแผ่นทดสอบที่วางอยู่ ณ สิ่งที่ย้ายแต่เมื่อนำมาใช้กับการถ่ายภาพนอกสถานที่บางครั้งมักมีปัญหา เช่น มีสิ่งกีดขวางระยะห่างเกินไปอื่น ๆ ในภาวะเช่นนี้จำเป็นต้องอ่านค่าจากแผ่นทดสอบ ณ ตำแหน่งของกล้อง ถ้าหาความสว่างของแสงทั้งสองตำแหน่งมีปริมาณเท่า ๆ กันสำหรับภาพวีหรืออาคารที่มีแสงสว่างแสงแดดส่องด้านหน้า หรือด้านข้างให้ถือแผ่นทดสอบหันหน้าสีเทาในทิศทางระหว่างแสงแดดกับกล้องถือเครื่องวัดแสงห่างไม่เกิน 6 นิ้วระหว่างเงาอย่าให้พาดทับเด็ดขาด

เมื่ออ่านค่าแสงได้ ถ้าแสงส่องตรงหน้าควรเพิ่มหน้ากล้องอีก 1/2 STOP ถ้าแสงส่องด้านข้างควรเพิ่มหน้ากล้องอีก 1/2 STOP พึงสังเกตว่าในภาวะได้แสงแดดส่วนมากจำเป็นต้องเอียงแผ่นทดสอบ ให้ดูการโคจรของดวงอาทิตย์แต่ในบริเวณใต้เส้นศูนย์สูตรของโลก ดวงอาทิตย์โคจรมาอยู่เหนือตรงเหนือตรงศีรษะในเที่ยงวัน ในกรณีนี้ให้เอียงแผ่นทดสอบเป็น 45° กับเส้นขอบฟ้า

(4) เมื่อนำไปใช้กับแสงประดิษฐ์

แผ่นทดสอบแสงสามารถนำมาใช้ในการจัดอัตราความเข้มของแสงได้ อัตราความเข้มของแสงหรือ เรโซของแสง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างแสงไฟหลัก (KEY LIGHT) รวมกับแสงไฟช่วย (FILL IN LIGHT) และแสงไฟช่วยเฉพาะดวงเดียว

หลักจัดเรโซของแสง

KETLIGHTS + FILL LIGHT

FILL LIGHT

โดยหลักทั่ว ๆ ไปเรโซของแสงที่นิยมจัดสำหรับถ่ายภาพนิ่งมักไม่เกินกว่า 3 : 1

(5) ข้อสังเกตในการใช้แผ่นทดสอบแสง

แผ่นทดสอบแสงสามารถใช้ในการควบคุมความเข้มของแสงและอ่านค่าแสงได้ถูกต้องทั้งสามารถควบคุมคุณภาพของสีในภาพสีได้อีกด้วย โดยใช้ร่วมกับเครื่องวัดแสงสะท้อนซึ่งให้ค่าของแสงใกล้เคียงกัน กับการวัดแสงด้วยเครื่องวัดแสงชนิดวัดแสงส่องโดยตรง

จากค่าของการสะท้อนแสงด้านสีเทาสามารถสะท้อนแสงสีขาวได้ 18% ซึ่งเป็นค่ากลางของแม่สีลบด้วยเหตุนี้จึงสามารถควบคุมสีของภาพได้อย่างถูกต้อง และเมื่อใช้ด้านสีขาว ซึ่งสะท้อนแสงได้ 90 % ขณะที่ วัดแสงปกติได้เท่าไร จำต้องหารค่าของแสงด้วย 5 เสียก่อนทั้งนี้เนื่องจากด้านสีขาวสะท้อนแสงเป็น 5 เท่าของสีเทา ซึ่งเป็นสีกลางและให้ค่าของแสงได้ถูกต้องเช่นกัน

2. การทดสอบภาพโพลารอยด์

ที่สุดของการเปิดรับแสงที่ให้ได้ค่าที่ถูกต้องคือการทดสอบจากภาพถ่ายโพลารอยด์ก่อนที่จะถ่ายด้วยฟิล์มจริง ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าวิธีการเช่นนี้อาจจะทำให้ต้นทุนแพงขึ้นแต่ก็ตัดความกังวลและความยุ่งยากใจในคุณภาพของภาพที่จะออกมาไปได้

กล้องที่มีชุดใส่ฟิล์มถ่ายภาพโพลารอยด์มีตั้งแต่กล้อง 3.5 มม. บางรุ่น กล้องขนาดกลางและกล้องสตูดิโอ โดยสามารถถอดเปลี่ยนชุดฟิล์มโพลารอยด์ราคา ภาพละเกือบ 50 บาท กรณีที่กล้องไม่มีชุดเปลี่ยนใส่ฟิล์มโพลารอยด์ ก็หันไปใช้กล้องสำหรับถ่ายภาพเฉพาะฟิล์มโพลารอยด์ แต่ราคาก็แพงพอ ๆ กับชุดใส่ฟิล์มโพลารอยด์ของกล้องวิว บางรุ่น เช่น Pentax 6x7 cm

ฟิล์มโพลารอยด์การทำงานก็จะเป็นแบบดั้งเดิม มักจะมีค่าความไวแสง ISO 100 แบบสีเดียวหรือฟิล์มสี แต่ละแพคเกจก็มีภาพ 8 – 10 สำหรับกล้อง 35 มม. และกล้องขนาดกลาง ส่วนกล้องวิว 4"x5" จะเป็นฟิล์มแผ่น

5.3 ข้อควรคำนึงในการจัดแสงที่โรเจอร์และฟรานส์ (2000) เสนอไว้ ได้แก่

5.3.1 คุณภาพของแสง (Quality of Light)

คุณภาพของแสงหมายถึง ปรากฏการณ์ของแสงที่เห็น มีความแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับฤดูกาล ช่วงเวลาของแต่วันและสภาพภูมิอากาศ การถ่ายภาพบางครั้งก็ยากที่จะเอาชนะข้อจำกัดได้ กลยุทธ์สุดท้ายที่จะเอาชนะข้อจำกัดได้ก็คือการสร้างแสงขึ้นในสตูดิโอไม่ว่าจะเป็นแสงพระอาทิตย์ตกหรือแสงพระอาทิตย์ขึ้น เงามที่แข็งของทะเลทราย เงามที่นุ่มของหมอกช่วงเย็น

5.3.2 ทิศทางและความเปรียบต่าง

ทิศทางต่าง ๆ ของแสงสังเกตได้จากแสงอาทิตย์วันที่ฟ้าโปร่ง ทิศทางของแสงจะคมชัดช่วงเที่ยง เงามจะสั้นช่วงสายหรือบ่ายเงาจะทอดยาว วันที่มีเมฆหมอกแสงจะไม่มีเงาและจะนุ่ม ส่วนวันที่มีดครึ้มแสงจะกระจายปราศจากเงา เทคนิคการสร้างแสงแนวนี่ก็ต้องคำนึงเรื่องทิศทางแสงและความเปรียบต่างของแสงและเงาโดยใช้หลอดไฟส่องไปยังวัตถุที่ถ่าย แต่ผลของแสงอาจจะไม่เท่าแสงจากดวงอาทิตย์ เช่นเดียวกับภาพถ่ายทั่วไปก็นำเสนอเป็นฉาก ๆ ที่มีความเปรียบต่างเมื่อดูด้วยสายตา ภาพที่ปรากฏจึงต้องการแสงมาเติมเพื่อลดความเปรียบต่างไม่ให้ดูแสงภาพที่ออกมามีเงาดำสนิทจากทิศทางของแสงที่ส่องมา

ฟิล์มและความเปรียบต่าง โดยคุณสมบัติของฟิล์มมีความสำคัญในการควบคุมความเปรียบต่าง เช่นในวันที่มีแสงแดดจัดจ้าหรือที่มีแสงนุ่มก็จะเลือกฟิล์มให้เหมาะกับสภาพแสงแสงที่มีผลต่อความเปรียบต่างสูงก็ต้องใช้ฟิล์มที่มีความไวแสงต่ำถ้าต้องการความเปรียบต่างต่ำใช้ฟิล์มที่มีความไวแสงปานกลาง

5.3.3 อุณหภูมิสี (Color Temperature)

แหล่งกำเนิดแสงที่ตกกระทบวัตถุในภาพถ่ายจะปรากฏแสงที่มีสีต่างกัน เราเรียกว่า อุณหภูมิสีของแสง เช่น แสงจากหลอดไฟทั้งสแตนด์แสงจะต่างจากดวงอาทิตย์ อุณหภูมิสีของแสงจากหลอดไฟจะต่ำกว่าของดวงอาทิตย์ หน่วยวัดของอุณหภูมิสีของแสงเรียกว่า องศาเคลวิน (Kelvin) คล้ายกับหน่วยวัดความร้อนที่เรียกว่า องศาเซลเซียส (Celsius) แต่จะเริ่มที่ -273°C ถ้าอุณหภูมิสีของแสงเป็น 1750°K ก็เท่ากับ 377°C

หลักการถ่ายภาพให้ได้อุณหภูมิสีของแสงที่ต้องการ 3 วิธีที่ 1 เลือกฟิล์มให้ตรงกับแหล่งกำเนิดแสง เช่น ถ่ายกับแสงอาทิตย์ก็ใช้ฟิล์มชนิด DAYLIGHT ถ่ายกับหลอดไฟก็ใช้ฟิล์มชนิด TUNGSTEN วิธีที่ 2 ใช้แผ่นกรองแสง (FLUORESCENT) ยังมีปัญหา เช่น บางหลอดแสงคล้ายแสงดวงอาทิตย์แต่บางหลอดออกเขียว อุณหภูมิของแสงไม่คงที่ ในการถ่ายภาพบางครั้งต้องถ่ายภาพได้แสงผสม ทั้งแสงจากแสงแดด ทั้งสแตนด์และฟลูออเรสเซนต์

หลักการในการถ่ายภาพจากแสงผสม 5 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 ถ่ายเป็นภาพขาว – ดำ เพราะสีจะไม่แตกต่าง ประเภทที่ 2 ถ่ายตามสภาพแสงจริงกรณีเป็นภาพสีโดยใช้ฟิล์มที่มีความไวแสงสูงจะทำให้เห็นความแตกต่างของแสงที่ผสมน้อย ประเภทที่ 3 บางครั้งอาจต้องเลือกปิดแสงจากหลอดไฟแล้วถ่ายเฉพาะแสงแดด ประเภทที่ 4 แก้ไขโดยปรับเปลี่ยนสีแสงของไฟถ่ายภาพให้สัมพันธ์กับชนิดของฟิล์ม ประเภทที่ 5 ใช้แผ่นกรองแสงเช่น สีอำพัน (Amber gels) เพื่อให้แสงแดดตรงกับแสงจากหลอดไฟทั้งสแตนด์, แผ่นกรองแสงสีฟ้า (Blue gels) ปรับแสงหลอดไฟทั้งสแตนด์ให้สีตรงกับแสงแดด และแผ่นกรองแสงสีม่วงแดง (Magenta gels) ปรับแสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ให้สีตรงกับแสงแดด

5.3.4 กฎพื้นฐาน 3 ประการ (Three Basic Rules)

- 1) เงาที่เกิดจากแสงในทิศทางเดียวกับภาพปรากฏจะต้องตัดสินใจว่าหากเลียงไม่ได้จะต้องใช้เงานั้น ๆ เช่นส่วนหนึ่งของภาพ
- 2) จัดแสงให้วัตถุและฉากแยกจากกัน โดยที่แสงไม่กระทบเป็นเงาสำหรับการถ่ายภาพบุคคล ถ้ามีข้อจำกัดเรื่องระยะหรือพื้นที่ก็แก้โดยใช้เลนส์ที่มีความยาวโฟกัสให้เหมาะสม เช่นเลนส์ 160 มม. สำหรับกล้อง 4"X 5" หรือเลนส์ 45. มม. สำหรับกล้อง 35 มม.
- 3) ที่มีเงาแสงเลียงไม่ได้ก็ใช้เป็นส่วนหนึ่งของภาพ โดยคำนึงเรื่ององค์ประกอบ

5.3.5 แสงหลัก แสงเสริมและแสงให้ผมพิเศษ (KEY Fill and Effects)

ไม่ว่าแสงจะมาจากแหล่งใดอันแก่ แสงแดด แฟลช แผ่นสะท้อนแสง กระฉกหรืออื่นๆ ประเภทของแสงเหล่านั้นแบ่งได้ 3 ประการ คือ แสงหลัก แสงเสริม และแสงให้ผมพิเศษ

- 1) แสงหลัก เป็นแสงที่กำหนดเงาและแสงที่เน้นส่วนสว่าง
- 2) แสงเสริม เป็นแสงที่ 2 และช่วยลบเงาไม่ให้แข็งเกินไปแต่ไม่สว่างเท่าแสงหลักมีมุมกว้างกว่าและนุ่มกว่าแสงหลัก
- 3) แสงให้ผลพิเศษ เป็นแสงที่ทำหน้าที่เป็นจุดสำคัญของวัตถุ เช่น การใช้แสงส่วนที่สว่างไฟหลัง, ไฟส่องผม, หรือแสงประกาย แต่ถือว่าเป็นส่วนประกอบเล็ก ๆ ที่มุ่งผลพิเศษ ในทางปฏิบัติสามารถใช้กระจกเงาสะท้อนจากไฟหลักเพื่อปรับแก้แสงให้เหมาะสม สัดส่วนระหว่างแสงหลักและแสงเสริมเรียกว่าอัตราส่วนของแสง เช่น ภาพขาว-ดำ อาจใช้อัตราส่วน 2 : 1 ถ้าเป็นภาพสีระหว่างแสงจ้กกับเงาอัตราส่วนอาจ 8 : 1 หรือ 1 : 1 ถ้าต้องการให้มีความเปรียบต่างกันน้อย

5.3.6 การจัดแสง ฟิล์มและความสัมพันธ์ (Lighting Film and Reciprocity)

หลักการพื้นฐานของฟิล์ม ฟิล์มที่ความไวแสงต่ำจะให้ความเปรียบต่างสูงกว่าฟิล์มที่มีความไวแสงสูงกรณีฟิล์มขาวดำ เราสามารถจัดแสงให้ความเปรียบต่างตามที่ต้องการได้ถ้าเราควบคุมแสงได้ แต่ต้องคำนึงถึงรายละเอียดของภาพ (Grain) เพราะฟิล์มที่ความไวแสงต่ำเนื้อฟิล์มจะหนาเกรนละเอียดกว่าฟิล์มที่ความไวแสงสูง รวมทั้งขนาดของฟิล์มด้วยเพราะฟิล์มขนาดใหญ่เนื้อฟิล์มก็จะละเอียดกว่าฟิล์มขนาดเล็ก

การเปิดรับแสง (Exposure) ทำให้เกิดความเข้มและเวลาที่สัมพันธ์กันทางปฏิบัติ เราสามารถเปิดรับแสงชดเชย ในกรณีลดความเข้มโดยการเพิ่มเวลาถ่ายให้เร็วขึ้นหรือเพิ่มความเข้มโดยเพิ่มเวลาเป็น 2 เท่า เรียกว่าเป็นกฎของความสัมพันธ์ หากฟิล์มที่ออกแบบมาเป็นพิเศษกฎอาจเปลี่ยนไป โดยสามารถศึกษาได้จากคำแนะนำการใช้ฟิล์มนั้น ๆ เช่นฟิล์มสไลด์สีการเปิดรับแสงได้มากกว่า 1 วินาทีหรือต่ำกว่า 1000 วินาทีขณะฟิล์ม เนกาตีฟอยู่ระหว่าง 1/10 และ 100 วินาที

5.3.7 ความเปรียบต่างสูง (High Contrast)

ภาพที่มีความเปรียบต่างสูงที่ใช้แก่ภาพถ่ายขาวดำ ซึ่งมีเฉพาะขาวกับดำ ส่วนที่เป็นสีเทาน้อย ทำได้โดยล้างฟิล์มให้เวลานานกว่าปกติหรือใช้กระดาษอัดภาพที่มีความเปรียบต่างสูงใช้ฟิล์มในการแต่งภาพ เช่น Adobe Photo Shop หลักการในการจัดแสงให้ได้ภาพที่มีความเปรียบต่างสูง ทำได้โดยจัดแสงให้ภาพออกมาในลักษณะแบบไม่เน้นรูปทรงแต่เป็นรูปร่างแทนส่วนที่เป็นเงาอ่านไม่ได้ แสงที่ใช้ก็ได้แค่แสงแฟลชจากกล้องหรือแฟลชวงแหวน สำหรับวัตถุทั่วไป ถ้าเป็นภาพระยะใกล้และวัตถุหนึ่งต้องใช้กล้องแสงนุ่ม

6. การถ่ายภาพในสตูดิโอ

6.1 แนวคิดการถ่ายภาพในสตูดิโอ ฟรุชแมน (Fruchtman, 1986) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญ คือ

6.1.1 ธรรมชาติของการถ่ายภาพในสตูดิโอ

องค์ประกอบสำคัญของการถ่ายภาพที่ไม่สามารถควบคุมปรับตั้ง และเลือกให้ได้ตามความต้องการนั้นคือแสง แสงจากธรรมชาติจะเปลี่ยนไปตลอดเวลา สภาวะและทิศทางของแสง มีผลอย่างมากต่อคุณภาพของภาพถ่าย นี่เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้จะต้องมีการถ่ายภาพในสตูดิโอ

1) ประเภทของสตูดิโอสำหรับการถ่ายภาพ

(1) สตูดิโอแสงธรรมชาติ

เป็นสตูดิโอขึ้นพื้นฐานแบบง่าย ๆ ใช้แสงจากธรรมชาติในการถ่ายภาพแต่สามารถควบคุมคุณภาพของแสงให้เป็นไปตามต้องการได้ โดยการใช้แผ่นกรองแสง, แผ่นสะท้อนแสง, การเปลี่ยนฉากหลังโดยใช้วัสดุต่าง ๆ นิยมใช้สำหรับถ่ายภาพบุคคลเราสามารถถ่ายภาพที่คล้ายคลึงกับการถ่ายภาพในสตูดิโอ แต่ใช้แสงจากธรรมชาติโดยการใช้พื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของบ้านที่มีช่องหน้าต่างให้แสงสว่างผ่านเข้ามาได้ อุปกรณ์ที่ควรมีคือกล้องถ่ายภาพ จากม้วนสีต่าง ๆ หรือจากฟิล์มลวดลายตามที่ต้องการ แผ่นบังแสงและแผ่นสะท้อนแสงสตูดิโอแบบง่าย ๆ นี้เหมาะสำหรับการถ่ายภาพบุคคลเพราะแสงที่ผ่านหน้าต่างเข้ามาเป็นแสงกระจายมีความนุ่มพอสมควร หากแสงอาทิตย์ส่องตรงเข้ามาอาจใช้วิธีการกรองแสงโดยใช้อุปกรณ์กระจายเช่นกระดาษไขหรือผ้าสีขาวเครื่องวัดแสงควรใช้แบบมือถือเพราะให้ความแม่นยำมากกว่าเครื่องวัดแสงภายในตัวกล้อง สตูดิโอแบบนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของแสงจากธรรมชาติ หากเป็นวันที่อากาศไม่ดีปริมาณแสงจะน้อยมากและการถ่ายภาพได้ในช่วงเวลากลางวันเท่านั้น ถ้าเป็นช่วงเวลาเช้าที่อุณหภูมิสีจะเปลี่ยนไปเราอาจต้องใช้ฟิลเตอร์เพื่อแก้สีให้ตรงกับสภาพปกติ

ห้องถ่ายภาพโดยใช้แสงธรรมชาติ บางชนิดเคลื่อนย้ายได้ส่วนหนึ่งทำจากอลูมิเนียมประกอบเป็นโครงสี่เหลี่ยมด้านบนและด้านข้างซ้ายขวาจึงด้วยผ้าในลอนสีขาวใช้รองแสงจากดวงอาทิตย์ ส่วนพื้นและฉากหลังเปลี่ยนได้ตามที่เราต้องการ เช่น ผ้าใบทาสี ทิศทางของแสงควรเลือกให้แสงส่องเฉียงมาจากทางด้านซ้ายหรือขวาและใช้แผ่นสะท้อนแสงเพื่อเปิดเงาในทิศตรงกันข้าม

(2) สตูดิโอแสงประดิษฐ์

แสงที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาใช้เพื่อการถ่ายภาพ เช่นแสงจากไฟทังสเตน, โฟโต - ฟลักซ์, แสงแฟลช ในช่วงแรกนิยมใช้ไฟโฟโตฟลักซ์ และไฟทังสเตน แต่จะมีปัญหาเรื่องความร้อนและเรื่องอุณหภูมิสี เมื่อใช้กับฟิล์มสี ต่อมาแฟลชถูกประดิษฐ์ขึ้นและได้รับความนิยม อุณหภูมิสีที่ได้ตรงกับแสงธรรมชาติไม่ต้องใช้ฟิลเตอร์แก้สี แต่แฟลชมีปัญหาในการใช้งานคือไม่สามารถ

คำนวณทิศทาง และคุณภาพของแสงที่แม่นยำได้ ทำให้ต้องใช้ไฟนำ (Modeling lamp) เพื่อตรวจสอบแสงเงาที่ตกกระทบสตูดิโอหลายแห่งเป็นสตูดิโอที่ออกแบบมาสำหรับถ่ายภาพอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดทำให้ผลิตงานได้อย่างรวดเร็วและประหยัดเวลา สตูดิโอชนิดนี้จึงต้องมีการออกแบบเป็นพิเศษให้เหมาะสมกับงานแต่ละอย่างตั้งแต่ส่วนของห้องถ่ายภาพ การคำนวณพื้นที่สำหรับวางตำแหน่งอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อความคล่องตัวในการทำงาน การแบ่งสัดส่วนของห้องอื่น ๆ ที่จำเป็น อาทิ ห้องแต่งตัวสำหรับถ่ายภาพแฟชั่น ห้องครัวสำหรับถ่ายภาพอาหาร ห้องเก็บอุปกรณ์ประกอบฉาก ห้องเปลี่ยนฟิล์ม ห้องน้ำ ห้องทำงาน

(3) การออกแบบสตูดิโอ

สำหรับ Studio บางแห่งใช้ในการถ่ายภาพทุกชนิดเท่าที่สถานที่ และเครื่องมือ, อุปกรณ์ที่มีอยู่จะเอื้ออำนวยให้ แต่บางแห่งถูกออกแบบมาเพื่อการถ่ายภาพเฉพาะอย่าง เช่น ถ่ายแฟชั่น , อาหาร, รถยนต์ สตูดิโอทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. ส่วนสำหรับใช้ถ่ายภาพ
2. ส่วนสำหรับใช้ทำงาน
3. ส่วนสำหรับห้องแต่งตัว และห้องน้ำ

สตูดิโอที่ใช้สำหรับการถ่ายภาพไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่มักถูกออกแบบให้เป็นสี่เหลี่ยม พื้นที่ทั้งหมดถูกเปิดโล่งไม่ให้มีสิ่งก่อสร้างที่ติดตายตัว เมื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ถูกจัดเก็บเข้าที่สตูดิโอจะกลายเป็นเพียงห้องสี่เหลี่ยมว่างเปล่าเท่านั้น ทว่าในขณะที่ทำงานนั้น อุปกรณ์ต่าง ๆ จะถูกเคลื่อนย้ายมายังตำแหน่งที่เหมาะสมจนบางครั้งกระเะระกะไปหมด หากเป็นการถ่ายภาพหุ่นนิ่งขนาดเล็กอาจใช้พื้นที่เพียงหนึ่งในสี่เท่านั้น สำหรับการถ่ายภาพคนหรือภาพที่ต้องจัดฉากมาก ๆ บางครั้งพื้นที่กว้างใหญ่กลายเป็นแคบลงอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นขนาดของสตูดิโอจึงขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ทำเป็นประจำ

สำหรับเมืองไทยสตูดิโอถ่ายภาพยังเป็นวงการที่ค่อนข้างแคบ งานถ่ายภาพจึงหลากหลายรูปแบบสตูดิโอแต่ละแห่งจึงต้องมีความพร้อมทั้งสถานที่และอุปกรณ์ สำหรับรองรับงานเหล่านี้ตั้งแต่ภาพแฟลชช็อต หุ่นนิ่งเล็ก ๆ ไปจนถึงภาพที่ต้องการจัดฉากใหญ่โตมโหฬาร ซึ่งสตูดิโอขนาดใหญ่ย่อมได้เปรียบกว่า

สตูดิโอพื้นฐานควรมีสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่ห้องสำหรับถ่ายภาพต้องมีคานเมื่อดับไฟทุกครั้ง เพดานควรทาสีดำหรือสีเข้มเพื่อป้องกันแสงสะท้อน ส่วนผนังทาสีขาวเพื่อเพิ่มความสว่างให้กับห้องไม่ต้องทาสีดำเพราะสามารถใช้วิธีบังแสงสะท้อนได้ง่ายกว่าเพดาน ประตูเข้า – ออก มีขนาดกว้างพอสมควรเพราะบางครั้งมีการเคลื่อนย้ายสิ่งของขนาดใหญ่ กล้องถ่ายภาพขนาด 35 มม. จนถึงกล้องวิว 4" X 5" พร้อมทั้งอุปกรณ์ประกอบ อาทิ เลนส์ แมกกาซีนโพลาไรซ์ ระบบแสงในสตูดิโอใช้แสงแฟลช ซึ่งจะใช้เพียงโมโนแฟลชที่มีกำลังไฟปานกลางหรือพาวเวอร์แพคเพื่อไว้

สำหรับงานที่ต้องการกำลังไฟค่อนข้างสูง จากสำหรับถ่ายภาพนิยมนำฉากกระดาม้วนแบบแขวน สามารถเปลี่ยนสีต่าง ๆ ได้นอกจากนั้นเป็นอุปกรณ์ปลั๊กย่อย เช่น แผ่นสะท้อนแสง ขาตั้งยึด อุปกรณ์ต่าง ๆ และเครื่องมือช่างเป็นต้น

ภายในสตูดิโอยังแบ่งเป็นห้องย่อย ๆ อีกตั้งแต่ห้องแต่งตัวสำหรับงานถ่ายภาพ แฟชั่น ห้องน้ำ ห้องมิดิใช้บรรจุฟิล์มแผ่น ซึ่งต้องทาสีดำทั้งห้อง และห้องทำงานสำหรับตรวจฟิล์มที่ล้างเรียบร้อยแล้วและใช้เป็นห้องตรวจเช็คเตรียมอุปกรณ์ถ่ายภาพและอื่น ๆ ทั้งหมดนี้เพียงพอสำหรับการถ่ายภาพต่างๆไป

6.1.2 การเตรียมการและการจัดฉากหลัง

สตูดิโอเป็นสถานที่สำหรับถ่ายภาพแบบสตูดิโอ ที่สามารถจะสร้างสรรค์งานได้ตามปรารถนา ในการทำงานมีสิ่งที่จะต้องคำนึง 2 ประการ คือ

1) นักถ่ายภาพมืออาชีพนิยมถ่ายภาพจากสถานที่จริงมากกว่าถ่ายในสตูดิโอ เพราะภาพที่ออกมามีความสมจริงมากกว่าการจัดถ่ายในสตูดิโอ

2) การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในบ้านสำหรับจัดถ่ายภาพเสมือนสตูดิโอ หรือบ้านเป็นสตูดิโอตัวเอง เช่น จัดวางข้าวของในห้องครัวเสียใหม่ สำหรับถ่ายภาพเครื่องใช้ในครัวหรือแม่ในท้องนอนก็ทำได้เช่นกัน

หลักสำคัญในการเตรียมการถ่ายภาพและการจัดฉากหลังก็คือจะต้องไม่ให้มีสายไฟหรือสายอื่น ๆ เกะกะและปราศจากสายเหล่านี้ในพื้นที่ภาพ ปลั๊กไฟต้องไม่ปรากฏให้เห็นเด่น สะดุดตา เสื้อผ้าเก่า ๆ หรือข้าวของปอน ๆ ที่ปรากฏในฉากถ่ายภาพจะถูกบันทึกโดยกล้องถ่ายภาพและทำให้งานไม่ดึงดูดใจ ดังนั้นต้องพิถีพิถันในการเลือกวัตถุและวัสดุประกอบฉากที่จะช่วยสร้างสรรค์งานให้เกิดความสวยงาม

6.1.3 การจัดฉากถ่ายภาพ

อุปกรณ์สำคัญในสตูดิโอจำเป็นในการถ่ายภาพ คือ ฉากถ่ายภาพสำหรับการสร้างสรรค์งานที่เป็นที่นิยมของช่างภาพมืออาชีพก็คือ ฉากกระดาศและผ้า ฉากกระดาศที่ไม่มีรอยต่อและเป็นม้วนขนาดใหญ่มีความกว้างตั้งแต่ 9 ฟุตขึ้นไปและยาวถึง 100 ฟุต ขนาดกลางแบบครึ่งม้วนกว้าง 4 ฟุต 6 นิ้ว ซึ่งสามารถเลือกซื้อขนาดที่ต้องการหรือเลือกทั้งม้วนก็ได้ ต้นทุนการใช้งานแต่ละครั้งถือว่าถูกมาก จากการจัดแสงที่เหมาะสมประกอบการใช้สีใดสีหนึ่งช่วยให้เกิดความสว่างหรือมืดตามที่ต้องการได้ฉากกระดาศสีขาวค่อนข้างเป็นที่นิยมกับฉากสีดำหรือสีเทา

สำหรับฉากผ้าสามารถซื้อขนาดต่างๆได้ตามที่ต้องการจากโรงงานและฉากผ้ามีส่วนช่วยสร้างสรรค์งานได้อย่างน่าประหลาดใจ ที่ใช้กันจะเป็นผ้ามัสลินที่มีความหนาและหนักหรือผ้าผืนใหญ่ที่ผลิตขึ้นมาเพื่อการถ่ายภาพและนำมาระบายสีตามที่ต้องการด้วยสีฟ้าเฉพาะ ไม่เพียงเท่านั้นผ้าเป็นม้วนๆ ทั่วๆ ไปก็สามารถนำมาจัดเป็นฉากถ่ายภาพได้ไม่ยาก

6.1.4 การเช่าสตูดิโอ

หากมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ถ่ายภาพกรณีการใช้อาคารเป็นสตูดิโอ ทางออกที่นิยมกันก็คือใช้วิธียืมหรือเช่าสตูดิโอ ซึ่งไม่จำเป็นว่าต้องเป็นสตูดิโอถ่ายภาพโดยตรงอาจจะเป็น อาคาร ห้องประชุม โรงละคร ฯลฯ ที่มีพื้นที่กว้างและหลังคาสูง ถ้าเป็นการถ่ายภาพเพื่องานสาธารณะก็สามารถเจรจาเพื่อขอใช้สถานที่เหล่านี้ได้ โดยไม่ต้องจ่ายเงินค่าเช่าแต่อย่างใด แต่ต้องคำนึงถึงเรื่องการควบคุมแสงจากภายนอกจะสามารถปิดประตูหน้าต่างให้มืดได้อากาศสบายไม่ร้อนจนเกินไป มีปลั๊กไฟและกำลังไฟเพียงพอ ทางเลือกสุดท้ายหากจัดหาไม่ได้กรณีข้างต้น ก็คือการเช่า สตูดิโอซึ่งสามารถค้นหามาจากสมุดโทรศัพท์ที่มีรายชื่อบริษัทผู้ผลิตงานโฆษณาสอบถามจากช่างภาพในพื้นที่ เพราะการเช่าสตูดิโอไม่เพียงแต่จะใช้พื้นที่เท่านั้นแต่สามารถใช้ระบบไฟถ่ายภาพหรืออุปกรณ์อื่นๆ ได้ด้วย สตูดิโอของช่างภาพสมัครเล่นเพื่อการถ่ายภาพเปลี่ยก็สามารถดัดแปลงเพื่อการถ่ายภาพอย่างอื่นได้ ส่วนสตูดิโอสำหรับงานอาชีพจะมีความสะดวกและพร้อมกว่า รวมถึงมีระบบรองรับการทำงานนอกเหนือการถ่ายภาพอย่างเดียวเช่น การล้าง –อัดภาพ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เงื่อนไขการเช่าขึ้นอยู่กับเวลาที่ต้องใช้และเงินที่ต้องจ่ายเป็นค่าเช่า ซึ่งช่างภาพต้องพิจารณา

6.1.5 สตูดิโอส่วนตัว (A Studio of Your Own)

ถ้าเรามีพื้นที่ว่างและไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรสามารถดัดแปลงให้เป็นสตูดิโอส่วนตัวและทำงานเต็มเวลาได้ หากต้องการงานใหญ่ๆ อาจจะทำไม่ได้เพราะข้อจำกัดของพื้นที่ แต่สำหรับการถ่ายวัตถุ หุ่นนิ่งเล็กๆ ขนาด 3x4 เมตรก็พอใช้ได้ แต่จะมีข้อจำกัดในการจัดแสงถ้าจะให้ดีควรมีพื้นที่ขนาด 4x5 เมตร ก็พอเพียงแต่ก็ไม่สามารถถ่ายภาพบุคคลให้ได้ภาพระยะไกลได้ ส่วนความสูงของเพดานห้องควรสูงอย่างน้อย 2.8 เมตร, 3 เมตร ขึ้นไปจึงจะทำงานสะดวก

พื้นที่ในบ้านอาจจะเป็นโรงรถหรือห้องใต้ดินก็ได้ แต่ต้องมีระบบไฟฟ้าใช้งาน สามารถจัดระเบียบท่อ, สายไฟที่รุงรังให้โล่งและจัดเป็นสตูดิโอได้ บางครั้งพื้นที่ของห้องอาจจะใช้งานได้โดยตรงเพื่อให้เกิดผลพิเศษในการสร้างสรรค์ภาพ เช่น พื้นที่โรงรถที่เป็นคอนกรีตหรือยาง

6.2 ระบบไฟแฟลช และอุปกรณ์ประกอบการถ่ายภาพ

6.2.1 ระบบไฟแฟลช

ไฟที่นิยมถ่ายภาพในสตูดิโอมี 2 ชนิด คือ ไฟทั้งสแตนด์และไฟอิเล็กทรอนิกส์แฟลช ไฟทั้งสแตนด์นิยมใช้กันมากเมื่อหลายปีก่อน คุณสมบัติที่น่าสนใจของไฟทั้งสแตนด์คือ มีราคาถูก หาซื้อได้ง่าย สามารถใช้รับแสงที่เล็กมาก ๆ เพื่อให้ภาพมีความคมชัดและระยะลึกสูงโดยการ ลดความเร็วชัตเตอร์ลง แต่ไม่เหมาะสำหรับนำมาถ่ายภาพบุคคลหรือภาพแพนชั่นที่มีการเคลื่อนไหวไปมา ไฟทั้งสแตนด์มีสวิตช์ออกไปทางสีแดง อุณหภูมิมีสีต่ำประมาณ 3,200 องศาเคลวิน ในการถ่ายภาพสีต้องใช้ฟิลเตอร์สีฟ้าเบอร์ 82 เพื่อแก้สีให้ถูกต้องตรงกับสภาพจริง เมื่อใช้ไปนาน ๆ อุณหภูมิสีจะลด

ลงทำให้สีของภาพผิดเพี้ยนไป นอกจากนี้การใช้ฟิลเตอร์ทำให้แสงสูญเสียไปและภาพมีความคมชัดลดลง

ในปัจจุบันช่างภาพอาชีพส่วนใหญ่นิยมใช้แฟลชในการถ่ายภาพ (ไม่ใช่แฟลชขนาดเล็กที่ติดกับกล้องทั่วไป) เพราะสนองความต้องการของนักถ่ายภาพได้เป็นอย่างดีในแง่ของความสะดวก ความคล่องตัว การควบคุมแสง อุปกรณ์ประกอบและความประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จุดเด่นของไฟแฟลช คือ มีอุณหภูมิสีคงที่ประมาณ 5500 องศาเคลวิน ให้แสงสีขาวตรงกับแสงอาทิตย์ในเวลากลางวัน และมีช่วงเวลาฉายแสงสั้น เช่น 1/500 หรือ 1/1000 วินาที ทำให้สามารถถ่ายภาพเคลื่อนไหวให้หยุดนิ่งได้โดยง่าย

นอกจากนี้ช่วงเวลาฉายแสงที่ค่อนข้างสั้นมีส่วนทำให้คุณภาพของภาพดีกว่าไฟทังสแตนเพราะสามารถให้ค่าการฉายแสงที่สมบูรณ์ในกราฟแสดงลักษณะของฟิล์ม นั่นคือในช่วงเส้นตรงบ่งบอกถึงความได้สัดส่วนที่ถูกต้องระหว่างความดำที่ยาวขึ้น การบันทึกน้ำหนักโทนที่ถูกต้อง

ข้อดีอย่างหนึ่งของไฟแฟลช คือ มีความร้อนน้อยมาก (ถ้าใช้ไฟนำที่มีกำลังสูง ความร้อนจะเพิ่มขึ้น) เมื่อเทียบกับไฟทังสแตนทำให้ช่างภาพมีความสะดวกมากขึ้น หากความร้อนสูงจะมีผลกระทบเสียหายอย่างเช่น ความอึดอัดของผู้แสดงแบบ ทำให้เกิดผลเสียต่อการถ่ายภาพ จำพวกอาหารหรือเครื่องคัมบางชนิด และไฟแฟลชมีกำลังไฟสูงมากเมื่อเทียบกับไฟทังสแตนที่บางครั้งต้องใช้ไฟหลาย ๆ ดวงรวมกัน

แฟลชสำหรับการถ่ายภาพในสตูดิโอมีความแตกต่างกันอย่างมากกับแฟลชขนาดเล็กที่ใช้สวมติดกับกล้องทั่ว ๆ ไป เพราะเป็นการใช้ระบบแฟลชเพียงตัวเดียว ดังนั้นการเลือกใช้ไฟแฟลช ช่างภาพจึงต้องดูระบบทั้งหมดของแต่ละยี่ห้อว่าของใครมีระบบดีกว่ากัน รวมทั้งคุณสมบัติและความคล่องตัวในการเลือกใช้งาน เนื่องจากไฟแฟลชในสตูดิโอมีระบบดีกว่ากัน รวมทั้งคุณสมบัติและความคล่องตัวในการเลือกใช้งาน เนื่องจากไฟแฟลชในสตูดิโอมีราคาสูง การตัดสินใจเลือกซื้อจึงต้องพิจารณาให้รอบคอบ มีความเหมาะสมตอบสนองความต้องการในการถ่ายภาพได้ดี หากมีเงินทุนมากควรเลือกระบบแฟลชที่ใหญ่กว่าเพื่อรองรับงานถ่ายภาพที่มากขึ้นในอนาคตแต่ถ้าเลือกระบบแฟลชชุดเล็กควรพิจารณาว่าในอนาคตสามารถซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติม เพื่อใช้ร่วมกับของที่มีอยู่เดิมได้หรือไม่ โดยทั่วไปชุดแฟลชแบ่งออกเป็นสองแบบคือ แบบที่มีหน่วยจ่ายกำลังไฟในตัว และแบบที่มีตัวจ่ายกำลังไฟแยกต่างหากหรือเพาเวอร์แพค

1) โมโนแฟลช (MONO FLASH)

โมโนแฟลชมีหน่วยกำลังอยู่ในตัวลักษณะคล้ายกับแฟลชขนาดเล็กที่ติดกับ ตัวกล้อง ใช้สายต่อเข้ากับไฟบ้านทั่วไปเหมือนกับไฟทังสแตน เหมาะสมหรับใช้ถ่ายภาพนอกสถานที่ เพราะมีขนาดเล็กกระทัดรัดถ้าหากว่าไฟแฟลชดวงใดเกิดขัดข้องก็มีผลกับไฟเพียงดวงเดียว การ

ควบคุมกำลังไฟก็ทำให้สะดวกพอสมควรโดยทั่วไปไฟแฟลชชนิดนี้มีกำลังไฟค่อนข้างต่ำ ไม่สามารถนำมาใช้ร่วมกับอุปกรณ์สร้างผลพิเศษได้ เช่น เครื่องฉายภาพบนฉากหลังไฟสปอต ซอฟท์ บ็อกซ์ขนาดใหญ่ ฯลฯ โมโนแฟลชบางรุ่นมีกำลังไฟสูงต้องใช้คาปาซิเตอร์ขนาดใหญ่และระบายความร้อนที่มีประสิทธิภาพจึงมีขนาดใหญ่โตและน้ำหนักมากไม่สะดวกในการเคลื่อนย้ายไปมา อีกทั้งยังมีราคาสูงมาก

ไฟโมโนแฟลช (MONO FLASH) เป็นสตูดิโอแฟลช แบบง่าย ๆ ที่มีส่วนจ่ายพลังงานรวมอยู่กับหัวแฟลชด้วย ซึ่งจะประกอบด้วย

- (1) ตัวแฟลช (BODY) เป็นส่วนรวมของวงจรอิเล็กทรอนิกส์, ปุ่มควบคุม, หลอดแฟลช และไฟฟ้า
- (2) รีเฟลคเตอร์ (REFLECTOR) จะทำหน้าที่สะท้อน และควบคุมแสงให้เป็นไปตามที่เราต้องการ กำลังไฟมักจะบอกเป็นค่า W / S หรือ วัตต์/วินาที เช่น 250 W / S, 500 W / S ซึ่งมีตัวเลขมากกว่ากำลังไฟจะสูงตาม ข้อเสียของ MONO FLASH คือ กำลังส่องสว่างค่อนข้างต่ำ

2) เพาเวอร์แพคแฟลช (POWER PACK FLASH)

สำหรับสตูดิโอขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ ช่างภาพมีความจำเป็นต้องใช้ ไฟแฟลชกำลังสูง ซึ่งระบบเพาเวอร์แพคตอบสนองความต้องการได้เป็นอย่างดีเพราะสามารถออกแบบให้มีกำลังจ่ายไฟสูงมากโดยไม่ต้องคำนึงถึงขนาดและน้ำหนักมากนัก เพราะโดยทั่วไป เพาเวอร์แพคจะถูกวางอยู่กับที่แล้วต่อสายเคเบิลจ่ายไฟไปยังหัวแฟลชเพาเวอร์แพคจะมีกำลัง ตั้งแต่ 1000 W / S ขึ้นไป

เพาเวอร์แพคบางรุ่นออกแบบให้จ่ายกำลังไฟยังหัวแฟลชได้ 2 ดวง แต่บางรุ่นได้ถึง 3 ดวง โดยจะกระจายกำลังไปในสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน หากใช้หัวแฟลชเพียงดวงเดียวกำลังไฟจะถูกปล่อยไปได้เต็ม แต่ถ้าใช้สองดวงกำลังไฟก็จะแบ่งกระจายออก แฟลชบางยี่ห้อสามารถเลือกได้ว่า จะแบ่งสัดส่วนกำลังของแต่ละดวงอย่างไรแต่เมื่อรวมกันแล้วจะได้ไม่เกินกำลังสูงสุดของ เพาเวอร์แพคตัวนั้น

แฟลชเพาเวอร์แพค (POWER PACK) แยกออกเป็นส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ

- (1) ส่วนควบคุมหรือเก็บประจุพลังงาน (POWER PACK)
- (2) ตัวแฟลช (FLASH HEAD)

มีข้อเด่นคือ ให้พลังงานสูงกว่าแบบโมโน เช่น ให้พลังงานสูงถึง 3300 W / S และสามารถใส่แฟลชได้หลายหัวพร้อมกัน โดยการใช้สาย และขั้วต่อเชื่อมระหว่างหัวแฟลชกับเพาเวอร์แพค

โดยทั่วไปเพาเวอร์แพค จะมีระบบการทำงานควบคุม ปรับเพิ่ม – ลดกำลังไฟได้เป็นขั้น ๆ บางยี่ห้อใช้ได้พร้อมกัน 3 หัว โดยพลังงานจะถูกเฉลี่ยออกไปเท่า ๆ กัน บางยี่ห้อสามารถแยกการควบคุม ปรับแต่ละหัวได้

ข้อมูลจำเพาะเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่งในการพิจารณาเลือกใช้ระบบแฟลช ไม่ว่าจะเป็นโมโนแฟลชหรือเพาเวอร์แพค สิ่งแรกที่เราควรให้ความสนใจก็คือ กำลังแสงที่ปล่อยออกมา ซึ่งตามทฤษฎีน่าจะเป็นเรื่องง่าย ๆ และตรงไปตรงมา พลังงาน (อันเป็นหนึ่งในตัวกำหนดกำลังแสงและที่จ่ายออกมา) จะระบุมาเป็น วัตต์/วินาที หรือ จูลส์ ค่าที่ระบุนี้ หมายถึง กำลังที่สะสมไว้ใน คาปาซิเตอร์ อย่างไรก็ตามมันเป็นเรื่องยากที่จะวัดกำลังในแง่ประสิทธิภาพของ รีเฟลคเตอร์ กำลังที่สูญเสียไปตามสาย การสะท้อนจากรอบๆ ซึ่งอันใดอันหนึ่งจะมีผลกระทบต่อการฉายแสงจริงทั้งนั้น ค่าไกด์นัมเบอร์เป็นที่นิยมใช้ในบรรดาผู้ผลิตแฟลชขนาดเล็กเป็นการวัดกำลังที่ปล่อยออกมา ไม่ใช่พลังงานสิ้นเปลือง แต่เป็นค่าความไวแสงและรีเฟลคเตอร์แบบนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่าการระบุค่า W / S หมายถึง เฉพาะกำลังส่องสว่างที่วัดจากศูนย์กลางของลำแสงโดยไม่คำนึงถึงค่านอกแนวแกน ซึ่งเมื่อเป็นอย่างนี้ก็เป็นเรื่องง่าย สำหรับผู้ผลิตที่จะได้ค่า W/S สูง ๆ โดยการโกนนิดหน่อยบริเวณขอบๆ ซึ่งการใช้งานจริงกำลังที่ส่องสว่างอย่างสม่ำเสมอทั่วบริเวณภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งจึงควรทดสอบโดยใช้เครื่องวัดแสงแฟลชตรวจสอบกำลังไฟแฟลชก่อนตัดสินใจเลือกซื้อ มา ใช้งาน

6.2.2 อุปกรณ์ประกอบการถ่ายภาพ

อุปกรณ์พื้นฐานสำคัญสำหรับระบบแฟลชที่แลงฟอร์ด (Langford), 1983 ประมวลไว้พอสรุปได้ คือ

1) รีเฟลคเตอร์ (Reflector)

มีแบบและขนาดต่าง ๆ แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองศาการกระจายของแสงปกตินิยม 70 – 90 องศา รีเฟลคเตอร์ที่มีองศาแคบจะให้ความเข้มของแสงสูง ภาพที่ได้จะมีคอนทราสต์สูง หากมีองศากว้าง ปริมาณแสงจะลดลงคอนทราสต์ก็จะลดลงด้วยรีเฟลคเตอร์ยังแบ่งออกเป็น

- (1) Snoot ใช้สวมครอบหัวแฟลชจะบีบลำแสงให้แคบส่องตรงเฉพาะจุดหรือบริเวณที่ต้องการ
- (2) Honeycomb มีลักษณะทรงกลม เป็นตะแกรงเล็ก ๆ คล้ายรังผึ้ง ทำให้แสงพุ่งเป็นลำยาว กว้างกว่า Snoot
- (3) Umbrella ใช้สะท้อนแสงที่ส่งตรงจาก reflector ทำให้แสงกระจายออกลดคอนทราสต์ของภาพ นิยมถ่ายภาพบุคคล
- (4) Soft box เป็นกล่องสี่เหลี่ยมใช้ผ้าสีขาวจึงกรองแสง ตัว Soft box จึงด้วยผ้าสีดำ ตัวโครงทำด้วยวัสดุน้ำหนักเบา มีขนาดใหญ่เล็กต่าง ๆ กัน

(5) Strip light มีลักษณะคล้ายหลอดฟลูออโรสเซนต์ แต่จะเป็นทรงผืนผ้ายาว นิยมใช้สร้างแสงขอบแต่ัวัดในการถ่ายภาพหุ่นนิ่งแบบต่าง ๆ

รีเฟลคเตอร์ของแฟลชเป็นตัวกำหนดคุณภาพหรือลักษณะจำเพาะของแสง หลังจากที่ถูกปล่อยออกไปจากหลอดแฟลช อันได้แก่ คอนทราสต์ เนื้อที่ครอบคลุม รูปทรงและความสม่ำเสมอ ตามมาตรฐานด้านอุตสาหกรรมของเยอรมัน (DIN) ระบุมาตรฐานการวัดค่าการฉายแสงไว้ว่า แสงที่ลดลงจากบริเวณกลางไปยังบริเวณของภาพจะต้องไม่เกินหนึ่ง เอฟ/สตอป ตามค่ามุมครอบคลุมที่ระบุเอาไว้ อย่างไรก็ตามค่าแสงที่ลดลงถึงหนึ่งเอฟ/สตอปเต็ม ๆ นั้นย่อมสังเกตได้อย่างเด่นชัดในงานถ่ายภาพสีหรือก๊อปปีภาพซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องหาวิธีออกแบบรีเฟลคเตอร์ ให้มีการส่องสว่างสม่ำเสมอมากขึ้น (โดยการลดการกระจายแสงที่บริเวณด้านนอกภาพ)

วิธีการตรวจสอบความสม่ำเสมอของการส่องสว่างนั้นทำได้โดยการสวมรีเฟลคเตอร์เข้าที่หลอดแล้วหันหน้าไปยังฝาผนัง โดยมีระยะห่างประมาณ 10 ฟุต กดแฟลชให้เว็บแล้วคอยให้แฟลชเต็มอีกครั้งหนึ่ง โดยดูจากสัญญาณไฟเตือนที่ตัวแฟลชหรือที่เพาเวอร์แพค ในการทดสอบให้ตั้งกำลังไฟในระดับต่าง ๆ กันแล้วใช้เครื่องวัดแสงแฟลชวัดที่ศูนย์กลางลำแสงและที่จุดต่าง ๆ รอบแนวรัศมีทำเป็นกราฟเพื่อแสดงค่าความเข้มของแสงเพื่อจะบอกจุดที่มีแสงมากกว่าบริเวณอื่น ๆ (HOT SPOT) ของทั้งไฟนำและแสงไฟแฟลช วิธีนี้จะบอกให้รู้ได้ด้วยว่าแสงจากไฟนำและไฟแฟลชตรงกันหรือไม่และยังทำให้รู้ได้ด้วยว่าไฟสัญญาณเตือนนั้นบอกการประจุไฟเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์หรือไม่

รูปแบบมากมายหลายลักษณะของรีเฟลคเตอร์ และอุปกรณ์ประกอบสำหรับรีเฟลคเตอร์ทำให้เราสามารถจัดแสงให้ตรงกับความต้องการในการถ่ายภาพแต่ละแบบ รีเฟลคเตอร์ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางขนาดใหญ่จะทำให้แสงนุ่มนวล และในขณะเดียวกันก็จะขยายเนื้อที่ครอบคลุมของแสง ในทำนองกลับกันรีเฟลคเตอร์ที่มีองศาการกระจายแสงแคบจะเป็นการเพิ่มคอนทราสต์ให้สูงขึ้น รีเฟลคเตอร์แบบมาตรฐานมีองศาประมาณ 90 องศา บางยี่ห้ออาจสูงหรือต่ำกว่านี้ การพิจารณาเปรียบเทียบกำลังไฟจึงควรตรวจสอบขนาดของรีเฟลคเตอร์ด้วยว่าเท่ากันหรือไม่

รีเฟลคเตอร์ที่ดีควรออกแบบให้กระจายแสงได้สม่ำเสมอ ซึ่งแต่ละยี่ห้อมีการออกแบบที่แตกต่างกันออกไปการเคลือบขาวภายในอาจทำให้เสื่อมสภาพเป็นสีเหลืองได้ มีผลทำให้ภาพออกมามีสีเพี้ยนไปในทางอุ่น รีเฟลคเตอร์ที่มีคุณภาพดีจึงผลิตด้วยโลหะจำพวกอลูมิเนียมป่นผิวให้เป็นลายฉาบด้วยสีเงินทำให้สะท้อนแสงได้มากและการกระจายแสงสม่ำเสมอ

อุปกรณ์ สะท้อนแสงที่นิยมใช้กันมากในสตูดิโอ ได้แก่ ร่มสะท้อนแสง และหลอดฟลูออโรสเซนต์หรือกล่องแสงนุ่ม เพราะโดยทั่วไปแสงที่ส่องตรงมาจากแฟลชผ่านรีเฟลคเตอร์หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ มีคอนทราสต์ค่อนข้างสูง ไม่นิยมใช้ในการถ่ายภาพมากนัก จึงต้องทำให้แสงเหมือนคอนทราสต์ลดลงโดยการใช้แสงที่สะท้อนแทนที่จะใช้แสงตรง เช่น การใช้ร่มสะท้อนที่ออกมาสำหรับใช้ในการถ่ายภาพโดยเฉพาะ รีเฟลคเตอร์ที่ใช้กันส่วนใหญ่ได้แก่

1. ร่มสะท้อนแสง ร่มสะท้อนแสงที่ใช้กันทั่วไปมี 3 ชนิด คือ แบบสีขาวภายนอก สีดำแสงจะสะท้อนกลับออกมาได้มากที่สุด แบบสีเงินสะท้อนแสงได้มาก แต่คอนทราสต์จะสูงกว่า และแบบสีขาวล้วนแสงบางส่วนสามารถทะลุออกไปได้ความเข้มแสงที่สะท้อนกลับออกมาจึงน้อยกว่าแบบอื่น ๆ หากไฟแฟลชที่ใช้มีกำลังไฟไม่สูงมากนักควรเลือกใช้ร่มสะท้อนแสงเพื่อปรับแสงให้นุ่ม เพราะความเข้มแสงจะลดลงไปไม่มากเมื่อเทียบกับการปรับแสงให้นุ่มด้วยวิธีอื่น ๆ

แสงที่สะท้อนและกระจายออกมาต้องมีอุณหภูมิสีเท่าเดิมและมีการกระจายของแสงที่สม่ำเสมอ ร่มที่มีขนาดใหญ่จะกระจายแสงได้มากกว่า หรืออาจจะใช้แผ่นสะท้อนแสงอื่น ๆ อาทิ แผ่นโฟมสีขาวหรือผ้าสีขาวจึงบนเฟรมให้ตั้งก็ได้ แต่แสงจะกระจายออกมาทุกทิศทาง การควบคุมแสงจึงทำได้ยากกว่าการใช้ร่มสะท้อนแสง กรณีต้องการอุณหภูมิแบบพิเศษอาจใช้แบบสีทอง

2. ซอฟท์บ็อกซ์ แม้ว่าแสงที่สะท้อนออกมาจากร่มสะท้อนแสงหรือแผ่นสะท้อนแสงจะมีคอนทราสต์ลดลงแต่ความแตกต่างระหว่างส่วนมืดและส่วนสว่างยังสูงอยู่ ไม่เหมาะสำหรับการนำมาใช้ถ่ายภาพที่ต้องการรายละเอียดมาก ๆ ดังนั้นจึงต้องควบคุมให้ได้แสงที่กระจายได้มากกว่านี้ ถ้ามองกันอย่างทฤษฎีง่าย ๆ แสงที่ผ่านการสะท้อนหรือผ่านการกรองแสงมากเท่าใดคอนทราสต์ก็จะลดลงมากเท่านั้น ทว่าแสงสะท้อนออกไปในทุกทิศทางปริมาณแสงจึงสูญเสียไปมาก ต้องใช้วิธีกันแสงให้กระจายไปยังตำแหน่งที่ต้องการเท่านั้น ด้วยหลักการนี้เองกล่องแสงนุ่มหรือซอฟท์บ็อกซ์จึงได้ถูกผลิตขึ้นมา เราสามารถประดิษฐ์ซอฟท์บ็อกซ์อย่างง่าย ๆ ขึ้นใช้เองก็ได้ โดยนำเอาแผ่นโฟมมาประกอบเป็นรูปกล่องสี่เหลี่ยมภายนอกทาสีดำทึบ ด้านบนเจาะช่องไว้สำหรับ หัวแฟลชส่วนด้านล่างใช้ผ้าไหมสีขาวหรือไนลอนจึงพาดเอาไว้ แสงแฟลชที่ถูกปล่อยออกมาจะกระทบกับแผ่นโฟมแล้วสะท้อนผ้ากรองแสง ทำให้ได้คุณภาพแสงที่นุ่มและสูญเสียแสงไปไม่มากนัก หากต้องการให้แสงนุ่มกว่านี้อาจใช้ผ้ากรองแสงสองชั้นโดยชั้นแรกอยู่ภายในซอฟท์บ็อกซ์ แม้ว่าการประดิษฐ์ซอฟท์บ็อกซ์เองจะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย แต่ถ้าคำนึงถึงความสะดวกและความคล่องตัว ความแข็งแรงแล้วซอฟท์บ็อกซ์ชนิดสำเร็จรูปจะให้ได้มากกว่า ซึ่งมีจำหน่ายอยู่หลายยี่ห้อ หลายขนาด ตั้งแต่ขนาดเล็กสำหรับถ่ายภาพหุ่นนิ่ง หรือขนาดใหญ่สำหรับถ่ายภาพ-ยนตร์ ส่วนใหญ่เน้นที่น้ำหนักเบา และกระจายแสงได้สม่ำเสมอ

ซอฟท์บ็อกซ์ชนิดสำเร็จรูปทำด้วยโครงพลาสติกหรืออลูมิเนียมที่มีน้ำหนักเบา ด้านหน้าใช้ผ้าไหมสีขาวกรองแสงให้นุ่ม การใช้งานเพียงใช้สวมหัวประกอบเข้ากับหัวแฟลชเช่นเดียวกับรีเฟลคเตอร์มีให้เลือกหลายขนาดตามลักษณะของงาน

ซอฟท์บ็อกซ์ขนาดใหญ่ออกแบบมาเพื่อการถ่ายภาพสิ่งของที่มีขนาดใหญ่ เช่น ภาพยนตร์ โดยใช้ร่วมกับเพาเวอร์แพคที่มีกำลังสูงและใช้ร่วมกันหลายตัว ซอฟท์บ็อกซ์บางชนิดมีขนาดใหญ่ เช่น 100 x 200 ซม. ต้องใช้หัวแฟลชถึง 2 ดวง เพื่อให้แสงกระจายสม่ำเสมอและต้องใช้

ขาตั้งที่ออกแบบมาโดยเฉพาะ เหมาะสำหรับถ่ายภาพบุคคลมากเพราะสามารถถ่ายภาพเต็มตัวได้พอดี

2) เครื่องวัดแสงแฟลช เครื่องวัดแสงโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นเครื่องวัดแสงภายในกล้องหรือแบบมือถือเป็นการวัดปริมาณความเข้มแสงที่ถูกปล่อยมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะเป็นแสงธรรมชาติหรือแสงที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นจำพวกโฟโต้แลมป์ ไฟทังสเตน แต่แสงจากแฟลชมีลักษณะที่แตกต่างออกไป ปริมาณแสงจะถูกปล่อยออกมาอย่างรวดเร็วเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น การวัดแสงจึงต้องใช้อุปกรณ์ที่ออกแบบมาโดยเฉพาะ

เครื่องวัดแสงแฟลช แสดงผลจอด้วย LCD เช่น ระบุรับแสงความเร็วชัตเตอร์ ความไวแสงฟิล์มอื่น ๆ โดยมีช่องเสียบซิงค์แฟลช แบบ PC ต่อเข้ากับแฟลช ที่ใช้ถ่ายภาพ

ขั้นตอนการใช้เครื่องวัดแสงแฟลช

1. เปิดสวิตช์เครื่องวัดแสง ปรับตั้งความไวให้ตรงกับฟิล์มที่ใช้
2. ปรับตั้งระบบการทำงานไปที่ระบบวัดแสงแฟลช
3. เสียบสายซิงโครไนซ์แฟลช
4. หันเครื่องวัดแสงเป็นที่โดมขาวพุ่งเข้าหากล้อง (วัดแสงแบบเฉลี่ย) แล้วกดปุ่มวัดแสง

เครื่องวัดแสงแฟลชแบบมือถือเป็นที่นิยมใช้กันมากที่สุดในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เลือกระบบการทำงานได้ว่าจะวัดแสงธรรมชาติหรือแสงแฟลช ลักษณะการทำงานแทบจะเหมือนกันทุกอย่างเพียงแต่การใช้ระบบวัดแสงแฟลชไม่ต้องพะวงกับความเร็วชัตเตอร์มากนัก ปรับตั้งได้ทุกความเร็วแต่ไม่ควรสูงกว่าช่วงเวบ 1/250 วินาที ไม่ควรปรับความเร็วชัตเตอร์ที่เครื่องวัดแสงอ่านค่าได้น้อยกว่าความเป็นจริง และปรับตั้งความเร็วชัตเตอร์ที่ตัวกล้องให้ตรงกับที่ใช้ในเครื่องวัดแสงหากปรับตั้งต่ำกว่าภาพอาจได้รับแสงมากเกินไป และพิจารณาความเร็วชัตเตอร์ที่สัมพันธ์กับแฟลชของกล้องที่ใช้ด้วย

แฟลชส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นเพาเวอร์แฟลชหรือโมโนแฟลชจะมีค่าช่วงเวบของแฟลชไม่ต่ำกว่า 1/25 วินาที ดังนั้นในการวัดแสงและถ่ายภาพจึงควรปรับตั้งความเร็วชัตเตอร์ไว้ที่ 1/60 วินาที เสมอ ก่อนลงมือถ่ายภาพให้หรือปิดไฟนำก่อนทุกครั้ง เพราะหากไฟนำมีปริมาณแสงใกล้เคียงกับแสงแฟลชและสิ่งที่ถ่ายภาพมีการเคลื่อนไหวหรือถ่ายภาพด้วยมือเปล่าอาจทำให้ภาพไหวมีเงาเลื่อน ๆ เกิดขึ้นที่บริเวณขอบของแบบได้นอกจากนั้น ยังมีผลทำให้ภาพมีสีผิดเพี้ยนไปด้วย

การใช้เครื่องวัดแสงแฟลชสามารถเลือกได้ว่าจะใช้สายซิงโครไนซ์ที่เชื่อมต่อระหว่างตัวแฟลชกับเครื่องวัดแสงหรือแบบไม่ใช้สายก็ได้ กรณีหลังต้องมีผู้ช่วยคอยกดปุ่มทดสอบที่ตัวแฟลชและการวัดต้องรอให้ตัวแฟลชประจุไฟเต็มก่อนเสมอ

ในการวัดแสงแบบตกกระทบและการวัดแสงแบบเฉลี่ย ให้หันส่วนที่เป็นโคมสีขาวขึ้นไปยังตำแหน่งของกล้องถ่ายภาพ หากใช้ไฟสำหรับถ่ายภาพหลาย ๆ ดวงควรตรวจสอบปริมาณของแสงจากไฟแต่ละดวง เปรียบเทียบกันเพื่อประเมินสภาพของแสงว่าถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยหันโคมสีขาวไปยังตำแหน่งของไฟแต่ละดวง ตำแหน่งของเครื่องวัดแสงอยู่ที่เดียวกับแบบ หรือสิ่งที่ต้องการจะถ่ายภาพ และใช้มือบังไม่ให้แสงจากไฟดวงอื่นผ่านกระทบกับโคมสีขาว

หลังจากที่ได้ค่าของแสงแล้วควรใช้ฟิล์มอินสแตนท์หรือโพลารอยด์ทดสอบดูเสียก่อนเพื่อตรวจสอบปริมาณแสงที่วัดได้ และทิศทางของแสงเงาว่าถูกต้องหรือไม่ หากยังมีข้อผิดพลาด อาทิ แสงจากไฟดวงหนึ่งสว่างมากเกินไปต้องปรับให้ปริมาณแสงลงและทดสอบใหม่อีกครั้งจนได้ภาพที่ต้องการ

3) ไฟต่อเนื่องในสตูดิโอ

นอกจากไฟแฟลชแล้ว การถ่ายภาพในสตูดิโอยังเลือกใช้ไฟอื่น ๆ ได้อีกเช่น ไฟทังสตัน ซึ่งในอดีตระบบไฟแฟลชยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ไฟทังสตันนิยมใช้กันมาก แต่มีข้อเสียมากกว่ากัน อาทิ อุณหภูมิสีต่ำภาพที่ได้มีโทนสีส้มแดง ต้องใช้ฟิลเตอร์แก้สี และหากใช้ไฟที่มีกำลังสูงจะเกิดความร้อนมาก

ปัจจุบันมีไฟที่ให้แสงต่อเนื่องเช่นเดียวกับไฟทังสตันโดยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จนหมดสิ้น ให้ความสะดวกคล่องตัวกว่าการใช้ไฟแฟลชมากเพราะแสงที่ได้จะใกล้เคียงกับการถ่ายภาพกลางแจ้งด้วยแสงอาทิตย์ เช่น ระบบไฟ HMI ของ BRONCOLOR ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งการถ่ายภาพนิ่ง ภาพยนตร์และวีดิทัศน์

จุดเด่นของไฟ HMI คือ อุณหภูมิสีที่ตรงกับแสงธรรมชาติ เลือกใช้รับแสงแคบมาก ๆ โดยการใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่ต่ำลง มองเห็นสีสັນและแสงเงาของภาพที่ได้ตลอดเวลาการจัดมุมมองและปรับโพกัสจึงสะดวกกว่าไฟแฟลชมาก อีกทั้งกำลังไฟฟ้าที่ยังสูงกว่าไฟฮาโลเจนจนถึงสองเท่าครึ่งในกำลังวัตต์ที่เท่ากันและเลือกใช้อุปกรณ์จัดแสงต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับระบบไฟแฟลชทั่วไป

ไฟ HMI นอกจากใช้ถ่ายภาพนิ่งแล้วยังใช้ได้กับงานวีดิทัศน์หรือภาพยนตร์ เพราะเป็นแสงต่อเนื่อง เช่นเดียวกับแสงธรรมชาติ ระบบไฟ HMI คล้ายกับระบบแฟลช แบบเพาเวอร์แพค มีหน่วยจ่ายกำลังไฟที่จะจ่ายไฟไปยังแฟลช ซึ่งปรับแบ่งกำลังได้ต่อเนื่องและใช้ได้กับอุปกรณ์กระจายแสงต่าง ๆ ทั้งรีเฟลคเตอร์ ร่มสะท้อนแสง และซอฟท์บ็อกซ์

นอกจากนี้ระบบไฟ HMI ยังมีคุณสมบัติที่เรียกว่า flicker-free เหมาะสำหรับใช้กล้องดิจิทัลที่ไม่ต้องใช้ฟิล์มแต่ใช้ CCD แทน โดยภาพจะมีสีสັນที่ถูกต้องมากที่สุด

เมื่อต้องการจัดแสงถ่ายภาพร่วมกับแสงธรรมชาติระบบไฟแบบนี้จะใช้งานได้ดีมาก เพราะมีอุณหภูมิสีตรงกัน ไม่ต้องใช้ฟิลเตอร์ปรับแก้สีใด ๆ ทั้งสิ้น

ลักษณะของไฟ HMI จะคล้ายกับระบบไฟแฟลชคือ มีส่วนจ่ายกำลังเรียกว่า บัลลัสต์ ยูนิต และมีสายเคเบิลต่อไปยังส่วนที่ปล่อยแสงให้สว่างเรียกว่า แลมป์เฮด ซึ่งใช้กับอุปกรณ์กระจายแสงต่าง ๆ ได้มากมาย อาทิ รีเฟลคเตอร์ทั้งแบบมาตรฐาน มุมกว้าง มุมแคบ หรือจะต่อเข้าไปสปอตบาร์นคอร์ และซอฟต์แวร์บอกซ์ขนาดต่าง ๆ ทำให้ใช้จัดแสงถ่ายภาพได้หลากหลายรูปแบบ ให้ความคล่องตัวในการใช้งานสูง

4) ขาตั้งกล้อง

การถ่ายภาพในสตูดิโอส่วนใหญ่เป็นการจัดฉาก เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาพตามต้องการ จึงจำเป็นต้องใช้ขาตั้งกล้อง เพื่อให้มีความคล่องตัว การเลือกใช้งานควรคำนึงถึง ขนาด น้ำหนักกล้องถ่ายภาพถ่าย และอุปกรณ์เสริมไปด้วย

5) ขาตั้งไฟ (Stand)

เป็นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นมาก มีหลายขนาด ลักษณะขึ้นอยู่กับแฟลชที่ใช้ ถ้าเป็นโมโนแฟลชใช้ขาขนาดเล็ก แต่ถ้าเป็นแฟลชที่มีกำลังสูง ซึ่งมีน้ำหนักมาก ก็จำเป็นต้องใช้ขาตั้งกล้องขนาดใหญ่ จุดเด่นของขาตั้งกล้องขนาดใหญ่ จุดเด่นของขาตั้งไฟคือ ปรับยืดระยะได้สูงมาก บางยี่ห้อปรับสูงถึง 3 เมตร ถ้าหากใช้กับ ซอฟท์บ็อกซ์ ต้องใช้ขาตั้งแบบบูม มีลักษณะคล้ายคออีราฟ นอกจากนี้มีชาดอลลี่ (dolly) ที่ทำให้เคลื่อนย้ายชุดแฟลชได้สะดวก

6) กล้องถ่ายภาพในสตูดิโอ

กล้องถ่ายภาพขนาด 35 mm. SLR มีพื้นฐานที่ใช้งานของฟิล์ม = 2.4 x 3.6 ซึ่งมีขนาดเล็กไม่เหมาะสำหรับนำมาขยายเป็นภาพขนาดใหญ่ หรือเพื่องานตีพิมพ์ แต่ที่มีบางงานที่ใช้กล้อง 35 mm. SLR อยู่เพื่อความสะดวกคล่องตัว เช่น งานถ่ายแบบ, แฟชั่น

ส่วนใหญ่แล้วจะนิยมใช้กล้องขนาดใหญ่ขึ้นไปอีก เช่น กล้องขนาดกลางที่ใช้ฟิล์มเบอร์ 120 ซึ่งสามารถเลือกได้หลายขนาด เช่น 6'' x 4.5'', 6'' x 6'', 6'' x 7'' หรือ 6 x 8 ซม. ถ้าหากต้องการงานที่มีคุณภาพสูงมาก จะนิยมใช้กล้องขนาดใหญ่ เช่น กล้องวิวที่ใช้ฟิล์มแผ่นตั้งแต่ 4 x 5 นิ้ว ไปจนถึง 10 x 12 นิ้ว ซึ่งมีคุณสมบัติโดดเด่นในเรื่องของควบคุมภาพ

6.3 เทคนิคการจัดแสงถ่ายภาพในสตูดิโอ

6.3.1 การจัดแสงใช้ไฟดวงเดียว

ตัวอย่างแรกของการจัดแสงถ่ายภาพในสตูดิโอ คือ การใช้เพียงดวงเดียว แสดงถึงเทคนิค ทิศทางและรูปแบบการจัดแสงที่แตกต่างกันออกไป อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัด

แสง โดยใช้ไฟหลาย ๆ ดวง ช่างภาพระดับมืออาชีพหลาย ๆ คนนิยมใช้ไฟดวงเดียวสำหรับถ่ายภาพไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพคนหรือหุ่นนิ่งต่าง ๆ เพราะควบคุมแสงได้ง่ายและให้ความรู้สึกได้ดีพอสมควร ในขั้นแรก ต้องศึกษาถึงคุณภาพแสงที่กระทบสิ่งต่าง ๆ เสียก่อน เช่น แสงที่ส่องตรงจากรีเฟลคเตอร์แสงสะท้อนหรือแสงที่ผ่านการกรองแสงแล้ว จากนั้นจะเป็นเทคนิคการวัดแสง เลือกวัดแสงเฉพาะส่วนเพื่อให้ได้ภาพหรือโทนของแสงเงาตามต้องการ

แสงจากไฟดวงเดียวใช้เน้นทั้งรูปร่าง รูปทรง น้ำหนักตลอดไปจนถึงพื้นผิวแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทิศทางและคุณภาพแสงและลักษณะของสิ่งที่ต้องการถ่ายภาพ อาทิ การจัดแสงให้ตำแหน่งของไฟส่องตรงเข้าหากล้อง วัตถุที่อยู่ด้านหน้าจะเป็นเงาดำทึบ แสดงให้เห็นถึงรูปร่างอย่างเด่นชัด หรือให้แสงเข้าทางด้านข้างเพื่อแสดงรูปทรงของวัตถุนั้น

ภาพถ่ายจากไฟดวงเดียวมักทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างส่วนที่ได้รับแสงโดยตรงและส่วนที่อยู่ในเงาหากใช้แผ่นสะท้อนแสงในตำแหน่งที่อยู่ด้านตรงข้ามกับไฟเพื่อเปิดเงาให้สว่างขึ้น และไม่จำกัดว่าต้องใช้แผ่นสะท้อนแสงมากน้อยเพียงใด หากแผ่นสะท้อนแสงอยู่ใกล้กับวัตถุก็จะสะท้อนแสงได้มาก และสะท้อนแสงได้น้อยลงเมื่อถอยเอาแผ่นสะท้อนแสงห่างออกมาควรวัดแสงเปรียบเทียบส่วนที่ได้รับแสงตรง และส่วนที่เป็นเงาเพื่อคาดคะเนแสงเงาของภาพ

6.3.2 การจัดแสงโดยใช้ไฟหลายดวง

เพื่อให้ภาพถ่ายมีรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ และเกิดผลพิเศษบางอย่างทำให้ต้องใช้ไฟแฟลชร่วมกันหลาย ๆ ดวง โดยทั่วไปจะกำหนดให้มีไฟหลักส่องมาจากทิศใดทิศหนึ่งและมีไฟเสริมในส่วนต่าง ๆ อาทิ ไฟเปิดเงา ไฟส่องฉาก หรือไฟสร้างริมไลท์ เป็นต้น การใช้แฟลชเป็นจำนวนมากควรระวังเรื่องของควบคุมปริมาณไม่ให้มากเกินไป ตรวจสอบโดยใช้เครื่องวัดแสงแฟลชและใช้ฟิล์มโพลาไรซ์ทดสอบ หากเป็นแฟลชแบบโมโนจะควบคุมได้ง่ายกว่าเพราะปรับเพิ่ม – ลดกำลังไฟได้เลยที่แฟลชแต่ละหัว ส่วนเพาเวอร์แพคเกจปรับสัดส่วนกำลังไฟของแฟลชแต่ละหัวไฟหนึ่งดวงด้วยวิธีนี้จะให้ความคล่องตัวที่ใกล้เคียงกัน ช่างภาพหลายคนนิยมใช้เพาเวอร์แพคเกจหนึ่งชุดกับหัวไฟหนึ่งดวง ด้วยวิธีนี้จะเหมือนกับการใช้โมโนแฟลช ทว่ามีกำลังสูงกว่าและต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงขึ้นมากเช่นกัน

แผ่นบังแสงมีความจำเป็นในการถ่ายภาพเมื่อใช้ไฟหลายดวงใช้ป้องกันแสงจากไฟแต่ละดวงไม่ให้รบกวนแสงของแฟลชดวงอื่น อาทิ ต้องการควบคุมฉากหลังให้มีมืดแต่ไฟดวงหนึ่งมีทิศทางแสงรบกวนฉากหลังต้องใช้แผ่นบังแสงป้องกันเอาไว้หรืออาจใช้บานเดอร์ก็ได้ผลดีเช่นเดียวกัน

6.3.3 การควบคุมแสงสะท้อน

สิ่งต่างๆ ที่นำมาถ่ายภาพมีลักษณะรูปทรง รูปร่าง และคุณสมบัติเฉพาะตัวที่แตกต่างกันออกไปการจัดแสงเพื่อถ่ายภาพแต่ละครั้งจึงต้องพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับสิ่งที่ถ่ายภาพ อาทิ วัตถุที่ผิวมันสะท้อนแสงได้ดี ควรใช้แสงที่นุ่มกระจาย เช่น แสงที่ผ่านจากผ้ากรองแสงหรือซอฟท์บ็อกซ์ หรือใช้รวมกันทั้งสองอย่างเมื่อต้องการให้แสงกระจายมากขึ้น วัตถุจำพวกแก้วหรือโลหะที่เป็นมันวาวสะท้อนเงาของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเข้าไป แต่ถ้าสิ่งที่สะท้อนเป็นสีเรียบทั้งหมด เช่น สีขาวหรือดำ เงาสะท้อนที่ปรากฏก็จะเป็นเพียงสีขาวหรือดำเท่านั้น เช่น ช้อนสแตนเลสมี คุณสมบัติสะท้อนภาพสิ่งต่าง ๆ ได้ดีเมื่อวางซอฟท์บ็อกซ์ไว้ในตำแหน่งด้านบน ปรับมุมจนสะท้อนแสงสีขาวได้มากที่สุด ทำให้ได้ภาพของเนือสแตนเลสที่แท้จริง ทว่าวัตถุที่มีการสะท้อนมากเช่นนี้ หากมีรูปทรงที่ดูโค้งมนต้องใช้ซอฟท์บ็อกซ์ที่ขนาดใหญ่และอยู่ในตำแหน่งที่ใกล้มาก มิฉะนั้นเงาที่ขาวที่สะท้อนลงบนวัตถุจะปรากฏให้เห็นเพียงบางส่วนเท่านั้น ในกรณีที่ไม่ต้องการสะท้อนแสงหรือเงาสะท้อนที่วัตถุให้ใช้ผ้ากำมะหยี่สีดำบังเอาไว้ นอกจากนี้ผ้ากำมะหยี่ยังช่วยกันแสงสะท้อนที่ได้จัดเอาไว้ไม่ให้รบกวนบริเวณที่ต้องการให้อยู่ในส่วนของเราอีกด้วย

6.3.4 การจัดแสงในการถ่ายภาพบุคคล

1) แสงหลัก (Main light, Key light)

เป็นแสงที่สว่างที่สุดบนสิ่งที่ถูกถ่าย นิยมในมุมสูงส่องเฉียงด้านหน้า

2) แสงเสริม, แสงส่วนเงา (Fill-in light)

เป็นแสงที่ใช้ลบเงาที่เกิดจากแสงหลัก เพิ่มรายละเอียดในส่วนเงา ทำให้เห็นวัตถุเป็น 3 มิติ มักใช้แสง Diffused light

3) แสงเน้นรูปทรง (Separate light, Hair light, Accent light)

ใช้ช่วยแยกวัตถุออกจากฉากหลังมักอยู่ในทิศทางตรงข้าม กับ Key light มุมสูงเฉียงหลังส่องเป็นบริเวณเฉพาะจุด

4) แสงพื้นหลัง (Background light)

เพื่อใช้ฉากหลังสว่างขึ้นแยกวัตถุจากฉากหลัง

7. แนวคิดพื้นฐานการถ่ายภาพ

แนวคิดพื้นฐานตามที่บัสเซลลี (Busselle, 1986) เสนอไว้ที่สำคัญ คือ

7.1 การถ่ายภาพนิ่ง (Still Lifes)

7.1.1 รูปร่างและเงา (Shape and Shadow)

ภาพถ่ายเป็นงานที่มีคุณลักษณะเป็น 2 มิติ แม้วัตถุที่ถูกถ่ายจะมี 3 มิติก็ตาม ดังนั้นการถ่ายภาพนิ่งที่ง่ายที่สุดสามารถทำได้โดยใช้ไฟดวงเดียว วัตถุชิ้นเดียว,ฉาก 1 ชุด และถ่ายด้วยฟิล์มขาวดำ โดยฉากจะลดเงาก็สามารถแก้ไขได้ด้วยกระดาษการ์ดขาว ทำจากที่สะท้อนแสง ลบเงา

ทั้งนี้การเลือกใช้บางสิ่งช่วย เพื่อให้งานออกมาสวยงามมีรูปร่างที่น่าสนใจและรวมถึงการแสดงถึงพื้นผิวด้วย แต่ไม่ใช่บางสิ่งจัดแสงให้ดูเหมือนหลอดและรูปร่างออกมาไม่สวย ส่วนฉากต้องไม่รบกวนสีหรือพื้นผิวของวัตถุ

ภาพขาวดำไม่มีมิติด้านสี/แต่เน้นเรื่องน้ำหนักของแสงและความมืด การใช้ไฟดวงเดียวเป็นการศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นการวัดแสงไม่ว่าจะเป็นแสงจากข้างบนหรือข้างล่างแสงหน้าหรือแสงหลังวัตถุ การเคลื่อนวัตถุหรือการเคลื่อนกล้อง หรือแม้กระทั่งเคลื่อนไฟ สังเกตดูการเกิดรูปร่างของวัตถุในช่องมองภาพ สิ่งสำคัญก็คือลองทดสอบหลายๆรูปแบบสลับกัน ประกอบกับลองปรับกล้องให้แสงค่อยๆลดลงจนดูไม่ชัดซึ่งเราจะเห็นโทนสีแสงของภาพจนเราพอใจ จากนั้นจึงไปจัดองค์ประกอบของภาพก่อนถ่าย

7.1.2 ภาพนิ่งขึ้นยอดเยี่ยม

งานของศิลปินที่วาดภาพงานหลายชิ้นเป็นงานชั้นยอดและมีอายุนับศตวรรษ มากกว่างานของช่างภาพแต่จากการค้นพบวิธีการในการสร้างภาพด้วยการถ่ายภาพก็สามารถสร้างสรรค์ภาพเหล่านั้นได้เช่นเดียวกันโดยเฉพาะการถ่าย อาวุธ, ดอกไม้และอื่นๆ เหมือนกับการถ่ายสิ่งที่นำมาทำเป็นอาหารหรือของใช้ในครัว

วิธีการที่ได้ผลในการถ่ายภาพนิ่งคือการจัดแสงให้เอียงทำมุมกับวัตถุและให้สัดส่วนของแสงที่ออกมามีแสงและเงาในภาพคนโบราณใช้แสงแดดจากหน้าต่างก็ทำในวิธีเดียวกันในการสร้างสรรค์งานแสงที่ใช้กล้องแสงนุ่ม เราสามารถสร้างสรรค์งานให้มีสีสรรด้วยการถ่ายให้แสงน้อยกว่าปกติ (Under exposure) เพื่อแสงสีมีความอึดตัว กับการใช้ฟิล์มที่มีความไวแสงต่ำ,เช่นฟิล์มสไลด์ สีฟูจิ รุ่น เวลเวีย (Velvia) ถ้าเป็นหลอดทั้งสแตนท์ก็ถ่ายด้วยระยะเวลาออกไปซึ่งไม่มีปัญหา ถ้าเป็นแฟลชต้องการแฟลชที่กำลังสูงๆ เพื่อปรับรับแสงให้แคบ แสงจะได้ความชัดลึกสูง

โดยทั่วไปงานภาพถ่ายนิ่ง เรื่องพื้นผิวก็มีความสำคัญไม่แพ้เรื่องรูปทรง (Form) ทั้งกล้อง 35 มม. และขนาดที่ใหญ่กว่าเมื่อต้องการภาพงานมีความคมชัด ควรจะเปิดรูรับแสงประมาณ 8 – 11 หรือเล็กกว่า เพราะรูรับแสงยิ่งแคบความคมชัดลึกก็ยิ่งมาก

7.1.3 การถ่ายภาพดอกไม้ (Flowers)

วิธีที่ง่ายที่สุดในการถ่ายภาพดอกไม้คือการถ่ายในสวนดอกไม้และใช้แผ่นกระดาดเป็นฉาก ซึ่งสามารถใช้ฉากสีต่าง ๆ ได้ โดยเลือกถ่ายวันที่แดดไม่จัดจ้านจะได้ภาพที่ดี เพื่อแก้สีของท้องฟ้าที่สีออกฟ้าควรใช้ฟิลเตอร์เบอร์ 81 กรอบเลนส์

ภาพสวย ๆ ที่ถ่ายในสตูดิโอมีพื้นผิวที่สวยงามและสีสมบรูณ์มักจะเป็นภาพดอกไม้เพียงดอกเดียวหรือเป็นช่อ 2 – 3 ดอก การจัดองค์ประกอบที่สะดวกในการถ่ายภาพดอกไม้นิยมใส่ดอกในแจกัน และใช้ฉากสีเทาไม่สะท้อนสีรบกวนสีของดอกไม้ ภาพดอกไม้ที่เป็นภาพเขียนสามารถทำให้สวยสมบรูณ์ได้ แต่ภาพถ่ายค่อนข้างจะยากกว่าภาพเขียนเพราะมีปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น การหาวัตถุประกอบฉาก(prop)กับฉากหลัง ไฟแฟลชเป็นอุปกรณ์สำคัญและจำเป็น เพราะโคมไฟที่ร้อนจะทำให้ดอกไม้เหี่ยวได้ การถ่ายภาพดอกไม้ต้องถ่ายภาพระยะใกล้ (Close up) ต้องมีการฉีดละอองน้ำบนดอกไม้ แสงนุ่มจึงเป็นแสงพื้นฐานในการถ่ายภาพ โดยจัดให้มีแสงด้านหน้าหรือข้างหลัง เน้นฉากหลังให้มืดด้วยแสงหรือฉากสีดำ

เทคนิคสำคัญในการถ่าย จะต้องคำนึงเรื่องแสงฉากหลัง ถ่ายให้แสงมากกว่าปกติเล็กน้อย (over exposure) เพื่อสร้างสรรค์งานให้ออกมาเหมือนความฝัน โดยปรับความชัดให้ภาพออกมานุ่ม (soft focus) บวกกับการใช้ฉากสีดำ ถ่ายให้แสงน้อยกว่าปกติ (under exposure) เน้นสี พื้นผิวและรูปร่างของดอก

7.1.4 การถ่ายวัตถุสีขาวบนฉากขาว (White on White)

การถ่ายภาพวัตถุสีขาวบนพื้นฉากขาวจะเป็นปัญหาของช่างภาพพอควร แต่มีกลวิธีหลายอย่างในการขจัดปัญหา เช่น การใช้พื้นฉากสีเทาแทนสีขาวเพราะตามนุษย์จะรับแสงสะท้อนสีเทาคัลลัสสีขาว แต่โทนสีจะแตกต่างกันคือจากโทนสีอุ่นก็จะเป็นโทนสีเย็น พื้นผิวที่ต่างกันแสงก็แตกต่างกัน เช่น ผิวของไข่กับฉากสีขาวเรียบแสงความมันวาวของชิ้นวัตถุชิ้นอื่น นอกจากนั้นวิธีการแก้ไขอย่างชาญฉลาดคือการใช้แผ่นสีดำสะท้อนแสง ให้สีขาวกลายเป็นสีเทาอ่อน แม้จะดูไม่สมบรูณ์ แต่ส่วนที่หายไป ตาและสมองของมนุษย์ก็จะเติมให้สมบรูณ์เองในแง่การรับรู้

แสงด้านหลังสามารถแยกวัตถุออกจากฉาก ส่วนแสงข้างเห็นพื้นผิว แสงด้านหน้าจะให้ผลตรงข้าม แสงถ่ายภาพโดยทั่วไปจะราบเรียบ หากต้องการสร้างแสงจ้า (Highlight) ของวัตถุอาจใช้กระจกเงาสะท้อนแสงช่วย แสงช่วยเพิ่มมิติของภาพให้เกิดความแตกต่างไม่แบนราบ

7.1.5 ภาพฉากหลังไม่มีเงา (Shadowless Backgrounds)

ภาพฉากหลังไม่มีเงาเป็นภาพที่มีน้อย ยกเว้นภาพเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น ภาพเครื่องมือ, อุปกรณ์ทางเทคนิค ภาพดอกไม้ที่ต้องการเน้นผลพิเศษเสมือนหนึ่งลอยอยู่ในอากาศ การถ่ายจะใช้กล่องแสงนุ่มจัดให้ใกล้วัตถุ เพื่อให้เงาสลัวๆ กับวิธีปฏิบัติที่นิยมกันคือการวางวัตถุบนกล่อง

แสงแล้วกล้องถ่ายจากด้านบนและมีไฟจากด้านบนด้วย กล้องแสงนุ่ม วางทับกล้องแสงที่จะวางวัตถุด้วยฟิล์มหรือกระดาษไขเขียนแบบให้เฉียงลาดไม่มีมุม วิธีที่ 3 ที่สามารถปฏิบัติได้คือ การใช้ผ้าสีขาวแทนระหว่างกล้องแสงกับเลนส์กล้อง ซึ่งจะช่วยให้แสงสะท้อนที่มาจากทิศทางต่างๆ ด้วย เราสามารถใช้แสงชนิดต่างๆ เพื่อปรับสมดุลแสงความเข้มจากด้านบนหรือด้านล่างด้วยการเลื่อนไฟเข้า-ออก

7.1.6 ภาพถ่ายด้วยฉากสีดำ

การเลือกใช้ฉากสีดำแทนการสร้างเงามืดจากฉากสีขาวจะง่ายกว่าโดยเฉพาะการถ่ายวัตถุที่เป็นสี ฉากที่สีดำสนิทจะสะท้อนแสง แสงสว่างจากสีกลาง(เทา) ถึง 5 ชั้น (Stop) ฉากสีดำสนิทที่นิยมกัน ได้แก่ ผ้ากำมะหยี่สีดำ จึงสามารถใช้ได้กว้างขวาง อายุใช้งานนาน แม้บางครั้งอาจจะยุบตัวก็สามารถทำให้คืนสภาพด้วยการแปรงขนบ้างหรือการอบไอน้ำ ผ้ากำมะหยี่จะดำสนิทกว่าวัตถุอื่นๆ และแสงพื้นผิวดูแล้วสบายตา เมื่อได้เห็นพื้นผิวของผ้าจากเพียงเล็กน้อย ควรใช้แสงให้นุ่มที่สุดเท่าที่จะทำได้ ตำแหน่งดวงไฟมองจากตำแหน่งของกล้องหรือมุมอื่นๆ ควรตั้งฉากกับฉากถ่ายภาพ เพื่อให้ได้ประโยชน์จากฉากสีดำควรเน้นเปรียบเทียบความสูง ความอึมช้ของฟิล์ม แสงฟิล์มที่เหมาะสมกับงานเช่นฟิล์มสไลด์ Fuji Velvia

7.1.7 ภาพถ่ายแบบไล่โทนสี

ภาพถ่ายแบบไล่โทนสีเพื่อผลพิเศษ การเน้นวัตถุสามารถทำได้ 2 แนวทางคือ

- 1) ใช้ฉากที่ไล่ระดับโทนสีจากอ่อนไปหาเข้ม
- 2) การจัดแสงบนพื้นฉากเรียบ

แนวทางแรกที่ใช้ฉากสำเร็จที่ไล่ระดับโทนสี โดยทั่วไปถ้าฉากขนาดเล็กจะมีจำหน่ายเป็นกระดาษการ์ดส่วนขนาดใหญ่สามารถใช้ฟูก้นลมพ่นไล่ระดับสีได้ ถ้าซื้อราคาค่อนข้างแพงและชำรุดเสียหายง่าย ถ้าต้องการความเที่ยงตรงการซื้อชนิดสำเร็จรูปจะง่ายกว่า การจัดแสงเพราะการจัดแสงให้ได้โทนสีที่ต้องการเป็นเรื่องยากกว่าจะต้องใช้ปริมาณแสงเท่าใดสำหรับฉากส่วนหน้าจึงจะได้สีอ่อน แสงส่วนหลังเท่าใดจึงจะได้สีเข้มหรือกลับกัน

วิธีการจัดแสงให้ไล่โทนสีจากอ่อนด้านหน้าแสงเข้มด้านหลัง สามารถทำได้โดยใช้แสงจากกล้องแสงนุ่มแล้วสอดไม้วัดหรือแผ่นอะไรบางกั้นแสงส่วนบนคล้ายผืนธง หรือใช้วิธีขึงม่านกำมะหยี่กั้นแสงที่จะผ่านออกมา

การพ่นสีบนกระดาษไม้ด้วยสีดำด้าน เพื่อการป้องกันการสะท้อนของแสง สำหรับปิดแสงจากกล้องแสงนุ่ม แสงควบคุมโทนสีโดยการเลื่อนระดับสูงต่ำของกล้องแสงนุ่ม

7.1.8 การถ่ายภาพวัตถุที่ผิวเงาวาว

เราไม่สามารถถ่ายภาพวัตถุที่ตัววัตถุนั้นๆ สะท้อนแสงตัวเอง โดยเฉพาะวัตถุที่มีเงาแสงเป็นมันวาว การถ่ายใช้วัสดุสะท้อนแสงสีขาวถ้าต้องการไฮไลต์ แสงแผ่นสะท้อนสีดำถ้าต้องการเงา ซึ่งการฝึกอาจต้องใช้เวลาในการทดสอบ

การใช้เต็นท์ที่ทำจากผ้าสีขาวและมีแผ่นบังกล้องที่วางอยู่ตำแหน่งเต็นท์กับกล้อง แสงที่ได้จะมีความสมจริงตามฉากที่ใช้แสง การสะท้อนแสงของวัตถุที่เราถ่าย วิธีหลังถ้าไม่ต้องการให้เกิดเงาสะท้อนจากผิววัตถุก็ใช้สีฟันทึบเคลือบด้านทับวัตถุ แต่จะมีปัญหาเช็ดออกยาก อาจจะทำให้มีฝ้าจับจากความเย็นในตู้เย็นก่อนการถ่ายก็ได้ แต่จะมีปัญหาเรื่องการระเหยของละอองน้ำเล็กๆ ที่เกาะวัตถุจากความร้อนของดวงไฟ

7.1.9 การถ่ายแก้ว

การถ่ายแก้วสิ่งที่ต้องคำนึงคือแก้วเป็นกระจก แสงจะมีผลต่อการสะท้อนและแสงทะลุผ่าน รูปร่างแสงพื้นผิวของแก้ว ปกติแสงจะสะท้อนแสงหักเห ทำให้เห็นสีของแก้วและของเหลวที่บรรจุ ดังนั้นแสงจากข้างหลังตรงสีกี่พอเพียงแต่พื้นผิวก็สำคัญแสงจากด้านข้างจึงจำเป็น บางครั้งจะต้องเจาะรูกระดานฉากสีขาว, สีเทา หรือสีดำ ให้แสงมาจากใต้แก้วหรือขวด เพื่อแสงจะไม่ลอดขึ้นมารบกวน

แม้ว่าเราใช้แสงจากเทียนเพียงเล่มเดียว หากต้องการความเปรียบต่างที่สูง การเปิดรับแสงต้องใช้เวลานาน การใช้แสงเสริมก็ช่วยได้แต่จะต้องไม่ไปกลบแสงเทียน หลอดไฟขนาด 60 w ทำเป็นไฟหลักก็พอเพียงแต่ให้แสงมาจากทิศทางเดียวกัน ตั้งกล้องให้ถูก แสงอยู่หลังวัตถุจะทำให้แก้วเป็นประกาย สีของเหล้าชัดเจน หลอดทั้งสแตนเลสให้ความถูกต้องของแสงในส่วนของการเน้นแสงสีที่อุ่น

7.1.10 พื้นผิว

ภาพที่แสดงถึงพื้นผิว งานเขียนภาพจะเก่งกว่าภาพถ่าย แต่อย่างไรก็ตามภาพถ่ายก็สามารถเสนอพื้นผิวได้อย่างชัดเจนและน่าทึ่ง ไม่ว่าจะเป็น ความชัดและถ่ายให้แสงมากกว่าปกติ เลือกใช้เลนส์ที่ให้ความคมชัดสูง ขนาดรูรับแสงที่ให้ความชัดลึก จัดแสงแบบเฉียงกับวัตถุเพราะจะช่วยลดเงา

คิดถึงแสงแดดที่เป็นประกายระยิบระยับแสงช่วยให้เห็นพื้นผิวที่หยาบของผนังหรือขนไม้ เราสามารถใช้แฟลชที่ติดกับกล้องถ่ายก็ได้ วัตถุหลายประเภทที่พื้นผิวหายไปจากแสง ถ้าต้องใช้เวลานานในการถ่ายเช่น หลอดไฟร้อนใกล้ดอกไม้ ก้อนไอศกรีม อาหาร ฯลฯ ถ้าเป็นไฟแฟลชจะไม่มีปัญหาแม้จะใช้การเลี้ยวหน้าทีก็ตาม แต่เราก็ต้องทำงานอย่างรวดเร็ว โดยจัดวางวัตถุจะถ่ายเข้า-ออก ให้มีความสดใหม่เสมอ

7.1.11 การถ่ายภาพเพื่อบอกเรื่องราว (Telling a Story)

การจัดหุ่นนิ่งเพื่อบอกเรื่องราวหรือแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังวัตถุเหล่านั้นเป็น การใช้ภาพถ่ายเพื่อสื่อสารอย่างหนึ่ง ซึ่งในการสร้างสรรค์ภาพแบบนี้มีสิ่งที่ต้องคำนึง 2 อย่างคือ

- 1) การจัดองค์ประกอบของวัตถุสิ่งของเข้าด้วยกัน
- 2) การจัดแสง

โดยหลักการจัดองค์ประกอบของวัตถุควรจะใช้วัตถุสิ่งของพื้นฐานที่จำเป็นเท่านั้น ส่วนการจัดแสงควรให้แสงสามารถสื่ออารมณ์ได้ใกล้เคียงกับแสงที่เคยเห็นจากภาพยนตร์หรือหากจะดีกว่าก็เพียงเล็กน้อยถ่ายภาพให้แสงมากกว่าปกติและสีจะออกนูนๆ ในการสร้างสรรค์ภาพแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ ให้แสงเพื่อเกิดเงาชัด แสงฟิล์มที่จะใช้ ต้องให้สอดคล้องกับภาพ อาจต้องปิดบังตำแหน่งของภาพบางจุดด้วยเงาแต่ส่วนที่ต้องการนำเสนอต้องเด่นชัด

7.1.12 ภาพอาหาร (Food)

ภาพอาหารเป็นภาพหุ่นนิ่งที่ยอดเยียมและมีความโดดเด่นจากภาพอื่นๆ ในการทำงานภาพอาหารต้องรวดเร็ว เพราะภาพอาหารคือสิ่งสำคัญต้องสามารถสร้างภาพให้กระตุ้นความอยากได้ อาหารบางชนิดมีลักษณะเหลวทิ้งไว้นานจะจับตัวแข็งคุณลักษณะก็จะเปลี่ยนไป การวางแผนจึงเป็นสิ่งสำคัญ การเตรียมอาหารในการถ่ายภาพต้องให้การจัดดูเป็นธรรมชาติประกอบกับรายละเอียดอื่นๆ ต้องเสริมแนวคิดของอาหารนั้นๆ

หลอดทั้งสแตนเลสให้สีอุ่นและเชื้อเชิญ หลอดทั้งสแตนเลสที่หาได้สะดวกก็คือแบบโคมไฟเป็นจุดในระยะห่างที่พอดีกับอาหาร หาไม่แล้วจะทำให้อาหารแห้ง วิธีที่ดีที่สุดคือการใช้แสงผสมระหว่างทั้งสแตนกับแฟลช เพื่อสร้างสรรค์ให้เป็นแสงแดดไม่เช่นนั้นก็ใช้แผ่นพลาสติกกรองแสงสีอำพันบังโคมไฟทั้งสแตน

จานอาหารควรเตรียมสำรองจานทดสอบแสงกับจานที่จะวางภาพจริง ถ้าเรามีอาหารไม่มากพอ แต่หากมีอาหารเตรียมมามากพอก็จัดจากจานที่มีอาหารได้เลย เมื่อจะถ่ายจริงจึงยกชุดที่เตรียมไว้มาถ่าย

7.1.13 การถ่ายภาพซ้อน

เทคนิคการถ่ายภาพซ้อนสามารถสร้างสรรค์งานให้ดูเหมือนว่าตาคุณผ่านทะลุบางสิ่งคล้ายการถ่ายภาพเอ็กซเรย์หรือภาพผีจึงสามารถทำได้ง่าย ๆ โดยการถ่ายภาพซ้อนจากกล้องถ่ายภาพที่ตั้งตำแหน่งเดิมและไม่หมุนฟิล์ม แต่ให้ภาพที่ถ่าย 2 ครั้งซ้อนทับกันควบคุมแสงของการถ่ายแต่ละครั้งประมาณครึ่งสตอปหรือถ่ายปกติเพื่อให้แสงของภาพมากกว่าปกติเล็กน้อย

วิธีการถ่ายเริ่มจากภาพที่ 1 ถ่ายวัตถุสิ่งของชุดแรก และถ่ายภาพที่ 2 โดยให้ภาพวางอยู่บนฉากสีดำสนิท ตัวอย่าง เช่น ภาพที่ 1 ถ่ายภาพกระเป๋านั่งที่จะบรรจุลงกล่องและฟิล์ม ภาพที่ 2 ถ่าย

ภาพกล้องและฟิล์มที่วางบนผ้าฉากสีดำ โดยตำแหน่งของแสงที่จัดวางอยู่ในทิศทางเดียวกันแต่ควรจะเป็นแสงนุ่ม ที่สำคัญภาพในจินตนาการของช่างภาพต้องมีการถ่ายภาพ

7.2 ภาพถ่ายบุคคลและภาพเปลือย

7.2.1 การถ่ายช่วงศีรษะและไหล่(Head and Shoulders)

การถ่ายภาพบุคคลตั้งแต่ช่วงไหล่ถึงศีรษะมีข้อดีเพราะไม่ต้องการสตูดิโอขนาดใหญ่เลือกใช้เลนส์เทเล ฉากหลังอยู่ห่างจากบุคคลระยะความชัดลึกของภาพให้ใกล้เคียงกับตามนุษย์ ความคมชัดซึ่งไม่ต้องการแสงมากนัก แต่ในปัจจุบันช่างภาพส่วนใหญ่นิยมที่จะถ่ายให้มีความชัดลึกมาก

การจัดแสงโดยพื้นฐานจะใช้แสงหลักวางทำมุมกับบุคคล 40° บางครั้งการใช้ไฟหลักดวงเดียวก็เพียงพอให้แสงนุ่ม พยายามให้บุคคลเด่นจากฉาก แล้วถ้าเงาแข็งอาจแก้ไขโดยใช้แผ่นสะท้อนแสง สะท้อนแสงจากไฟหลักให้เป็นแสงเสริมก็ได้

7.2.2.การถ่ายภาพบุคคลแบบไฮคีย์

แบบที่ถ่ายและแสงขาวสว่าง (High-key) นิยมถ่ายภาพเด็กและหญิงสาววัยรุ่น หรือภาพอื่นๆที่ต้องการ มีหลักที่ควรคำนึง 2 ประการคือ

- 1) ภาพไฮคีย์ มิได้แปลว่าภาพมีความเปรียบต่างต่ำ แต่ความเปรียบต่างของภาพมีความน่าสนใจ จากระดับของแสงที่สว่างเหนือกว่าภาพทั่วไป
- 2) ฉากของภาพไฮคีย์ส่วนใหญ่จะเป็นฉากสีขาวสว่าง ดังนั้นจึงมีความต้องการแสงสว่างมาก วิธีการก็คือแขวนแผ่นสีขาวตรงข้ามกับหน้าต่างให้แสงสะท้อนบุคคล ปรับโฟกัสให้พื้นผิวหรือรายละเอียดหายไปเลย รวมทั้งเงาของหน้าต่างด้วย

แสงควรจะนุ่มและกระจาย สัดส่วนของแสงหลักที่สร้างภาพไฮคีย์ควรมีกำลังสูงกว่าไฟเสริมด้วยอัตราส่วน 2 : 1 แสงใช้แผ่นสะท้อนแสงรอบๆบุคคลแม้กระทั่งส่วนที่เป็นพื้น เราก็จะได้ภาพไฮคีย์ตามต้องการ

7.2.3 ภาพบุคคลแบบโลว์คีย์

ภาพบุคคลแบบโลว์คีย์จะเน้นโทนสีดำให้ดูลึกกลับ กับความรู้สึกที่โรแมนติก หรือกดดัน สำหรับบุคคลวัยกลางคนจะให้อารมณ์ได้ดีและง่ายที่สุดแต่ภาพของหนุ่มสาวก็สร้างสรรค์ได้

ภาพบุคคลแบบโลว์คีย์จะไม่เข้มงวดเรื่องความเปรียบต่างมากแต่จะเป็นส่วนที่มีไฮไลท์บ้าง โดยเฉพาะดวงตา และเน้นในแสงเป็นบางจุดในพื้นที่ภาพที่มีดให้เด่น ในองค์ประกอบรวมสีจะออกโทนดำ เช่นสีเสื้อผ้า สีของฉาก สีผิวและสีผม คนหัวล้านอาจต้องใช้วิธีสวมหมวกช่วย

การถ่ายภาพโลว์คีย์ต่างและตรงข้ามกับภาพไฮคีย์ตรงที่การเปิดรับแสงจะเปิดให้แสงน้อยกว่าปกติและให้กระดาดภาพแบบให้สีนุ่ม ภาพประเภทนี้ขึ้นอยู่กับ การเลือกวัตถุหรือบุคคลให้ถูกกับการจัดแสงให้ได้ภาพตามที่ต้องการ

7.2.4 ภาพบุคคลในทำธรรมชาติ (Informal Portraits)

เส้นแบ่งระหว่างภาพบุคคลในทำธรรมชาติกับทำแบบจัดไม่ถึงกับแตกต่างกันชัดเจน แต่จุดที่ต่างก็คือภาพบุคคลทำธรรมชาติจะมีลักษณะที่ถ่ายโดยบังเอิญ บุคคลเหล่านั้นอยู่ในท่าปกติ ธรรมชาติไม่เกร็งและแสดงถึงนิสัย ความสนใจ มากกว่าแสดงถึงการทำงานหรืออาชีพของคนเหล่านั้น

การจะเลือกมุมภาพจะถ่ายให้เป็นภาพบุคคลในทำธรรมชาติ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การสื่อสาร เช่นภาพนักดนตรีกำลังเล่นเปียโนกับภาพผู้ชมที่กำลังปรบมือ นอกจากบุคคลแล้วยังต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆรอบตัวด้วย

ดังนั้นภาพประเภทนี้จึงต้องการแสงเป็นบริเวณกว้างแสงนุ่มและที่เสมอ บุคคลมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไม่ใช่แยกจากกัน แสงตกกระทบกับบุคคลด้วยการใช้ตะแกรงคอมบีแสง หรือแผ่นรังสะท้อนแสง พื้นที่ที่สำคัญแสงต้องไม่เด่นเกินบุคคล

7.2.5.ภาพบุคคลในทำแบบทางการ

ความแตกต่างของภาพบุคคลในทำธรรมชาติกับภาพในทำแบบทางการก็คือแบบหลังจะเน้นการสื่อสารเนื้อหาของบุคคลผู้ถูกถ่ายว่าเขาคือใครและมีความสำคัญอย่างไร แสงมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เป็นธรรมชาติปกติ

งานเก่าของภาพบุคคลมักจะถ่ายในสตูดิโอที่ใช้แสงธรรมชาติจากดวงอาทิตย์ซึ่งมีขนาดกว้างขวางมาก เปิดหน้าต่างโล่ง ความสูงเพดานประมาณ 6 เมตร กว้างและยาว 12x12 เมตร การควบคุมแสงให้นุ่มและไฟแสงที่เหมาะสมกับภาพที่ต้องการค่อนข้างยุ่งยาก ปัจจุบันคนส่วนใหญ่จะถ่ายในสัดส่วน 3 ใน 4 ของพื้นที่ห้องในตัวบ้าน โดยภาพจะมีขนาดครึ่งตัวช่วงไหล่ถึงศีรษะ

อุปกรณ์สำคัญก็คือแผ่นกระดานสะท้อนแสงแบบ 3 บาน และสามารถปรับบานไป ซ้าย-ขวาได้เพื่อสะท้อนแสงให้ตกกระทบหน้านางแบบ-นายแบบ กรณียใช้ร่วมกับไฟแฟลชที่สวมกล่องแสงนุ่มขนาดใหญ่

ภาพบุคคลซึ่งนางแบบ-นายแบบเป็นเด็กที่ออกมาสวย เครื่องมือสำคัญคือไฟหลักที่เป็นกล่องแสงนุ่ม, แผ่นกระดานสะท้อนแสงแบบ 3 พับ บวกกับการถ่ายให้มีแสงส่องผม (hair light) การจัดเตรียมไฟต้องพร้อมก่อนนางแบบ-นางแบบจะถ่ายจริง เพราะเมื่อถึงเวลาถ่าย การให้ความสนใจ และใส่ใจนางแบบเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญกว่าการมาพะวงเรื่องแสงและเครื่องมือ ซึ่งจะทำให้นางแบบ-นางแบบเบื่อหน่าย ภาพที่ถ่ายออกมาก็จะไม่สวย อย่าพยายามให้นางแบบ-นางแบบยิ้ม

ตลอดเวลา ผู้ใหญ่อาจไม่สามารถยิ้มได้ตามคำสั่ง ดังนั้นกรณีเด็กจะต้องพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้นางแบบ-นายแบบยิ้มสวย ๆ ได้

7.2.6 ภาพพ่อแม่-ลูก (Parent Child)

ภาพพ่อแม่-ลูกจะมีความเหมือนกันภาพถ่ายเป็นคู่ เช่น คู่รัก ภาพพ่อแม่ ภาพแม่ลูก ภาพพ่อลูก ส่วนที่แตกต่างคืออารมณ์ของภาพที่สื่อออกมา ดังนั้นการจัดแสงถ่ายภาพจะแตกต่างกันอย่างกรณีภาพแม่กับลูกเล็ก ไฟหลักควรเป็นแสงนุ่มจะเหมาะสม ถ้าเป็นภาพพ่อและบุตรชาย คุณลักษณะของแสงจะต่างเพราะต้องสื่อให้ดูว่าแข็งแรง ไฟต้องแข็ง ทิศทางแสงก็แตกต่างกัน ในทางปฏิบัติไฟหลักที่แสงนุ่มมักจะใช้เป็นหลักแต่จะต่างก็ทิศทางแสงเพราะต้องการเงาที่แตกต่างกัน การสะท้อนแสงจะวงกว้างกว่า สำคัญที่ไฟเสริม

กรณีภาพคู่ เช่น เพื่อน หรือคู่รักก็ใช้แนวเดียวกันและอาจให้ทั้งคู่ถอด จับ ซึ่งกันและกัน เพื่อสื่อถึงอารมณ์ที่ดีต่อกัน

7.2.7 ภาพหมู่บุคคล (Group Portraits)

ภาพหมู่บุคคลที่ถ่ายแบบเป็นทางการ ส่วนใหญ่จะถ่ายภายนอกห้อง เพราะต้องการพื้นที่กว้างและแสงมาก ๆ การเลือกสถานที่ภายนอกต้องให้สัมพันธ์กับแนวคิดภาพ เช่น ระเบียบหน้าอาคารเรียน หรือระเบียบหน้าบ้าน สนามกีฬา ฯลฯ แสงเพียงพอแต่ไม่จัดจ้าเกินไปแล้วใช้ไฟแฟลชสตูดิโอช่วยเป็นไฟเสริมลบเงา

การจัดเรียงบุคคลในกลุ่มให้ภาพออกมาสวยงามโดยทั่วไปไม่บังหรือซ้อนกันเป็นสิ่งที่ต้องคำนึง กล่าวคือให้ภาพออกมาเด่นชัดเหมือนการถ่ายภาพพ่อแม่-ลูก ถ้าเป็นการถ่ายใน สตูดิโอ สามารถใช้ม่านบนเวทีขนาด 9 เมตร เป็นฉากหลังและให้กลุ่มบุคคลอยู่ห่างฉากอย่างน้อย 2 เมตร เพื่อป้องกันการเกิดเงาตกกระทบฉาก การเข้าหอบประชุมเป็นทางเลือกที่ดีการวัดแสง ต้องเน้นแสงนุ่มเป็นมุมกว้างซึ่งอาจต้องใช้กล่องแสงนุ่มขนาดใหญ่ 1200 วัตต์/วินาทีอย่างน้อย 2 ตัว แสงไฟทั้งสตูดิโอไม่เพียงพอและร้อนด้วยจึงไม่เหมาะเท่ากับแฟลช

7.2.8 ภาพสัตว์เลี้ยง (Pet)

ภาพสัตว์เลี้ยงที่จัดถ่ายส่วนใหญ่ก็จะเป็น แมว สุนัข และกระต่าย เพราะมีแสงที่เปล่งประกายสวยงาม ปัญหาของการถ่ายภาพสัตว์เลี้ยงคือสัตว์เหล่านี้จะไม่อยู่นิ่ง ยากต่อการถ่าย ดังนั้นก่อนการถ่ายควรศึกษาคู่มือการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงและวิธีการควบคุมว่าทำอย่างไร

ไฟแฟลชมีความเหมาะสมกว่าไฟทั้งสตูดิโอเพราะแสงไม่รบกวนสัตว์ก่อนการถ่าย แมวจะให้ความร่วมมือดี อาจจะจัดหาเก้าอี้ให้นั่งหรือยื่นผสมผสาน ปล่อยให้หลับและรอเวลาต้นจึงถ่าย ลูกสุนัขก็สามารถถ่ายภาพได้ง่ายเมื่อเราให้อาหารและให้นอนในตะกร้า ส่วนสุนัขตัวโตก็เลือกถ่ายที่เชือกฟางคำสั่ง

การจัดแสงถ่ายภาพสัตว์เลี้ยงก็คล้ายคลึงกับการจัดแสงถ่ายภาพบุคคล แสงนุ่มสำหรับความไร้เดียงสาของลูกแมว แสงค่อนข้างแข็ง สำหรับลูกสุนัขเพื่อความดุของลูกสุนัข ถ้าจะถ่ายสัตว์เลี้ยงขณะที่นอนควรเว้นการนอนหลับเพราะตาจะปิดถ่ายภาพออกมาจะสื่อให้เห็นเหมือนสัตว์เหล่านั้นตาย ต้องรอเวลาที่ตาเปิดจึงจะสวยงาม

7.2.9 ภาพเปลือยแบบไม่อนาจาร

ภาพเปลือยแบบไม่อนาจารเป็นภาพอีกประเภทหนึ่งที่ช่างภาพถ่ายกัน โดยถือว่าเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง แต่บางคนก็ทำให้เสียเพราะถ่ายภาพเปลือยแบบโป๊หรือเปลือยกาย ช่างภาพส่วนใหญ่ที่จะเคร่งครัดในด้านการสื่อภาพเปลือย จะไม่ถ่ายภาพที่ดูแล้วโป๊หรือเปิดเผย เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นร่างกาย ใบหน้า ก็เป็นส่วนที่ดึงดูดความสนใจได้อยู่แล้ว

ปกติใช้ไฟดวงเดียวก็เพียงพอ ถ้ามากไปกว่านี้จะไปทำลายความไร้เดียงสาหรือความอิสระของนางแบบ จัดไฟหลักเน้นให้เด่นแต่ไม่ต้องมีแสงเงาของภาพมาก แสงไฟดวงเดียวและตั้งให้ต่ำหรือสูงกว่าระดับสายตาเล็กน้อย สามารถสร้างสรรค์แสงอาทิตย์ตอนเช้าเหมือนภาพเขียนของศิลปิน ฉากไม่ควรกรังกรังแต่ภาพไม่รู้จุดเด่น

7.2.10 ภาพเปลือยแบบเร้าใจ(The Dramatic Nude)

ภาพเปลือยแบบเร้าใจเป็นภาพถ่ายอีกประเภทที่กระตุ้นความรู้สึกได้รุนแรง และทุกคนมีอิสระที่จะชื่นชมภาพเหล่านั้นขณะเดียวกันช่างภาพก็มีสิทธิ์ที่จะสร้างสรรค์

ภาพเปลือยแบบเร้าใจมีความแตกต่างจากภาพเปลือยแบบไม่อนาจาร สำหรับแสงจะเข้มข้นกว่า แบบของแสงที่ใช้ก็จะเป็นแสงแบบโลคีย์ และใช้แสงแบบดวงเดียวเช่นกัน หรืออาจมีไฟเสริมบ้าง ในทางเทคนิคอาจใช้วัตถุประกอบฉากเพื่อเพิ่มความรู้สึกของผู้ชม ผ้าฉากที่ใช้ได้ เช่น ผ้ามัสลินที่ซักให้นุ่มและจัดให้ดูดีหรือผ้าที่เย็บด้วยมือก็ทำเป็นฉากได้ วัตถุประกอบฉากหาได้ทุกแห่ง เช่น พื้นดิน ซากเรือที่กู้และจอดทิ้งไว้ สนามหญ้า สวน ร้านค้าที่เก่าแก่ สถานที่ขายทอดตลาด ฯลฯ

คุณลักษณะของภาพเปลือยแบบเร้าใจเป็นงานที่ทำไปหาประโยชน์ได้ในกระบวนการถ่ายภาพ และภาพที่สวยงามมักจะใช้ฟิล์มถ่ายด้วยกล้องขนาดใหญ่หรือฟิล์ม 35 มม. ด้วยกล้องขนาดเล็กถ่ายด้วยความเร็วปกติ

7.3 ภาพถ่ายสถาปัตยกรรม

การถ่ายภาพสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพโฆษณา โรเจอร์และฟรานส์ (1998) ได้ให้แนวคิดที่สำคัญ คือ

7.3.1 ภาพภายในตัวบ้าน (House Interiors)

การถ่ายภาพภายในบ้านหรืออาคารปลูกสร้างสิ่งที่ต้องคำนึง คือ

- 1) ความสมดุลของแสงที่ทำให้ภาพถ่ายดูเป็นธรรมชาติ
- 2) แสงต้องเพียงพอโดยเฉพาะแสงที่อยู่แวดล้อม
- 3) แสงภายในและภายนอกมีความสมดุล

เลนส์ที่นิยมถ่าย คือ เลนส์มุมกว้าง (Ultra – wide lens) ไม่เพียงแต่สร้างภาพให้เป็น ทศนียภาพ แต่ต้องสร้างแสงให้สมบูรณ์เป็นธรรมชาติไม่เกิดความมืดที่มุมภาพ เลนส์ที่นิยมใช้คือ เลนส์ขนาด 24 มม. หรือ 21 มม. สำหรับกล้อง 35 มม.

แสงแวดล้อมที่สำคัญต่อการถ่ายภาพประเภทนี้ แต่ความเป็นจริงหลาย ๆ ห้องแสงจะน้อยเวลาถ่ายออกมาภาพจะมีมืดซึ่งเป็นปัญหาหลัก ดังนั้นการจัดแสงให้สมดุลย์และเพียงพอจึงเป็นเรื่องใหญ่ซึ่งสามารถทำได้ 2 วิธี คือ

- (1) ใช้แสงไฟที่ส่งเป็นทิศทางในระยะทางของพื้นที่ที่ถ่าย
- (2) ใช้แสงไฟขนาดเล็กไม่ส่องเป็นทิศทาง ให้แสงส่องห้อง ไม่ให้เกิดเงา วิธีการ คือ ทำให้แสงมีความนุ่มและไม่ลอดออกมาจนเกิดแสงที่แรงเกินพื้นที่ทั่วไป

7.3.2 ภาพในบริเวณขนาดเล็ก (Small Interiors)

ปัญหาหลักของภาพถ่ายในบริเวณที่แคบ ๆ ก็คือ การจัดแสงให้เรียบไม่บาดตาและประการที่ 2 คือ การเลือกใช้ระยะความชัด เลนส์จะต้องมีความยาว โฟกัสสั้นและมุมกว้างเท่าที่จะกว้างได้แต่ถ้ากว้างเกินไปจะทำให้ภาพผิดเพี้ยนได้ เพราะข้อจำกัดของพื้นที่ ๆ แคบ

การจัดแสงไม่ควรใช้กำลังส่องสว่างมาก แพลชจะดีกว่าคอมไฟชนิดร้อน เพราะแพลชควบคุมแสงนุ่มได้ ไม่ทำให้บริเวณถ่ายภาพร้อน แต่ด้วยข้อจำกัดของพื้นที่มิใช่จะทำได้ง่ายซึ่งแก้ไขโดยการฉายแสงกระจายด้วยผ้าฝ้ายสีขาว

หากบริเวณแคบและยาวจะไม่มีปัญหาหากต้องการถ่ายเฉพาะด้านในสุดของห้องหรือด้านใดด้านหนึ่ง แต่หากมากกว่าหนึ่งด้านไฟก็จะต้องเพิ่มตามและจัดให้แสงกระจายและระวังไม่ให้แสงเลื่อมซ้อนทับกัน

7.3.3 ภาพภายในพื้นที่กว้าง (Large Interiors)

การถ่ายภาพภายในพื้นที่กว้าง ๆ เป็นไปไม่ได้ที่แสงที่ล้อมรอบครอบคลุมไม่หมดแม้ว่าจะทำได้ แต่ก็ไม่น่าจะน่าเชื่อถือ โดยการใช้แสงธรรมชาติจึงเป็นเป้าหมายหลักของการถ่ายภาพโดยต้องรักษาสภาพของแสงที่ล้อมรอบให้สว่างตามธรรมชาติเท่าที่จะทำได้ การจัดแสงผสมก็ค่อนข้างมีปัญหา ภาพออกมามีแสงที่ซ้อนทับกันไม่กลมกลืน วิธีการที่ดีที่สุดคือการถ่ายด้วยฟิล์มตามแสงที่เป็นอยู่จริง

การจัดแสงผสมให้แสงสมดุลกับฟิล์มอาจทำได้หลายวิธี เช่น แสงจากหลอดไฟทั้งสแตนด์ผสมกับแสงแดดและถ่ายด้วยฟิล์มสำหรับแสงแดด ภาพจะออกมาเป็นสีเหลืองอุ่นให้ความ

น่าสนใจกว่าการใช้แสงแฟลชกับแสงแดดเพื่อด้านแสงทั้งสแตนด์โดยใช้ฟิล์มสำหรับแสงจากหลอดทั้งสแตนด์

การใช้กำลังไฟให้เต็มที่เป็นปัญหาใหญ่ในหลายกรณี ถ้าเป็นชุดจ่ายกำลังไฟของแฟลช แสงสามารถเปิดรับได้ที่ f6.6 หรือ f8. สำหรับกล้อง 35 มม. แต่กล้องขนาดใหญ่จะมีปัญหาด้านความคมชัดลึก

เลนส์ที่ใช้ก็จะเป็นเลนส์มุมกว้างเพื่อให้ได้ภาพที่สมบูรณ์ แต่ก็มีปัญหาเกี่ยวกับการบิดเบี้ยวของภาพที่ดูไม่สมจริงกับแสงสว่างที่สม่ำเสมอ ดังนั้นการใช้เลนส์ที่มุมแคบกว่าจะดีกว่าถ้าเราสามารถช่วยให้กลุ่มพื้นที่การถ่ายภาพ

7.3.4 ภาพภายนอกอาคาร (Exteriors)

การจัดแสงถ่ายภาพภายนอกอาคารที่ดีคือ ไม่ต้องพยายามที่จะจัดและให้ราบเสมอกัน แหล่งแสงมาจากหลายแหล่งกำเนิด จะมีทั้งส่วนสว่างและมีดสนิท ไม่มีส่วนสว่างที่เป็นจุดเด่น (High Light)

การถ่ายภาพกลางแจ้งให้ได้แสงที่สวยงามสมบูรณ์ควรเลือกถ่ายช่วงเวลาที่มีโพสเพลคือ กำลังจะมีแดดและมีประกายแสงอาทิตย์ที่ลับฟ้า หรือถ่ายในคืนที่มีแสงดวงจันทร์ กับถ่ายในบริเวณที่มีแสงจากดวงไฟส่องสว่างอาคารนั้น ๆ

ไฟแฟลชก็ใช้ได้ถ้าฟิล์มมีความไวแสงสูง ๆ ตั้งแต่ ISO 1000 หรือสูงกว่า เปิดรับแสง F2 หรือมากกว่าเพื่อรับแสงได้มาก ให้แสงแฟลชตกกระทบวัตถุที่อยู่ด้านหน้า โดยต้องมีกำลังไฟสูง ๆ หากกำลังไฟไม่สูงก็จัดให้หัวแฟลชอยู่ใกล้กับอาคาร และใช้สัญญาณไฟสำหรับเปิดแฟลชด้วยแฟลชที่ติดกับกล้อง กรณีที่มีสายไฟยาว ๆ ก็สามารถช่วยโยนงานออกมาสมบูรณ์

7.3.5 ภาพวัตถุทะลุหน้าต่าง (Window and Light)

การถ่ายภาพวัตถุทะลุหน้าต่าง โดยนำหน้าของแสงจะมีความต่างกัน ที่นิยมกันก็คือ ถ่ายก่อนพระอาทิตย์ตกดิน 1 – 2 ชั่วโมง หรือถ่ายหลังพระอาทิตย์ตกดิน แบบแรกภาพที่ออกมาจะสามารถเห็นแสงทะลุหน้าต่างและได้ภาพจากหลังที่อยู่ด้านนอก ส่วนวิธีที่ 2 ภาพที่ออกมาจะเหมือนภาพภายในอาคาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่างภาพกับเจ้าของบ้านหรืออาคารว่าจะชอบแบบใด ทางเลือกในการถ่ายภาพแบบนี้มักจะใช้ไฟแฟลชโดยระมัดระวังไม่ให้มีแสงสะท้อนจากหน้าต่าง ไฟนำทางความจำเป็นสำหรับจัดแสงก่อนการถ่าย การทดสอบแสงด้วยฟิล์มโพลาไรซ์เป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง

การปรับกล้อง ถ้าเราวัดแสงจากภายนอกได้ที่ 1/60 วินาที ที่ f16 เช่นแสงที่สวน เราต้องปรับ f11 สำหรับวัตถุที่อยู่ในอาคาร เป็นต้น จะเป็นการดีถ้าแสงในอาคารมีความสว่างน้อยกว่าภายนอกอาคาร ถ้าแสงภายนอกดูมืดกว่าภายในภาพที่ออกมาจะดูว่าเป็นช่วงฤดูหนาว หรือกำลัง

รุ่งอรุณ ถ้าเฟลชสามารถให้แสงและปิดรูรับแสงได้ที่ f8 ก็ปรับความเร็วชัตเตอร์ไปที่ 1/125 วินาที และ f11 เพื่อชดเชย แสงธรรมชาติที่ล้อมรอบยังคงเท่าเดิมแต่เฟลชต้องเพิ่มไป 1 ขั้น (stop) จึงจะสมดุลย์

8. เทคนิคการจัดถ่ายภาพในสตูดิโอ

8.1 แนวคิดการถ่ายภาพโฆษณา

สุมิตรา ชันตยาภรณ์ (มปป) ได้เสนอแนวคิดที่สอดคล้องกับฟรุตซ์แมน (1986) ในการถ่ายภาพโฆษณา คือ

8.1.1 ลักษณะการถ่ายภาพโฆษณาที่ดี

- 1) กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น
- 2) ทำให้เกิดอารมณ์ ณ์คล้อยตาม
- 3) บอกเรื่องราวได้รวดเร็ว คือ บอกถึงประโยชน์ใช้สอยของสินค้า
- 4) กระตุ้นความอยาก เช่น อาหาร
- 5) ก่อให้เกิดการขาย คือ ดูภาพโฆษณานั้นแล้ว อยากซื้อสินค้านั้นมาใช้

การสร้างสรรคภาพโฆษณาที่ดีมีข้อสำคัญคือ

- (1) ภาพโฆษณาจะบอกหน้าตา รสนิยม บริษัทผู้ผลิต
- (2) ไม่ควรประหยัค่าใช้จ่ายในการถ่ายภาพโฆษณา
- (3) ภาพที่มาจากช่างภาพที่มีเครื่องมือเหมาะสมกับคุณภาพในงานนั้นสำคัญเพราะมีผลต่อการขาย

8.1.2 การถ่ายทอดความคิด

ภาพโฆษณา เริ่มต้นจากความคิดที่เหมาะสมกับคำพูดโฆษณา การทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดทางด้าน Concept และการเห็นต้องกันทางด้าน lay out ระหว่าง photographer และ creative (art director, visualizer copy writer) และลูกค้า จะเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเกิดปัญหาบ่อย ๆ ที่ช่างภาพถ่ายออกมาจากแนวความคิดที่ต้องการ หรือภาพที่ทาง creative ต้องการ ไม่สามารถทำให้เป็นภาพได้ การ brief ควรจะบอกให้สิ่งที่ต้องการ “what we want” ไม่ใช่บอกวิธี “How to do” เพื่อที่จะให้ช่างภาพได้มีโอกาสใช้ความสามารถของเขา creative รูปออกมาให้ดีที่สุด อย่างบังคับมากเกินไปนอกจากจำเป็นจริง ๆ

การ brief มี 2 อย่าง คือ

1. brief แต่ concept และการให้ช่างภาพไป Creative เอง
2. brief โดยละเอียดเป็นลายลักษณ์ ในกรณีที่มีเรื่องของเครื่องแต่งกาย ทรงผม ขนาด มีความสำคัญอย่างยิ่งตามเลย์เอาท์ที่เอาให้ถ่าย

สิ่งที่กลุ่มสร้างสรรค์ควรทราบ ได้แก่

1. Subjective camera angle คือ ภาพที่ตัวแสดงหรือสิ่งของ มองมาที่เลนส์กล้องถ่ายภาพเสมือนหนึ่งเป็นการพูดคุยกับผู้ดูโฆษณา และส่งผลต่อความรู้สึกผู้ดูได้รับคือ

- 1.1 ได้มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับสินค้าหรือตัวแสดง
- 1.2 สินค้าหรือตัวแสดง เป็นตัวแทนของสินค้าหรือบริษัทผู้ผลิต
- 1.3 สิ่งของหรือตัวแสดง ได้สัญญาอย่างหนึ่งกับผู้ดู

2. Objective camera angle คือ กล้องแทนตัวของผู้ดู เฝ้าดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตัวแสดงหรือสินค้าไม่ได้มอง โดยมีผลกระทบต่อความรู้สึกผู้ดูจะได้รับคือ

- 2.1 ผู้ดูได้มีโอกาสดูผู้แสดงสินค้าไม่รู้ตัว เช่น เครื่องสำอาง
- 2.2 ผู้ดูได้มีโอกาสเข้าไปร่วมอยู่ในเหตุการณ์ด้วย เช่น ชกมวย
- 2.3 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้สัญญา

3. Point of view camera คือ ถ่ายในลักษณะสัมผัสภาพ – มีความรู้สึกอย่างไรบ้าง คือ การถ่ายไหล่ของบุคคลที่ 2 หรือมากกว่านั้น ไปยังตัวแสดง เพื่อให้เห็นความประทับใจ ความ คิดเห็น, ทักษะ, การสัมผัสที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือต่อสินค้านั้น ๆ

ซึ่งความรู้สึกผู้ดูได้รับคือ

- 3.1 สินค้าหรือตัวแสดงเปรียบเสมือนตัวแทนของผู้ดู เป็นปากเสียงให้
- 3.2 น่าเชื่อถือและเป็นความคิดเห็นหรือทัศนคติส่วนตัว
- 3.3 มีโอกาสเปรียบเทียบของตนเองกับทัศนคติของตัวแสดงว่าจริงหรือไม่

การเลือกใช้มุมกล้อง แบบใดแบบหนึ่ง 3 แบบ ดังกล่าวนั้น ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ที่ต้องการและจะต้องไปได้หรือมีความเหมาะสมกับ Headline and body copy

head – line คือ พาดหัวสินค้าตัวใหญ่

body copy คือ คำบรรยายสินค้า

8.2 การเลือกภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา

หลักในการคัดเลือกภาพถ่าย เพื่อใช้ในการโฆษณาลักษณะคล้ายคลึงกับการคัดเลือก ภาพถ่าย เพื่อการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ คือ มีแนวทางที่ต้องพิจารณาเป็น 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก ทางด้านเนื้อหาของภาพถ่าย พิจารณาว่าในภาพถ่ายมีเรื่องราวที่น่าสนใจ และชวนดูมากน้อยเพียงใด สามารถสื่อความหมายให้กับผู้ดูได้มากน้อยเพียงใด อีกประการหนึ่ง คือ คุณภาพทางภาพถ่ายหรือทางด้านเทคนิคการถ่ายภาพ พิจารณาว่าคุณภาพถูกต้องตามเทคนิคการถ่ายภาพหรือไม่

หลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาเบื้องต้น สำหรับการเลือกถ่ายภาพโฆษณาได้ แต่ในการ เลือกภาพถ่ายเพื่อโฆษณานั้น ต่างจากการเลือกภาพถ่ายเพื่อใช้งานอื่น เนื่อง

จากมิใช่การคัดเลือกจากบรรดาภาพถ่ายทั้งหลายที่มีอยู่ แล้วเพื่อนำมาเป็นภาพโฆษณา เพราะภาพถ่ายโฆษณาเป็นภาพที่จัดว่าถ่ายขึ้น เพื่อประโยชน์เพื่อการโฆษณาโดยตรง การคัดเลือกจึงต้องดูรายละเอียดมากกว่าภาพถ่ายตามปกติ ซึ่งการถ่ายภาพเพื่อการโฆษณามีทั้งภาพถ่ายขาวดำและภาพสี ลักษณะในการเลือกดังนี้

8.2.1 ภาพถ่ายขาวดำ

คุณภาพของภาพถ่ายที่จะใช้ในการโฆษณานั้น ควรจะอยู่ในเกณฑ์สูงมาก เนื้อหาของภาพถ่ายจำเป็นต้องเห็นเด่นชัด สีสันของภาพถ่ายตลอดจนโทนสีรวมจะต้องสวยงามและชัดเจนแจ่มใส ในด้านการขยายภาพถ่าย การคัดเลือกกระดาษขยายถูกต้องและขยายได้ขนาดหรือได้สัดส่วนตามต้องการ ผิวของกระดาษมีคุณสมบัติไม่สะท้อนแสงเหมาะแก่การนำไปถ่ายทำแม่พิมพ์ คือ ผิวเรียบ ในการโฆษณามักจะต้องมีการใส่ตัวหนังสือลงไปในภาพถ่าย ดังนั้น จึงควรมีหน้าที่เพื่อบรรจุตัวหนังสือลงไป และการพิมพ์สีเดียว เช่น เป็นภาพขาวดำ ตัวหนังสือที่อยู่ควรเห็นชัดเจนและอ่านง่าย ดังนั้น พื้นที่โทนสีบริเวณที่ใส่ตัวหนังสือควรเป็นสีเข้มหรือสีอ่อน เมื่อใส่ตัวหนังสือไปแล้วจะได้ไม่กลมกลืนหรือทำให้ตัวหนังสืออ่านยาก หากพื้นที่ไม่เป็นไปตามต้องการจำเป็นต้องมีการขยายภาพใหม่เพื่อให้บริเวณที่จะใส่ตัวหนังสือนั้นดีขึ้น

ตามปกติภาพถ่ายขาวดำที่นำมาทำเป็นแบบสำหรับทำเป็นแม่พิมพ์ จะทำแบบที่ใหญ่กว่าขนาดที่จะพิมพ์จริง แต่อยู่ในสัดส่วนเดียวกันเพื่อให้ย่อลงในหน้ากระดาษได้พอดี หรือไม่ก็จะเป็นการทำแบบเท่ากับขนาดที่จะพิมพ์จริง เมื่อเวลาทำแม่พิมพ์ก็จะถ่ายเท่าแบบ สำหรับการถ่ายย่อจากต้นฉบับในการถ่ายทำแม่พิมพ์นั้น เนื่องจากเป็นเหตุผลทางเทคนิคการพิมพ์ว่า หากเป็นการถ่ายย่อเพื่อทำแม่พิมพ์ จะช่วยทำให้ภาพชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเดิม และในทางตรงกันข้าม ถ้าเป็นการขยายโตกว่าต้นฉบับ คุณภาพของแม่พิมพ์ที่ทำได้จะพิมพ์ภาพได้ไม่ดี ดังนั้นการถ่ายภาพที่ใช้เป็นต้นฉบับสำหรับการโฆษณาจึง เป็นภาพถ่ายที่มีขนาดใหญ่

8.2.2 ภาพถ่ายสี

ในการพิมพ์โฆษณาเป็นสี จะต้องใช้เป็นต้นฉบับการพิมพ์เป็นภาพถ่ายสีโปรงแสงหรือฟิล์มสีโพสิทีฟ เช่นเดียวกับฟิล์มสไลด์ ซึ่งตัวฟิล์มต้นฉบับอาจเป็นภาพเล็กขนาดฟิล์มสไลด์หรือขนาดโตขึ้นเป็น 6 x 6 ซม. หรือขนาด 4 x 5 ซม. ซึ่งแม้จะเป็นฟิล์มขนาดใหญ่ขึ้นแล้วก็ตามภาพที่ใช้ในการโฆษณาที่ใช้ในการพิมพ์สอสี ก็มักจะพิมพ์ขนาดใหญ่กว่าภาพถ่ายต้นฉบับอยู่นั่นเอง ดังนั้นในการพิมพ์ภาพโฆษณาสีจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการขยายภาพถ่ายต้นฉบับเพื่อทำแม่พิมพ์ การเลือกภาพในขั้นแรกจึงต้องดูความคมชัดของภาพเป็นสำคัญ ฟิล์มขนาดเล็กอาจต้องนำเข้าเครื่องฉายเพื่อดูความคมชัดของภาพพอดีหรือไม่ เมื่อขยายใหญ่ขึ้นแล้วจะต้องคมชัดอยู่ สำหรับฟิล์มขนาดใหญ่ที่ไม่อาจนำเข้าเครื่องฉายได้ ก็ใช้แว่นขยายกำลังสูง ๆ ส่องความคมชัด ส่วนทางด้านสีใน

ภาพ ก็จำเป็นจะต้องดูสีให้ถูกต้องและจะต้องมีความเข้มพอดี เมื่อขยายแล้วก็จะยังคงสวยงามเช่นเดียวกับภาพถ่ายต้นฉบับ

ปัญหาในการกำหนดสัดส่วนของภาพถ่ายเมื่อขยายขึ้นแล้ว กับการเลือกตัดส่วนของภาพที่ไม่ต้องการ เป็นสิ่งที่ดูเลวได้ยาก เช่น อาจกำหนดไว้ว่าจากฟิล์มต้นฉบับขยายให้สินค้า โตก็ชม. แล้วตัดส่วนบนออก ตัดส่วนล่างออก การกำหนดทำนองนี้อาจเป็นปัญหามากในการใช้ภาพถ่าย เพราะประการแรกอาจขยายโตหรือเล็กกว่าที่ต้องการ ประการถัดไปก็คือส่วนเกินที่ถูกตัดออกไปยังไม่ถูกใจผู้ใช้ภาพถ่าย ประการสำคัญส่วนที่ถูกตัดออกอาจเป็นส่วนที่สำคัญของภาพถ่าย ซึ่งอาจเกิดการเข้าใจผิดขึ้นได้

ดังนั้น เพื่อความแน่นอนใจในการใช้ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา เริ่มตั้งแต่การถ่ายภาพ จึงมักถ่ายฟิล์มเนกาตีฟไว้ด้วยเสมอ เนื่องจากมีกล้องหลายแบบที่ดัดแปลงแล้วเปลี่ยนฟิล์มถ่ายภาพหลายชนิดโดยไม่ต้องเคลื่อนที่ ดังนั้น ภาพถ่ายที่ได้จะมีทั้งฟิล์มโพสิทีฟและ เนกาตีฟ จึงเป็นภาพถ่ายมุมเดียวกัน ถ่ายภาพจากกล้องเดียวกันและเหมือนกัน และใช้ฟิล์ม เนกาตีฟคู่กันดังกล่าวมาเป็นภาพดังตัวอย่างสำหรับแบบโฆษณาซึ่งเป็นภาพตัวอย่างนี้จะแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ภาพนี้ขยายเท่าใดและตัดส่วนไหนออกไปบ้าง เมื่อทำแม่พิมพ์จากภาพถ่ายต้นฉบับก็จะได้ตรงตามความประสงค์และเหมือนกับภาพถ่ายตัวอย่าง

ส่วนในกรณีที่ไม่มีภาพถ่ายเดียวกันเป็นฟิล์มเนกาตีฟไว้ ก็อาจนำฟิล์มโพสิทีฟที่เป็นภาพถ่ายต้นฉบับไปขยายภาพสีขึ้นมาก็ได้ แต่ส่วนใหญ่มักไม่ใช้วิธีนี้เนื่องจากการขยายภาพแพงกว่าวิธีแรก

นอกจากนี้ในการเลือกภาพถ่าย ในการโฆษณาภาพขาวดำและภาพสี สิ่งที่ต้องระมัดระวังยึดถือเป็นหลักปฏิบัติทุกครั้งก็คือ ภาพของสินค้าต้องมีความสมบูรณ์มากที่สุด ขอบกพร่องต่าง ๆ เช่น อาจเป็นขอบกพร่องที่หลังแปลในตอนที่ถ่ายภาพ รูปของกล่องสินค้าไม่เรียบร้อยหรือเกิดเป็นตำหนิหรือรอยขึ้นภายหลัง อันเป็นส่วนที่ทำให้ดูแล้วเกิดความไม่เรียบร้อยขึ้นภายหลัง อันเป็นส่วนที่ทำให้ดูแล้วเกิดความไม่เรียบร้อยสวยงามซึ่งจะมีผลต่อสินค้านั้น ๆ ในลักษณะคนดูแล้วเกิดความรู้สึกในทางที่ไม่ดี ภาพถ่ายประเภทนี้จำเป็นต้องตัดออกและหาภาพถ่ายที่สมบูรณ์มากที่สุดมาแทน หากไม่มีภาพที่จะทดแทนกันได้ การลงทุนหรือยอมเสียค่าใช้จ่ายเพื่อถ่ายภาพใหม่ ก็ยังคุ้มค่ากว่าการปล่อยภาพที่มีขอบกพร่องที่ปรากฏออกไป

8.3 การจัดองค์ประกอบในการถ่ายภาพโฆษณา

8.3.1 วัตถุประสงค์

การจัดองค์ประกอบในภาพโฆษณา มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ

- 1) เพื่อให้ภาพออกมาน่าสนใจ
- 2) ใช้ประกอบสินค้าเพราะมีประโยชน์ใช้สอยที่เกี่ยวข้องกัน

8.3.2 หลักการจัดองค์ประกอบ

หลักการสำคัญในการจัดองค์ประกอบในภาพโฆษณา ได้แก่

- 1) องค์ประกอบนั้นจะต้องมีความเหมาะสมกับแนวคิดโฆษณา เช่น ไม่ควรใช้เครื่องครัวแบบไทยเพื่อโฆษณาเนยที่ใช้ทาขนมปัง เป็นต้น
- 2) องค์ประกอบนั้นสามารถสื่อความหมายร่วมกันกับสินค้าได้ ไม่ควรใช้องค์ประกอบที่ไปกันไม่ได้เลยกับสินค้านั้น ๆ เช่น โฆษณาเพชร แต่ไปใช้นมข้นหวานและขนมปังเป็นองค์ประกอบ
- 3) องค์ประกอบจะต้องไม่มากเกินไปหรือดูเด่นกว่าสินค้า ทำให้คนเข้าใจผิดไม่ทราบว่าจะขายอันไหน

8.3.3 แสง

การให้แสงที่ดีย่อมบอกอารมณ์ได้ดี ทำให้ภาพเด่นแสงสวยขึ้นกว่าเดิมการจัดแสงเพื่อให้ความรู้สึก อารมณ์ (Mood) ต่าง ๆ กัน เช่น การแต่งแสงให้มีเงาตก ดูสลัว แสดงถึงความเศร้าสร้อย หรือใช้แสงสว่างที่เท่ากันหมดเพื่อให้อยู่ในอารมณ์สนุกสนานรื่นเริง หรือจะใช้แสงที่ดูลึกกลับซับซ้อน เป็นต้น การจัดแสงเพื่อให้ความรู้สึกต่าง ๆ นี้แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ High key หรือ low Key

High key คือ การใช้ไฟที่สว่างเกือบเท่ากันหมด ภาพจะไม่มีเงาหรือเงาเล็กน้อยเห็นชัดเจนหมดทุกส่วนของวัตถุและภาพจะดูแบน

Low key คือ การใช้ไฟที่ส่องที่วัตถุให้เกิดมีเงา มีน้ำหนักขึ้นมาบนวัตถุที่จะถ่ายภาพ คือ อาจจะเป็นลักษณะด้านหนึ่งมืดด้านหนึ่งสว่าง เป็นการถ่ายภาพให้ดูมีความลึก (dimension) โดยใช้เงาเป็นตัวสร้างมิติของภาพนั้น

8.3.4 นายแบบ – นางแบบ (Models)

Model appearance อย่างพึงพอใจกับตัวแสดงที่เห็นว่าง่าย ๆ หรืออย่าพึ่ง ลื่นหัวกับตัวแสดงเลยทีเดียว พยายามสังเกตและศึกษาโครงสร้างของใบหน้า การแต่งหน้า ทรงผมบุคลิกของเขาจะกลายเป็นอีกคนหนึ่งที่เรานึกไม่ถึงเลยก็ได้ ตัวแสดงเป็นวัตถุดิบ และจะต้องแปลงให้เขาเป็นสินค้าสำเร็จรูป

ในการถ่ายภาพโฆษณานั้นมีอยู่บ่อยครั้งที่เดียวที่ช่างภาพหรือลูกค้าต้องการภาพแบบพิเศษหรือต้องการใช้วิธีการพิเศษที่จะช่วยให้การทำงานสะดวกและได้ภาพที่สมจริงสมจังมากขึ้น ดังนั้น การใช้เทคนิคต่าง ๆ ประกอบการทำงานของช่างภาพจึงเกิดขึ้น ตัวอย่าง เช่น ในการถ่ายภาพไอศกรีมซึ่งเป็นสิ่งที่ละลายได้ง่ายมาก เป็นการยากที่ช่างภาพจะควบคุมให้อิสกรีมอยู่คงรูปเพื่อให้ถ่ายภาพได้นาน ๆ ช่างภาพก็จะใช้เทคนิคเข้าช่วยในการถ่ายทำ คือ จะใช้มันฝรั่งบดแทนไอศกรีม

ซึ่งจะแก้ปัญหาละลายได้อย่างดีเพราะมันบังคับให้ช้อนกลมตักขึ้นมาจะดูว่าเหมือนไอศกรีมจริง ๆ มาก ดังนั้น เทคนิคการถ่ายภาพในแง่มุมต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการถ่ายภาพทำภาพโฆษณา เพื่อให้ได้ภาพที่มีประสิทธิภาพตามต้องการ

8.4 เทคนิคการถ่ายภาพโฆษณาบางประเภท

8.4.1 เทคนิคการถ่ายภาพโฆษณาบางประเภทที่โรเจอร์และฟรานส์ (1998) เสนอไว้ สอดคล้องกับ สีสักดิ์ ชุมสาย ณ อยุธยา (2538) ได้แก่

1) ภาพเปลือย (Nude)

หมายถึง ภาพคนที่เปลือยกายปราศจากเสื้อผ้าปิดบังแม้แต่ชิ้นเดียว จะเป็นภาพทารก เด็กหรือผู้ใหญ่ตาม ขึ้นอยู่กับเหตุผลและความจำเป็นในการ

+นำมาใช้งานโฆษณา ภาพเปลือยเป็นภาพที่แสดงถึงรูปทรงสัดส่วนของมนุษย์ที่ธรรมชาติสร้างขึ้นมา ช่วงภาพที่ต้องการภาพที่เน้นความสวยงามของร่างกายมนุษย์ จะต้องรู้ซึ่งถึงจิตใจของมนุษย์อย่างละเอียดลึกซึ้งสามารถใช้ศิลปะในการให้แสง มุมกล้อง และจะต้องถ่ายทอดเจตนารมณ์เหล่านี้ออกมาให้ถูกต้อง ซึ่งนำมาใช้ในงานโฆษณาได้อย่างสะอาด และบริสุทธิ์ โดยไม่สื่อเจตนาไปในทางอนาจารแต่อย่างใด

ในการโฆษณาในเมืองไทยนั้น ภาพเปลือยอาจจะไม่เป็นที่นิยมมากนัก เพราะการใช้ภาพประเภทนี้ค่อนข้างเสี่ยงต่อการขัดต่อกฎหมาย วัฒนธรรม หรือ ศีลธรรมของคนไทย ภาพเปลือยของหญิงสาวชายหนุ่มจึงไม่ค่อยปรากฏในสิ่งโฆษณาบ่อยนัก แต่ถ้าเป็นสื่อสำหรับช่วยโฆษณาอื่น ๆ เช่น ปฏิทิน เป็นต้น ก็ยังนิยมถ่ายภาพประเภทนี้อยู่กันมาก

อย่างไรก็ดี ควรคำนึงเสมอว่า ภาพเปลือยนั้นไม่ใช่ภาพหญิงสาวหรือชายหนุ่มเสมอไปอาจเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ หรือคนแก่ก็ได้ และอาจจะเป็นอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายที่ไม่ใช่ใบหน้า เช่น ฝ่ามือ ฝ่าเท้า สะโพก ฯลฯ ที่ไม่มีเสื้อผ้าอาภรณ์ปกปิดอยู่ก็ถือว่าเป็นภาพเปลือยทั้งสิ้น หลักการถ่ายภาพแล้วออกมาดูน่าเกลียดก็ไม่ใช่ภาพเปลือยที่มีศิลปะแต่จะกลายเป็นภาพอนาจารไม่น่าดูและก็จะไม่มีใครนำมาใช้ในการโฆษณาส่วนภาพใบหน้านั้นจะเรียกว่าภาพเหมือนคน (Portrait)

2) ภาพคนเหมือนหรือภาพบุคคล (Portrait)

การถ่ายภาพเช่นนี้ หากไม่นำมาใช้ในทางโฆษณาแล้ว ก็จะเป็นการถ่ายภาพครอบครัวหรือบุคคลสำคัญเพื่อจะเอาไปประดับฝาหรือวางหลังตู้ เป็นส่วนหนึ่งของการประดับห้อง แต่เมื่อเป็นการถ่ายภาพโฆษณาขึ้นมาแล้วนั้น ก็คือถ่ายภาพบุคคลหลาย ๆ บุคคลในลักษณะต่าง ๆ ภายในห้องถ่ายภาพ (Studio) เสียมากกว่า แต่ก็ไม่มีกฎเกณฑ์อะไร เพราะบางภาพก็สามารถที่จะถ่ายทอดนอกสถานที่ได้ เพียงแต่ว่าภาพคนเหมือนนี้ต้องการเน้นถึงอารมณ์ของผู้แสดงเสียมากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ การถ่ายทำก็สมควรที่จะถ่ายทำกันในห้องถ่ายภาพ ไม่จำเป็นต้องออกไปข้างนอก

เพราะไม่ต้องการองค์ประกอบอื่นใดภาพคนเหมือนนั้นจะมีความสำคัญอยู่เพียงท่อนบนของตัวแสดงแบบนั้น โดยเน้นถึงอารมณ์บนใบหน้าและการแสดงท่าทางและมุมของใบหน้าให้กลมกลืนกับความรูสึก หลักใหญ่ ๆ นั้น ตัวช่างภาพเองต้องระบุถึงวัตถุประสงค์ว่าจะให้ผู้แสดงใส่อารมณ์ชนิดใดไปบนสีหน้าเช่น สงสัย ร้องไห้ ดีใจ หัวเราะ ชอบมาก เป็นห่วง เสียใจ ไม่สนใจ ฯลฯ ซึ่งจะต้องบ่งชัดออกมา ความรูสึกที่จะแสดงออกมาบนสีหน้าเหล่านี้ ธรรมชาติแล้วจะมีอยู่ในมนุษย์ปุถุชนทั่วไป แต่ว่าเขาจะแสดงออกได้หรือไม่ ในสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ไม่ใช่ของจริง ซึ่งในการถ่ายภาพโฆษณา นั้น นักแสดงหรือนายแบบนางแบบจะต้องแสดงออกถึงอารมณ์เหล่านี้ให้ได้ในขณะที่กำลังบันทึกภาพ และช่างภาพก็ประสบกับปัญหาว่าผู้แสดงอาจไม่สามารถแสดงความรู้สึกได้ตามที่ต้องการ และโดยทั่วไปแล้ว ช่างภาพก็จะใช้วิธีการถ่ายภาพไว้หลาย ๆ ภาพเพื่อนำมาเลือกสรรอีกครั้งหรือบางทีก็ต้องเปลี่ยนผู้แสดงใหม่ก็มี

3) ภาพสินค้า (Pack Shot)

หมายถึง การถ่ายภาพตัวสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ (Package) ของสินค้านั้นเอง ในการโฆษณาจะเรียกกันว่า แพคชอตหรือโพรดัคชอต (pack or product shot) บรรจุภัณฑ์สินค้าในท้องตลาดทุกวันนี้มีมากมายหลายหมื่นชนิด ทั้งที่เป็นกระดาษ พลาสติก แก้ว ผ้า เหล็ก ฯลฯ แต่ละชนิดมีทั้งที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพ มีการบรรจุหีบห่อ (package) ที่สวยและไม่สวย มีรูปร่างต่างกันไป และมีวิวัฒนาการการใช้วัสดุในการออกแบบรูปร่าง สี สันอย่างไม่จบสิ้นเมื่อเป็นเช่นนี้ ในการถ่ายภาพสินค้าจึงต้องมีการปรับปรุงเทคนิควิธีการอยู่ตลอดเวลา เช่น ในสมัยหนึ่งที่เจ้าของสินค้าไม่พึงพิถันกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ กล่องที่บรรจุสินค้าจึงมีสภาพที่ไม่สวยงาม ไม่น่าใช้ และไม่ดึงดูดใจให้ผู้ซื้ออยากซื้อสินค้าไปใช้ เมื่อต้องการมีโฆษณาสินค้าการถ่ายภาพก็ทำด้วยความยากลำบาก เพราะวัสดุที่ใช้ทำกล่องมีคุณภาพไม่ดี ทำให้ถ่ายภาพออกมาไม่สวย ข้อความข้างกล่องก็ไม่ชัดเจน ถ้าถ่ายภาพสินค้านั้นเลย สินค้าในภาพจะออกมาราคาถูกลง ทำให้ภาพลักษณ์สินค้าต่ำลงไปอีก นักถ่ายภาพยุคนั้น ก็ต้องแก้ปัญหาด้วยการทำกล่องใหม่ขึ้นมา เลียนแบบกล่องของสินค้าแต่ใช้วัสดุที่ดีกว่า และเขียนข้อความที่ชัดเจนสวยงามยิ่งขึ้น เพื่อใช้ถ่ายภาพโฆษณาให้สวยงาม น่าใช้ที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งสถานการณ์ในปัจจุบัน การบรรจุหีบห่อของสินค้าได้พัฒนาขึ้นมา สินค้าส่วนใหญ่จะมีกล่องที่สวยงามสะดุดตา น่าใช้ ทำให้ช่างภาพถ่ายภาพสินค้าได้ง่ายขึ้นเช่นกัน

อย่างไรก็ดี การถ่ายภาพสินค้าจะมีหลักใหญ่คือ จะถ่ายอย่างไรจึงจะให้ภาพออกมาสวยกว่าความเป็นจริง ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะสินค้าแต่ละชนิดจะมีรูปทรง ขนาด สี สันแตกต่างกันไป และสินค้าบางชนิดก็ไม่อาจจะเน้นที่การถ่ายภาพกล่องหรือหีบห่อที่บรรจุ สินค้า แต่จะเน้นที่ตัวสินค้า ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ การที่ช่างภาพจะต้องถ่ายทอดสื่อความหมายให้สินค้านั้นดู น่าใช้ตรงตามจุดหมายของเจ้าของสินค้า เน้นในส่วนที่เป็นคุณสมบัติหรือส่วนดีของสินค้า

คำซึ่งคงจะไม่สามารถแสดงออกเป็นรูปธรรมในภาพถ่ายได้ แต่จะต้องออกมาทางความรู้สึกในภาพ ซึ่งคนดูสามารถสื่อจากภาพได้

เนื่องจากตัวสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่มีความแตกต่างหลากหลายดังที่กล่าวแล้ว การที่จะกำหนดเป็นหลักการในการถ่ายทอดภาพสินค้าจะเป็นไปได้ยากช่างภาพทุกคนก็มีความคิดสร้างสรรค์และความพิถีพิถันในการทำงานมากขึ้นแตกต่างกันไปอย่างไรก็ดีอาจกำหนดเป็นหลักการกว้าง ๆ ในการถ่ายภาพสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ตามวัตถุประสงค์เพื่อผลของการโฆษณาได้ดังนี้

(1) ภาพถ่ายสินค้า จะต้องมีความชัดเจน สามารถสื่อความหมายได้ทันที โดยไม่ต้องมีการตีความ เมื่อดูภาพแล้วสามารถบอกได้เลยว่าเป็นสินค้าอะไร

(2) สินค้าในภาพจะต้องมีสัดส่วนถูกต้องตามความเป็นจริง ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าต้องมีขนาดเท่าของจริง แต่เมื่อถ่ายย่อลงในภาพแล้วจะต้องมีสัดส่วนอย่างเหมาะสมเช่นกัน

(3) การถ่ายภาพสินค้าในมุมที่แปลก ๆ ซึ่งจะช่วยให้ภาพดูน่าสนใจขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้แต่จะต้องระมัดระวังไม่ให้ภาพออกมาบิดเบี้ยว หรือผิดไปจากความเป็นจริงมากเกินไปจนขอบเขตของเหตุผล ซึ่งจะมีผล คือ จะไปทำลายความเข้าใจของผู้บริโภคต่อสินค้านั้น ๆ นอกจากนั้น แม้ว่า จะถ่ายภาพในมุมแปลก ๆ เพื่อให้ดูภาพน่าสนใจขึ้น แต่ก็จะต้องรักษารูปร่างเดิมของสินค้าไว้ด้วย เช่น สินค้ามีลักษณะกลม แม้จะถ่ายในมุมมีดก็ต้องให้ดูว่าสินค้านั้นมีรูปทรงกลมเป็นต้น

(4) ในกรณีที่บรรจุภัณฑ์ของสินค้าดูไม่ดี ซึ่งเป็นการทำลายภาพลักษณ์ของสินค้า ช่างภาพควรจะนำมาตกแต่ง (retouch) เสียใหม่ เช่น ติดสติ๊กเกอร์ ทำโลโก้ใหม่ให้คมชัด เป็นต้น การนำมาตกแต่งนั้น หมายความว่า การทำให้ดูดีขึ้น ถ่ายภาพแล้วออกมาสวยกว่าเดิม ไม่ใช่ไปเปลี่ยนแบบโลโก้หรือการออกแบบของสินค้านั้นเป็นอันขาด เพราะเจ้าของสินค้ามีสิทธิเต็มที่ต่อแบบของสินค้า ช่างภาพไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ

(5) ในบางครั้ง ภาพถ่ายสินค้าจะมีแสงตกกระทบ หรือแสงสะท้อนที่ตัวสินค้าในภาพ โดยเฉพาะสินค้าที่ใช้วัสดุประเภทโลหะที่มีผิวมันวาว เช่น กระจกป้อนน้ำอัดลม ฯลฯ แสงสะท้อน เหล่านี้บางครั้งเจ้าของสินค้าอาจจะอนุโลม เพราะเมื่อภาพปรากฏออกมานั้นจะสวยงาม แม้จะมีแสงสะท้อนก็ทำให้ภาพดูดีขึ้น ดูสวยในเชิงศิลปะและไม่ผิดความหมายของภาพ แต่ในบางโอกาสเจ้าของสินค้าจะไม่พอใจให้มีแสงสะท้อนหรือสิ่งรบกวนอื่นใดในภาพสินค้านั้น ช่างภาพก็ต้องหาวิธีการแก้ไขพยายามลบเงา ลบแสงตรงส่วนนั้นโดยการจัดหาแสงใหม่ หรือใช้วัสดุเคลือบผิวชนิดที่ทำให้ผิวด้านขึ้น (dulling spray) เข้าช่วยในการถ่ายหน้านั้น

4) ภาพอาหาร (Food)

อาหาร ชีวิตคนเราขึ้นอยู่กับสิ่งนี้ ถึงมีชีวิตอยู่ได้ อาหารไม่เพียงแต่มีเพื่อประทังชีวิตเท่านั้น อาหารที่จะขายได้จะต้องมีรสชาติถูกปากและ ก็จะต้องดูสวยงาม ประดับประดาด้วยสิ่งละ

อันพันละน้อย ถึงแม้บางอย่างที่อยู่บนจานนั้น อาจจะไม่มียุทธศาสตร์ต่อร่างกายได้ทั้งหมด การถ่ายโฆษณาอาหารนั้นจำไว้ว่าเป็นการถ่ายเพื่อความสวยงามน่ากินเท่านั้นเป็นหลักใหญ่

การถ่ายโฆษณาอาหาร หลักใหญ่เป็นการเน้นให้เห็นความสด ความสวยงามของสี สัน และอาจจะต้องมีการแต่งแต้มช่วยเสริม เพราะการถ่ายภาพนั้นไม่จำเป็นต้องคงความเป็นจริง เพราะภาพที่ออกมาอาจจะไม่สะดุดตาน่ารับประทาน ฉะนั้นก่อนที่จะถ่ายภาพก็ควรจะต้องมีการเตรียมสินค้าที่จะทำการถ่าย คือ ถ้าเป็นอาหารสด เช่น ผัก ผลไม้ เนื้อ เครื่องดื่ม น้ำหวาน การจัดแต่งองค์ประกอบในภาพนั้น ก็แล้วแต่เมโนภาพของคนถ่าย เป็นความสามารถเฉพาะตัวซึ่งต้องสร้างมันขึ้นมา ซึ่งก็เน้นที่ความสดใหม่ น่ารับประทาน สะอาด เช่น การถ่ายโฆษณาเบียร์ เน้นที่ความเย็นและฟอง ดังนั้น จึงเป็นเทคนิคของคนที่จะจัดฟองเบียร์ ซึ่งมีหลายวิธีด้วยกัน จะให้ฟองไหลล้นออกมานอกแก้ว หรือพอดีกับขอบแก้ว แก้วใส่เบียร์ต้องดูแล้วเย็นแต่จะไม่ใช้ลักษณะเหมือนแก้วที่เปียก มีหยดน้ำเกาะ คือ เป็นความเย็นที่ไม่ใช่เกิดจากใส่น้ำแข็ง หรือถ้าจะดูให้เย็นอาจจะมีการใส่น้ำแข็ง จะใช้น้ำแข็งปลอมเข้ามาช่วย และจะต้องทำให้แก้วมีหยดน้ำ หรือการโฆษณาอาหารร้อนพวกเครื่องดื่มก็อาจจะมีควันหรือไม่ก็ได้ อาจจะเป็นควันบุหรี่เข้าช่วย ถ้ามีควัน ฉากหลังก็ควรจะมีสีเข้มเพราะควันเป็นสีขาว ฉะนั้น การถ่ายภาพโฆษณานั้น จะเน้นความสวยงาม สี สัน การให้แสงและที่จำเป็นอย่างมากคือ การแต่งเสริมสร้างขึ้นมา สิ่งเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับวิจารณ์ ญาณ ความสามารถเฉพาะตัวของผู้ถ่าย

สำหรับการถ่ายอาหารที่ปรุงแล้ว เช่น ขนมเค้ก แสมเบอร์เกอร์ ข้าวผัด ผัดพริก หรือแกงต่าง ๆ เป็นต้น ต้องเป็นอาหารที่มีความสดและประกอบขึ้นมาใหม่ ๆ เพื่อให้เห็นถึงความสดใหม่น่ารับประทาน จึงต้องเตรียมมาปรุงในสตูดิโอถ่ายภาพ เพื่อที่ปรุงเสร็จแล้ว จะถ่ายทันที และอาหารก็จะยังคงสดน่ารับประทาน เช่น ผักสด สีส้มเขียวสดอยู่ หรือถ้าเป็นอาหารที่สามารถปรุงเตรียมไว้นาน ๆ เช่น แสมเบอร์เกอร์หรือพาย ก็ควรจะมาอบที่สตูดิโอเพื่อจะช่วยให้ดูว่าสีมันจางจากรอบนั้นใช้ได้หรือสุกไปหรือไม่ เพราะเราจะไม่คำนึงถึงรสชาติของอาหารเลยนอกจากนั้น เจ้าของสินค้ายังต้องเตรียมอาหารที่เหมือนกันทั้งขนาดรูปทรงมา 1 ที่ เพื่อให้ช่างภาพเตรียมไฟจัดแสงล่วงหน้าเมื่อปรุงอาหารเสร็จก็จะได้อาหารนั้นแทนและถ่ายได้

องค์ประกอบของอาหารในจานก็เป็นสิ่งสำคัญไม่ควรใส่สิ่งที่ดูแล้วน่ากินไม่ได้ลงไป ในจาน สิ่งที่จะมาตกแต่งโดยมากก็จะใช้ผักสด ๆ ผลไม้สวย ๆ หรือนำมาแกะสลัก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราจะแน่ใจได้ว่ารับประทานได้ นอกเสียจากว่าเราจะใช้เทคนิคการทำของปลอมขึ้นมาแทนของจริงเพื่อความสะดวกในการทำงาน เช่น การใช้ก้อนน้ำแข็งปลอม หรือการนำเอามันฝรั่งบดละเอียดแล้วผสมสีใช้แทนไอศกรีม เพราะมันฝรั่งเมื่อใช้ช้อนกลมตักขึ้นมาจะมีลักษณะเหมือน ไอศกรีมของจริงมาก การทำเช่นนี้จะทำให้การถ่ายทำได้สะดวกขึ้นมาก เพราะถ้าใช้น้ำแข็งหรือไอศกรีมจริงจะต้องมีการละลายอยู่ตลอดเวลาได้แสงไฟในสตูดิโอทำให้เกิดความยุ่งยากที่จะต้องเปลี่ยนแบบบ่อย

โดยปกติ อาหารที่ถ่ายรูปมักจะมาได้รับประทานอีกไม่ได้ เพราะบางครั้งเราจำเป็นต้องใส่วัสดุหรืออะไรก็ตามที่กินไม่ได้ เพื่อช่วยให้อาหารนั้นน่ารับประทานขึ้น เช่น การทาเกลือหรือน้ำตาลลงไปบนอาหารเพื่อให้ดูมัน หรือผสมลงไปเพื่อให้ดูเหนียว เพราะถ้าใส่น้ำมันพืชจะไม่ช่วยการเกาะตัวและอาจจะเกิดเป็นไข หรือแม้แต่การถ่ายภาพแองเจิ้ล เราก็อาจจะใส่มะเขือที่หลังเพื่อให้มะเขือดูเขียวสด ซึ่งในความเป็นจริงเราคงต้องเคี้ยวให้มะเขือสุกจึงจะใช้ได้ สำหรับภาพผลไม้ก็ต้องดูว่า ต้องการเห็นเนื้อหรือผิวของผลไม้ เพื่อแสดงว่าความน่ากินอยู่ที่ตัวหรือเนื้อ ผลไม้บางชนิดดูทั้งผลแล้วอาจน่ารับประทานมากกว่าผ่าให้เห็นเนื้อ เช่น แอปเปิ้ลหรืออาจต้องวางทั้งผลและปอกเปลือก ผ่าดู แล้วด้วยเป็นการประกอบกันไป ผลไม้บางชนิดถ่ายทั้งผลก็น่ารับประทาน และคนดูก็ทราบว่ามันนั้น ต้องรับประทานอย่างไรอยู่แล้ว การถ่ายภาพผลไม้ไม่มีข้อจำกัดอื่นใดมาก ขอให้ภาพที่ออกมาดูสด สะอาด สวย น่ารับประทาน ซึ่งจะเป็นหัวใจของการถ่ายภาพอาหารนี้

นอกจากนั้น อาหารบางชนิดเป็นประเภทใช้ประกอบหรือปรุงแต่งอาหารอื่น เช่น ซอส ต่าง ๆ ซึ่งถ้าฟังจะไม่มีใครรับประทานแต่ซอส ในการถ่ายก็ต้องพร้อมกับอาหารชนิดต่าง ๆ ที่เหมาะสมจะรับประทานกับซอสนั้น อาหารที่เป็นส่วนประกอบจะเป็นสิ่งที่จูงใจให้ไปซื้อซอสมาปรุงแต่งรสชาติตามที่ต้องการ

5) ภาพเคลื่อนไหว (Action)

หมายถึง การเคลื่อนไหวของคนหรือองค์ประกอบอื่นของภาพ เช่น รถแข่ง ถือว่าเป็นภาพเคลื่อนไหวทั้งสิ้น ช่วงภาพจะเป็นผู้จับภาพ (Capture) ภาพของคนหรือวัสดุในช่วงที่มีการเคลื่อนไหว (Movement) โดยพยายามจับภาพเคลื่อนไหว (Movement of action) ในช่วงที่ดีที่สุดเพื่อให้ได้ภาพที่ดูแล้วเคลื่อนไหวอย่างที่ต้องการ

ภาพประเภทนี้จะใช้ประกอบโฆษณาในลักษณะเครื่องดื่มบำรุงกำลังเสียมาก นอกนั้นก็อาจจะเป็นเครื่องสำอางบางชนิด เช่น แชมพูสระผม การถ่ายโฆษณาแชมพูต้องการเห็นผมสวย ปัดไปปัดมา ในการที่มันเคลื่อนไหวอยู่บนศีรษะของตัวแสดงดูสะอาดและไม่พันกัน เฉพาะอย่างยิ่งต้องค่อนข้างจะเป็นการถ่ายใกล้ (Close up) ด้วย ฉะนั้นก็จะถ่ายได้ยากพอสมควร ถ้าถ่ายแล้วผมดูไม่มันหรือเป็นประกาย แต่กลับดูรุงรังก็ไม่สามารถเอาไปโฆษณาอ้างสรรพคุณได้ ถ้าเป็นเครื่องดื่มบำรุงกำลังแล้วจะต้องมีภาพเคลื่อนไหวมากมาย เช่น การวิ่ง การเล่นกีฬาชนิดต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงพลังกำลัง เน้นถึงความแข็งแรง สดใส ร่าเริง ไม่เคยมีทุกข์โศกเจ็บไข้ในชีวิตเลย ซึ่งแน่นอนไม่มีมนุษย์ที่โหนที่จะไม่เจ็บป่วยแต่การถ่ายภาพชนิดนี้ต้องแสดงออกถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้ว

เนื่องจากในปัจจุบันวิวัฒนาการสมัยใหม่มีเครื่องมืออุปกรณ์กล้องที่สามารถให้ความเร็วของการเปิดหน้ากล้องที่ถ่ายได้สูง ประกอบกับมีอุปกรณ์ที่เรียกว่ามอเตอร์ไดรฟ์ (Motor drive) ที่สามารถเลื่อนฟิล์มได้อย่างรวดเร็ว สามารถต่อเนื่องโดยไม่ต้องหยุดจนกระทั่งฟิล์มหมดได้ในเพียงไม่กี่วินาที เมื่อเป็นดังนี้ การถ่ายภาพเคลื่อนไหวก็ง่ายขึ้นมาก เช่น ถ้าเรา

ต้องการถ่ายภาพนางแบบผมสวยกำลังสะบัดผม เราก็จะให้นางแบบสะบัดผมไปมาในลักษณะธรรมชาติ และเราก็จะเก็บภาพไว้หมดการถ่ายจากกล้องดังกล่าว เราก็จะได้ภาพเคลื่อนไหวที่เรียกว่า follow through action ที่เป็นธรรมชาติและสามารถเลือกภาพที่ดีที่สุดจากฟิล์มทั้งหมดที่ถ่ายไว้ นอกจากตัวบุคคลแล้วยังมีการเคลื่อนไหวอื่น เช่น แข่งรถ แข่งเรือ ซึ่งถือว่าเป็นภาพเคลื่อนไหว ที่ถ่ายจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ทั้งสิ้น (fact action) ช่วงภาพต้องตัดสินใจได้เด็ดขาดจับไวและจังหวะที่ดีที่สุด ไม่เช่นนั้นแล้วเราจะพลาดโอกาสที่จะได้ภาพเคลื่อนไหวที่สมบูรณ์

อย่างไรก็ดี หลักการถ่ายภาพเคลื่อนไหวซึ่งในความเป็นจริงแล้วคือภาพนิ่งธรรมดา นี่เอง หลักการก็คือ ภาพที่ออกมาดูแล้วจะต้องรู้สึกว่ามันเคลื่อนไหว และถ้าเป็นภาพโฆษณาการเคลื่อนไหวดังกล่าวก็จะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันตามลักษณะของโฆษณาที่ต้องการสื่อสาร เช่น ถ้าเป็นโฆษณาแข่งภาพเคลื่อนไหวก็ต้องดูแล้วรู้สึกว่า เร็วจี๋ สมกับเป็นรถแข่ง หรือถ้าเป็นภาพโฆษณาเครื่องดื่มบำรุงกำลัง ภาพที่ออกมาจะมีการเคลื่อนไหวที่ดูแล้วรู้สึกแข็งแรง สดชื่น เป็นต้น ข้อพึงระวังก็คือ ภาพเคลื่อนไหวไม่ใช่ภาพไหว ถ้าถ่ายออกมาแล้วภาพไหวจะใช้ไม่ได้ นอกจากช่วงภาพจะตั้งใจให้ไหวด้วยวัตถุประสงค์อื่น เช่น ภาพไหวแล้วจะดูสวยงามมีศิลปะนอกจากนั้น การทำให้ภาพไหวก็ต้องระวังด้วยไม่ให้ภาพขาดในจุดที่สำคัญ เช่น ภาพรถยนต์ส่วนใดจะไหวก็ได้แต่โลโก้ต้องชัด เป็นต้น

8.4.2 เทคนิคพิเศษในการถ่ายภาพโฆษณา

ในการถ่ายภาพโฆษณานั้น มีอยู่บ่อยครั้งที่เดียวที่ช่างภาพหรือลูกค้าต้องการภาพแบบพิเศษหรือต้องการใช้วิธีการพิเศษที่ช่วยให้ทำงานสะดวกและได้ภาพสมจริงสมจังมากขึ้น ดังนั้นการใช้เทคนิคต่าง ๆ ประกอบการทำงานของช่างภาพจึงเกิดขึ้น ตัวอย่าง เช่น ในการถ่ายภาพไอศกรีม ซึ่งเป็นสิ่งที่ละลายได้ง่ายมาก เป็นการยากที่ช่างภาพจะควบคุมให้ไอศกรีมอยู่คงรูป เพื่อให้ถ่ายภาพได้นาน ๆ ช่างภาพก็จะใช้เทคนิคเข้าช่วยในการถ่ายทำ คือ จะใช้มันฝรั่งบดแทนไอศกรีม ซึ่งจะแก้ปัญหาการละลายได้อย่างดีเพราะมันบด แม้ใช้ช้อนกลมตักขึ้นมาจะดูว่าเหมือนไอศกรีมจริง ๆ มาก ดังนั้น เทคนิคการถ่ายภาพในแง่มุมต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการถ่ายภาพโฆษณา เพื่อให้ได้ภาพที่มีประสิทธิภาพตามต้องการ

การใช้เทคนิคพิเศษในการถ่ายภาพโฆษณานั้นอาจแบ่งเป็นลักษณะ 2 ลักษณะด้วยกัน

1) เทคนิคที่ช่างภาพทำขึ้นเองในสตูดิโอ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) เทคนิคการใช้กล้องในการถ่ายภาพพิเศษต่าง ๆ เช่น ต้องการถ่ายภาพมอเตอร์ไซด์จะอยู่เฉย ๆ แต่เห็นไฟท้ายวิ่งเป็นทาง เทคนิคนี้ช่างภาพสามารถทำได้โดยใช้กล้องถ่ายภาพนั่นเอง คือดับไฟในสตูดิโอเปิดไฟฟ้าท้ายมอเตอร์ไซด์และใช้แพนกล้องเป็นต้น การใช้กล้องถ่ายภาพพิเศษเหล่านี้มีเทคนิคต่าง ๆ มากมายเพื่อการถ่ายภาพให้ได้ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความชำนาญของแต่ละคน

(2) เทคนิคการตกแต่งวัสดุที่จะถ่ายภาพ เป็นการสร้างความสะดวกในการทำงาน ของช่างภาพ ความสมจริงของภาพที่จะมาปรากฏออกมา เช่น การใช้ก้อนน้ำแข็งปลอม การถ่ายภาพให้ดูเคลื่อนไหว เช่น ภาพขลุ่ยที่ดูแล้วเหมือนขลุ่ยดัง ทำในสตูดิโอโดยการเลื่อนขลุ่ยเป็นต้น ทั้ง 2 ประการนี้เป็นเทคนิคประจำสตูดิโอที่ช่างภาพสามารถทำขึ้นเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาเทคนิคจากที่อื่น ซึ่งจะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก

2) เทคนิคพิเศษที่ช่างภาพไปจ้างทำ กล่าวคือ ในปัจจุบันมีหน่วยงานหลายประเภทรับทำเทคนิคพิเศษต่าง ๆ เป็นต้นว่าการเขียนภาพ การตัดทอนภาพต่าง ๆ การใช้เทคนิคพิเศษเช่นนี้จะใช้ 2 กรณีด้วยกัน

(1) การใช้เทคนิคเพื่อซ่อนภาพ เช่น ภาพดีกระฟ้าในเมืองไทยมีมากมาย ก็ต้องมีการใช้เทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์กราฟฟิกส์ เพื่อซ่อนภาพดีกระฟ้าให้เข้ากับภาพที่เราถ่ายไว้อย่างกลมกลืน ถูกสัดส่วน เป็นต้น การทำเช่นนี้ในสมัยก่อนใช้วิธีตัดต่อภาพจากโรงพิมพ์ ซึ่งภาพที่ได้มาจะแจ้งกระด้าง ปัจจุบันช่างภาพสามารถจ้างให้เล็ปทำได้ แต่ค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้น

(2) การใช้เทคนิคตกแต่งภาพ (retouching) เกิดขึ้นใน 2 กรณี คือ

1. เมื่อเกิดความผิดพลาดในการถ่ายทำ เช่น ถ่ายภาพโฆษณาด้วยคาแพภาพที่ออกมาสวยมากแต่มีแมลงวันเกาะอยู่ 1 ตัว จะถ่ายใหม่ก็จะไม่คุ้มค่าก็ต้องส่งภาพนี้ไป retouch หรือตกแต่งที่เล็ป
2. เกิดจากการวางแผนล่วงหน้า ในกรณีที่สินค้ามีข้อบกพร่องที่รู้อยู่แล้วหน้าหรือสิ่งที่ต้องการถ่ายภาพไม่สมบูรณ์ เช่น สินค้าที่มีฉลากที่ไม่เรียบร้อย หรือนางแบบคนที่เลือกไว้เกิดเป็นสิวที่บนใบหน้า ในกรณีนี้จะวางแผนไว้เลยว่า เมื่อถ่ายภาพเสร็จแล้วก็จะส่งไปตกแต่งภาพในเรื่องการใช้เทคนิคพิเศษนี้ ปัจจุบันช่างภาพจะมีความสะดวกในการทำงานอย่างมากทำให้การถ่ายภาพโฆษณาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้นมากด้วย โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น โฟโต้ช้อป (PhotoShop) ซึ่งมีวิธีการให้เลือกหลากหลาย การทำงานก็ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เพียงแต่ผู้ใช้ต้องเรียนรู้การทำงานของโปรแกรมนั้นๆ

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การตอบโจทย์วิจัย คำถามวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณากรณีศึกษาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ดำเนินการวิจัย โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
3. กลุ่มเป้าหมาย ผู้ร่วมวิจัยและแหล่งข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย
6. กิจกรรมการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยประยุกต์กับการวิจัยและพัฒนา โดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

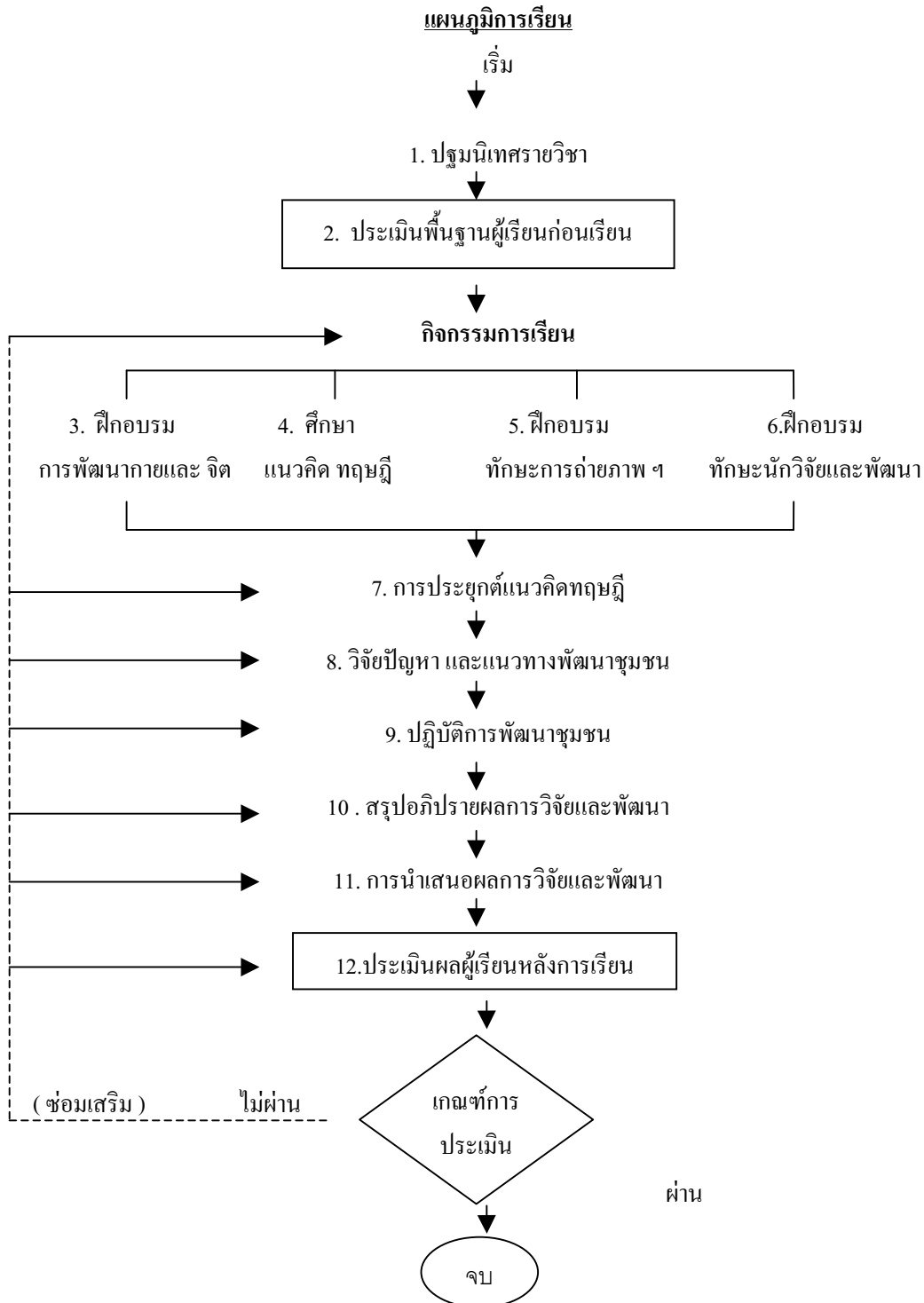
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

มีองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญ คือ

2.1 ขั้นเตรียมการก่อนการดำเนินการวิจัย

- 2.1.1 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น การจัดการสอนระดับอุดมศึกษา แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การบูรณาการการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณา
- 2.1.2 การศึกษาชุมชน ตามบริบทที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอใกล้เคียง
- 2.1.3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย ซึ่งได้แก่
 - 1) วัสดุ หลักสูตรสำหรับการจัดการเรียนการสอน เช่น แนวการสอน แผนการเรียน เอกสารประกอบการเรียน สื่อการเรียน แบบฝึกหัด แบบทดสอบ แบบประเมินต่างๆ
 - 2) เครื่องมือการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบบันทึก

2.2 ขั้นตอนการวิจัย ตามกระบวนการบูรณาการจัดการศึกษาในรายวิชาการถ่ายภาพ
 โหมดตลอด 1 ภาคเรียนการศึกษาปกติ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการบูรณาการฯ ดัง
 แผนภาพที่ 4.1

แผนภาพที่ 4.1 แสดงกระบวนการบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิชาการถ่ายภาพโหมด
 กรณีนึงตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

- 2.3 ขั้นหลังดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นช่วงที่นำผลการวิจัยที่เป็นผลลัพธ์ของขั้นที่ 2 คือ ต้นแบบสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา ที่มีภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ มาจัดประชุมปฏิบัติการให้กับกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อโฆษณาตามแผนการตลาดชุมชน เพื่อการประเมินผลการใช้สื่อแบบบทบาทของสื่อโฆษณาต่อการแก้ไขปัญหาการสื่อสารการตลาดของกลุ่มการผลิตฯ

3. กลุ่มเป้าหมาย ผู้ร่วมวิจัยและแหล่งข้อมูล

3.1 ผู้ร่วมวิจัยได้แก่

- 3.1.1 นักศึกษาโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการถ่ายภาพโฆษณา ภาคเรียนที่ 2/2546 จำนวน 89 คน ได้มาโดยวิธีเจาะจง
- 3.1.2 ประชาชนกลุ่มการผลิตสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ และอำเภอใกล้เคียง ตามพื้นที่ที่คัดเลือกโดยบทที่ 1 โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาสินค้าที่มีศักยภาพในการโฆษณาเพื่อสร้างโอกาสทางการตลาด และการแสดงความมุ่งมั่นของกลุ่มฯ ในการมีส่วนร่วมในการวิจัย จำนวน 10 กลุ่ม พร้อมสมาชิก 287 คน

3.2 ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ผู้บริหารสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ผู้บริหารชุมชนท้องถิ่นและผู้บริโภคสินค้า

3.3 แหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น สื่อมวลชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย คือ

- 4.1 ระยะที่ 1 ช่วงเตรียมการก่อนดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูลโดยแบบบันทึกและแบบสังเกตจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการศึกษาชุมชนเบื้องต้น
- 4.2 ระยะที่ 2 ช่วงดำเนินการวิจัย โดยกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหลัก และเสริมด้วยกิจกรรมการวิจัย การบริการวิชาการ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแผนภูมิการเรียนรู้ตามภาพที่ 4.1 ตลอดจนกระบวนการ โดยใช้เครื่องมือสำคัญ คือ แบบสอบถาม แบบประเมินต่างๆ และแบบสังเกต
- 4.3 ระยะที่ 3 ช่วงหลังดำเนินการวิจัยที่มีการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาประชาชนกลุ่มเป้าหมายผ่านการประชุมปฏิบัติการ การใช้สื่อโฆษณาที่ผ่านการจัดพิมพ์ไปใช้ในชีวิตจริง และการประเมินผลการใช้สื่อโฆษณาที่มีต่อกิจกรรมการตลาดของชุมชน ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นของประชาชน จากการบูรณาการการจัดการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามและแบบสังเกตเป็นเครื่องมือ

5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ทำการประมวลผลจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมและนำมาวิเคราะห์โดยยึดวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

- 5.1 แนวคิด หลักการ วิธีการและเหตุปัจจัยการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ประมวลข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การศึกษาเบื้องต้นในพื้นที่ชุมชน สภาพการณ์การจัดการศึกษาของสถาบัน และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลตามประเด็นการศึกษา ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
- 5.2 ผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาของนักศึกษาที่ผ่านกระบวนการการบูรณาการจัดการศึกษาฯ นำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปฐมนิเทศการเรียนรู้รายวิชาภาพถ่ายโฆษณา การผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ การวิจัย การบริการวิชาการที่นักศึกษามีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ มาวิเคราะห์ตามจุดประสงค์ของแต่ละกิจกรรม ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณลักษณะจากเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบทดสอบ แบบประเมิน แบบสอบถาม และแบบสังเกต โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการพรรณนาตามประเด็นการศึกษาแต่ละกิจกรรม
- 5.3 ผลการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้หรือการพัฒนาของผู้เรียน ประมวลผลการวิจัยตั้งแต่ช่วงการสำรวจ และศึกษาศักยภาพชุมชนที่จะเข้าร่วมการวิจัย ระหว่างการวิจัยและหลังการวิจัย จากแบบสังเกตและแบบสอบถาม นำข้อมูลมาประมวลและวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยกับการพรรณนาประเด็นวิจัย
- 5.4 ผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ โฆษณาที่มีภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบในการส่งเสริมการตลาด สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ทั้ง 10 กลุ่ม นำผลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ มาประมวลและพรรณนาตามวัตถุประสงค์วิจัย

โดยสรุปแนวทางการประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ใช้การวิเคราะห์ตามประเภทข้อมูล กล่าวคือ ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ร้อยละและค่าเฉลี่ย ส่วนข้อมูลเชิงลักษณะ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และเขียนบรรยายตามประเด็นที่ศึกษา

6. กิจกรรมการวิจัย

ตลอดกระบวนการของการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอน มีกิจกรรม การวิจัยที่นำไปสู่การตอบโจทย์และคำถามการวิจัย ดังต่อไปนี้

6.1 กิจกรรมช่วงเตรียมการก่อนดำเนินการวิจัย

เนื่องจากการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาโดยทั่วไป มุ่งจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ขาดการเชื่อมโยงหรือบูรณาการกับความเป็นจริงในชีวิต โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการเพื่อท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นต้องมีการเตรียมการให้เกิดความพร้อม กระบวนการวิจัยช่วงเตรียมการวิจัยจึงมีกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม คือ

6.1.1 กิจกรรมที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร

- 1) วัตถุประสงค์ เพื่อวางแผนการเรียน แบบบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น
- 2) วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารหลักสูตรในลักษณะวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของรายวิชา เพื่อกำหนดแผนการสอน ผลการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ผ่านมา มา ตลอดจนโครงงานรายวิชา และใบสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ โดยมีการตรวจสอบความเห็นกับนักศึกษาที่ผ่านการเรียนวิชาการศึกษาถ่ายภาพโฆษณาในรูปสนทนากลุ่ม
- 3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ นักศึกษาที่เคยเรียนรายวิชาการศึกษาถ่ายภาพโฆษณาในภาคเรียนที่ผ่านมา จำนวน 12 คน โดยสุ่มจากผู้ที่ได้รับผลการเรียนในระดับสูง กลางและต่ำ
- 4) สถานที่และเวลา ใช้เวลาพักเที่ยงในชั้นเรียนปกติ
- 5) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

พบว่าหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะเป็นหลักสูตรแบบรายวิชา (Subject Design) เน้นวิชาเป็นศูนย์กลาง เพราะเชื่อว่าผู้เรียนจะสามารถใช้ความรู้และสติปัญญาแสวงหาความรู้ทำให้เกิดปัญญา โครงสร้างหลักสูตรจะแบ่งเป็นส่วน ๆ ของแต่ละวิชาตามลักษณะธรรมชาติของความรู้ กระบวนการเรียนรู้ผู้สอนจะเป็นศูนย์กลาง การสอนยึดผู้สอนเป็นหลัก ใช้การบรรยาย การท่องจำ การอภิปราย เน้นสาระความรู้ โดยละเลยการพัฒนาผู้เรียนด้านอื่น การเรียนการสอนไม่ค่อยสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียนและสังคมท้องถิ่น

ดังนั้นเพื่อให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและมีคุณลักษณะบูรณาการเพื่อท้องถิ่นควรจะปรับหลักสูตรที่เน้นปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem centered Design) หลักสูตรมีความเกี่ยวข้องโยงกับการดำรงชีวิตที่เป็นปัญหาส่วนบุคคลและปัญหาของสังคมโดยรวม

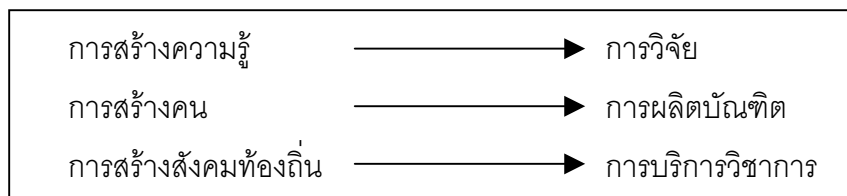
6.1.2 กิจกรรมที่ 2 ศึกษาแนวทางการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น

- 1) วัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทางการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น
- 2) วิธีดำเนินการ กิจกรรมหลักคือการศึกษาศึกษาเอกสารและการเรียนรู้จากเวทีกลุ่มคณาจารย์ที่สนใจแนวทางการสอนเชิงบูรณาการการจัดการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารการปฏิรูปการศึกษา, เทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา แนว-

คิดอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จัดเวทีพูดคุยแนวทางการจัดการศึกษา
เชิงบูรณาการในกลุ่มคณาจารย์จากคณะและโปรแกรมวิชาต่าง ๆ

- 3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่คณาจารย์จากโปรแกรมวิชาและคณะอื่น ๆ 4 คณะ
จำนวน 10 คน
- 4) สถานที่และเวลา ใช้เวลาว่างที่ตรงกัน พุดคุยแบบไม่เป็นทางการ ณ ห้อง
ประชุมเล็กของสถาบันฯ
- 5) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

เนื่องจากแนวคิดการจัดการการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันอุดม-
ศึกษาโดยเฉพาะสถาบันราชภัฏเชียงใหม่มีความพยายามที่จะนำแนวคิดไม่ส่
การปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบโดยมีการดำเนินงานบางในงานที่เป็นภารกิจ
ของสถาบันแต่ยังขาดการเชื่อมโยงเชิงระบบ ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมยังไม่ชัดเจน
ตลอดจนโอกาสของคณาจารย์ซึ่งเป็นประชากรหลักของสถาบันฯ ที่จะ
ทำงานเพื่อท้องถิ่นมีน้อย ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์หลักสูตรในกิจกรรมที่ 1
ทำให้เกิดแนวคิดที่จะสร้างรูปธรรมของปรัชญาสถาบันในเชิงการปฏิบัติด้วย
การใช้กระบวนการเรียนการสอนเป็นแกนขับเคลื่อนการบูรณาการการจัดการ
ศึกษาเพื่อท้องถิ่นโดยยึดหลักสูตรที่เน้นปัญหาเป็นศูนย์กลาง เลือกปัญหาที่จะ
นำมาศึกษาในรายวิชาเป็นปัญหาของสังคมท้องถิ่น แกนความคิดหลักในการ
ทำหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ การ
สร้างความรู้ การสร้างคน และการสร้างสังคม ดังภาพที่ 4.2

ภาพ 4.2 แสดงภารกิจอุดมศึกษา (ดัดแปลงจากไพฑูรย์ สินดารัตน์, 2543)

จากภาพที่ 4.2 หากคณาจารย์สามารถบูรณาการการปฏิบัติงานทั้ง 3 ประการ
ได้สำเร็จ ปัญหาชุมชนท้องถิ่นก็จะได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาเป็นการสร้างองค์ความรู้
ผ่านกระบวนการวิจัย ภายใต้เงื่อนไขการจัดการเรียนการสอนเป็นแกนกิจกรรมทั้ง 3
ภาระงานในรูปของการบูรณาการการจัดการศึกษา

6.1.3 กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปรับปรุงแนวการสอนและวัสดุหลักสูตร

- 1) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแนวการสอนให้สามารถจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ
เพื่อท้องถิ่นได้

- 2) วิธีการดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้ผลการศึกษาจากกิจกรรมที่ 1 และ 2 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลการสอนรายวิชาหรือแนวการสอน (Course syllabus) ที่เคยใช้ในภาคเรียนที่ผ่านมา ทำการปรับโครงสร้างแนวการสอน และขยายผลปรับเป็นแผนการเรียนรู้ เอกสารประกอบการสอน รายการสื่อการเรียนรู้ แบบทดสอบและแบบประเมิน
- 3) ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมวิชาในช่วงเตรียมการวิจัย
- 4) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

จากการดำเนินกิจกรรมปรับปรุงแนวการสอนและวัสดุหลักสูตรมีรายการผลลัพธ์ที่สำคัญ คือ

- (1) แนวการสอนรายวิชา (Course syllabus)
 - (2) แผนการเรียนรู้ (Lesson Plan)
 - (3) ตารางวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนรู้
 - (4) แบบสังเกต แบบประเมินผล และเกณฑ์การประเมิน
 - (5) รายการสื่อการเรียนรู้และเอกสารประกอบการสอน
- ซึ่งแต่ละรายการมีสาระสำคัญดังแสดงในภาคผนวก ก.

6.1.4 กิจกรรมที่ 4 การคัดเลือกและประสานสัมพันธ์กับชุมชน

- 1) วัตถุประสงค์ เพื่อคัดเลือกพื้นที่การวิจัยภาคสนามในชุมชนท้องถิ่น
- 2) วิธีการดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยได้ประสานผ่านบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อศึกษาสภาพพื้นที่และผลิตภัณท์ในชุมชนที่มีศักยภาพต่อการจะสร้างและขยายตลาดทางเลือกได้ จากนั้นผู้วิจัยได้เข้าพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ของชุมชน แล้วทำการคัดเลือกตามเกณฑ์ของการทำวิจัย กล่าวคือชุมชนนั้น ๆ ต้องมีความพร้อมในด้านการผลิต ระยะทางไม่ไกลเกินควร การเดินทางสะดวก ผลิตภัณท์อยู่ในบัญชีหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณท์และชุมชนตระหนักต่อการขยายตลาด จากการประสานพื้นที่ได้รายการชุมชนที่จะวิจัย 10 ชุมชนที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอใกล้เคียง
- 3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วยนักวิจัย เจ้าหน้าที่เทศบาล และผู้ประสานงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน
- 4) สถานที่ คือ ชุมชนในเมืองเชียงใหม่ และอำเภอรอบนอก ได้แก่ อ.หางดง อ.แม่ริม อ.สันกำแพง อ.คอยสะเก็ด อ.สันทราย โดยใช้เวลาช่วงเย็นของวันธรรมดาและเวลากลางวันของวันเสาร์-วันอาทิตย์

5) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

จากการประสานสัมพันธ์พื้นที่พบว่า ชุมชนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของที่มาของการตั้งกลุ่มการผลิต โครงสร้างของกลุ่ม การมีส่วนร่วมในกลุ่ม กระบวนการผลิตและกิจกรรมกลุ่ม ในเบื้องต้นจึงสามารถคัดเลือกชุมชนที่จะจัดให้เป็นพื้นที่วิจัย 10 กลุ่ม ดังตารางที่ 4.1

ลำดับ	อำเภอ	อบต.	ผลิตภัณฑ์	ประธานกลุ่ม	จำนวนสมาชิก	สถานที่-โทรศัพท์
1	เมือง	ฟ้าฮ่าม	สมุนไพรเพื่อสุขภาพ “ประเภทน้ำ” และ “ประเภทผง”	นางดวงดี วิโรจน์	25 คน	หมู่ที่ 1 ตำบลฟ้าฮ่าม โทร. 0-5323-5850
2	แม่ริม	ดอนแก้ว	1. แปรรูปอาหาร (หมู เหนรม-กุนเชียงหมู) 2. กลัวยไม้ประดิษฐ์ (ดินไทย-ดินญี่ปุ่น)	นางโสภณ ชัยงใหม่ น.ส.วนิดา สมทรัพย์	50 คน 10 คน	-บ้านบ่อปู้ หมู่ที่ 1 ตำบล ดอนแก้ว โทร. 0-5329-9494 -บ้านพระนอน หมู่ที่ 5 ตำบล ดอนแก้ว โทร. 0-5321-6853, 0-1568-5696
3	ดอยสะเก็ด	ตลาดใหญ่	สมุนไพรเพื่อความงาม “แชมพู – ครีมนวดน้ำ”	นางวราภรณ์ อริยจักร	109 คน จำนวน 5 หมู่บ้าน	ตำบลตลาดใหญ่ โทร. 0-5384-0857 , 0-1980-1801
4	สันทราย	หนองแห้ง	สารสกัดสมุนไพรเพื่อ การเกษตรและน้ำมันหอม ระเหย	นายอุดม รินคำ	57 คน จำนวน 3 หมู่บ้าน	ตำบลหนองแห้ง โทร. 0-5349-5989
5	สารภี	หนองแฝก	การประดิษฐ์โคมไฟไม้	นางจันทร์หอม แสงเดช	15 คน	หมู่ที่ 7 ตำบลหนองแฝก โทร. 0-5342-8540
6	หางดง	หนองแก้ว	เครื่องจักสาน	นางพรณี อินทร์รัตน์	40 คน	หมู่ที่ 7 ตำบลหนองแก้ว โทร. 0-5344-1080
7	จอมทอง	บ้านแปะ	ไวน์ผลไม้	นางสุปรียา อรณิ	15 คน	กลุ่มแม่บ้านตำบลบ้านแปะ โทร. 0-5346-1350
8	สันกำแพง	แม่ป๋าคา	เสื้อผ้าพื้นเมือง	นางปณณภา ชัยสาร	17 คน	ต.แม่ป๋าคา อ.สันกำแพง โทร. 0-5333-8081
9	หางดง	หนองควาย	เครื่องปั้นดินเผา	นางจันทร์เพ็ญ สายรัมย์	20 คน	ต.หนองควาย อ.หางดง โทร. 0-5344-1064

ตารางที่ 4.1 แสดงพื้นที่วิจัยที่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้น

6.2 ระยะดำเนินการวิจัยตามกระบวนการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น

เป็นระยะที่กระบวนการวิจัยเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอนของภาคเรียนปกติที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา ในภาคเรียนที่ 1/2545 ดังนั้นผลการเตรียมการวิจัยในระยะที่ 1 จึงถูกนำมาปฏิบัติจริงในระยะที่ 2 มีกิจกรรมสำคัญในกระบวนการวิจัย ดังต่อไปนี้

6.2.1 กิจกรรมที่ 1 การเรียนการสอนปกติ

เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเกณฑ์ของหลักสูตรกลางแต่สอดคล้องแทรกกิจกรรมที่หนุนเสริมการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น

- 1) วัตถุประสงค์ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรในรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา
- 2) วิธีดำเนินการ มีกิจกรรมการเรียนที่แยกย่อยเป็นลำดับ คือ
 - (1) ปฐมนิเทศรายวิชา ดำเนินกิจกรรมตามแผนการเรียนที่ออกแบบโดยมีจุดประสงค์ที่จะให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในการกระบวนการเรียน ใช้วิธีแจกแนวการสอนบรรยายสรุปด้วยแผ่นใสและอภิปรายซักถาม
 - (2) ประเมินพื้นฐานผู้เรียนก่อนเรียน จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนที่ 2 โดยมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาศักยภาพและความรู้พื้นฐานผู้เรียนก่อนเรียน ใช้วิธีทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบประเมินทักษะเจตคติในรายวิชา
 - (3) ฝึกอบรมการพัฒนากายและจิต จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนที่ 3 โดยมีจุดประสงค์หลักที่จะพัฒนานักศึกษาให้รู้ว่าชีวิตคืออะไร ชีวิตเป็นอยู่อย่างไรและชีวิตควรเป็นอย่างไร ทั้งกายและจิตเพื่อให้มีความพร้อมก่อนการเข้าไปศึกษาภาคสนามในชุมชนวิธีการของกิจกรรมนี้คือนำนักศึกษาเข้าค่ายปฏิบัติธรรมที่สำนักปฏิบัติธรรมนิโรธาราม อ.จอมทองจ.เชียงใหม่ เป็นเวลา 2 วัน 2 คืน โดยมีการถือศีล 8 ฟังธรรม ฟีกเดินจงกรมและนั่งสมาธิ และให้แต่ละคนสะท้อนผลการฝึกฯ ตามใบมอบหมายงาน (ในภาคผนวก) เพื่อรับการประเมินดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 แสดงการฝึกอบรมการพัฒนากายและจิต

- (4) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 4 โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้นักศึกษารอบรู้ในทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รูปแบบกิจกรรมใช้การบรรยาย สรุปตามเอกสารประกอบการสอนด้วยสื่อวีดิทัศน์ และสไลด์ พร้อมกับมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีด้วยตนเองและจัดทำเป็นเอกสารรายงานทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณาส่งเพื่อรับการประเมิน
- (5) ฝึกอบรมทักษะการถ่ายภาพโฆษณา จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 5 โดยการใช้การเรียนแบบฝึกปฏิบัติ นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน ทำงานร่วมกันตามโครงการที่มอบหมายเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะก่อนการไปวิจัยและพัฒนาสื่อโฆษณาด้วยการถ่ายภาพโฆษณาสินค้านั้น ๆ จัดทำแบบร่างโฆษณา (Lay out) ดำเนินการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทำและนำมาจัดทำเป็นชิ้นงานโฆษณาตามแบบร่างจนสมบูรณ์รวม 12 ชิ้นงาน ดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 แสดงการฝึกอบรมทักษะการถ่ายภาพโฆษณา

- (6) ฝึกอบรมทักษะนักวิจัยและพัฒนา จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเตรียมนักศึกษาก่อนเข้าพื้นที่ชุมชนอย่างมีระบบและมีหลักการ กิจกรรมการเรียนรู้ได้เชิญวิทยากรที่เป็นนักพัฒนาจากองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีประสบการณ์มาฝึกอบรมนักศึกษา โดยการจำลองสถานการณ์การเข้าพื้นที่ชุมชน การฝึกทักษะการวิจัยและพัฒนาที่จำเป็นในกระบวนการวิจัยและพัฒนา เช่น เวทีชาวบ้าน การสนทนากลุ่ม A.I.C., PRA. มีการนำเสนอผลการฝึก อภิปรายและสรุปการเรียนรู้จากกระบวนการ มอบหมายให้นักศึกษาประมวลบทเรียนจากการฝึกอบรมและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สังเคราะห์เป็นเอกสารคู่มือนักวิจัยและพัฒนา เพื่อรับการประเมินดังภาพการร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 4.5 แสดงการฝึกอบรมทักษะนักวิจัยและพัฒนา

- (7) การประยุกต์แนวคิดทฤษฎี จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 7 และมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักศึกษาสามารถประยุกต์แนวคิดทฤษฎีและทักษะพื้นฐานไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้ ดังนั้นภายหลังจากที่นักศึกษาเลือกพื้นที่วิจัยได้แล้วมาถึงกิจกรรมที่นักศึกษาแต่ละกลุ่มจะสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อหาแนวทางการประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติในชุมชนโดยมอบหมายให้แต่ละกลุ่มประมวลผลการสัมมนาเป็นเอกสารรายงานการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณาหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลในชุมชนเพื่อรับการประเมิน
- 3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ นักศึกษา 2 หมู่เรียน จำนวน 89 คน

- 4) สถานที่และเวลาทำกิจกรรม ใช้สถานที่ตามฐานกิจกรรม คือ ชั้นเรียนปกติ ห้องปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณา (Studio) สำนักปฏิบัติธรรมนิโรธาราม อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ สำหรับกิจกรรมการฝึกอบรมนักวิจัยและพัฒนา
- 5) ผลที่ได้รับจากการทำกิจกรรม มีผลที่เกิดขึ้นตามรายการกิจกรรมต่อไปนี้
 - (1) การปฐมนิเทศรายวิชา นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ การเรียน ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรมการเรียน และแนวทางการวัดผล ประเมินผลในเชิงโครงสร้างของรายวิชา ความรู้สึกโดยรวมต่อการที่ต้องเชื่อมโยงการเรียนการสอนไปสู่ชุมชนส่วนใหญ่ กระตือรือร้นที่จะออกพื้นที่เพื่อการพัฒนาชุมชนโดยใช้กิจกรรมในรายวิชา แต่มีนักศึกษากลุ่มน้อยที่กังวลต่อการทำรายงานการวิจัยในกระบวนการเรียน สำหรับทำที่ต่อการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมในหน่วยการพัฒนากายและจิต ส่วนใหญ่มีความลังเลเพราะคิดว่าการปฏิบัติธรรมไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับธรรมชาติวิชาถ่ายภาพโฆษณา ซึ่งต้องอธิบายให้เห็นความสำคัญในการศึกษาร่วมกับชุมชน
 - (2) การประเมินพื้นฐานผู้เรียนก่อนเรียน ผลการทดสอบก่อนการเรียน พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ทางด้านการถ่ายภาพโฆษณาอยู่ในระดับเกรด E กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลการประเมินร้อยละ 39.94 มีพื้นฐานความสามารถทักษะการปฏิบัติงานระดับปานกลางค่อนข้างน้อยและมีความรู้สึก เจตคติต่อการเรียนในรายวิชาระดับปานกลาง
 - (3) การฝึกอบรมการพัฒนากายและจิต พบว่ามีความคาดหวังก่อนการฝึกว่าจะได้เรียนรู้แก่นคำสอนทางพุทธศาสนามากขึ้น มีพื้นฐานทางหลักธรรมบ้างได้ฝึกปฏิบัติสมาธิเล็กน้อยและบางกลุ่มที่เป็นกลุ่มใหญ่ไม่เคยฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง สาระการเรียนได้เรียนรู้หลักเกี่ยวกับชีวิตคืออะไร ชีวิตเป็นอย่างไร และชีวิตควรเป็นอย่างไร ตามหลักธรรมสำคัญ เช่น บุญบาป ขันธ์ 5 กฎแห่งกรรม หน้าที่ของมนุษย์ ผลการฝึกเดินจงกรมและนั่งสมาธิ นักศึกษาส่วนใหญ่ได้สัมผัสด้วยประสบการณ์จริง จากการประมวลผลหลังการการฝึกส่วนใหญ่ได้เข้าใจหลักธรรมเพิ่มขึ้น เห็นความเชื่อมโยงการใช้หลักธรรมในชีวิตประจำวัน ความรู้สึกมีความสงบมากขึ้นรู้สึกทุกข์กับสิ่งต่าง ๆ น้อยลง เข้าใจความรู้สึกตนเองและผู้อื่นมากขึ้น มีสติมากขึ้น สามารถที่จะนำหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้แต่ต้อง

อาศัยการศึกษาและปฏิบัติต่อเนื่อง ปัญหาและอุปสรรคขณะฝึกปฏิบัติคือความหิว ความง่วง ความเจ็บปวดจากการนั่งสมาธิเป็นเวลานาน ๆ และการบังคับตนเองให้อยู่ในอาการสำรวม นักศึกษาส่วนใหญ่มีความประทับใจในสถานที่ปฏิบัติธรรมที่ร่มรื่น สงบ ความเมตตาของคณะแม่ชี โดยเฉพาะกระบวนการถ่ายทอดธรรมของแม่ชีรุ่งเดือน แม่ชีตะวัน และคณะที่สอนได้อย่างแจ่มแจ้ง ชูใจ ให้แก่วัยกล้า และร่ำเริงตลอด 2 วัน 2 คืน มีการสลับระหว่างการบรรยายธรรมด้วยตัวอย่างใกล้ตัว ในช่วงเวลาที่เหมาะสมและฝึกเดินจงกรม นั่งสมาธิพร้อมมีเกมแก้ปัญหาเพื่อให้ข้อคิดธรรม ผลการฝึกดังกล่าวแสดงได้ดังตัวอย่างในใบสะท้อนความคิดเห็นหน่วยที่ 3 ของปิยพร หน่อแก้ว (ในภาคผนวก)

ผลจากการประเมินจากใบสะท้อนความคิดเห็นและใบประเมินตนเองการพัฒนากายและจิต ประมวลเป็นระดับคะแนนพฤติกรรมได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการประเมินการพัฒนากายและจิต

ระดับเกรด	จำนวน	ร้อยละ
A	18	20.22
B+	25	28.09
B	27	30.34
C+	5	5.62
C	14	15.73
D+	-	-
D	-	-
E	-	-
รวม	89	100

จากตารางที่ 4.2 นักศึกษากลุ่มใหญ่จะได้คะแนนระดับ B และ B+ รองลงมาเป็นระดับ A ระดับ C และระดับ C+ ตามลำดับ

(4) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี

ผลการศึกษาของหน่วยการเรียนรู้พบว่า จากการบรรยายสรุปประกอบสื่อโสตทัศน์คือสไลด์และวีดิทัศน์ และผู้เรียนศึกษาจากเอกสาร

ประกอบการสอนนักศึกษาสามารถเรียบเรียงและประมวลองค์ความรู้ของตนเองในรูปของเอกสารรายงานหลักการถ่ายภาพโฆษณา เพื่อรับการประเมินคุณภาพของรายงานและทดสอบความรู้ตามระเบียบการวัดผลของสถาบันฯ ระหว่างภาคเรียนรวมเป็น 2 ส่วนๆละ 50 % รวมเป็น 100 % นักศึกษาผ่านการประเมินเป็นระดับคะแนนซึ่งแสดงได้ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการประเมินการศึกษาแนวคิดทฤษฎี

ระดับเกรด	จำนวน	ร้อยละ
A	-	-
B+	5	5.62
B	28	31.46
C+	17	19.10
C	16	17.98
D+	14	15.73
D	6	6.74
E	3	3.37
รวม	89	100

จากตารางที่ 4.3 ผลการประเมินนักศึกษาได้คะแนนระดับ B มากที่สุด รองลงมาเป็นระดับ C+, C, D+, D, A และ E ตามลำดับ

(5) ฝึกอบรมทักษะการถ่ายภาพโฆษณา

ผลการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการถ่ายภาพโฆษณาโดยปฏิบัติการถ่ายภาพตามโครงการที่กำหนด รวม 12 ชิ้นงาน ผลการประเมินเชิงคุณลักษณะเพิ่มผลงานการถ่ายภาพโฆษณา ใบงานมีความถูกต้องและสอดคล้องกัน แบบร่าง (Layout) อยู่ในระดับดีมาก ภาพถ่ายต้นแบบอยู่ในระดับดีมาก ภาพโฆษณาที่ประกอบแนวคิดอยู่ในระดับดีมาก ผลการประเมินจากแบบประเมินผลงานภาพถ่ายแสดงได้ดังภาพที่ 4.9

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการประเมินผลงานภาพถ่ายหน่วยการฝึกทักษะการถ่ายภาพโฆษณา

ระดับเกรด	จำนวน	ร้อยละ
A	67	75.28
B+	7	7.87
B	15	16.85
C+	-	-
C	-	-
D+	-	-
D	-	-
E	-	-
รวม	89	100

จากภาพที่ 4.4 ผลการประเมินนักศึกษาส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับ A มากที่สุด รองลงมาคือระดับ B และ B+ ตามลำดับ

(6) ฝึกอบรมทักษะนักวิจัยและพัฒนา

ผลจากกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะนักวิจัยและพัฒนาตามแผนการเรียนรู้ที่ 6 นักศึกษาได้ฝึกตามกระบวนการในกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วประมวลแนวคิด หลักการของทักษะนักวิจัยและพัฒนาในรูปของรายงาน คู่มือ นักวิจัยและพัฒนา และรับการประเมินจากแบบประเมินเอกสารวิชาการ ผลการประเมินแสดงได้ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการประเมินการฝึกอบรมทักษะนักวิจัยและพัฒนา

ระดับเกรด	จำนวน	ร้อยละ
A	54	60.67
B+	15	16.85
B	12	13.48
C+	-	-
C	7	7.87
D+	-	-
D	-	-
E	-	-
รวม	88	99

จากตารางที่ 4.5 นักศึกษาส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับ A รองลงมาคือระดับ B+, B และ C ตามลำดับ

(7) การประยุกต์แนวคิดทฤษฎี

จากเวทีอภิปรายและสนทนากลุ่มย่อยและนำเสนอผลการสัมมนาเพื่อกำหนดแนวทางการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีสู่การพัฒนาชุมชน ผลการทำกิจกรรมนักศึกษาแต่ละกลุ่มประมวลเป็นรายงานการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีตามแผนการเรียนรู้เพื่อรับการประเมินจากแบบประเมินเอกสารทางวิชาการผลการประเมินแสดงได้ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการประเมินการประยุกต์แนวคิดทฤษฎี

ระดับเกรด	จำนวน	ร้อยละ
A	9	10.11
B+	10	11.24
B	46	51.69
C+	10	11.24
C	14	15.73
D+	-	-
D	-	-
E	-	-
รวม	89	100

จากตารางที่ 4.6 นักศึกษาส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับ B มากที่สุด รองลงมาคือระดับ C, B+ และ C+ เท่ากัน A เป็นลำดับสุดท้าย

6.2.2 กิจกรรมที่ 2-3 วิจัยปัญหาและกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน

เป็นกิจกรรมสำคัญในกระบวนการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่ใช้แนวการเรียนรู้แบบเน้นวิจัย (Research Based learning) เป็นหลักและผสมผสานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใช้ปัญหาท้องถิ่นเป็นตัวตั้งในการเรียน (Problem Based learning) แบบการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนพื้นที่ที่ตามประเด็นศึกษาดำเนินกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 8 และ 9 และใบมอบหมายงาน (ดังภาคผนวก)

- 1) วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาร่วมกับชุมชนและร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาในขอบเขตที่สามารถปฏิบัติการแก้ไขปัญหได้ด้วยภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ
- 2) วิธีดำเนินกิจกรรม มีกิจกรรมย่อย 2 กิจกรรม คือ

(1) เวทีสะท้อนปัญหา สินค้าชุมชนของกลุ่มการผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์โดยร่วมวิเคราะห์ในรายละเอียดจนถึงด้านการส่งเสริมการตลาดปัญหาและความต้องการด้านการผลิต การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารการตลาดของสินค้า โดยแยกตามกลุ่มศึกษาและประเภทของผลิตภัณฑ์ ในกิจกรรมนี้จะทำหลังจากนักศึกษาแต่ละกลุ่มเข้าพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทชุมชนเพื่อเป็นพื้นฐานก่อนการวิเคราะห์

เวทีวิจัยปัญหา 1

ภาพที่ 4.6 แสดงการศึกษาปัญหาและการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน

- (2) เวทีกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาหรือพัฒนาตามความต้องการของชุมชน ภายหลังจากผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการชุมชนเป็นที่ชัดเจนแล้ว นักศึกษาและชาวบ้านจะร่วมกันระดมความคิดออกแบบชิ้นงานโฆษณาสำหรับ การสื่อสารการตลาดของผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนสามารถจะผลิตได้เองในโอกาสต่อไปหากมีความต้องการและหากต้องการเปลี่ยนแปลง ผลการประชุมระดมความเห็นในเวทีจะทำให้ได้แบบร่างชิ้นงานโฆษณา เช่น แผ่นพับ แผ่นปลิว และแผ่นภาพโฆษณาที่จะใช้ในกิจกรรมตลาดทางเลือกของชุมชน

3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบไปด้วยนักศึกษาจำนวน 10 กลุ่ม ๆ ละ 9 คน ร่วมกับชาวบ้านที่กลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 10 กลุ่ม การผลิตที่เป็นแกนนำและสมาชิกกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 7-8 คนถึง 20 คน เศษ ตามประเภทของผลิตภัณฑ์

4) สถานที่และเวลาที่ทำกิจกรรม

สถานที่การจัดทำเวทีสะท้อนปัญหาคือที่ทำการกลุ่มการผลิตแต่ละกลุ่มในชุมชน ใช้เวลาช่วงกลางวันสำหรับบางกลุ่มและช่วงเย็น-กลางคืนสำหรับบางกลุ่มที่สมาชิกไม่ว่างในช่วงกลางวันซึ่งมี 2 ชุมชน

5) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

(1) ผลเบื้องต้นของการลงพื้นที่ภาคสนามพบว่าชุมชนที่เคยประสบไว้โดยนักวิจัย ไม่สอดคล้องกับที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนักศึกษาโดยเฉพาะเงื่อนไขการเดินทางและความคุ้นเคยพื้นที่ของตัวแทนนักศึกษาแต่ละกลุ่มที่อยู่อาศัยในพื้นที่ นั้น ๆ ประกอบกับโครงสร้างของกลุ่มการผลิตบางกลุ่มกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับใบสั่งซื้อสินค้าจากภายนอกชุมชนขาดการรวมกลุ่มที่สม่ำเสมอ และบางกลุ่มมีธรรมชาติกลุ่มที่เป็นผู้ประกอบการในชุมชนและใช้การจ้างแรงงานชาวบ้าน การมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของกลุ่ม คือโดยชาวบ้านน้อย ดังนั้นจึงมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่และผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 พื้นที่ 6 กลุ่มผลิตภัณฑ์

1. จากพื้นที่ อบต.ฟ้าฮ่าม ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพเป็นพื้นที่ชุมชนศรีวิชัย ผลิตภัณฑ์เชือกถัก
2. พื้นที่ อบต.ดอนแก้ว เปลี่ยนผลิตภัณฑ์จากแหยมและกุนเชียงหมู เป็นน้ำพริกตาแดงและน้ำพริกลาบ จากดอกไม้ดินประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์กระดาษสา
3. จากพื้นที่ ต.หนองแฝกผลิตภัณฑ์โคมไฟไม้ เป็นพื้นที่ ต.ท่าศาลา ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ
4. จากพื้นที่ ต.บ้านแปะ อ.จอมทอง ผลิตภัณฑ์ไวน์ผลไม้ เป็นพื้นที่ ต. บวกค้าง อ.สันกำแพง ผลิตภัณฑ์ไข่เค็ม
5. จากพื้นที่ ต.แม่ปู้คา อ.สันกำแพง ผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมือง เป็นพื้นที่ ต.สันป่าเป้า อ.สันทราย ผลิตภัณฑ์น้ำลูกยอ

ผลจากการทำกิจกรรมวิจัยปัญหาและกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนของผลิตภัณฑ์ 10 กลุ่มผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ 9 พื้นที่ แยกเป็นพื้นที่ในเมือง 1 แห่ง และพื้นที่ในเขตอำเภอรอบเมืองเชียงใหม่ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ชานเมือง

ที่มีวิถีชีวิตการผลิตและการบริโภคแบบเมืองและชนบทผสมผสานกันสภาพปัจจุบันและปัญหาของกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จากการศึกษาของกลุ่มนักศึกษาพบว่า แต่ละชุมชนจะผลิตสินค้าตามศักยภาพของทรัพยากรและภูมิปัญญาดั้งเดิมของตน ในช่วงเวลาที่ผ่านมาจากที่ทรัพยากรเคยอุดมสมบูรณ์มาจนถึงปัจจุบันสินค้าผลิตภัณฑ์หลายรายการต้องอาศัยวัตถุดิบจากภายนอก เช่น ไข่เค็มต้องสั่งไข่เป็ดจากภาคกลาง เครื่องปั้นดินเผาต้องสั่งดินนอกพื้นที่ ส่วนที่เหลือจะใช้ทรัพยากรในพื้นที่เป็นวัตถุดิบในการผลิต ปัญหาของผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังไม่เป็นที่ยอมรับของตลาดหลัก ผู้บริโภคหรือผู้ซื้อจะเป็นกลุ่มเดิมที่คุ้นเคยสินค้านั้น ๆ โครงสร้างการผลิตบางสินค้าขึ้นอยู่กับรายการสั่งซื้อ ขณะที่สินค้าบางกลุ่มผลิตและจำหน่ายอยู่ได้เป็นปกติแต่ตลาดยังแคบ ความต้องการของกลุ่มการผลิตมีความต้องการที่จะขยายตลาดให้กว้างขึ้น ขายสินค้าได้มากขึ้น จากความต้องการของกลุ่มจึงเป็นข้อคำถามว่าจะขยายตลาดได้อย่างไรและขายผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้นได้อย่างไร ?

(2) จากคำถามของเวทีการวิจัยปัญหาและความต้องการของชุมชนได้เชื่อมโยงไปสู่เวทีการค้นหาแนวทางการตอบสนองความต้องการและพัฒนางานด้านการตลาดของชุมชน สิ่งแรกที่เราควรจะทำคือการผลิตสื่อโฆษณาและเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคโดยเน้นสื่อที่ชุมชนสามารถจะผลิตได้เองตามศักยภาพที่มีอยู่ คำตอบของเวทีคือการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งประกอบไปด้วยภาพและข้อความโฆษณา จากการจัดเวทีระดมแนวคิดสมาชิกของกลุ่มการผลิตโดยการกระตุ้นของกลุ่มนักศึกษา ที่ประชุมสามารถออกแบบร่างภาพโฆษณาและแผ่นพับได้ระดับที่เป็นที่พอใจตามหลักการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาและแผ่นพับได้ระดับที่เป็นที่พอใจตามหลักการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา

6.2.3 กิจกรรมที่ 4 ปฏิบัติการพัฒนาชุมชน

เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากผลการศึกษาของกิจกรรมที่ 2 และ 3 เป็นการนำผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาชุมชนไปสู่การปฏิบัติการ (Action) ในรอบที่ 1 โดยมีกิจกรรมย่อย 2 กิจกรรม คือ

1. ปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณาตามแบบร่างที่ออกแบบโดยชุมชน
2. ปฏิบัติการผลิตต้นแบบภาพโฆษณาและแผ่นพับโฆษณาจากภาพถ่ายข้อ 1
 - 1) วัตถุประสงค์ เพื่อปฏิบัติตนตามแผนการพัฒนาที่กำหนดโดยชุมชน
 - 2) วิธีดำเนินกิจกรรม

- (1) ปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณา มีขั้นตอนสำคัญคือนักศึกษาแต่ละกลุ่มนำแบบร่างที่เป็นผลจากการร่วมประชุมในเวทีวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนไปทวนและปรับแก้กับชุมชนจนเป็นที่พอใจ จากนั้นจะเตรียมการถ่ายภาพในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานที่ ผลิตภัณฑ์ วัสดุประกอบฉาก วัน เวลา กิจกรรมที่ต้องแสดงในการถ่ายภาพตามแบบร่าง ดำเนินการถ่ายภาพตามแบบร่าง โดยใช้ฟิล์มเนกาตีฟและฟิล์มสไลด์สี ในระหว่างการถ่ายภาพชาวบ้านสมาชิกกลุ่มการผลิตจะมีส่วนร่วมในการจัดเตรียม จัดวาง และเรียนรู้เทคนิคการปฏิบัติงานตลอดเวลาดังแสดงในภาพที่ 4.7

ปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณาในชุมชน

ภาพที่ 4.7 แสดงการถ่ายภาพโฆษณาการถ่ายภาพสินค้า

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

- (2) ปฏิบัติการผลิตต้นแบบภาพโฆษณาและแผ่นพับโฆษณาตามแบบร่างนักศึกษาแต่ละกลุ่มจะใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือหลักในการผลิตชิ้นงานโดยใช้ความรู้และทักษะพื้นฐานจากรายวิชาการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ทั้งนี้เพื่อให้ทันกับเวลาของช่วงเวลาปฏิทินการเรียน จากนั้นนักศึกษาแต่ละกลุ่มจะนำต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไปทดสอบและปรับปรุง (Try out) กับกลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคสินค้าโดยใช้สิ่งพิมพ์ต้นแบบและแบบทดสอบสื่อเป็นเครื่องมือ (ดังภาคผนวก) มีร่วมกิจกรรมแสดงได้ดังภาพที่ 4.8

ทดสอบปรับปรุงสิ่งพิมพ์โฆษณา 1

ภาพที่ 4.8 แสดงการทดสอบสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา

- 3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่รับผิดชอบการวิจัยแต่ละกลุ่ม
ผลิตภัณฑ์จำนวน 8-9 คนร่วมกับแกนนำและสมาชิกกลุ่มการผลิตกลุ่ม
ละประมาณ 7-20 คนขึ้นอยู่กับโครงสร้างของกลุ่ม
- 4) สถานที่ และเวลา ส่วนใหญ่จะปฏิบัติการในพื้นที่วิจัย ณ สถานที่ทำ
การของกลุ่มเช่นที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล โรงงานหรือบ้าน
ของสมาชิกแกนนำสมาชิกกลุ่ม และพื้นที่สาธารณะในชุมชน เวลา
ส่วนใหญ่จะเป็นช่วงกลางวัน แต่ละกลุ่มจะใช้เวลาถ่ายทำ 1-3 วัน ตาม
สภาพของอากาศ
- 5) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

ผลจากการทำกิจกรรมมีชิ้นงานสำคัญคือ การนำภาพถ่ายผลิตภัณฑ์
ของชุมชนมาจัดทำเป็นคู่มือการถ่ายภาพหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์กับ
ต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา 2 รายการ คือภาพโฆษณาและแผ่นพับ
โฆษณา โดยมีผลการทดสอบต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาจำนวน 10 กลุ่ม
ผลิตภัณฑ์ ผลงานดังกล่าวได้รับการประเมินด้วย แบบประเมินผลงาน
ภาพถ่ายโฆษณา ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ปฏิบัติการพัฒนาชุมชน

กลุ่มผลิตภัณฑ์	ระดับเกรด
1. ผลิตภัณฑ์เชือกถัก	B
2. น้ำพริก	B+
3. กระดาษสา	B+
4. แชมพู-ครีมอาบน้ำสมุนไพร	B
5. แชมพูดอกสะเดา	C+
6. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ	C+
7. ไข่เค็ม	C+
8. น้ำลูกยอ	A
9. เครื่องปั้นดินเผา	B
10. เครื่องจักสาน	C+

จากตารางที่ 4.7 มีกลุ่มที่ได้รับการประเมิน 10 กลุ่มได้เกรด A จำนวน 1 กลุ่ม B+ จำนวน 2 กลุ่ม B จำนวน 3 กลุ่ม และ C+ จำนวน 4 กลุ่ม

6.2.4 กิจกรรมที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัยและพัฒนา

- 1) จุดประสงค์เพื่อสังเคราะห์และสรุปผลการวิจัยและพัฒนา จากผลการวิจัยและปฏิบัติการพัฒนาของกิจกรรมที่ 2,3 และ 4
- 2) วิธีการดำเนินกิจกรรมจากแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เดิมไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนเพราะข้อจำกัดของเวลาที่มีช่วงการปิดของสถานบันซึ่งมีกิจกรรมเฉพาะกิจให้นักศึกษาเข้าร่วมฟังการบรรยายพิเศษของวิทยากรที่คณะเป็นผู้จัด ดังนั้น กิจกรรมจึงปรับเปลี่ยนให้นักศึกษาได้ร่วมกันวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยและพัฒนาในรายการวิจัยของแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ร่วมกับใบสะท้อนความคิดเห็นต่อการเรียนในแนวของการบูรณาการจัดการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น และรับการประเมินจากแบบประเมินรายงานการวิจัย ส่วนผลการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการวิจัยและพัฒนาให้สะท้อนในเวทีการนำเสนอผลการวิจัยในกิจกรรมถัดไป
- 3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ นักศึกษา 2 หมู่เรียน จำนวน 10 กลุ่ม ๆ ละ 8-9 คน รวม 89 คน
- 4) สถานที่ และเวลา ชั้นเรียนปกติและใช้เวลานอกตารางเรียน
- 5) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

จากรายงานการวิจัยของกลุ่มนักศึกษาแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ร่วมกันสรุปและการวิจัยและพัฒนาตามหลักฐาน รายงานการวิจัยผลการประเมินด้วยแบบประเมิน รายงานการวิจัยของแต่ละกลุ่มสรุปเป็นระดับเกรดได้ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการประเมินการนำเสนอรายงานการวิจัย

กลุ่มผลิตภัณฑ์	ระดับเกรด
1. ผลิตภัณฑ์เชือกถัก	D
2. น้ำพริก	C+
3. กระดาษสา	A
4. แชมพู-ครีมอาบน้ำสมุนไพร	C
5. แชมพูดอกสะเดา	C
6. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ	D+
7. ไข่เค็ม	C
8. น้ำลูกยอ	A
9. เครื่องปั้นดินเผา	C
10. เครื่องจักสาน	B

จากตารางที่ 4.8 ผลการประเมินรายงานการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสรุปผล กลุ่มที่ได้รับการประเมินเกรด A มี 2 กลุ่ม B มี 1 กลุ่ม C+ มี 1 กลุ่ม C มี 4 กลุ่ม D+ มี 1 กลุ่ม และ D มี 1 กลุ่ม

6.2.5 กิจกรรมที่ 6 การนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนา

- 1) จุดประสงค์ เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างเครือข่ายเรียนรู้
- 2) วิธีดำเนินกิจกรรม ดำเนินกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ หน่วยที่ 11 การนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนา โดยมีขั้นตอนดำเนินกิจกรรม คือ
 - (1) ศึกษากลยุทธ์การนำเสนอจากเอกสารประกอบการเรียนประจำหน่วย และรับการแนะนำเทคนิคจากผู้วิจัย
 - (2) จัดทำแผนการนำเสนอและเตรียมการนำเสนอ เช่น สื่อสำหรับการฉายด้วยเครื่องมือฉาย LCD ตัวอย่างชิ้นงานโฆษณา และประสานกลุ่มการผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อจัดแสดงสินค้า
 - (3) นำเสนอผลงานโดยคณะทำงานตามแผนการนำเสนอดังภาพที่ 4.9

นำเสนอต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาที่สมบูรณ์

ภาพที่ 4.9 แสดงการนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนา

- (4) สะท้อนความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมการวิจัยและพัฒนาโดยชาวบ้านที่เป็นตัวแทนกลุ่มการผลิตแต่ละกลุ่มจากชุมชนเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
 - (5) รับการประเมินผลการนำเสนอตามแบบประเมินการนำเสนอรายงานจากอาจารย์นักวิจัย
- 3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วยนักศึกษา 2 หมู่เรียนสมาชิกและแกนนำกลุ่มการผลิตจากชุมชน 10 กลุ่ม อาจารย์ นักวิจัยรุ่นใหม่ที่น่าสนใจ ตัวแทนจากเครือข่ายสถาบันการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.ภาค) จำนวน 120 คน
 - 4) สถานที่ห้องประชุมชั้น 3 อาคารเฉลิมพระเกียรติ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ วันที่ 18 ตุลาคม 2545 เวลาระหว่าง 9.00 น. - 13.00 น.
 - 5) ผลที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

นักศึกษาทั้ง 10 กลุ่มการวิจัยสามารถนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนาด้วยสื่อคอมพิวเตอร์ประกอบต้นแบบชิ้นงานโฆษณาจากการถ่ายภาพโฆษณาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นองค์ประกอบได้ตามแผนถูกต้องตามหลังการนำเสนอ รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่นใน 2 รูปแบบ คือร่วมกับชุมชนจัดแสดงสินค้าที่ถ่ายโฆษณาและจัดจำหน่ายในราคาพิเศษกับให้โอกาสตัวแทนของแต่ละกลุ่มการผลิตได้สะท้อนความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมการวิจัยสามารถกระตุ้นสมาชิกในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้ในรูปแบบธรรมชาติที่มีใช้การสอนหรือการรับการฝึกอบรมแบบดั้งเดิม นอกจากนั้นผลการเรียนรู้อย่างเชื่อมโยงไปสู่ประสบการณ์จริงในรูปของการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาชุมชนกรณีปฏิบัติการถ่าย

ภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสำหรับผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณา จากที่องค์ความรู้และเทคนิคเหล่านี้ชุมชนยากที่จะเข้าถึง ขณะเดียวกันนักศึกษาเองก็ขาดโอกาสที่จะเรียนรู้และเข้าใจปัญหาชุมชน เมื่อเกิดกิจกรรมวิจัยจึงทำให้ผู้วิจัย นักศึกษา และประชาชนแต่ละกลุ่มการผลิตมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผลการนำเสนอในหน่วยการเรียนรู้นี้ได้รับการประเมินตามคุณภาพของการนำเสนอและแสดงได้ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ การนำเสนอผลการวิจัย

กลุ่มผลิตภัณฑ์	ระดับเกรด
1. ผลิตภัณฑ์เชื้อกลัก	B+
2. น้ำพริก	A
3. กระดาษสา	A
4. แชมพู-ครีมอาบน้ำสมุนไพร	A
5. แชมพูดอกสะเดา	B+
6. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ	B
7. ไข่เค็ม	B
8. น้ำลูกยอ	A
9. เครื่องปั้นดินเผา	A
10. เครื่องจักสาน	A

จากตารางที่ 4.9 ผลการประเมินการนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนากลุ่มที่ได้เกรด A จำนวน 6 กลุ่ม เกรด B+ จำนวน 2 กลุ่ม และ B จำนวน 2 กลุ่ม

6.2.6 กิจกรรมที่ 7 การประเมินผลผู้เรียนหลังการเรียนรู้

- 1) จุดประสงค์ เพื่อประเมินผลผู้เรียนหลังการเรียนรู้ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติของรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา
- 2) วิธีดำเนินกิจกรรมดำเนินกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมนี้เน้นที่การประเมินผู้เรียน ดังนั้นแบบการประเมินแยกได้เป็น 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 คือ แบบทดสอบปลายภาคเรียนของรายวิชาที่จัดสอบตามปฏิทินวิชาการของสถาบัน เพื่อประเมินความรู้ของผู้เรียน รวมทั้งแบบประเมินทักษะและเจตคติในรายวิชาว่ามีพัฒนาการเพียงใด ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบและประเมินตนเอง

ชุดที่ 2 คือ แบบประเมินพฤติกรรมกรเรียนและแบบประเมินพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน เป็นแบบประเมินที่ออกแบบมาเพื่อประเมินนิสัยในการเรียนและการปฏิบัติงานของผู้เรียนว่ามีการพัฒนาไปสู่ภาวะที่พร้อมจะออกไปใช้ชีวิตและทำงานในสังคมมากน้อยเพียงใด

ชุดที่ 3 คือแบบสะท้อนความคิดเห็นในการเรียน

- 3) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนในรายวิชาถ่ายภาพโฆษณาจำนวน 89 คน
- 4) สถานที่ ได้แก่ ห้องสอบที่สถาบันกำหนด และทำกิจกรรมในวันสอบสำหรับแบบทดสอบและแบบประเมินชุดที่ 1 ส่วนชุดที่ 2 เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยใช้บันทึกพฤติกรรมผู้เรียนจากการสังเกตระหว่างการเรียนตลอดภาคเรียนสำหรับชุดที่ 3 เป็นข้อมูลข้อคิดเห็นที่มีต่อการเรียนในรายวิชาของนักศึกษา
- 5) ผลที่เกิดจากการทำกิจกรรม

จากผลการทดสอบแบบทดสอบปลายภาคเรียนของผู้เรียนรวมกับผลการประเมินตนเองด้านทักษะ และเจตคติ แสดงได้ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการประเมินหน่วยการเรียนที่ 12

ระดับเกรด	จำนวน	ร้อยละ
A	2	2.25
B+	9	10.11
B	26	29.21
C+	21	23.60
C	25	28.09
D+	4	4.49
D	2	2.25
E	-	-
รวม	89	100

จากภาพที่ 4.10 นักศึกษาส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับ B รองลงมาคือระดับ C, C+, B+, D+ และ D กับ A เท่ากันตามลำดับ

ส่วนผลการประเมินพฤติกรรมกรเรียนและพฤติกรรมกรปฏิบัติงานที่แสดงถึงนิสัยของผู้เรียนต่อการเรียนและการปฏิบัติงานในรายวิชาแสดงได้ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้และพฤติกรรม

การปฏิบัติงานของผู้เรียน

ระดับเกรด	จำนวน	ร้อยละ
A	31	34.83
B+	8	8.99
B	9	10.11
C+	3	3.37
C	9	10.11
D+	10	11.24
D	13	14.61
E	6	6.74
รวม	89	100

จากตารางที่ 4.11 ผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้และพฤติกรรม การปฏิบัติงานโดยรวมของผู้เรียนมีผู้ได้รับการประเมินระดับคะแนน A มากที่สุด รองลงมาคือ D, D+, B กับ D เท่ากัน, E, B+ ตามลำดับ

จากผลคะแนนรวมระหว่างภาคเรียนรวมกับผลการทดสอบหลังการ เรียนที่จัดสอบปลายภาคเรียนประมวลเป็นคะแนนรวมและตัดสินตามเกณฑ์ การประมวลเป็นระดับคะแนนมีผลการเรียนของรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา แสดงได้ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการเรียนตามเกณฑ์การประเมินผลของ

รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

ระดับเกรด	จำนวน	ร้อยละ
A	14	15.73
B+	36	40.45
B	28	31.46
C+	11	12.36
C	-	-
D+	-	-
D	-	-
E	-	-
รวม	89	100

จากภาพที่ 4.12 แสดงผลการเรียนตามเกณฑ์การประเมินระดับคะแนนของรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา ผู้เรียนมีผู้ได้รับการประเมินระดับคะแนน B+ มากที่สุด รองลงมาคือ B, A และ C+ ตามลำดับ

ส่วนผลการสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนในรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าจะได้ความรู้เรื่องการถ่ายภาพโฆษณา จะได้ฝึกการถ่ายภาพโฆษณา และคิดว่าคงจะสนุก ส่วนพื้นความรู้ ทักษะ และเจตคติพื้นฐานมีในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ตรงกับผลการประเมินก่อนเรียน สิ่งที่ได้ฝึกได้เรียนค่อนข้างจะมากกว่าความคาดหวัง ก่อนเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านทฤษฎีที่มากกว่าหลักสูตร และการปฏิบัติการที่ไม่จำกัดแต่ในชั้นเรียน หลักการฝึกส่วนใหญ่สะท้อนว่าได้ประสบการณ์จริงทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ความรู้สึกโดยรวมคือสนุกแต่เหนื่อยและมีความกดดันด้านเวลา รวมถึงการที่ต้องทำงานเองระหว่างการเรียนคือภาคเรียนที่ 1/2545 ของชั้นปีที่ 4 มีรายวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติถึง 3 รายวิชา รวมวิชาการถ่ายภาพโฆษณา ทำให้เวลาไม่เอื้อต่อการสร้างผลงานที่มีคุณภาพได้เท่าที่ควร เครื่องมืออุปกรณ์ไม่พอเพียงเป็นปัญหาหลักในการเรียนการนัดหมายชุมชนในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ทำได้ยาก อย่างไรก็ตามก็ดีจากกระบวนการเรียนก็ได้เรียนรู้จากของจริง ได้เข้าใจปัญหาของชุมชนและเห็นใจประชาชนในชุมชนมากขึ้น ส่วนใหญ่เวลาเข้าชุมชนก็จะมีการซื้อสินค้าชุมชนทุกครั้ง ข้อเสนอแนะที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้แบบนี้ประสบผลสำเร็จคือ ควรให้เวลาพอเพียงในการทำกิจกรรมเครื่องมือ – อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการต้องพร้อม ชุมชนให้ความร่วมมือ และตัวนักศึกษาต้องจัดระบบชีวิตให้พอดีกับกระบวนการเรียนทั้งรายวิชานี้และรายวิชาอื่น ที่สำคัญต้องร่วมมือและรับผิดชอบในกลุ่มทำงาน

6.3 กิจกรรมช่วงหลังการดำเนินการวิจัยการบูรณาการการจัดการศึกษา

มีกิจกรรมที่เชื่อมโยงจากการดำเนินการวิจัยที่ผ่านมาทั้ง 2 ช่วง โดยมีกิจกรรมสำคัญ 3 กิจกรรม คือ

- 6.3.1 การจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์โฆษณา โดยใช้การถ่ายภาพโฆษณาที่ผ่านมา การทดสอบและปรับปรุงในช่วงที่ 2 เป็นองค์ประกอบ
- 6.3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงานเสนอตลาดและแผนงานโฆษณาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 6.3.3 การติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของชุมชนและผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

6.3.1 การจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์โฆษณา

- 1) **วัตถุประสงค์** : เพื่อนำต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาที่ผ่านการวิจัย และพัฒนาโดยนักศึกษาและประชาชนในพื้นที่ชุมชนกลุ่มการผลิตมาจัดพิมพ์เพื่อการเผยแพร่ตามกิจกรรมการสื่อสารการตลาด
- 2) **วิธีการและขั้นตอน** ผู้วิจัยได้นำต้นแบบสิ่งพิมพ์รวมทั้งต้นฉบับภาพถ่ายโฆษณามาจัดทำต้นฉบับงานพิมพ์ (Artwork) โดยการใช้บริการช่างกราฟฟิกส์ข้างนอก เพราะสถาบันฯ ขาดเครื่องมือ – อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการทำงานและต้นฉบับที่วิจัยและพัฒนามาจากความสมบูรณ์ด้านโปรแกรมสนับสนุนไม่สมบูรณ์พอที่จะทำต้นฉบับฟิล์มทางการพิมพ์ได้ เมื่อได้ต้นฉบับอาร์ตเวิร์กแล้วจึงได้ดำเนินการจัดพิมพ์ผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ละ 1 ชุด มีทั้งสิ้น 10 ผลิตภัณฑ์รวมเป็น 10 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยแผ่นพับ 4 สี ขนาด A4 แผ่นภาพโฆษณาขนาด A3 จำนวนอย่างละ 500 แผ่น ดังตัวอย่างในภาพที่ 4.10 และ 4.11 (ตัวอย่างงานจริงในภาคผนวก)

ภาพที่ 4.10 ตัวอย่างแผ่นโปสเตอร์โฆษณา

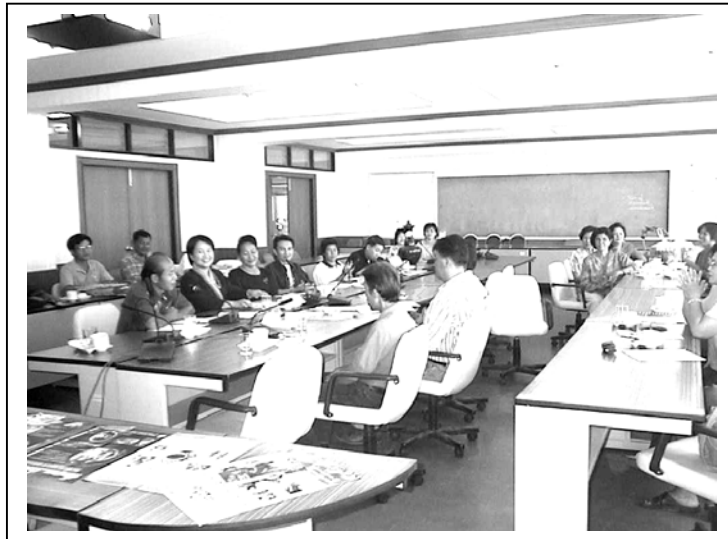
ภาพที่ 4.11 ตัวอย่างแผ่นพับโฆษณา

- 3) ผู้ร่วมกิจกรรม คือ นักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย ช่างศิลป์ และเจ้าหน้าที่โรงพิมพ์
- 4) สถานที่ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นราชภัฏโพธิ์สัตรา ร้านกราฟิกส์ และ โรงพิมพ์
- 5) ระยะเวลา ประมาณ 1 เดือน
- 6) ค่าใช้จ่าย ใช้เป็นค่าจ้าง จัดทำอาร์ตเวิร์กและค่าพิมพ์
- 7) ผลการดำเนินงาน ได้แผ่นพับ 4 สี และภาพโฆษณา 4 สี จำนวน 10 ชุด 10 ผลิตภัณฑ์ตามแผนงานและเป็นที่พอใจของกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลมากหลายชุมชนขอเพลาทเพื่อจะนำไปจัดพิมพ์เองในโอกาสต่อไป
- 8) ปัญหา อุปสรรค จากการดำเนินกิจกรรม จากที่คาดหวังว่าต้นฉบับงานพิมพ์นักศึกษาควรจะได้เองแต่ด้วยข้อจำกัดของเครื่องมือ – อุปกรณ์ที่ไม่สามารถรองรับได้จึงต้องจัดทำนอกสถาบันและความล่าช้าของกระบวนการโอนเงินการทำงานทำให้กิจกรรมการวิจัยต้องล่าช้าออกไปจากที่กำหนดไว้เดิม

6.3.2 การประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนงานตลาดและแผนงานโฆษณา

- 1) จุดประสงค์ เพื่อให้กรรมการและสมาชิกกลุ่มการผลิตสินค้าชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สามารถจัดทำแผนงานตลาดและแผนงานโฆษณาสินค้าของกลุ่มได้ในช่วงระยะเวลา 3 เดือน
- 2) วิธีการและขั้นตอน ผู้วิจัยได้เชิญกรรมการและสมาชิกกลุ่มการผลิต ทั้ง 10 กลุ่ม เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการร่วมกัน โดยมีการบรรยายสรุปแนวคิด แนวปฏิบัติ แผนงาน

ตลาดและแผนงานโฆษณา เพื่อปรับและปูพื้นฐาน ความรู้ความเข้าใจ ทำการแบ่งกลุ่มตามผลิตภัณฑ์ และให้แต่ละกลุ่มประชุม ระดมสมองตามใบงานเสนอแนะ (ดังภาคผนวก ข) ระหว่างการประชุมผู้วิจัยจะคอยช่วยเหลือและตอบข้อซักถามของผู้เข้าร่วมประชุม ทั้งรายกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ โดยใช้เวลาการประชุมประมาณ 2 ชั่วโมงเศษ จากนั้นแต่ละกลุ่มทำการนำเสนอ ผลการประชุม มีการอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน ดังภาพที่ 4.12

ภาพที่ 4.12 แสดงการประชุมเชิงปฏิบัติการ

- 3) ผู้ร่วมกระบวนการ ได้แก่ นักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย กรรมการและสมาชิกกลุ่มการผลิตจากชุมชน จำนวน 10 กลุ่ม ดังภาพที่ 4.13 และ 4.14

ภาพที่ 4.13 แสดงผู้ร่วมกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติ

ภาพที่ 4.14 แสดงการนำเสนอผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

- 4) วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะและแผ่นใส กระดาษบุ๊رف และปากกาสีกหลาย สิ่งพิมพ์โฆษณาของแต่ละผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์
- 5) สถานที่ ห้องประชุมชั้น 7 อาคารสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
- 6) วัน-เวลา วันที่ 9 มีนาคม 2546 เวลา 13.00 – 17.00 น.
- 7) ผลการดำเนินงาน จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในช่วงแรก ๆ การประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวนี้เป็นเรื่องใหม่สำหรับชุมชนและมีความซับซ้อนในแง่ของหลักการและวิธีการ วิธีการประชุมจะต้องค่อย ๆ ปูพื้นความรู้ความเข้าใจ และสลับกับการฝึกคิดอภิปราย สรุปตามประเด็น ผลการประชุมจากแผนงานตลาดและแผนงานโฆษณา แต่ละกลุ่มสามารถจัดทำแผนงานของตนเองได้เหมาะสมกับ สภาพจริงของบริบท ชุมชน และแต่ละกลุ่มมีการยกประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลว จากการทำกิจกรรมการตลาดมาแลกเปลี่ยนกัน เป็นการเสริมพลังซึ่งกันและกัน

6.3.3 การติดตามประเมินผลการมีส่วนร่วมการเรียนรู้ของชุมชนและผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา

- 1) จุดประสงค์ เพื่อติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมการเรียนรู้ของชุมชนและผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา ในกระบวนการวิจัยที่ผ่านมาในช่วงที่ 1 และตอนต้นช่วงที่ 2
- 2) วิธีการและขั้นตอน นักวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัย เดินทางเข้าไปในพื้นที่ เพื่อสัมภาษณ์กระบวนการ สมาชิกกลุ่มการผลิต และสนทนากลุ่มแบบธรรมชาติ ถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย และผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทั้งนี้ โดยเข้าไปสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มแยกตามพื้นที่และผลิตภัณฑ์

- 3) ผู้ร่วมกระบวนการ ได้แก่ นักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย กรรมการและสมาชิก กลุ่มการผลิต แต่ละกลุ่ม รวม 10 กลุ่มการผลิต
- 4) วัสดุ – อุปกรณ์ และเครื่องมือใช้ ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (ดังภาคผนวก)
- 5) สถานที่ ที่ทำการกลุ่มการผลิต 10 ผลิตภัณฑ์ คือ เครื่องจักรสาน เครื่องปั้นดินเผา อ.หางดง น้ำพริกและผลิตภัณฑ์กระดาสา อ.แม่ริม น้ำลูกยอ อ.สันทราย แชมพูดอกอัญชัน และแชมพูดอกสะเดา อ.คอยสะเก็ด ไข่เค็มและผลิตภัณฑ์ผ้า อ.สันกำแพง เชือกถัก ชุมชนศรีวิชัย อ.เมือง จ.เชียงใหม่
- 6) วัน - เวลา 15-20 มีนาคม 2546 เวลาประมาณ 17.00 – 18.30 ของแต่ละพื้นที่
- 7) ผลการดำเนินงาน

(1) การมีส่วนร่วมของกลุ่มการผลิตผลิตภัณฑ์

ระดับความเข้มข้นของการมีส่วนร่วม จะสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม กล่าวคือ ประธาน กรรมการ และสมาชิกกลุ่ม จะมีส่วนร่วมลดหลั่นกันลงมา จากกระบวนการวิจัยประชาชนแต่ละกลุ่มการผลิตมีส่วนร่วมที่สำคัญ คือ

การร่วมอภิปรายปัญหาและสภาพที่เป็นอยู่ของกลุ่ม

1. การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันค่อนข้างมาก สมาชิกแต่ละกลุ่มได้แสดงออกถึงประสบการณ์ ข้อมูลในการผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ผ่านมา
2. การมีส่วนร่วมในการค้นหา ซึ่งประเด็นปัญหาของกลุ่ม โดยเฉพาะด้านการจัดการ การตลาด เทคนิคการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และรูปแบบบรรจุภัณฑ์
3. การร่วมเสนอแนวทางการสนับสนุน ช่องทางการจัดจำหน่ายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อขยายตลาดของกลุ่ม

การร่วมออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา

กรรมการและสมาชิกแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ ได้มีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก ในการแสดงความคิดเห็น เพื่อกออกแบบแผ่นพับและแผ่นภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยได้ช่วยกันค้นหาจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ เพื่อนั้นเอกลักษณ์ของตน การสรรหาถ้อยคำ หรือสำนวนภาษาที่สะดุดตา สะดุดใจ การออกแบบภาพที่จะสื่อกระบวนการผลิต และการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ รูปแบบด้านการถ่ายภาพโฆษณา

การมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายภาพโฆษณา

ชาวบ้านแต่ละชุมชน อาจจะได้ทำหน้าที่เป็นช่างภาพ และถ่ายภาพ โดยตรง แต่ก็มีส่วนในการจัดเตรียมผลิตภัณฑ์ เตรียมสถานที่ การ

สังเกตภูมิอากาศ การจัดฉาก และวัสดุประกอบฉาก การเป็นผู้ร่วมแสดง (Presenter) ในภาพโฆษณา รวมถึงมีโอกาสได้ร่วมกระบวนการถ่ายภาพโฆษณาทั้งหมด

(2) การเรียนรู้ของชุมชน

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อประเมินการเรียนรู้จากกระบวนการวิจัยว่าชุมชน ชาวบ้านแต่ละกลุ่มการผลิต เกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้มากน้อยเพียงใด ผลการวิเคราะห์ แสดงได้ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเรียนรู้และการนำไปใช้ตามกระบวนการบูรณาการฯ

ประเด็น	การเรียนรู้		การใช้ความรู้	
	เฉลี่ย	ระดับ	เฉลี่ย	ระดับ
1. รู้และเข้าใจปัญหาที่แท้จริงของสินค้าชุมชน	4.13	มากที่สุด	4.17	มากที่สุด
2. กำหนดแนวทางแก้ปัญหาของสินค้าชุมชน	3.87	มาก	3.83	มาก
3. รู้และเข้าใจการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาฯ	4.17	มากที่สุด	4.26	มากที่สุด
4. รู้และเข้าใจกระบวนการถ่ายภาพโฆษณาฯ	3.83	มาก	3.87	มาก
5. รู้และเข้าใจแนวทางการผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณาฯ	3.78	มาก	3.78	มาก
6. รู้และเข้าใจปัญหาทางการตลาดของสินค้าชุมชน	4.13	มากที่สุด	4.00	มากที่สุด
7. สามารถวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายทางการตลาดฯ	4.09	มากที่สุด	4.09	มากที่สุด
8. สามารถเขียนจุดประสงค์ทางการตลาดฯ	3.96	มาก	3.91	มาก
9. สามารถเขียนกิจกรรมทางการตลาด	3.78	มาก	3.83	มาก
10. สามารถเขียนแผนการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาในแผนการตลาดสินค้าชุมชนได้	3.74	มาก	3.87	มาก

(3) ผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาตามแผนงานโฆษณาเพื่อการแก้ไข ปัญหาการสื่อสารการตลาด แต่ละกลุ่มการผลิตจะใช้สื่อโดยแจกและติดตามร้านค้าส่งและร้านค้าปลีก แจกให้กับผู้บริโภค แจกให้กับกลุ่มอื่นๆ ที่มาศึกษาดูงานและแจกในงานจัดแสดงสินค้าที่กลุ่มไปร่วมออกร้านแสดงผลงาน ผลการใช้สื่อมีผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาการตลาด คือ มีผลิตภัณฑ์ที่มียอดขายเฉลี่ยสูงกว่ายอดขายเดิม 3 เท่า 6 ผลิตภัณฑ์ บางผลิตภัณฑ์ช่วงแรกขายดี แต่ถูกกระแสสื่อมวลชนเสนอข้อมูลผลกระทบการบริโภค กรณีสินค้าเครื่องดื่มสมุนไพรคือน้ำลูกยอ ทำให้ยอดขายคงที่และความนิยมลดลง ยอดขายขึ้นอยู่กับรายการสั่งซื้อของลูกค้า เพราะเป็นสินค้าระดับตกแต่ง คือ ผลิตภัณฑ์กระดาษสาและยอดขายไม่เปลี่ยนแปลง 2 กลุ่ม คือ ผลิตภัณฑ์เชือกถักและผ้า เพราะโครงสร้างของกลุ่มการผลิตไม่เข้มแข็ง การเรียนรู้ไม่เข้มข้น การใช้สื่อไม่เหมาะสมเท่าที่ควรเพราะใช้น้อย

บทที่ 5

ผลการวิจัยและวิจารณ์

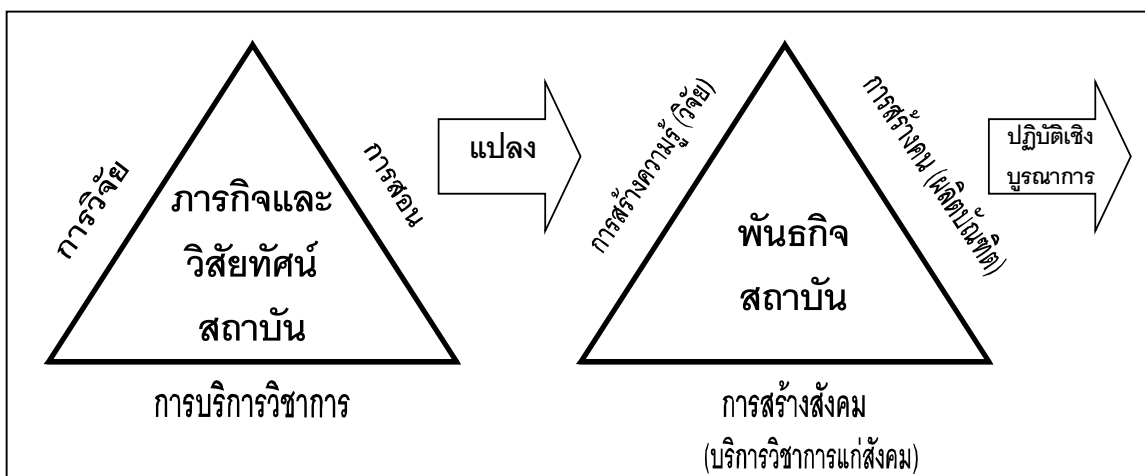
จากการดำเนินการวิจัย ตามกิจกรรมการวิจัย เพื่อนำไปสู่การตอบโจทย์และคำถามวิจัย รวมถึงวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งผลการวิจัยแต่ละกิจกรรมตามวัตถุประสงค์เฉพาะสามารถประมวลผลการวิจัยดังกล่าว ได้ตามประเด็นการวิจัยต่อไปนี้

1. หลักการและวิธีการ การบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพ โฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
2. ปัจจัยเงื่อนไข การบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพ โฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
3. การเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของนักศึกษาและประชาชนที่ผ่านกระบวนการการบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพ โฆษณา
4. ผลการแก้ไขปัญหาการสื่อสาร การตลาดสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ โฆษณาที่มีภาพถ่ายโฆษณายเป็นองค์ประกอบ

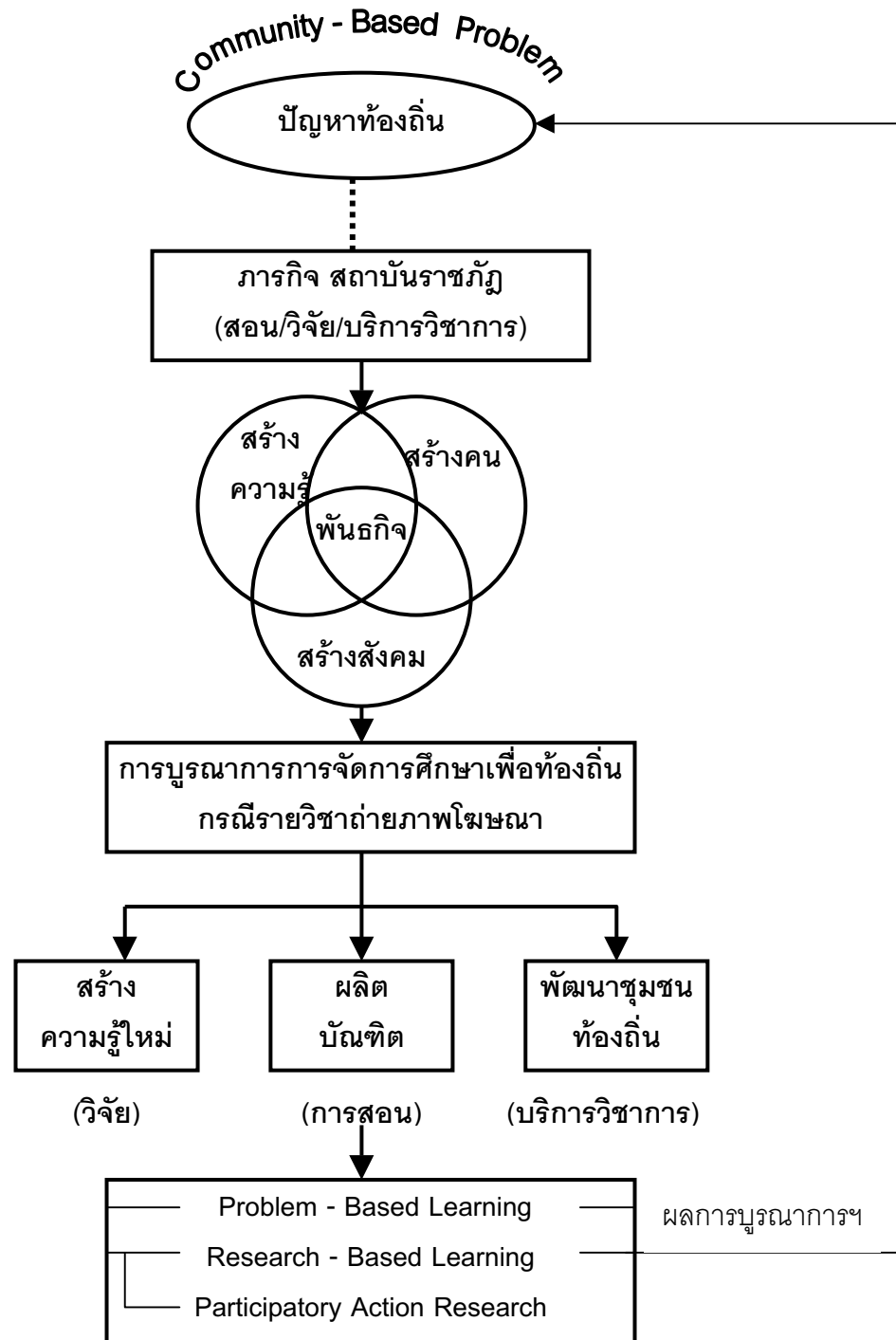
โดยแต่ละประเด็นจะนำเสนอผลที่เกิดจากการวิจัยและเสนอข้อวิจารณ์ตามลำดับ

1. หลักการ วิธีการการบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพ โฆษณา

หลักการและวิธีการการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพ โฆษณา การยึดเอาปรัชญาและภารกิจของสถาบันราชภัฏ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อย่างน้อย 3 ประการ คือ ภารกิจวิจัย ภารกิจสอน และภารกิจบริการวิชาการสังคมเป็นหลัก แล้วแปลงแนวคิดภารกิจเป็นวิสัยทัศน์ให้เป็นพันธกิจของสถาบันผ่านคณะ โปรแกรมวิชา แขนงวิชาและรายวิชา เป็น 3 พันธกิจ คือ การสร้างความรู้ (การวิจัย) การสร้างคน (การผลิตบัณฑิตหรือการสอน) และการสร้างสังคม (การบริการวิชาการสังคม) ผู้ปฏิบัติเชิงบูรณาการการจัดการศึกษาดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 แสดงการแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติการบูรณาการ ส่วนวิธีการบูรณาการ พันธกิจ 3 ประการให้ผสมผสานเป็นเนื้อเดียวในรูปของการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ทำได้โดยการศึกษาวิเคราะห์เป็นไปได้จากภารกิจประจำและเป็นพันธกิจที่สถาบันให้ความสำคัญในฐานะเป็นภารกิจหลักและอาจารย์ส่วนใหญ่ของสถาบันทุกคนมีโอกาและสามารถปฏิบัติได้ นั่นก็คือ เริ่มต้นที่พันธกิจการสอนเป็นแกนกลางและใช้พันธกิจอื่นเป็นส่วนประกอบในกระบวนการ ผลของการประสมประสานที่เรียกว่าการบูรณาการจึงแสดงได้ดังภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.2 แสดงวิธีการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น

จากภาพวิธีการบูรณาการเริ่มต้นด้วยการเอาปัญหาท้องถิ่นเป็นตัวตั้งเพื่อการเรียนรู้ (Problem Based Learning) ใช้วิธีการเรียนแบบเน้นการวิจัย (Research Based Learning) และเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การหลอมวิธีการดังกล่าวทำได้โดยผ่านการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาแนวทางการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นโดยใช้รายวิชาเรียนเป็นตัวขับเคลื่อนทำการปรับแนวการสอนหรือประมวลการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางประสานพื้นที่ชุมชนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการบูรณาการฯ ดำเนินการจัดกิจกรรมตามกระบวนการที่ออกแบบไว้และมีการปรับให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ มีการบันทึกกระบวนการและผลของกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการและลงสรุปอย่างเป็นระบบ ในรายละเอียดของวิธีการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาถ่ายภาพโฆษณา ตามลำดับขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนเตรียมการก่อนการจัดการบูรณาการ

ผลการวิเคราะห์หลักสูตรจากคำอธิบายรายวิชาที่ปรากฏในเอกสารหลักสูตรพบว่า ประกอบไปด้วยจุดประสงค์ แนวคิดและสาระสำคัญ และคำแนะนำการจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นหลักสูตรกลาง ๆ ที่ใช้ร่วมกันทั่วประเทศ โดยสาระหลักสูตรทั้ง 3 องค์ประกอบจึงเป็นเพียงแนวคิดแนวทางพื้นฐานทั่วไปไม่ระบุรายละเอียดเฉพาะเจาะจง ขึ้นอยู่กับโปรแกรมวิชาและผู้สอนจะใช้พิจารณาญาณ ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทการจัดการศึกษาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบแบบแผนการเรียนตลอดหลักสูตรของโปรแกรมวิชาว่าต้องการให้บัณฑิตมีคุณลักษณะอย่างไร

กรณีบัณฑิตโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ได้ถูกออกแบบไว้ในลักษณะกลาง ๆ กล่าวคือมุ่งให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ คุณธรรม สามารถประยุกต์ศาสตร์เพื่อการใช้ชีวิตและทำงานในสังคมได้แบบกว้างทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคท้องถิ่น แต่จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่ส่งเสริมบัณฑิตให้สามารถสร้างงานในท้องถิ่นได้ การปรับหลักสูตรที่เอื้อต่อท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ ดังนั้นผลการวิเคราะห์หลักสูตรจึงมีความเป็นไปได้และสามารถทำได้ตามขอบเขตของเสรีภาพทางวิชาการ

การศึกษาแนวทางการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น จากการทบทวนภารกิจสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งมีปรัชญาในการทำหน้าที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยมีภารกิจสำคัญ คือ สร้างความรู้ (การวิจัย) การสร้างคน (การผลิตบัณฑิต) และการสร้างสังคม (การบริการวิชาการเพื่อชุมชนท้องถิ่น) เมื่อใช้ภารกิจ 3 ประการเป็นตัวตั้ง การศึกษาแนวทางการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นโดยใช้วิธีการการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องร่วมกับจัดเวทีเรียนรู้กับกลุ่มคณาจารย์ผู้สนใจและฟังผู้รู้จากภายนอก สามารถที่จะสังเคราะห์ผลการเรียนรู้เป็นแนวทางการบูรณาการการจัดการศึกษาได้ แต่เพื่อพิสูจน์และยืนยัน

ยันว่าแนวคิดและแนวทางนี้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงจึงต้องใช้การวิจัยเป็นกระบวนการศึกษาและทดลองปฏิบัติการ

เมื่อได้แนวทางการบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นขั้นตอนถัดมาคือการปรับปรุงแนวการสอนหรือประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus) จากที่เคยใช้อยู่เดิมและไม่เน้นการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่น มาเป็นการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และนักศึกษาได้เรียนรู้ท้องถิ่น แนวการสอนที่ปรับปรุงได้ปรับในส่วนที่สามารถปรับได้เช่นจุดประสงค์รายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียน การวัดผลประเมินผล เอกสารสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ยกเว้นคำอธิบายรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดเพราะเป็นข้อกำหนดของหลักสูตรกลาง แต่ในการปรับแนวการสอนสามารถปรับในประเด็นที่เกี่ยวข้องให้เป็นส่วนประสมที่สำคัญและเป็นพลวัตรในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่โปรแกรมวิชาโดยเฉพาะผู้สอนสามารถปรับได้ภายใต้ขอบเขตของเสรีภาพทางวิชาการ ภายหลังแนวการสอนได้รับการปรับปรุง วัสดุหลักสูตรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นได้มีการปรับปรุงและผลิตใหม่ให้สอดคล้องกับแนวการสอน เช่น เอกสารประกอบการสอน (ภาคผนวก ก.) สื่อการเรียน แบบทดสอบและแบบประเมินต่างๆ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สำคัญนอกเหนือจากองค์ประกอบดังกล่าวคือการจัดการเรื่องเวลา ปฏิทินการสอนตลอดภาคเรียนที่จะต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งได้ถูกกำหนดไว้โดยมีเวลาเรียนจริงตามปฏิทินของสถาบันฯ กำกับ แต่ในทางปฏิบัติสามารถยืดหยุ่นและใช้เวลานอกเหนือจากเวลาที่กำหนดตามตารางเรียนจริง

กิจกรรมสำคัญที่เชื่อมโยงจากกิจกรรมสำคัญ 3 กิจกรรมข้างต้น คือ การเชื่อมโยงกระบวนการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่น การคัดเลือกชุมชนและการประสานสัมพันธ์กับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอันดับถัดมา เกณฑ์การคัดเลือกชุมชนคือชุมชนนั้น ๆ มีกลุ่มการผลิต ผลิตภัณฑ์ตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ พื้นที่ที่ไม่ไกลต่อการใช้เวลาเดินทางของนักศึกษาเดินทางสะดวกและปลอดภัย ผลิตภัณฑ์อยู่ในขั้นที่มีศักยภาพต่อการผลักดันด้วยกิจกรรมทางการตลาด และประชาชนมีส่วนร่วมในกลุ่ม ผลการคัดเลือกเบื้องต้นพบว่าแต่ละกลุ่มมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ แต่ด้วยข้อจำกัดของเวลาที่ทำความรู้จักและการสร้างความสัมพันธ์มีช่วงระยะเวลาสั้นประกอบกับการเรียนการสอนในรายวิชาตามแผนการเรียนยังไม่เกิด นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเรียนมีพื้นที่อยู่อาศัยไม่สอดคล้องกับชุมชน เมื่อจัดการเรียนการสอนจริงจึงมีการปรับเปลี่ยนชุมชนตามความเหมาะสมและตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งพื้นที่ชุมชนได้รับการปรับเปลี่ยนตามผลิตภัณฑ์ รวม 6 ผลิตภัณฑ์ ผลการดำเนินงานจึงเป็นไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับที่น่าพอใจ

ขั้นตอนที่ 2 ช่วงดำเนินการวิจัยตามกระบวนการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น

เป็นช่วงสำคัญของการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น เพราะเป็นช่วงที่นำแผนการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่ออกแบบและเตรียมการไว้มาปฏิบัติจริง ในช่วงนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 2.1 การจัดการเรียนการสอนตามปกติ
- 2.2 การวิจัยปัญหาและกำหนดแนวทางพัฒนาท้องถิ่น
- 2.3 การสรุปผลและการนำเสนอการวิจัยและพัฒนาของนักศึกษา
- 2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชา

2.1 การจัดการเรียนการสอนปกติ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติเป็นการจัดที่ยึดเอาวัตถุประสงค์ของรายวิชาเป็นเกณฑ์ตามโครงสร้างหลักสูตรสถาบันราชภัฏเป็นหลักและเป็นมาตรฐานทั่วไปของการผลิตบัณฑิตโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ แต่เนื่องจากกระบวนการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการจึงได้มีการสอดแทรกกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นและเอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่นสำหรับกิจกรรมสำคัญของการจัดการเรียนการสอนปกติที่ผ่านมามีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ **การปฐมนิเทศรายวิชา** เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายวัตถุประสงค์ และแนวทางการร่วมกระบวนการบูรณาการจัดการศึกษา ฯ นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจจะมีอยู่บ้าง คือกิจกรรมการพัฒนากายและจิตที่ต้องเข้าค่ายปฏิบัติธรรม เพราะจากประสบการณ์เดิมที่นักศึกษารับรู้มาจากนักศึกษารุ่นพี่ที่เรียนวิชานี้ไม่ต้องทำกิจกรรมนี้และมองไม่เห็นความสัมพันธ์กับธรรมชาติวิชา แต่ก็พอจะเข้าใจได้โดยการอธิบาย ภายหลังที่ผ่านกิจกรรมนี้แล้วทุกคนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตและการทำงานของตนอย่างไร สำหรับผลการทำกิจกรรมการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้ ทักษะ และเจตคติพื้นฐานผู้เรียน ผลการประเมินใช้เป็นข้อมูลสำหรับวินิจฉัยการจัดกิจกรรมในกระบวนการเรียนที่จะทำต่อไป จากผลการทดสอบความรู้ส่วนใหญ่พื้นฐานความรู้ระดับ E เมื่อเทียบกับระดับคะแนนแบบอิงเกณฑ์ ทักษะ และเจตคติอยู่ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ มีนักศึกษาเพียงส่วนน้อยที่มีทักษะ และเจตคติในระดับปานกลางค่อนข้างดี โดยเฉพาะผู้ที่ชอบวิชาการถ่ายภาพเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว กิจกรรมสำคัญที่นักศึกษาส่วนใหญ่ค่อนข้างขัดใจและไม่สู้เต็มใจจะร่วมกิจกรรมคือหน่วยการพัฒนากายและจิต เพราะเคยมีประสบการณ์จากการปฏิบัติธรรม ณ สำนักปฏิบัติธรรมแห่งหนึ่งในรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเน้นหนักการเดินจงกรม และนั่งสมาธิ แต่

การบรรยายธรรมมีน้อยจึงขาดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของหลักธรรมด้วย ข้อจำกัดของเวลาที่ไม่สามารถเข้าฝึกได้เต็มหลักสูตร ดังนั้นเมื่อนักศึกษาเข้าค่ายอบรมพัฒนากายและจิต ณ สำนักปฏิบัติธรรมนิโรธาราม อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ทำการฝึกอบรมโดยคณะแม่ชีที่มีความเชี่ยวชาญในช่วงเวลา 2 วัน 2 คืน นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถเข้าใจหลักธรรมและสามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ส่วนใหญ่มุ่งมีความพอใจและประทับใจในกระบวนการฝึกจะมีเพียงกลุ่มเล็ก ๆ 3-5 คนในจำนวน 89 คนที่ยังต้องปรับปรุงตนเองเพราะติดนิสัยความเคยชินเดิม ๆ

กิจกรรมต่อเนื่องก็คือการศึกษาแนวคิดทฤษฎีของรายวิชา ที่ใช้การบรรยายสรุปประกอบสื่อโสตทัศน เช่น วิดีทัศน์ สไลด์ และเอกสารประกอบการสอน โดยใช้เวลาที่สั้นลงกว่าการสอนที่เคยสอนผ่านมากับมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในรูปของรายงานแนวคิดทฤษฎี และรับการประเมินคุณภาพของรายงานจากแบบประเมินเอกสารวิชาการ ผลการประเมินรายงานนำมารวมกับผลการทดสอบความรู้กลางภาคเรียนตามระเบียบการวัดผลของสถาบันฯ ผลการประเมินรวมของหน่วยการเรียนรู้แนวคิดทฤษฎีอยู่ในระดับ B มากที่สุดลดลงลงมากคือ C+ และ C มีเป็นส่วนน้อยที่ได้ D+ เนื่องจากเป็นกลุ่มขาดความตั้งใจในการเรียนอย่างจริงจังอันเนื่องจากความไม่ถนัดและไม่ชอบเป็นทุนเดิม เมื่อนักศึกษาผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและรับการประเมินแล้วจึงเชื่อมโยงไปสู่การฝึกทักษะการถ่ายภาพโฆษณา จากโครงการที่กำหนดโดยศูนย์รายการสินค้าที่ปรากฏในสังคมมาฝึกปฏิบัติ 12 รายการ กระบวนการเริ่มจากอาจารย์นักวิจัยทำการสาธิตและการแนะนำนักศึกษาให้ทำงานเป็นกลุ่มตามข้อจำกัดของจำนวนเครื่องมือและห้องปฏิบัติการ โดยจะทำงานทั้งในช่วงเวลาเรียนตามตารางการเรียนและนอกเวลาคือเวลาว่างวันธรรมดาและวันเสาร์ อาทิตย์ ฝึกปฏิบัติทั้งในห้องปฏิบัติการ และนอกสถานที่ ผลงานแต่ละกลุ่มที่อยู่ในรูปของแฟ้มผลงานเมื่อได้รับการประเมินจากแบบประเมิน ระดับคะแนนแต่ละกลุ่มอยู่ในระดับ A มากที่สุด มีเพียงส่วนน้อยที่ได้ B+ และ B แสดงถึงนักศึกษามีศักยภาพทางด้านทักษะปฏิบัติมากกว่าด้านแนวคิดทฤษฎีถ้าเทียบกับผลการประเมินที่ผ่านมา

กิจกรรมสำคัญที่ถูกบูรณาการเข้ามาในกระบวนการเรียนรู้คือ การฝึกอบรมทักษะนักวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้เพื่อเตรียมนักศึกษาให้มีความพร้อมด้านแนวคิด และเทคนิคการลงพื้นที่ที่จะทำการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น ผลจากการสังเกตการร่วมกิจกรรมในกระบวนการฝึก ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างกระฉับกระเฉง ด้วยจำนวนนักศึกษาที่มากถึง 89 คน จำนวน 2 หมู่เรียน การประเมิน ผลจึงต้องใช้ในการประเมินจากผลการทำกิจกรรมในรูปของเอกสารที่ทุกคนต้องจัดทำสาระการอบรมเป็นคู่มือนักวิจัยและพัฒนา ผลจากการประเมินเอกสารคู่มืออยู่ในระดับ A มากที่สุดมีเพียงส่วน

น้อยที่ได้ B+ และ B เพราะขาดความสมบูรณ์ด้านเนื้อหาและรูปแบบ กิจกรรมสุดท้ายในชุดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติคือการประยุกต์แนวคิดทฤษฎี นักศึกษาจัดสัมมนากลุ่มย่อยตามกลุ่มทำงานแล้วประมวลผลการสัมมนาเป็นเอกสารแนวทางการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีเพื่อรับการประเมินตามแบบประเมินผลการประเมินนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับ A มากที่สุด รองลงมาคือ B+ โดยภาพรวมกิจกรรมการเรียนการสอนปกติมีความสอดคล้องกันค่อนข้างสูง

2.2 การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น

กิจกรรมการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่นคือประยุกต์แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นมาสู่ภาคปฏิบัติซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญของการบูรณาการ จากผลการดำเนินงานที่กล่าวมาในส่วนที่ 3 ของรายงานการดำเนินงานจะมีผลการดำเนินงานผ่านกิจกรรมสำคัญ คือ

- 2.2.1 การวิจัยปัญหาและกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนในขอบเขตการเรียนของรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา
- 2.2.2 การปฏิบัติการพัฒนาชุมชนในขอบเขตการเรียนของรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา
- 2.2.3 การสรุปผลการวิจัยและพัฒนาตามแผนการเรียนกำหนด
- 2.2.4 การนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนาของกลุ่มนักศึกษา

กิจกรรมแรกในข้อ 2.2 นี้ เกิดขึ้นหลังจากนักศึกษาผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนปกติและลงพื้นที่เบื้องต้นเพื่อศึกษาบริบทชุมชนอย่างไม่เป็นทางการตามการมอบหมายงานของหน่วยการเรียน การทำกิจกรรมเวทีเรียนรู้ปัญหาและกำหนดแนวทางพัฒนาชุมชน ถูกรวบรวมไว้ด้วยกันเพราะผลจากการประสานเพื่อนัดหมายการจัดเวที พบว่าแกนนำกลุ่มการผลิตหลายกลุ่มมีภารกิจทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชน บางกลุ่มการผลิตในบางพื้นที่มีการผลิตและเลื่อนเวลาเป็นช่วง ๆ ดังนั้นการเชื่อมโยง 2 เรื่องมาอยู่ในเวทีของกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องที่สามารถปฏิบัติได้เพียงแต่ขยายเวลาทำกิจกรรมออกไป และบางกลุ่มเลือกใช้เวลาช่วงเย็นจนถึงกลางคืน ผลการศึกษาปัญหาของกลุ่มนักศึกษาและกลุ่มการผลิตที่เป็นชาวบ้านในพื้นที่มีลักษณะคล้ายกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือศักยภาพทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ต้องได้รับการพัฒนา ความต้องการของกลุ่มการผลิตต้องการขายสินค้าได้มากกว่าที่เป็นอยู่โดยมาเชื่อมโยงกับเครื่องมือหรือสื่อที่จะใช้ในการสื่อสารการตลาดของผลิตภัณฑ์ ดังนั้นในประเด็นของแนวทางการพัฒนาชุมชนกรณีหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ก็ต้องผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่และส่งเสริมตลาดให้มากขึ้น กลุ่มส่วนใหญ่ไม่เคยมีการผลิตสื่อหรือใช้สื่อโฆษณาอย่างเป็นระบบ สื่อที่เป็นความต้องการในเวทีชาวบ้านได้แก่สื่อสิ่งพิมพ์เพราะสามารถจะผลิตได้เองถ้ามีความรู้ทางเทคนิค รวมทั้งราคาไม่แพง ผลลัพธ์ของเวทีเรียนรู้

ทั้งนักศึกษาและชาวบ้านสามารถออกแบบ แบบร่างสื่อสิ่งพิมพ์คือภาพโฆษณาและแผ่นพับได้ในระดับปานกลางค่อนข้างดี

กิจกรรมที่ 2 ภายหลังจากที่ได้แนวทางการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาโดยต้องถ่ายภาพโฆษณาเป็นองค์ประกอบชิ้นงาน นักศึกษาและชาวบ้านได้ร่วมกันวางแผนและเตรียมการ ตลอดจน**ปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณา**สินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลของกลุ่มตามแบบร่างที่ร่วมกันออกแบบมาจากเวทีวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาชุมชน ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดเตรียมและช่วยอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ยกเว้นขั้นตอนการถ่ายภาพนักศึกษาจะเป็นผู้ปฏิบัติ ชาวบ้านร่วมเรียนจากการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดโดยการสังเกตและร่วมปฏิบัติบางพื้นที่ที่มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อม เช่นสถานที่และนักศึกษาภายใต้การให้การปรึกษาของอาจารย์นักวิจัยก็ได้แก้ปัญหาโดยประยุกต์ทฤษฎีให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในชุมชน ซึ่งผลงานที่ออกมาทำให้ได้ภาพถ่ายโฆษณาต้นแบบอยู่ในระดับที่พอใจ จากนั้นนักศึกษาจะทำภาพไปประกอบเป็นต้นแบบชิ้นงานโฆษณาด้วยเทคนิคพิเศษจากคอมพิวเตอร์ นักศึกษาแต่ละกลุ่มจะมีความสามารถพื้นฐานในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อผลิตชิ้นงานได้แต่ไม่เท่าเทียมกัน เพราะโปรแกรมวิชาขาดเครื่องมือคอมพิวเตอร์ที่พอเพียงในการรองรับการฝึก นักศึกษาจึงต้องอาศัยเครื่องส่วนตัวกับเครื่องของแขนงวิชาโฆษณาซึ่งมีเพียงเครื่องเดียวสับเปลี่ยนกันทำงาน ผลงานที่ออกมาคือแฟ้มผลงานคู่มือการถ่ายภาพโฆษณาหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลกับต้นแบบชิ้นงานโฆษณา ผลจากการประเมินชิ้นงานอยู่ในระดับ B และ B+ ค่อนข้างมาก ระดับ A และ C+ รองลงมา

กิจกรรมที่ 3 เป็นกิจกรรมที่สืบเนื่องจากกิจกรรมที่ 1 และ 2 โดยจุดประสงค์ที่กำหนดในแผนการเรียนรู้หลักคือเป็นการฝึกการสรุปผลบทเรียนและสังเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้จากกระบวนการในกิจกรรมการวิจัย รูปธรรมของการสรุปการวิจัยและพัฒนา คือเอกสารรายงานการวิจัยของกลุ่มนักศึกษาจำนวน 10 เรื่องตามผลิตภัณฑ์ที่ศึกษา

เนื่องจากช่วงการสรุปและจัดทำรายงานการวิจัย อยู่ในช่วงก่อนการสอบปลายภาคและเวลาค่อนข้างสั้น นักศึกษาหลายกลุ่มต้องใช้เวลากับการทำโครงงานรายวิชาอื่น และเตรียมอ่านหนังสือสอบไล่ประจำภาคเรียน ดังนั้นกิจกรรมการสังเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาบางกลุ่มจะทำได้ไม่สมบูรณ์นักแม้จะมีการจัดบทร้องให้แก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ก็ตาม นักศึกษาสามารถปรับแก้ได้ในระดับหนึ่ง เมื่อรับการประเมินจากแบบประเมินรายงานการวิจัยผลการประเมินพบว่าคุณภาพรายงานการวิจัยที่สรุปมาอยู่ในระดับ C มากที่สุดลดลงมาเป็น A และ D+ ตามลำดับที่เหลือส่วนน้อยเป็น C+ และ B ความสามารถในการสรุปหรือสังเคราะห์ของนักศึกษาส่วนหนึ่งต้องได้รับการฝึกฝนโดยเฉพาะกลุ่มที่ได้เกรด D+ แม้จะมีใบมอบหมายเป็นเอกสารแนะนำการจัดทำรายงานการวิจัยแล้วก็ตาม แสดงว่านักศึกษากลุ่มนี้ยังขาดความรู้ความเข้าใจทั้งรูปแบบและสาระของรายงานการวิจัย

กิจกรรมสุดท้ายของการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่นคือ การนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนาตามเรื่องที่ศึกษา เนื่องจากนักศึกษาโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการนำเสนองานอยู่แล้ว ดังนั้นภายหลังจากที่ได้รับคำแนะนำหลักการและเทคนิคเพียงเล็กน้อย ประกอบการศึกษาเอกสารที่แนะนำให้อ่านเพิ่มเติม นักศึกษาแต่ละกลุ่มสามารถวางแผนเตรียมการและนำเสนอด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (Power point) ได้ค่อนข้างสมบูรณ์ รวมถึงมีการจัดแสดงสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ด้วยทำให้การนำเสนอมีชีวิตชีวาและสร้างบรรยากาศได้ดี หลักการนำเสนอของแต่ละกลุ่มเป็นการสะท้อนความคิดเห็นของตัวแทนชาวบ้านแต่ละกลุ่มการผลิต สร้างความพอใจให้กับทุกฝ่ายที่ต่างได้เรียนรู้ร่วมกันและเกิดประโยชน์ร่วมกัน ผลการประเมินคุณภาพการนำเสนอตามรายการประเมินของแบบประเมินการนำเสนองาน นักศึกษาแต่ละกลุ่มได้รับการประเมินระดับ A มากที่สุดรองลงมาคือ B+ และ B ตามลำดับ กิจกรรมที่ 4 มีความสอดคล้องกันและเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน จะมีข้อจำกัดอยู่บ้างก็คือ กิจกรรมการสรุปผลการวิจัยและพัฒนาที่นักศึกษาบางกลุ่มไม่สามารถบรรยายงานการวิจัย ให้มีความสมบูรณ์ได้เพราะเงื่อนไขเวลาที่สั้นและความกังวลที่ต้องทำโครงการรายวิชาอื่นอีกหลายวิชา

2.3 การประเมินผลการเรียนหลังเรียนและประเมินพฤติกรรมการเรียนการปฏิบัติงาน

กิจกรรมสุดท้ายของช่วงการดำเนินการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นเพื่อประเมินความรู้ทักษะ และเจตคติผู้เรียนในรายวิชาตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลของสถาบัน ๑ ที่กำหนดให้มีการสอบไล่ปลายภาคเรียน ซึ่งเรียกในกระบวนการวิจัยว่าการประเมินผลผู้เรียนหลังการเรียน ผลการประเมินเป็นระดับคะแนนจากคะแนนทดสอบ ผลการประเมินจะอยู่ในระดับ B มากที่สุด รองมาเป็น C และ C+ สัดส่วนใกล้เคียงกัน ได้ระดับ D D+ และ A น้อยที่สุด ผลการทดสอบหลังการเรียนสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้ภาคทฤษฎีของนักศึกษาจะอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก มีเก่งและอ่อนจำนวนน้อย อีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของบัณฑิตคือคุณลักษณะนิสัยการเรียนและการทำงาน ใช้การประเมินด้วยแบบประเมินจากผลการสังเกตตลอดภาคเรียนพบว่านักศึกษากลุ่มใหญ่มีพฤติกรรมการเรียนและการปฏิบัติงานดีมาก ประมาณ 1 ใน 3 ระดับดี ปานกลางประมาณ 2 ใน 3 ที่เหลือจำนวนน้อยที่ควรปรับปรุง เพราะขาดความสนใจ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และความร่วมมือในการเรียนการทำงาน จากการประมวลผลการเรียนระหว่างภาคเรียนในสัดส่วน 80 % รวมกับผลการประเมินหลังการเรียนหรือการสอบไล่ปลายภาคเรียน 20 % ผลการตัดสินเป็นระดับคะแนนในรายวิชาเพื่อรับการประเมินการสำเร็จการศึกษาพบว่านักศึกษา 2 หมู่เรียนจำนวน 89 คน ได้เกรด B+ มากที่สุด รองลงมาคือเกรด B และเกรด A ได้เกรด C+ น้อยที่สุด จากการวิเคราะห์ผลการเรียนดังกล่าวพบว่าผลการเรียนส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับคุณลักษณะนิสัยในการเรียนและการ

ทำงาน เพราะกลุ่มที่มีความตั้งใจ ใฝ่ใจในการเรียน ผลงานแต่ละกิจกรรมจะมีคุณภาพ ผลการประเมินจะอยู่ในระดับสูงเกือบทุกชิ้นงาน ส่วนศักยภาพทางการเรียนรู้แต่ละคนมีความแตกต่างกันค่อนข้างน้อย หลักธรรมสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนและการปฏิบัติงาน คือ อิทธิบาท 4 โดยต้องตั้งใจ รักและพอใจ เพียรมุ่งมั่น ใฝ่ใจใคร่ครวญและไตร่ตรองตลอดสายการเรียนและการทำงาน

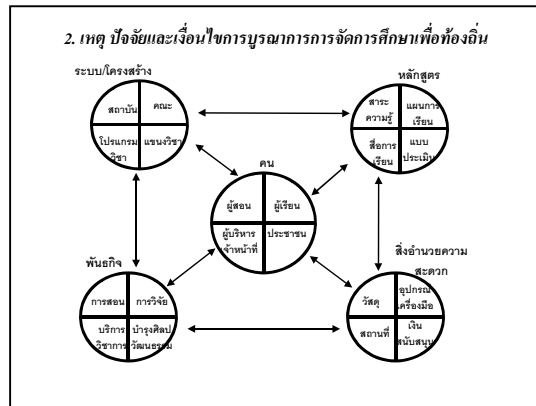
ขั้นตอนที่ 3 ของวิธีการบูรณาการฯ คือ ขั้นการนำผลลัพธ์จากการดำเนินการวิจัยช่วงที่ 2 ซึ่งได้แก่ ต้นแบบสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาไปจัดพิมพ์จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ แต่ละผลิตภัณฑ์มีสื่อแผ่นพับและภาพโฆษณาอย่างละ 500 แผ่นและเพื่อให้การนำสื่อดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มกรรมการและสมาชิกกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในการจัดทำแผนงานตลาดและแผนงานโฆษณา จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาที่มีภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ ไปใช้ตามแผนงานช่วงหนึ่งแล้วมีการติดตามประเมินผลการใช้ ซึ่งผลการติดตามจะกล่าวต่อไป

ผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักการและวิธีการเรียนบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิชาการถ่ายภาพโฆษณา จะเห็นว่าการตีความหลักสูตรและแปลงหลักสูตรผ่านรายวิชา สำหรับจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นจากหลักสูตรที่เน้นวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject Centered Design) ให้เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่น ควรปรับเป็นหลักสูตรที่เน้นปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem Centered Design) ดังที่วิจัย วงษ์ใหญ่ (2543) เสนอไว้ ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ดำเนินการปรับเป้าหมาย กระบวนการภายใต้ทรัพยากรที่มีให้สามารถจัดการได้บรรลุเป้าหมาย จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นสถาบัน บุคลากร ประชาชน หลักการและวิธีการที่ใช้ในการบูรณาการการจัดการศึกษา ใช้หลักการและวิธีการแบบผสมผสานหรือบูรณาการ กล่าวคือ ใช้วิธีการเรียนแบบเน้นปัญหาเป็นสำคัญ (Problem – Based Learning) ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (Research Based Learning) ตามแนวคิดของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543) และดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

แผนการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรตามรายวิชา กำหนดให้การเรียนรู้ที่เอาปัญหาชุมชนท้องถิ่นเป็นตัวตั้ง มีการวิจัยหรือสำรวจปัญหาท้องถิ่น เรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาโดยผ่านการแก้ปัญหาตามโจทย์ที่กำหนดในรูปของโครงการนอบบรรยายในรายวิชา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทักษะ ความชำนาญและเจตคติการทำงาน และผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์เรียนจากชั้นเรียน สู่ท้องถิ่น เรียนรู้ร่วมกับชุมชน ร่วมศึกษา วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน กำหนดและดำเนินการปฏิบัติการแก้ปัญหาร่วมกัน

2. ปัจจัยเงื่อนไข การบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

นอกจากหลักการและวิธีการดังกล่าว ความสำเร็จของการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าขาดปัจจัยและเงื่อนไขเอื้ออำนวย จากการดำเนินการวิจัย และประมวลข้อมูล โดยการสังเกตและนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ พบว่าปัจจัยสำคัญของการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา มีปัจจัยสำคัญ 5 ปัจจัย แสดงในภาพที่ 5.3

2.1 ระบบและโครงสร้าง การบริหารจัดการศึกษาของสถาบันอันประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการจัดการศึกษาแนวนี้ มีศักยภาพและความพร้อม โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการ เช่น ห้องเรียนที่สามารถทำกิจกรรมที่หลากหลายได้ ห้องปฏิบัติการที่ถูกหลักวิชาและมีเครื่องมืออุปกรณ์ที่พอเพียง ตามมาตรฐานวิชาการของหลักสูตร สามารถใช้ห้องประชุมที่มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกโดยไม่ต้องเสียค่าบริการเพิ่มอีก การออกพื้นที่ชุมชนสถาบัน สามารถจัดพาหนะให้ได้โดยไม่เป็นภาระของอาจารย์หรือนักศึกษาต้องเสียค่าใช้จ่าย นอกจากนั้นกลไกการจัดการต้องคล่องตัว ไม่ติดขั้นตอนการอนุมัติ และล่าช้า กล่าวโดยสรุป ระบบต้องสะท้อนผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ คือมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

2.2 พันธกิจ เป็นปัจจัยที่ทำหน้าที่ของสถาบันในการจัดการศึกษา ต้องถูกนำมาใช้ให้ชัดเจน โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น กรณีสถาบันราชภัฏ และไม่เพียงแต่กำหนดไว้ในรูปของเอกสารหรือตัวหนังสือเท่านั้น การแปลงนามธรรมให้เป็นรูปธรรมผ่านการทำหน้าที่ทั้งด้านการสอน การวิจัย การบริหารวิชาการ โดยมีพันธกิจการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นแกนกลาง เป็นวิถีชีวิตปกติของสถาบันในการปฏิบัติหน้าที่ ผลจากการสังเกตและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับคณาจารย์พบว่า การบูรณาการการจัดการศึกษา โดยใช้พันธกิจการสอนเป็นพันธกิจนำ มีโอกาสและความเป็นไปได้สูง เพราะเป็นภาระงานที่ผู้สอนทุกคนต้องดำเนินการแล้วผสมผสานพันธกิจอื่นที่เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่นตามธรรมชาติวิชาและปัญหาของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของพื้นที่ เนื้อหา เวลา และประชากรที่เกี่ยวข้อง

- 2.3 สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นพัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ สถานที่ รวมถึงเงินงบประมาณที่ต้องใช้จ่ายตามความจำเป็นระหว่างกระบวนการบูรณาการ กรณีวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ที่มีความสัมพันธ์ตามโครงสร้างรายวิชาที่จัดการศึกษา อย่างน้อยที่สุดควรมีปริมาณพอเพียงและมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงของสังคม ส่วนสถานที่รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา เป็นรายวิชาที่มีธรรมชาติในการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการถ่ายภาพเฉพาะ (สตูดิโอ) ดังนั้นควรมีสถานที่ที่สามารถรองรับการปฏิบัติงานของผู้เรียนได้ ทั้งในและนอกเวลาเรียน ส่วนเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุน เป็นค่าใช้จ่ายตามความจำเป็น เช่น ค่าอาหารระหว่างการประชุมร่วมกับชาวบ้าน ค่าวัสดุตามความจำเป็นในการปฏิบัติการและการผลิตชิ้นงาน
- 2.4 หลักสูตร ธรรมชาติของหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่นก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีการวิจัยได้ค้นพบ ไม่ว่าจะเป็น การจัดทำแนวการสอน แผนการเรียน สารเนื้อหา สื่อการเรียนและแบบประเมิน ต้องสามารถส่งเสริมการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนา นักศึกษาให้มีคุณสมบัติครบถ้วน การเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ การพัฒนาชาวบ้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามประเด็นของหลักสูตร
- 2.5 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ตั้งแต่อธิการบดี รองอธิการบดี ผู้บริหารระดับศูนย์สำนักและคณะฯ ต้องมีนโยบายชัดเจนต่อการปฏิบัติพันธกิจของสถาบันที่เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีมาตรการระเบียบปฏิบัติที่ส่งเสริมการบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น อาจารย์ควรถือเป็นหน้าที่ในการทำงานในเชิงบูรณาการเพราะการเปลี่ยนแปลงของสังคมท้องถิ่นและสังคมวงกว้างของประเทศและของโลกมีความเป็นพลวัตสูง ลำพังการทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวไม่ได้ทำวิจัยหรือบริการวิชาการแก่ชุมชนน่าจะไม่เพียงพอ สำหรับอาจารย์ระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นที่พึ่งด้านสติปัญญาให้กับสังคม นักศึกษาควรปรับฐานความคิดและแนวทางการเรียนใหม่ เพราะตลาดงานมีความเปลี่ยนแปลงในลักษณะการจ้างงานแบบลง บัณฑิตต้องสามารถพัฒนาตนเองถึงขั้นการสร้างงานอิสระได้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการเรียนแบบพึ่งพาเป็นฝ่ายรับด้านเดียวเมื่อสำเร็จการศึกษาจากสถาบันฯจะพึ่งตนเองไม่ได้ ส่วนประชาชนต้องเชื่อมั่นในศักยภาพตนเอง ว่าสามารถเรียนรู้ในกระบวนการกับอาจารย์และนักศึกษาได้อย่างเคียงบ่าเคียงไหล่ ถือว่าความรู้จากการเรียนรู้ร่วมกันเป็นพลังในการเปลี่ยนแปลงชีวิตและสังคมในเชิงพัฒนา ปัจจัยสำคัญทั้ง 5 เงื่อนไขที่จะทำให้การบูรณาการสำเร็จก็คือการเริ่มสร้างงานบูรณาการ ฯ จากฐานล่าง กล่าวคือเริ่มจากผู้ปฏิบัติงานทำงานในเชิงบูรณาการฯ ให้เป็นรูปธรรมและยืนยันผลการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การกำหนดเป็นแนวนโยบาย และสร้างวัฒนธรรมการทำงานใหม่ให้เอื้อต่อคนด้วยโอกาสโดยเฉพาะประชาชนคนส่วนใหญ่ของประเทศ ทั้งนี้โดยมีระบบ

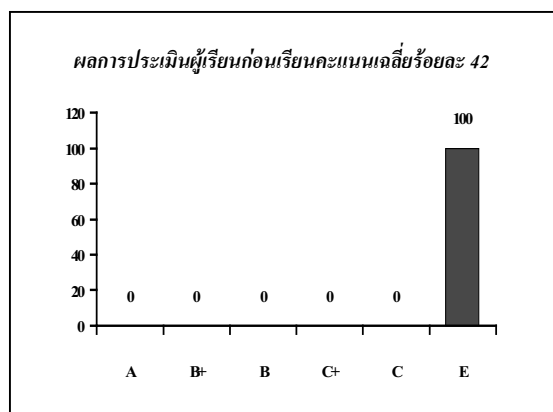
บริหารจัดการที่มีอิสระคล่องตัวเป็นระบบหนุนเสริมการดำเนินงานเพื่อการทดลองระบบใหม่ในการจัดการกลไกต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยและเงื่อนไขการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ดังกล่าวข้างต้น แสดงว่าทุกปัจจัยต้องเอื้อต่อการทำหน้าที่ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะปัจจัยสำคัญที่สุดคือ ปัจจัยคนที่เป็นทั้งผู้จัดการและผู้รับบริการการศึกษา ต้องมีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ ความรอบรู้ มีทักษะ ความชำนาญและมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ ในการกำหนดและกำกับกลไกของระบบ โครงสร้างสถาบันในการปฏิบัติพันธกิจทุกด้านให้บูรณาการ มีการใช้ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรให้เอื้อต่อท้องถิ่น ทุกปัจจัยต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตร ข้อมูลและความรู้เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผลของการบูรณาการการจัดการศึกษา ต้องรับใช้ชีวิตและสังคมดังข้อเสนอการพัฒนารอบรู้ของสุธรรม อารีกุล (2541)

3. การเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของนักศึกษาและประชาชนที่ผ่านกระบวนการการบูรณาการการจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

3.1 การเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของนักศึกษา

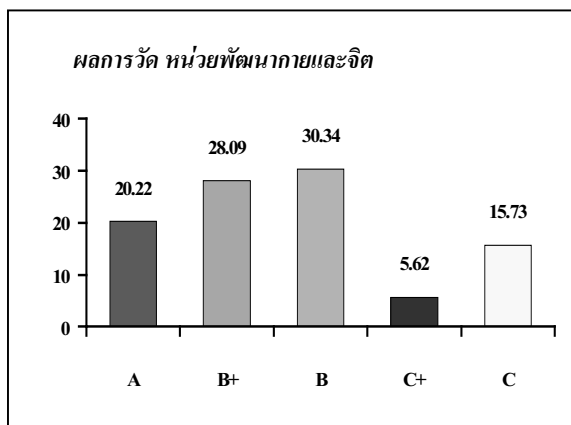
3.1.1 ด้านความรู้ นักศึกษาที่เรียนรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณาทั้ง 89 คน ได้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ โดย ในเบื้องต้นมีการทดสอบพื้นความรู้ในรายวิชาก่อนเรียน พบว่าผลการประเมินก่อนเรียนของผู้เรียนทั้ง 89 คน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42 คิดเป็นระดับ E ดังภาพที่ 5.4

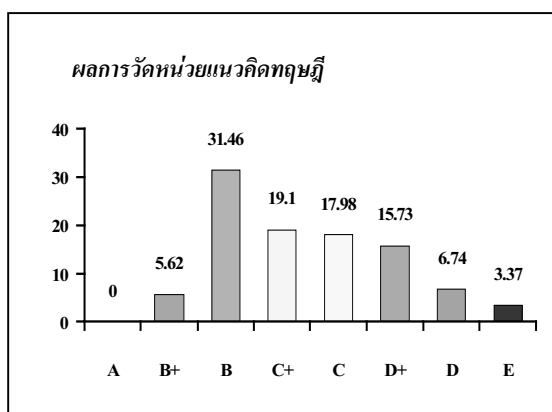
ภาพที่ 5.4 แสดงจำนวนผู้เรียนที่ได้รับการประเมินผลก่อนเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยระดับ E ร้อยละ 100

ส่วนผลการประเมินของหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ตามแผนการเรียนรู้ มีผลการเปลี่ยนแปลงในเชิงการพัฒนาดังต่อไปนี้

- 1) หน่วยการพัฒนากายและจิต พบว่ามีนักศึกษาผ่านการประเมินจากแบบสะท้อนการฝึกปฏิบัติระดับ B มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.34 รองลงมาคือระดับ B+ คิดเป็นร้อยละ 28.09 ระดับ A คิดเป็นร้อยละ 20.22 ระดับ C คิดเป็นร้อยละ 15.73 และระดับ C+ คิดเป็นร้อยละ 5.62 ตามลำดับ ดังภาพที่ 5.5

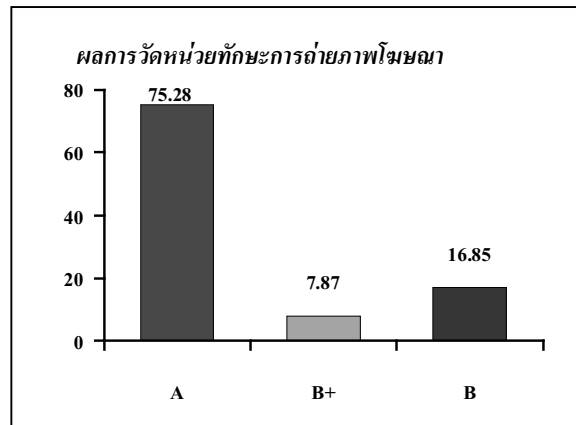

- 2) หน่วยการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เป็นหน่วยที่นักศึกษาต้องเรียนรู้แนวคิดทฤษฎีตามโครงสร้างหลักสูตรและรับการประเมินระหว่างเรียนจากการทดสอบกลางภาคเรียน ผลการประเมินจำนวนนักศึกษาได้ระดับ B มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.46 รองลงมาคือ ระดับ C+ คิดเป็นร้อยละ 19.1 ระดับ C คิดเป็นร้อยละ 17.98 ระดับ D+ คิดเป็นร้อยละ 15.73 ระดับ D คิดเป็นร้อยละ 6.74 ระดับ B+ คิดเป็นร้อยละ 5.62 และระดับ E คิดเป็นร้อยละ 3.37 ส่วนระดับ A ไม่มี ดังภาพที่ 5.6

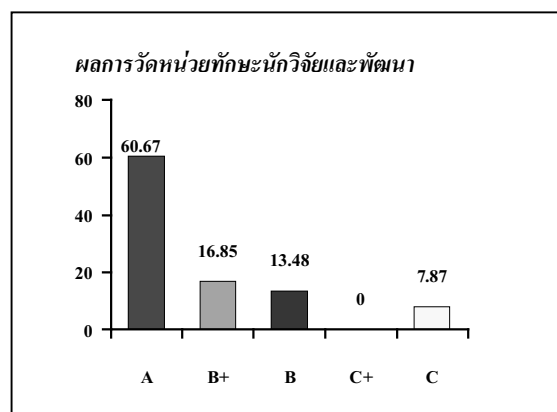

- 3) หน่วยทักษะการถ่ายภาพโฆษณา เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติทักษะการถ่ายภาพโฆษณาตามหลักสูตร ผลการประเมินจากแฟ้มผลงานดังแสดงในภาคผนวก ข. มีจำนวนนัก-

ศึกษาที่ผ่านการประเมินระดับ A มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.28 รองลงมาคือระดับ B คิดเป็นร้อยละ 16.85 และระดับ B+ คิดเป็นร้อยละ 7.87 ตามลำดับภาพที่ 5.7

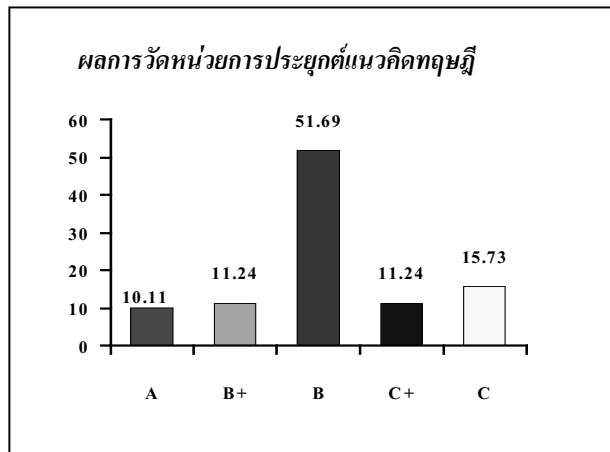

- 4) หน่วยทักษะนักวิจัยและพัฒนา หน่วยการเรียนรู้นี้เป็นผลจากการวิเคราะห์เป้าหมายการบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ที่นักศึกษาต้องเข้าไปมีบทบาทในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงมีการพัฒนานักศึกษาและรับการประเมินจากรายงานคู่มือนักพัฒนา ผลการประเมินพบว่า จำนวนนักศึกษาได้รับคะแนน A มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.67 รองลงมา คือ ระดับ B+ คิดเป็นร้อยละ 16.86 ระดับ B คิดเป็นร้อยละ 13.48 และระดับ C คิดเป็นร้อยละ 7.87 ตามลำดับดังภาพที่ 5.8

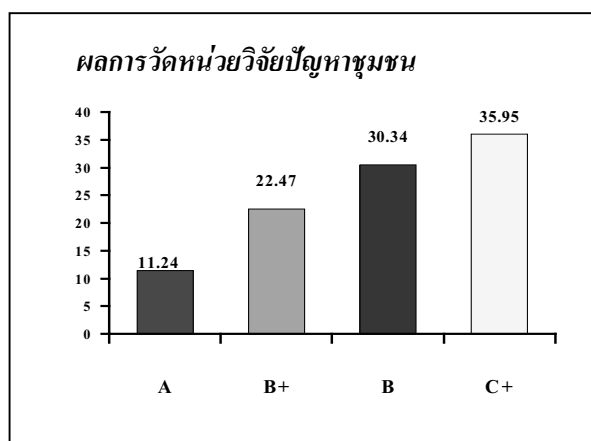

- 5) หน่วยการประยุกต์แนวคิตฤษฎี เป็นหน่วยที่นักศึกษาต้องสังเคราะห์แนวคิตฤษฎี ทักษะการถ่ายภาพโฆษณา ทักษะนักวิจัยและพัฒนา มาประมวลเป็นเอกสารแนวทางการปฏิบัติงานในท้องถิ่น และรับการประเมินจากคุณภาพรายงาน ผลการ

ประเมินพบว่า มีจำนวนนักศึกษาได้รับคะแนนระดับ B มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.69 รองลงมาเป็นระดับ C คิดเป็นร้อยละ 15.73 ระดับ B+ และ C+ เท่ากันคือ คิดเป็นร้อยละ 11.24 และระดับ A คิดเป็นร้อยละ 10.11 ดังภาพที่ 5.9

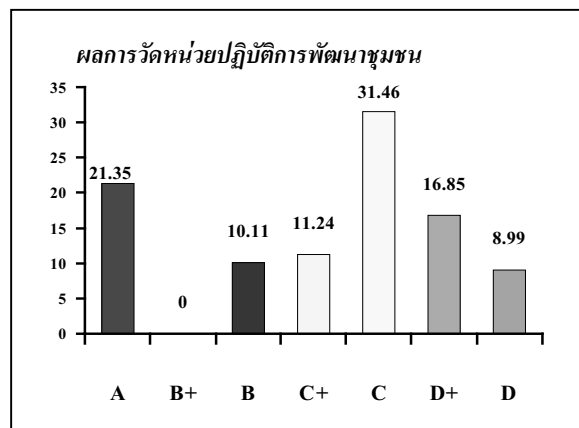

- 6) หน่วยวิจัยปัญหาชุมชน เป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกลุ่มนักศึกษา เข้าไปศึกษาปัญหาแต่ละชุมชน ตามกลุ่มการผลิตสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสะท้อนผลการศึกษาเป็นรายงาน เบื้องต้นในรายงานการวิจัยของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม ผลการประเมินพบว่า จำนวนผู้เรียนได้รับคะแนนระดับ C+ สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.95 รองลงมาคือระดับ B คิดเป็นร้อยละ 30.34 ระดับ B+ คิดเป็นร้อยละ 22.47 และระดับ A คิดเป็นร้อยละ 11.24 ตามลำดับ ดังภาพที่ 5.10

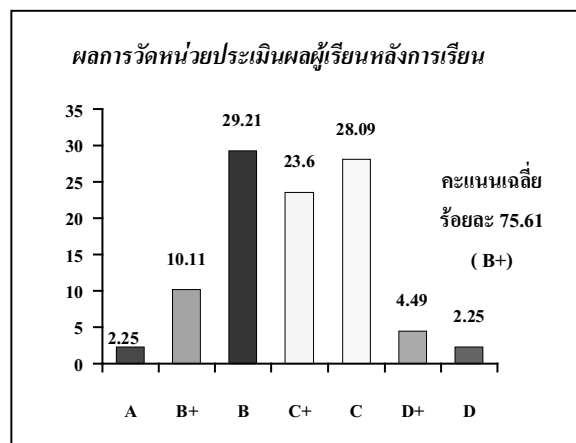

- 7) หน่วยปฏิบัติการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยที่แสดงผลระหว่างกระบวนการวิจัยของนักศึกษาภายหลังที่ได้วิเคราะห์ปัญหาร่วมกับชุมชนแล้วมีการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาดำเนินการตามขอบเขตวิชาการถ่ายภาพโฆษณาร่วมกัน และนักศึกษาได้ปฏิบัติการ

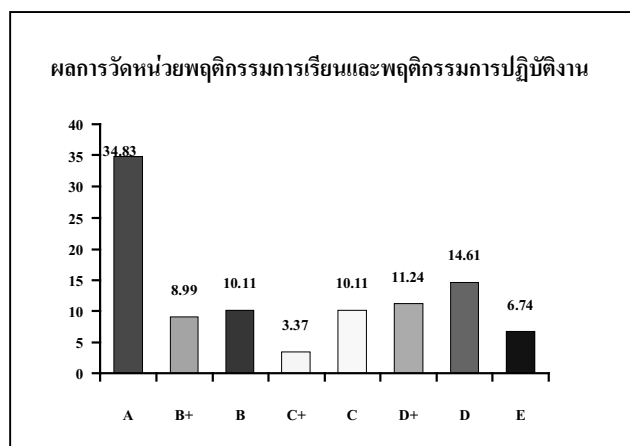
ถ่ายภาพโฆษณา เพื่อนำภาพโฆษณามาจัดทำเป็นต้นฉบับงานศิลป์ โดยผ่านกระบวนการทดสอบและปรับปรุงจนได้ต้นฉบับดังผลงานคู่มือการถ่ายภาพโฆษณาและต้นฉบับสิ่งพิมพ์โฆษณา แผ่นพับ – ภาพโฆษณา 10 ผลิตภัณฑ์ ในภาคผนวก ข. ผลจากการประเมินผลงาน มีนักศึกษาได้รับระดับคะแนน C มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.46 รองลงมาก็คือระดับ A คิดเป็นร้อยละ 21.35 ระดับ D+ คิดเป็นร้อยละ 16.85 ระดับ C+ คิดเป็นร้อยละ 11.24 ระดับ B คิดเป็นร้อยละ 10.11 และระดับ D คิดเป็นร้อยละ 8.99 ดังภาพที่ 5.11

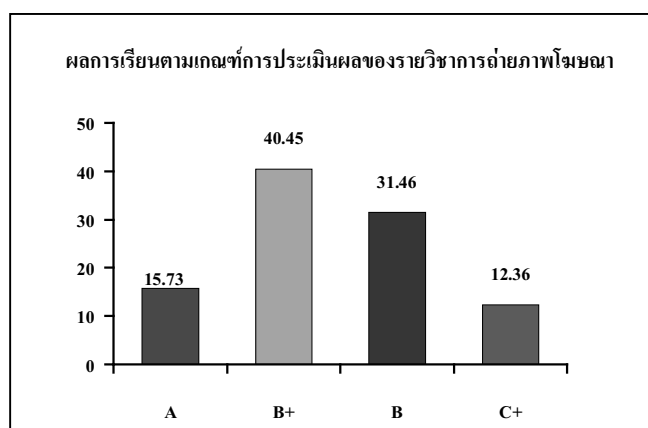
- 8) หน่วยประเมินผลผู้เรียนหลังการเรียนรู้ คือหน่วยการทดสอบปลายภาคเรียนของรายวิชาตามระเบียบการวัดผลของสถาบัน ฯ ผลการประเมินจากแบบทดสอบ พบว่า จำนวนผู้เรียนได้ระดับ B สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 29.21 รองลงมาก็คือ ระดับ C คิดเป็นร้อยละ 28.09 ระดับ C+ คิดเป็นร้อยละ 23.6 ระดับ B+ คิดเป็นร้อยละ 10.11 ระดับ D+ คิดเป็นร้อยละ 4.49 ระดับ A และ D เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.25 ดังภาพที่ 5.12

- 9) หน่วยพฤติกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน เป็นหน่วยที่ทำให้ความสำคัญไม่แพ้การเรียนรู้หน่วยอื่นๆ และทำการประเมินจากการสังเกตและการประเมินตนเองของผู้เรียน ผลการประเมินพบว่า มีจำนวนนักศึกษาได้รับคะแนนระดับ A คิดเป็นร้อยละ 34.83 ระดับ D คิดเป็นร้อยละ 14.61 ระดับ D+ คิดเป็นร้อยละ 11.24 ระดับ B และ C คิดเป็นร้อยละ 10.11 ระดับ B+ คิดเป็นร้อยละ 8.99 ระดับ E คิดเป็นร้อยละ 6.74 และระดับ C+ คิดเป็นร้อยละ 3.37 ดังภาพที่ 5.13

- 10) ผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์การประเมินรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา โดยนำผลการวัดแต่ละหน่วยมาประมวลผลรวมและจัดอันดับคะแนน ตามน้ำหนักคะแนนที่วิเคราะห์ในรายวิชาของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณาพบว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้รับผลการเรียนระดับ B+ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.46 รองลงมาคือ B คิดเป็นร้อยละ 31.46 ระดับ A คิดเป็นร้อยละ 15.73 และระดับ C+ คิดเป็นร้อยละ 12.36 ตามลำดับ ดังภาพที่ 5.14

จากผลการประเมินด้านความรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ จะเห็นว่า พื้นความรู้ก่อนการเรียนรู้วิชาการถ่ายภาพโฆษณาค่อนข้างต่ำมาก เพราะได้คะแนนระดับ E คิดเป็นร้อยละ 100 การพัฒนากายและการจิต อยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างดี ส่วนผลการเรียนด้านแนวคิดทฤษฎีอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างมาทางต่ำ เพราะมีคะแนนถึงระดับ E แต่ที่แตกต่างค่อนข้างเด่นชัด คือการฝึกปฏิบัติด้านทักษะผลการเรียน อยู่ในระดับที่สูง เพราะได้รับการประเมินในระดับ A ถึงร้อยละ 76.28 แสดงว่านักศึกษาให้ความสนใจและถนัดการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และคล้ายคลึงกับหน่วยทักษะนักวิจัยและพัฒนา ที่ผลการประเมินได้คะแนนระดับ A สูงถึง 60.67 เพราะเป็นหน่วยทักษะเช่นกัน ส่วนการประยุกต์แนวคิดทฤษฎี อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ได้คะแนนระดับ B สูงถึงร้อยละ 51.69 ส่วนหน่วยการวิจัย ซึ่งเป็นทักษะทางความคิด นักศึกษาจะมีความรู้ความสามารถระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ แต่ก็อยู่ในเกณฑ์ดี เพราะได้คะแนนระดับ C+ , B , B+ และ A ลดหลั่นกันตามลำดับ

ส่วนหน่วยปฏิบัติการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มีความซับซ้อน ต้องเรียนรู้และทำชิ้นงานเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่นหลายชั้น ผลการปฏิบัติจึงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ ได้คะแนนระดับ C คิดเป็นร้อยละ 31.46 แต่จะมีกลุ่มนักศึกษาบางส่วนที่มุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับการเรียน ได้รับการประเมินระดับ A คิดเป็นร้อยละ 21.35 สำหรับการทดสอบหลังการเรียนรู้ พบว่านักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ค่อนข้างชัด โดยมีค่าเฉลี่ยถึงร้อยละ 75.61 ซึ่งอยู่ในระดับ B+ เมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนที่ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 42 (ระดับ E) และมีผู้ได้คะแนน B คิดเป็นร้อยละ 29.21 ผลการวัดพฤติกรรมการเรียนและการปฏิบัติงาน มีผลการประเมินระดับ A คิดเป็นร้อยละ 34.83 นอกนั้นอยู่ในระดับ B+ ถึง E เฉลี่ยร้อยละ 10 เศษ ซึ่งสะท้อนผลการเรียนรู้และผลการเปลี่ยนแปลงระดับจิตใจนั้น ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะภายในของนักศึกษาแต่ละคน ปัจจัยภายนอกกระบวนการเรียนรู้จากการบูรณาการการศึกษาเป็นเพียงปัจจัยพื้นฐานเท่านั้น ส่วนผลการเรียนจากการประเมินตามเกณฑ์การประเมินรายวิชา อยู่ในสัดส่วนโค้งปกติ กล่าวคือ จะมีกลุ่มที่ได้ระดับคะแนน A และ C+ คิดเป็นร้อยละ 40.46 และ B ตามลำดับ คือ ร้อยละ 31.46 ผลการเปลี่ยนแปลงในเชิงการพัฒนาของนักศึกษาหลังผ่านกระบวนการบูรณาการจัดการศึกษา แสดงได้ดังภาพที่ 5.15

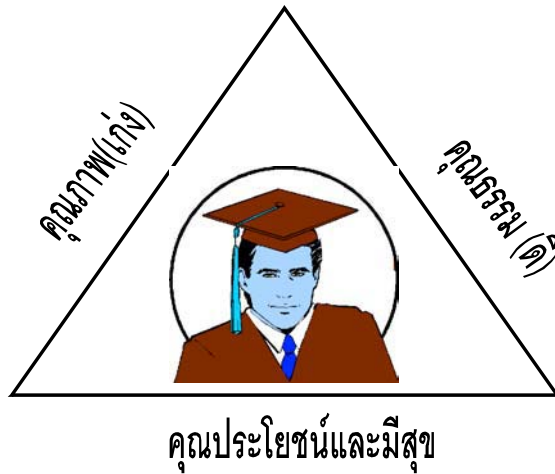
ภาพที่ 5.15

3. ผลการเปลี่ยนแปลงในเชิงการพัฒนาของนักศึกษาหลังผ่านกระบวนการฯ

ก่อนการเรียนรู้	หลังการเรียนรู้
ด้านความรู้ ค่อนข้างต่ำ (E)	ด้านความรู้ ปานกลางและสูง (B+ -A)
ด้านทักษะ มีความสามารถ/ความชำนาญต่ำ	ด้านทักษะ ความสามารถ/ความชำนาญสูง
ด้านเจตคติ รักและใส่ใจปานกลางค่อนข้างน้อย	ด้านเจตคติ มุ่งมั่นรับผิดชอบสูงขึ้น
ด้านคุณธรรม มีสติและสมาธิในการทำงานน้อย	ด้านคุณธรรม มีสติและสมาธิในการทำงานสูงขึ้น

3.1.2 ด้านพฤติกรรม จากผลงานของกระบวนการวิจัยได้สะท้อนถึงพฤติกรรมโดยรวมของนักศึกษาว่าสามารถทำอะไรเป็น ทำอะไรถูกบ้าง คุณภาพของผลงานที่ได้รับการประเมินในระดับสูง ๆ ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาพฤติกรรมในเชิงคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากกระบวนการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาถ่ายภาพโฆษณานี้ นักศึกษาต้องสร้างผลงานค่อนข้างมากและแต่ละชิ้นมีความยุ่งยากซับซ้อนมีความละเอียดไม่ว่าจะเป็นการสะท้อนผลการพัฒนากายและจิต การจัดทำรายงานแนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพ แฟ้มผลงานถ่ายภาพโฆษณา คู่มือนักวิจัยและพัฒนา รายการการประยุกต์แนวคิดทฤษฎี รายงานการวิจัยและพัฒนาฯ คู่มือการถ่ายภาพโฆษณาและชิ้นงานโฆษณาหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล สื่อเพื่อการนำเสนอ งาน รวมทั้งสิ้น 9 รายการ ภายในระยะเวลาที่จำกัดและขณะที่ต้องเรียนรายวิชาอื่นซึ่งมีโครงงานปฏิบัติแต่ละรายวิชาเช่นกัน ดังตัวอย่างผลงานในกระบวนการเรียนรู้ที่แสดงถึงความสามารถและพฤติกรรมผู้เรียนในภาคผนวก ข.

3.1.3 ด้านจิตใจ ด้วยภาระงานถึง 9 ชิ้นงานในข้อ 2.3.2 นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถสร้างสรรค์และผลิตงานวิชาการในรายวิชาผ่านกระบวนการหลากหลายรูปแบบอย่างมีคุณภาพ ได้สะท้อนถึงจิตใจที่เข้มแข็งเด็ดเดี่ยว จิตมีสมาธิ มีจิตคุณภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพจิตที่ดี จะมีนักศึกษาเพียงส่วนน้อยเพียง 7-8 คนที่ไม่อดทนขาดความเพียร ผลงานที่ออกมาเมื่อรวมกับผลการสอบจึงได้รับการประเมินระดับ C+ ดังนั้นจึงพอจะอนุมานได้ว่าการจัดการศึกษาแนวนี้น่าจะส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ คุณธรรม คุณประโยชน์ และมีสุขได้ดังภาพที่ 5.16

ภาพที่ 5.16 แสดงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาของนักศึกษาที่ผ่านการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการบูรณาการการจัดการศึกษาที่คืบหน้าต้องเริ่มจากการวางแผนและเตรียมการที่ดี และลงมือปฏิบัติในรายละเอียด ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพการณ์ การศึกษาหลักสูตรและการวางแผนการสอนอย่างมีหลักการ ดังที่ไพฑูรย์สินลาร์ตัน (2543) แนะนำไว้ ซึ่งจะทำให้กระบวนการส่งผลตามที่มุ่งหวังทั้งด้าน ความรู้ที่ผู้เรียนเก่งขึ้น ด้านพฤติกรรมสามารถปฏิบัติการในหน้าที่ได้ถูกต้อง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างคุณประโยชน์ได้ มีคุณธรรมและจริยธรรมพื้นฐานในการกำกับชีวิตให้มีวินัยสามารถทำหน้าที่ได้สำเร็จผล ซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543) เสนอไว้ จากการบรรจุหน่วยการพัฒนาและจิตเอาไว้ในกระบวนการฯ จึงมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ส่วนการเชื่อมโยงผลลัพธ์ของการเรียนไปสู่การแก้ปัญหาหรือพัฒนาท้องถิ่นก็สามารถปฏิบัติได้จริงตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานสถาบันราชภัฏ (2544) รวมถึงปัญหาของสินค้าชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ กิตติ ลิ้มสกุล (มปป) เสนอไว้ก็สามารถสอดคล้องรับภารกิจของสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

วิสัยทัศน์ของสำนักงานสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ในการทำหน้าที่ของสถาบันราชภัฏ สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จะมีผลในเชิงปฏิบัติต้องใช้การจัดการเชิงระบบ ภายใต้หลักการและวิธีการที่เหมาะสม ปัจจัยสนับสนุนพอเพียง ลักษณะธรรมชาติวิชาเอื้อต่อการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น คนมีเป้าหมายตรงกันและมีความเข้าใจร่วมกัน ผู้เรียนและปัญญาชนเห็นความจำเป็นและความสำคัญพร้อมให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ

3.2 การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาของประชาชนกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

จากการมีส่วนร่วมในกระบวนการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิชาการถ่ายภาพโฆษณาของกลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่ระดับแกนนำกลุ่มละ 5-7 คน รวมทั้งสิ้น 65 คน และสมาชิกแต่ละกลุ่ม รวมทั้งสิ้นประมาณ 105 คน ที่ร่วมอยู่ในกระบวนการ ตั้งแต่ช่วงการสำรวจและศึกษาชุมชน ช่วงการศึกษาบริบทและศักยภาพชุมชน ช่วงการเข้าร่วมวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ปัญหา การปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหา และการทดลองใช้สื่อโฆษณา ในสถานการณ์ตลาดจริงของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการสอบถามจากแบบสอบถามกับกลุ่มประชาชนผู้ร่วมวิจัย ในด้านการเรียนรู้และการใช้ความรู้ตามประเด็นการศึกษา แสดงได้ดังตารางที่ 5.1

ผลการเรียนรู้และการนำไปใช้ตามกระบวนการบูรณาการฯ				
ประเด็น	การเรียนรู้		การใช้ความรู้	
	เฉลี่ย	ระดับ	เฉลี่ย	ระดับ
1. รู้และเข้าใจปัญหาที่แท้จริงของสินค้าชุมชน	4.13	มากที่สุด	4.17	มากที่สุด
2. กำหนดแนวทางแก้ปัญหาของสินค้าชุมชน	3.87	มาก	3.83	มาก
3. รู้และเข้าใจการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา	4.17	มากที่สุด	4.26	มากที่สุด
4. รู้และเข้าใจกระบวนการถ่ายภาพโฆษณา	3.83	มาก	3.87	มาก
5. รู้และเข้าใจแนวทางการผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณา	3.78	มาก	3.78	มาก

ผลการเรียนรู้และการนำไปใช้ตามกระบวนการบูรณาการฯ (ต่อ)				
ประเด็น	การเรียนรู้		การใช้ความรู้	
	เฉลี่ย	ระดับ	เฉลี่ย	ระดับ
6. รู้และเข้าใจปัญหาทางการตลาดของสินค้าชุมชน	4.13	มากที่สุด	4.00	มาก
7. สามารถวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายทางการตลาด	4.09	มากที่สุด	4.09	มากที่สุด
8. สามารถเขียนจุดประสงค์ทางการตลาด	3.96	มาก	3.91	มาก
9. สามารถเขียนกิจกรรมทางการตลาด	3.78	มาก	3.83	มาก
10. สามารถเขียนแผนการโปรโมตสิ่งพิมพ์โฆษณา	3.74	มาก	3.87	มาก
ในแผนการตลาดสินค้าชุมชนได้				

ตารางที่ 5.1 แสดงผลการเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ของประชาชน

จากตารางที่ 5.17 ผลการเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของประชาชน ในด้านการเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ตามประเด็นต่างๆ พบว่า รู้และเข้าใจปัญหาที่แท้จริงของสินค้าชุมชนในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 และนำความรู้ไปใช้มากที่สุดเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 4.17 การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนทั้งการเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87 และ 3.83 มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา ด้านการเรียนรู้และการใช้ความรู้ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.17 และ 4.26 ความรู้และความเข้าใจกระบวนการถ่ายภาพโฆษณาการเรียนรู้และการใช้ความรู้ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.83 และ 3.87 การรู้และเข้าใจแนวทางการผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งการเรียนรู้และการใช้ความรู้ คือ 3.78 การรู้และเข้าใจปัญหาทางการตลาดของสินค้าชุมชนในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน คือ ค่าเฉลี่ย 4.13 และ 4.00 มีความสามารถวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายทางการตลาดสินค้าชุมชนได้ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน คือค่าเฉลี่ย 3.96 และ 3.91 สามารถเขียนกิจกรรมทางการตลาดได้ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน คือ ค่าเฉลี่ย 3.78 และ 3.83 ตลอดจนสามารถเขียนแผนการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาในแผนงานตลาดสินค้าชุมชนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.74 และ 3.87

จากผลการวิจัยการเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของประชาชนที่เกิดจากการเรียนรู้และการใช้ความรู้จะเห็นว่าประชาชนที่ร่วมในกระบวนการวิจัยจะได้รับความรู้จากการสังเกต การ

ปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแสดงทัศนะ เป็นกระบวนการที่เป็นปกติตามวิถีชีวิตทั่วไป ไม่รู้สึกว่าคุณกำลังเรียนเหมือนเรียนหนังสือในโรงเรียนที่ผ่านมา ผลของการเรียนรู้ นอกเหนือจากผลการประเมินจากแบบสอบถามดังกล่าว ยังสังเกตได้จากการที่แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย ในการจัดทำผลงานตลาดช่วงการประชุมปฏิบัติการ รวมทั้งมีการแสดงความคิดเห็นในกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กของแต่ละเวทีเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเรียนรู้จากที่ไม่รู้จะให้ความสำคัญในการจัดเขียน เป็นการเริ่มมีการบันทึกข้อมูล เพราะต้องมีการลงบันทึกผลการติดต่อทางการตลาด การมียอดขายเกิดขึ้นในแต่ละวัน กระบวนการวิจัยที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมวิจัยจึงเป็นช่องทางการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ตามภารกิจและพันธกิจของสถาบันการศึกษา โดยบทบาททั้งสองฝ่ายอยู่ในแนวราบต่างทำหน้าที่เป็นส่วนให้และรับซึ่งกันและกัน

4. ผลการแก้ไขปัญหาการสื่อสารการตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาที่มีภาพถ่ายโฆษณาที่มีการถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ

ปัญหาหลักของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ทั้ง 10 ผลิตภัณฑ์ มีปัญหาร่วมกันคือ ปัญหาด้านการตลาด โดยเฉพาะยอดขายไม่เป็นไปตามที่กลุ่มมุ่งหวัง เพราะกลุ่มผลิตภัณฑ์บางกลุ่ม เป็นสินค้าอุปโภค บริโภค เช่น ไข่เค็ม, แห้วพู, น้ำลูกยอ บางกลุ่มเป็นสินค้าประดับตกแต่ง เช่น ผลิตภัณฑ์กระดาษสา, เครื่องปั้นดินเผา และของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องจักสาน เสื้อผ้า ความต้องการของผู้บริโภคมีความแตกต่างกัน และที่สำคัญเนื่องจากสินค้าเหล่านี้ มีผู้ผลิตจำนวนมากในตลาด ทั้งในระดับตลาดอุตสาหกรรมและตลาดชุมชน ผู้บริโภคส่วนใหญ่ขาดความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่รู้จักและขาดการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แก่ผู้บริโภค ความพยายามของกลุ่มการผลิตในการผลักดันสินค้าให้ติดตลาด จึงต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ ส่งเสริม การโฆษณาโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ และใช้ภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้ ดังนั้นเมื่อผลลัพธ์ของการวิจัยช่วงที่ 2 ออกมา ทำให้ได้ต้นแบบสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา เมื่อนำต้นแบบเหล่านั้นไปจัดพิมพ์และทำการอบรมประชาชนโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนงานตลาดและแผนงานโฆษณา เพื่อจะได้้นำสิ่งพิมพ์โฆษณาที่จัดพิมพ์ไปใช้ตามแผนในชีวิตจริง จากผลการติดตามพบว่า สิ่งพิมพ์แต่ละผลิตภัณฑ์ทั้งแผ่นพับและภาพถ่ายโฆษณา ถูกนำไปใช้ 4 รูปแบบในช่วงเวลา 2 เดือน คือ

1. แจกและติดตามร้านค้าส่งและร้านค้าปลีก
2. แจกให้กับผู้บริโภคที่ซื้อประจำและไม่ประจำ เพื่อเผยแพร่ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายผู้บริโภค
3. แจกให้กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้มาศึกษาดูงานกลุ่มการผลิต ณ ที่ทำการกลุ่มหรือที่ทำการอบต.
4. แจกในงานจัดแสดงสินค้าที่กลุ่มการผลิตไปร่วมแสดงงาน

ผลการใช้สิ่งพิมพ์โฆษณาที่มีภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบพบว่า

1. มีผลิตภัณฑ์ที่มียอดขายสูงกว่าเฉลี่ย 3 เท่าของยอดขายรายปกติจำนวน 6 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เครื่องสำอาง น้ำพริก เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน แชมพูสระผม
2. ยอดขายช่วงแรกค่อนข้างดี จากการใช้สื่อโฆษณาและยอดขายคงที่เพราะกระแสการบริโภคนิยมลดลงจากการเผยแพร่ผลการบริโภคจากสื่อมวลชนคือ นักร้อง
3. มียอดขายตามใบสั่งลูกค้า และใช้สื่อโฆษณาเพื่อสร้างภาพลักษณ์สินค้า 1 ผลิตภัณฑ์ คือ กระดาษสา
4. การใช้สื่อไม่เหมาะสมและขาดความต่อเนื่อง 2 ผลิตภัณฑ์ เนื่องจากโครงสร้างกลุ่มขาดความเข้มแข็งในช่วงหลังและส่งผลให้การเรียนรู้ไม่เข้มแข็งพอ

จากผลดังกล่าวพอจะประมวลได้ว่าปัญหาด้านการสื่อสารการตลาดของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สามารถแก้ไขโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาโดยใช้ภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ เพราะเป็นการเสนอข้อมูล ความรู้สินค้า การสร้างความเชื่อมั่น และศรัทธาแก่ผู้บริโภค โดยมีเงื่อนไขว่า สิ่งพิมพ์โฆษณาควรจะใช้ตามแผนงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สมาชิกกลุ่มการผลิตต้องเรียนรู้ตั้งแต่การผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณา ตลอดจนการนำไปใช้ สิ่งพิมพ์โฆษณาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมการตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การวิจัยประยุกต์ทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณาเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาสื่อสำหรับการสื่อสารการตลาด สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถปรับใช้ได้ สถานการณ์จริง

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัย เรื่อง การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา กรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาของนักศึกษาและประชาชนที่ผ่านกระบวนการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิชาการถ่ายภาพโฆษณาฯ
4. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหเกี่ยวกับสื่อสำหรับการสื่อสารการตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์โดยใช้ภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบในสิ่งพิมพ์โฆษณา

โดยสรุป วัตถุประสงค์ทั้งหมดนี้ กระบวนการวิจัยได้ดำเนินการเพื่อการตอบวัตถุประสงค์วิจัย 3 ระยะ คือ ตั้งแต่ระยะเวลาการเตรียมการก่อนการดำเนินการวิจัย ระยะดำเนินการวิจัยโดยการบูรณาการการจัดการศึกษาและระยะหลังการวิจัยที่มีการเชื่อมโยงกิจกรรมไปสู่การแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่น กระบวนการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยและมีข้อเสนอแนะตามประเด็นต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย
2. แนวคิดและองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะและข้อเสนอจากการวิจัย
 - 3.1 ข้อเสนอแนะจากกระบวนการวิจัย
 - 3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา
 - 3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย พอจะสรุปได้ดังนี้

1.1 หลักการและวิธีการบูรณาการการจัดการการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณากรณีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

หลักการการบูรณาการการจัดการการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่สำคัญ คือ การยึดเอาปรัชญาและภารกิจของสถาบันราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างน้อย 3 ประการ คือ ภารกิจด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชนเป็นหลัก แล้วแปลงแนวคิด ปรัชญาและภารกิจที่เป็นวิสัยทัศน์ให้กลายเป็นพันธกิจเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติทำให้เป็นรูปธรรมผ่านภาระงานของสถาบัน ของคณะ โพรแกรมวิชา แขนงวิชาและรายวิชา โดยผสมผสานพันธกิจสำคัญเข้าด้วยกัน คือ การสร้างคน (การสอนหรือการผลิตบัณฑิต) การสร้างความรู้ (การวิจัย) และการบริการวิชาการแก่ชุมชน (การสร้างสังคม) ให้เกิดการปฏิบัติการในรูปของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนและเอื้อต่อการพัฒนาชุมชนไปพร้อมๆ กัน

สำหรับวิธีการการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิชาการถ่ายภาพโฆษณาเป็นการปรับจากหลักการมาสู่การปฏิบัติ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สถานการณ์ของการจัดการศึกษาโดยรวมซึ่งพบว่า การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นโดยตรงไม่ชัดเจน แต่เป็นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนดโดยออกแบบมาจากส่วนกลาง และประกาศใช้หลักสูตรร่วมกันทั้งประเทศ ดังนั้นทางเลือกที่จะดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่เกิดจากเวทีเรียนรู้ การศึกษาเอกสารร่วมกันในช่วงเตรียมการก่อนการวิจัย พบว่าสามารถเริ่มต้นที่ภารกิจการสอนเป็นแกนกลาง และผสมผสานด้วยภารกิจอื่นในกระบวนการ โดยมีเป้าหมายปลายทางอยู่ที่ปัญหาท้องถิ่น ใช้ยุทธวิธีการเรียนแบบผสมผสานที่เน้นการเรียนรู้แบบเน้นปัญหา (Problem Based Learning) และการเรียนแบบเน้นการวิจัย (Research Based Learning) เป็นหลักและใช้วิธีการเรียนแบบการฝึกปฏิบัติ การอภิปรายและการบรรยายประกอบ ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์หลักสูตร แนวการสอนที่ผ่านมาเพื่อหาข้อสรุปและดำเนินการจัดระบบการเรียนการสอน ที่เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่นในแนวการสอนและแผนการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวก แบบทดสอบและแบบประเมินที่เกี่ยวข้องประชากรในพื้นที่ชุมชน และดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณาที่ออกแบบไว้ตามขั้นตอนที่ปรากฏในแผนภูมิการเรียนรู้ของรายวิชาโดยใช้เวลาเรียนปกติเป็นหลัก กับใช้เวลานอกในช่วงตอนเย็นของวันธรรมดาและช่วงเวลากลางวันของวันหยุด กระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการวิจัย ดำเนินไปตามปฏิทินกิจกรรมการวิจัย จะมีบางช่วงที่คลาดเคลื่อนอันเนื่องมาจากชุมชนไม่พร้อมหรือนัดหมายไม่ได้

ผลสุดท้ายของการประมวลผลการเรียน ช่วงการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแนวการสอน และมีผลลัพธ์หลังการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาที่ผ่านการทดสอบและปรับปรุงตามกระบวนการวิจัยของนักศึกษาเพื่อนำไปจัดพิมพ์และดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการก่อนการนำสื่อโฆษณาไปใช้ดำเนินการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาที่มีภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบตามแผนงานโฆษณาและติดตามผลการใช้สื่อเพื่อประมวล สรุปผล การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ผลการวิจัยสามารถยืนยันได้ว่า มีหลักการและวิธีการที่เป็นไปได้ในการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนา ความมุ่งมั่นของสถาบัน คณาจารย์ นักศึกษา และประชาชนที่จะมีส่วนร่วมกัน รูปแบบการบูรณาการการจัดการศึกษาอาจจะมีหลากหลายตามธรรมชาติรายวิชา ตามบริบทและศักยภาพของสถาบันและชุมชน

1.2 ปัจจัยและเงื่อนไขการบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

ผลการวิจัยได้ให้คำตอบเกี่ยวกับปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญของการบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิชาการถ่ายภาพโฆษณา โดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ

- 1.2.1 ระบบและโครงสร้างการจัดการศึกษาของสถาบัน ภายใต้ปรัชญา อุดมการณ์ ภารกิจและพันธกิจที่สถาบันราชภัฏประกาศต่อสังคม ระบบและโครงสร้างที่จะผลักดันและเป็นกลไกในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ต้องมีความพร้อม มีศักยภาพในด้านการจัดการที่จะอำนวยความสะดวกให้การระงับบรรลุเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ อุปกรณ์ พาหนะ กฏระเบียบ ต้องมีความคล่องตัวในการดำเนินงานเชิงระบบ และเอื้อต่อการปฏิบัติพันธกิจสำคัญของสถาบันฯ โดยเฉพาะภารกิจเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 1.2.2 พันธกิจ จากพันธกิจของสถาบันราชภัฏ ไม่ว่าจะเป็นการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการ หรืออื่นๆ แม้จะมีข้อจำกัดด้านภาระงานและเวลา ผลการวิจัยได้ชี้ว่าใช้พันธกิจการสอนเป็นแกนหลักและผสมผสานด้วยพันธกิจอื่นในกระบวนการได้
- 1.2.3 สิ่งอำนวยความสะดวก จากปัจจัยสำคัญข้างต้น 2 ปัจจัย สิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการจัดการศึกษาก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เพราะการเรียนรู้เป็นกระบวนการ ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยที่ต้องอำนวยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่และเงินงบประมาณที่ต้องใช้ความจำเป็นพื้นฐานทางการจัดการศึกษา กรณีวิชาการถ่ายภาพการโฆษณา สิ่งอำนวยความสะดวกมีความจำเป็นมาก ควรสนับสนุนให้พอเพียงและเหมาะสม

- 1.2.4 **หลักสูตร** หลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์และสาระในเชิงการประยุกต์ กรณีรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา มีความเป็นไปได้สูงในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ดังนั้น การจัดทำแผนการเรียน สาระการเรียน สื่อการเรียนและแบบประเมินต่างๆ ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบูรณาการ การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น
- 1.2.5 **คน** คนนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความสำคัญและเป็นองค์ประกอบที่ต้องให้ความสำคัญนับตั้งแต่ประชาชนในพื้นที่ นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารสถาบันราชภัฏทุกระดับ ต้องเห็นตรงกันและมีส่วนร่วมในการที่จะบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และดำเนินงานร่วมกันภายใต้ความร่วมมือ ความสัมพันธ์และความรับผิดชอบร่วมกัน

1.3 การเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของนักศึกษาและประชาชนที่ผ่านกระบวนการการบูรณาการการจัดการการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

- 1.3.1 การเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของนักศึกษา นักศึกษาจำนวน 89 คนที่ลงทะเบียนเรียนและผ่านกระบวนการการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิชาการถ่ายภาพโฆษณา เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาอย่างน้อย 3 ด้าน คือ
- 1) **ด้านความรู้** การเรียนรู้ส่งผลให้นักศึกษาเปลี่ยนด้านความรู้ความเข้าใจในชีวิตว่า ชีวิต คืออะไร ชีวิตเป็นอย่างไร และชีวิตควรเป็นอย่างไร จากหน่วยการเรียนรู้การพัฒนากายและจิต มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณาทั้งภาคทฤษฎีและภาคการปฏิบัติ ผลการเปลี่ยนแปลงที่เทียบเคียงได้ชัดเจนคือ ผลประเมินก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับ E แต่ภาพหลังการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้วยความรู้ถึงระดับ B+ และความรู้เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น จากหลักสูตรรายงานการวิจัยเกี่ยวกับบริบทและศักยภาพชุมชนที่กลุ่มนักศึกษาลงพื้นที่วิจัย รู้และเข้าใจสภาพทั่วไปของชุมชน ปัญหาชุมชน
 - 2) **ด้านพฤติกรรมและทักษะปฏิบัติ** นักศึกษามีการเปลี่ยนด้านทักษะปฏิบัติและพฤติกรรมโดยรวมเกี่ยวกับวิชาการถ่ายภาพโฆษณา จากที่มีทักษะตามความสามารถในการปฏิบัติงานระดับต่ำ พัฒนาขึ้นเป็นความสามารถระดับปานกลางค่อนข้างสูง จากการสังเกตและประเมินจากผลงานมอบหมาย แต่ละกลุ่มงานจะได้รับผลการประเมินระดับ A เป็นส่วนใหญ่ สามารถทำงานเป็นกลุ่มโดยอิสระ ไม่ต้องกำกับดูแลจากอาจารย์ผู้สอน ผลงานสำคัญคือ ต้นฉบับสิ่งพิมพ์โฆษณาที่มีภาพถ่ายเป็นองค์ประกอบ สามารถนำไปจัดพิมพ์ใช้ในสถาน-

การณ์จริง และส่งผลต่อการแก้ไขปัญหามุมชนที่เกี่ยวกับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

- 3) ด้านจิตใจ จากผลของการเรียนรู้ที่นักศึกษาเข้าใจชีวิต ส่งผลต่อการพัฒนาจิตใจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ นิสัย จากที่เข้าเรียนสาย รับผิดชอบต่ำ ไม่ตรงต่อเวลา ทำงานไม่เป็นระบบ และมีสมาธิช่วงสั้นๆ เปลี่ยนเป็น ผู้ที่มีนิสัยที่พึงประสงค์ในการทำงาน เข้าเรียนตรงเวลา รับผิดชอบ ทำงานเป็นระบบ มีสติและสมาธิในการทำงานสูงขึ้น เอาชนะปัญหาและอุปสรรคการทำงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ในระดับดี

1.3.2 การเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของประชาชนผู้ร่วมวิจัยที่ผ่านกระบวนการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น จากจำนวนผู้เข้าร่วมในกระบวนการวิจัยทั้งที่เป็นกรรมการ แกนนำของกลุ่มและสมาชิก 10 กลุ่มผลิตภัณฑ์ซึ่งรวม 10 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่อไปนี้

- 1) ด้านความรู้ ความรู้ใกล้ตัวที่สุด คือ การเรียนรู้และมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง มีความเข้าใจในสภาพความเป็นจริงของการผลิตและการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาคืออะไร เพราะอะไร เป้าหมายและความต้องการของชุมชนคืออะไร และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหายุ่งยากได้เงื่อนไขการโฆษณาสินค้าชุมชนได้อย่างไร รวมทั้งความรู้ที่เกิดจากกระบวนการวิจัยที่ชุมชนเรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปใช้ในระดับค่าเฉลี่ยมาก ซึ่งได้แก่ แนวทางแก้ไขปัญหาสินค้าชุมชน กระบวนการถ่ายภาพโฆษณา แนวทางการผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณา การเขียนจุดประสงค์ทางการตลาด การเขียนกิจกรรมทางการตลาด และการเขียนแผนสื่อโฆษณาสำหรับสินค้าชุมชน การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาที่แท้จริงของชุมชน การออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา ปัญหาการตลาดสินค้าชุมชนและการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายทางการตลาด
- 2) ด้านเทคนิค ได้วิธีการการวิเคราะห์ปัญหาและการกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา ได้วิธีการถ่ายภาพเพื่อการโฆษณาและกระบวนการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา พัฒนาทักษะการเรียนรู้โดยการบันทึกข้อมูลต่างๆ
- 3) ด้านจิตใจ สามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น มีจิตใจเปิดกว้างเรียนรู้จากประสบการณ์ผู้อื่น และกลุ่มความคิดผลิตภัณฑ์อื่นในการแก้ไขปัญหาการทำงานทั้งด้านการผลิตและการตลาด

1.4 ปัญหาการสื่อสารการตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และผลการแก้ไขปัญหาในการใช้สิ่งพิมพ์ที่มีภาพถ่ายโฆษณาเป็นองค์ประกอบ

ปัญหาหลักของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์คือปัญหาด้านการตลาด โดยเฉพาะขอการจำหน่ายสินค้าอยู่ในปริมาณจำกัด ไม่สอดคล้องกับศักยภาพการผลิต จากการวิเคราะห์องค์ประกอบอื่นทางการตลาด ไม่ว่าจะเป็นตัวผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย มีความสำคัญเป็นอันดับรอง ปัญหาสำคัญลำดับแรก คือ การสื่อสารหรือการส่งเสริมการตลาด ที่ไม่สามารถดำเนินการให้ได้ผลอย่างเต็มที่ ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่รู้จัก ผู้บริโภคขาดข้อมูล ความรู้ ขาดความเชื่อมั่นในตัวผลิตภัณฑ์ ผลการวิเคราะห์ปัญหานำไปสู่การผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณาโดยใช้ภาพถ่ายเป็นองค์ประกอบมีการจัดอบรมแกนนำและสมาชิกกลุ่มการผลิตเพื่อเขียนแผนงานตลาดและแผนสื่อโฆษณา นำสิ่งพิมพ์โฆษณาไปใช้ตามแผนและทำการติดตามผลการใช้สื่อตามแผนงานฯ พบว่าสิ่งพิมพ์โฆษณาทั้ง 10 ชุด ซึ่งประกอบไปด้วยแผ่นพับและภาพโฆษณา 4 สี ของแต่ละผลิตภัณฑ์ส่งผลกระทบต่อ การสื่อสารการตลาด มีผลิตภัณฑ์ที่ขอยอดจำหน่ายสูงกว่าปกติประมาณ 3 เท่า จำนวน 6 ผลิตภัณฑ์ มียอดขายคงที่เพราะกระแสความคิดเห็นการบริโภคน้ำดื่มสมุนไพรจากสื่อมวลชน 1 ผลิตภัณฑ์ มุ่งใช้สื่อเพื่อสร้างภาพลักษณ์ 1 ผลิตภัณฑ์ และผล การใช้สื่อไม่ประสบผลสำเร็จอันเนื่องมาจากโครงสร้างของสร้างของกลุ่มการผลิตไม่เข้มแข็งประกอบกับการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไม่เข้มข้นพอ

2. แนวคิดและองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

- 2.1 แนวคิดและองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ผลการวิจัยได้สะท้อนและยืนยันแนวคิดการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ว่ามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ต้องมีความชัดเจนในแนวคิดการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นว่าเป็นการผสมผสานภารกิจต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษาเข้าด้วยกัน ให้กลมกลืนและปฏิบัติตามพันธกิจหรือหน้าที่ภายใต้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างมีคุณภาพและสุนทรียภาพ โดยหลักการสำคัญคือการใช้ปรัชญา อุดมการณ์ เป้าหมายของสถาบันฯ เป็นหลัก ทำการแปลงภารกิจสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรมด้วยชุดภาษาที่สื่อความหมายได้คือ พันธกิจ ซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องดำเนินการ ใช้ปัญหาท้องถิ่นเป็นตัวตั้งในการจัดการศึกษาแล้วจัดกระบวนการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการให้สอดคล้องกันตามธรรมชาติรายวิชา ใช้เทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษาแบบต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้แก่ การสอนแบบเน้นปัญหา (Problem Based Learning) การ

สอนแบบเน้นการวิจัย (Research Based Learning) และใช้การสอนแบบอื่นๆ ผสมเช่น การฝึกปฏิบัติ การบรรยายสรุป และการอภิปรายประกอบ ขยายขอบเขตการจัดการศึกษาให้เชื่อมโยงกับปัญหาชุมชน นำผลลัพธ์การจัดการศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการบูรณาการฯ ให้เหมาะสมและถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ไม่แปลกแยกหรือเพิ่มภาระงาน แต่ถือว่าเป็นการการเรียนรู้ การแก้ปัญหาและการวิจัยคือ เครื่องมือการพัฒนาคนและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

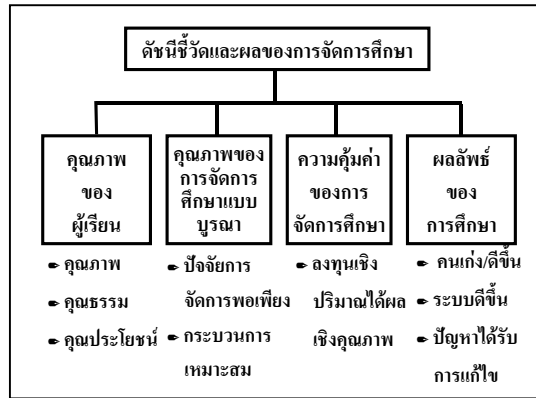
2.2 **องค์ความรู้เกี่ยวกับการถ่ายภาพโฆษณา** องค์ความรู้การถ่ายภาพโฆษณาที่ถูกนำมาประยุกต์ในการวิจัย เพื่อการแก้ปัญหาชุมชน กรณีการถ่ายภาพสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นองค์ความรู้หลักที่ผู้ประยุกต์จะต้องเข้าใจแนวคิด หลักการและแนวทางการประยุกต์ จากผลการวิจัยได้สะท้อนความคิดและหลักการที่เป็นองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการถ่ายภาพโฆษณาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ

2.2.1 แนวคิดพื้นฐานในการถ่ายภาพโฆษณา การถ่ายภาพโฆษณาเป็นการประยุกต์ศิลปด้านทัศนศิลป์มารับใช้เป้าหมายทางการตลาด โดยมีความมุ่งหมายที่ใช้ภาพถ่ายเป็นองค์ประกอบหนึ่งในชิ้นงานโฆษณา ให้ทำหน้าที่ดึงดูดความสนใจและโน้มน้าวกลุ่มเป้าหมายโดยการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ ภาพถ่ายโฆษณาจึงมีความสำคัญต่อผู้ที่ทำงานด้านการตลาดและด้านการสื่อสารการตลาด การใช้ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา มีหลากหลายรูปแบบตามการสร้างสรรค์ของนักสร้างสรรค์งานโฆษณา สำหรับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หากตัวผลิตภัณฑ์ไม่เด่นก็ใช้การจัดวัสดุประกอบฉากช่วยเสริมให้ภาพถ่ายเด่นขึ้น

2.2.2 การวางแผนและการเตรียมการถ่ายภาพโฆษณา การจะวางแผนและเตรียมการถ่ายภาพโฆษณาได้ก็ต่อเมื่อผลลัพธ์การออกแบบร่างการถ่ายภาพโฆษณาออกมาสมบูรณ์ ได้ทราบรายละเอียดของภาพโฆษณาและภาพถ่ายที่จะนำมาใช้ประกอบทุกฝ่ายทำความเข้าใจร่วมกันในแบบร่างและจัดองค์ประกอบ ผู้แสดง ฉาก วัสดุประกอบภาพให้ได้ตามแบบร่าง (Layout)

2.2.3 วัสดุอุปกรณ์การถ่ายภาพที่สำคัญได้แก่ กล้องถ่ายภาพ เลนส์ถ่ายภาพ ฟิล์มถ่ายภาพและอุปกรณ์เกี่ยวกับแสงเพื่อการถ่ายภาพ การถ่ายภาพสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์การถ่ายภาพตามความจำเป็นพื้นฐานเพื่อที่จะเป็นแนวทางให้ประชาชนในพื้นที่สามารถถ่ายภาพโฆษณาได้เองในวันข้างหน้า ดังนั้นกล้องที่ใช้คือกล้อง สะท้อนภาพเลนส์เดี่ยว 35 มม. แผ่นสะท้อนแสงที่เป็นโฟมและผ้าสีขาว

- 2.2.4 แสงเพื่อการถ่ายภาพ แสงสำหรับการถ่ายภาพในชุมชนเน้นการใช้แสงธรรมชาติเป็นหลักและเพื่อป้องกันการเกิดเงาแข็งควรจะใช้แสงในร่ม อุปกรณ์ในการแก้ไขแสงควรจะใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เช่นผ้าหรือโคม เป็นต้น
- 2.2.5 การจัดแสงเพื่อการถ่ายภาพ เน้นการจัดแสงเพื่อให้เป็นธรรมชาติหรือเลียนแบบธรรมชาติมากที่สุด และหากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ไฟ ก็ใช้ไฟแสงสว่างเพียง 1 ถึง 2 ดวง เพื่อการเรียนรู้ของประชาชนในการทำความเข้าใจศัพท์เทคนิคบางคำ ไฟที่ต้องมีเสมอคือไฟหลัก ส่วนไฟเสริมใช้แผ่นสะท้อนที่ทำจากโคมหรือแผ่นกระดาษสีขาวสะท้อนแสงช่วย
- 2.2.6 การถ่ายภาพในสตูดิโอ เนื่องจากพื้นที่ชุมชนมีสภาพที่แตกต่างกันประกอบกับช่วงการบูรณาการจัดการศึกษาอยู่ในช่วงฤดูฝน ดังนั้น การถ่ายภาพภายในอาคาร บ้านเรือน โรงเรียน ซึ่งเป็นทางเลือกที่ต้องดัดแปลงใช้เป็นสตูดิโอชั่วคราวในการถ่ายภาพ โดยเน้นเป็นสตูดิโอพื้นฐานแบบง่ายที่ชาวบ้านสามารถทำได้ โดยให้มีเฉพาะบริเวณพื้นที่จัดเตรียมเพื่อการถ่ายภาพ เวลาปฏิบัติงานงดการเปิดไฟแสงสว่างของอาคาร ใช้ผ้าเป็นฉาก กับสามารถดัดแปลงกล่องกระดาษแข็งให้เป็นกล่องแสงนุ่ม ใช้แผ่นกระดาษไขเขียนแบบทำเป็นแผ่นกรองแสงได้
- 2.2.7 เทคนิคพื้นฐานการถ่ายภาพ การถ่ายภาพโฆษณาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ใช้เทคนิคพื้นฐานการถ่ายภาพโฆษณาการถ่ายภาพ 3 เทคนิค คือ การถ่ายภาพหุ่นนิ่ง การถ่ายภาพบุคคล และการถ่ายภาพสถาปัตยกรรม โดยเน้นให้วัตถุที่ถูกถ่ายมีความโดดเด่น เป็นธรรมชาติ ให้มี 3 มิติโดยแสงและเงาช่วย ตามหลักการออกแบบแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิดของภาพโฆษณาและประเภทของผลิตภัณฑ์
- 2.2.8 เทคนิคการถ่ายภาพโฆษณา หมายถึง การถ่ายภาพให้ได้ตามแบบร่างที่วางแผนและเตรียมการมา ให้สอดคล้องกับแนวคิดและสาระการโฆษณา เนื่องจากชิ้นงานสิ่งพิมพ์โฆษณาเป็นงาน 4 สี ดังนั้น ต้นฉบับที่ใช้จึงควรเป็นสไลด์สี มีการทดสอบภาพโดยใช้ฟิล์มทดสอบก่อนการถ่ายภาพจริงและถ่ายภาพหลายระยะ หลายระดับแสง เพื่อเลือกภาพที่ดีที่สุด ให้ภาพที่ออกมามีส่วนตามจริง ชัดเจน สื่อความหมายได้ตามเป้าหมาย กรณีที่ภาพมีข้อบกพร่อง สามารถนำมาแก้ไขโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโฟโต้ช้อป (Photo shop) เพื่อให้ได้สีและแสงตามที่ต้องการ
- 2.3 ดัชนีวัดและผลของการบูรณาการจัดการการศึกษาเพื่อท้องถิ่น
- จากผลการวิจัยดังกล่าว พอที่จะสังเคราะห์ดัชนีชี้วัดและผลของการบูรณาการจัดการการศึกษาเพื่อท้องถิ่นได้ดังภาพที่ 6.2

ภาพที่ 6.1 แสดงดัชนีชีวิตผลของการจัดการศึกษา

1. คุณภาพของผู้เรียน พบว่าถ้าผ่านกระบวนการศึกษาเชิงบูรณาการ ผลการเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนายจะแสดงออกถึงความเป็นผู้มีคุณภาพ ผลการเรียนรู้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีคุณธรรมพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและการทำงาน เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม
2. คุณภาพของการจัดการศึกษาแบบบูรณาการขึ้นอยู่กับปัจจัยที่พอเพียง ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างและระบบ พันธกิจ สิ่งอำนวยความสะดวก หลักสูตรและคน รวมทั้งกระบวนการจัดการต้องมีการสอดประสานอย่างผสมผสานกลมกลืนและเหมาะสม
3. ความคุ้มค่าของการจัดการศึกษา เนื่องจากการใช้ปัจจัยต่างๆ มีคุณลักษณะที่เป็นทรัพยากรที่ใช้จ่ายเชิงปริมาณ แต่ผลลัพธ์จะตอบสนองในเชิงคุณภาพเพราะเป็นการพัฒนาคน
4. ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาพบว่า ผู้คนเก่งขึ้น ระบบดีขึ้น และปัญหาที่เกี่ยวข้องมีส่วนได้รับการแก้ไข

2.4 มิติของการบูรณาการการจัดการศึกษา

ภาพมองของการบูรณาการการจัดการศึกษาจะเป็นการผสมผสานพันธกิจของสถาบันราชภัฏอย่างน้อย 3 – 4 ภารกิจ คือ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในแนวราบและพุ่งเป้าไปที่ปัญหาท้องถิ่นให้ได้รับการแก้ไขหรือการพัฒนา โดยเอาชุมชนเป็นตัวตั้ง เป็นมิติแนวตั้ง ดังภาพที่ 6.2

ภาพที่ 6.2 แสดงมิติของการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น

3. ข้อสังเกตและข้อเสนอจากการวิจัย

3.1 ข้อสังเกตจากการวิจัย

3.1.1 ความสอดคล้องของข้อมูลที่เกิดจากกิจกรรมวิจัย ผลของข้อมูลที่เกิดจากกิจกรรมวิจัยตลอดกระบวนการมีความสอดคล้องกันตั้งแต่ขั้นการเตรียมการก่อนการจัดกิจกรรมบูรณาการการจัดการศึกษา กล่าวคือ ผลลัพธ์ของช่วงเตรียมการสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคเรียนปกติได้จริง และมีการบูรณาการพันธกิจอื่นๆ โดยยึดพันธกิจการเรียนการสอนเป็นหลัก ข้อมูลที่เกิดขึ้นนำไปสู่การตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1, 2 และ 3 บางส่วน ผลลัพธ์ช่วงที่ 2 ที่เป็นต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาที่ผ่านการวิจัยและพัฒนา เป็นปัจจัยนำเข้าสู่การวิจัยช่วงที่ 3 โดยนำไปจัดพิมพ์เป็นสิ่งพิมพ์โฆษณา เพื่อใช้ในแผนงานตลาดและแผนงานโฆษณาที่กลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จัดทำ จากผลการติดตามการเปลี่ยนแปลงเชิงการพัฒนาของประชาชนที่ร่วมวิจัยและผลการใช้สิ่งพิมพ์โฆษณาสามารถประมวล วิเคราะห์ผล ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้

3.1.2 ผลของการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้ง 4 วัตถุประสงค์ สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครบถ้วน ดังรายละเอียดที่เสนอในข้อที่ 1 กล่าวคือ ผลสรุปการวิจัยตอบตามข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละกิจกรรมการวิจัยที่นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ คำตอบดังกล่าวนำไปสู่การได้แนวคิด หลักการ วิธีการ ปัจจัย เงื่อนไขการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ตลอดจนสะท้อนผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับต่างๆ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมของทีมนักวิจัยและชุมชนที่ร่วมวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย อาจารย์ นักวิจัย นักศึกษาผู้ร่วมวิจัย กับผู้นำชุมชนและองค์กรสนับสนุน การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จะมีความเข้มข้นตามบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ กรณี

ชาวบ้าน ประธานกรรมการจะมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือกรรมการ และสมาชิกตามลำดับ ส่วนนักศึกษาจะมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการวิจัยใน ระยะที่ 2 ช่วงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งเป็นช่วงการบูรณาการ การจัดการศึกษา เนื่องจากกลุ่มนักศึกษามีถึง 89 คน จาก 2 หมู่เรียน การทำงาน วิจัยจึงถูกแบ่งออกเป็น 10 กลุ่มตามผลิตภัณฑ์ ตลอดกระบวนการวิจัยมีกลุ่ม นักศึกษาที่ตั้งใจ สนใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมเต็มที่ 6 กลุ่ม มีส่วนร่วมปานกลาง 3 กลุ่มและกลุ่มที่ขาดความความตั้งใจ 1 กลุ่ม โดยเป็น กลุ่มที่มีสมาชิกที่กลุ่มอื่นไม่ให้เข้าร่วมงานเพราะขาดความตั้งใจ ความใส่ใจ เกือบทุกรายวิชาอันเนื่องมาจากปัญหาคุณลักษณะนิสัย และปัญหาส่วนตัว อื่นๆ แม้อาจารย์ผู้สอนจะคอยกระตุ้นติดตามตลอดเวลา จึงส่งผลต่อการเรียน ที่ผ่านการประเมินในระดับต่ำ กลุ่มชาวบ้านที่ร่วมวิจัยจะเป็นแกนนำของแต่ละกลุ่ม ประมาณกลุ่มละ 5 – 10 คน ที่มีส่วนร่วมตลอด ส่วนสมาชิกจะมา ร่วมบ้างแต่ไม่ต่อเนื่องเพราะติดภาระงานประจำในการเลี้ยงชีพ เวลาจึงเป็น ปัจจัยและเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม กิจกรรมการมีส่วนร่วม ได้แก่

- (1) การร่วมอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก นักศึกษาและอาจารย์นักวิจัย
- (2) การร่วมออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- (3) การถ่ายภาพโฆษณาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- (4) การจัดทำแผนการตลาดและแผนสื่อโฆษณา

ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมอภิปรายในประเด็นต่างๆ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสมาชิกพยายามถ่ายทอดประสบการณ์ และข้อมูลในการทำผลิตภัณฑ์ที่ผ่านมาของกลุ่ม การค้นหา การชี้ประเด็น ปัญหาของกลุ่ม โดยเฉพาะในด้านการจัดการ การตลาด เทคนิควิธีการ พัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ เสนอแนวทางการสนับสนุนและ ช่องทางการจัดจำหน่ายในรูปแบบต่างๆ เพื่อขยายตลาดผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม การร่วมออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา ค้นหาจุดเด่นในตัวผลิตภัณฑ์ เน้นเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ของตนเอง สรรหาถ้อยคำหรือสำนวนภาษาที่สะดุดตาสะดุดใจ นำเทคนิควิธีการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อสื่อให้เห็นถึงกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์ ที่จะนำเสนอในสื่อโฆษณา มีการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ ก่อนที่จะนำลง มาถ่ายภาพโฆษณา จัดผลิตภัณฑ์ที่ต้องการนำมาถ่ายภาพ จัดเตรียมสถานที่ การดูสภาพภูมิอากาศ ถ้อยคำ สำนวนภาษาที่จัดเตรียมไว้ จาก วัสดุที่จะนำ มาประกอบให้สวยงาม บุคลากรที่จะเป็นผู้แสดงประกอบภาพถ่ายและร่วม จัดทำแผนงานตลาดและแผนสื่อโฆษณาก่อนการนำสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาไปใช้

- 2) การเรียนรู้ เนื่องจากการวิจัยเน้นกระบวนการเพื่อให้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัย ผลการวิจัยที่เกิดจากกิจกรรมวิจัย ได้สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง เช่น

- (1) นักวิจัย ในฐานะเป็นอาจารย์ผู้สอนได้เกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาหลักสูตร การปรับแนวการสอนและแผนการเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยไม่ทิ้งเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรกลาง การวิจัยเป็นคำตอบของการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่สามารถผสมผสานภารกิจสำคัญของสถาบันราชภัฏสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา กรมสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ทั้งด้านการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการแก่ชุมชนไว้ด้วยกัน เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณาให้สามารถประยุกต์สู่ปัญหาในชีวิตจริง ทำให้วิชาการมีความทันสมัยและร่วมสมัย ตลอดจนมีความเข้าใจปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการสื่อสาร การตลาดของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- (2) นักศึกษา นอกจากผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาที่ตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ คือ นักศึกษาจะได้โอกาสในการสร้างงาน การทำงานในระดับชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น เพราะกระบวนการวิจัยมีส่วนหล่อหลอมบุคลิกภาพของนักศึกษาจากสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น
- (3) ชาวบ้าน ได้เรียนรู้ ได้รู้จักตนเองและชุมชน เกิดการเรียนรู้เทคนิคใหม่ๆ และเรียนรู้ข้ามกลุ่มสามารถเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกลุ่มการผลิตอื่นๆ

- 3) การเปลี่ยนแปลงระบบของสถาบันฯและในชุมชน

- (1) การเปลี่ยนแปลงระบบของสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ และเครือข่ายสถาบันราชภัฏ

ผลการวิจัยได้สะท้อนให้ผู้บริหารสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ระดับสูงสุด คือ อธิการบดี ถือเป็นนโยบายหนึ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ได้ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือการพัฒนาท้องถิ่น มีการรับรองครุ ศูนย์ประสานงานวิจัยท้องถิ่น สถาบันราชภัฏโพธิ์สัตยา ให้เป็นหน่วยงานอิสระภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันฯดังกล่าวในภาคผนวก ก. ตลอดจนแต่งตั้ง

ตั้งให้นักวิจัยเป็นกรรมการดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ดัง
คำสั่งในภาคผนวก ก.

(2) สำนักงานสภาพัฒนาการวิจัยและเครือข่ายสถาบันราชภัฏ

ผลการวิจัยไม่เพียงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสถาบัน
แต่ส่งผลต่อการเรียนรู้ข้ามสถาบันในรูปแบบเครือข่ายสถาบันราชภัฏ
เชิญให้ผู้วิจัยไปนำเสนอผลการวิจัยดังเอกสารในภาคผนวก ก.
โดยแยกเป็น

1. เชิญโดยสำนักงานสภาพัฒนาการวิจัย 3 ครั้ง ในการนำ
เสนอแก่กลุ่มนักวิจัยการท่องเที่ยว การวิจัยวิสาหกิจชุมชน
และกลุ่มอธิการบดีพร้อมผู้บริหารงานวิจัยของสถาบันราช-
ภัฏทั่วประเทศ
2. เชิญโดยสถาบันราชภัฏ 10 ครั้ง ได้แก่สถาบันราชภัฏ
นครปฐม สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี สถาบันราชภัฏ
กำแพงเพชร สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ สถาบันราชภัฏ
ลำปาง สถาบันราชภัฏเชียงราย สถาบันราชภัฏพิบูล-
สงคราม และบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

(3) การเปลี่ยนแปลงในชุมชน

ชุมชนที่เข้าร่วมกระบวนการวิจัยมีการปรับตัว เช่น การ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ การขยายผลิตภัณฑ์จากที่มีอยู่เดิมให้มีผลิต-
ภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ชุมชนมีความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดวัฒน-
ธรรมาภิบาลข้อมูลและการใช้ข้อมูลในการทำงาน มีแนวคิด
ในการโฆษณาผลิตภัณฑ์ผ่านสิ่งพิมพ์พื้นฐาน เช่น แผ่นปลิวและ
แผ่นปิด

กับได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในการเผยแพร่ผล
การวิจัยทั้งหนังสือพิมพ์ในท้องถิ่น เว็บไซต์ของสำนักงานกอง
ทุนสนับสนุนการวิจัย (สนง.ภาค) และสื่อวิทยุ ทำการสัมภาษณ์
ออกอากาศรายการหน้าต่างเชียงใหม่ 1 ครั้ง (ดังภาคผนวก ก.)

3.1.3 ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขจากการวิจัย กระบวนการวิจัยมีปัญหา อุปสรรคและ
การแก้ไข ดังนี้

- 1) กลไกสถาบัน เนื่องจากการวิจัยเชิงบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น
เป็นเรื่องใหม่และมีรายละเอียดในการดำเนินงานที่ต้องเชื่อมโยงกับกลไก
สถาบันฯ หลายจุด ปัญหาหลักๆ เกิดจากโครงสร้างกลไก การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก เช่น ห้องปฏิบัติการที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน ที่เรียนพร้อมกัน 2 หมู่เรียน จำนวนนักศึกษา 89 คน และห้องปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณาที่สมบูรณ์ไม่มี ที่มีอยู่เป็นห้องที่ดัดแปลงจากห้องเก็บของใต้อาคาร ซึ่งคับแคบและไม่ถูกสุขลักษณะ เครื่องมืออุปกรณ์ตามความจำเป็นพื้นฐาน รายวิชาไม่พอเพียง ซึ่งแก้ปัญหาโดยใช้สถานที่นอกสถาบัน และยืมปัญหาจากที่อื่นๆ รวมทั้งของผู้สอนมาเสริม ระบบรถขนส่งในการนำนักศึกษาไปปฏิบัติกิจกรรมนอกสถานที่ ไม่สามารถสนับสนุนได้ ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยการเช่ารถยนต์รับจ้าง

- 2) คน ซึ่งได้แก่ นักศึกษาและชาวบ้าน หลังจากที่ได้สร้างความเข้าใจจากการปฐมนิเทศแล้วในทางปฏิบัติ นักศึกษาขาดความเคยชินในการวางแผนการเรียนอย่างเป็นระบบ และการใช้เวลาในการเรียนการนัดหมายการทำงาน จึงมีความคลาดเคลื่อน ผู้สอนต้องใช้การตรวจและประเมินผลงานตามลำดับการเรียน สนับสนุนปัจจัยในการออกปฏิบัติการวิจัย และติดตามสนับสนุนให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือในพื้นที่วิจัย ส่วนชาวบ้าน ปัญหาหลักคือเรื่องเวลาการนัดหมาย เวลาทำกิจกรรมให้ครบถ้วน เป็นเรื่องยาก ประกอบกับหากมีกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีนัดหมายต่างๆ ก็จะถูกเลื่อนออกไปโดยอัตโนมัติ
- 3) สภาพแวดล้อม ช่วงที่ 2 ของการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่นักศึกษาต้องเรียนตามแผนการเรียนปกติ เป็นช่วงฤดูฝน ทำให้มีปัญหาด้านแสงสว่างและสถานที่การประกอบกิจกรรม ซึ่งแก้ไขโดยใช้อุปกรณ์การถ่ายภาพโฆษณาแบบเคลื่อนที่ปฏิบัติงานแต่ก็ส่งผลต่อการชำรุดของอุปกรณ์ ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากที่วางแผนและเตรียมการแก้ไขโดยใช้งบประมาณในหมวดเดียวกันมาชดเชย
- 4) การอนุมัติเงินงวดงบประมาณการวิจัย ซึ่งต้องดำเนินการตามสัญญาทุนวิจัย มีความล่าช้าอันเนื่องมาจากการตรวจสอบเอกสารรายงานความก้าวหน้าการวิจัยเพื่อพิจารณาเงินรอบต่อไป ทำให้กิจกรรมวิจัยบางกิจกรรมต้องรองบประมาณ ปัญหานี้ไม่สามารถแก้ไขได้ ต้องปล่อยให้ผ่านไปตามกลไกและทำเรื่องขออนุมัติขยายระยะเวลาการวิจัยออกไป

3.1.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอต่อการพัฒนางานวิจัย เพื่อที่จะสนับสนุนให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอดังต่อไปนี้

- 1) เนื่องจากการวิจัยที่มีกระบวนการเรียนการสอนจากปฏิทินวิชาการของสถาบันเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย ดังนั้นการดำเนินการด้านสัญญาทุนควรให้ทันกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริง
- 2) ชุมชนควรมีกิจกรรมเชิงรณรงค์เพื่อสร้างการตื่นตัวในการใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือการพัฒนาชุมชน
- 3) จัดปัจจัยและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องการวิจัยให้สามารถรองรับการบูรณาการการจัดการศึกษาเอื้ออำนวยอย่างเต็มศักยภาพ
- 4) มีการทบทวนเป้าหมาย ทิศทาง พันธกิจสถาบันราชภัฏให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และเอาจริงเอาจังในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติโดยใช้การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นเป็นรูปธรรมของการปฏิบัติการ
- 5) แนวการเรียนที่เอื้อต่อการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ต้องให้มีความเหมาะสมกับบุคคล ชุมชนพื้นที่ ประเด็นปัญหา และฤดูกาล

3.2 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น

การบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณาอาจนับได้ว่าเป็นโครงการศึกษานำร่อง (Pilot Study) ที่จะพัฒนาเป็นนวัตกรรมในการจัดการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างกรณี สถาบันราชภัฏที่กระจายอยู่ทั่วประเทศและมีความใกล้ชิดชุมชน ดังนั้นเพื่อให้การบูรณาการฯ มีความสมบูรณ์จึงมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

- 3.2.1 สถาบันราชภัฏถือเป็นนโยบายในการส่งเสริมให้อาจารย์ทำงานวิจัยในเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 3.2.2 สถาบันราชภัฏควรจัดระบบโครงสร้างและกลไกในการสนับสนุนการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวและสามารถปฏิบัติได้
- 3.2.3 สถาบันราชภัฏควรกำหนดและปฏิบัติการการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกภารกิจ
- 3.2.4 สถาบันราชภัฏควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นให้พอเพียงและเต็มศักยภาพ
- 3.2.5 ให้โอกาสชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินการและการประเมินการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ตลอดจนมีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอเพื่อการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

- 3.3.1 การใช้ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและองค์กรชุมชน
- 3.3.2 การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาสากลการถ่ายภาพโฆษณาเพื่อการสร้าง เศรษฐกิจชุมชน

- 3.3.3 การประยุกต์องค์ความรู้สากลให้เหมาะสมกับบริบทชุมชนท้องถิ่นไทย
- 3.3.4 องค์ความรู้ที่เหมาะสมเกี่ยวกับการถ่ายภาพโฆษณาเพื่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และ
ชิ้นงานโฆษณาผลิตภัณฑ์ชุมชน

บรรณานุกรม

- กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ. สถาบันราชภัฏ : ศูนย์ศึกษาและปฏิบัติการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. โรงพิมพ์อักษรไทย: กรุงเทพฯ, 2536.
- โครงการศูนย์ประสานงานวิจัยท้องถิ่นราชภัฏโพธิ. รายงานความก้าวหน้าโครงการฯ เสนอต่อสำนักงานสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. เชียงใหม่ : ศูนย์ประสานงานวิจัยท้องถิ่นราชภัฏโพธิ์สัตยา, 2545.
- ทิตนา แคมมณีและสร้อยสน สกลรักษ์. แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ, 2541.
- ประเวศ วะสี. วิถีบูรณาการ : ทางออกทางภูมิปัญญา. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย : กรุงเทพฯ, 2541.
- ประสิทธิ์ จันเสรีกร. เทคนิคการถ่ายภาพแบบสมบูรณ creative photography. กรุงเทพฯ: หจก. อิมเมจ โฟกัส, ม.ป.ป.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). เพื่ออนาคตของการศึกษาไทย การศึกษา : พัฒนาการหรือบูรณาการ. ธรรมสภา : กรุงเทพฯ , 2544.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). หยาดเพชร หยาดธรรม ภูมิปัญญาเพื่อการศึกษาไทย. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว : กรุงเทพฯ, 2542.
- พร ศรีจันทร์และนวนน้อย ไทวระ. “ขบวนการผลิตชิ้นงานโฆษณา” . ซุปเปอร์เออี. โรงพิมพ์กรุงเทพ: กรุงเทพฯ, 2530.
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. เทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย: กรุงเทพฯ, 2543.
- ยุค ศรีอาริยะ. ภูมิปัญญาบูรณาการ ตอนที่ 8 ในบทความพิเศษ 10 ตอนจบ. มติชนสุดสัปดาห์ 19,998 (5 ตุลาคม 2540) หน้า 30
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ, 2543.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ, 2543.
- ศศิยา วิจิตรจามรี. “เรียนรู้จากปัญหา” หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ประจำวันพุธที่ 8 ตุลาคม 2546.
- สมาน เถระการ. การถ่ายภาพเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 34. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง, 2543.
- สมพงษ์ บุญเลิศ. “เทคนิคการถ่ายภาพ” เอกสารประกอบการบรรยายการถ่ายภาพโฆษณา สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2540. (อัคราณา)
- สาโรช บัวศรี. บูรณาการหนังสือความรู้สำหรับครู. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ : กรุงเทพฯ, 2541.

สีหศักดิ์ ชุมสาย ณ อยุธยา. การสร้างสรรค์และผลิตสื่อโฆษณา หน่วยที่ 9 – 15 . พิมพ์ครั้งที่ 5.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : นนทบุรี, 2538.

สุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาพนิ่งภาพยนตร์. พิมพ์ครั้งที่ 12.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : นนทบุรี, 2542.

สุธรรม อารีกุล. รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ประเด็นการ
ศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : กรุงเทพฯ, 2540.

สุนน อมรวิวัฒน์. หลักสูตรทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช : กรุงเทพฯ, 2544.

สุมิตรา ชันตยาภรณ์. “เทคนิคการจัดแสง” เอกสารประกอบการบรรยาย การถ่ายภาพโฆษณา
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตกรุงเทพ, ม.ป.ป. (อัดสำเนา)

สุรพงษ์ เอี่ยมพิชัยฤทธิ์และคณะ. เทคนิคการจัดแสง. แผนกวิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์
วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ : กรุงเทพฯ, ม.ป.ป.

สุรพล มโนวงศ์. “การถ่ายภาพในสตูดิโอ” เอกสารประกอบการบรรยาย การถ่ายภาพโฆษณา
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเชียงใหม่, ม.ป.ป. (อัดสำเนา)

เสริมศรี ไชยสรและคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องบูรณาการในหลักสูตร : ลักษณะของหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้นและปัญหาการจัดในเขตการศึกษา8. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. บริษัท พิมพ์ดี
จำกัด. กรุงเทพฯ, 2543.

อำพล จินดาวัฒน์(บรรณาธิการ). ส่องกล้องมองวิทยาลัย. บริษัท ยุทธรินทร์การพิมพ์ จำกัด :
กรุงเทพฯ, 2541.

Braham, Bert.. **The Graphic Arts Studio Manual**. London: Robert Adkinson Limited, 1986.

Busselle, Michael. **Basic Photography** London: Focal Press, 1986.

Chickering, A.W., Reisser, L. Education and Identity. Jossey-Bass : San Francisco, 1993.

Davies. Adrain. **The Encyclopedia of Photography Techniques**. Singapore: Quarto
Publishing Plc. 2000.

Fruchtman, Jerry. **Pro Techniques of Studio Photography**. Los Angeles: Price Stern Sloan, Inc.,
1986

Hicks, Roger and Schultz Frances. **Learning to Light**. London: Collins and Brown Ltd. 1998.

Langford Michael. **The Complete Encyclopedia of Photography**. London: Ebury press, 1983.

Palasthira Spha Teddy. **A Print of View**. Bangkok: The Post Publishing Co., Ltd., 1985.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือการวิจัย

- ๖ แนวการสอน
- ๖ แผนการเรียนรู้
- ๖ แบบสังเกต
- ๖ แบบประเมิน
- ๖ แบบสอบถาม
- ๖ ประเด็นการสนทนากลุ่ม

1. แนวการสอนรายวิชา รายวิชา 3063204 (การถ่ายภาพโฆษณา)

1.1 คำอธิบายรายวิชา

บทบาทของการถ่ายภาพโฆษณา การวางแผน ออกแบบ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเทคนิคการใช้เครื่องมือ ในการถ่ายภาพโฆษณา ปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณาประเภทต่างๆ โดยเน้นวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ โน้มน้าวกลุ่มเป้าหมาย

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

ผู้เรียนเข้าใจบทบาทการถ่ายภาพโฆษณา สามารถวางแผนการถ่ายภาพโฆษณาได้ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายภาพโฆษณาประเภทต่างๆได้ตามแนวคิดการโฆษณา สามารถประยุกต์หลักการ ทักษะการถ่ายภาพโฆษณาเพื่อชีวิต-สังคมและการพัฒนาท้องถิ่นได้

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ ภายหลังการเรียนรู้ผู้เรียนจะเกิดสมรรถนะต่อไปนี้

- 1) อธิบายแนวคิดพื้นฐานในการถ่ายภาพโฆษณาได้
- 2) สามารถวางแผนและเตรียมการถ่ายภาพโฆษณาได้
- 3) อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับแสงเพื่อการถ่ายภาพโฆษณาได้
- 4) สามารถจำแนกจัดวัสดุอุปกรณ์การถ่ายภาพโฆษณาได้
- 5) สามารถจัดแสงและวัดแสงในการถ่ายภาพโฆษณาได้
- 6) อธิบายเทคนิคพื้นฐานในการถ่ายภาพโฆษณาได้
- 7) สามารถจัดองค์ประกอบและแก้ไขปัญหาการถ่ายภาพโฆษณาได้
- 8) สามารถประยุกต์หลักการถ่ายภาพโฆษณาเพื่อชีวิตและสังคมได้

1.3 ขอบข่ายเนื้อหา

หน่วยที่ 1 แนวคิดพื้นฐานในการถ่ายภาพโฆษณา

- 1.1 ความหมายของภาพโฆษณาและศิลปะการถ่ายภาพโฆษณา
- 1.2 ความสำคัญของภาพโฆษณาและศิลปะการถ่ายภาพโฆษณา
- 1.3 การสื่อความหมายด้วยภาพนิ่งและภาพโฆษณา
- 1.4 การภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา

หน่วยที่ 2 การวางแผนและเตรียมการถ่ายภาพโฆษณา

- 2.1 แนวคิดการวางแผนและการเตรียมการถ่ายภาพโฆษณา
- 2.2 การรับและเสนอข้อมูลลูกค้า
- 2.3 การศึกษาโครงร่างและแผนงานโฆษณา

2.4 การจัดหาและการเตรียมองค์ประกอบการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 3 วัสดุอุปกรณ์การถ่ายภาพโฆษณา

3.1 กล้องถ่ายภาพ

3.2 เลนส์ถ่ายภาพ

3.3 ฟิล์มถ่ายภาพ

3.4 ไฟและอุปกรณ์ประกอบถ่ายภาพ

หน่วยที่ 4 แสงเพื่อการถ่ายภาพ

4.1 ธรรมชาติของแสง

4.2 แหล่งกำเนิดแสง

4.3 การแก้ไขการจัดแสง

หน่วยที่ 5 การจัดแสงเพื่อการถ่ายภาพ

5.1 แนวคิดและหลักการจัดแสง

5.2 เทคนิคการวัดแสง

5.3 ข้อควรคำนึงการจัดแสง

หน่วยที่ 6 การถ่ายภาพในสตูดิโอ

6.1 แนวคิดการถ่ายภาพในสตูดิโอ

6.2 ระบบไฟและอุปกรณ์ประกอบการถ่ายภาพในสตูดิโอ

6.3 เทคนิคการจัดแสงถ่ายภาพในสตูดิโอ

หน่วยที่ 7 เทคนิคพื้นฐานในการถ่ายภาพ

7.1 การถ่ายภาพหุ่นนิ่ง

7.2 การถ่ายภาพบุคคล

7.3 การถ่ายภาพสถาปัตยกรรม

หน่วยที่ 8 เทคนิคการถ่ายภาพโฆษณา

8.1 แนวคิดการถ่ายภาพโฆษณา

8.2 การเลือกภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา

8.3 การจัดองค์ประกอบในการถ่ายภาพ

8.4 เทคนิคการถ่ายภาพโฆษณา

1.4 กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1.4.1 อภิปรายและสาธิต

1.4.2 ศึกษาค้นคว้าอิสระ

1.4.3 ปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา

1.4.4 ฝึกปฏิบัติการและผลิตชิ้นงานตามโครงการ

1.4.5 นำเสนอชิ้นงาน และรายงานการศึกษาค้นคว้า

1.4.6 จัดนิทรรศการผลงาน

1.5 สื่อการเรียนรู้

1.5.1 วัสดุทัศนเรื่องการจัดแสงในการถ่ายภาพ

1.5.2 แผ่นใสชุดเครื่องมือและอุปกรณ์ในการถ่ายภาพโฆษณา

1.5.3 สไลด์ชุดเทคนิคการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์การถ่ายภาพโฆษณา

1.5.4 เอกสารประกอบการสอนการถ่ายภาพโฆษณา

1.6 กิจกรรม ผลงานและการวัดผล

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้และ กิจกรรมการเรียนรู้	จุดประสงค์	ผลงาน	ร้อยละ สัดส่วน คะแนน	น้ำหนัก คะแนน
1.	การปฐมนิเทศรายวิชา	1. เพื่อสร้างความเข้าใจในแผน การเรียนรู้	พฤติกรรมการเรียน	-	-
2.	การประเมินผู้เรียน ก่อนเรียน	2. เพื่อประเมินพื้นฐานผู้เรียน ก่อนเรียน	ผลการทดสอบก่อนเรียน ผลการประเมินตนเองด้านทักษะและเจตคติ	-	-
3.	การพัฒนากายและจิต	3. เพื่อสร้างวินัยชีวิต/การเรียนรู้/ การทำงาน	ความคิดเห็นการฝึกปฏิบัติ ธรรม ผลการประเมินตนเองการพัฒนากายและจิต	20% 80%	5
4.	การศึกษานวนคิด ทฤษฎี	4. เพื่อเรียนรู้แนวคิดทฤษฎีถ่าย ภาพโฆษณา	เอกสารวิชาการ ผลการทดสอบกลางภาคเรียน	50% 50%	10
5.	การฝึกอบรมทักษะ การถ่ายภาพโฆษณา	5. เพื่อพัฒนาทักษะการถ่าย ภาพโฆษณา	ผลงานภาพถ่ายโฆษณา	100%	10
6.	การฝึกอบรมทักษะนัก วิจัยและพัฒนา	6. เพื่อพัฒนาแนวคิด / ทักษะ การวิจัย / พัฒนา	เอกสารวิชาการ	100%	5
7.	การประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีการถ่ายภาพ โฆษณา	7. เพื่อสามารถประยุกต์แนว คิด / ทฤษฎีเพื่อชุมชน	เอกสารทางวิชาการ	100%	5
8.	การวิจัยและพัฒนา ปัญหาชุมชน	8. เพื่อเรียนรู้ปัญหาชุมชน	รายงานการวิจัย	100%	10
9.	การปฏิบัติการพัฒนา ชุมชน	9. เพื่อปฏิบัติการพัฒนาใน ชุมชน	งานภาพถ่ายโฆษณา	100%	10
10.	การสรุปและอภิปราย ผลการวิจัย	10. เพื่อสรุปการวิจัยและ พัฒนาการถ่ายภาพโฆษณาเพื่อ ชุมชน	รายงานการวิจัย	100%	10
11.	การนำเสนอผลการ วิจัยและพัฒนา	11. เพื่อนำเสนอผลการวิจัย และพัฒนาต่อชุมชน	ผลการนำเสนอรายงาน	100%	5

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์	เครื่องมือวัด / เครื่องมือวิจัย	ร้อยละ สัดส่วน คะแนน	น้ำหนัก คะแนน
12	การประเมินผลหลัง การเรียนรู้	12. เพื่อประเมินผลหลังการ เรียนรายวิชา	ผลการทดสอบปลายภาคเรียน ผลการประเมินตนเองด้านทักษะและเจตคติ	80% 20%	20
13	คุณลักษณะผู้เรียน พฤติกรรมกรเรียน และพฤติกรรมกร ปฏิบัติงาน	13. เพื่อประเมินคุณลักษณะ นิสัยในการเรียนและการ ปฏิบัติงาน	พฤติกรรมกรเรียน พฤติกรรมกรปฏิบัติงาน	50% 50%	10
รวม					100

หมายเหตุ ชิ้นงานในโครงการฝึกทักษะการถ่ายภาพโฆษณาประกอบด้วยชิ้นงานต่อไปนี้

1. อาหาร 4. ดอกไม้ 7. สถาปัตยกรรมภายนอก 10. บุคคลและสินค้า
2. เครื่องดื่ม 5. ผลไม้ 8. สถาปัตยกรรมภายใน 11. ของเล่น
3. เครื่องสำอาง 6. เสื้อผ้าและผ้า 9. ของใช้โลหะมันวาว 12. เครื่องปั้นดินเผา
13. ชิ้นงานถ่ายภาพกรณีสินค้าชุมชนหนึ่งตำบล – หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ศึกษา 1กรณีประกอบ
ด้วยคู่มือการถ่ายภาพโฆษณาหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลและต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา

1.7 การประเมินผล

คะแนน 80 ขึ้นไป	ประเมิน A
คะแนน 75 – 79	ประเมิน B+
คะแนน 70 – 74	ประเมิน B
คะแนน 65 - 69	ประเมิน C+
คะแนน 60 – 64	ประเมิน C
คะแนน 55 – 59	ประเมิน D+
คะแนน 50 – 54	ประเมิน D
คะแนน ต่ำกว่า 49	ประเมิน E

1.8 เอกสารประกอบการเรียน

- 1.8.1 เอกสารการจัดแสงเพื่อการถ่ายภาพโฆษณา
- 1.8.2 เอกสารเทคนิคการใช้กล้องขนาดใหญ่
- 1.8.3 เอกสารประกอบการสอนวิชาการถ่ายภาพโฆษณา
- 1.8.4 ตำรา

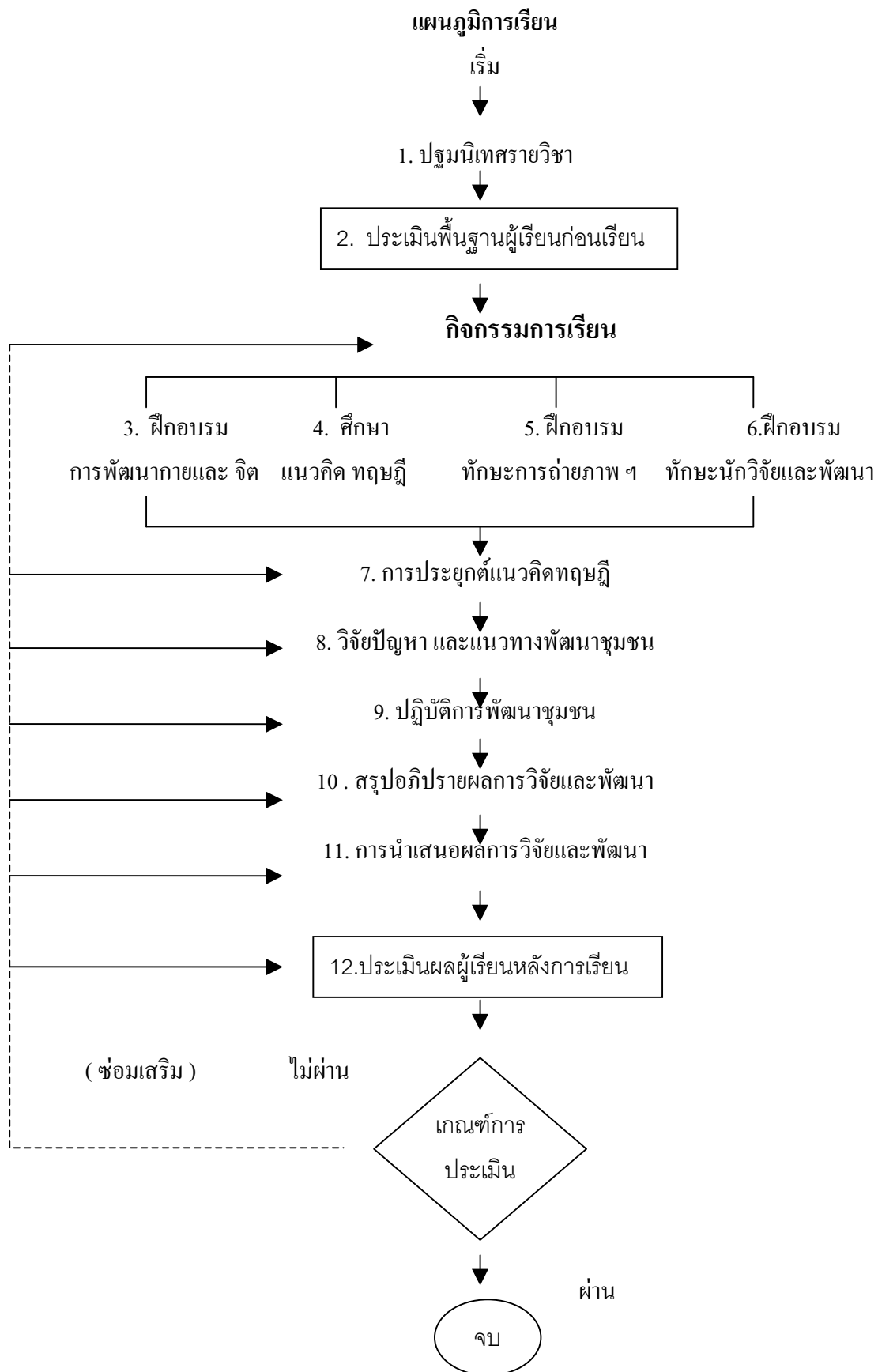
- 1) Freshman, Jerry.Pro **Techniques of studio Photography** : Los Angeles, Price Stern Sloun, Inc, 1986.

- 2) Langford, Michael. **The Complete Encyclopaedia of Photography**: London, Ebury Press, 1982.
- 3) Hicks Roger and Schultz Frances **Learning to Light: A Practical Guide to photographic lighting for the amateur**. London. Collins & Brown Ltd., 1998

ปฏิทินการเรียนรู้

1	มิถุนายน	ปฐมนิเทศรายวิชา
13	มิถุนายน	ประเมินก่อนเรียน
18	มิถุนายน	ฝึกร่างกาย / จิต
20	มิถุนายน	ฝึกร่างกาย / จิต
23	มิถุนายน	ศึกษาหลักการทฤษฎี
27	มิถุนายน	ศึกษาหลักการทฤษฎี
2	กรกฎาคม	ศึกษาหลักการทฤษฎี
4	กรกฎาคม	ศึกษาหลักการทฤษฎี
9	กรกฎาคม	ฝึกร่างกายทักษะนักพัฒนา
11	กรกฎาคม	ฝึกร่างกายทักษะนักพัฒนา
16	กรกฎาคม	ฝึกทักษะการถ่ายภาพโฆษณา
23	กรกฎาคม	ฝึกทักษะการถ่ายภาพโฆษณา
25	กรกฎาคม	ฝึกทักษะการถ่ายภาพโฆษณา
30	กรกฎาคม	ฝึกทักษะการถ่ายภาพโฆษณา
1	สิงหาคม	ฝึกทักษะการถ่ายภาพโฆษณา
6	สิงหาคม	เวทีสรุปทฤษฎีสู่การประยุกต์ในชีวิตและสังคม
8	สิงหาคม	เวทีสรุปทฤษฎีสู่การประยุกต์ในชีวิตและสังคม
13	สิงหาคม	การศึกษาและวางแผนพัฒนาชุมชน
15	สิงหาคม	การศึกษาและวางแผนพัฒนาชุมชน
20	สิงหาคม	ปฏิบัติการถ่ายภาพในชุมชน
22	สิงหาคม	ปฏิบัติการถ่ายภาพในชุมชน
27	สิงหาคม	จัดทำต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา
29	สิงหาคม	จัดทำต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา
3	กันยายน	จัดทำต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา
5	กันยายน	จัดทำต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา
10	กันยายน	ทดสอบและปรับปรุงสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา

12	กัณยานทดสอบและปรับปรุงสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา
17	กัณยานวิเคราะห์ผลการเรียนและพัฒนา
19	กัณยานวิเคราะห์ผลการเรียนและพัฒนา
24	กัณยานจัดทำคู่มือถ่ายภาพและสื่อต้นแบบ
26	กัณยานจัดทำคู่มือถ่ายภาพและสื่อต้นแบบ
1	ตุลาคม เวทีสรุปผลการเรียนและการพัฒนา
2	ตุลาคม เวทีสรุปผลการเรียนและการพัฒนา

2 แผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 1 : ปฐมนิเทศรายวิชา

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

การเรียนการสอนเชิงคุณภาพผู้เรียนควรทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียนและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเอกสารตำราที่ศึกษาเพิ่มเติม เพื่อผู้เรียนจะได้กำหนดแนวคิดและแนวปฏิบัติที่จะศึกษาในรายวิชาให้เหมาะสมกับตัวเองและกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนได้

2. จุดประสงค์

- 2.1 จุดประสงค์ทั่วไป มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างและองค์ประกอบของการเรียนรู้ในรายวิชาจนสามารถกำหนดกลยุทธ์และกลวิธีในการเรียนรู้ให้บรรลุผลการเรียนแบบรอบรู้ได้
- 2.2 จุดประสงค์เฉพาะ ภายหลังการเรียนหน่วยการเรียนรู้การปฐมนิเทศรายวิชาแล้วนักศึกษาจะมีสมรรถนะ ต่อไปนี้
 - 2.2.1 อธิบายสาระสำคัญของคำอธิบายรายวิชาได้
 - 2.2.2 ระบุจุดประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน การวัดผล-ประเมินผล และ แหล่งศึกษาเพิ่มเติมของรายวิชาได้
 - 2.2.3 สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนและแผนการเรียนรู้

3. ขอบข่ายเนื้อหา

- 3.1 คำอธิบายรายวิชาและแนวการสอน
- 3.2 แผนการเรียนการสอน
- 3.3 กิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอนตลอดแผนการเรียนรู้
- 3.4 การวัดผลและประเมินผล

4. กิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 นักศึกษาเขียนความมุ่งหวังในการเรียนรายวิชาแล้วสรุปเป็นหมวดหมู่
- 4.2 นักศึกษาแต่ละคนอ่านเอกสารแนวการสอนและแผนการเรียนรายวิชา
- 4.3 อภิปราย ชักถาม และสรุปกระบวนการเรียนรายวิชาเพื่อโยงสู่ความมุ่งหวังในการเรียน

5. สื่อการเรียนรู้

1. กระดาษบรูฟ และปากกาเคมี
2. เอกสารแนวการสอนและแผนการเรียนรู้
3. แผ่นใสสรุปแนวการสอน
4. ตัวอย่างโครงงานและชิ้นงานของรายวิชา

6. การวัดผล

สังเกต การเขียนความมุ่งหวังในการเรียนและการอธิบาย ชักถามในชั้นเรียน

7. การประเมินผล

ไม่มีคะแนนในหน่วยการเรียนรู้ เพราะเป็นหน่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจใฝ่รู้ในการเรียน

8. เอกสารการศึกษาเพิ่มเติม

- 8.1 แฟ้มผลงานการถ่ายภาพ
- 8.2 รายงานการศึกษาค้นคว้า

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 2 : การประเมินพื้นฐานผู้เรียนก่อนเรียน

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

การประเมินพื้นฐานผู้เรียนก่อนเรียน มีความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพราะผลการประเมินทำให้ทราบว่าพื้นฐานผู้เรียนแต่ละคนอยู่ระดับใดและภาพรวมของผู้เรียนทั้งหมดนั้นมีพื้นฐานความรู้ ทักษะ และเจตคติในรายวิชามากน้อยเพียงใด อันจะเป็นพื้นฐานในการปรับกระบวนการเรียนรู้ให้มีความเข้มข้นตามผลการประเมินก่อนเรียน

2. จุดประสงค์

- 2.1 จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้ผู้เรียนได้สะท้อนพื้นฐานความรู้ ทักษะและเจตคติของตนออกมาตามสภาพความเป็นจริง
- 2.2 จุดประสงค์เฉพาะ นักศึกษามีความสามารถในด้านต่อไปนี้
 - 2.2.1 สามารถทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ภายในเวลาที่กำหนด
 - 2.2.2 สามารถประเมินทักษะในการถ่ายภาพโฆษณา ของตนเองก่อนการเรียนรู้ได้ตามสภาพจริง
 - 2.2.3 สามารถประเมินเจตคติสำคัญในการถ่ายภาพโฆษณาก่อนการเรียนรู้ได้ตามสภาพจริง

3. ขอบข่าย เนื้อหา

- 3.1 แบบทดสอบความรู้ในรายวิชา
- 3.2 แบบประเมินทักษะการถ่ายภาพโฆษณา
- 3.3 แบบประเมินเจตคติการถ่ายภาพโฆษณา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 นักศึกษาฟังคำอธิบายการประเมินพื้นฐานผู้เรียนก่อนการเรียนรู้
- 4.2 ลงมือทำแบบทดสอบที่กำหนดให้ภายในเวลาที่กำหนด
- 4.3 แจ้งผลการประเมินภายหลังการประเมินในหน่วยการเรียนรู้ต่อไป

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 แบบทดสอบความรู้
- 5.2 แบบประเมินทักษะ
- 5.3 แบบประเมินเจตคติ

6. การวัดผล

ไม่มีคะแนนในหน่วยการเรียนรู้ เพราะเป็นหน่วยประเมินพื้นฐานผู้เรียน

7. การประเมินผล

ไม่มีการนำผลจากการวัดผลไปประเมินร่วมกับการวัดผลในหน่วยการเรียนรู้อื่น เพราะเป็นการประเมินเพื่อวินิจฉัยและปรับกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 3 : การพัฒนากายและจิต

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

การที่บุคคลจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีงามนั้น ต้องได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ (ปัญญา) ทักษะปฏิบัติ (พฤติกรรม) และเจตคติ (จิตใจ) แบบองค์รวม ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนถึงพร้อมในการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ในการเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบกับการเตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อมในการศึกษาวิจัย และพัฒนาร่วมกับชุมชนตามกระบวนการของวิชา นักศึกษาจึงจำเป็นต้องผ่านการฝึกหน่วยการเรียนรู้ทุกคน

2. วัตถุประสงค์

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

มุ่งให้นักศึกษามีความเข้าใจชีวิตว่าชีวิตคืออะไร ชีวิตเป็นอย่างไร และชีวิตควรเป็นอย่างไร สามารถครองสติ สมานในการดำเนินชีวิตระหว่างการศึกษาและการทำงานในอนาคต มีปัญญาและสามารถใช้ชีวิตอย่างมีวินัย ไม่ประมาท สามารถทำงานร่วมกับชุมชนด้วยความสัมพันธ์อันดี

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 2.2.1 อธิบายหลักธรรมของชีวิตและการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานได้
- 2.2.2 มีความศรัทธาและความเพียรในหลักธรรมและการปฏิบัติธรรม
- 2.2.3 มีสติและสมาธิในการศึกษาและการทำงาน
- 2.2.4 มีปัญญาเห็นชอบในสรรพสิ่งรอบตัว
- 2.2.5 มีความสุขและมีวินัยในการดำเนินชีวิต
- 2.2.6 สามารถประยุกต์หลักสัปปริสธรรมในการใช้ชีวิตในชุมชน

3. ขอบข่ายการศึกษา

3.1 ชีวิตคืออะไร

- 3.1.1 ชั้นที่ 5
- 3.1.2 อายุตนะ 6

3.2 ชีวิตเป็นอย่างไรและเป็นไปอย่างไร

- 3.2.1 ไตรลักษณ์
- 3.2.2 ปฏิจจสมุปบาท

3.2.3 กรรม

3.3 ชีวิตควรให้เป็นอย่างไร

3.3.1 ความสุขยั่งยืน

3.3.2 ทางสายกลาง

3.3.3 วิธีชีวิตแห่งปัญญา

3.3.4 อริยสัจ

3.3.5 ชีวิตและคุณธรรมพื้นฐานของอารยชน

3.3.6 สัมปรัสนธรรมในชีวิต

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ฟังบรรยายธรรมประกอบเอกสารคำสอน

4.2 ฝึกปฏิบัติธรรมตามโปรแกรมของสำนักปฏิบัติธรรมนิโรธาราม

4.3 ฝึกปฏิบัติการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมระหว่างการศึกษา

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 วิทยากร

5.2 เอกสารหลักธรรม

5.3 กรณีศึกษา (Case study)

5.4 แผนภูมิชีวิตคืออะไร (ขั้นที่ 5)

5.5 สถานที่ : สำนักปฏิบัติธรรม

6. สถานที่ฝึกปฏิบัติธรรม

สำนักปฏิบัติธรรมนิโรธาราม หมู่ที่ 6 ตำบลคอนแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

7. ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติธรรม

2 วัน 2 คืน ระหว่างวันที่ 6 – 8 สิงหาคม 2545

8. การวัดผล

8.1 แบบสะท้อนความคิดเห็น	50 %
8.2 แบบประเมินพฤติกรรมกาฝึกปฏิบัติธรรม	50 %
รวม	100 %

9. การประเมินผล

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

10. เอกสารประกอบการฝึก

แม่ชีนันทญาณิ. จริยธรรมและคุณธรรมในองค์การ. สำนักปฏิบัติธรรมนิโรธาราม.
อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่, (ม.ป.ป).

แผนการเรียน : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 4 : การศึกษาแนวคิดทฤษฎี

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

แนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณามีแนวคิดหลักสำคัญที่จะให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงบทบาทความสำคัญของภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา แสง และการจัดการเกี่ยวกับแสง การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายภาพโฆษณาได้ถูกต้องเหมาะสม สามารถถ่ายภาพโฆษณาได้ตามแนวคิดการโฆษณาได้ เลือกสรรวิเคราะห์ สังเคราะห์หลักการทฤษฎีให้สอดคล้องกับสถานการณ์

2. วัตถุประสงค์

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

หน่วยการเรียน : การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีมีจุดประสงค์ปลายทางที่ต้องการให้นักศึกษามีความแม่นยำในหลักการทฤษฎีทางการถ่ายภาพโฆษณาตามวัตถุประสงค์ของการผลิตบัณฑิตโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการและทฤษฎีในการถ่ายภาพโฆษณาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ ภายหลังการเรียน ผู้เรียนจะเกิดสมรรถนะต่อไปนี้

- 2.2.1 อธิบายหลักการถ่ายภาพโฆษณาทั้ง 8 หน่วยการเรียน ตามขอบข่ายเนื้อหาของแนวทาง สอนได้
- 2.2.2 สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการการถ่ายภาพโฆษณาในสถานการณ์ปัจจุบันได้
- 2.2.3 สนใจ ใฝ่รู้ และสามารถเรียนรู้จากทรัพยากรการเรียนรู้รอบตัวได้ด้วยตนเอง

3. ขอบข่ายเนื้อหา

3.1 แนวคิดทฤษฎีรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

- 3.1.1 แนวคิดพื้นฐานการถ่ายภาพโฆษณา
- 3.1.2 การวางแผนและการเตรียมการถ่ายภาพโฆษณา
- 3.1.3 วัสดุอุปกรณ์การถ่ายภาพโฆษณา
- 3.1.4 แสงเพื่อการถ่ายภาพ
- 3.1.5 การจัดแสงเพื่อการถ่ายภาพ
- 3.1.6 การถ่ายภาพในสตูดิโอ
- 3.1.7 เทคนิคพื้นฐานในการถ่ายภาพ
- 3.1.8 เทคนิคการถ่ายภาพโฆษณา

3.2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณา

3.2.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีทั่วไป

3.2.2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเฉพาะทาง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ศึกษาเอกสารการถ่ายภาพโฆษณาและเอกสารประกอบการเรียนอื่นๆ

4.2 เวทีอภิปราย ตรวจสอบแนวคิดทฤษฎีหลักการถ่ายภาพโฆษณา

4.3 ชมสไลด์ชุดการถ่ายภาพโฆษณาประกอบการบรรยายสรุป

4.4 ชมวีดิทัศน์เทคนิคการรีดแสงและการถ่ายภาพโฆษณา

4.5 กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อการถ่ายภาพทั่วไป และการถ่ายภาพโฆษณาเฉพาะทาง

4.6 นำเสนอผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณา

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 สไลด์ชุดการถ่ายภาพโฆษณา 2 ชุด

5.2 วีดิทัศน์การถ่ายภาพโฆษณา 1 ชุด

5.3 กระดาษปรีฟและปากกาเคมี

5.4 แผ่นใสสำหรับการนำเสนอ

6. การวัดผล

6.1 แบบประเมินเอกสารวิชาการ 50 %

6.2 แบบทดสอบกลางภาคเรียน 50 %

รวม 100 %

7. การประเมินผล

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

8. เอกสารอ่านเพิ่มเติม

สมพงษ์ บุญเลิศ. การถ่ายภาพโฆษณา. เชียงใหม่ : โปรแกรมวิชานิติศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2545.

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 5 : การฝึกอบรมทักษะการถ่ายภาพโฆษณา

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

ทักษะการถ่ายภาพโฆษณาเป็นเทคนิคที่ผู้เรียนต้องฝึกฝนจนมีความชำนาญ สร้างสรรค์ แนวคิด การจัดทำโครงร่าง (Layout) งานโฆษณา การนำเสนองาน การเตรียมภาพและการปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณาตามโครงร่างจนได้ชิ้นงานตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

2. วัตถุประสงค์

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

หน่วยการเรียนรู้นี้มีวัตถุประสงค์หลักที่จะให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณาภายใต้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง โดยนักศึกษาจะปฏิบัติงานเป็นกลุ่มทำงานคล้ายบริษัทผลิตงานโฆษณาจำลอง (Dummy Production House) สามารถถ่ายภาพชิ้นงานตามรายการสินค้าที่มีความถี่สูงในการใช้ภาพถ่ายเพื่อการโฆษณา 12 รายการ จนเกิดทักษะและพร้อมที่จะทำงานได้จริงในชุมชน

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 สามารถสร้างสรรค์แนวคิดและโครงร่างภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาสินค้า 12 รายการได้

2.2.2 สามารถวางแผนและเตรียมการ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ บุคคล เพื่อการถ่ายภาพโฆษณาตามโครงร่าง (Layout) ข้อ 2.2.1 ได้

2.2.3 สามารถถ่ายภาพโฆษณาตามโครงร่างได้ในระดับดีมาก

2.2.4 สามารถประเมินผลภาพถ่ายโฆษณาจากชิ้นงานในข้อ 2.2.3 ได้

3. ขอบข่ายเนื้อหา

3.1 การสร้างสรรค์แนวคิดและโครงร่างภาพถ่ายโฆษณา

3.2 การวางแผนและเตรียมการถ่ายภาพโฆษณา

3.3 เทคนิคการถ่ายภาพโฆษณา

3.4 การเสนอผลงานถ่ายภาพโฆษณา

3.5 การประเมินภาพถ่ายโฆษณา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 กระบวนการกลุ่มสร้างสรรค์แนวคิด และจัดทำโครงร่าง (Layout)
- 4.2 ศึกษาตัวอย่างและประชุมกลุ่มย่อยปฏิบัติการวางแผนและเตรียมการ
- 4.3 ปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณาตามโครงร่าง
- 4.4 นำเสนอผลงานต่อที่ประชุมในชั้นเรียน
- 4.5 ร่วมกันประเมินผลงานข้อ 4.4 จากแบบประเมิน

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 ตัวอย่างงานสร้างสรรค์แนวคิด และโครงร่าง
- 5.2 ตัวอย่างงานถ่ายภาพโฆษณา
- 5.3 สตูดิโอถ่ายภาพพร้อมเครื่องมือและอุปกรณ์
- 5.4 แผ่นกระดานสำหรับเสนอผลงาน
- 5.5 แบบประเมินภาพถ่ายโฆษณา

6. การวัดผล

แบบประเมินแฟ้มผลงานภาพถ่ายโฆษณา 100 %

7. การประเมินผล

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

8. เอกสารอ่านเพิ่มเติม

สมพงษ์ บุญเลิศ. การถ่ายภาพโฆษณา. เชียงใหม่ : โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2545.

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 6 : การฝึกอบรมทักษะนักวิจัยและพัฒนา

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

การที่นักศึกษาจะเข้าไปมีส่วนร่วมวิจัยและพัฒนากับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น การเตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อมจึงเป็นเรื่องสำคัญเพราะชุมชนมีความละเอียดอ่อนในเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะปัญหาชุมชนมีความซับซ้อนและมีหลายมิติ การใช้ชีวิตร่วมกับประชาชนในรูปของกระบวนการวิจัยและพัฒนา นักศึกษาต้องเข้าใจธรรมชาติของชุมชน และต้องได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตทักษะนักวิจัยและพัฒนาเพื่อให้การดำเนินการวิจัยและพัฒนาได้ผลตามสภาพความเป็นจริงและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. วัตถุประสงค์

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

หน่วยการเรียนรู้นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้นักศึกษามีความรัก ความผูกพันกับชุมชนท้องถิ่น สามารถศึกษาชุมชนและนำความรู้ในรายวิชาที่เรียนไปประยุกต์ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้ สามารถปฏิบัติการทดลองแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นร่วมกับประชาชนตามกรณีหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลในพื้นที่ศึกษาได้ด้วยองค์ความรู้ของรายวิชาเป็นแกนร่วม

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 2.2.1 อธิบายแนวความคิด ความหมาย ประเด็น วิธีการและกระบวนการศึกษาชุมชนได้
- 2.2.2 สามารถเลือกใช้เทคนิคการศึกษาชุมชนให้สอดคล้องกับปัญหาและบริบทชุมชนได้
- 2.2.3 สามารถจัดกิจกรรมการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ในชุมชนได้
- 2.2.4 มีความพอใจ ความเพียร ใฝ่ใจ และใคร่ครวญในการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนได้

3. ขอบข่ายเนื้อหา

- 3.1 แนวคิด ความหมาย ประเด็น วิธีการและกระบวนการศึกษาชุมชน
- 3.2 เทคนิคการศึกษาชุมชน
- 3.3 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ในชุมชน
- 3.4 คุณลักษณะของนักวิจัยและพัฒนาที่พึงประสงค์

4. กิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 รับฟังและสังเกตประสบการณ์การทำงานพัฒนา-ปัญหาชุมชนจากวิทยากรและสื่อวีดิทัศน์
- 4.2 เวทีอภิปราย แนวคิด ความหมาย ประเด็น วิธีการและกระบวนการศึกษาชุมชน
- 4.3 ฝึกปฏิบัติเทคนิคการศึกษาชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นไทย
- 4.4 ฝึกปฏิบัติการการเป็นวิทยากรกระบวนการในการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ชุมชน
- 4.5 เวทีอภิปรายและสรุปคุณลักษณะนักวิจัยและพัฒนาที่พึงประสงค์

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 วิทยากร
- 5.2 วีดิทัศน์
- 5.3 กระดาษปรีฟและปากกาเคมี
- 5.4 แผ่นใส

6. การวัดผล

แบบประเมินรายงาน : คู่มือนักวิจัยและพัฒนา 100 %

7. การประเมินผล

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

8. หนังสืออ้างอิง

ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.

กรุงเทพ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543.

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 7 : การประยุกต์แนวคิดทฤษฎี

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

การเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญของการเรียน เพราะการเรียนรู้ที่มีประโยชน์อย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อได้นำหลักการและวิธีการที่เกิดจากการเรียนรู้ไปปฏิบัติในชีวิตจริง และได้ผลจริงตามหลักการและวิธีการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาของผู้เรียนให้มุ่งมั่นต่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ทั้งนี้เวทีของการปฏิบัติจริงในชีวิตคือชุมชนท้องถิ่นที่นักศึกษาต้องทดสอบวิชาที่เรียนรู้และที่ผ่านการฝึกอบรม

2. วัตถุประสงค์

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

นักศึกษาต้องสามารถวิเคราะห์โจทย์จากสภาพการณ์จริงและเลือกใช้หลักการ วิธีการในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยความชำนาญและแม่นยำ

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

เมื่อผ่านการเรียนหน่วยการเรียนนี้แล้ว นักศึกษาจะเกิดสมรรถนะต่อไปนี้

2.2.1 สามารถวิเคราะห์โจทย์จากชุมชนท้องถิ่นด้านปัญหาและความต้องการที่จะใช้แนวคิดการถ่ายภาพโฆษณาเพื่อผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณาสินค้าชุมชนได้

2.2.2 สามารถกำหนดหลักการและวิธีการให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์โจทย์จากข้อ 2.2.1 ได้

2.2.3 สามารถเขียนใบความรู้ (Instruction sheet) และใบงาน (Job sheet) ตามกรณีโจทย์ข้อ 2.2.1 ได้ถูกต้อง

3. ขอบข่ายเนื้อหา

3.1 โจทย์ปัญหา ความต้องการภาพถ่ายโฆษณาในชุมชนตามกรณีศึกษา

3.2 ความสอดคล้องของหลักการ วิธีการและโจทย์ปัญหา

3.3 ใบความรู้และใบงานเพื่อการถ่ายภาพโฆษณาตามกรณีโจทย์ปัญหา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 เวทีอภิปรายโจทย์ปัญหา ความต้องการภาพถ่ายโฆษณาในชุมชน
- 4.2 ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสรุปหลักการ วิธีการแก้ไขโจทย์ปัญหา ความต้องการ
- 4.3 เวทีวิเคราะห์ความสอดคล้องของโจทย์ปัญหาและหลักการทฤษฎี
- 4.4 ประชุมปฏิบัติการ (Workshop) เขียนใบความรู้และใบงานตามโจทย์ปัญหาตามกรณีศึกษา

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 กรณีศึกษาในชุมชน
- 5.2 กระดาษปรีฟและปากกาเคมี
- 5.3 กระดาษถ่ายเอกสาร
- 5.4 ตัวอย่างแบบฟอร์มใบความรู้และใบงาน

6. การวัดผล

แบบประเมินเอกสารวิชาการ 100 %

7. การประเมินผล

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

8. เอกสารอ่านเพิ่มเติม

สมพงษ์ บุญเลิศ. การถ่ายภาพโฆษณา. เชียงใหม่ : โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2545.

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 8 : การวิจัยปัญหาและแนวทางพัฒนาชุมชน

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

นักศึกษาหมายถึงประชาชนที่มาจากชุมชนและมีบทบาทหน้าที่ในการศึกษาตามหลักสูตรสถาบันการศึกษา ดังนั้นการศึกษาวิจัยปัญหาและการพัฒนาชุมชนควรจะเป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งของนักศึกษานอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน เพื่อเรียนรู้ชุมชนร่วมกับประชาชนในพื้นที่อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงประเด็น เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน รวมทั้งเป็นการสร้างโอกาสในการสร้างงานเพื่อการมีงานในชุมชนและพึ่งตนเองได้ในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

นักศึกษาต้องมีทักษะการวิจัยร่วมกับชุมชน สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนร่วมกับประชาชน เกิดความรักท้องถิ่น มีความปรารถนาต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาชุมชน มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ คุณธรรม เพื่อสร้างคุณประโยชน์ให้กับชุมชน

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ ภายหลังการเรียนหน่วยการเรียนรู้นี้ ผู้เรียนจะเกิดสมรรถนะ ต่อไปนี้

2.2.1 สามารถออกแบบการวิจัยและพัฒนาชุมชนได้

2.2.2 สามารถสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัยและพัฒนาได้

2.2.3 สามารถปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาชุมชนได้

2.2.4 เรียนรู้บริบทชุมชน ปัญหา ความต้องการชุมชน กรณีศึกษาหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

2.2.5 เรียนรู้แนวทางการแก้ไขปัญหา การพัฒนาชุมชน ความต้องการชุมชน กรณีศึกษาหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ด้านการสื่อสารการตลาดกรณีการถ่ายภาพสำหรับผลิตสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาสำหรับแผนการการตลาด

3. ขอบข่ายเนื้อหา

3.1 ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

3.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

3.3 การเก็บข้อมูลการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน

3.4 การประมวลผลและการสังเคราะห์ผลการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน

3.5 แนวทางการพัฒนาชุมชนตามประเด็นปัญหาจากผลการวิจัย

4. กิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 ศึกษากรณีศึกษาชุมชนจากเอกสารและวิดีโอ
- 4.2 แบ่งกลุ่มสัมมนา สร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย
- 4.3 นำเสนอเครื่องมือการวิจัยและปรับแก้ก่อนนำไปทดลองในชุมชน
- 4.4 ประชุมร่วมกับชุมชนในเวทีวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา พัฒนาชุมชนตามกรณีศึกษา
- 4.5 เวทีสรุปแนวทางการพัฒนาชุมชนตามประเด็นปัญหาจากผลข้อ 4.4
- 4.6 ประชุมปฏิบัติการร่วมกับชุมชน จัดทำแผน-โครงการพัฒนาตามประเด็นปัญหา

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 เอกสารกรณีศึกษา
- 5.2 วิดีทัศน์กรณีศึกษาชุมชน
- 5.3 กระดาษปฏู่ฟและปากกาเคมี
- 5.4 วิทยากร

6. การวัดผล

- 6.2 แบบประเมินรายงานการวิจัย 100 %

7. การประเมินผล

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

8. เอกสารอ่านเพิ่มเติม

สมพงษ์ บุญเลิศ. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” เอกสารประกอบการสอนวิชาการ
 สื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏ
 เชียงใหม่, 2545.

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 9 : การปฏิบัติการพัฒนาชุมชน

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

การปฏิบัติการตามแผนและโครงการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาชุมชนจากหน่วยที่ 8 เป็นภารกิจที่สำคัญของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน นักศึกษาและอาจารย์ โดยจะดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ผ่านกลุ่มทำงานในชุมชน และมีกลุ่มนักศึกษาเป็นผู้สนับสนุนภายใต้การดูแลของอาจารย์นักวิจัย ให้ทุกคนได้มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ตามศักยภาพและความสามารถ มุ่งใช้ทรัพยากรและส่งเสริมให้สมาชิกในคณะทำงานได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่การตอบโจทย์ปัญหา การสร้างสรรค์แนวคิด การจัดทำโครงร่างงาน และการปฏิบัติการถ่ายภาพโฆษณาสินค้าชุมชนเพื่อการผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณาต่อไป

2. จุดประสงค์

2.1 จุดประสงค์ทั่วไป

นักศึกษาสามารถทำแผนพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากการวิจัย การปฏิบัติการร่วมกับชุมชน โดยผ่านคณะทำงานที่เป็นกลุ่มการผลิตสินค้าชุมชน ตามกระบวนการเพื่อให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้และได้ผลงานตามที่กำหนด

2.2 จุดประสงค์เฉพาะ

ภายหลังการจัดกิจกรรมตามกระบวนการของหน่วยงานเรียนนี้แล้ว กลุ่มเป้าหมายจะเกิดสมรรถนะดังต่อไปนี้

2.1.1 กลุ่มนักศึกษา

1. สามารถประสานคณะทำงานในชุมชน เพื่อปฏิบัติการตามแผนได้
2. สามารถปฏิบัติตามแผนร่วมกับคณะทำงานในชุมชนได้
3. สามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับคณะทำงานในชุมชนได้
4. สามารถผลิตผลงานเพื่อการพัฒนาตามปัญหาและศักยภาพของชุมชนได้

2.1.2 กลุ่มประชาชน

1. เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการสร้างผลงานเพื่อการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาตามความต้องการ
2. กระตือรือร้นและรับผิดชอบในหน้าที่ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการพัฒนาชุมชน
3. เกิดจิตสำนึกในการพึ่งพาตนเองและเชื่อมั่นในกระบวนการเรียนรู้

3. ขอบข่ายเนื้อหา

- 3.1 การทบทวนและพิจารณาโครงการปฏิบัติการ
- 3.2 การจัดทำใบปฏิบัติงาน(Project Sheet) ของโครงการ
- 3.3 การจัดหาและเตรียมการปฏิบัติการ
- 3.4 การปฏิบัติตามโครงการข้อ 3.2
- 3.5 การทดสอบ ประเมินและปรับปรุงผลงานตามโครงการ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 เวทีทบทวนและพิจารณาโครงการปฏิบัติการระหว่างนักศึกษา ประชาชนและอาจารย์ผู้สอน
- 4.2 ประชุมปฏิบัติการ (Work Shop) จัดทำใบปฏิบัติงาน (Project Sheet) ตามโครงการข้อ 4.1
- 4.3 จัดหาและเตรียมการปฏิบัติการ
- 4.4 ปฏิบัติตามโครงการ
- 4.5 ดำเนินการทดสอบ ประเมินผลและปรับปรุงผลงาน

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 เอกสารโครงการปฏิบัติการ
- 5.2 แบบฟอร์มใบปฏิบัติงาน (Project Sheet)
- 5.3 วัสดุ/อุปกรณ์ในการถ่ายภาพโฆษณาและการผลิตต้นแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา
- 5.4 แบบประเมินผลงาน

6. การวัดผล

แบบประเมินผลงานภาพถ่ายโฆษณา	100 %

7. การประเมินผล

กรณีนักศึกษาประเมินตามเกณฑ์ต่อไปนี้

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

8. หนังสืออ่านเพิ่มเติม

สมพงษ์ บุญเลิศ. การถ่ายภาพโฆษณา. เชียงใหม่ : โปรแกรมวิชานิตยศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2545.

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 10 : การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

กระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ฐานการวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือให้ความสำคัญทั้งการศึกษาแนวคิดทฤษฎี (ปริยัติ) การนำแนวคิดทฤษฎีไปลงมือทำ (ปฏิบัติ) และการนำผลการปฏิบัติ(ปฏิเวธ) มาพิจารณา เพื่อปรับแนวคิดทฤษฎีให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้นภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการในหน่วยที่ 9 นักศึกษา อาจารย์นักวิจัยและประชาชนควรจะได้เรียนรู้ร่วมกันถึงผลที่เกิดขึ้นจากการศึกษา (วิจัย) และการปฏิบัติการ (พัฒนา) ว่าผลที่ออกมาเป็นอย่างไร (สรุปผล) และเกิดผลผลิต ผลกระทบอย่างไร อันจะนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาในรอบต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป มุ่งให้นักศึกษาและประชาชนได้ฝึกฝนทักษะการคิด การสรุปและการประเมินการปฏิบัติงาน ในด้านปัญหา และอุปสรรค มีประเด็นอะไรบ้างที่ต้องแก้ไขปรับปรุง รวมทั้งโครงการและกิจกรรมดำเนินไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด การมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เป็นอย่างไร

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 กลุ่มนักศึกษา

- 1.)สามารถสรุปผลการวิจัยและพัฒนาได้
- 2.)สามารถอภิปรายผลการวิจัยและพัฒนาได้
- 3.)สามารถประเมินผลและเสนอแนะแนวทางการวิจัยและพัฒนาได้
- 4.)สามารถกำหนดแนวทางการประยุกต์ผลการวิจัยและพัฒนาเพื่อชีวิต-สังคมได้

2.2.2 กลุ่มประชาชน

1. สามารถแสดงความคิดเห็นในผลการวิจัยและพัฒนาได้
2. สามารถเสนอแนะแนวทางการวิจัยและพัฒนาได้
3. สามารถกำหนดแนวทางการประยุกต์ผลการวิจัยและพัฒนาเพื่อชุมชนได้

3. ขอบข่ายเนื้อหา

- 3.1 แนวทางการสรุปผลการพัฒนาวิจัยและพัฒนา
- 3.2 แนวทางการอภิปรายผลการวิจัยและพัฒนา
- 3.3 การประเมินผลและข้อเสนอแนะการวิจัยและพัฒนา

3.4 แนวทางการประยุกต์ผลการวิจัยและพัฒนา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขอบข่ายเนื้อหา(ข้อ2-3)กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ในหน่วยนี้เป็นกิจกรรมร่วมภาคีการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ ประชาชน นักศึกษา และอาจารย์ผู้สอน ดังนั้นกิจกรรมสำคัญและเป็นหลักในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ คือเวทีการร่วมสรุปและสะท้อนผลการวิจัยและพัฒนาที่ผ่านมาโดยมีลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

- 4.1 การสะท้อนความรู้สึกละเอียดของคณะทำงานต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการ
- 4.2 อาจารย์นักวิจัยนำสรุปผลการวิจัยและพัฒนาที่ผ่านมาด้วยแผนภูมิ
- 4.3 อาจารย์นักวิจัยให้ทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผลการวิจัยและพัฒนา
- 4.4 อาจารย์นักวิจัยให้ทุกคนร่วมประเมินผลและเสนอแนะ
- 4.5 อาจารย์นักวิจัยนำให้ทุกคนเขียน โครงสร้างแนวทางการประยุกต์ผลการวิจัยและพัฒนา

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 ผลงาน ชิ้นงาน
- 5.2 แบบทดสอบสื่อ และแบบประเมิน
- 5.3 กระดาษบรูฟ และปากกาเคมี

6. การวัดผล

แบบประเมินรายงานการสะท้อนผลการวิจัย 100 %

7. การวัดผล

กรณีนักศึกษา ประเมินผลตามเกณฑ์ต่อไปนี้

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 11 : นำเสนอผลการวิจัยและพัฒนา

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

กระบวนการเรียนรายวิชานี้เน้นการใช้ปัญหาชุมชนเป็นตัวตั้งและใช้การวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ดังนั้นผลการเรียนที่ปรากฏนอกเหนือจากนามธรรมที่เป็นระดับคะแนน(เกรด) และความรู้ เจตคติแล้วยังมีผลการเรียนที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมและผลงานที่นักศึกษาได้ศึกษาและสร้างสรรค์ระหว่างกระบวนการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนร่วมกับชุมชน การนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนาต่อสาธารณะชนจึงเป็นทักษะสำคัญที่นักศึกษาควรได้รับการส่งเสริมอันจะเป็นช่องทางในการนำองค์ความรู้ไปใช้ในสังคม เป็นการขยายผลและขยายเครือข่ายการเรียนรู้ต่อไป

2. จุดประสงค์

2.1 จุดประสงค์ทั่วไป

หน่วยการเรียนรู้นี้เป็นหน่วยสุดท้ายของกระบวนการการเรียนรู้แต่มีจุดประสงค์สำคัญที่จะให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการนำเสนอผลงานการวิจัยและพัฒนาในการทำงานตามโครงการมอบหมายของรายวิชาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการเรียนรู้แบบใหม่และเกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง

2.2 จุดประสงค์เฉพาะ นักศึกษาจะเกิดสมรรถนะดังต่อไปนี้

2.2.1 สามารถวางแผนการนำเสนอผลงานได้

2.2.2 สามารถเตรียมการสำหรับการนำเสนอผลงานได้

2.2.3 สามารถนำเสนอผลงานได้อย่างมีคุณภาพ

2.2.4 สามารถโต้แย้ง วิพากษ์ วิจักษ์ และรับฟังความคิดเห็นได้ด้วยท่าทีที่เหมาะสม และสร้างสรรค์

3. ขอบข่ายของเนื้อหา

3.1 กลยุทธ์การนำเสนอ

3.2 กลวิธีการนำเสนอ

3.3 เทคนิคการนำเสนอที่ดี

4. กิจกรรม

4.1 ศึกษากลยุทธ์และกลวิธีการนำเสนอจากเอกสารและวีดิทัศน์

4.2 จัดทำแผนการนำเสนอและเตรียมการนำเสนอ

4.3 นำเสนอผลงานในเวทีการเรียนรู้ร่วมกับนักศึกษาต่างโปรแกรมวิชา

4.4 วิจักษ์และสรุปผลการนำเสนอ

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 เอกสาร,ตำรา
- 5.2 วีดิทัศน์กลยุทธ์/กลวิธี การนำเสนอ
- 5.3 แบบประเมินผลการนำเสนอ

6. การวัดผล

แบบประเมินการนำเสนอรายงาน 100 %

7. การประเมินผล

กรณีนักศึกษา ประเมินผลตามเกณฑ์ต่อไปนี้

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

8. เอกสารอ้างอิง

- 8.1 สมพงษ์ บุญเลิศ. “กลยุทธ์การนำเสนอที่มีประสิทธิภาพ” เอกสารประกอบการบรรยาย การเรียนเพื่อพัฒนา สำหรับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้, 2542 (อัดสำเนา)
- 8.2 ปรัชญา เวสารัชช์. การนำเสนอผลงานที่มีประสิทธิผล. กรุงเทพฯ : หจก.น้ำกั้นการพิมพ์, 2542.

แผนการเรียนรู้ : รายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 12 : การประเมินผู้เรียนหลังการเรียนรู้

นักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 89 คน

1. แนวคิด

การประเมินผลผู้เรียนการเรียนรู้ เป็นการประเมินว่าผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ (ปัญญา) ทักษะ(พฤติกรรม) และเจตคติ(จิตใจ) อย่างไรและมากน้อยเพียงใดเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้ ซึ่งสามารถแสดงได้โดยนำผลการประเมินผลหลังการเรียนรู้ของผู้เรียนไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินพื้นฐานผู้เรียนก่อนเรียน เพื่อตัดสินว่าผลการเรียนรายวิชาของผู้เรียนแต่ละคนอยู่ในระดับ(เกรด) เมื่อนำผลการประเมินหลังการเรียนรู้มาประมวลผลร่วมกับผลการประเมินของหน่วยการเรียนรู้ทุกหน่วยระหว่างเรียน ทั้งนี้การประเมินหลังการเรียนรู้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลของหลักสูตรและระเบียบของสถาบันฯ

2. จุดประสงค์

2.1 จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักศึกษาได้แสดงออกถึงผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน โดยผ่านเครื่องมือสำคัญคือแบบทดสอบ ที่ครอบคลุมจุดประสงค์และขอบข่ายของเนื้อหาหลักสูตร กับแบบประเมินทักษะและเจตคติของรายวิชาตามสภาพความเป็นจริงกับคุณลักษณะของผู้เรียน

2.2 จุดประสงค์เฉพาะ

หน่วยการเรียนรู้นี้มีได้เป็นการเรียนการสอนโดยตรงแต่เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อให้นักศึกษาได้รับการวัดผล- ประเมินผล ดังนั้นจุดประสงค์เฉพาะของหน่วยการเรียนรู้ที่นักศึกษาควรจะมีคือ

2.2.1 สามารถแสดงออกถึงความรู้ในรายวิชาได้ตามความเป็นจริง

2.2.2 สามารถประเมินระดับความสามารถและเจตคติของตนเองในรายวิชาได้ตามความเป็นจริงและคุณลักษณะของผู้เรียน

3. ขอบข่ายของเนื้อหา

3.1 การวัดผลตามจุดประสงค์และขอบข่ายเนื้อหาหลักสูตร

3.2 การประเมินทักษะ ปฏิบัติในรายวิชา

3.3 การประเมินเจตคติในรายวิชา

3.4 การประเมินคุณลักษณะผู้เรียน

4. กิจกรรม

- 4.1 นักศึกษารับแบบทดสอบความรู้ปลายภาคเรียนตามตารางการสอบของสถาบันฯ
- 1.2 นักศึกษารับการประเมินด้านทักษะและเจตคติจากแบบประเมินด้วยตนเอง
- 1.3 นักศึกษารับการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงานจากอาจารย์นักวิจัยโดยแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้และแบบประเมินพฤติกรรมการทำงาน
- 1.4 ผลการประเมินระหว่างเรียนและหลังการเรียนมาประมวลผลและตัดสิน ให้ระดับผลการเรียนรายวิชาเป็นเกรดตามระเบียบการวัดผลของหลักสูตร โดยใช้น้ำหนักคะแนนตามตารางวิเคราะห์หลักการเรียนรู้
- 1.5 พิจารณาผลการเรียนว่าเป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในรายวิชาหรือไม่ ถ้าต่ำกว่าเกณฑ์ นักศึกษาต้องเรียนหรือปฏิบัติงานซ่อมเสริมตามหน่วยการเรียนรู้ที่วินิจฉัยออกมาว่าผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ ยกเว้นการทดสอบปลายภาคเรียนที่สถาบันฯจัดสอบตามระเบียบวัดผลไม่สามารถซ่อมเสริมได้

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 แบบทดสอบประจำภาคเรียนปลายภาค รายวิชา
- 5.2 แบบประเมินทักษะ ปฏิบัติและเจตคติ
- 5.3 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้และแบบประเมินพฤติกรรมการทำงาน

6. การวัดผล

6.1 การวัดผลหลังการเรียนรู้

6.1.1 แบบทดสอบปลายภาค	80%
6.1.2 แบบประเมินทักษะและเจตคตรายวิชา	20%
รวม	100%

6.2 วัดคุณลักษณะผู้เรียน

6.2.1 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้	50 %
6.2.2 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงาน	50 %
รวม	100 %

7. การประเมินผล

80 คะแนน ขึ้นไป	ประเมิน	A
75 – 79 คะแนน	ประเมิน	B+
70 – 74 คะแนน	ประเมิน	B
65 – 69 คะแนน	ประเมิน	C+
60 – 64 คะแนน	ประเมิน	C
55 – 59 คะแนน	ประเมิน	D+
50 – 54 คะแนน	ประเมิน	D
ต่ำกว่า 49 คะแนน	ประเมิน	E

3. ตารางวิเคราะห์หลักสูตรการเรียน

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์	เครื่องมือวัด / เครื่องมือวิจัย	ร้อยละ ส่วน คะแนน	น้ำหนัก คะแนน
1.	การปฐมนิเทศรายวิชา	1. เพื่อสร้างความเข้าใจในแผนการเรียน	-แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	-	-
2.	การประเมินผู้เรียนก่อนเรียน	2. เพื่อประเมินพื้นฐานผู้เรียนก่อนเรียน	-แบบทดสอบก่อนเรียน -แบบประเมินตนเองด้านทักษะและเจตคติ	-	-
3.	การพัฒนากายและจิต	3. เพื่อสร้างวินัยชีวิต/การเรียน/การทำงาน	-แบบสะท้อนความคิดเห็นการฝึกปฏิบัติ -แบบประเมินตนเองการพัฒนากายและจิต	20% 80%	5
4.	การศึกษาแนวคิดทฤษฎี	4. เพื่อเรียนรู้แนวคิดทฤษฎีถ่ายภาพโฆษณา	-แบบประเมินเอกสารวิชาการ -แบบทดสอบกลางภาคเรียน	50% 50%	10
5.	การฝึกอบรมทักษะการถ่ายภาพโฆษณา	5. เพื่อพัฒนาทักษะการถ่ายภาพโฆษณา	-แบบประเมินผลงานภาพถ่ายโฆษณา	100%	10
6.	การฝึกอบรมทักษะนักวิจัยและพัฒนา	6. เพื่อพัฒนาแนวคิด / ทักษะการวิจัย / พัฒนา	-แบบประเมินเอกสารวิชาการ	100%	5
7.	การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีการถ่ายภาพโฆษณา	7. เพื่อสามารถประยุกต์แนวคิด / ทฤษฎีเพื่อชุมชน	-แบบประเมินเอกสารทางวิชาการ	100%	5
8.	การวิจัยและพัฒนาปัญหาชุมชน	8. เพื่อเรียนรู้ปัญหาชุมชน	-แบบประเมินรายงานการวิจัย	100%	10
9.	การปฏิบัติการพัฒนาชุมชน	9. เพื่อปฏิบัติการพัฒนาในชุมชน	-แบบประเมินผลงานภาพถ่ายโฆษณา	100%	10
10.	การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย	10. เพื่อสรุปการวิจัยและพัฒนาการถ่ายภาพโฆษณาเพื่อชุมชน	-แบบประเมินรายงานการวิจัย	100%	10
11.	การนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนา	11. เพื่อนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนาต่อชุมชน	-แบบประเมินการนำเสนอรายงาน	100%	5
12.	การประเมินผลหลังการเรียน	12. เพื่อประเมินผลหลังการเรียนรายวิชา	-แบบทดสอบปลายภาคเรียน -แบบประเมินตนเองด้านทักษะและเจตคติ	80% 20%	20
13.	คุณลักษณะผู้เรียนพฤติกรรมกรเรียนและพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน	13. เพื่อประเมินคุณลักษณะนิสัยในการเรียนและการปฏิบัติงาน	-แบบประเมินพฤติกรรมกรเรียน -แบบประเมินพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน	50% 50%	10
รวม					100

สรุปผลการสังเกต

4.2 แบบประเมินพฤติกรรมกรเรียน

วิชา การถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยการเรียนรู้.....

ชื่อ.....รหัส.....หมู่เรียน.....

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม					
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้	หมายเหตุ
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1.	ความมีวินัย						
	1.1 ความตรงต่อเวลา						
	1.2 ความรับผิดชอบ						
2.	จิตพิสัยในการเรียน						
	2.1 รักและพอใจในการเรียน						
	2.2 เพียร อดทนและสู้ไม่ถอย						
	2.3 ใส่ใจและไม่ละเลย						
	2.4 พิจารณาใคร่ครวญและปรับปรุง						
3.	พฤติกรรมกรแสดงออก						
	3.1 ตั้งใจและเรียนอย่างมุ่งมั่น						
	3.2 คิดเป็นและคิดอย่างแยกกาย						
	3.3 กล้าซักถามและแสดงความคิดเห็น						
	3.4 จดบันทึกสิ่งที่เรียนรู้						
รวม							
รวมทั้งสิ้น							
ระดับคะแนน							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ)

4.3 แบบประเมินตนเองด้านทักษะและเจตคติรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา

ชื่อ สกุล รหัส.....หมู่เรียน.....

ตอนที่ 2 แบบประเมินทักษะและเจตคติการถ่ายภาพโฆษณา : โปรดประเมินตนเองในด้านทักษะ ,
เจตคติการถ่ายภาพโฆษณาตามระดับที่มีอยู่จริง

ลำดับ	รายการทักษะ	ระดับความสามารถ				
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ต้องปรับปรุง
1	การใช้กล้องและอุปกรณ์ประกอบ					
2	การจัดแสงและไฟ					
3	การเลือกใช้ฟิล์ม					
4	การเตรียมการถ่ายภาพ					
5	การถ่ายภาพ					

ตอนที่ 3 แบบประเมินเจตคติการถ่ายภาพโฆษณา : โปรดประเมินตนเองในด้านความรู้สึกและเจตคติที่มีต่อการถ่ายภาพโฆษณาตามจริง

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิด , ความรู้สึก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ความสนใจและความตั้งใจ					
2	ความชอบ ความรักและความพอใจ					
3	ความเพียร มุ่งมั่น และใฝ่รู้					
4	ความรับผิดชอบและเอาใจใส่					
5	ความมีสติ รอบคอบและไตร่ตรอง					

4.4 ใบสะท้อนความคิดเห็น

วิชา การถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่..... : ชื่อหน่วย.....
 ชื่อ.....รหัส.....หมู่เรียน.....
 กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

1. ความคาดหวังก่อนการเรียนรู้ (จะได้ความรู้ ความรู้สึก การปฏิบัติอะไร แค่ไหน)

.....

2. พื้นฐานความรู้ ความรู้สึกและการปฏิบัติที่มีอยู่เดิม

.....

3. สิ่งที่ได้เรียนรู้ ได้ฝึก ได้อบรม (อะไร / อย่างไร)

.....

4. หลังการฝึกแล้วได้รับประสบการณ์อะไร (ในด้านความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติ)

.....

5. ระหว่างการฝึกมีปัญหา – อุปสรรคอะไร และแก้ไขอย่างไรหรือมีข้อเสนอแนะอะไร

.....

6. ความประทับใจจากกิจกรรมและกระบวนการฝึกปฏิบัติ

.....

7. ข้อเสนอแนะที่จะทำให้กระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ

.....

4.5 แบบประเมินตนเองการพัฒนากายและจิต

วิชา การถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยที่ 3 การพัฒนากายและจิต

ชื่อ.....รหัส.....หมู่เรียน.....

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม					
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้	หมายเหตุ
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1.	คุณธรรมที่เพิ่มขึ้น						
	1.1 มีความเชื่อมั่นศรัทธาในหลักธรรม (ศรัทธา)						
	1.2 มีระเบียบวินัยในชีวิต (ศีล)						
	1.3 เกิดการเรียนรู้ในหลักธรรม (สุตะ)						
	1.4 มีน้ำใจ สามารถสละวัตถุสิ่งของ สามารถลดละและควบคุมความโลภความโกรธความหลง (จาคะ)						
	1.5 รู้เข้าใจในความจริงของสิ่งทั้งหลาย (ปัญญา)						
2.	การทำหน้าที่ต่อธรรม						
	2.1 รู้เข้าใจปัญหาชีวิต (ทุกข์)						
	2.2 สามารถค้นหาสาเหตุของปัญหาชีวิต (สมุทัย)						
	2.3 สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการแก้ ปัญหาชีวิต (นิโรธ)						
	2.4ลงมือปฏิบัติ ทาน ศีล ภavana (มรรค)						
3.	สภาพจิตขณะปฏิบัติธรรม						
	3.1 มีความเข้มข้น เบิกบาน (ปราโมทย์)						
	3.2 มีความปลื้มปิติ อิ่มใจ (ปีติ)						
	3.3 มีความรู้สึกผ่อนคลายกายใจเย็นสบาย (ปีติสัทธิ)						
	3.4มีความสุข โปร่ง ไม่บีบคั้น (สุข)						
	3.5ใจมั่นคง สงบอยู่กับสิ่งที่ทำ ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่วอกแวก (สมาธิ)						
รวม							
รวมทั้งสิ้น							
ระดับคะแนน							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ)

4.6 แบบประเมินรายงานเอกสารวิชาการ (รายงาน / คู่มือ)

วิชา การถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยการเรียนรู้.....

ชื่อ.....รหัส.....หมู่เรียน.....

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม					
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้	หมายเหตุ
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1.	ความถูกต้องด้านวิชาการ						
	1.1 เนื้อหา ข้อเท็จจริง						
	1.2 หลักฐาน การอ้างอิง ข้อมูลที่ใช้						
	1.3 แนวคิด ความรู้ ตัวอย่าง						
2.	ความสามารถในการเขียน						
	2.1 ความชัดเจนในการสื่อสาร/การนำเสนอ						
	2.2 ความถูกต้องและความเหมาะสมการใช้ภาษา						
	2.3 ความเหมาะสมของรูปแบบการเขียน และการอ้างอิง						
3.	รูปแบบและลักษณะผลงาน						
	3.1 การพิมพ์และความประณีต						
	3.2 บรรณานุกรมและภาคผนวก						
4.	คุณประโยชน์ทางวิชาการ						
	4.1 ประโยชน์ด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ						
	4.2 ประโยชน์ด้านการประยุกต์เพื่อชีวิตและสังคม						
รวม							
รวมทั้งสิ้น							
ระดับคะแนน							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ)

1.6 แบบประเมินพฤติกรรมกาฝึกปฏิบัติ

วิชา การถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยการเรียนรู้.....

ชื่อ.....รหัส.....หมู่เรียน.....

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม					
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้	หมายเหตุ
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1.	พฤติกรรมกาปฏิบัติงานกลุ่ม						
	1.1 การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น						
	1.2 การซักถามและแสดงความคิดเห็น						
	1.3 การให้ความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่ม						
	1.4 ความสามัคคี						
	1.5 การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี						
2.	ทักษะการปฏิบัติงาน						
	2.1 ความพร้อมในการฝึกปฏิบัติ						
	2.2 ปฏิบัติงานตามขั้นตอน						
	2.3 ปฏิบัติงานอย่างคล่องแคล่ว						
	2.4 ใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือถูกต้อง						
	2.5 ผลงานสมบูรณ์และสวยงาม						
รวม							
รวมทั้งสิ้น							
ระดับคะแนน							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ)

4.8 แบบประเมินผลงานภาพถ่ายโฆษณา

วิชา การถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยการเรียนรู้.....ชื่อ.....

รหัส.....หมู่เรียน.....กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม					
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้	หมายเหตุ
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1.	คุณภาพของใบงานและการเตรียมงาน						
	1.1 ความถูกต้องและความสอดคล้องการเขียนใบงาน						
	1.2 ความชัดเจนของแนวคิดและรูปแบบการโฆษณา						
	1.3 ความเหมาะสมและความสวยงามของแบบร่าง โครงงาน (LAYOUT)						
	1.4 ความถูกต้องและความเหมาะสมของการสร้าง สรรค์สิ่งพิมพ์โฆษณาด้วยภาพถ่าย						
2.	คุณภาพของชิ้นงาน (ภาพถ่าย/ต้นแบบ สิ่งพิมพ์โฆษณา)						
	2.1 คุณภาพของภาพตามแบบร่าง						
	2.2 ความสมบูรณ์ของสิ่งพิมพ์						
	2.3 ความคมชัดและการเน้นจุดสนใจ						
	2.4 องค์ประกอบของภาพและข้อความถูกต้องตามหลัก การออกแบบ						
	2.5 ความเหมาะสมและความสวยงามของชิ้นงาน สิ่งพิมพ์โฆษณา						
3.	รูปแบบและลักษณะของแฟ้มงาน (รูปแบบการนำเสนอ,ความสมบูรณ์และความประณีต)						
รวม							
รวมทั้งสิ้น							
ระดับคะแนน							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ)

4.9 แบบประเมินรายงานการวิจัย

วิชา การถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยการเรียนรู้.....

ชื่อ.....รหัส.....หมู่เรียน.....

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม					
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้	หมายเหตุ
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1.	ความสำคัญและความชัดเจน						
2.	การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง						
3.	ความเหมาะสมของการออกแบบการวิจัย						
4.	ความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย						
5.	ความเหมาะสมของการเก็บข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง						
6.	ความถูกต้องและความเหมาะสมของการวิเคราะห์						
7.	การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย						
8.	ความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการอ้างอิง						
9.	ความเหมาะสมของภาคผนวกและรูปแบบรายงานการวิจัย						
10.	คุณประโยชน์ทางวิชาการของงานวิจัย						
รวม							
รวมทั้งสิ้น							
ระดับคะแนน							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ)

4.10 แบบประเมินการนำเสนอรายงาน

วิชา การถ่ายภาพโฆษณา

หน่วยการเรียนรู้.....ชื่อ.....

รหัส.....หมู่เรียน.....กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม					
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้	หมายเหตุ
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1.	เนื้อหา						
	1.1 ความถูกต้องของเนื้อหา						
	1.2 ความชัดเจนในการนำเสนอ						
	1.3 ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร / ตัวอย่าง						
2.	สื่อ						
	2.1 ความชัดเจนของสื่อ						
	2.2 ประสิทธิภาพการใช้สื่อ						
	2.3 ประสิทธิภาพในการนำเสนอ						
3.	การตอบคำถาม						
	3.1 ตอบคำถามในหัวข้อที่ตนรับผิดชอบ						
	3.2 ตอบคำถาม / เสนอความเห็น เสริมเพื่อนร่วมทีม						
	3.3 ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร / ยกเหตุการณ์ตัวอย่าง						
4.	บุคลิกภาพ						
	4.1 ความเหมาะสมของการแต่งกาย						
	4.2 การใช้ภาษา / ความชัดเจน						
	4.3 ความเชื่อมั่น / ไหวพริบ / การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า						
5.	ความพร้อมของทีมงาน						
	5.1 เอกสาร						
	5.2 การตรงต่อเวลา						
	5.3 รูปแบบการนำเสนอ						
รวม							
รวมทั้งสิ้น							
ระดับคะแนน							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ)

4.11 เกณฑ์การประเมิน

4.11.1 กรณิแบบประเมินคะแนนเต็ม 50 คะแนน (10 หัวข้อรายการ)

คะแนน	ระดับคะแนน
47-50	A
43-46	B+
39-42	B
35-38	C+
31-34	C
27-30	D+
23-26	D
ต่ำกว่า 22	E

4.11.2 กรณิแบบประเมินคะแนนเต็ม 70 คะแนน (14 หัวข้อรายการ)

คะแนน	ระดับคะแนน
60-70	A
55-59	B+
50-54	B
45-49	C+
40-44	C
35-39	D+
30-34	D
ต่ำกว่า 29	E

4.11.3 กรณิแบบประเมินคะแนนเต็ม 75 คะแนน (15 หัวข้อรายการ)

คะแนน	ระดับคะแนน
70-75	A
65-69	B+
60-64	B
55-59	C+
50-54	C
45-49	D+
40-44	D
ต่ำกว่า 39	E

4.11.4 กรณิแบบประเมินคะแนนเต็ม 100 คะแนน

คะแนน	ระดับคะแนน
80-100	A
75-79	B+
70-74	B
65-69	C+
60-64	C
55-59	D+
50-54	D
ต่ำกว่า 50	E

5. รายการสื่อการเรียนและเอกสารประกอบการสอน

5.1 รายการสื่อการเรียนที่สำคัญ ได้แก่

- 5.1.1 วัสดุทัศนศึกษาดูการถ่ายภาพทิวทัศน์ 1 ชุด
- 5.1.2 สไลด์ประกอบการบรรยายเรื่องการถ่ายภาพโฆษณา 1 ชุด
- 5.1.3 ชุดอุปกรณ์การถ่ายภาพโฆษณาและสตูดิโอถ่ายภาพ 1 ชุด
- 5.1.4 ตัวอย่างแฟ้มผลงานถ่ายภาพโฆษณา

5.2 เอกสารประกอบการสอน หลักการถ่ายภาพโฆษณา

โครงร่างประเด็นประชุมเชิงปฏิบัติการ

แผนการตลาดและแผนสื่อโฆษณา

กรณีศึกษาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ฯ

กลุ่มสินค้า.....

กลุ่มการผลิต.....

ระหว่างวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. รู้จักกับกลุ่มเรา

1.1 ที่ตั้ง

1.2 ทำอะไร

□ ทำเพื่ออะไร

□ ทำอย่างไร

1.3 ความเป็นมาของกลุ่ม

.....

1.4 วัตถุประสงค์ของกลุ่ม

.....

1.5 โครงสร้างการดำเนินงาน

.....

2. สภาพที่เป็นอยู่ของกลุ่ม

2.1 สภาพทั่วไป

2.1.1 จุดอ่อนของกลุ่ม

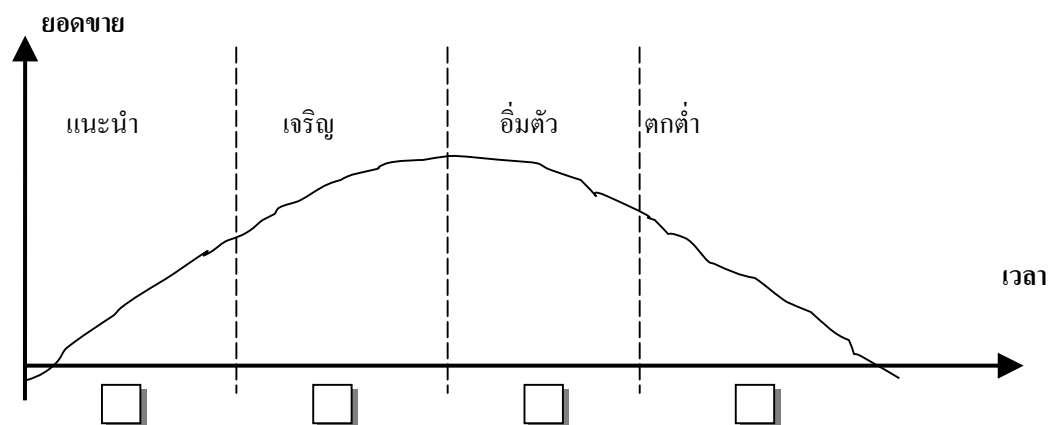
2.1.2 จุดแข็งของกลุ่ม

2.1.3 โอกาสของกลุ่ม

2.1.4 อุปสรรคของกลุ่ม

2.2 กลุ่มเป้าหมายผู้บริโภค

2.3 วงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์

2.4 ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

2.4.1 การลดต้นทุน

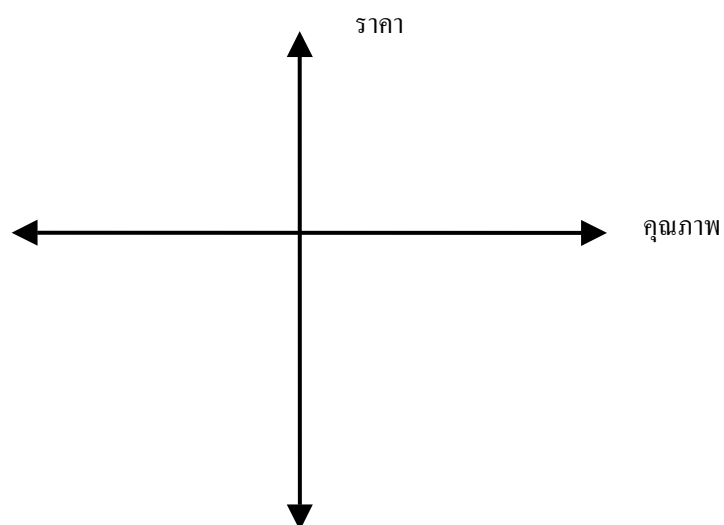
2.4.2 การสร้างความแตกต่าง

3. การวางแผนการตลาด

3.1 กลุ่มเป้าหมายทางการตลาด

ประชากรศาสตร์	จิตวิทยา	พฤติกรรม

3.2 การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์

1.3 กลยุทธ์การตลาด

1.3.1 ความสำเร็จเปรียบ

1.3.2 การทำให้ตลาดเจริญเติบโต

☐ เจริญเติบโตใหม่

☐ ขยายและพัฒนาตลาดเก่า

☐ พัฒนาผลิตภัณฑ์เก่าให้ดีขึ้น

☐ พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาดใหม่

1.3.3 ส่วนผสมทางการตลาด

ราคา นโยบาย ราคา _____	ผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาด ลูกค้าเป้าหมาย _____ _____ _____ _____	สถานที่ / ช่องทางจำหน่าย ☐ ขายตรง ☐ ขายผ่านตัวแทน ☐ ขายผ่านสื่อ ☐ อื่น ๆ _____
☐ การโฆษณา ☐ การส่งเสริมการขาย ☐ อื่น ๆ	☐ การประชาสัมพันธ์ ☐ พนักงานขาย _____	

4. แผนการตลาดและแผนสื่อโฆษณา

4.1 จุดประสงค์การตลาด

4.2 จุดประสงค์การโฆษณา

4.3 กิจกรรมการตลาด

จะใช้สื่ออะไร	กับใคร	ที่ไหน	เมื่อไหร่	ใช้อย่างไร	งบประมาณ (ถ้ามี)

4.4 กิจกรรมการโฆษณา

จะใช้สื่ออะไร	กับใคร	ที่ไหน	เมื่อไหร่	ใช้อย่างไร	งบประมาณ (ถ้ามี)

4.5 งบประมาณ (ถ้ามี)

4.5.1	กิจกรรมการตลาด	
4.5.2	กิจกรรมการโฆษณา	
	รวม	

4.6 การติดตามและวัดผลกิจกรรม

4.6.1 การตลาดวัดจากผลที่เกิดขึ้น

1) ยอดขายแต่ละสัปดาห์ เฉลี่ยสัปดาห์ละ _____

(ขายอะไร เท่าไร)

2) กลุ่มลูกค้าใหม่มาติดต่อจะซื้อผลิตภัณฑ์สัปดาห์ละ(กี่ราย) _____

(ยอดขายในพื้นที่ชุมชนลูกค้าเก่า / และลูกค้าใหม่นอกพื้นที่)

4.6.2 การโฆษณาวัดจากผลที่เกิดขึ้น

1) การโทรศัพท์เข้ามาติดต่อสั่งซื้อจำนวน.....รายต่อสัปดาห์

2) การแวะมาเยี่ยมชมจำนวน.....รายต่อสัปดาห์

3) การมีจดหมายใบสั่งซื้อจำนวน.....รายต่อสัปดาห์

4) อื่น ๆ _____

5. กำหนดการใช้แผนการตลาดและแผนการโฆษณา

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

ผู้ยกร่าง

คณะทำงาน

[illegible]

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ

1. กระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มระหว่างสมาชิกกลุ่ม นักศึกษา และอาจารย์

1.1 ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

1.2 ท่านได้แสดงความคิดเห็นอะไรและอย่างไร

.....

.....

.....

1.3 ท่านได้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง

.....

.....

.....

1.4 ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี).....

.....

.....

.....

2. การมีส่วนร่วมในการออกแบบร่างสิ่งพิมพ์โครงการสินค้าชุมชน

2.1 การมีส่วนร่วมของท่านมีผลต่อการปรับปรุงผลงานหรือไม่

.....

.....

.....

2.2 ท่านได้ออกความเห็นอะไร และอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 ท่านได้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.4 ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี).....

.....

.....

3. การถ่ายภาพโฆษณาสินค้าชุมชน

3.1 การถ่ายภาพโฆษณาสินค้าต้องเตรียมการอย่างไร

.....

.....

.....

3.2 ขั้นตอนต่าง ๆ ในการถ่ายภาพโฆษณาที่ท่านคิดว่าสามารถทำเองได้หรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

3.3 ภาพถ่ายโฆษณาที่เสร็จแล้วท่านพอใจหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.4 ข้อเสนอแนะ(ถ้ามี).....

.....

.....

.....

4. การทำแผนการใช้สื่อโฆษณาของแผนการตลาดสินค้าชุมชน

4.1 แผนการใช้สื่อและแผนการตลาดมีความสำคัญหรือไม่ เพียงใด

.....

.....

.....

4.2 แผนการใช้สื่อและแผนการตลาดที่ท่านร่วมกันจัดทำจะสามารถนำไปใช้จริงหรือไม่ และใช้อย่างไร

.....

.....

.....

4.3 กระบวนการเรียนรู้ของการจัดทำแผนการใช้สื่อในแผนการตลาดมีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด

.....

.....

.....

4.4 ข้อเสนอแนะ(ถ้ามี).....

.....

.....

.....

ประเด็นการศึกษาเอกสารและการสนทนากลุ่ม
หลักการ วิธีการ และปัจจัยเงื่อนไขการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น

1. ประเด็นการศึกษา

1.1 ภารกิจของสถาบันราชภัฏกับการพัฒนาท้องถิ่นมีอะไรบ้างและมีแนวทางอย่างไร

1.2 หลักการในการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิชาถ่ายภาพโฆษณา คือ อะไร และมีวิธีการอย่างไร

1.3 มีปัจจัยและเงื่อนไขอะไรบ้างที่จะส่งเสริมการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาถ่ายภาพโฆษณา

2. ผลการศึกษาจากแหล่งข้อมูล

2.1 ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 ผลสรุปจากการสนทนากลุ่มคณาจารย์และผู้บริหาร โปรแกรมวิชาช่วงเตรียมการวิจัย

2.3 ผลจากการสังเกต

2.4 จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง (นักศึกษา หัวหน้าโปรแกรมวิชา และผู้บริหารสถาบันฯ)

ประเด็นการสนทนากลุ่มการผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
เรื่อง

ผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาตามแผนงานการตลาดและแผนงานโฆษณา

1. ประเด็นสนทนากลุ่ม

1.1 ได้มีการทำสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาที่เตรียมไว้ไปใช้ตามแผนงานตลาดและแผนงานโฆษณาหรือไม่ ใช้ในช่วงเวลาใด

.....

.....

.....

1.2 สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาทั้งแผ่นพับและภาพโฆษณานำไปใช้อย่างไร เผยแพร่ที่ไหนสำหรับใคร เพื่อผลอะไร

.....

.....

.....

1.3 ผลการใช้สื่อดังกล่าวเป็นอย่างไร มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริโภคติดต่อเข้ามาหรือไม่ ยอดขายเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

1.4 ผลที่เกิดจากการใช้สื่อมีส่วนส่งเสริมการตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

1.5 มีปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อหรือไม่เพราะอะไร และกลุ่มมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

1.6 กลุ่มฯ มีข้อเสนออะไรที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทั้งสถาบันราชการและกลุ่มการผลิตเอง

.....

.....

.....

2. ผลสรุปจากการสนทนากลุ่ม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างผลงานการบูรณาการการจัดการศึกษา

- ชิ้นงานโครงงานถ่ายภาพรายวิชา
- ชิ้นงานถ่ายภาพหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- แผ่นพับโฆษณา
- ภาพโฆษณา

แฟ้มผลงานโฆษณาการถ่ายภาพโฆษณา

ADVERTISING PHOTOGRAPHY PORTFOLIO

เสนอ

ผศ. สมพงษ์ บุญเลิศ

จัดทำโดย

1. นางสาวกาญจนา	ทองน้อย	รหัส 42124003
2. นางสาวจันทร์จิรา	วาริบุตร	รหัส 42124008
3. นางสาวดารุณีย์	เจ้าเสนา	รหัส 42124010
4. นางสาวสุสดี	วรรณสุข	รหัส 42124015
5. นางสาวศรีสุลา	ไวศาน	รหัส 42124023
6. นายภัทร	สันนิษทานิชกุล	รหัส 42124037
7. นางสาวสุวิรัตน์	เกษม	รหัส 42124048
8. นางสาวกมล	พณียภูมิ	รหัส 42124053
9. นางสาวนิตลลวณีย์	ระวีคำ	รหัส 42124055

นท.ปช42.ศ4.1

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา การถ่ายภาพโฆษณา (3063204)

โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ

ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2545

สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

ใบสะท้อนความคิดเห็น

ชื่อ นางสาวศุภิสี วรรณสุข รหัส 42124015 หมู่เรียน นท.ปว42.ก4.1

1. ความพึงพอใจต่อการเรียน

ความพึงพอใจต่อการเรียนในรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา มี ซึ่งถือว่ามีความมุ่งหวังเป็นอันดับหนึ่งว่า นอกจากเราจะสามารถถ่ายภาพตามที่สื่อได้ปฏิบัติงานแล้วในครั้งก่อนๆ ในครั้งต่อไปจะสามารถนำความรู้ความสามารถในด้านการทำงานมาพัฒนาตนได้ สมมุติสถานการณ์ในงานโฆษณาได้กล่าวถึงคำว่า " การถ่ายภาพโฆษณา " จะต้องมีการใช้ไวท์บอร์ด ซึ่งไวท์บอร์ดใช้สำหรับเขียนภาพ ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคในการถ่ายภาพในรูปแบบต่างๆ การจัดแสง การ Create งานโฆษณาไว้กับสมมุติ และถูกใจลูกค้า ซึ่งก็คาดหวังว่าถ้าได้ลงมือปฏิบัติจริงจะได้รู้เลยว่าในวันนี้นักเรียนสามารถสร้างอาชีพได้ใช้การในวันข้างหน้า

2. ประสิทธิภาพ ของผลงาน (ใต้ประสบการณ์ของไวท์บอร์ด : การคิด , การพูด , การทำ)

ประสบการณ์ในด้านความคิด : ในรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณา มี ก่อนการลงมือปฏิบัติงานทุกครั้งนั้น จะต้องทำสิ่งที่เราจะต้องมีการคิด วางแผนการทำงานไว้ก่อนเมื่อลงมือปฏิบัติจริง เพื่อลดงานที่ผิดพลาดได้เป็นจำนวนมากที่สุด สำหรับการออกแบบงานก็จะต้องมีการคิด Create ของไวท์บอร์ด มีความสวยงาม และเหมาะสมกับตัวโฆษณาที่พูด เพราะฉะนั้นในการทำงานนี้กระบวนการคิดเป็นสิ่งสำคัญมากที่มีความสำคัญมาก ซึ่งผมคิดว่าได้มีประสบการณ์ทางด้านความคิดไปตลอดในรายวิชานี้

ประสบการณ์ด้านการพูด : ซึ่งผู้รู้ที่หลายๆ คน อาจจะคิดว่า วิชาการถ่ายภาพโฆษณาจำเป็นจะต้องได้มีประสบการณ์ทางด้านการทำงานพูดด้วยแหละ เพราะว่า คนเราคิดว่าตนเองได้ประสบการณ์ทางด้านการทำงาน การลงมือทำงานมากกว่า แต่ในความเป็นจริงแล้ว ซึ่งขณะในการพูดนั้นว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากต่อการคิดต่อคือการ เพื่อให้งานโฆษณาออกมาได้ได้สิ่งที่ดีต้องการ เราจะพูดอย่างไรให้คนอื่นใจในความคิดของเราเราจะพูดอย่างไรให้ลูกค้าเข้าใจ Concept งานของเราทั้งหมดถ้าเป็นต้องอาศัยการพูด การอธิบาย นอกจากนั้นยังรวมไปถึงการพูดคุยกันกับผู้ร่วมงานให้เข้าใจงานตรงกับตรงจุดนี้คืออาศัยประสบการณ์ทางการพูดด้วยทั้งนี้ทั้งนั้น

ประสบการณ์ด้านการทำ : คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่ากันว่า การได้มีรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณาจะไม่มีความรู้ประสบการณ์ในด้านการทำงาน นอกจากว่าตนเองนั้นจะไม่ลงมือทำอะไรเลย แต่สำหรับคนที่ได้ลงมือปฏิบัติงานจะพบว่า การได้ลงมือทำนั้น ทำให้ตัวเองได้ฝึกการทำงานที่ไม่ทำอะไรไว้คิดจั่งหนึ่งแล้ว ทำให้เราได้รู้เลยว่า การถ่ายภาพโฆษณาต้องทำอะไรบ้าง ไม่ว่าจะเป็น

ใบงานที่ 1

ชื่องาน สถาปัตยกรรมภายนอก

1. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ วัดบึงกร่ำให้ประชาชน และนักท่องเที่ยวได้รู้จัก
- 1.2 เพื่อให้เป็นสื่อความงามของสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่า และเป็นแหล่งทางศิลปวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดบึงกร่ำ
- 1.3 เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักวัดบึงกร่ำ จังหวัดบึงกร่ำ
- 1.4 เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความสนใจและพัฒนางานที่วัดบึงกร่ำ

2. แนวคิดในการถ่ายภาพ

เพื่อสื่อความงามของสถาปัตยกรรมของวัดบึงกร่ำให้คนทั่วไปได้เห็นความงามของวัดบึงกร่ำที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดบึงกร่ำ

3. วัสดุ / อุปกรณ์ และเครื่องมือ

3.1 วัสดุ

- 3.1.1 ฟิล์มสี KODAK ISO 100
- 3.1.2 อ่างเกลือด่างรูป ALKALINE

3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์

- 3.2.1 กล้องถ่ายรูป NIKON FM 2 เลนส์ 28-80 mm.
- 3.2.2 ฟิล์มสี ISO 100
- 3.2.3 สายคล้อง

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 4.1 ประชุมกลุ่ม
- 4.2 ศึกษาสถานที่ที่จะใช้ในการถ่ายภาพ
- 4.3 เลือกสถานที่ที่จะใช้ในการถ่ายภาพ
- 4.4 3M Computer การนำเสนอผลงาน (แผนผัง) ที่น่าสนใจ (LAYOUT)
- 4.5 ออกแบบภาพ
- 4.6 ฝึกเขียน

- 4.7 มี Index 0-10
- 4.8 เมื่อภาพที่ติดถูก แล้วด้วยภาพนั้น
- 4.9 Scan ภาพเป็น Computer
- 4.10 สแกนภาพให้สวยงาม
- 4.11 ได้ส่วนอื่นภาพที่ภาพ (ลักษณะภาพที่ดี)

5. การประเมินผลงาน (อยู่ในเกณฑ์ดี)

ผลงานอยู่ในระดับดี เป็นที่น่าพอใจผลงาน Complete ที่งานไว้ไม่ถือว่าเป็นเกณฑ์สูง แต่อาจประกอบ ข้อความ (ตัวอักษรกราฟิกดี)

6. ปัญหา / อุปสรรค

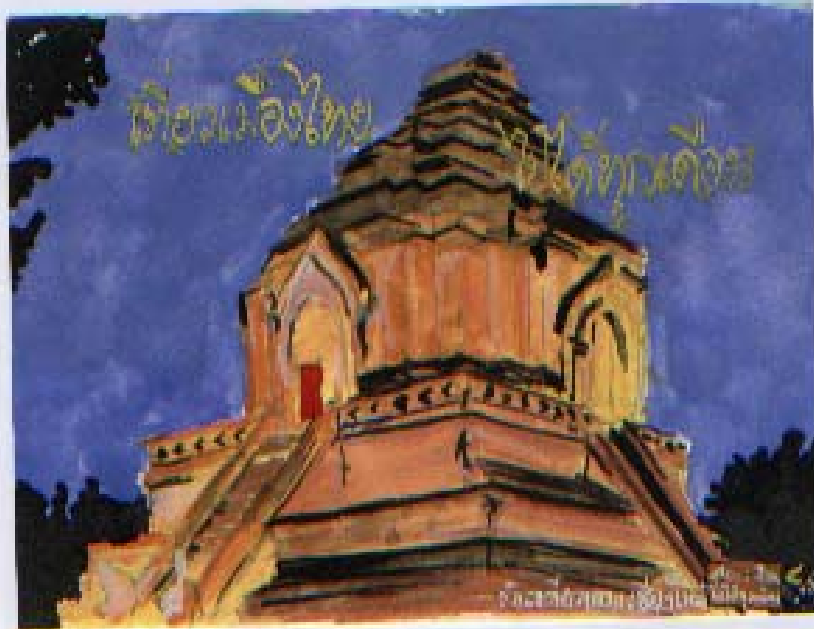
- 6.1 ในการนำภาพมาใส่โดยคอมพิวเตอร์ภาพนี้ อาจเกิดจากธรรมชาติจึงเป็นเรื่องยากที่จะควบคุมแสงไฟไว้ระดับที่เท่าเทียมกัน จึงต้องทำการนำตัวอย่างภาพที่ชื่อ OVER 1 ที่ชื่อ 0 และ UNDER 1 สลับไป
- 6.2 ภาพนี้ต้องใช้เทคนิคในการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิค B ระบบภาพในการถ่ายภาพนี้อาจจะส่งผลกระทบต่อภาพ
- 6.3 เมื่อถ่ายภาพเสร็จจากภาพขาวดำเป็นช่วงหนึ่งแล้ว จึงทำให้ได้ภาพที่มีความสามารถในการถ่ายภาพไม่ได้อีกต่อไป

7. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

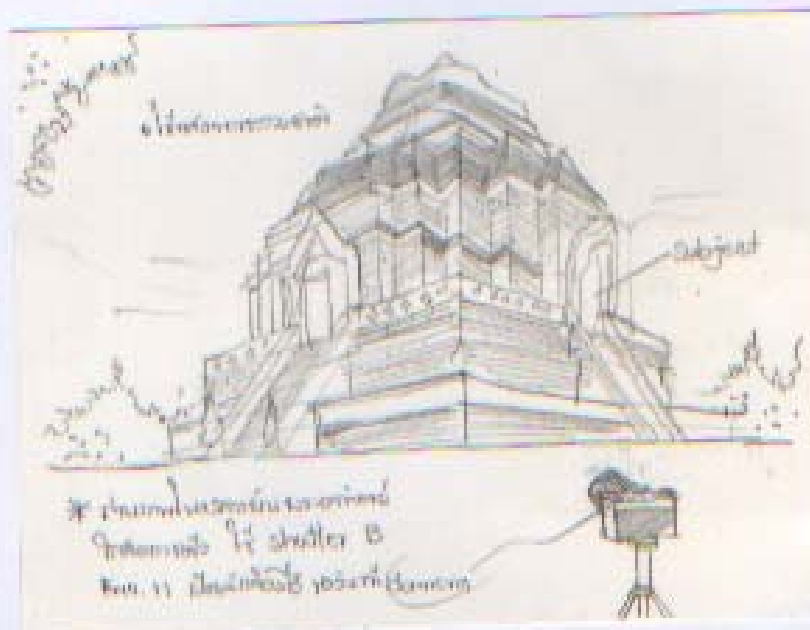
ในการนำภาพมาใส่โดยคอมพิวเตอร์ภาพนี้ อาจเกิดจากธรรมชาติ จึงมีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของภาพ ดังนั้นเวลาถ่ายจึงควรเลือกถ่ายในเวลาที่เหมาะสม เช่น ในช่วงเช้าที่ถ่ายในเวลา 05.00 - 08.00 น. ในช่วงเย็นที่ถ่ายเวลาที่ควรเลือกถ่ายคือช่วงเย็น (ช่วงเวลาโพลีเทค)

8. รูปแบบ

8.1 รูปแบบพื้นฐาน (LAYOUT)

8.2 แผนภาพทิศทางแสง (LIGHTING DIAGRAM)

9. จันทรา

9.1 ภาพถ่ายวัดสุทัศน์

ข้อมูลทางเทคนิค

กล้อง : NIKON FM2 เลนส์ : 28-80 mm

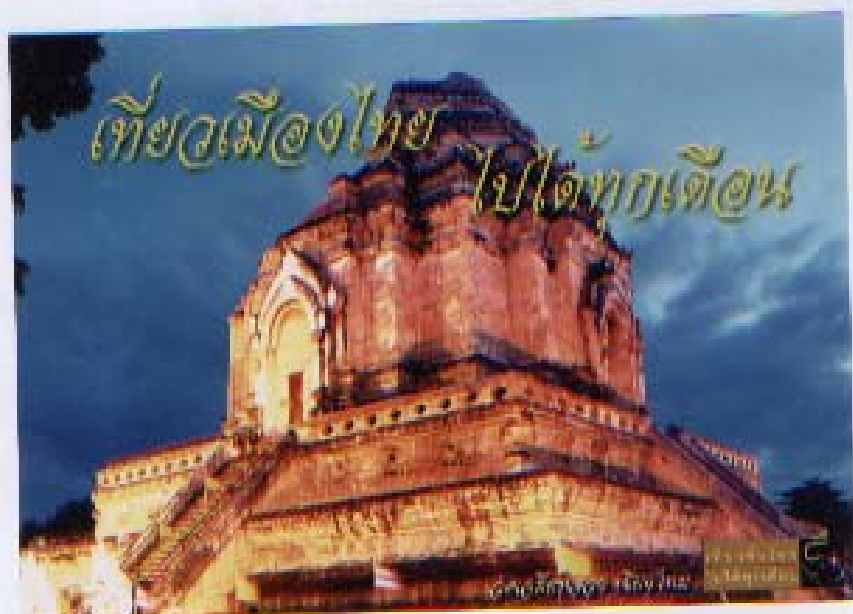
Fno : 11 Shutter Speed : B

FILM : KODAK ISO : 100

สถานที่ : วัดสุทัศน์

๑.๒ ภาพโฆษณา

ใบงานที่ 2

ชื่องาน สถาปัตยกรรมภายใน

1. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อแนะนำสถานพักอาศัยที่มีโครงสร้างหรือผู้ประสบภัยพิบัติทาง
- 1.2 เพื่อเสนอวิธีให้ผู้ประสบภัยในท้องถิ่นที่มีบรรพบุรุษอาศัยกันมาในไทย

2. แนวคิดในการถ่ายภาพ

เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในเชิงความชอบ และบรรพบุรุษของท้องถิ่นไทย ซึ่งผู้ชมสามารถนำมาใช้ได้ วิเคราะห์ภาพ

3. วัสดุ / อุปกรณ์ และค่าใช้จ่าย

- 3.1 วัสดุ
 - 3.1.1 ฟิล์มสี KODAK ISO 100
 - 3.1.2 ถ่านกึ่งด่างรูป ALKALINE
- 3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์
 - 3.2.1 กล้องถ่ายรูป NIKON FM 2 กระจก 28-80 mm
 - 3.2.2 ขาตั้งกล้อง
 - 3.2.3 สายคล้อง
 - 3.2.4 เครื่องวัดแสง

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 4.1 ประชุมกลุ่ม
- 4.2 คิดหัวข้อใช้กันในการถ่ายภาพ
- 4.3 วน Concept และกำหนดส่วนประกอบ (รูปแบบ) ที่จะถ่าย (LAYOUT)
- 4.4 จัดจาก เครื่องวัดแสงอุปกรณ์ประกอบฉาก และเครื่องวัดที่ใช้ในการถ่ายภาพ
- 4.5 ลงมือถ่ายภาพ
- 4.6 ฟิล์มสี
- 4.7 ฟิล์ม Index Film
- 4.8 เมื่อภาพเสร็จแล้ว แล้วดูภาพนั้น
- 4.9 Scan ภาพเข้า Computer

4.10 ตกแต่งภาพให้สวยงาม

4.11 ใช้ตัวอักษรหลากหลายภาพ (อักษรกราฟิกส์)

5. การประเมินผลงาน (อยู่ในเกณฑ์ดี)

ผลงานอยู่ในระดับดี เป็นที่น่าพอใจตรงตาม Concept ที่วางไว้ไม่จำเป็นต้องแก้ไข
องค์ประกอบ ข้อความ (ตัวอักษรกราฟิกส์)

6. ปัญหา / อุปสรรค

ในการถ่ายเอกสารมีข้อผิดพลาดในภาพนี้ คือ ให้ความเป็นใจดีของพวกเรา เพราะได้รับความร่วมมือและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีจากทางฝ่ายสถานที่ ไม่ควรเป็นการขัดขวางที่
แต่รวมไปถึงขั้นตอนต่างๆ

7. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

- 7.1 ในการถ่ายภาพสารปัสสาวะรวมภายใน ควรจะต้องมีการถ่ายในหลายๆ มุมเพื่อเน้นว่าเด็ก
ในภาพจริง
- 7.2 เพื่อความสวยงามของภาพถ่ายที่มีองค์ประกอบที่สวนกันควรมีการจัดฉากดอกไม้หรือ
ของใช้บนพื้นสีอื่น
- 7.3 เพื่อให้ได้ภาพที่ได้แสงที่พอดีควรมีการวัดแสงก่อนการถ่ายภาพ

8. รูปถ่าย

8.1 รูปถ่ายเขียนตา (LAYOUT)

8.2 แผนผังการขึ้นตา (LINCITING DIAGAM)

9. ชื่นฉาน

9.1 ภาพในห้องนอน

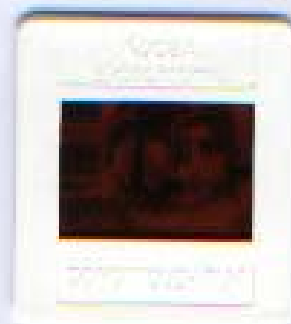
ข้อมูลทางเทคนิค

กล้อง : NIKON FM2 ... มุม : 28 - 80 mm

Fno : 16 ... Shutter Speed : 1

FILM : KODAK ... ISO : 100

สถานที่ : LIFESTYLE

9.2 Pangsawan Hotel

ใบงานที่ 5

ชื่องาน ผลไม้

1. จุดประสงค์

เพื่อฝึกงานให้คนทำงานรับทราบผลไม้ที่สุกตาม

2. แนวคิดในทวถำภาพ

เพื่อแสดงให้เห็นว่าเมืองไทยมีผลไม้ สด ใหม่ ให้เลือกรับประทานมากมายหลากหลายชนิด และผลไม้แต่ละชนิดมีถิ่น ต้นกำเนิด สดชื่น น่ารับประทานแล้วจึงให้ประ โภชน์แก่ร่างกายอีกด้วย

3. วัสดุ / อุปกรณ์ และเครื่องมือ

3.1 วัสดุ

- 3.1.1 ฟิล์มสี KODAK ISO 100
- 3.1.2 ถ้ำนกล้องถ่ายรูป ALKALINE
- 3.1.3 ฟิล์มโพลาไรซ์
- 3.1.4 Prody
- 3.1.5 ภาชนะใส่น้ำมันมะกอก

3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์

- 3.2.1 กล้องถ่ายรูป NIKON FM 2 เลนส์ 28-80 mm
- 3.2.2 กล้องโพลาไรซ์
- 3.2.3 ขาตั้งกล้อง
- 3.2.4 สายคล้อง
- 3.2.5 เครื่องวัดแสง
- 3.2.6 ไฟแฟลช
- 3.2.7 อุปกรณ์ประกอบฉาก (ภาชนะใส่น้ำมันมะกอก)
- 3.2.8 ผ้าเช็ดเลนส์

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 4.1 ประชุมกลุ่ม
- 4.2 เมื่อกลุ่มได้ที่รูปทรง และสีกัน รวมถึงขนาดที่สะดวกเหมาะสม
- 4.3 วาง Concept และกำหนดส่วนประกอบ (แบบถ้อย) ที่สะดวก (LAYOUT)
- 4.4 ทำรูปทรงประกอบจาก
- 4.5 เมื่อกลุ่มได้ตามที่สะดวกแล้ว
- 4.6 นำมาทำโครงแบบจาก หล่ ไม้ที่ได้ออกมา ให้มีความสวยงามด้วยไม้แผ่นดก
- 4.7 จัดวางเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ประกอบจาก และเครื่องมือที่ใช้ในการทำ
- 4.8 จัดสถานที่และอุปกรณ์ภาพโฆษณา
- 4.9 ลงมือทำ
- 4.10 จัดพื้นที่
- 4.11 ทำ Index map
- 4.12 จัดสถานที่ที่ดีที่สุด แล้วติดภาพนั้น
- 4.13 Scan รูปที่ Computer
- 4.14 ตกแต่งภาพให้สวยงาม
- 4.15 ได้ตัวอักษรขนาดใหญ่ (ตัวอักษรใหญ่)

5. การประเมินผลงาน (อยู่ในเกณฑ์)

ผลงานอยู่ในระดับดี เป็นที่น่าพอใจของครู Concept ที่วางไว้ไม่ยากเกินไปและมีความน่าสนใจขององค์ประกอบทั้งหมด (ตัวอักษรใหญ่)

6. ปัญหา / อุปสรรค

- 6.1 ในการทำภาพหล่ ไม้ที่ได้นี้ มีความยุ่งยากอยู่ที่ขั้นตอนของการเลือกซื้อหล่ ไม้ เนื่องจากไม่ทราบราคาซื้อหล่ ไม้ที่ได้นั้น ราคาแพง สีที่เลือกไม่ตรงกับที่ต้องการนั้นทำให้ได้ภาพ
- 6.2 การเลือกซื้อหล่ ไม้ที่ได้นั้นไม่ได้มีที่ว่างพอที่จะวางแบบที่ได้นั้นขึ้นที่หน้างานได้เนื่องจากหล่ ไม้ที่ได้นั้นมีขนาดเล็กเกินไป จึงทำให้การนำแบบที่ได้นั้นไปใช้จริงนั้นเกิดความยากลำบาก เนื่องจากหล่ ไม้ที่ได้นั้นมีขนาดเล็กเกินไป จึงทำให้การนำแบบที่ได้นั้นไปใช้จริงนั้นเกิดความยากลำบาก

7. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

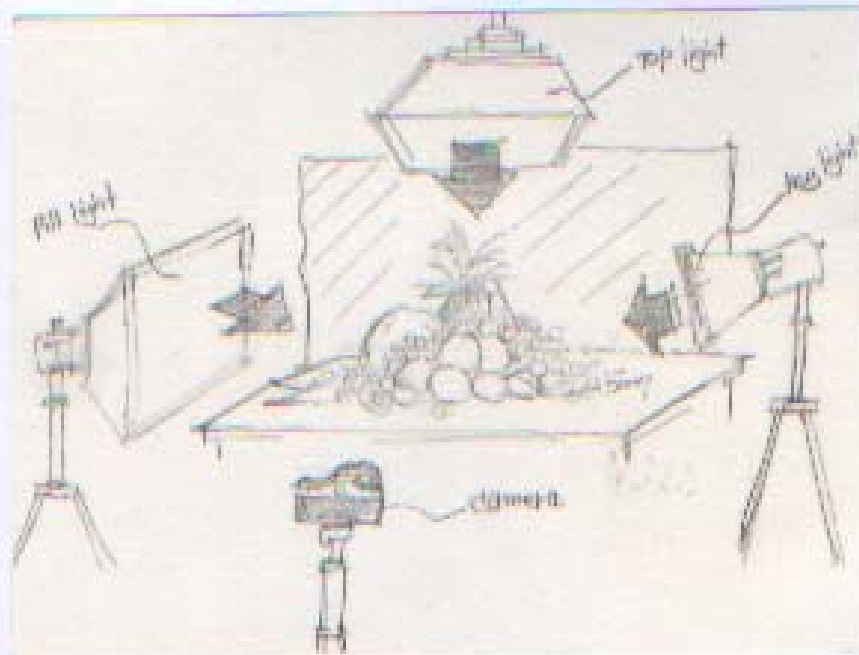
- 7.1 ควรดำเนินการต่อไปให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นทำในทั้งสองชุดคือ ควรมีการทดสอบแบบและนำเอากลยุทธ์มาวัดผลมาสู่ก่อนการนำจริง
- 7.2 ควรดำเนินการต่อไปให้มีความสวยงามน่ารับ ประทานควรคิดอัตราค่าไม่ให้มีรูปทรงขนาดเล็ก คือส่วนสวยงาม ไม่มีไว้รอ
- 7.3 ควรดำเนินการต่อไป หากแต่ไม่เน้นสิ่งที่ต้องการ ให้มีความเหมาะสมควรหาพื้นที่บ้านนอก
- 7.4 ควรดำเนินการต่อไป หากมีใบไม้เป็นส่วนประกอบควรหาตัวสมมาตรเพื่อเพิ่มความสวยงามให้ใบไม้
- 7.5 ควรดำเนินการต่อไป ก่อนการดำเนินการควรใช้ Energy ที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้คนได้ถูกไฟไหม้

8. ฐาน

8.1 ฐานการจัดวาง (LAYOUT)

8.2 แผนภาพการจัดวาง (LIGHTING DIAGRAM)

9. ชื่นชม

9.1 ภาพถ่ายสีบนกระดาษ

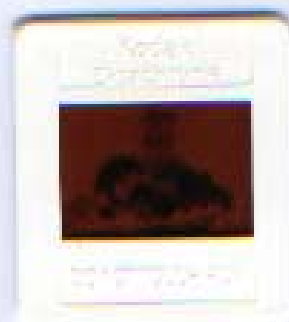
ข้อมูลทางเทคนิค

กล้อง : NIKON FM2 เลนส์ : 28 - 30 mm

Fno : 11 Shutter Speed : 125

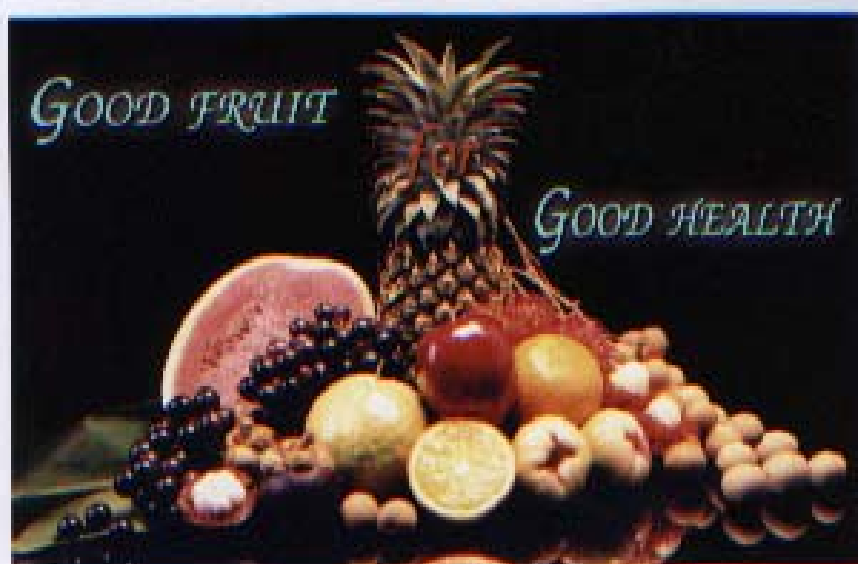
FILM : KODAK ISO : 100

สถานที่ : ในห้องสตูดิโอ

9.2 การโฆษณา

45

ใบงานที่ 9

ชื่องาน เครื่องแต่งกาย

1. จุดประสงค์

ใบงาน รายสินค้า (รองเท้าสำหรับลูกบอลล์) ชื่อ Sewer Co

2. แนวคิดในการถ่ายภาพ

ต้องการนำเสนอรองเท้าที่สวยดูภาพชัดมีชื่อ Sewer Co ซึ่งเป็นเครื่องแต่งกายลักษณะหนึ่ง ที่มีความสวยงามตามแบบกับผู้อื่นจึงเน้นไว้

3. วัสดุ / อุปกรณ์ และเครื่องมือ

3.1 วัสดุ

3.1.1 ฟิล์มสี KODAK ISO 100

3.1.2 ย่นเกลือถ่วงรูป ALKALINE

3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์

3.2.1 กล้องถ่ายรูป NIKON FM 2 ขนาด 35-80 mm.

3.2.2 ขาตั้งกล้อง

3.2.3 ภาชนะใส

3.2.4 ฟิล์มขาว

3.2.5 เครื่องวัดแสง

3.2.6 ดินสอ (รองเท้าลูกบอลล์)

3.2.7 พลาสติก

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 4.1 ประกอบกลุ่ม
- 4.2 ศึกษาแนวคิดเรื่องต้นทุน
- 4.3 214 Concept และกำหนดส่วนการแบ่ง (แยกสิ่ง) ที่จะนำ (LAYOUT)
- 4.4 ทำเรื่องทำเอกสารตัว และเสนอไว้ให้กับ Concept
- 4.5 จัดจากเคาน์เตอร์รูปทรง ประกอบจาก และเตรียมไว้ใช้กับการนำข้อที่
- 4.6 ทำการวัดขนาด
- 4.7 ของนำข้อที่
- 4.8 ทำง่าม
- 4.9 ทำ Index 0.75
- 4.10 ศึกษาภาพที่ใส่ที่จุด และจัดวางนั้น
- 4.11 Scan ภาพที่ Computer
- 4.12 จัดวางภาพที่วาง
- 4.13 จัดวางเอกสารตัวภาพ (ศึกษาภาพที่)

5. การประเมินผลงาน (อยู่ในเกณฑ์)

ผลงานอยู่ในระดับดี เป็นที่น่าพอใจของ Concept ที่วางไว้ว่าจะเป็นสิ่งที่ประกอบของ การจัดวาง การวัดขนาด

6. ปัญหา / อุปสรรค

- 6.1 การจัดทำเรื่องทำไว้ให้ได้ออกประกอบที่วาง อาจจะมีของวางหลายๆ แบบ จัดแบบ แล้วยังขาดๆ มุม ทั้งไปเก็บหรือเป็นเคาน์เตอร์ หรือทำเรื่องทำวาง อย่างของอย่างไปก่อน แล้วนำมาศึกษาที่เคาน์เตอร์ที่ใส่ที่จุด
- 6.2 การทำเรื่องทำวางเรื่องรูปทรงของเรื่องทำที่มีความสวยงาม เพื่อให้ได้ภาพ ที่สามารถ Concept นั้นไว้ให้เรื่องง่าย

7. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

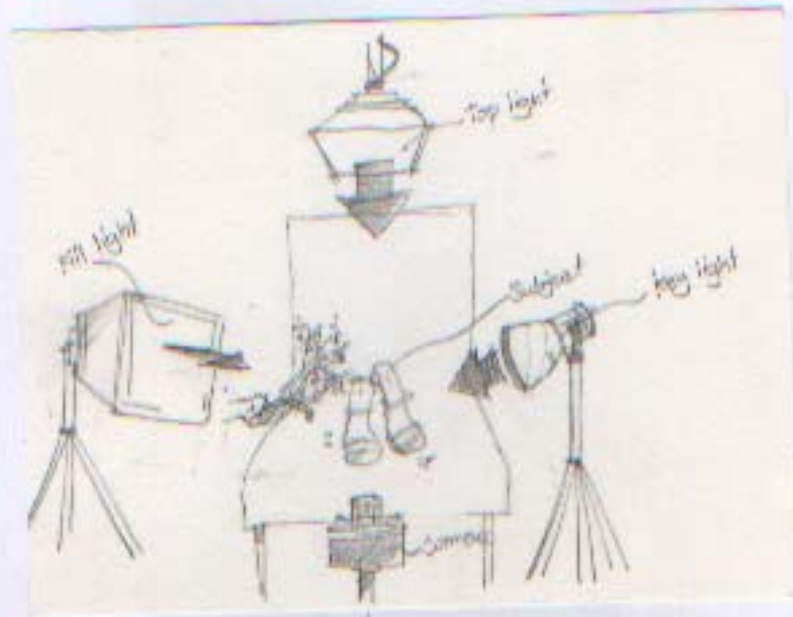
การนำเอกสารตัวมาวางรูปทรงประกอบจากไว้ให้กับผลิตภัณฑ์ เช่น ของที่วางนี้หาก ไม่ได้ออกไว้ก่อนก็จะดูไม่เรียบร้อย ไม่มีชีวิตชีวา ดังนั้นจึงควรหาอะไรมาตกแต่งเพิ่มเติม การหาของมา ประดับไม่ควรเลือกสีที่ดูซ้ำๆ หรือเล่นกับสีที่มันเกินไป ควรเลือกให้เข้ากับผลิตภัณฑ์

8. រូបភាព

8.1 រូបភាពទំហំ (LAYOUT)

8.2 แผนภูมิการจัดแสง (LIGHTING DIAGRAM)

9. ช้างงาน

9.1 ภาพถ่ายด้านลบ

ข้อมูลทางเทคนิค

กล้อง : NIKON F352 เลนส์ : 28 - 80 mm

Fno : 11 Shutter Speed : 125

FILM : KODAK ISO : 100

สถานที่ : บ้านเลขที่ 10

02. 01. 2000

คู่มือเทคนิคการถ่ายภาพโฆษณาสินค้าชุมชน 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์
กรณี ผลิตภัณฑ์น้ำตาลกยอ ต.สันป่าเปา อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

จัดทำโดย กลุ่มดอกฝ้าย

1. นางสาวกาญจนา	กองน้อย	รหัส 42124003
2. นางสาวจันทร์จิรา	วารีนุตร	รหัส 42124008
3. นางสาวดารุณีย์	เส้าเสนา	รหัส 42124010
4. นางสาวสุสติ	วรรณตุง	รหัส 42124015
5. นางสาวศรีสุดา	โหวทาน	รหัส 42124023
6. นายภัทร	สันนิธิพานิชกุล	รหัส 42124037
7. นางสาวสุรรัตน์	แซ่หี่ยม	รหัส 42124048
8. นางสาวเก่ง	พลปิยภูมิ	รหัส 42124053
9. นางสาวนัสดาวัลย์	ระวีคำ	รหัส 42124055

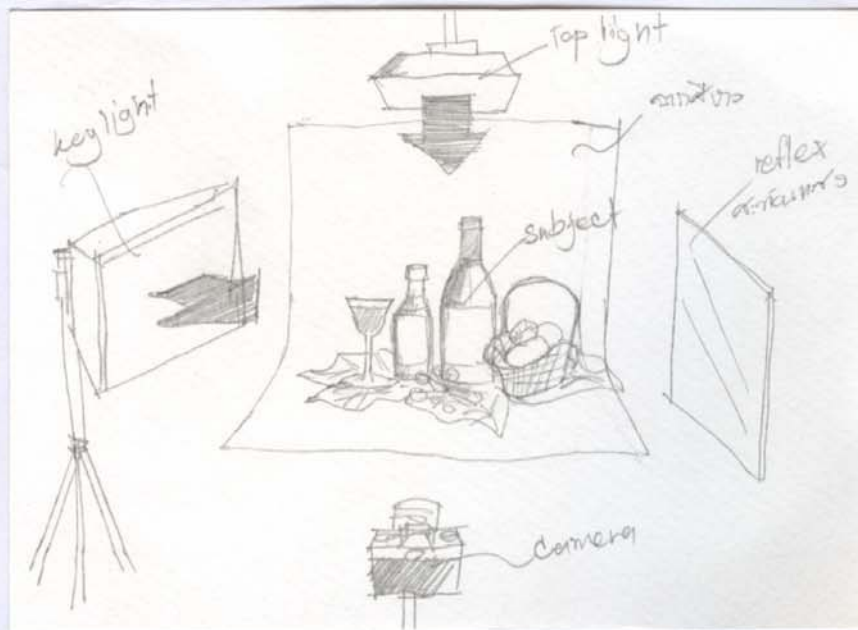
คู่มือเทคนิคการถ่ายภาพโฆษณาสินค้าชุมชนเล่มนี้ เป็นส่วนหนึ่ง

ของรายวิชา การถ่ายภาพโฆษณา

ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545

สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

คู่มือการถ่ายภาพโปสเตอร์

แนวคิดการถ่ายภาพ

ต้องการแสดงตัวสินค้า เพื่อมุ่งหวังให้คนรู้จักและจดจำสินค้าได้ด้วยการจัดวาง และใช้องค์ประกอบเช่น ใบ แก้ว ของตกแต่งอื่นเพิ่มเติมสร้างบรรยากาศให้สินค้าดูดีมีเสน่ห์มากขึ้น ด้วยการแสดงให้เห็นสีของน้ำในแก้วเขียวระโน

คู่มือการถ่ายภาพโปสเตอร์

ข้อมูลทางเทคนิค

กล้อง : NIKON FM2 เลนส์ : 28 - 80 mm

F/no : 2.8 Shutter Speed : 125

FILM : KODAK ISO : 100

แสง : ไฟแฟลช เวลา : 14.10 น.

สถานที่ : ภายในบ้าน คุณอดุลย์ ศรีสวัสดิ์ (ประธานชมรมผู้เฒ่าคน)

คู่มือการถ่ายภาพในการทำแผ่นพับ

แนวคิดในการถ่ายภาพ

ต้องการนำเสนอขั้นตอนกรรมวิธีการทำน้ำลูกข่อยที่มีความพิถีพิถันในสะอาด ตั้งแต่ขั้นตอนการล้าง แต่งกายรัดกุม สวมหมวก ถุงมือ ผ้ากันเปื้อน

คู่มือการถ่ายภาพในการทำแผ่นพับ

ข้อมูลทางเทคนิค

กล้อง : NIKON FM3 เลนส์ : 28-80 mm

F/No : 4 Shutter Speed : 1/25

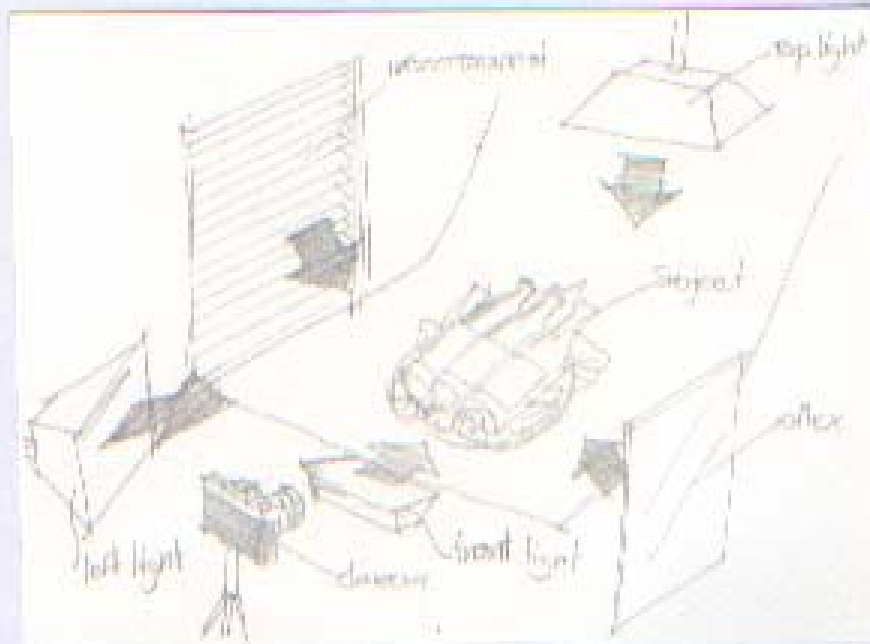
FILM : KODAK ISO : 100

วันที่ : 3/7/2561 เวลา : 14.15.31

สถานที่ : สถาบันวิจัยและพัฒนา

คู่มือการถ่ายภาพในการทำแผ่นพับ

แนวคิดในการถ่ายภาพ

คือการถ่ายภาพที่ใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่นำมาเสนอขาย โดยการใช้เทคนิคการถ่ายภาพที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนใจและประทับใจในสินค้าที่นำมาเสนอขาย

คู่มือการถ่ายภาพในการทำแผ่นพับ

ข้อมูลทางเทคนิค

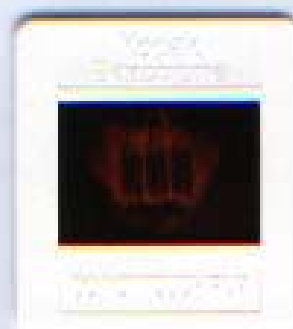
กล้อง : K'CON JM2 เลนส์ : 28 - 80 mm

F/No : 8 Shutter Speed : 1/25

FILM : KODAK ISO : 100

แสง : แฟลช (80) : 1/4 26 L.

สถานที่ : ภายในร้านสุรารักษ์ วิทยาลัย (มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรฯ)

ตัวอย่างสื่อแผ่นพับ “กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ”

ตัวอย่างสื่อแผ่นพับ “กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสา”

ความเป็นมา

กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสาและคำลายคำ ตั้งอยู่ที่บ้านสันเหนือ หมู่ 7 ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ได้เริ่มก่อตั้งในปี 2544 โดยมีนายวงศ์ สมทรัพย์ เป็นประธานกลุ่ม ปัจจุบันมีสมาชิกภายในกลุ่มจำนวน 22 คน

จากการเห็นคุณค่าทางธรรมชาติจากสมุนไพรรวมทั้งเครื่องเทศ เมล็ดพันธุ์ต่างๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์กระดาษสาได้ และได้ปรึกษากับเพื่อน ร่วมกันลงทุนในครั้งแรก จำนวนเงิน 2,000 บาท นำออกขายสู่ตลาดประชาชน และเกิดความสนใจกันอย่างมากมาย จึงได้ร่วมกันเป็นกลุ่มภายใต้ชื่อผลิตภัณฑ์กระดาษสาและคำลายคำและได้นำชิ้นงานไปเสนอองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วจนกลายเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่า

ผลิตภัณฑ์กระดาษสาตกแต่งกลุ่มมะค่าลายคำ

หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
สนับสนุนโดย
องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว
อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุดิบจากธรรมชาติ

วัตถุดิบที่นำมาใช้ล้วนแล้วแต่เป็นวัตถุดิบที่มาจากธรรมชาติทั้งสิ้น เป็นการนำเอาความสวยงามของสมุนไพรเมล็ดพืชต่างๆ มาตกแต่งผลิตภัณฑ์กระดาษสาให้มีความสวยงาม น่าใช้ยิ่งขึ้น

สมุนไพร เครื่องเทศที่นำมาใช้ประติมากรรม ได้แก่ เมล็ดถั่วแดง อบเชย ยี่หัด เมล็ดกระวาน ใบชา ใบชา เมล็ดหัวไชเท้า ดิบสี เมล็ดมะเขือเทศ ใบชา พริก เมล็ดทุเรียน

**สีผสมอาหาร
บนเส้นใยกระดาษสา**

ผลิตภัณฑ์กระดาษสาจากกลุ่มมะค่าลายคำ

ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์กระดาษสาที่ กลุ่มมะค่าลายคำ ได้ทำขึ้นนั้น มีอยู่หลากหลาย อาทิ การ์ดอวยพร ที่เอาไว้ส่งให้คนที่คุ้นรัก สมุดโน้ต สวดสวดสวยๆ ที่สามารถจดทุกถ้อยคำที่คิดต้องการ จัดเป็นรูป ที่คุณสามารถเก็บภาพต่างๆ ที่คุณชอบไว้ได้อย่างสวยงาม พร้อม ที่นำมาประดับ ตกแต่ง ผนัง ก็ดูสวย ไปอีกแบบหนึ่ง

ตัวอย่างสื่อแผ่นพับ “กลุ่มผลิตภัณฑ์เชือกถัก”

“เกิดจากภูมิปัญญาของไทย
เราใช้เป็นของขวัญของฝาก
เก็บรักษาไว้ได้นานมาก
ซึ่งทำจากชุมชนศรีวิชัย
นำมาตัดวางได้หลายท่า
ส่วนราคาต่อตัวได้
เชือกปอถักประสานกันไป
สัตว์ 12 ราศีนำชัยให้ท่านเทอญ”

โดยกลุ่มการผลิต ชุมชนศรีวิชัย
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
โทร. (053) 404357, 01-7856183

ผลิตภัณฑ์เชือกถักระยอง

สัตว์มงคล
12 ราศี
ชุมชนศรีวิชัย

โดยกลุ่มอาชีพ ชุมชนศรีวิชัย
ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3/55 ซอย 4 ต.ช้างเผือก อ.ศรีภูมิ จ.เชียงใหม่
โทรศัพท์. 053-404357, 01-7856183, 01-7867774
สนับสนุนโดยเทศบาลนครเชียงใหม่

น้ำเชือกที่ไร้ค่า...

“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”
ส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านไทย

จาก เชือกกระสอบธรรมดา ไม่มีสีสรร ไร้ค่าถูกนำมา
ตากแห้งย้อมสีให้สวยงาม ถูกนำมาตัดแปลง โดยความคิด
จากภูมิปัญญาพื้นบ้าน กระสอบธรรมดา ๆ มีค่า มีความหมาย
ขึ้นมาได้สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินตรา สร้างอาชีพเสริม เพิ่ม
รายได้ให้กับชาวบ้าน โดยนำเชือกกระสอบที่ผ่านการย้อมสีแล้ว
มาถักโดยมีเส้นลวดเป็นโครงถักทอ ประสานสีตามความต้องการ
เมื่อได้รูปทรงที่ต้องการแล้ว ก็นำมาขัดตกแต่งเพื่อให้ได้ไม่
ส่วนเกินการขัดตกแต่ง ทำให้รูปทรงของสัตว์นั้นๆ อยู่ตัว หากอยาก
เพิ่มความน่าสนใจและหลากหลายก็นำสัตว์เชือกถักมาตัดทำทาง
ต่างๆ ได้ตามต้องการ

ทุกวันนี้ ชาวชุมชนศรีวิชัย มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น คนในชุมชน
มีอาชีพทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ แม้บ้าน แม้กระทั่งวัยรุ่น
ก็สามารถหารายได้เสริมจากงานถักนี้ เชือกกระสอบถัก...

...มาสร้างชีวิต

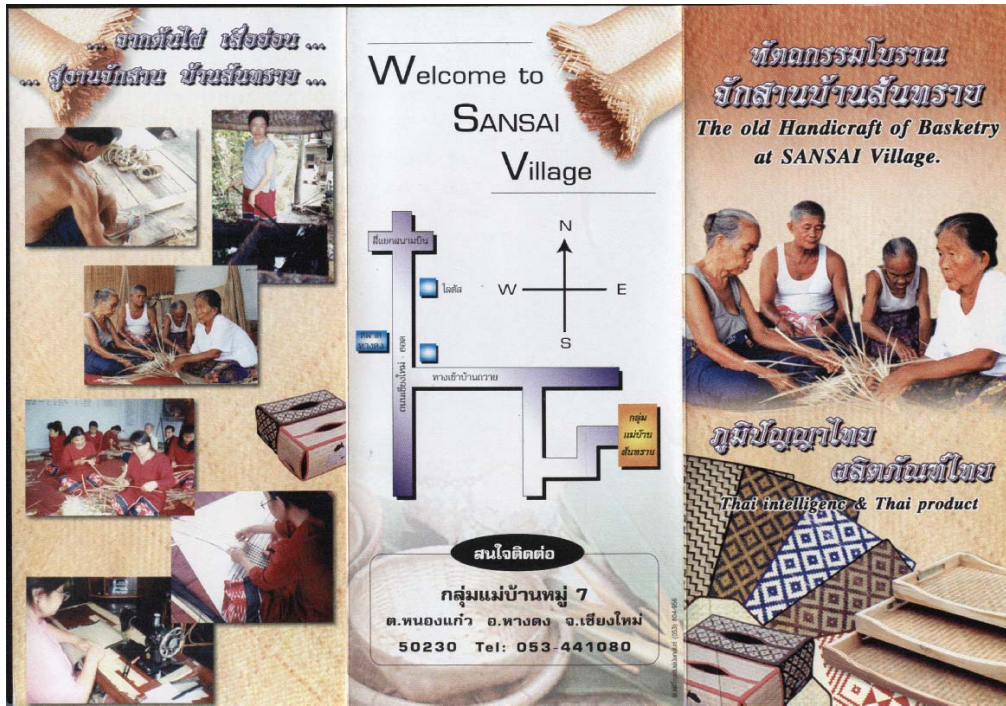

“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”
ส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านไทย

ตัวอย่างสื่อแผ่นพับ “กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน”

ตัวอย่างสื่อแผ่นพับ “กลุ่มผลิตภัณฑ์น้ำพริก”

ส่วนพริก لابบั้น นอกจากจะเป็นส่วนประกอบในลาบแล้ว ยังนิยมนำมาทำเป็นแกงไก่ หรือภาษาท้องถิ่นทางเหนือก็คือ ยำจิ้นไก่ ขั้นตอนในการทำนั้นก็ง่ายมาก คือ นำไก่โขลกล้างสะอาด แล้วเติมพริก لابบองไปใส่ในตระแกรง ปูจรงด้วยน้ำปลาก็สามารถรับประทานได้เลย

ใ้ถ้าใครชอบรสเปรี้ยวก็สามารถบีบมะนาวลงไปทำกับจะได้อาหารอีกแบบหนึ่งที่มีรสชาติอร่อยไม่แพ้กัน ไม่เพียงแต่ทำนี้ พริก لابบองและน้ำพริก ลาบบองยังสามารถทำอาหารได้อีกมากมายแล้วแต่ว่าผู้ประกอบอาหาร จะนำไปใช้ เช่น น้ำพริกมะขามอ่อน แกงขนุน น้ำพริกปลาร้า หรือยำตัวปลาร้า ฯลฯ

กลุ่มสตรีแม่บ้านนครพริกน้ำพริกเมืองเชียงใหม่
ที่ทำการกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านจะ

วันเวลาเปิดทำการ
เวลา 08.30 น. - 17.00 น. วันจันทร์ - วันอาทิตย์
(ปิดทำการวันนักขัตฤกษ์)

กลุ่มสตรีแม่บ้าน บ้านป่าจะ
หมู่ 4 บ้านป่าจะ ต.ดอยแก้ว
อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ 50180
โทรศัพท์ : 053-862126

น้ำพริกนครพริก
กลุ่มสตรีแม่บ้านนครพริกน้ำพริก
ถูกหลักอนามัย ไม่ใส่สารกันบูด
มีคุณค่าทางสารอาหาร
ราคาประหยัด

"สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์"
สนับสนุนโดย
องค์การบริหารส่วนตำบลดอยแก้ว

เข้าสู่กับพริก

อาหารของแต่ละชาติ มักจะปรุงออกถึงวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชาติได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะประเทศที่นิยมรับประทานข้าวเหมือนกันก็มักจะมีวัฒนธรรมในการกินคล้ายๆ กัน

"น้ำพริก" ถือว่าเป็นอาหารเอกของสำรับข้าวของอาหารไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท อาหารประเภทนี้จะต้องประกอบด้วย น้ำพริกนานาชนิดซึ่งแตกต่างกันออกไป แต่น้ำพริกที่เป็นที่นิยม และรับประทานได้ง่ายที่สุดก็คือ น้ำพริกตาแดง

น้ำพริกนครพริก

น้ำพริกที่ทำขึ้นไม่ว่าจะเป็นน้ำพริกตาแดง หรือพริกสาบ ล้วนแล้วแต่ทำขึ้นมาจากน้ำพักน้ำแรงของกลุ่มแม่บ้าน หมู่บ้านป่าจะ หมู่ 4 ต.ดอยแก้ว อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ โดยมีผู้ใหญ่บ้าน สุทัศน์ บุญสูง เป็นแกนนำและมี **ยายน้ำ บุญรัตน์** เป็นหัวเรือใหญ่ในการทำน้ำพริก

น้ำพริกนครพริก ของกลุ่มแม่บ้าน บ้านป่าจะ ตำบลดอยแก้ว อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ เริ่มก่อตั้งขึ้นมาเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกทั้งหมด 12 คน

ส่วนประกอบของพริกสาบ

พริกแห้งเผ้า หอมแดงเผ้า กระเทียมเผ้า ข่าหั่นละเอียดคั่ว เกลือป่น ลูกผักชีคั่ว ดีปลีคั่ว โขลกละเอียด ตระไคร้หั่นละเอียด มะแขว่นคั่ว

นอกจากการรับประทานน้ำพริก โดยใช้ผักจิ้มเป็นเครื่องเคียงแล้ว น้ำพริกตาแดง และพริกสาบยังสามารถแปรรูปไปเป็นส่วนประกอบของอาหารต่างๆ อีกมากมาย เช่น

ส่วนประกอบของน้ำพริกตาแดง

พริกแห้ง กระเทียม หัวหอม กระปิ กุ้งแห้ง หรือปลากระป๋อง น้ำปลา น้ำตาล ปลาร้า มะขามเปียก

วิธีทำ

เริ่มต้นด้วย น้ำพริกแห้งเม็ดใหญ่ และกระเทียมโปะคั่วให้กรอบ นำปลากระป๋องไปหั่นให้ละเอียด จากนั้นโขลกพริกแห้งกับเกลือให้ละเอียดใส่กระเทียม หัวหอม กระปิ โขลกให้ละเอียด ใส่ปลาร้า และน้ำปลาร้า แล้วปรุงรสด้วยน้ำตาลและน้ำมะขามเปียกจนได้รสชาติที่อร่อย

น้ำพริกฮ่อ

เริ่มต้นด้วยการเตรียมหนุ่ย มะเขือเทศ มะเขือเทศคว่ำจะล้าง และนำไปใส่หม้อทอดคั่ว หลังจากนั้นก็ใส่กระเทียมป่น แล้วนำหมูบดมาคั่วให้สุก แล้วก็ตามด้วยมะเขือเทศ ป้าไปคลุกเคล้าพริกก็เป็นอันเสร็จ

ตัวอย่างสื่อแผ่นพับ “กลุ่มผลิตภัณฑ์ไข่เค็ม”

ไข่เค็ม สังก้าแพง

กว่าจะมาเป็นไข่เค็ม

ล้างไข่เปิดให้สะอาด จากนั้นพรมน้ำเกลือแล้วนำไข่ที่ล้างแล้วลงไปแช่ ใช้เวลาประมาณ 15-20 วัน

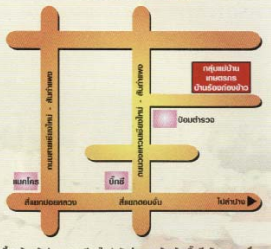
นำไข่ไปต้มให้สุก น้ำเค็ม น้ำร้อน ใช้เวลาขึ้นตอนนี้ 20 นาที

เมื่อไข่สุกได้ที่ ก็นำมาพักให้เย็น แล้วนำบรรจุ มีทั้งขนาด 4 ฟอง และ 6 ฟอง

นอกจากไข่เค็มแล้ว เรายังมีผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกมากมาย เช่น ไข่เยี่ยวม้า ข้าวหอมมะลิ ข้าวกล้องหอมมะลิ

เพื่อความสะดวกแก่ผู้บริโภค เราได้จัดทำคู่มือการใช้ไข่เค็มขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อไข่เค็มได้ตามความต้องการ

หาซื้อได้ตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำทั่วไป หรือติดต่อเป็นตัวแทนจำหน่ายได้ที่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านร่องก้องข้าว หมู่ 9 ต.บวกล้าง อ.สังก้าแพง จ.เชียงใหม่ โทร. 053-446799

ไข่เค็ม สังก้าแพง

ไข่เค็ม คุณภาพ

ผลิตจากกลุ่มเกษตรกร บ้านร่องก้องข้าว หมู่ 9 ต.บวกล้าง อ.สังก้าแพง จังหวัดเชียงใหม่

คุณรู้หรือไม่ว่า?

ไข่เค็ม มีคุณค่าทางโภชนาการมากมาย มีโอโรตินสูง ป้องกันโรคคอพอก สามารถเก็บไว้ได้นาน

นำไปแปรรูปเป็นอาหารจานเด็ดได้หลากหลายชนิด รสชาติอร่อยถูกใจทุกคนในบ้าน

มั่นใจในกรรมวิธีการผลิตที่สะอาด ถูกหลักอนามัย ราคาไม่แพง

เมนูอร่อย...จากไข่เค็ม สังก้าแพง

ยำไข่เค็มทรงเครื่อง

แกงเขียวหวานไก่ ไข่เค็ม

ขนมบิ๊ยะไข่เค็ม

น้ำพริกถนอกริม

ไข่เค็มพุดหมูสับ

ตัวอย่างสื่อแผ่นพับ “กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา”

กว่าจะได้หม้อ
.....สัปดาห์

หม้อแต่ละใบกว่าจะได้มานั้น ต้องผ่านกรรมวิธีต่าง ๆ มากมาย ต้องทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจ เริ่มตั้งแต่...

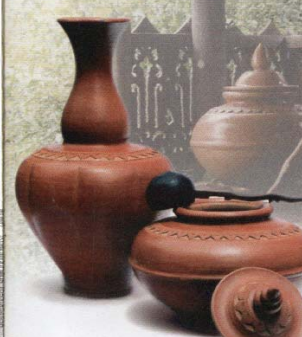
....การเตรียมดิน โดยหาได้มาต้องรอให้ดินแห้งแล้วนำมาก้อนให้ละเอียด แขนหักหักไว้รอจนกว่าดินเหนียวได้ที่แล้วจึงนำมา...ปั้น โดยต้องใช้ความปราณีตและอาศัยความอดทนอย่างมากเมื่อได้หม้อเป็นรูปเป็นร่างแล้วจึงนำออก...ตากแดดผึ่งลม เพื่อให้เนื้อดิน...

ยึดเกาะกันแน่นจากนั้นจึงนำมา...ตกแต่ง ให้สวยงามด้วยการทาสีและเขียนลวดลาย ขั้นตอนนี้จะพลาดไม่ได้เลย เพราะถ้าเขียนลายผิดนั้นหมายถึงต้องใช้หม้อใบใหม่ จากนั้นจึงให้สีแห้งแล้วนำมา...ขีด เพื่อให้เห็นเงาสวยงามและ...นำเข้าเตาเผา ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายเพื่อให้หม้อที่ปั้น มีความแข็งแรงทนทาน

บ้านหม้อกง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โทร.0-5343-1065

ทำด้วยมือสืบทอดมาโดย
เครื่องปั้นดินเผาเชียงใหม่
...บ้านหม้อกง...

เมืองเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อกง เมื่อต้นชุมชนสายหลัก (เชียงใหม่-ฮอด) ก็จะพบกับบ้านหม้อกงที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็นแหล่งผลิต “หม้อน้ำดื่ม” ซึ่งเป็นภาชนะใส่น้ำหรือที่คนทั่วไปรู้จักกันในนาม “คนโทใส่น้ำ”

หม้อน้ำดื่มเป็นภาชนะที่ชาวล้านนาผลิตและใช้สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่ใช้ดินเหนียวในการเผาไม่สูงนัก เมื่อดินมีความเหนียวหนา และมีรูพรุนค่อนข้างมากจึงทำให้มีการระบายความร้อนได้ดี น้ำที่อยู่ในภาชนะจึงคงสภาพของความเย็นอยู่เสมอ และเพื่อป้องกันไม่ให้ภาชนะแตกหักได้ จึงต้องตากแดดจนน้ำดื่มแห้งและจัดผิวให้มัน ประดับตกแต่งภายนอกอย่างสวยงามด้วยลวดลายต่างๆ ที่เกิดจากการขีด ขีด และลายพิมพ์ กดลายหรือปั้นลาย ทำให้หม้อน้ำดื่มนอกจากจะเป็นประโยชน์ใช้ในการใส่น้ำดื่มแล้ว ยังเป็นภาชนะเครื่องประดับที่มีไว้บูชาอีกด้วย

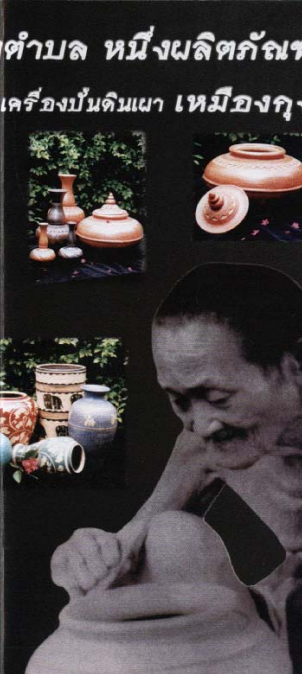
หม้อน้ำดื่มเป็นเดิมทีชาวพื้นเมืองทั่วไปเรียกว่า “น้ำดื่มเอว” เพราะคนทั่วไปที่พกน้ำดื่มนี้ เป็นชาวเชียงใหม่ที่พกพาไปดื่มดื่มน้ำและพกพาจาก เมืองและเมืองสาละวินปัจจุบันอยู่ในบริเวณฝั่งตะวันออกของแม่น้ำสาละวินในเขตรัฐจันทบุรีประเทศพม่า เมื่อเวลาผ่านไป การผสมผสานทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และนำพื้นที่ให้ศิลปะการทำน้ำดื่มเอวได้รับการปรับปรุงและพัฒนาในรูปแบบ ทั้งรูปร่าง ขนาด กรรมวิธีในการผลิตของน้ำดื่มเอว จึงค่อยๆ เปลี่ยนไปกลายเป็น “น้ำดื่มเชียงใหม่” แทน เพราะเป็นผลผลิตจากจังหวัดเชียงใหม่ หมู่บ้านที่ผลิตหม้อน้ำดื่มนี้เรียกว่า บ้านน้ำดื่ม ซึ่งเป็นชื่อเดิมของบ้าน “หม้อกง”

เครื่องปั้นดินเผา ที่บ้านหม้อกงยังคงเป็นเอกลักษณ์ในด้านผลิตภัณฑ์ที่เป็นศิลปะท้องถิ่น ชาวเชียงใหม่มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นอย่างมีมาจนถึงปัจจุบัน นักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติก็ให้ความสนใจมาชมและเรียนรู้และเผยแพร่อย่างต่อเนืองตลอดไป

หม้อน้ำดื่ม หม้อผลิตภัณฑ์

เครื่องปั้นดินเผา บ้านหม้อกง

ตัวอย่างสื่อแผ่นพับ “กลุ่มผลิตภัณฑ์แชมพูสมุนไพรจากสะเดา”

กลุ่มสมุนไพรชุมชนบ้านบวกลำ

ตั้งแสดงสินค้าเปิดตัวผลิตภัณฑ์แชมพูสมุนไพรจากสะเดา

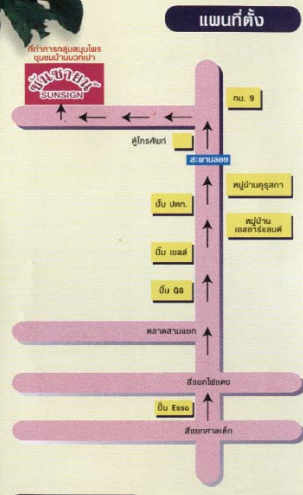

เครื่องสกัดสาร เอนประสงคเป็นหนึ่งในการพัฒนาการผลิตสารสมุนไพรซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนเกษตรกร

รูปกิจกรรม ณ โรงแรมคิงส์แมน จ.เชียงใหม่ ในงานการแสดงผลงานกลุ่มสมุนไพรจากสมุนไพรชุมชนบ้านบวกลำ

แผนที่ตั้ง

สถานที่ตั้งจำหน่าย

กลุ่มสมุนไพรชุมชนบ้านบวกลำ
12 หมู่ 3 ต.หนองเต่างอ อ.สันทราย
จ.เชียงใหม่ 50210
โทร. 01-9523743 แฟกซ์. 053-495989
E-mail: udomrincome@hotmail.com

ร้านขายยา SUNSIGN

แชมพูสมุนไพรจากสะเดา

ร้านขายยา SUNSIGN

จุดกำเนิดชันชಾಯน์

กลุ่มสมุนไพรชุมชนบ้านบวกลำ
ตั้งขึ้นโดยการรวมกลุ่มของสมาชิก 46 คน เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2544
ทุกดำเนินการได้จากการรวบรวมจากเงินทุนของสมาชิก นอกจากนี้แล้วยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนอีกด้วย

What's Sunsign

แชมพูชันชಾಯน์ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากสะเดา ที่มีคุณสมบัติช่วยกระตุ้นการออกของเส้นผมด้วยสารสำคัญที่สกัดจากสะเดาไทย และสมุนไพรอื่นๆ โดยวิธี NSE (Non Organic Solvent Extraction) เป็นวิธีการสกัดที่พัฒนาขึ้นมาโดยกลุ่มสมุนไพรชุมชนบ้านบวกลำ โดยเฉพาะทำให้ได้สารออกฤทธิ์จากสมุนไพรและทำให้พบคุณค่า ลดการอักเสบของรูขุมขนและหนังศีรษะได้ แต่กลิ่นคล้ายหัวน้ำหอม สกัดจากสมุนไพรสดเป็น *สุกอบอบาบัค (Aroma Therapy) กระตุ้นสมอง กลิ่นหอม กระตุ้นระบบประสาทให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายและเบาสบายศีรษะ จึงทำให้จิตใจปลอดโปร่งและคุณค่าจากสารสกัดของแชมพูชันชಾಯน์

สิ่งสำคัญ... ที่ขาดไม่ได้... ของแชมพู

สะเดา
นำมาสกัดจากต้นสะเดาที่แก่ได้ที่นำมาสกัดด้วยสารสกัดจากสะเดาไทย ซึ่งให้ประโยชน์แก่เราได้ ตามสะดวก

ต้นตะไคร้หอม
แบบจากตามบ้าน โดยนำมาสกัดจากน้ำมันหอมระเหยจากเครื่อง โดยวิธีกรสลับโดยใช้ปริมาณที่พอเหมาะในการสกัด

ใบสะเดา
ใบที่มีใบได้สกัดสารจากใบแต่ใบยังมีความชุ่มชื้นอยู่ได้โดยนำมาสกัดด้วยวิธีกรสลับโดยใช้ปริมาณที่พอเหมาะในการสกัด

น้ำมัน
สูตรแบบต่างๆ ได้ทั้ง น้ำมันหอมระเหย สารสกัดจากสะเดา และน้ำมันหอมระเหย นำมาผสมกัน

ตัวอย่างสื่อแผ่นพับ “กลุ่มผลิตภัณฑ์แชมพูสมุนไพรไทย”

สรรพคุณ

- น้อยหน่า**
บำรุงผิวให้ชุ่มชื้นนุ่มนวล
- ขมิ้น**
ป้องกันเชื้อรา ทำให้ผิวชุ่มชื้น รักษาโรคผิวหนัง สิว กลาก
- ประคำศิกาย**
ใช้ระงับกลิ่นกาย ขอบเขตของอก ก่อผิว รักษาแผลอักเสบ ผื่นคันที่เกิดจากเชื้อรา ขจัดรังแค แก้คันศีรษะ
- มะกรูด**
ป้องกันผดผื่นคัน ทำให้ผมดกดำ เป็นเงาจากสมุนไพร มีน้ำหอมไม่ตกปลาย
- ดอกอัญชัน**
ป้องกันผดผื่นคัน ทำให้ผมดกดำ เป็นเงาจากสมุนไพร มีน้ำหอมจัดทรงง่าย

หม่อมหลวงบัว เจริญพร
แม่ทองดี เจริญพร
ช่วยส่งเสริมให้คนไทย
พัฒนาสู่มาตรฐาน

ผลิตโดย :
กลุ่มแม่บ้านแม่ทองดี
26/1 หมู่ 4 แม่ทองดี ต.ตลาดใหญ่
อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ โทร. 053-840857

ดำเนินงานโดย :
สำนักเกษตรอำเภอเกษตรยะเก็ด
สนับสนุนโดย :
มูลนิธิวิสาหกิจไทย
องค์การเคหะแห่งชาติแห่งชาติ
กรมพัฒนาชุมชน

แชมพูสมุนไพรไทย บ้านแม่ทองดี

ภูมิปัญญาไทย ผลิตภัณฑ์ไทย

Thai intelligence & Thai product

SAMUNPRAI

**ค้นพบ!
สัมผัสจาก
ธรรมชาติ
เพื่อเรียนรู้
สุขภาพ**

แชมพูสมุนไพรไทยบ้านแม่ทองดี

กลุ่มแม่บ้านแม่ทองดี

เพื่อสุขภาพผมที่ดีงาม

ครีมอาบน้ำ

ครีมบวดผม

แชมพูสมุนไพร

สมุนไพรพื้นบ้าน

ลูกยอ... ทีมนักยอเกินครึ่ง

ลูกยอ จัดว่าเป็นอาหารสมุนไพรบ้านที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งมีอยู่มากถึง 100 กว่าชนิด มีผลเชื่อมขนาดถึง 400 มิลลิกรัม มากกว่า วน 3 เท่า มีวิตามินซีมากกว่ามะนาว 2 เท่า นอกจากนี้ยังมีวิตามินเอ บี ซี 2 ฟอสฟอรัส เหล็ก ไอโอดีน เบต้าแคโรทีน ในยอจึงเป็นแหล่งแคลเซียมสำหรับสตรีวัยหมดประจำเดือน ช่วยป้องกันมะเร็งปากมดลูก ทุพพิกุลช่วยให้กระดูกและฟันแข็งแรง

ลูกยอ เป็นสมุนไพรที่มีสรรพคุณช่วยขับปัสสาวะ แก้คลื่นเหียนอาเจียน ขับประจำเดือน ช่วยลดความอ้วนในร่างกายน บำรุงธาตุ หากบริโภคมากเกินไปจะส่งผลเสียต่อความดันโลหิตสูง เส้นประสาททำงาน ทำให้สดชื่น ลดการอักเสบ ช่วยรักษาอาการหวัด ระวังอย่า ปล่อยให้แห้งเกินไปแล้วเลือกทานที่มีสารแอนตี้ออกซิเจนหรือสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยชะลอความแก่ของเซลล์และช่วยต้านมะเร็ง

ทำไม ? ลูกยอจึงมีรสเปรี้ยว

เหตุที่น้ำลูกยอมีรสเปรี้ยวก็เพราะในน้ำมีประกอบของน้ำตาลกลูโคสและฟรุกโตสที่ไทรโบสเปรี้ยว ซึ่งเป็นแบคทีเรียอีกชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่า แบคทีเรียดี หรือเชื้อหมักเปรี้ยว คือ กลุ่มแบคทีเรียที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพปกติแบคทีเรียเหล่านี้อาศัยอยู่ในลำไส้ช่วยย่อยอาหาร และผลิตกรดอาหารที่มีประโยชน์ และวิตามินต่างๆ เช่น วิตามิน เค วิตามินบี 12 และวิตามินบีอื่นๆ อีกหลายชนิด จะให้สารชีวภาพที่มีประโยชน์ เช่น กรดอะมิโน วิตามินและพลังงาน

แบคทีเรียที่ดีหรือเชื้อหมักเปรี้ยวเป็นเชื้อจุลินทรีย์ที่ดีที่ช่วยลดความเสี่ยงต่อโรคหัวใจด้วย มันเจริญในไขมันจากเนื้อและเครื่องเทศหรือ เครื่องดื่ม และกรดแลคติกเป็นอีกกลไกให้หมักน้ำลูกยอ น้ำลูกยอที่ได้จึงมีรสเปรี้ยว

ตารางผลการวิจัย

ผลการทดลองจากผู้ที่รับประทานลูกยอจำนวน 15,000 คน	ปัญหาทางสุขภาพ	จำนวนผู้ดื่ม	สุขภาพการดีขึ้น
ปัญหาทางระบบย่อยอาหาร	2,392	90%	
ภูมิแพ้	1,875	88%	
อาการปวดศีรษะ	5,139	89%	
ความดันโลหิตสูง	1,411	85%	
ขาดสารอาหารทางเพศ	2,276	85%	
โรคเบาหวาน	4,232	84%	
ไขมันในเลือดสูง	1,235	80%	
โรคหัวใจ	1,163	78%	
เพิ่มพลังสมองและการรับรู้ที่เชิงรับในผู้ป่วยโรค	3,844	74%	
ปัญหาทางนอนไม่หลับ	1,534	74%	
โรคอ้วน	4,181	71%	
โรคเหงา	1,149	69%	

ตารางอ้างอิงจาก :
หนังสือ Tahitian Noni Juice :
How much How Often/ For What Use
by N.W. Neil Solomon M.D., Ph.D.

ผลข้างเคียง

พบเหี่ยวเฉา ไม่ถึง 0.1% ที่อาจมีอาการท้องอืด ถ่ายเหลว หรือแพ้ โดยไม่มีอาการคันคันเล็กน้อย หากคนไหนแพ้ยาหรือการที่แพ้สิ่งใดอย่างต่ออาหารไป ส่วนอาการแพ้จะหายไปตามยา 2-3 ชั่วโมง หลังหยุดรับประทาน

คำเตือน : เด็กและสตรีมีครรภ์ไม่ควรรับประทาน

ตัวอย่างภาพโฆษณาเครื่องปั้นดินเผา

ทำด้วยมือ สื่อด้วยใจ
เครื่องปั้นดินเผาเชียงใหม่
...บ้านหม้องกู๋...

“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

บ้านหม้องกู๋ ตำบลหนองควาย
 อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
 โทร. 053-431065

บ้านหม้องกู๋
 Hmong Kooing Village
 ได้ตั้งบ้านดินเผา

ตัวอย่างภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์กระดาษสา

สี่ส้นสมุนไพร บนเส้นใยกระดาษสา

ผลิตภัณฑ์กระดาษสา

มูลค่าขายคำ

ศิลปะของลายกนกล้านนา

บนผลิตภัณฑ์

กระดาษสา

มีให้คุณเลือกสรร

การ์ดอวยพร

อัลบั้มรูป สมุดโน้ต เฟรม

และผลิตภัณฑ์กระดาษสาอื่นๆ

อีกมากมาย

ผลิตภัณฑ์กระดาษสา
มูลค่าขายคำ

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อบต.ดอนแก้ว

บ้านสันเหมือง หมู่ 7 ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 50150

ตัวอย่างภาพโฆษณาแชมพูสมุนไพร

แชมพูสมุนไพรไทย
บ้านแม่จ้องใต้
 ผมสวยแบบดารา
 แต่ราคาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาไทย
 Thai Intelligence
 ผลิตภัณฑ์ไทย
 Thai Product

ผลิตโดย กลุ่มแม่บ้านแม่จ้องใต้
 ต.ตลาดใหญ่ อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่
 โทร. 053-840857

หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ตัวอย่างภาพโฆษณาผ้าทอพื้นเมือง

เสื้อสวย...ซิ่นงาม

นามบวกรกหลวง

ผ้าทอล้านนา บ้านบวกรกหลวง

ผลิตจากผ้าเนื้อดีมีคุณภาพ

ฝีมือปราณีต บรรจง

ลวดลายสวยงาม สวมใส่สบาย

สีไม่ซีดจาง ราคาเป็นกันเอง

สืบสานเส้นสาย
ลายผ้าบวกรกหลวง

Ban Ta Sa La

หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ กลุ่มชาวบ้าน "บ้านบวกรกหลวง"

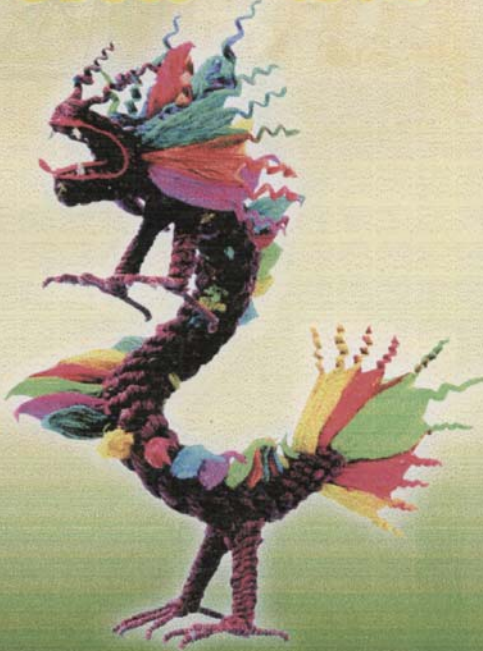
หมู่ 1 บ้านบวกรกหลวง ต.ท่าศาลา อ.เมือง จ.เชียงใหม่ โทร. 053-246613

TAMBON TA SA LA CHIANG MAI

ตัวอย่างภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์เชือกกระสอบ

ผลิตภัณฑ์เชือกกระสอบ... ชุมชนศรีวิชัย

สัตว์มงคล 12 ราศี

โดยกลุ่มอาชีพ.....
ชุมชนศรีวิชัย ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
 สถานที่ติดต่อ 3/55 ซอย 4 ถนนช้างเผือก ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
 โทรศัพท์ 053-404357, 01-7856183, 01-7967774

 สนับสนุนโดยเทศบาลนครเชียงใหม่

แชมพูสมุนไพรจากสะเดา

ชันช่ายน์ ใช้ดี ผสมดกดำ

สนใจติดต่อได้ที่ : กลุ่มสมุนไพรชุมชนบ้านบวกป่า 12 หมู่ 3
ต.หนองแห่ย์ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
แฟกซ์ : 053-495989 Tel. : 01-9523743, 01-9934115
E-Mail : udomrincome@hotmail.com

ตัวอย่างภาพโฆษณาน้ำพริกนครพิงค์

น้ำพริกนครพิงค์

ถูกหลักอนามัยไม่ใส่สารกันบูด

จากการคัดสรรส่วนผสมที่มีคุณภาพ
ด้วยกรรมวิธีที่สะอาด

มีคุณค่าทางสารอาหาร
มีแคลเซียมสูง ราคาย่อมเยา

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
สนับสนุนโดย องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

สถานที่ติดต่อ
ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 บ้านป่าเมะ
ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ 50180
โทรศัพท์ 053-862126

ตัวอย่างภาพโฆษณาไข่เค็มสันกำแพง

ไข่เค็มสันกำแพง

ไข่เค็มคุณภาพ

เกษตร
ชวนชิม
ชวนใช้
ส่งเสริมการเกษตร

ไข่เค็มสันกำแพง
ไข่เค็มที่ได้รับการยอมรับจาก
สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ
ในเรื่องคุณภาพ
สามารถนำไปแปรรูป
เป็นอาหารจานเด็ด
ได้หลากหลายรูปแบบ
รสชาติกลมกล่อม
เพราะทำมาจากไข่
ที่เราคัดเป็นพิเศษ
ผ่านกรรมวิธีการผลิต
ที่สะอาดถูกหลักอนามัย

ผลิตจากไข่
ไข่เค็มสันกำแพง
ผลงานของกลุ่มแม่บ้าน
บ้านร่องก้องข้าว
นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกมากมาย
 อาทิเช่น ไข่ไชยดำ ข้าวหอมมะลิ
หาซื้อได้ตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำทั่วไป
หรือติดต่อได้ที่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านร่องก้องข้าว
หมู่ 9 ต.บวกค้าง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ โทร. 053-446799

ลูกยอไทยธรรมดา...ที่ไม่ธรรมดา

มีสารต้านอนุมูลอิสระช่วยต้านโรคมะเร็ง
ช่วยป้องกันและรักษาโรคกระดูกพรุน
แก้อาการประจำเดือนไม่มาปกติ
แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ
ช่วยลดความดันโลหิตสูง

ผลิตภัณฑ์คุณภาพเพื่อคนรักสุขภาพ
ต้องน้ำลูกยอของชมรมสุพรรณิธร

โครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์

ผลิตและจำหน่ายโดย : ชมรมสุพรรณิธร 149 ม. 1 ต.สันป่าเป้า อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

โทร : 053-495983, 01-0218857 E-mail : supundin@yahoo.com

ตัวอย่างภาพโฆษณาหัตถกรรมจักสานบ้านสันทราย

หัตถกรรมโบราณจักสานบ้านสันทราย
The old Handicraft of Basketry at SANSAL Village

The handicraft of basketry produced by sansai's housewife aggregation made of raw material from natural resources such as rattan, bamboo, Characteristic : Durable, without mold and woodworm, colorful, our products produced by the skillful wickerworks retail wholesale.

"Welcome to SANSAL Village"
สินค้าดี มีคุณค่าคนไทย ใส่ใจในงานคุณภาพ

หัตถกรรมจักสานผลิตโดย กลุ่มแม่บ้านสันทราย ใช้วัตถุดิบธรรมชาติจากต้นเสื่ออ่อนและต้นไผ่ ซึ่งมีลักษณะเหนียวทนทาน ราไม่ขึ้นมอดไม่กัด ให้สีสวยเป็นธรรมชาติ และรับผลิตสินค้าตามใบสั่ง ในราคาย่อมเยา

สนใจติดต่อ
 กลุ่มแม่บ้านสันทราย หมู่ 7 ต.หนองแก้ว อ.หางดง จ.เชียงใหม่ 50230
 SANSAL's Housewife Aggration Moo 7 T.Nongkaew A.Hangdong Chiangmai 50230
 Tel. 66-5344-1080

หนึ่งในของดีของบ้านสันทราย **Good Products of SANSAL Village**

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างเอกสารการเผยแพร่และขยายผลการวิจัย

✍ ข่าวนิตยสารพิมพ์

✍ ข่าวเว็บไซต์

✍ หนังสือเชิญเป็นวิทยากร

เชียงใหม่ นวัตกรรมกิจ

CHANG MAI NEWS

หนังสือพิมพ์รายวัน เพื่อชาวเหนือ

วันพุธที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

ราคา ๑ บาท

๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ราชภัฏชม.ส่ง นักศึกษาเก่ง สอนชาวบ้าน โฆษณา OTOP

ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ หัว

หน้าโครงการวิจัยการบูรณาการ
จัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่าย
ภาพโฆษณา กรณีศึกษา หนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษา
ปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
กล่าวว่า หลังจากเริ่มโครงการวิจัย
ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณ
จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย หรือ สกว. สำนักงานภาค โดย
ส่งนักศึกษาลงไปคุยกับชาวบ้านเกี่ยว
กับแนวคิดในการทำสื่อโฆษณาพื้นที่
9 ตำบล ซึ่งมี ☆อ่านต่อหน้า 14

วัน นวัตกรรมซึ่งกระแสกำลังได้รับความนิยมก็ทำ
ยอดจำหน่ายพุ่งสูงขึ้นเช่นกัน

ผศ.สมพงษ์ กล่าวว่า การผลิตงานโฆษณา
ในโครงการวิจัยนั้น ได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามา
มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนจนเกิดเนื้อหา
ข้อความที่จะใช้ในการโฆษณาสินค้า ในขณะที่นัก
ศึกษาเป็นเพียงผู้เชื่อมโยงแนวคิด นำทักษะจากชั้น
เรียนสู่ชุมชน นำเทคโนโลยีที่ชาวบ้านเข้าถึงได้ไป
เพื่อผลทางการตลาด เป็นการฝึกชาวบ้านให้มีความ
รู้เรื่องการโฆษณาสินค้า

"เดิมนั้นปัญหาการจำหน่ายสินค้าตาม
โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน
ประสบปัญหาการตลาด การสื่อสารทางการตลาดไม่
ผู้บริโภคไม่เข้าถึงตัวสินค้าไม่รู้ข้อมูลในตัวสินค้า
ชัดเจนและดีพอ ในขณะที่ชาวบ้านผู้ผลิตสินค้าไม่
มีความรู้เรื่องการผลิตสื่อโฆษณาเพื่อกระตุ้นยอดขาย
ไม่เข้าถึงสื่อโฆษณา โครงการวิจัยนี้จึงเกิดขึ้น"

ปัญหาในการจำหน่ายสินค้า OTOP คือ
เรื่องการตลาด ชาวบ้านมีสินค้าแต่ไม่รู้วิธีเผยแพร่
ข้อมูลข่าวสารถึงผู้บริโภค อีกทั้งความรู้เหล่านั้นเชิ

เทคนิควิธี เข้าถึงชาวบ้านได้ยากมาก การส่งนักศึกษา
ผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้น 10 รายการ กระทั่งได้รูปแบบและ 80 คน ลงพื้นที่ 9 ตำบล ใน จ.เชียงใหม่ เพื่อเก็บ
ข้อความโฆษณา ส่งเข้าสู่กระบวนการตีพิมพ์ เผย ข้อมูลทำให้ทราบปัญหา อีกทั้งยังสามารถนำความ
แพร่สื่อออกสู่สาธารณชน ปรากฏว่าส่งผลให้ยอดขาย ด้านการโฆษณาเผยแพร่สู่ชาวบ้าน เน้นที่การค้า
สินค้าชุมชนตามโครงการสูงขึ้น เช่นจากเดิมไข่เค็ม ภาพโฆษณาเป็นเครื่องมือ ทำให้ยอดการจำหน่าย
ขายได้วันละ 50 แพ็ก ปรับเพิ่มเป็น 300 แพ็กต่อ สินค้าเพิ่มขึ้น

ราชภัฏชม.

ผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้น 10 รายการ กระทั่งได้รูปแบบและ 80 คน ลงพื้นที่ 9 ตำบล ใน จ.เชียงใหม่ เพื่อเก็บ
ข้อความโฆษณา ส่งเข้าสู่กระบวนการตีพิมพ์ เผย ข้อมูลทำให้ทราบปัญหา อีกทั้งยังสามารถนำความ
แพร่สื่อออกสู่สาธารณชน ปรากฏว่าส่งผลให้ยอดขาย ด้านการโฆษณาเผยแพร่สู่ชาวบ้าน เน้นที่การค้า
สินค้าชุมชนตามโครงการสูงขึ้น เช่นจากเดิมไข่เค็ม ภาพโฆษณาเป็นเครื่องมือ ทำให้ยอดการจำหน่าย
ขายได้วันละ 50 แพ็ก ปรับเพิ่มเป็น 300 แพ็กต่อ สินค้าเพิ่มขึ้น

ราชภัฏจดกลยทุธ์ช่วยชาวบ้าน

โฆษณาหนูนสินค้าหนึ่งตำบล

ราชภัฏเชียงใหม่ ส่งนักศึกษานิเทศศาสตร์กว่า 80 คน ลงพื้นที่ 9 ตำบล หนูนสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โฆษณาช่วยชาวบ้านหวังเพิ่มยอดขาย

ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ หัวหน้าโครงการวิจัย “การบูรณาการจัดการศึกษา

เพื่อท้องถิ่นวิชาการถ่ายภาพโฆษณา : กรณีศึกษาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค กล่าวว่ ปัจจุบันชุมชนท้องถิ่นได้รับ

การส่งเสริมให้ผลิตสินค้าในรูปแบบของ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อให้มีระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง แต่ปัญหาที่ท้องถิ่นส่วนใหญ่พบนอกจากขาดตลาดรองรับสินค้าไม่ได้แล้วนั้น การเข้าถึงสื่อโฆษณาเพื่อนำเสนอสินค้าของแต่ละพื้นที่ก็เป็นปัญหาหนึ่งเช่นเดียวกัน

“ทางออก คือหากชาวบ้านเข้าถึงเทคโนโลยี เราก็ต้องเอาเทคโนโลยีลงไปที่ชุมชน เพราะฉะนั้นหลักการของโครงการวิจัยชิ้นนี้ก็คือ ให้นักศึกษานิเทศศาสตร์ 80 คน กระจายลงพื้นที่ถึง 9 ตำบล เพื่อเก็บข้อมูล ตลอดจนสิ่งที่ชาวบ้านคิดว่าเป็นปัญหาโดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อโฆษณาให้กับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

ผศ.สมพงษ์ ยังกล่าวต่ออีกว่า “ปัญหาของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่นักศึกษากว่า 80 คน พบ คือเรื่องของการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารทางการตลาดชาวบ้านมีสินค้าแต่ไม่รู้จะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับผู้บริโภคอย่างไรและความรู้เหล่านี้เป็นความรู้ในเชิงเทคนิควิธี ซึ่งการเข้าถึงชาวบ้านทำได้ยากมากเพราะฉะนั้นเชื่อว่าหากชาวบ้านมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับนักศึกษา โดยใช้วิชาการถ่ายภาพโฆษณา เป็นเครื่องมือจะช่วยให้ขายสินค้าได้มากขึ้น” ผศ.สมพงษ์ กล่าว

วิจัยบูรณาการ...นางจุฑามาส พันธุ์รงค์ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาบัญชี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ และนักศึกษารวมโครงการวิจัยบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพทางบัญชีของธุรกิจชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ ร่วมกับนายสุเมธ พันธุ์รงค์ จากศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชนคณะเศรษฐศาสตร์ มช. ร่วมเป็นวิทยากรบรรยายการจัดทำบัญชีตามโครงการเพิ่มศักยภาพผู้ผลิตในหมู่บ้านจัดโดย ศกน.อ.คยส.เกิด เมื่อวันที่ 6 กอ

ในการสอน
จนครูได้
อดจนการ
สำคัญ เน้น
เอง มีการ
เคยปักผ้า

ดับ 7 สอน

ตัวแทนของ
ยชนะเลิศ
มากสมเด็จ

วิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ เปิดสอนโปรแกรม อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น คอมพิวเตอร์สำหรับบุคคลทั่วไป โปรแกรม และหลักสูตรโปรแกรม คอมพิวเตอร์เบื้องต้น เชิญผู้สนใจสมัครด่วน การสร้างเว็บไซต์เบื้องต้น พระเสนห์ ธรรมวโร ผู้อำนวยการ ได้แก่โปรแกรม Microsoft สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ Dreamweaver, Adobe ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ เจริญพรว่า Photoshop, Adobe ทางมหาวิทยาลัยได้เปิดทำการสอนโปรแกรม Image Ready, Swish คอมพิวเตอร์สำหรับบุคคลทั่วไป โปรแกรม โดยรับสมัครตั้งแต่บัดนี้ คอมพิวเตอร์เบื้องต้น เรียนในวันจันทร์-อังคาร- เป็นต้นไปจนถึงวันที่ 20 พุธ และโปรแกรมสร้างเว็บไซต์ เรียนในวันเสาร์- กรกฎาคม 2546 อาทิตย์ ในแต่ละครั้งที่จัดให้มีการเรียนการสอน ผู้สนใจสามารถ

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค

ราชภัฏชม. จัดกลยุทธ์ย้ายชาวบ้าน ทำไร่ชกนาหนูนสินค้าหนึ่งตำบล

ราชภัฏเชียงใหม่ส่งนักศึกษานิเทศศาสตร์กว่า 80 คนลงพื้นที่ 8 ตำบล พบ
สินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ไร่ชกนาหนูนช่วยชาวบ้านหวังเพิ่มยอดขาย

ผศ.สมพงษ์ บุญเลิศ หัวหน้าโครงการวิจัย “การบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น
การถ่ายทอดโยมณา : กรณีศึกษา หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สำหรับนักศึกษานิเทศศาสตร์
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย (สกว.) สำนักงานภาค กรุงเทพฯ ปัจจุบันชุมชนได้เริ่มได้รับการส่งเสริมให้ผลิตสินค้าในชุมชน
“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อใช้ในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง แต่ปัญหาที่ตรงหน้าส่วนใหญ่
พบจากการขาดการเชื่อมโยงสินค้าไม่ได้เหมือนกัน การนี้ ไม่ถึงไร่ชกนาหนูนสินค้านำร่องแล้ว
ทั้งนี้เป็นปัญหาต่อเนื่องสืบกัน

“ทางเราคิด ว่าชาวบ้านไม่ได้เป็นคนไร้ฝีมือ แต่สิ่งขาดแคลนคือเงินไปซื้อวัตถุดิบ เพราะ
ฉะนั้น องค์การส่งเสริมโครงการวิจัยนี้จึงคิด “ให้เด็กนิเทศศาสตร์ 80 คน ลงมาลงพื้นที่
ที่ 8 ตำบล เห็นว่า ไร่ชกนาหนูนสินค้านำร่องเป็นปัญหาโดยขาดเงินไปซื้อวัตถุดิบ
ทางผลิตไร่ชกนาหนูนได้สินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ผศ.สมพงษ์ กล่าว

ผศ.สมพงษ์ ยังกล่าวต่ออีกว่า ปัญหาของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่นักศึกษานิเทศศาสตร์ 80
คนพบคือเรื่องของการขาดเงินไปซื้อวัตถุดิบเพื่อการสืบสานทางความคิด ชาวบ้านมีเงินจำนวน
ไม่พอกับต้นทุนหรือขาดรายได้ไปซื้อวัตถุดิบ และค่าขนส่งก็เป็นความไม่เชิง
เหตุผลวิธีทำการค้าที่ชาวบ้านทำได้นานมาก เพราะฉะนั้นเราหาทางบ้านมีกระบวนการ
การขายไปช่วยกันต่อกับ โรงเรียนที่ทำการค้ามาพอได้ยกมาเป็นสิ่งหนึ่ง เราจะขอให้นักศึกษา
ได้เข้ามาในภาค สมพงษ์ กล่าว

และคนที่จากที่นี่ก็มาได้อะไรไปอยู่กับชาวบ้านก็เอากับแมวคือในการทำอะไรของแมวในพื้นี่มี 9 ตัวบด ในมือก็เคยทั้งนี้ 10 ทางยาว จนกระทั่งได้รูปแบบ และชื่อของแมวแมวจากนั้นจึงได้สู่กระบวนการตีพิมพ์ และเมื่อชื่อของแมวได้หมดแล้วรอต่อไป ในภายหลังได้ผลออกมาได้ก็พอสมควร เช่น โข, ไข่, จากเคยมาจับและ 50 แห้ว... ก็เพิ่มเพิ่มเป็นวัน 300 แห้ว และสินค้าบางตัวที่ค่าส่งอยู่ในราคาส่วนนี้ๆถูกหมด เมื่อมาหาผลงานแมวแมวเข้าไปดูแล้วก็ทำให้ชาวบ้านขายสินค้าได้มากขึ้น

จากแมวแมวที่ขายทั้งนั้นไม่มีคนก็มาขอไปก็มาซื้อด้วยมือ แต่ชาวบ้านจะเห็นว่ามีส่วนร่วมกับทุก ๆ กระบวนการ ตั้งแต่กระบวนการวางแผน จนถึงคิดเนื้อหาที่จะใช้ในการโฆษณาสินค้า ของพวกนี้ก็ศึกษาเป็นเพื่อนผู้เขียนในแมวคือ และก็จะจากที่เห็นมีผู้ทุนทุนนี้... ในอดีตมีชาวบ้านเขาไม่ไปไปใช้เพื่อใช้เกิดกับส่วนการวางแผน นี้ก็เกิดจากที่พอ

ประกาศสำนักพระราชวัง
เรื่อง แต่งตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	
เลขที่	0.45
วันที่	22.6.45
ปีที่	478

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ตามกรอบประสานงานและดำเนินงานกับหน่วยงานในสถาบันตามแนวทางปฏิบัติราชการที่สำนักงานได้ตั้งไว้

ตามนั้นจึงกำหนดให้ "ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นราชภัฏวชิรวิทยาดาร" เป็นหน่วยงานในสถาบันตามประกาศนี้ และให้ผู้อำนวยการวารสารสัมพันธ์ บัญชี เป็น ผู้ประสานงานให้ศูนย์ประสานงานดำเนินการตามภารกิจและหน่วยงานจนกว่าจะยกเลิกโครงการ

ประกาศ ณ วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2548

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เวียงเดช วงศ์หล้า)

อธิการบดีสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

ประกาศ

915 1530 0295

ចំណាយការងារប្រចាំថ្ងៃ
ចំណាយ: ១.០០០.០០០ រៀល

18 APR 51 25-46

การวัดความดันโลหิต

เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ส่วนที่ ๑ : บทนำ

๑. **ใบเสนอรับบริการสำหรับผู้ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง**

ด้วยสำนักงานวิจัยและบริหารวิชาการ คณะเป็นราชภัฏกาญจนบุรีจะเป็นเจ้าภาพจัดทำ
"การวิจัยเพื่อท้องถิ่น" ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ณ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี ซึ่งมีความเหมาะสม
เหมาะสมวิจัยและสามารถจะเปิดศึกษาจากสถาบันราชภัฏกาญจนบุรีภาคตะวันตก ซึ่งจะได้มีเจ้าหน้าที่คอย
ต้อนรับ

การดำเนินงานตามแผนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีผลการดำเนินงานที่ดีตามแผนงานที่กำหนดไว้ และประสบความสำเร็จ
 ในการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ มีผลการดำเนินงานที่ดีตามแผนงานที่กำหนดไว้ และประสบความสำเร็จ
 ในการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ มีผลการดำเนินงานที่ดีตามแผนงานที่กำหนดไว้ และประสบความสำเร็จ
 ในการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ มีผลการดำเนินงานที่ดีตามแผนงานที่กำหนดไว้ และประสบความสำเร็จ

สถาบันวิจัยและพัฒนา

9.0.122 447374100

ផ្ទៃក្នុងសាលាមានបីជាន់ ទំហំប្រមាណ
 ៣០០ម៉ែត្រការ៉េ បែងចែកជាបន្ទប់ស្នាក់នៅសិស្ស

2. **Einflussfaktoren**
 (a) **1.000** **1200** **1300** **1400**
 (b) **1.000** **1200** **1300** **1400**

[illegible]

[illegible]

[illegible]

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

เลขที่: ๑๕๐/๒๕๖๕
วันที่: ๖ ธ.ค. ๖๕
ที่: ๖๖

MR. KUNIN

สำเนาใบกำกับภาษี
เลขที่: 5124
วันที่: - 2 ธ.ค. 2565
มูลค่า: ๖๖๐

สำนักงานผู้ว่าราชการจังหวัด
ณ วันที่ ๖ ธ.ค. ๖๕

เรื่อง: ขอเชิญเป็นวิทยากร

เรียน: อดีตรองอธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ซึ่งมีเรื่องมาคือ: ท่านเลขาธิการกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ จำนวน ๑ ฉบับ

โดย: สำนักงานผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ขอเสนอให้ท่านมาบรรยายในหัวข้อ "การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ" โดยแบ่งการอบรมเป็น ๒ รุ่น คือ รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ และรุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

๒. เพื่อประชุม คณะวิทยากรจัดการอบรมผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ในการนี้ สำนักงานผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นได้ขอเชิญคุณเลขาธิการกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศมาเป็นวิทยากรให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เข้ารับการอบรมในครั้งนี้

จึงขอเรียนขอเชิญคุณเลขาธิการกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ มาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการอบรม และขอเสนอค่าตอบแทนประชุมให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ด้วยเกล้าฯ
นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

เรียน: คุณศิริ

- เพื่อไปบรรยาย
- เพื่อเข้าร่วมประชุม

นาย

สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

วันที่: ๖ ธ.ค. ๖๕
ที่: ๖๖

สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

วันที่: ๖ ธ.ค. ๖๕
ที่: ๖๖

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

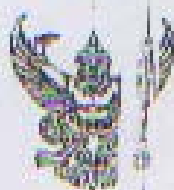
เรียน: คุณศิริ

- เพื่อไปบรรยาย
- เพื่อเข้าร่วมประชุม

นาย

๒๓.๑๒.๒๕๖๕
 ๒๓.๑๒.๒๕๖๕

1. 研究背景与意义

การนับประชากรมี ๒ วิธี คือ ดังนี้

Sheng, D., & Sheng, L.

14800

דבר שיש לו חשיבות רבה.

2019 72

4250A 2546

1000

[illegible]

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย

အိမ်ထောင်ရေး အကျိုးအမြတ်များကို ခံစားရသူများမှာ အဘိုးအဘွားများ ဖြစ်ကြသည်။

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดโรคเบาหวานชนิดที่ 2 (Type 2 Diabetes Mellitus) กับระดับไขมันในเลือด (Lipid Profile) ในผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 (Type 2 Diabetes Mellitus) ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช (Siriraj Hospital) ในช่วงปี 2558-2560

ในการนี้ นายปิ่น จีระ วัฒนศิริ
ประธานมูลนิธิฯ พร้อมด้วย นายสมชาย ใจ
กล้า และ นายสุวิทย์ วัฒนศิริ

กรมวิทย์ได้ขอความร่วมมือจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ
 1. ประสานงานโครงการวิจัยและพัฒนาระบบการติดตามและ
 2. ติดตามผล 2555-2556 2557-2558 2559-2560 2561-2562 2563-2564 2565-2566 2567-2568 2569-2570 2571-2572 2573-2574 2575-2576 2577-2578 2579-2580 2581-2582 2583-2584 2585-2586 2587-2588 2589-2590 2591-2592 2593-2594 2595-2596 2597-2598 2599-2600 2601-2602 2603-2604 2605-2606 2607-2608 2609-2610 2611-2612 2613-2614 2615-2616 2617-2618 2619-2620 2621-2622 2623-2624 2625-2626 2627-2628 2629-2630 2631-2632 2633-2634 2635-2636 2637-2638 2639-2640 2641-2642 2643-2644 2645-2646 2647-2648 2649-2650 2651-2652 2653-2654 2655-2656 2657-2658 2659-2660 2661-2662 2663-2664 2665-2666 2667-2668 2669-2670 2671-2672 2673-2674 2675-2676 2677-2678 2679-2680 2681-2682 2683-2684 2685-2686 2687-2688 2689-2690 2691-2692 2693-2694 2695-2696 2697-2698 2699-2700 2701-2702 2703-2704 2705-2706 2707-2708 2709-2710 2711-2712 2713-2714 2715-2716 2717-2718 2719-2720 2721-2722 2723-2724 2725-2726 2727-2728 2729-2730 2731-2732 2733-2734 2735-2736 2737-2738 2739-2740 2741-2742 2743-2744 2745-2746 2747-2748 2749-2750 2751-2752 2753-2754 2755-2756 2757-2758 2759-2760 2761-2762 2763-2764 2765-2766 2767-2768 2769-2770 2771-2772 2773-2774 2775-2776 2777-2778 2779-2780 2781-2782 2783-2784 2785-2786 2787-2788 2789-2790 2791-2792 2793-2794 2795-2796 2797-2798 2799-2800 2801-2802 2803-2804 2805-2806 2807-2808 2809-2810 2811-2812 2813-2814 2815-2816 2817-2818 2819-2820 2821-2822 2823-2824 2825-2826 2827-2828 2829-2830 2831-2832 2833-2834 2835-2836 2837-2838 2839-2840 2841-2842 2843-2844 2845-2846 2847-2848 2849-2850 2851-2852 2853-2854 2855-2856 2857-2858 2859-2860 2861-2862 2863-2864 2865-2866 2867-2868 2869-2870 2871-2872 2873-2874 2875-2876 2877-2878 2879-2880 2881-2882 2883-2884 2885-2886 2887-2888 2889-2890 2891-2892 2893-2894 2895-2896 2897-2898 2899-2900 2901-2902 2903-2904 2905-2906 2907-2908 2909-2910 2911-2912 2913-2914 2915-2916 2917-2918 2919-2920 2921-2922 2923-2924 2925-2926 2927-2928 2929-2930 2931-2932 2933-2934 2935-2936 2937-2938 2939-2940 2941-2942 2943-2944 2945-2946 2947-2948 2949-2950 2951-2952 2953-2954 2955-2956 2957-2958 2959-2960 2961-2962 2963-2964 2965-2966 2967-2968 2969-2970 2971-2972 2973-2974 2975-2976 2977-2978 2979-2980 2981-2982 2983-2984 2985-2986 2987-2988 2989-2990 2991-2992 2993-2994 2995-2996 2997-2998 2999-3000 3001-3002 3003-3004 3005-3006 3007-3008 3009-3010 3011-3012 3013-3014 3015-3016 3017-3018 3019-3020 3021-3022 3023-3024 3025-3026 3027-3028 3029-3030 3031-3032 3033-3034 3035-3036 3037-3038 3039-3040 3041-3042 3043-3044 3045-3046 3047-3048 3049-3050 3051-3052 3053-3054 3055-3056 3057-3058 3059-3060 3061-3062 3063-3064 3065-3066 3067-3068 3069-3070 3071-3072 3073-3074 3075-3076 3077-3078 3079-3080 3081-3082 3083-3084 3085-3086 3087-3088 3089-3090 3091-3092 3093-3094 3095-3096 3097-3098 3099-3100 3101-3102 3103-3104 3105-3106 3107-3108 3109-3110 3111-3112 3113-3114 3115-3116 3117-3118 3119-3120 3121-3122 3123-3124 3125-3126 3127-3128 3129-3130 3131-3132 3133-3134 3135-3136 3137-3138 3139-3140 3141-3142 3143-3144 3145-3146 3147-3148 3149-3150 3151-3152 3153-3154 3155-3156 3157-3158 3159-3160 3161-3162 3163-3164 3165-3166 3167-3168 3169-3170 3171-3172 3173-3174 3175-3176 3177-3178 3179-3180 3181-3182 3183-3184 3185-3186 3187-3188 3189-3190 3191-3192 3193-3194 3195-3196 3197-3198 3199-3200 3201-3202 3203-3204 3205-3206 3207-3208 3209-3210 3211-3212 3213-3214 3215-3216 3217-3218 3219-3220 3221-3222 3223-3224 3225-3226 3227-3228 3229-3230 3231-3232 3233-3234 3235-3236 3237-3238 3239-3240 3241-3242 3243-3244 3245-3246 3247-3248 3249-3250 3251-3252 3253-3254 3255-3256 3257-3258 3259-3260 3261-3262 3263-3264 3265-3266 3267-3268 3269-3270 3271-3272 3273-3274 3275-3276 3277-3278 3279-3280 3281-3282 3283-3284 3285-3286 3287-3288 3289-3290 3291-3292 3293-3294 3295-3296 3297-3298 3299-3300 3301-3302 3303-3304 3305-3306 3307-3308 3309-3310 3311-3312 3313-3314 3315-3316 3317-3318 3319-3320 3321-3322 3323-3324 3325-3326 3327-3328 3329-3330 3331-3332 3333-3334 3335-3336 3337-3338 3339-3340 3341-3342 3343-3344 3345-3346 3347-3348 3349-3350 3351-3352 3353-3354 3355-3356 3357-3358 3359-3360 3361-3362 3363-3364 3365

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

1924 年 10 月 1 日

— 1706139872

$$= \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$$

45-59-42

Handwritten signature: *[Signature]*

การดำเนินงาน : มีการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้

[illegible]

๑๖๖-๑๖๗

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

† $\text{H}^1(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}) = 0$ for $n \geq 2$, $\mathbb{R}^1 = \mathbb{R}$.

1997-1998

E-mail: Viktor@beyond.com

Experiment on the way

ที่ ศว ๐๕๐๗/๖๓๑๑

สถาบันราชภัฏอุดรธานี
ณ.เมือง อ.ภูพานาปี ๕๑๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากรพิจารณาโครงการและให้ข้อเสนอแนะ โครงการวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น
สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถานประกอบการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ภูพานาปี

ด้วยสถาบันราชภัฏอุดรธานี ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานด้านโครงการวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น
สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถานประกอบการ ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ เดือนกันยายน ๒๕๕๖ ถึง เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ โดยขอ
ความร่วมมือ การสนับสนุน และความสะดวก จากท่าน ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ขอเชิญ
ท่านเป็นวิทยากรพิจารณาโครงการและให้ข้อเสนอแนะ โครงการวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น
สถาบันราชภัฏอุดรธานีและสถานประกอบการ

ในการนี้ สถาบันราชภัฏอุดรธานีจึงขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติ เป็นวิทยากรพิจารณาโครงการ
และให้ข้อเสนอแนะแก่คณะผู้วิจัย ในวันพุธที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น สถาบันราชภัฏ
อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและพิจารณา สถาบันราชภัฏอุดรธานีขอขอบคุณ
ท่านเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น)
รักษาการรองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานวิจัยและพัฒนา

งานวิชาการ

โทรศัพท์ ๐ - ๔๒๒๕ - ๔๐๕๐ ถึง ๕๕๕

โทรสาร ๐ - ๔๒๒๕ - ๔๔๔๔

Website <http://www.ruu.ac.th>

[illegible]

ประวัตินักวิจัย

1. นายสมพงษ์ บุญเลิศ นักวิจัย

Mr. Sompong Boonlert

2. รหัสประจำตัวนักวิจัยแห่งชาติ

3	8	-	6	0	-	0	4	6	9

- 3 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

4. สถานที่ทำงาน โปรแกรมวิชานิติศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50300

โทรศัพท์ 053-412544 ต่อ 3312

โทรสาร 053-358105 มือถือ 01-9513330

E-mail: Sompong@nakornping.cmri.ac.th

5. ประวัติการศึกษา

5.1 กศ.บ. (อุตสาหกรรมศิลป์) วิทยาลัยวิชาการศึกษาพระนคร, 2516

5.2 ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527

5.3 PG.Dip Prof Ed ST (HES) Queensland University ประเทศออสเตรเลีย, 2542

6. สาขาที่มีความชำนาญพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยและการทำวิจัย

7.1 หัวหน้าโครงการศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นราชภัฏโพธิ์สัตยา (สกว.ราชภัฏเชียงใหม่)

7.2 หัวหน้าชุดโครงการวิจัย การบูรณาการการศึกษาเพื่อท้องถิ่น สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

7.3.1 การผลิตสไลด์วิชาการผลิตสไลด์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีสถาบันราชภัฏเชียงใหม่. 2535 ทุนวิจัยของสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

7.3.2 การวิจัยและพัฒนาสื่อเพื่อการรณรงค์โครงการบัตรสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่. 2537 ทุนวิจัยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

7.3.3 การวิจัยและพัฒนาสื่อรณรงค์โรคอุจจาระร่วงสำหรับมารดาของทารกอายุต่ำกว่า 5 ปี จังหวัดเชียงใหม่. 2542 ทุนวิจัยส่วนตัว

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง บูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นรายวิชาการถ่ายภาพโฆษณากรณีศึกษาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ทุนวิจัยสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.)

8. ประสบการณ์การทำงาน 30 ปี

8.1 การสอน

- 8.1.1 อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ (2516 - 2518)
- 8.1.2 อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (2519 - 2529)
- 8.1.3 อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ (2530 - ปัจจุบัน)

8.2 การบริหาร

- 8.2.1 หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา 4 ปี
- 8.2.2 หัวหน้าโปรแกรมศิลปการสื่อสารและการโฆษณา 4 ปี
- 8.2.3 รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะวิทยาการจัดการ 8 ปี
- 8.2.4 หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรมสำนักวิจัยและบริการวิชาการ 8 ปี

หัวหน้าโครงการศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นราชภัฏโพธิ์สัตยา (สกว.ราชภัฏเชียงใหม่) (2545
– ปัจจุบัน)